PL
248
K45C4
1916

Kemal, Namik
Cezmī

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

Kemal, Namik

٥

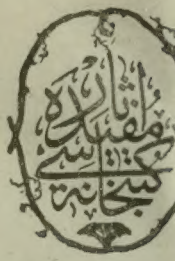

Cesmi

كليات آثار

جزمى

استانبول — مطبعهٔ عامره

١٣٣٥

PL
248
K45C4
1916

٣

برهیئت مخصوصه طرفندن طبع ایتدیرلمشدر .

899059

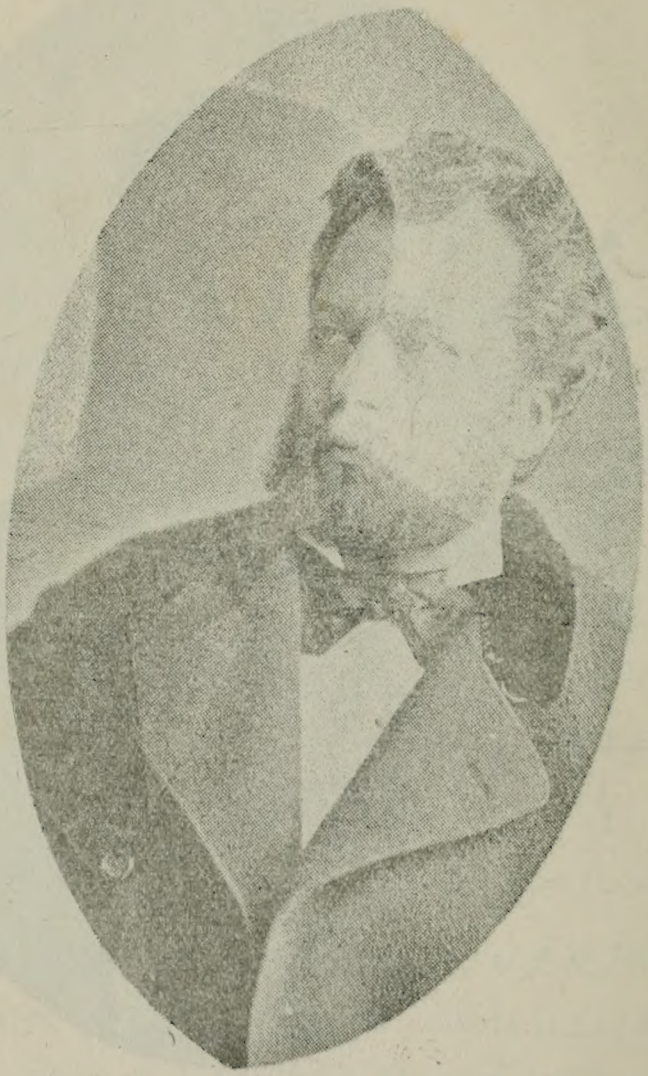

نامق کمال بك

برنجی فصل

— ۱ —

هجرتك اوتجی عصری که برنجی سنه‌سنده اوچنجی خاندان خلافتك اوتجی پادشاهی اولان سلیمان قانونینك ولادتی اقبال استقبالنه براعت استهلال اولمشیدی ، وقوعات وکشفیات عظیمه جه تاریخ انسانیتك اکثر قرونه تفوق ایدر.

کویا که ید قدرت بر قاچ بیك سنه‌لك مأثر جلیله‌یی بر یره طوپلامش‌ده نظر حکمته قارشی بر معجزه دها کوسترمك ایچون یوز ییلدن عبارت بر زمان ایچنه صیقیشدیرمش ایدی .

فی الحقیقه شرقده « قتیبة بن مسلم » ك اعدامی ، غربده « عبدالرحمن الفهری » نك انهزامی اوزرینه طولاً پیره‌نه طاغلریله قوبی چوللری وعرضاً بحر محیط جنوبی ایله قپچاق حدودلری داخلنده قالان اسلامیت واسپانیادن ماعدا اوروپانك اکثر جهاتنی استیعاب ایلیان خرستیانلق عالملرنده « مأمون » ایله « شارل ماین » ك ارتحاللرندن صکره ملوك

طوائف واهل صلیب محاربانندن ماعدا تاریخجه اهمیت کوتورر وخصوصیله انسانیته تعلق ایدر همان هیچ بروقعه ظهور ایتمامشکن ابنای بشرك فکر واقدامنده کوریلان بوسکون عادت پرستانه یدنجی عصرده برمیل ایجادایله ختام بولدی. حتی آتشی بیله انسانیتك پنجهٔ غالبانه‌سنده محکوم ایلمك شانندن اولان نظر حکمت ، باروتك محاربه‌لرده استعمالنه اوعصر ایچنده باشلامش وبرقوجه عالمی زوربازوی عرفانیله ایستدیکی شکله کتیرمك استعدادینی حائز اوله‌رق وجوده کلان فاتح ، باروت کبی بر قوهٔ مقاومت سوزی طوپچیلق صنعتنده اجرا ایلدیکی تعدیلات واکمالات ایله اسلحه‌نك هرنوعنه تفوق ایده‌جك برحاله طقوزنجی عصرده کتیرمشیدی. فقط اونجی عصرده ایدی که باروت طوپدن تفنکه انتقال ایلدیکندن ارباب حرب ، ملائکهٔ عذاب کبی اللرنده برر تازیانهٔ آتشین استعمال ایتمکه مقتدر اولدیلر .

فی الحقیقه اوتوز بش سنه‌لك براقدام طاقت براندازانه ایله طولاً ازمیر کورفزندن مغول وعرضاً دکندن قپچاق بحرالرینك منتهاسنه قدر امتداد ایدن یرلر ایچنده اوزمانلر موجود اولان درت یوز میلیونه قریب اسلامی برحکومتك سایهٔ رایاتنه جمع ایتمك وجنوباً مصرویمنده

خطبه‌سنی اوقوتدیغی کبی شمالاً دخی مسقوویه ولهستانك وسطلرینه قدر کتیبهٔ اقبالنك مقدمه‌لرینی ایصال ایلمك جهتلریله مالك اولدیغی یرلره نسبت اسکندرك فتوحاتنی کره‌یه نسبت ربع مسکون درجه‌سنده براقان تیمور، طقوزنجی عصر رجالندن ایدی .

فقط اونجی عصرده ایدی که سلطان سلیم اوّل، کرهٔ زمینی بر پادشاه ایچون آز کوره‌رك سکز سنه‌دن عبارت اولان دور سلطنتنده مصر ایله عموم عربستان و یاری کردستانی بر مرکزه ربط ایلدکدن بشقه خلافت اسلامیه‌یی وظائفی بحقِ اجرایه مقتدر بر خاندانه نقل ایده‌رك اسکندره، جنکیزه وحتی تیموره داغ درون اولان جهانکیرلك فکرینك اسلامیت قوتیله حصولنه لازم اولان اسبابی استحضار ایلدی .

فی الحقیقه هر نظر تدقیقه نیچه یوز بیك مشاور، هر قلم تحریره نیچه یوز بیك معاون ویرمك شانندن اولان طباعت «فوستر» نامنده بر صاحب خیرك همتیله طبیعتك خزینة الغیب احسانندن میدان ظهوره طقوزنجی عصرده چیقدیغی وبصمه‌نك بغیر حقِ موجدی عد اولنان «فاوست» و «کوتنبرغ» او صنعت جهان بهادن طقوزنجی عصرده استفاده ایلدیکی کبی طباعتك اك بیوك واك فائده‌لی اکمالاتندن

معدود اولان قالب چلیکلرینی « شفر » ینه طقوزنجی عصرده اختراع ایلمشیدی .

فقط اونجی عصر ایچنده ایدی که جهان معرفتده کرچکدن بر دوران حشر وجوده کتیرمکه باعث اولان وفطرت بشری مستعداولدیغی استکمالاته ایصال ایچون همان طبیعت کلیه‌قدر خدمتی کوریلان اوصنعت جلیله سحر اولمق ، خطاطلرك منفعتنه مغایر بولنمق وحتی اك فائده‌سز لغویاتدن صایلمق کبی حیوانلره بیله یاقیشمیه‌جق برطاقم تعریضات وممانعاتدن قورتیله‌رق ـ حیفا که اسلام ملکنده بیاغی ظهوری بیله خبر آلنمقسزین ـ اوروپانك هرطرفنه انتشار ایلدی .

فی‌الحقیقه مشهور « قرستوف قولومب » سفینهٔ نوحدن طوپراق تحریسنه کیدن کوکرجین کبی بر شدتلی طوفان اعتراض آره‌سندن چیقارق آمریقایی کشف ایله عالم انسانیته‌ینه بوعالم ایچنده برجهان دیکر الحاق ایتمکه طقوزنجی عصرده موفق اولمشیدی .

فقط اونجی عصر ایچنده‌ایدی که اوروپالیلر آمریقانك همان هرجهتنه صوقیله‌رق ، قدرت فاطره‌دن بشقه هیچ صنعت کورمامش اولان اویله برجهان غیبك حاوی اولدیغی هردرلو خزائن فوائددن حصه‌یاب اولمغه باشلامشلر ایدی .

اونجی عصرك مزیتی بویله اکمالاته منحصر دکلدر .

ینه اوعصر ایچنده ایدی که سلیمان قانونی ، عثمانلی بایراغنی شـفقلر ایچنده طوغمش بر هلال کبی ویانه‌ده ، تبریزده ، اسپانیاده ، هندستانده طولاشـدیره‌رق دنیانك شرقنه ، غربنه شعشعه‌نثار حیرت ایلمشیدی .

ینه او عصر ایچنده ایدی که « خیرالدین پاشا » سفائن جهادینك طوپ دومانلرینی ابر رحمت کبی آفاقی طوته‌جق برحاله کتیره‌رك آق دکزی لواءالحمد محمدینك سایهٔ استیلاسنه آلدقدن صکره غنیمت غزاسی اولان قوجه برملکك [۱] تاج سلطنتنی خلافت اسلامیه‌نك عتبهٔ اقبالنه تقدیم ایله حاکم ایکن خادملکی اختیار ایتمك کبی یکانه برحمیت اظهار ایلمشیدی .

ینه اوعصر ایچنده ایدی که « دولت کرای ثانی » ایکنجی هجومنده مسقوه طرفلرینه آتشزن استیلا اوله‌رق شمالك قارلی ، بوزلی صحرالری ایچنده کویا اوچ عصر صکره کله‌جك برجهانکیره ، درس عبرت [۲] وپروسـیه جنرالنه نمونهٔ امتثال [۳] کوسترر کبی صناعی بریانارطاغ پیدا ایلمشیدی .

---

[۱] جزایر ملکی .

[۲] برنجی ناپولیون .

[۳] مسقوه‌یی یاقان قوتوزوف .

ینه او عصر ایچنده ایدی که « بابرخان » جدی اولان وفتوحاتنك کثرت ووسعتنه نظراً اعظم جهانکیران عد اولنان تیمورك برقاچ یوز بیك عسکر وبیك درلو مشاق سفر ایله ضبط ایده بیلدیکی هندستانی همان اون بش بیك کشی ایله برقاچ یوز بیك عسکره مالك بردولتك الندن نزع ایتمشیدی .

ینه اوعصر ایچنده ایدی که « شیرخان فرید » افغانلی برعسکرك اوغلی ایکن خصائل جهانستانیسی قوتیله هندك شرق شمالیسنده کندینه مخصوص بردولت تشکیل ایده رك « بابر » سلطنتی کبی نوظهور و بناءً علیه هردرلو قدرت وعصبیته مالك بردولتی مضمحل ایتمك درجه سنه کتیردکدن بشقه عمری مساعد اولسه اوده سلطان سلیم اوّل کبی جهانکیرلکه بر بیوك استعداد ابراز ایلمشیدی .

ینه اوعصر ایچنده ایدی که تورانده « دولت شیبانیه » وخصوصیله سلاطین « شیبانیه » دن « عبیدالله » دولت جنکیزیه نك « برکه خان » [۱] زماننده اولان شعشعهٔ اقبالنی اعاده یه امیدلر ویره جك قدر پارلامغه باشلامش ایدی .

[۱] برکه خان ، باتو خان اولادندن ودشت حکمدارلرندن اوله رق اولاد جنکیزدن الك اول اسلام ایله مشرف اولان ذاتدر.

ینه اوعصر ایچنده ایدی که سنیلرك سلاحیله چورلمش بر دائرهٔ آهنین ایچنده قالان ایرانده « صفوی » طرفدارانك تعصبی اساسنی قانلرله تخمیر ایده‌رك بر دولت شیعیه تشکیلنه مقتدر اولمشیدی .

ینه اوعصر ایچنده ایدی که آلمانیا ایمپراطوری مشهور « شارل کن » سلطان سلیمانك قوهٔ قاهره‌سنه قارشی طورمق ایچون سنه‌لرجه اوغراشدقدن وویانه‌یی عثمانلی محاصره‌سی ومجارستان وخراوتلغك اکثر جهتلرینی اسلام استیلاسی آلتنده کوردکدن صکره کندیسنه سرای حکومته بدل برمناستری مزار دنیوی اختیار ایتمشیدی .

ینه اوعصر ایچنده ایدی که اوروپاده «لوتر» پروتستانلق نامنه بر مذهب جدید آچه‌رق اصحاب تثلیثی ایکی‌یه تقسیم ایتمشیدی .

قپچاق ومغولستانده حکمی جاری ایدی . طونه وبلغارستاندن کچه‌رك استانبولك محاصره‌سنه کلمش وروم ایمپراطورلغنی خراجکذار ایلمشدر . آباق خان وخصوصیله خلافت عباسیه‌نك انقراضندن صکره هلاکو ایله غالبانه خیلی محاربه‌لری واردر . جنکیز خاندانك اعاظمندندر . اصل اسمی (برکای) اوله‌رق اسلامی اظهار ایتدکدن صکره زمانك علماسی تفألاً (برکة) تسمیه ایتدیلر .

ینه او عصر ایچنده ایدی که اسپانیوللر ، غرناطه مدنیتکاهنی مظلوم ، مکسیقا وحشت آبادینی معصوم قانله غرق ایده‌رك شرقده ، غربده تماشاسی نظر حکمته قان آغلاده‌جق بردهشتلی غروب لوحه‌سی پیدا ایلمشلردی .

ینه او عصر ایچنده ایدی که دنیالره صیغیشه‌مامقده ضیای شمس ایله رقابت ایدن برذکا [۱] ابعاد مطلقه‌یی سیر ایدرجه‌سنه برطاقم تدقیقات ریاضیه‌ایله استقرارشمسی ودورارضی اثبات‌ایده‌رك تابع‌اولمدیغی بردینك معجزات باقیه‌سندن اولان برآیت کریمه‌نك مآل عالیسنی فناً ایضاح ایلمشیدی .

ینه اوعصر ایچنده ایدی که دنیالری احاطه ایده‌جك برطوفان معرفتی ذهننه صیغیشدیره‌بیلمك خارقه‌سنه مظهر اولانلردن مشهور «واسقادوغاما» عمان ایچنده مستوراولان امید برونی طریقنی کشف ایتمکله پورتکیزلر اشجاری التون ثمره‌لر ویرر ، نباتاتی کوموش چیچکلر آچار برکیمیا باغچه‌سی اطلاقنه شایان اولان هندستانك محصول ثروتندن اوروپایی مستفید ایتمکه باشلادیلر .

ینه اوعصر ایچنده ایدی که حکم غالبانه‌نك جهان

[۱] « قوپرنیق »

مدنیتی زیر پای استبدادنده ازمك ایچون یاپلمش بر تمثال آهنینی حکمنده اولان ناپولیونلری، بسمارقلری بیله برچوق تلاشلره دوشورن «ژزویت» جمعیتی زادکاندن ایکن دیلنجیلکه قدر تنزل ایتمش، کوزی آچیق فقط آیاغی طوپال، صورتی انسان فقط کندی شیطان برمخلوق غریبك سایهٔ تعصب وریاستنده تأسس ایلمشیدی.

ینه او عصر ایچنده ایدی که یمندن قهوه، آمریقادن توتون بربرینی متعاقب خلقك معرض هوسانه آتیله‌رق، انسانلر ایچون بری مایع، بری هوائی ایکی سیه بلای احتیاج دها پیدا اولمغه باشلامشیدی.

ایشته سرکذشتنی یازمق ایستدیکمز «جزمی» ده «موسم ادراك غرائب» وصفنه لایق اولان او عصرك رجالندندر. ترجمهٔ حالی اویله وقایع عظیمه‌دن معدود دکلسه‌ده ذاتاً بر غرابتی جامع اولمغله برابر دولتك بر بیوجك محاربه‌سنه‌ده تعلق ایلدیکی ایچون نظر مطالعه‌یه شایسته‌دراعتقادنده بولندق. آنك ایچون تحریرینه جسارت ایدییورز.

— ۲ —

جزمی، دنیایه طقوزیوز التمش ایکی تاریخنده کلدی.

فقط انسان ایچنه طقوز یوز سکسان ایکی تاریخنده قارشدی.
یعنی اوزمان ـ ترفنده یتشمش میوه‌لر کبی ـ وقتسز آثارینی کوسترن فطاتی سایه‌سنده پدرندن موروث بر سپاهی تیمارینه مالك اولمش ، اوزمان کندینی انسان بیله‌رك انسان ایچون لازم اولان مسائل معیشتله اوغراشمغه ، شخص تجربه ایتمکه ، ایش اوکرنمکه باشلامش ایدی .

او صره‌ده ایسه سلطان سلیم اوّل جنت اعلادن کندینی آرایه آرایه دنیایه اینمش بر قصر حکمنده اولان مرقدینه ، سلیمان قانونی فلکدن اقبالنه حرمةً آیاغنه دوشمش برقبه کبی کورینان مشهدینه چکلمشیدی .

خیرالدین مرحومك قبرنده‌کی آغاجلردن ، چمنلردن کیلرینه یلکن ویا کیجیلرینه قانلی کفن اولمغه اوزه‌نه‌رك یرادلمش کبی بیاضلی قرمزیلی چیچکلر آچیلمغه باشلامشیدی .

دولت کرای ثانینك اوطوپراغی یانار طاغلردن آلنمش قلبی ، او پارلاقلغی فجر شمالی‌یه غبطه رسان اولان فکری خاك فناده ، ظلمات عدمده مستور اولمشیدی .

عثمانلی ملکنده بواعاظمه قلیجیله ، قلمیله خدمت ایدن اصحاب قدرتدن پیر محمد پاشایی اوغلی تسمیم ایتدی ! مقبل ابراهیم پاشا، احمد پاشا جلادالنده جان تسلیم ایلدیلر. زنیللی،

ابن کمال، ابوالسعود، رستم پاشا، پرتوپاشا مسند اقبالی سدیر غفرانه تحویل ایتمشلردی . طورغودجه پاشا، پیاله پاشا، صالح پاشا، رمضان پاشا دریای رحمته غرق اولمشلردی .

(حکایه‌نك منتهاسنه قدر اوقونلدیغی حالده آکلاشیله جغی وجهله جزمینك هند ایله، اوروپا ایله، توران ایله هیچ مناسبتی یوق ایدی که اورالرده ظهور ایدوب‌ده اسملرینی یوقاریده ذکر ایتدیکمز اعاظمدن تکرار بحثه حاجت اولسون . یالکز صدد عثمانلیلره، تاتارلره، ایرانلیلره عائد اولدیغندن بنده کزده سوزمی دنیانك اوجهتلرینه حصر ایده‌جکم .)

— ۳ —

سلطنت سنیه‌جه جزمینك زمان ظهورنده بوقدر آدم ضایع اولمغله برابر دفتر اکابر قپانمامشیدی . قلیج علی پاشا خیرالدینك، طورغودجه‌نك، پیاله‌نك اوروپایه قارشی آق دکزده حاصل ایتدکلری طوفان استیلا دهشتلرینی ادامه ایدر طوررردی .

یمنك، تونسك برنجی فاتحلری اولان خادم سلیمان پاشا، پیاله پاشا یر آلتنده منزوی ایسه‌ده اوملکك فاتح ثانیسی اولان سنان پاشا قبهٔ همایونده وزیر رابع مقامنده اوطوررردی .

قبریسك فتحنده برهمت ومهارت فوق‌العاده ابراز ایدن واوجهتله عثمانلی سرعسکرلرینك برنجیلرندن معدود اولان قره‌مصطفی پاشا وزیر ثالث ایدی .

ارکان اربعهٔ نامیله مشتهر اولان ودولتك قوای معنویه‌سی حکمنده بولنان درت ذاتك برنجیسی مملکتده ارتشا ومداهنه‌نك موجدی صاییلان شمسی پاشا ایسه ایکنجیسی‌ده صدیقی برعزم ، عمری برتوفیق ، عثمانی بر فداکارلق ، حیدری برجلادت ایله (۱۰۰۵) تاریخنده ومحمد ثالث زماننده اکری‌ملحمهٔ کبراسنك قزانلمسنه‌سبب مستقل اولان مرحوم خواجه سعدالدین ایدی .

ارکانك اوچنجیسی ، دردنجیسی اولان غضنفر آغا وخصوصیله جانفدا قادین نزد پادشاهیده نفوذ کلام ایله شهرت بولدقلری کبی اونفوذی‌ده یوزده طقسان اعتباریله خیره صرف ایدرلردی .

یمنك فاتح حقیقیسی عد اولنمغه شایان اولان نورسیدکان جلادتدن اوز تیموراوغلی عثمان‌پاشا یمنده سنان‌پاشانك قهر رقیبانه‌سندن قورتیله‌رق بادجنوبی سرعت وحدتیله استانبوله کلمش و براز مدتجك صقوللی مرحومك پدرانه وفقط

مربیانه شدتلرینه اوغرادقدن صکره سنجاق بکلکی ایله آناطولی‌یی طولاشمغه باشلامشیدی .

آشاغیده‌کی تفصیلاتدن آکلاشیله‌جغی اوزره یکیچریلرك حفظ نظامی یولنده مسندینی وحتی نفسنی مخاطره‌یه قویان روان وکنجه فاتحی فرهاد پاشا میرآخورلق ایله خدمت پادشاهیده اثبات استحقاق ایدنلرك بری ایدی .

او زمانك الك بیوك آدمی ایسه سلطان سلیمانك الك صکره‌کی صدر اعظمی اولان صقوللی محمد پاشا مرحوم ایدی که عثمانلیلرك قانونی دورنده اولان عظمت شاننه بر تمثال مشخص اوله‌رق اخلافه یادکار قالمشیدی .

کونش غروب ایتدکدن صکره ضیاسنی بردرجه‌یه قدر ادامه ایدن قمر کبی سلطان سلیمانك ارتحالندن صکره او عصرك پرتو اقبالنی‌ده صقوللی حفظ ونشر ایدردی .

سلطان سلیمانك وفاتندن صکره آلمانیا ایمپراطورلغی طرفندن کوردیکی بعض علایم خصومت اوزرینه « راحت طورمزسه کز ایکی حدودك اورته‌سنده برکچیلمز چول پیدا ایدرده شرکزدن امین اولورم » تهدیدیله اوروپایی لرزان دهشت ایدن اوصقوللیدر . [۱]

[۱] روایت حامردن آلنمه‌در.

بحر خزر یولیله آسیا داخللرینه اجرای حکم ایده بیلمك ایچون تن، وولغا نهرلرینی بر جدول ایله برلشدیروب ده سلیم اوّلك اقصای مقاصدی اولان اتحاد اسلامه اوطرفدن برطریق وصول بولمقله اوغراشان اوصقوللیدر .

سلیم ثانی دورنده مؤذن زاده قپودان علی پاشانك اداره سنده کی عثمانلی دونمماسنی ـ شارل کنك ولد مادر بخطاسی اولان ـ « دون ژوآن » ایله مرحوم خیرالدینك رقیب مغلوبی اولان مشهور « آندریادوریا » بتون بتون محو ایدرجه سنه مغلوب ایتمکله[1] یالکز اوخون و آتش طوفانلری آره سندن یکرمی قدر سفینه قورتاره بیلمش واوروپانك قوای مجموعه سنه قارشی اوقدر دهشتلی برانهزام ایچنده بیله قلبنك جوهر صلابتنه خلل کلمه مش اولان سیف مسلول جلادت قلیج علی پاشا بیله ایرتسی سنه یه بردونما یتشدیره بیلمك فکرینی ایشیدنجه ـ خیالات آره سنده قالانلر کبی ـ تتره مکه باشلامش ایکن « پاشا مأیوس اولمه! اقتضا ایدن دونمانك دمیرلرینی کوموشدن، یلکنلرینی آطلسدن، ایپلرینی حریردن یاپمق بو دولت ایچون ممکندر » دیان وفی الحقیقه برقیش ایچنده قرق بیك عسکر وطائفه ایله

[1] دونمانك انهزامی ۹۷۹ تاریخ هجریسنده وقوع بولمشدر.

مجهز ایکی یوزدن زیاده سفینه وجوده کتیره رك قپودان علی پاشا کبی عمرنده فلکه باش اکمه مش بر مجاهده بیله یدغالبه سنی اوپمك ایچون حضورنده باش اکدیرن اوصقوللیدر.

فی الحقیقه صقوللی، سلیم ثانینك وفاتندن صکره سرای همایونجه بر درجه یه قدر مستقل ایدی. چونکه پادشاهك شهزاده لکلری اثناده اویس پاشا کبی، قاضی زاده کبی خدمتلری شرفندن بهره دار اولانلرك هر بری جلوس همایوندن صکره بر رایکنجی پادشاه اولمغی قورمش وصقوللینك متانت وزیرانه وحمیت قانون پرورانه سی ایسه بریکیلرك هوس وتسلطلرینه قویاً حائل اولمشیدی.

فی الحقیقه پادشاه مرحوم، حق شناس وقدر آشنا اولدیغندن هر نه وقت صقوللی بی کورسه بونجه تجارب کار آکاهانه وبر درایت فلاطون پسندانه ایله مؤیّد اولان عرضلرینی قبول ایلدیکی حالده اویس پاشالر، قاضی زاده لر بودین والیسی بولنان عمجه زاده سی مصطفی پاشانی اعدام ایچون میر آخور فرهاد آغانی جلاد لقده قوللانمغه ومعتمدلرندن نشانجیسی منشأت صاحبی مشهور فریدون بکی وکتخداسی خسرو آغانی که بری یازی، بری اجراآت خصوصنجه ایکی ید اقتداری حکمند ایدیلر، خدمتندن آییرمغه مقتدر اولدیلر.

حتی دائره‌سنده بولنان اصحاب امتیازك زعامتلرینی، تیمارلرینی بیله ضبط ایله کرك پاشایی، کرك توابعنی هردرلو قوت وحیثیتندن محروم براقمغه چالیشدیلر.

فقط پاشانك بخشایش قدرتدن نائل اولدیغی علو همت، استحقاق مرجعیت، نظر حکیمانه، اطوار وظائف پرورانه کبی مزیاتی نزع ایتمك اللرندن کلمدیکی ایچون ینه قوهٔ ادراك وحمیت واعانهٔ صبر وسکینت ایله مسند و وقارینی محافظه ایدر وبرچوق ییلدیرم ضربه‌لرینه اوغرادیغی حالده طریق حقده استقامت نمای ثبات اولان بعض مناره‌لر کبی جمله‌نك فوقنده کورینه‌رك جمله‌یه الله یولنی کوسترمك خدمتنده بولنوردی.

ایشته صقوللینك مهارت اداره ومکانت سیاسیه‌سی قوتیله ایدی که جزمینك مبادیٔ نشأتنده برطاقم نوظهور مقربلر، نوهوس متغلبلرك سیئه‌سنه اوغرایه‌رق کرك اخلاق وکرك قوای مادیه‌جه انحلاله براستعداد کلی کوسترمکده اولان سلطنت عثمانیه اغیاره قارشی اسکی دهشت وعظمتنی محافظه ایدر طورر ایدی.

— ٤ —

اوزمانلر حکمنجه کرك نجابةً وکرك قدرةً دول

اسلامیه‌نك اعاظمندن معدود اولان و خلافتك شمال حدودینه قورلمش بر بیوك اردوسی حکمنده بولنان قریم خانلغی ده دولتکرای دورنده‌کی شعشعه‌سنی ضایع ایتمکه باشلامشیدی. چونکه دولت کرایه خلف اولان سمین (سمیز) محمد کرای وجود جه‌قانی صوکسلمش بر مستسقی عداولنه جق درجه‌لرده شیشمان برشی اولدیغی کبی بوزلمش ، انتفاخ ایتمش بر قلبه مالك ایدی . جنکیز آیننك تجدیدینی اسلامك اتحادینه ، کندی استبدادینی خلافت اسلامیه‌نك بقاسنه ترجیح ایدردی .

فقط خان اولدیغی صره‌ده « قالغای » نصب ایلدیکی برادری « عادل کرای » کندی فکرنده، کندی مسلکنده دکل ایدی .

عادل کرای جزمیدن برقاچ آی اوّل بر بهار صباحنده کونشله برابر طوغمش ، دها طوغرطوغماز عالمك فناسنه ، بنی آدمك ابتلاسنه واقف ایمش کبی آغلامغی اعتیاد ایتمش ایدی .

کویا که شیخ غالب حسن وعشقنه زینت ویرن نیسنك

« ای ماه اویو بو آز زماندر !

چرخك سکا مقصدی یماندر ،

زیرا قتی تند وبی اماندر ،
لطف ایتمسی‌ده اکر کماندر !
ظنم بوکه پك خراب اولورسك »

بندینی عادل کرایك دایه‌سی لسانندن سویلمشدر .
کویا که

« تاطوغدیغم کوندن بری کریانم »

مصراع برجسته‌سی صاحبنك خیالنه عادل کرای پیش نظرندن کچدیکی زمان صادر اولمشدر .

چوجق امکلمکه باشلادی . برحالده امکلردی که اوزمانلر محکوملره طاقیلان کله‌لرکبی عالمك محنتندن برکره یاپلمش‌ده آیاغنه ربط اولنمش ظن اولنوردی ! ایکی آدیم آتدیغی زمان ـ دنیا دونرکن نصل بر قوهٔ غالبه‌نك پنجهٔ قهرنده زبون اولدیغنی کوستررایسه ـ اوده حرکتنه کندی اختیارینك فوقنده بر قدرت مانع اوله‌کلدیکنی کوسترر ایدی .

چوجوق بیومکه باشلادی ، باغچه‌لرده اوینایشی بیله ینه بشقه چوجقلره بکزه‌مزدی . النه بریاپراق آلیر هوایه آتاردی . یاپراق نسیمك تحریکیله اهتزاز ایتدکجه اوزرینه تصادف ایدن تورك کوستردیکی خفیف خفیف تموجلره باقار ، کوك یوزنده‌ده چوجقلر یاپراق آتیشیورلر ، کورینان

بیلدیزلر او یاپراقلرك پارلاقلغیدر کبی بر طاقم خیالاته ذاهب اولوردی .

هواده آتش بوجکی کورردی . قمرك برپارچه‌سی یره دوشمش‌ده قمر کبی اوچیور ظننده بولنوردی . دها یاشی تحقیقات ومعلوماتی ایله اوغراشمغه مساعد اولمدیغی زمانلر بیله خیالی کندینه مخصوص بر عالم ترتیب ایتمکه مقتدر اولمش وبلکه

« برتصورله سکا بیك عالم ایجاد ایلرم »

تخیلنی حقیقت صورتنده کوستره‌جك درجه‌یه کلمشیدی . چونکه طبعاً شاعر ایدی .

شاعر نه‌در؟ « طبیعتك اك سودالی زمانلرنده‌کی حزین حزین تبسملرندن یرادلمش بر مخلوق!..» خنده‌لرندن ـ کلده شبنم کبی ـ کریه اثرلری ، کریه‌لرندن ـ بلوطده قوس قزح کبی ـ ابتسام علامتلری کورینور. طبیعته هر مخلوقدن زیاده اسیر ایکن طبیعتك فوقنه چیقمق ایستر . کندی وجودینی لایقیله اداره‌یه مقتدر دکل ایکن کرهٔ زمینی ضعیف قوللریله سورکلیه سورکلیه بشقه بر نقطهٔ فیضه ، بشقه بر مرکز کماله کوتورمکه چالیشیر ! بوقدر طاقت کلمز اقدام ایله تاب وتوانی کسیلنجه یاقفسده سیاه پرده‌لر ایچنده

محبوس اولمش اولان بلبللارك نغمه‌سی قدر حزین، یا کره‌دن تنفسه کافی هوا بولنه‌میه‌جق درجه‌ده آیریلوب حدتله آشاغی سوزیلان شاهنلرك صداسی قدر آجی فریادلره باشلار .

ایشته شعر اودرلو فریادلر ، شاعر ایسه اومزاجده ، اوفطرتده یارادیلان بیچاره‌لردر . یالکز اون بش هجایی افاعیل وتفاعیله توفیق ایتمکه ، یکرمی سکز کلمه‌یی بربرینه قافیه یاپمغه مقتدر اولانلر دکل .

صدددن آیرلمیه‌لم ! عادل کرای طبعاً بربیوك شاعر یرادلدیغی کبی ، قابلیات ذهنیه‌سنك سائر جهتلری‌ده او نسبتده یعنی فوق‌العاده برمرتبه‌ده ایدی .

وقتا که تحصیل زمانی ایرشدی ، کندینه تعلیم اولنان کتابلری کویا دنیایه کلمه‌دن اوّل اوقومش کبی کوردیکنی بر باقشده آکلاردی . برحالده که دها یکرمی یاشنده ایکن زمانك علماسندن معدوداولمشیدی .

عادل کرایك برمزیتی‌ده اندامنده‌کی لطافت ایدی . چهره‌سی پنبه ایله مزّین صاری‌یه مائل بر رنکده اوله‌رق مائی کوزلری ایسه اورنك ایچنده ـ کوك یوزینك غروب بلوطلری آره‌سندن کوج حال ایله ظاهر اوله‌بیلمش ایکی پارچه‌سی کبی ـ کورینوردی .

او بلوطلرك تأثیر ضیا ایله یکرنك اولدیغی حالده آچیقلانه‌رق ، قویولانه‌رق بر چوق رنکلرده کورندیکی کبی ـ عادل کرایك چهره‌سی ، صاچلری ، قاشلری ، خط نوظهوری‌ده صاریلق ایچنده درلو درلو صاریلقلر پیدا ایدردی .

قریم خانلرینك ، خان زاده‌لرینك وحتی خلقنك البسه‌سی‌ده استانبولك اوزمانکی اثوابنه بکزه‌مزدی . آرقه‌لرینه کیدکلری شیلر اولدقجه صیقی وبناءً علیه وجودلریله متناسب ایدی . باشلرنده قاووق یرینه برکوزل سیاه قالپاق وار ایدی ، عادل کرایك بویوله اولان لباسی ایسه چهره‌سنه کیجه‌نك هالهٔ مهتابه یاقیشدیغی قدر یاقیشیردی .

عادل کرای ، فطرةً شاعر اولدیغی قدرده عسکر یارادلمش وطهارت وجدان وقوهٔ عرفانی کندینی برمسلك دیانت وحمیته سوق ایتمشیدی . مرکز خلافتی اسلامك نقطهٔ استنادی بیلیر ، واوجهتله سلطنت عثمانیه‌نك دوام سطوتنی کندی بقای حیاتنه مرجح طوتاردی .

تاریخلردن برتفصیل آکلاشیلیرکه اوزمانلر قریمده « قالغایلق » ولی‌عهدلك ، صدراعظملق وسرداراکرملك کبی ، برطاقم حیثیات وخدمات جلیله‌یی جامع ایدی .

خانلرك عزل ونصبی ایسه خلافت اسلامیه‌نك صلاحیتی داخلنده اوله‌رق اکثریت اوزره دخی خانلرك یرینه قالغایلر نصب اولنه‌کلیردی .

ایشته مرکز سلطنتده اویله بر صلاحیتك وقریمده عادل کرای فطرتنده بر ذاتك وجودی محمد کرایی فاسد فاسد تصورلرینی اخفا مجبوریتنده بولندیرردی .

کرهٔ زمین اوزرنده بر برینه التصاق ایتمیه‌جك ایکی نقطهٔ منتها اولمدیغی کبی جزمینك فطرتی‌ده ظاهرده عادل کرایك تمامیله ضدی کبی کورینورکن حقیقتده هرکسدن زیاده آکا متقارب ایدی .

— ٥ —

ایرانده اسماعیل صفوی‌یه خلف اولان وسلطان سلیمان قانونینك شمشیر قهرندن کندینه برمقر حکومت اتخاذ ایده‌میه‌جك قدر دهشتیاب اولمق ، بیچاره شهزاده سلطان بایزید کبی بر مهمان نجیبی بعض منافعه قربان ایلمك ، ـ عموم تبعه‌سنی صویه‌رق آسیانك یاریسندن زیاده‌سنی غارت ایدن ـ جنکیزه یقین مال ادخار ایتمك کبی بر طاقم مظالم طاقتفرساسیله برابر بنه پدری زماننده تأسس ایدن

دولتی هم عثمانلیلرك ، هم شیبانیلرك قهر و سطوتندن محافظه ایده بیلدیکی ایچون اونجی عصرك ظلمه سندن وفقط اکابرندن معدود بولنان شاه « طهماسب » الی اوچ سنه‌لك بر سلطنت مدیده‌دن صکره ۹۸٤ تاریخنده دار مجازاته انتقال ایتمشیدی .

عصرك اصحاب اقتدارجه برکت دوری اولدیغندن میدر نه‌در ، ایران قطعه‌سی ده طهماسبك وفاتیله اداره وبلکه تقلیب اموره مقتدر ارباب مزیتدن خالی قالمدی .

طهماسبك سکز ارکك اولادی بربرندن آشاغی شیلر ایسه‌ده برقزی ایله برکلینی عالم سیاستده ، بر حفیدی‌ده میدان شهامتده کندیسی قدر وبلکه کندندن زیاده شان آلمق استعدادینه مالك ایدیلر .

قزی دیدیکمز « پریخان » ، کلینی ایسه اکبر اولادی اولان « محمد خدابنده » نك زوجه‌سی « شهریار » خانم ، حفیدی‌ده « خدابنده » ایله « شهریارك » محصول عمری اولان « حمزه میرزا » در .

اوزمانلر اون سکز اون طقوز یاشلرنده بولنان پریخان ، طبیعتك فوارهٔ بدایغندن صچرامش‌ده انجماد ایتمش بر عمود نورانی وصفنه لایق اوله‌جق قدر کوزل بروجود اوله‌رق

جبهه‌سنده مهتابه قارشی طوتلمش کومش لوحه‌لر کبی صاف برپرتو ، چهره‌سنده کونشه طوغری آچلمش کللر کبی پنبه برنور جولان ایدردی . مخمور کوزلری ، پریشان صاچلری سودا کبی ، خیال عاشقانه کبی حزین ایدی . اندامنه باقلسه ، مایه‌سی الماس معدنلرندن آلنمش ظن اولنوردی . اوقدر نازك ، اوقدر روحانی بروجود ایچنده برآتشین فکر ، برآهنین قلب مستور ایدی که اوفکر آتشین ، آفتابك ضیاسی کبی طوقوندیغی یرلری تنویر ایده‌بیلیر ، اوقلب آهنین کرهٔ زمینك صلابتی کبی دکمه برحادثه ایله ازلمکدن مصون بولنوردی .

شهریار خانم ایسه قرقنه یاقلاشمش وفقط کنجلك طراوتی غائب ایتمامش ، ییلان کبی رنك آمیز برحسن ایچنده کورینور ، ییلان کبی ظاهرده ضعیف وفقط حقیقتده قوتلی بربنیه‌یه مالك اولمش ، ییلان کبی عاجز قالدیغی زمان یرلرده سورینور ، ییلان کبی وجههٔ مقصودینه وصول ایچون ایزینی ستر ایده‌جك اکری بوکری یوللره سالك اولمش برغریبهٔ روزکار ایدی .

پریخانه نسبت کوزللکی ، کله نسبت زقوم چیچکی ، اخلاقی روحانیاته نسبت سفلیات مادیه ، آرزوسی خیالات

عالیه‌یه نسبت اغراض نفسانیه ، اکلنجه‌سی آمال معصومانه‌یه نسبت مشتهیات منفعت پرستانه قیلندن ایدی .

سن جهتیله تجربه‌سی دها غالب اولدیغی کبی حرکاتی‌ده مادیات ایله ، منفعت ایله اوغراشانلر یولنده بولندیغی ایچون پریخانه غلبه ایده‌بیلمسی ـ بودنیای دنینك احوالنه نظراً ـ طبیعی کورینوردی .

فقط شهریار خانم‌ده ـ بشرك هر نوع اقتدارینه برقاچ قات تأثیر ویرمك شاننده اولان ـ جسارت قوتی نابود ایدی . پریخانده ایسه اوقوت بیوك بیوك قهرمانلره عطف اولنمسی قابل اوله‌جق درجه‌لرده موجود ایدی .

حمزه میرزایه کلنجه :

بوذات ، فطرةً والده‌سنه هیچ بکزه‌مزدی . شهریار ییلان مزاجنده ایسه کندیسی قیلان طبیعتنده ایدی . ییلاندن قیلان طوغه بیله‌جکنی کیم مأمول ایدر ؟ فقط قوهٔ فاطره هر محالك ایجادینه قادردر .

حمزه میرزا فوق‌الغایه جسور ایدی . دنیاده هیچ برمهلکه‌دن چکنمزدی . عسکرلکجه بیوك براستعداد طبیعی‌یه مالك ایدی . حتی آشاغیده کوریلورکه اوز تیمور زاده‌کبی زمانك الك بیوك والك تجربه‌لی عسکریله اوغراشمغه

مقتدر اولدی. فقط امراض نفسانیه‌سنه فوق‌العاده انهماك ایدردی . جان یاقمقدن ، قان ایچمکدن هیچ . وقت چکنمزدی .

بواوچ قوهٔ غالبه‌دن طهماسبك وفاتی‌صره‌سنده یالکز پریخان یاننده موجود اوله‌رق عسکرایسه کرجی‌وچرکس رؤساسنك تحت نفوذنده ایدی که کرجیلرك ریاستی میرزا علی خان کرجی وحسین قلی خلیفه‌یه وچرکس امراسنك ریاستی‌ده داغستان حاکمی‌اولان شمخاله عائد ایدی .

شمخال ، پریخانك داییسی اولدیغی کبی حسین قلی خان‌ایله علی خان کرجینك‌ده طهماسب شهزاده‌لرندن‌میرزا حیدره والده‌سی طرفندن قرابتلری وار ایدی .

فقط عسکر طاقمنك اك منتظم واك کثرتلیسی سرایك محافظاغنده بولنان وبزم اوزمانکی بوستانجیلر حکمنده اولان‌قوریجیلر اوله‌رق آنلرك‌ریاستی‌ده حسین بك یوزباشی نامنده غایت جری برذاته مفوّض ایدی .

شاه طهماسب وفات ایتدیکی کبی حسین بك یوزباشی شهزاده‌لردن برینی کندی قوتیله سریر سلطنته چیقارمق واوسایه‌ده برسلطنت معنویه‌یه مالك اولمق طمعنه دوشه‌رك قوریجیلری باشنه جمع ایلدی . وکرجی طاقمنی چرکس

فرقه‌سندن‌دها قوتلی کوردیکی ایچون حیدرمیرزایی ذهننده ترجیح ایله کرجی رئیسلرینك اتفاقنه داخل اولدی .

ارباب اتفاق ، دها طهماسب بالین احتضارده ایکن حیدر میرزایی بعض وسائط خفیه ایله سرایه ادخال ایتمش وحتی شاهك ارتحال ایلدیکی دقیقه‌ده ایچریده بولنان طرفدارلر قوتیله باشنه برتاج دخی کیدیرمش ایدیلر .

طهماسبك وفاتی دیشاری‌یه عکس ایدر ایتمز کرك حسین بك ، کرك کرجی رؤساسی انتخاب ایتدکلری پادشاهی آلقشلامق ایچون سلاح بدست اوله‌رق سرای جوارینه هجوم ایتدیلر ودعا وتهنیت صدالرینی عیوقه چیقارمغه باشلادیلر .

او صره‌ده ایدی که سرایك اوفاق قپولرندن بری کمال شدتله آچلدی . ایچندن آت اوزرنده بر غریب مخلوق میدانه آتلدی . آتی بیاض وفقط قان طامله‌لرندن اویك قرینه بکزه‌مش وبلکه برنوع قپلان شکلی باغلامشیدی .

حیوانك اوزنکیلرینه قدر دوکیله‌رك اوجلری قانه بولانمش اولان صاچلری منتهای غروبده کورینان سیاه بلوطلری آندیرردی .

کوزلرندن ایکی سیّاره کبی اطرافه نور جوّال

صاچیلردی . دوداقلرندن آچلمامش ایکی غنجه کبی طوقونولسه قان دوکیله‌جك ظن اولنوردی . آرقه‌سنده برخفیف بیاض بلوط مهتابی‌ستر ایده‌بیله‌جك‌قدر وجودینی صاقلار وحتی قان‌طامله‌لرندن حاصل‌اولان لکه‌لره باقیلیرسه بلوطدن‌زیاده‌هاله‌یه بکزر برکوملك ، الندەشدتلی روزکار ایله قوسیت حاصل ایتمش چیچکی لیلاق داللری رنك وشکلنده برقلیج وار ایدی .

اویله طبیعتك فوقنده عد اولنه‌جق بروجود هیچ کیمسه‌نك انتظار ایتمدیکی ، دوشونمدیکی برزمانده میدانه دهشت انداز ورود اولنجه سرای قپوسی اوکنده بولنان عسکری عالم دیکردن نازل اولمه بر مخلوق کورمش قدر بهت ایچنده براقدی . کرجیلرك‌اللری تتره‌مکه ، اللرنده‌کی سلاحلر یره دوکلمکه باشلادی .

کورینان سواری‌ایسه همان طوپلانان خلقك اوزرینه یوری‌یه‌رك وهیچ لقردی سویلمکه حاجت کورمیه‌رك قلیجنك اشارتیله‌اورادن صاولملرینی امر ایدرطورردی . عسکر طاقمنك یاقدیغی مشعله‌لردن چهره‌سنك بر طرفنه قورقنج برقزیللق عکس ایلمش ، برطرفنه‌ده پارلاق برضیا

دها منضم اولمشیدی . کندی بوحال ایله صحیحاً بزم عالمك خارجنده یارادلمه برجسم روحانی کبی کورینوردی .

بوشکل غریب ایسه پریخان ایدی . حیدر میرزانك آلقشلرینی ، حیدر میرزا طرفدارلرینك سرای ایچنده اولان تسلطلرینی اویقو دوشکنده ایشیده‌رك وهمان یرندن قالقه‌رق کیجه‌لك کوملکیله دیشاری‌یه آتلمش وبربرینك قاننده یوزمکه ویا بوغولمغه چالیشان ایکی طاقم آره‌سندن برقوریجینك یره‌دوشن قلیجنی قاپه‌رق ودیکر برقوریجینك نردبان باشنده ترك ایتدیکی حیوانه بنه‌رك تپودن دیشاری هجوم ایتمش ایدی .

سرایك داخلنده اویله‌ملحمه ظهورینه‌سبب اولانلرك بر طاقمی حسین بك یوزباشینك عسکری ، برطاقمی‌ده شمخال طرفدارلری اوله‌رق چونکه شمخال ، پریخان واسطه‌سیله طهماسبك مرض موت حالنده اولدیغنی اوکرندیکی کبی کرجیلرله قوریجیلرك حیدرمیرزانی اجلاس ایله‌اوغراشمقده بولندقلرینی‌ده کندینك اطرافده‌قزاندیغی واسطه‌لردن خبر آلمش وبناءً علیه کندی فرقه‌سنی سائر فرقه‌لره مغلوب ایتمامك ایچون یاننده‌کی چرکسلرله سرایك بربشقه قپوسندن ایچری داخل اولمش ایدی .

حسین بك یوزباشینك بیاغی دیوان قپوسنی جبر ایله تخریب ایده‌رك ایچری هجوم ایلدیکنی کورنجه مقابله‌سنه عزم ایلدی . سرایك خارجنده اولانلر مشعله‌لر ، فریادلرله حیدرمیرزا نامنه برسورسرور اجرا ایدرلردی . ایچریسنه کیرنلر ایسه خنجرلرله ، قلیجلرله اوسور سروره قارشی برماتمخانه ترتیبیله مشغول اولورلردی .

پریخان ، او هنکامهٔ بلانك آره‌سندن قورتیلوب‌ده جرأتنك ، درایتنك ، شکل وشمائلنك اوضاع غریبه‌سنه ویردیکی نفوذ متحکمانه قوتیله کرجی طاقمنی بولندقلری موقعده حیران حیران طولاشدیردیغی صره‌ده ایدی که شمخال ، سرایده‌کی حیدر میرزانی طرفدارلریله برابر محو ایتدکدن صکره کیردیکی قپونك محافظه‌سنه براقدیغی سلاح آرقداشلرینك امدادینه شتاب ایلدی .

یوقاریده تصویر ایتدیکمز جسم غریبی کورنجه اوده حیرتده قالدی . اوده قارشیسنده برقاچ آدیم آته‌مامق درجه‌لرینه کلدی . برخیلی ترددن صکره کوکدن اینمش بر ملك ، یردن چیقمش بر پری ظن ایتدیکی وجودك همشیره زاده‌سی پریخان اولدیغنی آکلادی‌ده آندن صکره یانه تقربه جرأت ایده‌بیلدی .

(پریخانك ذاتی اشخاص متخیله‌دن ، اوصافی مبالغات شاعرانه‌دن ظن اولنمسون ! عثمانلی تاریخلرینك هانکیسنه مراجعت ایتسه‌کز نامنی وفعلیاتنك انجامنی کوررسکز . عثمانلی ، ایرانلی وقوعاتنه دائر اولدقجه تفصیلات ویرن فرانسزجه تاریخلرده برخیلی اوصافی تصویر اولنمشدر .)

شمخال ، طهماسبك حرملری هانکی قومه منتسب اولدیغنی و اولادینك هربری هانکی حرمندن طوغدیغنی بیله‌مزدی . یالکز بیلدیکی پریخانك والده‌سی اولان همشیره‌سی ایدی که اوده‌اون درت سنه اوّل وفات ایتمشیدی .

بونکله برابر ایرانك او زمانکی حالی

« هربر عشیرتك بکی بر بشقه پادشاه ! »

مألنه تمامیله مظهر اولدیغی کبی امرادن هرکیم رقیبلرینه غالب اولورسه حکومتی‌ده کندی قبیله‌سنده تقریر ایتمك ایستدیکندن شمخال ، طهماسبك چرکس والده‌دن طوغمه بر چوجوغنی پادشاه ایتمك فکرینه دوشدی . بناءً علیه ایچلرنده حسب جهتیله چرکس هانکیسی اولدیغنی همشیره زاده‌سی پریخاندن سؤال ایلدی .

پریخان او زمانه قدر بعض کره بلوطلرده کورینان الکتریق قزیلدیسی قدر هائل برحالده طوررکن بردن

بره ییلدیرم قدر پارلاق ، ییلدیرم قدر مدهش بر قهقهه ایله « دایی ! ایچلرنده چرکس یالکز بنم . فقط سن ملك مظفر مزیتنده برآدم دکلسك که شجرةالدر کبی بنی پادشاه ایتمك الکدن کلسون ! » دیدی ودایینی آرقه‌سنه قاته‌رق سرایده‌کی دائره‌سنه چکلدی .

شمخال ، حسین قلی خلیفه‌یی کرجی طاقمنك اك نافذ الکلامی اولدیغی ایچون سرایه جلب ایتدی . آره‌لرنده مذاکره‌لر کچدی . نهایت ینه پریخانك امرینه تابع اولدیلر . طهماسب اولادندن اوزمان قهقهه قلعه‌سنده بولنان « اسماعیل ثانی » یی تخته اجلاس ایچون دعوت ایلدیلر .

پریخانك اسماعیلی انتخابنه سبب ، اوزمانه قدر کوستردیکی حلم وسکون ومیل عدالت ایدی که النه برفرصت کچرسه عمومی بختیار وخصوصیله ایرانلیلری سنی ایده‌جك کبی کورینور وپریخانه‌ده ـ قدرتی دسیسه‌یه منحصر اولان حریصلرك افکار عالیه اصحابنه دائما تأدیه ایده‌کلدکلری ـ جزیهٔ تملقده دوام ایدر طورردی .

اسماعیل ، حالیله ، قامیله وهله طرز احتیالیله پریخانك نظرنده کندیسنی اولدقجه انسانه بکزر برشی کوسترمش اولدیغی کبی کندیسی قزك موهوبات فطریه‌سنی یالکز واسطهٔ

اجرا اولمق قابلیتندن عبارت کوردیکی ایچون همشیره‌سنی بعض قاتللرك قصدینی فعله کتیردکدن صکره قیزوب‌ده برطرفه آندقلری سلاحلر قیلندن عد ایتمشیدی .

سلطنته واصل اولور اولمز اولا پریخانك طرفدارلریله اوغراشمغه باشلادی . شمخالی اولدیرمکه چالیشدی ، مقتدر اوله‌مدی . فقط شروانه قدر فراره مجبور ایتدی . بونکله‌ده قناعت ایتمدی ، برادرلرندن ، اقرباسندن صاغ قالانلرك اوزمانلرك عادت ملعونه‌سی اوزره کوزلرینه میل چکدی . حسین قلی خلیفه‌بی قهقهه‌دن قزوینه کلنجه‌یه قدر « پدرم » تعبیری کبی برطاقم عنوان مفخرت وحتی قزوینه کلدیکی زمان آنك خانه‌سنه نازل اولمق کبی برچوق علائم امنیتله اغفال ایدرك کویا دولتك زمام اداره‌سنی النه تسلیم ایتمش کورینور ایکن او بیچاره‌یی‌ده برقاچ کون ایچنده اخوانی ، اقرباسی کبی نور نظردن محروم ایلدی .

زمان سلطنتنه قدر حلم وعاطفتله فوق العاده شهرت قزانمش اولان اسماعیل ثانی ، غرضکارلغنی ، کیندارلغنی اودرجه‌یه کتورمش ایدی که یوقاریده حالندن بحث ایتدیکمز حسین بك یوزباشی‌یی ـ کندی علیهنده بولندیغی وبلکه لهنده بولندیغی جهتله ـ دارالسلام یاخود دار سلامت

بیله‌رك صیغندیغی بغداددن بیك درلو دسایس وتدابیر ایله پای تخته کتیردی وکلیر کلمز اعدام ایلدی .

پریخان، اوزمانلر الك یوکسك طاغلرده بولنوب‌ده آیاغنك آلتنده‌کی بلوطلرك رعدینی ، برقنی ، بارانی ، کورلدیسنی اکلنجه طرزنده کورنلر کبی اسماعیلك حرکاتنی بر طرز بیقیدانه ایله کورردی . چونکه قدرت عقلیه‌جه اسماعیله فائق اولدیغندن امین واسماعیلك شدتی ایسه ـ طبیعی بولندیغی موقع تمایزه نظراً ـ کندی دامن اقبالنه یتشه‌میه‌جکندن مطمئن ایدی .

شاه اسماعیل، معترض مزاره کیرمکله اعتراضك آرقه‌سی کسیلیر، کوزه میل چکلمکله نظر رقابت‌ده قپانیر قیاسنده ایدی . فقط مغدورلر ، اسماعیلك امریله اعدام اولنان رؤسانك اولادینی مزار کبی ساکت ، میت کبی سر ویرمز برآلت انتقام اتخاذ ایتدیلر .

نهایت شاه اسماعیل ، سلطنتندن بر بچق سنه کچر کچمز بر رمضان کیجه‌سی ندیم خاصی اولان حلواجی‌زاده حسن بکله برابر بر اوطه‌ده وفات ایلدی .

اسماعیلك نه صورتله تلف اولدیغی معلوم دکلدر . اوطه‌نك قپوسی آچلدیغی صره‌ده حسن بکك حیاتندن

بر رمق قالمش ایسه‌ده اوحیات دخی یالکز بر رمق ایدی . بناءً علیه بر ایکی دقیقه صکره زائل اولدی . و بناءً علیه وقعه‌نك صورت جریانندن حسن بکك افاده‌سندن اولسون تاریخه بعض معلومات سطحیه قالمق نصیب اولمدی. یالکز اسبابی پردهٔ خفاده قالمش وقعه‌لری برید اقتداره اسناد ایتمکله مألوف اولان اصحاب تخیل ، شاهك زوالنی پریخاندن بیلمشلردی .

بزم تاریخلردن بعضلرینك روایتنه باقیلیرسه اسماعیل ثانی ایرانده سنیلك قوتیله کندی سلطنتنی تأسیس ایتمکه چالیشدیغی حالده خلافت اسلامیه‌یه‌ده شیعیلك قوتیله مقابله ایتمك فکرنده ایدی . ضعف قلب ، ضعف عقل اصحابی دائما ایکی یوزلی، ایکی مشربلی، ایکی مذهبلی بولنمغی اقصای مهارت قیاس ایدرلر ! جمع اضداد عقلاً محال اولدیغی کبی مادةً دخی محال اولدیغنی دوشونه‌مزلر . قارلر ، تپیلر ایچنده ایز کوروب‌ده هیچ برینه اعتماد ایده‌مدکلری حالده هیچ برینی غائب ایتمامك ایچون بر طرفدن بر طرفه قوشان عجمی یولجیلر کبی ایکی طریق آره‌سنده هلاك اولورلر.

تاریخلرمزك بر طاقمی‌ده ایران محاربه‌سنك وقوعنی عثمانلیلرك ایراندن بعض یرلر آلمق طمعنه حمل ایتمك

ایستمشلرسه‌ده حقیقت حالده دولت علیه‌نك دور سلیمانی‌یی آندیره‌جق وکوپریلی زمانه کلنجه‌یه قدر اك صوك وبر درجه‌یه قدر اك پارلاق شعشهٔ سلاحی عد اولنه‌جق او محاربه ، شاه اسماعیل ثانینك یوقاریده بیان ایتدیکمز فکر غریبندن نشأت ایتمشیدی .

فی‌الحقیقه پریخانك پرمقلرندن حنایرینه قانلر آقه‌رق، برقوجه سریر سلطنته چیقاردیغی اسماعیل ثانی ، اومقام عالیدن کندی اوضاع غریبه‌سیله حضیض فنایه سقوط ایتمش ویرینه محمد خدابنده کبی کوزینه میل چکلمش ، دنیایی کورمز اولمش ، بلکه حیاتنی قراکلق زندانلر ایچنده قلانلرك چکدکلری عذابلر حکمنده بولمش ، وجود راحتندن بشقه دنیاده هرلذتدن محروم اولدیغندن کیمسه ایله اوغراشمقدن دکل حتی دنیاسندن بیله بتون بتون اوصانمش برآدم کلمش ایدی .

امراسنك، قرناسنك اکثری‌ده شاه اسماعیل طرفندن کوزینه میل چکیلان حسین قلی خلیفه واوقیلدن اولان رفقای فلاکتی ایدی . مع‌مافیه ینه عثمانلی ایله محاربه آرزوسندن چکنمزلردی .

ایرانك اوزمانکی حکومتنه کورلر عالمی دنیلسه لایقدر.

کورلر عالمنده ایدیلر که پریخانك هرفعلندن کونشك آچلیشنده‌کی نورانی شکللر کبی نمان ایدن پرتو ذکایی کورمدیلر . نظرلرنده شهریار خانمك سیرتنده اولان خیانت ـ بعض چیچکلرده مندمج زهرلر کبی ـ صورتنده‌کی حسن حالی ایله مستور قالیردی .

هنوز نوجوانلق عالمنده بولنان حمزه میرزانك استعدادینی یاشیله ، قدرت جلادتی بویی ایله متناسب قیاس ایدرلر ایدی ! هله عثمانلیلرك سطوتنی سلطان سلیمك ، سلطان سلیمانك ذاتلریله قائم عد ایلدکلری ایچون دولت علیه ایله امتحان اقبال میدانه چیقمقده شاعرلرینك ـ یاراسه‌نك کونشی قولتوغنده صاقلامسنه ـ احتمال ویرمسی قبلندن برطاقم خیالات عجمانه‌یه قاپلقدن کندیلرینی آله‌مدیلر .

ایشته او آرزولرك ، اوخولیالرك نتیجه‌سی ایدی که ۹۸٦ تاریخنده خلافت اسلامیه ایله دولت صفویه بربرینه اعلان حرب ایلدی .

— ۷ —

اووقت مقام صدارتده بولنان صقوللی محمد پاشا مرحوم ، محاربه‌نك وقوعنی ایسته‌مزدی . چونکه (تن) ایله

(وولغا) یی برلشدیروب ده بحر خزر اوزرندن تورانه برطریق وصول آچمق وایرانك تپه‌سنده برآلت تهدید پیدا ایتمك امیدینی غائب ایتدیکی زماندن بری دولتك حالنده (اوزمانلرك افکار حکمیه‌سندن معدود اولان) سن وقوف علامتلرینی استدلاله باشلادی. بوفکر، اساساً خطا ایدی .

فقط اوخطانك منشائی صقوللی دکل، زمانك درجهٔ معلوماتیدر .

بوندن بشقه مرحومك ایران سفرینی ایسته‌مامکده ایکی مطالعه‌سی دها وار ایدی . برنجی درجه‌ده دونمانك انهزامی فی‌الحقیقه سیاستجه هیچ برتأثیر حاصل ایتمامش ایسه‌ده دولت علیه تیمور وقتندن بری هیچ بریرده وباخصوص دور ظهورندن بری اوروپانك قارشیسنده اویله برمغلوبیت کورمامش اولمسنه نظراً دونما حادثه‌سی اوزرینه بزده بردرجه‌یه قدر اعتماد ظفر آزالمق واوجهتله اوروپاجه عثمانلیلرك پرتو اقبالنی سوندیرمکه امیدلر چوغالمق طبیعی ایدی .

بوحالده ایسه اوروپاده ینه براهل صلیب اتفاقی ظهور

ایده بیلمك الك غالب احتمالدن بولندیغندن صقوللی مرحوم، النده کی قوهٔ اسلامیه نك مجموعنی اوخطر ملحوظه قارشی مهیا طوتمق فکرنده بولنوردی .

بوفکری ایسه عین حکمت ایدی . زیرا خلافت اسلامیه نك تخت اجلالنده سلطان سلیمان کبی ید یمین سطوتی اوروپانك بغرینه قدر اوزاتمش ایکن دست یسار همتیله ایران حکومتنك ارکانی لرزه ناك ایده جك برهیکل مهیب جلادت موجود دکل ایدی .

کندی شخصاً نه قدر بیوك اولسه موقعی طبقات حکومتك ایکنجی درجه سنده بولندیغندن اقتدار ومقامنك استعدادینه کوره دنیانك ایکی قطعه سنه بردن قارشی طورمق وخصوصیله ایکی قطعه سنی بردن اوزرینه ییغیلوب کلمکه کندی دعوت ایتمك حکمنده اولان برحرکتی صرف احتیاطسزلق عد ایتمشیدی .

ایکنجی درجه ده عثمانلی عسکری اوروپا سفرلرنده برچوق غنائمه نائل اولدقلری کبی کیتدکلری یرلرك منزللری آزء موقعلری معمور اولدیغندن حرکات مردانه لرینی ممکن اولدیغی قدر سهولتله اجرا ایدرلر وبناءً علیه حربك دائما اوروپا طرفندن وقوعنی ایسترلردی .

ایران ایسه جنکیزك وبلکه ساجوقیلرك ظهورندن بری برقاچ یوز سنه ایچنده قرق اللی دفعه بلای استیلایه اوغرادقدن صکره صفوینك شیعیت نامنه تلف ایتدیکی جانلر، بیقدیغی خانمانلرله بر بیوك خرابه زاره و بلکه ایچنده کی کویلر، قصبه‌لر مزارجی کلبه‌سی کبی کورینه‌جك برقوجه قبرستانه بکزه‌مش اولدیغندن وبرده ینه آره‌ده رابطهٔ اسلامیت موجود بولندیغندن بشقه استانبولدن حدوده وحدوددن کیریله‌جك یرلره قدر همان اوروپانك عمومنه یقین برمسافه کچلمك اقتضا ایدردی . بومسافه‌ده ایسه هیچ برنوع غنیمت یوق ایدی. بالعکس هرنوع مشقت موجود ایدی . اوجهتله عسکر طاقمی ایران سفرینی یا سلطان سلیمك ذاتنده اولان مهابت ویا سلطان سلیمانك کندی کوکللرینه القا ایلدیکی حرمت قوتیله اجرا ایدرلردی.

صقوللی زماننده ایسه نه اویله بر مهابت ، نه اویله بر حرمت موجود اولدیغندن عسکر ایران ویرانه‌لرینه سوق اولندیغی حالده یتمش سکسان ییلدن بری بیك درلو بلالرله آرقه‌سی آلنان فتنه‌لرك، قیاملرك ینه عودت ایتمسندن احتراز ایدرلردی. بوو کرده تمامیله اصابت ایدی، چونکه

یکیچری وخصوصیله سپاهینك تاریخلرده کوریلان شورشلرینه بو محاربه‌ده تخم اکلمکه باشلادی .

وزیر ثانی احمد پاشاده صدراعظمك رأینده ایدی . فقط احمد پاشانك صداقتدن بشقه برمزیتی ، صقوللی‌یه اتباعدن بشقه برفکری یوق ایدی . حتی زماننك ظرفاسی کندیسنی « صدر اعظم کولکه‌سی » لقبیله یاد ایدرلردی .

یوقاریده بیان اولندیغی اوزره صقوللی سرای همایونجه اولکی دورلرده اولان اعتبارینك برچوغنی غائب ایلدیکندن مقرّبان دولت نزدنده صدر اعظم هرنه ایسترسه آنك عکسنه کیتمك وصول مقصد ایچون الك بیوك ، الك طوغری طریق عد اولنمغه باشلامشیدی .

ایران سفری خصوصنده صقوللی‌یه الك بیوك معارض اولانلرك بری قبریس فاتحی لالا مصطفی پاشا ایدی که دیوان همایونده وزیر ثالث ایدی .

بری‌ده تونس ویمن فتحنده خدمتلری ـ ینه صقوللی قوتیله ـ مشکور کورینان وزیر رابع سنان پاشا ایدی .

بوایکی ذات ، بربرینك فاتحلك ، قهرمانلق شهرتلرینی چکه‌مزلردی . ایکیسی‌ده صقوللی‌یه خلف اولمق طمعنده

ایدیلر . ایکیسی‌ده دولتده صقوللیدن صکره کندیلرندن بیوك آدم بولنه‌بیلدیکنی تصور ایده‌مزلردی .

بونکله برابر آره‌لرنده بر فرق‌ده وار ایدی . لالا مصطفی پاشا « صقولویچ » ویا ترکجه‌سی « شاهین اوغلی » خاندانندن وبناءً عایه صدر اعظمك اك یقین اقرباسندن ایکن اك بیوك خصماسندن ایدی . چونکه کندی ، نه‌قدر حریص اقبال ایسه صدراعظم ، اوقدر وظیفه‌پرور ایدی .

سنان‌پاشا ایسه کرك اخلاقجه ، کرك قرابت وقومیتجه صقوللی‌یه هیچ برمناسبتی اولمدیغی وحرص اقبالده لالا مصطفی پاشایه بیله فائق بولندیغی حالده

« تیز رفتار اولانك پاینه دامن طولاشور »

فکرینی مصدق بردور اندیش ذات اولدیغندن مقرّبلردن زیاده صقوللینك سایهٔ حمایتنی اختیار ایتمشیدی . مع‌مافیه مقرّبلری‌ده الدن براقمزدی . خصوصیله کندی اصحاب ثروتدن ، زمانی ایسه ادوار هدایا وعبودیتدن ایدی .

سنان پاشا، ایران سفری مسئله‌سنده طبیعی صقوللیدن آیرلدی . چونکه کرك مقرّبلرك ، کرك مصطفی پاشانك سرای همایونجه درجهٔ نفوذلرینی لایقیله بیلدیکندن حربك مطلقا اعلان اولنه‌جغنه قانع اولمشیدی . اوحالده ایسه

عثمانلیلرك سلاح سطوتنی رقیب خاصی اولان واقتدارجه کندینه بیك کره فائق بولنان لالا مصطفی پاشانك یدغالبه‌سنه ترك ایدوب‌ده صقوللینك میراث اقبالنی آکا تأمین ایتمك افکارینه ، آمالنه بردرلو موافق کله‌مزدی .

بو ایکی ذاتدن لالا مصطفی پاشا ، ایرانك تدارکاتنه قارشی صلحه میل اولنورسه سلطنت سنیه‌نك شان وحیثیتنه طوقنه‌جغنی وبلکه بوصورتله دشمنه کوستریله‌جك مماشات ، ضعفه حمل ایدیله‌جکندن دشمنك تمایلات حربیه‌سنی برقات دها تشدید ایده‌جکنی میدانه قویه‌رق وسنان پاشا ، ولو ایرانلیلر محاربه‌دن چکنسه‌لر بیله سلطنت صفویه‌یه عارض اولان طور انحطاط جهتیله ایرانی ممالك عثمانیه‌یه الحاق ایله ملت اسلامیه‌نك کافه‌سی اوزرینه حکم خلافتی نفاذ ایچون الك بیوك بر فرصت زمانی کلمش اولدیغندن طوتدیره‌رق ایکیسی‌ده الکتر نقك بربرینه ضد اولان ایکی قوتی کبی برر بشقه نقطه‌دن حرکت ایتدیلر ، بربرلریله چارپشدیلر . آره‌ده آتش حربك علولنمسنه سبب اولدیلر . آتش حرب ایسه ییلدیرم حکمنی آله‌رق ، اکریله‌طوغریله صقوللی مرحومك مبنای حیثیتنی رخنه‌دار ایلدی .

ایکنجی فصل

— ۸ —

بر قراکلق کیجه‌ده شدتلی بر قره‌یل فورطنه‌سیله بوغاز ایچنده ظهور ایتمش بر یانغین لوحه‌سی کوز اوکنه آلنسون ! برحالده که یانغینك علوی سیاهلی ، قیرمزیلی الوان دهشتیله اسکی حکایه‌لرده کوردیکمز اژدرلر کبی ، کاه افلاکه چیقمق ایستر ، کاه روزکاردن بر شدتلی مقاومته‌اوغرایه‌رق آشاغی سوزیلور ، دکزلرله چارپیشیر ، مادیانی بربرینه قاریشدیره‌جق برهیبتله ساحلدن دکزه آتلدیغی کبی دکزدن‌ده قارشیسنده‌کی ساحله اوغرایه‌جق کبی کورینور . اطرافه ییلدیزلرقدر شراره صاچار. شهابلر کبی تحته پارچه‌لری ، تیمور قیریقلری طاغیندر ، هوادن حتی او آتش مهیبك کنارینه دوشان طامله‌لری دخی بوز پارچه‌سی قدر صغوق برباران مصیبت یاغار طورر . آغاجلر، طاغلر ، تپه‌لر ، کیمی کفنیله آیاغه قالقمش شهید جنازه‌سی ، کیمی اوزرینه بر سفید استار چکلمش فقیر

تابوتی ، کیمی طاشلری قیرلمش‌ده اوزرینه ییغلمش اسلاف مزاری کبی بم بیاض قارلر ایچنده بر دهشت ، بر غرابتله نظرلره چارپار . کیجه‌لك اثوابیله یتاقلرندن اوغرامش برطاقم ضعیف و بیچاره قادینلر، چوجوقلر هول جان ایله لرزان لرزان اطرافی طولاشیر .

بو حالده ایسه دریانك تلاطم طوفان نمونی ایچنده چالقانوب کلان بر قایقدن امداده شتاب ایچون بر دلی قانلی دریایه آتیلیر ، قایقده کیلر بر بارکراندن قورتلمش اولدقلرینه حکم ایدرلر ، کندی سلامتلری ایچون او بیچاره‌نك امواج آره‌سنده یوارلنوب کیتدیکنی نفسلرنجه بر بیوك عنایت بیلیرلر ، طالغه‌دن زیاده آنك قایغه تقربندن احتراز ایدرلر ! خارجده کیلر علوك هرطرفه صارلمسنه نظراً کویا دکزه بیله بر تخته پارچه‌سی آتلسه دفعیله اوغراسدقلری آتشی تزیید ایده‌بیلیر ایمش قورقوسیله کوکللی معینلرینه اوفاجق برمدار معاونت هدیه ایتمکه جسارت ایده مزلر . بیچاره‌نك ـ فورطنه چاغلدیسیله بر برینه چارپشدقجه تویلری اورپرده‌جك ، سیکیرلری قوتندن کسه‌جك بر تأثیر مدهش حاصل ایدن ـ فریادلری ده وجودی کبی امواج آره‌سنده غائب

اولور کیدر . شعله‌نك روز کار قوتیله تتره‌دکجه طالغه‌لره ، کوپوکلره باغچه‌لرده‌کی ، طاغلرده‌کی آغاجلره ، قارلره ، دکزده‌کی ، قره‌ده‌کی چهره‌لره ، لباسلره انعطافندن حاصل اولان بیك دهشتلی رنکلر ، بیك هائل شکللر آره‌سنده دریا کبی ، هوا کبی طاغلری یرندن اوینادوب‌ده اوکنه قاته‌جق قدر شدید ، بتون دنیایی احاطه ایده‌جك قدر بیوك ایکی خصم غالب ایله اوغراشیر . اوزرینه اهرام قدر طالغه‌لر ییغیلیر . هر طرفدن ، آلتنده یانار طاغ غلیان ایتمش برمزارستانده‌کی موتا کمیکلری کبی هوایه بیاض بیاض وفقط مدهش مدهش کوپوکلر فیشقیرر ، کاه تلاطمك هر دقیقه‌ده برشدتله اوغرایه‌رق کرهٔ نسیمك فوقنه چیقمق ایستیان قاصرغه کبی طوغریلور ، کاه دونه دونه یرك دیبنه کچن سیل منحدر کبی آشاغی‌یه سوزیلور ، هوا اوزرندن تضییق ایدر ، جسمنی کرهٔ زمینه بار اولمش خانلر کبی اسفل سافلینه قدر سوق ایمك ایستر ، ینه دریا اوتضییقه مقابله ایدر ! وجودینی مزار قبول ایتمامش کنهکارلر کبی طیشاری آتمغه چالیشیر ، آتش آره صره جمله‌سنی بیچاره‌نك بولندیغی طرفه چویرر ، حیاتنی افنا ایچون اوایکی قوهٔ غالبه ایله مسابقه‌یه قالقیشیر ، هر کردابه

طوتلدقجه وجودینه برجلاد کمندی صاریلیر، هر طالغه ایچنده قالدقجه برکره مزاره کیرر، چالیشه چالیشه سیکیرلری طاقتندن کسلیر، اوغراشه اوغراشه سیکیرلری وجودینی ناشبه بیله‌جك قدرتدن قالیر. صولر یوتار، ایچی زهرایله طولار، صغوق جاننه کچر، قانی طوکنه، حیات الندن آیاغندن چکلمکه باشلار، فریادایدر، کیمسه ایشتمك ایسته‌مز! استمداد ایدر، کیمسه معاونتنه کلمز!..

حال بوکه قارشیسنده کوزینك اوکنده بوینك اوچ درت اوزونلغی قدر بر مسافه‌ده وجودینی ایصیده‌جق آتش جهنم علولریله یاریشیور!! کندینی قورتاره‌جق انسان، اوراری عشر میدانك برنمونه‌سنی کوستره‌جك قدر غلبه‌لك!!!

هیهات اوآتش ایصیتمق ایچون دکل یاقمق ایچون اشتعال ایتمش، اوانسانلرك یوزده بری آفتك دفعنه سعی ایدرسه طقسان طقوزی جان قورقوسیله کندینی قورتارمقدن عاجز اولمش، دیوان حشره کیتسه حرصندن مظهر غفران اولان عبادك حیاتنه قصدایده‌جك، جهنمه آتیلسه طمعندن آتشلرینی قوینه ساقلایه‌جق قدر دنی اولان

بر جزؤی‌ده او بلای طاقتسوز ایچنده ینه قاتللکه ، غاصبلکه چالیشیور !

نهایت ون الهی امداده یتشیر ، اوصاحب مروت نجات بولمقده حضارك اکثرندن زیاده مساعدهٔ تقدیره مظهر اولورده صکره خیردن تولد ایتمش برشرایله لذایذ حیاتنی غائب‌ایدرسه یالکز دکزه دوشان آدمك حالنه ، سعینه حصر مقال ایتمك بریله برهنکامه‌یی تعریف‌ایچون کافیمیدر ؟ البته دکل !

ایشته دکزه آتیلان کوکللی معینك حالنی ، شکلنی تصویر ایچون آتشدن ، فورطنه‌دن بحث ایتمك لازم کلدیکی کبی جزمینك سرکذشتنی بیان‌ایچون‌ده یوقاروده‌کی مقدماتی ایراد ایتمك اقتضا ایلمش ایدی .

مقایسه‌ده شوقدر فرق وار: یانغین برتصویر خیالی، برنجی فصلك تعریفاتی ایسه رنکلری ایلریده میدانه چیقاجق بررسم مسوده‌سیدر .

— ۹ —

جزمینك تاریخ ولادتنی یوقاروده بیان ایتمشیدك . شمدی برازده عائله‌سندن ، تربیه‌سندن بحث ایده‌لم .

جزمی ، تیماری استانبول جوارنده برسپاهینك اوغلی

ایدی . دها ایکی یاشنه کیرر کیرمز والده‌سنی غائب ایلدی . شفقت مادرانه معلومدر . انسانده نه‌قدر رقیق حسلر وارایسه جمله‌سی اوسایه‌ده پرورش بولور، اوسایه‌ده دها کوچکدن اثرینی کوسترمکه باشلار .

جزمینك والده‌سنی بیلمکسزین غائب ایدوب‌ده اوتربیه‌دن ، اوشفقتدن محروم اولمسی قلبنده مستور اولان قابلیتلری بسبتون اخلال ایتمدی . یالکز بردرجه‌یه قدر بشقه یوله چویردی . چونکه مربیسی پدری ایدی . پدری ایسه عسکر اولدیغندن چوجوغنی عسکرجه تربیه ایدردی . چوجق ، مثلا کوچك ایکن دوشرسه باشی اوجنده آغلایه‌جق وآغلامسیله کندیسنی آغلاده‌جق بروالده ، برملك الصیانه‌یه مالك دکلسه دوشدیکنی ، قاتمدیغنی کوره‌جك واطوار معصومانه‌سنه وحتی آغلاییشنه خنده‌لرله مقابله ایده‌جك بر پدره ، برخواجهٔ تشویقه صاحب ایدی .

بناءً علیه استعدادینك رقت و شفقتدن اوّل اقدام وجرأت جهتلری ترقی‌یه باشلادی . وبناءً علیه آنادن عسکر طوغمامش اولسه بیله بابا اوجاغندن اولسون عسکر اوله‌رق آیرلمسی مقررایدی .

جناب حقك دنیاده معصوملره الك بیوك احسانی ، الك بیوك عنایتی والده‌لر اولدیغنی انکار قابل دکلدر. فقط حکمتِ الهیه برچوجوغی والده‌سندن محروم ایدر ایسه آنك یرینه البته بری قائم اولیور . جزمینك والده‌سی یرینه قائم اولان وجودایسه شفقتده والده‌دن پك‌ده دون اولیان پدری ایدی .

بعض پدرلر اولادینی محافظه‌ده ، تربیه‌ده والده‌لره تفوق ایدر .

تاریخ بشر ، ـ برنظر تدقیق ایله ـ مطالعه اولنورسه ظهور ایدن اعاظمك آثار علمیه‌سنه ایکی بیوك ، ایکی اساسلی سبب کوریلورکه بری مرحمت ، بری‌ده جرأتدر. اکثری مرحمت والده ، یاخود قادین قوجاغنده ، جرأت پدر ، یاخود ارکك قولتوغی آلتنده پرورش بولیور .

بو جهتله جنت والده‌لرك آیاغی آلتنده بولندیغی کبی پدرلرك قولتوغی ویا قیلیجی سایه‌سنده بولنور . بر والده چوجغنی افراط شفقتله شمارده‌بیلیر . فقط البته مقصدی شمارتمق دکل تربیه ایتمکدر . بر پدر اولادینی شدتله ییلدیره‌بیلیر . فقط البته مقصدی ییلدیرمق دکل تربیه ایتمکدر .

زمان کبی ، عدد کبی ، بعد نامتناهی کبی خیال بشر منتهاسنه واره‌میان بر طاقم مصنوعات الهیه دوشونلسون ، برده اومصنوعاتك آره‌سنده بردنیا ، اودنیانك اورته‌سنده برقاچ آرشون بویلو انسان نامنده برمخلوق تصوراولنسون ، انسان کندینه قدرتك موهبهٔ مخصوصه‌سی اولان خاصهٔ عقل ایله شمدی یه قدر میلیارلرجه ابنای جنسنك قبر سکونی اولان اوقوجه‌دنیایی النده چوجقلرك اویناد قلری طوب کبی بر اکلنجه حکمنه کتیردکدن بشقه ابعاد نامتناهیده بیله حکمنی انفاذ ایدییوردینیله بیله جك درجه‌لرده کشفیات اجراسنه مقتدر اوله بیلسونده ینه بر ارککله بر قادین برلشه‌رك آره‌لرنده کندی وجودلرندن قوپمه ، کندیلرینه نسبت همان انسانك دنیایه نسبتی قدر عاجز اوفاجق برملك حاصل اولیورنجه ارککلری ، قادینلری کولدیره‌جك قدر ساده‌دلانه خنده‌لرله بریولده ، قادینلری ، ارککلری آغلاده‌جق قدر معصومانه کریه‌لرله بشقه بریولده فطرتدن ، مدنیتدن ، معرفتدن نه قدر قوت حاصل ایدییلمشلر ایسه جمله‌سنی اومعصوم ضعیفك مینی مینی اللرینه تسلیم ایتسونلر ، کوچوجك آیاقلرینك آلتنه صاچیسونلر ! ...

دنیاده طبیعت بشره مدار شرف اوله جق بوندن بیوك بربدیعه وارمیدر ؟.. بوسوق انسانیت ، نظر قدرت اوکنده الك مطیعانه برمسلك عبودیته برهان اولان تماشالردن دکلیدر ؟

جزمینك پدری ، بو حکیمانه تصورلری بر کتابده کورمامشسه‌ده قلبنده حس ایدنلردن اولدیغندن حرمندن کندینه یادکار اولان چوجغی ارککجه بیوتدی . چوجق آغلارسه کندی کولر ، آنی‌ده کولدیرردی . چوجق خسته‌لنیرسه کندی صحتنی آنك محافظه‌سنه حصر ایدر ، کندی صحتنه خلل کلمکسزین آنك‌ده عافیتنی اعاده‌یه موفق اولوردی .

چوجق دها سکز طقوز یاشنده ایکن سالم برفطرته ، لاابالی بر مشربه ، رندانه برطوره مالك اولمق استعدادینی کوسترمشیدی .

بنیه‌سنده‌کی قوت ، جزمی‌یه نوجوانلغنی بر بهار انشراح صورتنده کوسترمك طبیعی اولدیغی کبی پدرندن کوردیکی « دنیایی بر مسیره عد ایتمك » تربیه‌سی‌ده کوکلنه بشقه درلو استعدادلر ، بشقه درلو هوسلر ویرمش ایدی . باشی اوجنده ییلدیرم پاطلاسه کوك یوزنده بریسی

کولیور قیاس ایدردی . کوزینك اوکندن برجنازه کچسه تابوتنی بیك صندوقی ظن ایلردی .

درسلرینی عمجه‌سندن اوقودی . عمجه‌سی‌ده باباسی کبی سپاهی ، یعنی عسکر اوغلی عسکر اولمغله برابر او زمان همان هر صنفه شامل اولدیغی ـ سلطان سلیمان زمانندەکی یکیچریلر آره‌سنده سکسان قدر شاعر بولنمسیله مثبت اولان ـ هوس معرفت کندینی فنون موجوده‌نك عمومنی تحصیله سوق ایتمشیدی .

جزمی یه لازم اولان علومدن درسلر ویرمك وسپاهیلکه متعلق اولان تعلیملری اوکرتمك ایله برابر صورت مخصوصه‌ده برده عسکرلك فکری القا ایتمك ایله اوغراشیردی که او یولده اولان تربیه‌سنك خلاصه‌سی‌ده :

« عسکرلکك شانی کوله‌رك اولمك وحتی اولورکن بیله کولمکدر . عسکر کوز یاشنی شهید اولدیغی وقت وجودینی تزیین ایدن ، یاخود دشمننی اولدیردیکی زمان قلیجندن او مغلوبك اوزرینه دوکیلان قان طامله‌لرنده کورر . عسکر صحیحاً عسکر ایسه مزارینك الك قراکلق کوشه‌سنده جنته بر پنجره بولور . عسکر صحیحاً عسکر ایسه جسمی طوپراقلر آلتنده یاتیرکن روحی کوك یوزلرنده ،

نامی خلقك لسان افتخارنده کزینه‌جکنی دوشونورده یرك آلتنی اوستیله مساوی وبلکه آلتنی اوستنه مرجح کورر . عسکر کرچکدن عسکر ایسه راحت دوشکنده ارتحال ایدوب‌ده شویله‌جه بر مزاره آتیلوبرمك ایله شان میدانده شهید اوله‌رق مزاره بدل بر ملتك قابنده یاتمق آرده‌سنده نه قدر فرق اولدیغنی پك قولای بیلیر . بویله عالی ، بویله وطن پرورانه مطالعه‌لردن طولایی‌در که عسکرلکك اك بیوك خصاتی‌ده میدان محاربه‌یی بیله بر کوزل مسیره ، بر کوزل کذرکاه حکمنده عد ایتمکدر »

کبی سوزلرله چوجغك حسیات علویه‌سنی آچمقدن ، بیوتمکدن عبارت ایدی .

چوجق ، سن رشده بالغ اولور اولمز پدرینی ویکرمی یاشنده ایکن عمجه‌سنی غائب ایلدی .

دنیایه یالکز باشنه کلدیکی کبی دنیاده ینه یالکز باشنه قالدی . فقط قدرت صانعك انسانلر ایچون عائله‌دن صکره‌اك بیوك استنادکاه اولمق اوزره خلق و تشکیل ایتدیکی جمعیت بشره قاریشه‌بیله‌جك اقتداری حائز اولمشیدی .

اجدادینك قایجی اتمکی اولان تیمارینی قانون دولت کندیسنه تأمین ایلدیکندن اسباب تعیشندن ده محروم دکلدی .

چوجق دینیله جك قدر کنج ایدی . فقط بنیه‌سی اختیارلمقدن مصون عد اولنه‌جق قدر قوی ، پدرندن میراث آلدیغی قلیج‌ایسه وجودینی دشمن شرندن محافظه ایتمکه کافی ایدی .

تربیه‌سی اقتضاسنجه دنیایی هرطرفی موت ایله‌طولمش بر محاربه میدانی بیلیردی . او جهتله هیچ بر شیدن احتراز ایتمدکدن بشقه اولومدن ، بلادن قورقمق نصل حال ، نصل تصور اولدیغنی ذهننه بیله صیغدیره‌مزدی .

کنجلکی ، حسن تربیه‌سی ، ضرورتسزلکی مشرب لاابالیانه‌سنه بشقه بررونق ، بشقه برقوت ویرمش ایدی . احوالی ،

« آچمش برر دهان صفا هرحبابدن
احوال دهره خنده‌لر ایلر شرابمز »

تعریفنه مثال مشخص عد اولنه‌جق قدر رندانه‌ایدی . بردرجه‌که اوقدر کنجلك عالمنده عشقی بیله‌طراوت ازهار ویا نشاط عشرت کبی برقاچ ساعت ایچنده‌فنا بولمق شانندن اولان حاللردن قیاس ایدردی .

ایشته جزمی ایله عادل کرایك طبیعتلرنده بر مغایرت کوسترن بوحاللر اولدیغی کبی او ایکی فطرت متضاده‌یی

بربرینه تقریب ایدن جهتلرده جزمینك عادل کرای کبی طبعاً شاعر ، فطرةً عسکر یرادلمش اولمسی ایدی .

جزمی دنیانك هرکدرندن ، هرغصه‌سندن وحتی جدی برمحبتدن بیله سرآزاده اوله‌رق اوکنجلك عالمنده هم اکلنمك ، هم میخانه‌ده حافظ دیوانی اوقویان رندلر کبی اکلنجه‌آره‌سنده تحصیلنی اکمال ایتمك ایچون استانبوله کلمشیدی .

کندیسی « قلمنی قلیجیله کسر ، قلیجنی مقطه‌سنده بیلر » عباره‌سیله توصیفه لایق بر عسکر اوله‌رق صورتی نه قدر مهیب ایسه سیرتی اوقدر مونس اولدیغندن اطوار مردانه‌سی ، بذله کولقلری سایه‌سنده او زمانك هم الك ممتاز عسکرلرندن ، هم الك قدرتلی شاعرلرندن برخیلیسنه برر برر انتساب ایلدی .

الك اوّل پیدا ایلدیکی حامیلر ایسه ـ سرای همایونك الك بیوك جندیسی اولمق جهتیله ـ اصطبل همایون مدیرلکنده ویا اووقتك تعبیرنجه میرآخورلقده بولنان «فرهاد» آغا [۱] ایله « باقی » دن صکره زمانك الك بیوك شاعری عد اولنان « نوعی » ایدی .

[۱] برنجی فقره‌ده حالندن برنبذه بحث اولنان فرهادپاشادر .

فرهاد آغانك حال وشانی یوقاریده بر درجه‌یه قدر کورلمشیدی . آشاغیده ایسه دها برچوق مأثری مشهود اولور .

نوعی ، مشهور مرثیه‌سیله باقی‌یه خیرالخلف اولدیغنی اثبات‌ایدن و خراباتك برنجی جلدنده مندرج‌اولان « نون » قافیه‌لی اوفاق منظومه‌جکیله « نفعی » یی بیله کندینه پیرو ایتمك شرفنه مظهر اولان ذاتدرکه اوغلی « عطایی » ، « شقایق نعمانیه » یه ذیل یازمش ومع مافیه حیاتنده نفعینك برچوق مجولرینه هدف اولدقدن بشقه خمسه‌نامنده اولان منظومه‌سی ایچون وفاتندن برایکی یوز سنه‌صکره‌ده شیخ « غالب » لسانندن ،

« استانبولمزده نوعی زاده
ایتمش تك وپوینی پیاده »

تقبیح نابجاسنه اوغرامشدر .

— ۱۰ —

جزمینك فرهاد آغایه انتسابی دهشتلی بروقعه‌نك نتایجندن ایدی ، ممکن مرتبه تعریف ایدهلم :

استانبولده‌کی حبسخانهٔ عمومی‌یی شوکتاب عاجزانه‌یی

مطالعه‌یه تنزل بیوران ذواتك البته اکثری خارجدن مشاهده ایلمشدر .

ایشته اوحبسخانه بحث ایتدیکمز وقوعاتك زمان جریانی اولان اونجی عصرده اکثر وزرایه جلوه‌گاه تنزه اولمش برکوزل سعادتخانهٔ اقبال ایدی .

پیشکاهنده بولنان وشمدی (سلطان احمد میدانی) دینیلان عرصه ایسه بشقه برصورتده ایدی. واقعا شمدی اولدیغی کبی اوزمان دخی بری مصرك ، بری یونانك دلائل عظمتندن اولان ایکی طاش ـ بری شکل اهرامیسی، بری شکل عمودیسی ـ ایله آثار مدنیتده‌کی بقایای هندسی ایکی دلیل ایله کوسترر .

وقتیله روم ایمپراطورلرینك تختکاه ذوقیاتی اولان اوییلان شکلنده‌کی تونج دیرك ایسه ـ قیریق دوکوك ، دلیك دشیك قیافتیله ـ ظلمك طبیعتنده‌کی زوال استعدادینی علنی بربرهان ایله ابراز ایدر طورردی .

فقط حبسخانه طرفندن باقلدیغی زمان اوتماثیلك براز اوته‌سنده نظره تصادف ایدن چنار که داللرینه بیکلرجه مظلوم ویا متهم آصلدیغی ایچون تاریخلرده « شجر وقواق » عنوانی آلمش ویکیچریلرك جامع

میدانده اعدام اولنانلری ینه او آغاجك آلتنه آتلدیغی ایچون برشاعرك لساندن ،

« میوه وقتنده یتشدك شجر وقواقك »

یوللو مرحمته ، انسانیته یاقشمز براستهزایه مظهر اولمش ، شمدی ایسه قوری یه قوری یه تاریخ بیلانلر نظرنده نیچه بیك انسانك چوروك کمیکلرندن یاپلمه برهیکل دهشت حالنه کلمش اولان شجرهٔ ملعونه در ـ بلکه دهادیکلمامش ایدی .

سلطان احمد جامع شریفنك ـ که آیاصوفیه یه پك قریب اولدیغی ایچون تنها قالیر مطالعه سیله مداوم جماعتنه وظیفه تعیین اولنمشیکن صکره لری بایرامارده ، مولدلرده یوزلرجه آلایلرك ، بیکلرجه خلقك موقع اجتماعی اوله رق کشف استقبال محال اولدیغنه بربرهان متحجر اولمقده در ـ حضرت هدایی دعای افتتاحنی اوقومامش وحتی برنجی تمل طاشنی وضع ایدن سلطان احمد اوّل رحم مادره دخی دوشمامشدی .

جامعك بولندیغی یرده بری صقوللینك ، بری وزیر ثانی احمد پاشانك بربرینه متصل ایکی قوناغی وار ایدی . بوقوناقلر شمدی جامع دیوارلرینك بولندیغی یردن برخیلی

اوته‌ده اوله‌رق واقعا میدان روملر زماننده‌کی قدر کنیش دکل ایسه‌ده بوکونکی حالنه نسبتله دها واسع واوجهتله عثمانلیلرك اوزمان‌اك بیوك اکلنجه‌سی اولان آت‌اوینا‌تمغه دها مساعد اولدیغندن سرای اغالریله وزرانك دائره خلقی اوموقعی مهارت جندیانه‌لرینه امتحانکاه اتخاذ ایتمشلردی، موسم مساعد اولدقجه تعطیل کونلری جرید اوینامق ایچون اورایه چیقارلر ایدی .

۹۸٤ سنه‌سی شوالنك ایلك جمعه کونی میرآخور فرهاد آغا بعض تاطیفات شاهانه‌یی حامل اولدیغی حالده صقوللی محمد پاشا مرحومه کله‌رك قوناغك میدانه ناظر دیوان اوطه‌سنده بر پنجره‌یه اوتورمش ، جزمی ایسه وزیر ثانی احمد پاشا قوناغنده ـ پاشانك توابعندن ـ بر بیلدیکنی کورمکه کیده‌رك میدانه‌ناظر براوطه‌ده مصاحبته طالمش ایدی .

اوصره‌ده سرای همایون طاقمی آیاصوفیه جهتندن ظهور ایتدیلر. وزیرلرك دائره خلقی‌ده قوناقلرك قپوسندن کورندیلر . آت اوینا‌تمغه ، جرید اوینامغه باشلادیلر .

جزمی برمدت تماشادن صکره « بونلرك ایچنده آتلی یوق! » دیه‌جك اولدی . بوسوز قونوشدیغی ذاته

پك غریب کورنمکله « چوجوق سن نه سویلیورسك ؟ عثمانلی آتلیسنك اك ممتازی بونلردر ! » دینجه جزمی « اویله لقردیمی اولور ! بن برقلیج تیماره مالك سپاهیم. آلتمه برخرکله ویرسونلر هپسیله اوغراشیرم ! » جوابنی ویردی . دائره خلقنك قوناقده قالانلری کولشمکه باشلادیلر . نهایت بحثی آزدیردیلر . جزمی‌یی میدانه چیقمغه دعوت ایتدیلر . رکوبی ایچون پاشانك آخورندن غایت خرون بر یاغز کرد آتی چیقاردیلر ، بنك طاشنه چکدیلر .

جرید ایچون لازم اولان ادوات حیوانك اکرنده موجود ایدی . جزمی ، بنك طاشنه کلنجه حیوانی سیر ایتمك ایسترمش کبی برطورایله اینه‌رك وآتك دیزکنندن طوته‌رق بر ایکی کره اوته‌یه بری‌یه چویردکدن صکره یردن آتلادی ، حیوانك اوزرنده بولندی . حیوان خرون ایدی، سرکش ایدی. فقط جزمی اوزرینه آتیلیر آتلمز ـ افندیسنی کورمش عجمی کوله کبی ـ رام اولدی . جزمی‌ده حضاری سلاملادی ، قپودن چیقدی ، آتلیلرك آره‌سنه قارشدی .

اویونده جرید آتمق ، قووالدیغنی ایستدیکی یرندن

اورمق، اکر بوشالدارق کلان دکنکلری صاوشدیرمق، برالیله آتك یلهسنه صاریلهرق برالیله یردن دکنك قاپمق، بلندن یوقاریسیله آرقهیه دونهرك اوزرینه آتیلان جریدلری طوتمق خصوصلرنده اوقدر مهارت کوستردی که سیر ایدنلرك جملهسنی حیران ایلدی .

اویله بر کنج سپاهینك جندیلکده سرای آغالرینه وارنجهیه قدر غلبهسی صقوللی محمد پاشا قوناغندن تماشا ایله مألوف اولان فرهاد آغانك نخوت جندیانهسنه طوقوندی . پاشا مرحومه « بو چوجوقله بندن بشقه اوغراشهجق کیمسه یوق مساعده بیورکز ! » سوزلریله وداع ایدرك آتنه بندی . اوده میدانده جولان ایتمکه باشلادی .

فرهادآغا ، کرچکدن زماننك شهسواری ایدی . برقاچ کره میدانك بر باشندن بر باشنه کیتدی کلدی . جزمینك برقاچ کره جریدینی صاوشدیردی . فقط کندی جزمیه بر دکنك اورهمدی . نهایت ملکهسی جهتیله جزمی بی احمد پاشا قوناغنك اوکنده صیقیشدیردی . جزمی اکر بوشالتمق ایستدی . آرقهیه دونوبده دکنك طوتمق امیدینه دوشدی . فرهاد آغانك آتی تمامیله

تربیه‌لی ، کندی بندیکی حیوان ایسه بتون بتون خرون اولدیغندن بر درلو آتنك باشنی ایستدیکی یولده اداره‌یه مقتدر اوله‌مدی . نه‌قدر مهارت ، نه‌قدر معرفت کوسترسه دکنك ییه‌جکندن وبناءً علیه مغلوب کورینه‌جکندن امین اولدی . حیوانك برقاچ کره دکنك ایله بوینه چارپه‌رق آخورك آرد قپوسنه چویردی .

اوقپو ایسه وقتك عادتجه، یالکز بر حیوان کیره‌بیله‌جك قدر آلچق ، قپونك اوزرنده‌کی دیوارده بردکل بیك باش پاره‌لیه‌جق قدر متین ایدی . قپونك کنیشلکی ایسه اکر بوشالدارق کچیله‌جك درجه‌ده دکلدی. قپودن نهایت آت صیغه بیلیر و بلکه کچر ایکن اکری بیله سورینوردی .

فرهاد آغا بوحالی کورنجه کندی مشربنه کوره دنیانك الك قیمتدار آدملرندن معدود اولان وجندیلکك الك بیوك امید استقبالرندن کورینان اویله برکنج سپاهی‌یی ـ چوجقلرك اکلنیرکن قیردقلری اویونجقلر کبی ـ بیهوده یره ضایع ایده‌جکندن طولایی فوق‌الغایه جانی صیقلدی . « اوغلم ، حیوانك باشنی صوله طوغری چویر ، دیواره چارپه‌جقسك ! » فریادیله نصیحته باشلادی .

جزمی ایسه بنه یولنده دوام ایده‌رك قپویه برقاچ آدیم قالیر قالمز اکر بوشالتدی . فقط اکر بوشالدیرکن ایکی آیاغنی بردن اوزنکیدن چیقاردی. صاغ النی حیوانك باشنی پك یوقاری قالدیرمامسیچون قولاننه ربط اولنان ولسانمزده « بیلان » دنیلان قایشه ، صول النی‌ده کمنه آتدی ، قارننك آلتنه صوقولدی ، آخوره سالم اوله‌رق دخول ایلدی .

آخور قراکلق ، حیوان یملکنه مأنوس اولدیغندن اوراده برقضا وقوع بولمدی . جزمی‌ده آتك قرننندن صیریلدی ، اوفاق قپودن دیشاری فرلادی ، فرهادآغانك اوزنکیسنی اوپدی . هرکون هرزمان یاننه کیدوب کلمك ایچون امر آلدی . آلدیغی امر ایسه اوزمانلر حکمنجه برمشخص اقبال ایدی .

— ١١ —

جزمینك نوعی‌یه انتسابی اویله برمخاطره سائقه‌سیله دکلدی، طبیعت شاعرانه‌سنك یاردیمیله وقوع بولمشیدی .

احمد پاشا دائره‌سنده الفت ایلدیکی ذات ، پاشانك تذکره‌جی یماقلرندن کندی سننده بردلی قانلی اوله‌رق دوستنك میرآخور آغادن التفات کورمسنه خدمت ایتمك

کبی برخیره مظهر اولدیغندن طولایی پك زیاده مفتخر اولمش وبوافتخار ایله توجه ایدن اقبال کندینه عائد ایمش کبی فاتح جوارنده بولنان خانه‌سنده جزمی‌یه برده ضیافت ویرمشیدی . بوضیافتده سرای همایون خاص اوطه طاقمندن وصقوللی دائره‌سندن وصاحب ضیافتك قپو یولداشلرندن بش آلتی ذات‌ده مدعو بولندیلر .

حضار، عشرته باشلادیلر . صحبت ایسه جزمینك جرید وقعه‌سی دائره‌سنده طولاشیر طوررردی . هربری جزمی‌یه آیری آیری ستایشلر ، بشقه بشقه تحسینلر ابذالنده قصور ایتمدیلر .

نهایت لقردی‌یی فرهاد آغانك توجهی کندی ایچون نه‌قدر بیوك اقبالاره مقدمه‌اوله‌بیله‌جکنك تخمین‌وتعدادی جهتلرینه عطف ایلدیلر . حتی ایچلرندن بری « بر ایکی کیجه اوّل رؤیامده آته بنمشدم ، دولته ایررسك دیدیلر . هیچ برشی ظهور ایتمدی . شمدی آکلادم که رؤیاده آته بنمکدن برشی حاصل اولمیور . انسان اویانق ایکن بویله آته بنمکه مقتدر اولورسه دولت آیاغنه کلیور » کبی سوزلرله نکته کولقلره باشلامشیدی .

جزمی ایسه او خلوصلرك ، او ترغیبلرك جمله‌سنه

مقابل « اکر صحیحاً کچن کونکی جرید اوینامق بنم ایچون مدار اقبال اولورسه هم کندیمه هم دولتك حالنه تأسف ایدرم . کوستردیکمز معرفت نه‌درکه حقمده اقبالی موجب اوله‌جق ؟ بر قلیج تیماره مالکم ، او نعمتك حقنی نه زمان ادا ایتدم که بشقه بر دولت آرزوسنه دوشه‌یم ؟ بنم اعتقادمجه استحقاقسز ترقی ، استحقاقلی محرومیتدن بیك قات شنیعدر . کندی کندینی بولندیغی مرتبه‌یه لایق کورمیان آدم ، خلق نظرنده نه‌قدر کوچك قاله‌جغنی دوشونورسه حجابندن یرلره کچر . شمدی مثلا بنم ابراز ایتدیکم مزیت ، براز آته بنمك ، براز جرید آتمقدن عبارت اولیور ، بو مزیتله اولسه‌م اولسه‌م معرفتلیجه بر سایس ، یاخود مهارتلیجه بر جرید معلمی اوله‌بیلیرم . بو حال ایله بنی طوتسه‌لرده بر ضابطلکه نصب ایتسه‌لر خلقك قارشیسنه نه یوزله چیقایم ؟ بکا جناب حق ترقی نصیب ایتدی ایسه او فیضه حصولندن اول لیاقت واولیاقتی فعلاً اثبات ایده‌جك خدمت میسر ایلسون » جوابنی اعطا ایلدی .

اصحاب مجلس ، جزمینك سوزلرینی جعلی تواضعه ، رسمی تأدبه حمل ایلدیلر . فقط حقیقت حالده جزمی

فکرینی ، وجدانی شرح ایلمشیدی . چونکه اقباله ، ترقی‌یه مائل ایدی . فقط اقبالنك ، ترقیسنك محصول استحقاق اولمسنه آرزوسی هرشیدن زیاده ایدی .

بو صورتله صحبتك برخیلی زمانلر دوامی صره‌سنده نشئه‌لرده کرما کرم اولمغه باشلادی .

مجلسده حاضر اولانلرك جمله‌سی اوقور یازار طاقمدن اولدقلری کبی موسیقیده‌ده اصحاب اقتداردن ایدیلر . اکلنجه اوله‌رق بر آغزدن اولا باقینك ،

خوش کلدی بکا میکده‌نك آب وهواسی
بالله نه کوزل یرده یاپلمش ییقلاسی

مطلعنده وآنی متعاقب نوعینك ،

کوکل هرجانی دلبر بی‌حقیقت نیلسون نوعی
شکایت بیوفالردن شکایت بیوفالردن

مقطعنده اولان غزللریله نغمه‌ساز اولدیلر .

اوقودقلری شیلر ، اصحاب مجلسك نظرعبرت اوکنده حاللرینی تصویر ایدردی . زیرا کیمی باقینك بیتیله عشرته مستانه ستایشلر ، انکسارلرایده‌جك قدر کندندن کچمش ، کیمی نوعینك شعریله برابر عشقدن کوردیکی ستملری‌ده برر برر تخطر ایلمشیدی .

جزمی ایسه وجودینك ، معده‌سنك قوتی جهتیله عشرتنی پك اعلا هضم ایلدی .

تربیه‌سی بشقه یولده وخصوصیله اوزمانه قدر عشقه ویردیکی معنی بتون بتون بشقه طرزده اولدیغی ایچون اویله ستمنی کوره‌جك ، جورینه تحمل ایده‌جك معشوقه‌لرله الفت ایتمدیکندن خاطرینه کله‌جك مشقتلرده یوق ایدی . هله موسیقی‌شناسلغه هیچ میل ایتمامشیدی . ایتمش اولسه‌ده طبیعتی مساعد دکلدی .

اصحاب مجلس نه‌دن صکره جزمینك آهنکه قارشمدیغنه دقت ایلدیلر . کندیلریله برابر نغمه پردازلق ایچون اجباره باشلادیلر . موسیقی ایله الفتی اولمدیغنی سویلدی . اوّلا اینانمادیلر ، صکره وقوع بولان تأمیناتی اوزرینه اویله بر فندن بهره‌سی اولمدیغنه تأسف پرده‌سی آلتنده کیزلنمش برطاقم تعریضلر ایراد ایلدیلر .

جزمی ، موسیقینك صنایع نفیسه‌دن اولدیغنی بیلیرسه‌ده سسی واوفنه استعدادی اولمدیغنی افاده ایله برابر موسیقیده نه قدر لطافت اولسه ینه سویلمسنه دیکلمسنی ترجیح ایده‌جکنی علاوه ایتدی .

کندینك غایت صفوت قلب ایله بیان افکاردن

عبارت اولان بوسوزلرینی آرقداشلری کندی کنایه‌لرینه مقابله حکمنده عد ایلدکلرندن بری کوه‌زه‌لك یاریشنه چیقیشیرکبی « کرچك اونوتمشدم، سزشاعرسکز، هیچ موسیقی‌یه تنزل‌می بیوررسکز ! » سوزلریله جزمی ایله استهزایه باشلادی . سسنك حالی ، اوضاعنك طرزی ایسه مقصدینی آچیقدن آچیغه میدانه قویدیغندن جزمی معامله‌یه عینیله مقابله ایله « نه یاپه‌لم افندم ! انسانلق طوررکن چالی قوشی اولمغه هوس ایتمك المدن کلیور » دیه‌رك مجلسده بولنانلرك برقات‌دها حدتنی دعوت‌ایلدی ، شومحاوره‌یه باشلادیلر :

حضاردن بری — البته شعر سویلدیکمکز زمان دمنکی اوقونان بیتلر کبی سویلرسکزیا ؟

جزمی — کیم بیلیر !

بردیکری — یوق یوق ! بك آنلری‌ده بکنمز .

جزمی — اوبیتلری بکنمزسه‌م نه اولمق‌لازم کلیر ؟ شعردن ایجه آکلاسه‌کز سزده بکنمزدیکز . باقینك ، نوعینك هرسوزی سحرحلال اولمق لازم‌کلمزیا !

بر دیکری — بك ، باقیدن ، نوعیدن ایی سویلر ، فضولی قدر سویلر .

جزمی — (حدتنی کتم ایده‌رك) اوت فضولی کبی سویلرم !

اولکی — شمدی برفضولی دیوانی بولورز ، راست کلان یاپراغنی آچارز ، ایلك صحیفه‌سنده ظهور ایده‌جك اثرینه نظیره سویلیه‌بیلیرسه‌کز سزه مکمل بر ضیافت ویریرز . یا سویلیه‌مزسه‌کز ! . .

جزمی — طبیعی بزده بر ضیافت ویره‌جکز ، فقط شعری کیم تمیز ایده‌جك ؟ ممیزلك سزه قاله‌جقسه هیچ بحثه کیریشمیه‌لم ؟ سویلیه‌جکم شیئه شمدیدن فنادر دیرسکز اولور کیدر .

بر دیکری — اویله دکل ! نوعی بنم خواجه‌مدر ، آکا کیدر ، کوسترزز .

جزمی — پك اعلا اولور .

محاوره بورایه کلنجه بر فضولی دیوانی بولنمغه لزوم کورندی .

بزده ایسه سلطان سلیمان زماننده صکره — هر اثر ترقی‌یی بشقه ملتلرده ظهور ایدوب‌ده کندمزه ضرر ویرمینجه‌یه قدر قبول ایتمکه تنزل اولنمدیغی کبی — باصمه صنعتنی او زمانلر تحری ایتمك دکل ، حتی علم چینده بیله

اولسه طلب ایتمکه یعنی آرامغه مأموراولدیغمز حالده علمك ناشر حقیقیسی اولمق جهتیله اشرف صنایع بشر بولنان طباعت آیاغمزه کلسه ینه اغتنام ایتمك ایستمدیکمزدن ،

قلم اولسون الی اول کاتب بد تحریرك
که سواد رقمی سور مزی شور ایلر
کاه بر حرف سقوطیله قیلر ناصری نار
کاه برنقطه قصوریله کوزی کور ایلر !

قطعه سیله خطاطلرك جاهللکندن فریاد ایدن فضولینك دیوانی‌ده ال یازیسیله وپك نادر بولنمق جهتیله صاحب ضیافتك خانه‌سنده یوق ایدی . سرای همایونه منسوب اولان حضاردن بری آدم کوندردی ، کندی دولابنده موجود اولان دیوانی کتیرتدی ، کاغدلرینك آره‌سنه تفأل ایدر کبی بر خلال صوقدیلر ، کتابی آچدیلر . برنجی صحیفه‌سنده بغداد وصفنده اولان مشهور قصیده ظهور ایلدی .

جزمی ، فضولینك اویله اك کوزل آثارندن برینه تصادف اولندیغنی کورنجه قلباً پك مضطرب وحتی ادعاسنه بیك کره پشیمان اولدیسه‌ده اکثر انسان ایچون اشد مجازات اولان مسخره اولمق قورقوسیله هیچ رنك

ویرمیه‌رك « بر ضیافت ایچون بر قصیده ایله اوغراشمق چکیلیر حاللردن دکل ، فقط نه یاپه‌لم بحثه کیریشمش بولندق . ان شاءالله فرهاد آغا همت ایدرده قصیده حضور پادشاهی‌یه تقدیم اولنور ، جائزه‌مزی اورادن آلیرز » دیدی . مدت مقاوله اولان برهفته‌نك ختامنده نظیره‌سنی کتیردی ، معارضلرینه تسلیم ایلدی .

جزمی ، بوقدر ادعا وعناد اوزرینه سویلنمش بر اثرده طبیعی اولانجه قوتنی صرف ایلدیکی کبی فضولینك بغداد وصفندن اقتباس ایده‌رك قصیده‌سنه بتون ممالك عثمانیه‌نك ستایشیله باشلامش اولدیغندن جولان طبیعته مقتداسندن بیك قات واسع برمیدان بولمش وبناءً علیه نظیره‌سنی کرچکدن نظیره دیه‌جك برحاله کتیرمشیدی.

معارضلر ، ماجرایی وجزمینك سن وحالنی تعریف ایده‌رك قصیده‌یی « نوعی » یه عرض ایتدیلر . نوعی ایسه نهایت درجه‌ده دلدادهٔ لیاقت ، فوق‌الغایه اهل‌پرور پرذات ایدی . قصیده‌یی یوقاریدن آشاغی‌یه اوقونجه عادتا وجد کتیرر درجه‌لرده برمفتونیت ایله شوقنك کمال غلیانندن، نظیره‌یی اصلنه ترجیح ایتمك ایستدی .

متعرضلری « نیچون بیلمدیککز مسائلدن بحثه قیام

ایدرسکنز ! چوجق نظیره‌یی پك كوزل سویلمش ، برطاقم یرلرنده فضولی‌یه‌ده تقدم ایتمش .

فضولینك ،

دشت وصحراسنده صد لیلی و مجنون جلوه‌ساز
كوهساری‌اوزره بیك‌فرهاد وشیرین باده‌خوار

بیتی‌كه قصیده‌سنك الك كوزل پارچه‌سیدر ،

نظیره‌ده‌كی

روشنا برساحه‌سنده روضهٔ پیغمبری
رونما بر روضه‌سنده كعبهٔ پروردكار

بیتیله قیاسمی قبول ایدر ؟ » سوزلریله تعییب ایده‌رك وجزمی‌یی همان اوكوندن یاننه كتیرده‌رك ، بیك درلو تلطیفلره مستغرق ایتمش وبزله كولغنه ، حاضر جوابلغنه ، جودت طبیعتنه ، كشایش اخلاقنه باقدقجه همان اوغلی « عطایی » یه ترجیح ایدرجه‌سنه سومكه باشلامشدر .

نوعی بوالتفاتلرله قناعت ایده‌مدی، قصیده‌یی بالذات تقدیم ایده‌رك ذاتاً شاعر ونكات شعره تمامیله واقف اولان ذات پادشاهیدن اوسخن كوی نوظهور ایچون برچوق احسانلرده استحصال ایلدی .

فرهاد آغا میرآخور ، نوعی‌ده شهزاده خواجه‌سی

اولمق مناسبتیله اویله ایکی حامی صاحب اقتداره انتسابی جزمی‌یه سرای همایون قپولرینی و بناءً علیه ترقی واقبال شهراهلرینی تمامیله آچمش ایسه‌ده جزمی اومشربده برشی اولمدیغندن حامیلرینه برنجی عرض ایتدیکی تمنی ، حربه کیتمك ایچون برتوصیه طلبندن عبارت ایدی .

— ۱۲ —

وقتا که یوقاروده بیان اولندیغی‌اوزره ایران سفری آچلدی ، جزمی کندیسنك‌ده سوق اولنمسی ایچون طوغری سرای همایونده فرهاد آغانك اوطه‌سنه عزیمت ایلدی . بالتصادف نوعی دخی اوراده ایدی . آرالرنده جریان ایدن محاوره شودر :

فرهاد آغا — واه چوجق ! سنی‌ده عجم سفرینه کوندره‌جکلرده آنك ایچون رجایه کلدك دکلمی؟ تلاش ایتمه ، البته برچاره‌سی بولنور !

جزمی — خیرافندم! بنی کیمسه‌نك بریره کوندره‌جکی یوق . بوکون آدم آریبورلر ، قولکزی « چوجقدر » دیه بکنمدیلر ! کیتمك ایچون عنایتکزی نیازه کلدم .

فرهاد اغا — نره‌یه ؟

جزمی — آی افندم ! صلهیه دکل ، حجه هیچ ، سفره ... حدود بوینه ...

نوعی — (تبسم ایدهرك) چوجق ! غوغا شعر سویلمکه بکزهمز .

جزمی — نیچون بکزهمسون ! انسان دوشوندیکی قدر دوکوشمکهده مقتدر اولهمزمی ؟ بندهکزه المدهکی قلم ، آلتمدهکی یاغز خرکلهدن دها سرکش کورینیور .

نوعی — (ینه تبسم ایدهرك) شاعرلره قلیچ قوللانمغیده ظاهراوکرهدهجکسك . هیچ قانایله غزل، قصیدهمی یازیلیر ؟

جزمی — عبدالله بن رواحهیه نه بیوررسکز ؟

نوعی — شوقیاس معالفارقه باق ! اوذات ، کافهٔ فضائلی جامع اولان اصحاب کرامدن ایدی .

جزمی — یا ابو مسلم ، یا ابو تمام ، یا ابو فراس ؟

نوعی — ینه قیاس معالفارق. آنلر امرادنایدیلر، همده الك بیوك صفتلری حماست اولان عرب قومی آرهسنده ظهور ایتدیلر .

جزمی — یافاتح ، یاسلطان سلیم ، یاسلطان سلیمان ؟

نوعی — قیاس معالفارقلره ختام ویرمیهجکمیسك؟ آنلر پادشاه .

جزمی — پك اعلا یاقاضی فاضله ، درویش یعقوب پاشایه ، خصوصیله بنم کبی بر سپاهی اولان یحیی بکه نه دینیله‌جك ؟

فرهاد آغا — چوجق! سن اقبالك ایچون ایران خرابه‌لرنده طولاشمغه محتاج دکلسك . ایشته بوراده پدرك مقامنده ایکی کشی وار . سوز دیکله ، برنجی فرصتده سنی سپاهیلکدن سرای خدمتنه آلیرم .

جزمی — غریب شی ! اوّل سرای آغالغندن سپاهیلکه چراغ اولورلر ایمش، دنیا شمدی بتون بتون عکسنه‌می دور ایتمکه باشلادی !

نوعی — ای جانم ، درکاه عالی متفرقه‌لرینه داخل ایدرز ، اومسلکدن صره‌سیله فیض آلیر کیدرسك .

جزمی — بزم تیماری ، بزم قلیجی نه یاپارز ؟

فرهاد — مرادك نه‌در ؟

جزمی — دولتمك ظهورندن بری بکا ، بابامه ، اجدادمه احسان ایتدیکی پاره‌لرك بدلنی مرکبله تسویه ایده‌میه‌جکم . چونکه قیرمزیسی قوقیور . سیاهی کوزیمه عرب کوله‌قدرچرکین کورینیور . قان ایله ادا ایده‌جکم .

نوعی — نصل قان ایله ؟ . . .

جزمی — والله ! فلك بنم مشربمه خدمت ایدرسه دشمن قانی ایله .

فرهاد آغا — آره‌ده انسانك كندی قانی ده دوكیله بیلیر .

جزمی — دوكیلو یرسون ، طمله یاقوت غائ ـ اوله جق دكل آ .

نوعی — بن سنك سفره كتدیككی ایسته‌مم .

فرهاد — بن‌ده او فكرده‌یم .

جزمی — خلافت اسلامیه‌نك بری اعاظم علماسندن ، بری اكا برامراسندن ایكی دولتلی ، بر عسكری وظیفه‌سنك اجراسندن منع ایتمك ایستیه‌جكلرینی هیچ خاطرمه كتیرمزدم .

محاوره بو درجه‌یه واصل اولنجه نوعی ایله فرهاد آغا بر برینه باقشدیلر ، بر قاچ دقیقه لسان حال ایله مداولهٔ افكار ایتدكدن صكره نوعی ، چوجوغه توجیه خطاب ایده‌رك « مرادمز سنی مطلقا سفردن منع دكل ، سرایده تربیه‌كی اكمال ایدی. فقط مادام كه آرزو ایدییورسك ، اوغورك آچیق اولسون . محاربه میدانی‌ده انسان اولانلر ایچون اك بیوك بر مكتب عبرتدر . مستعد اولدیغك

کمالی اوراده حاصل ایدرسك ! » دیدی . وفرهاد آغایه دونه‌رك « عجبا پاشالرك هانکیسنه بر توصیه ویرسه‌ك ؟ سنان پاشامی ، یوقسه مصطفی پاشامی دهامناسب اولور ؟ » سؤالنی ایراد ایدنجه ، فرهاد آغا طبیعی مصطفی پاشایه توصیه ایدلمك اقتضا ایده‌جکنی سویلدی . آره‌لرنده :

نوعی — مصطفی پاشانك سزه خصومتی معلومدر . نامداشی اولان بودین والیسی اقرباسندن ایدی ، آنك اوغرادیغی قضایه‌ده سزی واسطه ایتدیلر .

فرهاد — مصطفی پاشا اغراضدن سالم بر ذات دکلسه‌ده اغراضنی منفعت وجدیاته صرف ایدن دهات زمانه‌دندر . مالایعنی عوارضه اهمیت ویرمز . بودین والیسی وقعه‌سنده بنم دخلم اولمدیغنی پك اعلا بیلیر ، مأمور ایدم ، اوجهتله امرك اجراسنده معذور ایدم . حال بویله اولمسه بیله بن ینه مصطفی پاشایی سنان پاشایه ترجیح ایدرم . چونکه اوته‌کی مبارك تفاخردن بشقه برشیئه یارامز . لزومسز تجاوزلر ، فائده‌سز غرضلرله اوغراشمق آنك کبی اطوار عوام فریبانه ایله مألوف اولانلرك خصایصندندر . خصوصیله هر نصل اولسه مصطفی پاشایه مراجعت مجبوریتنده‌یز . سنان پاشا ذاتاً حربه کیتمیه‌جك .

نوعی — اونچون ؟

فرهاد — خبرکز یوقمی ؟ سنان پاشا بغداد قولنه مأمور اولنجه عسکرك ، مهماتك ایشه یارایه‌جقلری تمامیله مصطفی پاشایه ویرلدیکندن ، کندی معیتنده‌کی اوردو درمه چاتمه برشی اولدیغندن مصطفی پاشانك هر طلبی مع زیادةٍ ترویج اولندیغی حالده کندینك هیچ براستدعاسنه اهمیت ویرلمدیکندن طوتدیره‌رق دغدغه‌سنی سامعهٔ پادشاهی‌یه قدر ایصال ایلدی . پاشانك بوحالیله حرب اوزرنده ایکی سردار بولنمق عسکر اسلامی بر طاقم اغراضك کشاکشنه دوشوره‌جکیچون شوکتمأب افندمز ایکیسندن هانکیسی مناسب ایسه انتخابیله عموم اوردو سردارلغنك آکا حواله‌سنی صاحب دولته [۱] امر بیورمشلردی . وکیل مطلق حضرتلری اوّلا سنان پاشایی چاغردیلر ، ایرانه کیدرسه نه یولده حرکت ایده‌جکنی سؤال بیوردیلر . مبارك ، هضم نفس بیلمز ، لافزنلکدن چکنمز ، همان رستم زال کسلدی ، اوردو کندینه تودیع بیوریلورسه تبریزی ، شیروانی بلکه شیرازی ، اصفهانی بر حمله‌ده برباد ایده‌جکنه ، شاهی

[۱] صاحب دولت اوزمانلر صدر اعظملرك عنوانی ایدی .

بوینونه ایپ طاقه‌رق عتبهٔ ملوکانه‌یه کتیره‌جکنه دائر بر طاقم خود فروشانه ادعالره قیام ایلدی . آندن صکره مصطفی پاشایی دعوت ایتدیلر ، آنك مکاتبی ، تربیه‌سی معلوم یا ! صاحب دولتك سؤالنه حدود اوزرینه کیدلدیکی حالده اصحاب وقوف ایله مشاوره ایدیله‌رك الجاآت مصلحته کوره حرکت اولنه‌جغنی ونصرت ایسه ارادهٔ الٓهیه‌یه تابع حاللردن بولندیغنی بیان ایتدی . صدر اعظم حضرتلری‌ده مصطفی پاشایی ترجیح ایله عرض ایلدیلر .

نوعی — شو مبارك صدر اعظمك‌ده بو حاللری سویلیر . مصطفی پاشا اقرباسندندر ، فقط شهزاده بایزید وقعه‌سندن بری نه درجه کندندن نفرت ایتدیکنی بیلیرم . سنان پاشانك یمنده ، تونسده اولان جزؤی ، کلی خدمتلری ایسه پاشا نزدنده خیلیدن خیلی مقبول اولمشیدی . حتی اوز تیمور اوغلی کبی بر قهرمانی آنك خاطرینه رعایةً تکدیر ایتدی . سنان پاشا تبصبصده قصور ایتمیور ، فقط ینه دولت ایشی کلنجه پاشا ، حقی التزام ایتمك مسلکندن بروقت انحراف ایلمیور .

فرهاد آغا — یا افندی حضرتلری ! صاحب

دولت‌ده سلطنت‌سنیه‌نك معظمات امورنده اغراضه تابع اولورسه بوقوت وشوکت نصل محافظه اولنور ؟

یوللو بر محاوره جریان ایلدکدن صکره ایکیسی‌ده مصطفی پاشایه جزمینك جندیلکندن ، عرفانندن بحثله برر توصیه‌نامه اعطا ایلدیلر .

جزمی‌یه فرهاد آغا ، بر عرب شاعرینك محصول فکری‌اولان « آلتون‌وجودلی ، کمش‌خلخاللی ، زبرجد طرناقلی » توصیفنه موافق برکیجیلان قوله ، نوعی بر عجم ادبینك اثر خیالی اولان (سحابپارهٔ منجمد) تعریفنه مطابق برقاره خراسان قلیج یادکار ایتمشلر ایدی .

اوچنجی فصل

— ۱۳ —

وقتا که ۹۸٦ سنه‌سنك اوّل بهاری ایرشدی . ایران سفری ، دولتجه مقرر اولمغله برابر صقوللینك رأی و اصراری اوزرینه تجاوزك دشمن طرفندن ظهورینه معلق طوتلدیغندن عصیان حالنده بولنان بعض کرجی امراسنك تأدیبی شایعه‌سیله اوردوی همایون اسکداره مرور ایلدی .

یکیچریلرك اشکال کونا کونی ، سپاهیلرك قرمزیلی ، صاریلی بایراقلریله آرایشی ، خصوصیله سردار دائره‌سی خلقنك آلتونلره ، کومشلره مستغرق رخت‌وسلاحلری وتللر ، صرمه‌لرایچنده جبه‌وخفتانلری اسکدار صحراسنی ، ازهارینك جمله‌سی بردن آچلمش بر مناقب طبیعیات باغچه‌سنه بکزتمشیدی .

جزمی ایسه بواحتشامك آره‌سنده چهره‌سنده لمعان ایدن پرتو ذکا حالنده تجسم ایتمش کبی کورینان طور مردانه وآنلره انضمام ایلیان طراوت شبابت جهتلریله

قوجه براوردونك ایچنده برمخلوق ممتاز عداولنه‌جق قدر هرکسك نظر التفاتنی جلب ایدر طورردی .

وقتا که اوزمانلر وسائط نقلیه‌ده اولان نقصانلر جهتیله برقاچ آی اوغراشلدقدن صکره ارضرومه وصول میسر اولدی . هرشیدن اوّل بش آلتی یوز قدر دشمن کله‌سی تقدمهٔ وصول اولمق اوزره سردارك پیش پاینده غلطان ایدلدی . بوکله‌لر وان والیسی خسرو پاشانك هدیه‌سی وامرای اکراددن محمودی حسن بکك محصول همتی ایدی .

شوصورتده که ایران حکومتی اوردونك استانبولدن حرکتنی خبر آلیر آلمز برزمان اوّل سفارتله استانبوله کلمش اولان وایرانجه شجاعت وسیاستله بر شهرت فوق العاده‌یه نائل بولنان طوقماق خانی کرجستان محافظه‌سنه تعیین ایلدیکی کبی تبریزده‌کی عسکرینه‌ده (الله قلی) خان معیتیله وان اوزرندن ممالك عثمانیه‌یه هجوم ایچون امر ویرمشیدی .

وان والیسی خسرو پاشا ، ایرانلیلرك تجاوزینی وامرای عثمانیه‌دن ایکی ذاتك برقلعه‌ده محصور قالدیغنی خبر آلدیسه‌ده اسباب مقابله‌یی ایجابنه کوره ترتیب ایتمك

ایچون محمودی حسن بکی آلتی یوز آتلی ایله دشمنك مقدار قوتنی کشفه سوق ایلدی .

بوفرقه دشمن اوردوسنه تقرب ایدنجه عجملرك قوتی یکرمی بیك کشی یه بالغ اولدیغنی کورر [۱] وامرا ، پاشایه کیفیتی خبرویرمك ایچون عودت رأینده بولنورسه ده حسن بك باشنی آچه رق و « بن سکسان یاشنه کلدم ، برکره دشمندن یوز چویرمدم ، آرقه می دشمن کوره جکنه قره طوپراق کورسون » دیه رك سل سیف ایله عجم آلایلرینه طوغری آت سورر ، یاننده بولنان عسکرك جمله سی کندی عشیرتی وبناءً علیه کندی عصبیتی اصحابندن اولدیغی جهتله آرقه سندن آیرلمزلر . عجمك قره قولنه چاتارلر ، بالتصادف تبریزخانی قره قولده بولندیغندن وبویله بر آووج عسکرك اوقدر قوتلی براوردو اوزرینه هجومی عقل قبول ایده جك شیلردن اولمدیغی جهتله محمودیلرك صولتنی ایرانلیلری عثمانلی اوردوسنك کمینه چکمك ایچون بردسیسهٔ حربیه یه حمل ایلدیکندن کمال تلاش ایله بر رجعت امری ویرر ، عسکرك انتظامسزلغی

[۱] ایکی طرف عسکرینك مقدارینی تحقیق ایچون بچوینك ایکنجی جلدنده اوتوز طقوزنجی صحیفه یه مراجعت بیورلسون .

وعثمانلی سواریسنك مهاجمات متوالیه‌سی بورجعتی آز زمان ایچنده برانهزام قطعی صورتنه تحویل ایلر .

ایران فرقه‌سنك ریاستنده بولنان « الله قلی خان » براز کندینی طوپلایوب‌ده عثمانلی عسکرینك آردی کلدیکنی کورنجه حدت وندامتندن سراپا آتش کسیله‌رك اوردوسنی تکرار جمع ایله انتقامنی برمکمل صورتده آلمق ایچون وانی محاصره‌یه شتاب ایدر .

محمود بك ایسه دشمنك حرکتنی خبر آلیر آلمز برمناسب یرده پوصویه کیره‌رك وبرمهارت فوق‌العاده ایله عجم‌اوردوسنه شبخون‌ایدرك اوقدرکلیتلی برعسکری دفعهٔ ثانیه‌ده ینه تدمیر ایله اولکی کون ابراز ایتدیکی خورشید کبی شعشعه‌لی برغلبه‌یه بوکیجه‌ده مهتاب قدر پارلاق برمظفریت علاوه ایلر .

— ١٤ —

جزمی کرك فطرتی وکرك تربیه‌سی جهتیله برعسکر اولدیغی کبی نفسنه‌ده اعتمادی بولندیغندن لیاقتی سایه‌سنده آرزو ایتدیکی ترقینك حصولنی پك زیاده امید ایدر وهله کنج اولدیغندن ترقیدن برقاچ قات زیاده اشتهار

سودالرنده بولنوردی . واقعا دولتنك یولنده فدای جان ایتمکی وظائفی اقتضاسندن بیلیردی ، فقط فدا کارلغنك بیلنمسنی‌ده کندنجه‌اووظیفه‌یه مقابل برحق عد ایدردی. نظرنده اقبالك اك زیاده آرزویه لایق اولان جهتی شهرت ایدی .

هیهات ! او یاشده ، اومزیتده برکنج بر زمان کلوب‌ده شهرتی اولومدن شنیع کوره‌جکنی و حربه صرف ترك حیات آرزوسیله کیده‌رك تحری ایتدیکی اجلنه بیله وصولدن محروم اوله‌جغنی نره‌دن کشف ایده بیلسون .

ایشته جزمی ، اوحسیات قلبیه نتایجندن اوله‌رق استانبولدن بیك درلو خیال ظفر واطمئنان اقبال ایله برامید مجسم کسلمش اولدیغی حالده چیقمشیدی . رؤیالرنده اك بیوك غالبیتلره کندی سبب اولدیغنی کورر، خولیالرنده میدان حربه اك اوّل آت سورمك امتیازینی کندینه شایسته بولوردی .

ارضرومه واصل اولوب‌ده طوغریدن طوغری‌یه دولت عسکرلکنده بولنمیان برعشیرت مفرزه‌سنك هم حربی کشادایتمك ، هم‌ده بربرینی متعاقب ایکی‌فوق‌العاده

غالبیت قزانمق شرفنه نائل اولدقلرینی ایشیدنجه کندینك اوزمانه قدر سرداره آلای کوسترمکدن بشقه برخدمتده بولنمدیغندن طولایی نهایت درجه‌لرده متأثر اوله‌رق ایلك ظهور ایده‌جك فرصتده هرنصل اولورسه اولسون میدانه آتلمغی تمامیله ذهننده قرارلشدیردی .

برخیلی کونلر برانتظارشدید ایچنده متأذی اولدقدن صکره قره‌قوللرمزدن اللی التمش کشی اطرافی طولاشیرکن چیلدیر صحراسنده طوقماق‌خان اوردوسنه تصادف ایده‌رك وقلتلرینه باقمقسزین برمناسب موقع طوته‌رق محاربه‌یه قیام ایتدکلرندن آنلری قورتارمق ودشمنك حالنی اطرافیله تحقیق ایتمك ایچون سردار طرفندن طلیعه‌ده بولنان دیاربکر بکلر بکی درویش پاشانك ایلری حرکته مأمور اولدیغنی جزمی‌یه خبر ویردیلر .

بوخبر، جزمی ایچون انتظارینه نهایت ویره‌بیله‌جکندن بشقه درویش پاشا معیتنده بولنمق‌ده کندنجه همان حرب کورمك درجه‌سنده ملتزم اولان حاللردن بولندیغیچون الك بیوك مژده‌لردن معدود ایدی .

درویش پاشا صقوللی خاندانندن کریم‌النفس ، شدیدالصوله برکنج قهرمان اوله‌رق جندیلکده ایسه

امرانك وبلكه عثمانلی سپاهیسنك عمومنه مرجع عد اولنوردی . حتی اوزمانده وبلكه هروقتده دنیانك الك برنجی سواریسی اولان عرب آتلیلری بیله كندینك شاكرد مهارتی اولمغله افتخار ایدرلردی .

جزمی بویله ایكی قوتلی آرزونك شوقیله همان یرندن قرلایه‌رق سردارك دائره‌سنه عزیمت ایلدی . فرهاد آغا ایله نوعینك توصیه‌سی جهتیله ذاتاً دائره‌یه تقرب ایتمش وفطانت وظرافتیله كندیسنی معتبران توابعه سودیرمش اولمق جهتیله درویش پاشا رفاقتیله كیتمك آرزوسنده بولندیغنی بیان ایدنجه آغالر ، سردار پاشادن یالكز مأذونیت دكل برده قوتلی توصیه آلدیلر .

— ١٥ —

هرنه مسلكده اولورسه اولسون برنجی تشبث ، برنجی حركت وجداندە نه‌درلو تأثرلر ، فكرده نه‌یولده تصورلر حاصل ایلدیكی هركسك نفسنده تجربه ایله بیلدیكی حاللردندر .

جزمینك طریقی اولان عسكرلكده برنجی تشبثدن ظهور ایده‌جك تأثرات و تصوراتك شدتی ایسه هیچ

برحاله قیاس قبول ایتمز . فطرتده نه‌قدر لاابالیلك ، مشربده نه‌قدر قیدسزلق ، کوکلده نه‌قدر فداکارلق اولورسه اولسون طبیعتك حاسهٔ غالبه‌سی اولان حفظ نفس انهماکی آره‌دن زائل اولمق ممکن دکلدر . هله اعتیادسزلق ، تجربه‌سزلك دنیانك اك ذکی ، اك جرأتلی اولان اصحاب تمیزنده بیله ذهناً برتردد ، قلباً برخلجان حاصل ایتمامك احتمالك خارجنده کورینیور .

کیدیله‌جك میدان حرب ایسه برموقع امتحاندرکه آخرته اك اوزاق مسافه‌سی برکله منزلندن عبارتدر . ائتلاف ایتمیانلر ایچون هادم اللذاة اولان موت ، بالطبع دشمنك افرادنده دکل افرادینك کولکه‌لرنده بیله تجسم ایتمش کبی کورینور. انسان کزندیکی طوپراقلرك هرطرفنی کندی ایچون حاضرلنمش برمزار قیاس ایدر . دنیانك نه‌قدر بدایعی ، عمرك نه‌قدر لذایذی ، قلبك نه‌قدر آمالی وار ایسه جمله‌سی بر یره طوپلانیرده عرض اشتیاق ایلرجه‌سنه کوز اوکنده دور ایتمکه باشلار .

ایشته جزمی حربه کیتمکه اودرجه‌لرده آرزوکش ایکن ینه آتنه بنوبده آلایه کیرنجه بوانفعالات طبیعیه‌دن

بردرلو کندینی قورتاره‌مدی . برندن بشقه عاقل نه‌قدر کندینه اعتماد ایسه طالعنه اعتماد ایده‌مز .

بناءً علیه اومولمدق یردن بر بادره ظهور ایدوب‌ده مهارت ویا شجاعتنه شین ترتب ایده بیلمك واو صورتله کرك حامیلری، کرك آرقداشلری نظرنده آلچقلقله معروف اولمق واهمه‌سی‌ده کوکلنده‌کی اضطرابه خیلیدن خیلی قوت ویرمکده ایدی .

فقط فطرتنده‌کی شجاعت، عزمنده‌کی قوت وخصوصیله کبر نفسنك مزیاتندن اولان داعیهٔ ناموس وسائقهٔ غیرت یوقاریده بحث ایتدیکمز حسیاته تامیله مقابله ایدردی . بوتأثراتك یکدیکریله چارپشمسی دها دشمن کورنمدن جزمینك عالم خیالنده بر بیوك جنك داستانی کشاد ایلمشیدی .

جزمی بوکشاکشلر ، بوترددلرله دشمن قارشیسنه کلوب‌ده تفنك علوی ، قلیج پارلدیسی نظرنده جولان ایتمکه باشلاینجه محاربه‌یی نه دها آرزوسی قوه‌ده ایکن تصور ایتدیکی کبی برصفا واقبال مسیره‌سی حالنده کوردی ، نه آرزوسی فعله کلدکدن صکره توهم ایلدیکی کبی بربلای مبرم جولانکاهی حکمنده بولدی .

حالی نظر امعان اوکنه آلنجه غائب اوزرینه حاصل

اولمش افراطلی ، تفریطلی ایکی خیالدن ده ذهننی تجرید ایده‌رك حربك ماهیتنه پك قولای حکم ایلدی ، یعنی غوغا دینیلان شی نظرنده خطر وظفر احتمالرینك ایکیسنه‌ده تساوی اوزره مساعد برتجربه‌کاه طالع کورنمکه باشلادی .

درویش پاشا قهرمانلغی ، شهسوارلغی ایله برابر ذاتاً پك کنج وفطرةً پك متهور برذات وله‌رق دشمنی کوردیکی کبی طبیعتنده اولان صولت شیرانه کافهٔ حواس وقواسنه غلبه ایلدیکندن ، ایکی طرفك مقدارنجه اولان تفاوته هیچ اهمیت ویرمدی ، رایت اقبالی آلتنده بولنان اوچ درت یوز دلیرایله [۱] قوجه براوردونك قلبکاهی اوزرینه هجوم ایلدی ، کویاکه پاشانك فرقه‌سی برزبانهٔ جهانسوز ، مقابله‌سنه کلان دشمن ایسه برییغین خاشاك ایدی . برنجی صفده بولنان ایران آلایلری صدمهٔ اولیسنده محواولدی . بوصولت طاقت براندازانه ایله دشمن اوردوسنك عمومی تزلزله وحتی بعض فرقه‌لری انهزامه باشلادی ایسه‌ده طوقماق خان اوقدر کوچك برفرقه اوکندن فرار ایتمك رذالتنی موتدن شنیع عد ایده‌رك نهایت درجه‌لرده غیرتلرله عسکرینی ینه موقع ثباته کتیرمش وهرجهته

[۱] بچوی تاریخی : جلد ثانی — صحیفه ٤٠

عثمانلیلرك عمومندن غلبه‌لك برفرقه سوق ایده‌رك پاشانك اطرافنی بردائره صورتنده احاطه‌یه قالقشمش ایدی .

قهرمان زمان‌ایسه شکار آلاینه اوغرامش شاهین کبی ساعتده بر فرقه‌یه هجوم ایدر وهر هجومنده اظفار غیرت وجناح اقدامنه تصادف ایدن دشمنك کیمنی یرلره دوکر ، کیمنی اطرافه طاغیدیردی .

نه فائده که بزم عسکر ، معاونك فقدانی جهتیله حیات کبی آزالیر چوغالمز ، دشمن عسکری‌ایسه امدادك تعاقبی جهتیله سنین حیات کبی چوغالیر آزالمز برحالده اولدیغندن ایرانلیلر مهاجمات متوالیه‌ایله بزم عسکری احاطه ایتدیلر وبرخیلی آدم‌ده تلف ایلدیلر .

درویش پاشا یاننده بولنان بقیهٔ شهدا ایله ایکی اوچ ساعت قدر قلیج قلیجه برجنك رستمانه ایله ینه دشمنی لرزه‌ناك ایتمشیکن طوقماق خان طرفندن اوزرینه برمکمل سواری فرقه‌سی دها سوق اولندیغندن بوتازه قوت برصولت شدیده‌ایله پاشانك توابع جلادتندن اوتوزقدر دلاوری قربان ایلدکدن صکره کرز وقلیج ضربه‌لریله کندیسنی آتدن آشاغی آلمشیدی .

مجاهد حیدر اقتدار ، پیاده بولندیغی حالده تك

باشنه قوجه بر اوردو ایله بر خیلی زمان اوغراشدی وبربرینی متعاقب اوزرینه هجوم ایدن اوچ عجم فدایینی برر قلیجده ایکی پاره ایلدی [۱] بو مدافعهٔ رستم پسندانه صره‌سنده شاکرد جلادتی اولان دائره‌سی طاقمی بر غیرت فوق‌العاده ایله هربری اطرافنی صاران عجم آلاینی یارارق سلحدارینك یاننه اجتماع ایتدیلر وولی نعمتلرینك شان مربیانه‌سنی اعلا ایده‌جك برصولتله پاشانك اطرافنی صاران عجملری تارمارایده‌رك کندیسنی ینه تحت روان اجلالی اولان زین سمندینه اصعاد ایلدیلر .

جزمی هرنه قدر سپاهی ایسه‌ده درویش پاشا معیتنه آلایندن آیریله‌رق کیتمش اولمق‌والنده سردار طرفندن توصیه‌لر بولنمق‌جهتلریله پاشانك دائره‌سی خلقنه قارشمش وبناءً علیه بوصولت قهرمانی‌یه اشتراك ایتمشیدی .

مخاطره بو بادره ایله ختامه ایرمدی ، درویش پاشا دوشدیکی مهلکه‌دن قورتیلوب‌ده بنه‌جك برحیوانه مالك اولنجه ینه فرقه‌سنی احاطه ایدن دشمن آلایلرینی سوندیرمك امیدینه دوشه‌رك شدتلی شدتلی حمله‌لره قیام

[۱] بچوی : جلد ثانی ـ صحیفه ٤٠

ایلدی وحتی امید غالبیتنی‌ده قوهٔ قریبه‌یه کتیردی .
فقط طوقماق خان پیدرپی یکی فرقه‌لر سوقیله حرب اوزرنده بولنان قوتنی تزیید وتأییدایتدیکندن اوچنجی دفعه اوله‌رق محاربه علولنمکه باشلادی .

عثمانلیلر نه قدر آزالدیسه ایرانلیلر آنك برقاچ قاتی چوغالدیغیچون بودفعه‌کی مصادمه اولکیلریله نسبت قبول ایتمیه‌جك درجه‌لرده شدید ایدی . عثمانلیلرك هر نفری سکز اون کشی ایله اوغراشیر واوغراشانلرك هر بری قاننك هر طمله‌سنی برجوهر جانه بدل ویرر ایدی .

بقیهٔ شهدا ایچنده مجروح اولمدق کیمسه قالمدی . فقط اوزمانك سلاحنده شمدیکی تأثیراولمدیغندن اکثرینك جریحه‌سی خفیف ایدی .

عاقبت کندی نفسلرینی ولی نعمتلرینه سپر ایتمکده اولان توابعك سیرکلنمسی جهتیله عجملر بر مهاجمهٔ شدیده ایله پاشانك صاغ طرفنده بولنان برقاچ سواری‌یی عموماً شهید ایتدکدن صکره بر اوق ایله آتنی تلف وبر دیکر اوق ایله کندیسنی مجروح ایده‌رك ینه اوپرتو رخشان حمیتی زمینه دوشوردیلر .

استعداد طبیعی قوتیله اوقدرجق برزمان ایچنده

حاصل ایتدیکی ائتلاف مهالك سایه‌سنده حمیت مردانه‌سی درجه درجه توسع ایده‌رك بیاغی قلبنه صیغیشه‌میه‌جق بر حاله کلمش اولان جزمی ، بولندیغی برقاچ یوز آدیم مسافه‌دن پاشانك دوشدیکی مهلکه‌یی کورنجه وجودنده نه قدر حرارت غریزیه وار ایسه بردن بره التهاب ایده‌رك بهار کونشنه اوغرامش آغاجلر کبی درلو درلو رنکلر ایچنده قالمغه باشلادی . کوزلرینی قان بوریدی ، هربری یکی آچلمش بر غنجه‌یه بکزه‌دی . تویلری اورپردی ، برر دیکن شکلی باغلادی . کندندن کچمش دینیله‌جك برطرز مهیب ایله

سرکشلك ایتدی توسن بخت ستیزکار
دوشندی زمینه سایهٔ الطاف کردکار

بیتنی اوقویه‌رق و « پاشا یرلرده یاتیور ! دینی ، دولتی سون آرقه‌مدن کلسون ! » دیه‌رك قلیجنی آغزینه ، قارغیسنی النه آلدی . فرهادپاشانك یادکاری اولان کیلانك دیزکینی بوینه آتدی ، باشنی دشمن اوزرینه چویردی . « کسکین اوزنکی » پاشانك بولندیغی طرفه هجوم ایلدی . دائره طاقمندن یاننده اولانلرده مسلك غیرتده جزمی‌یه مرافقتدن چکنمدیلر . بلکه ولی نعمتلرینك خلاصنه آندن

زیاده اقدام ایتدیلر . آنجق جزمینك کیلانی روزکار ایله مسابقه ایده‌جك برسرعته مالك اولدیغندن پاشانك اطرافنی احاطه ایدن دشمن عسکرینه هرکسدن اوّل او یتشدی وبربرینی متعاقب برقاچ عجم تلف ایده‌رك سلاح قوتیله آچدیغی شهراه جلادتدن ملك مؤکل کبی مجروحك یانه ورود ایلدی ، همان یره ایندی ، پاشایی کندی آتنه سوار ایلدی . تعظیماً وبلکه ادبه رعایتدن زیاده حرمت ذاتیه‌سنك الجاسنه اتباعاً اوزنکیسنی اوپدیکی صره‌ده ایدی که سلاح آرقداشلری‌ده بربرینی متعاقب یانلرینه واصل اولدیلر .

بو فرقهٔ ناجیه‌اقدامات متوالیه‌ایله ینه دشمن مهاجملرینی اطرافدن دفع ایتمکه باشلامشیدی . حیوانی پاشایه تقدیم ایلدیکی جهتله پیاده قلان جزمی‌ده قرن اوّل مشاهیر غزاتندن (عمرو بن معدی کرب) ك قادسیه ملحمهٔ کبراسنده ابراز ایلدیکی زور بازویه نظیره یاپار کبی برعجم سواریسنك دیزکینه صاریله‌رق وچیره دستانه بر مهارتله کندینی اعدام ایده‌رك آلتنده‌کی شاه بکندی‌یه [۱] سوار اولدی واو مجاهدلرك آره‌سنه قارشدی .

---

[۱] شاه بکندی بر جنس آتدرکه ایرانده چیقان فرس انواعنك جمله‌سندن مقبولدر .

او بر آووج اصحاب نجدت رنك آميز البسه‌لرينه دوكلمش قان لكه‌لريله او ميدان حميته نشانهٔ ظفر اوله‌رق ديكلمش برر سما كى عمود كبى مركزلرنده ثابت اولديلر .

آره‌دن براز وقت كچرلكمز دشمن عسكرينك آرقه‌سنده هوادن بر سياه دومان پيدا اولدى ، بر طرفى يرده سورينه‌رك كمال سرعتله بزه قارشى كلمكه وبزم عسكرك آرقه‌سنده بر قزل توز قالقدى ، اوجى كوكلره صاريله‌رق نهايت شدتله دشمنه قارشى يوريمكه باشلادى . برحالده كه توزك ، دومانك دهشتنه باقلسه يرلر كوكلر بربرينك اوزرينه بيغيلوب كليور ظن اولنوردى .

دشمن طرفندن كورينان دومان فورتنه‌لى بر ياغمور بلوطى ، بزم طرفدن قالقان توزده سردار پاشانك درويش پاشا امدادينه كوندرديكى اوز تيموراوغلى عثمان پاشا فرقه‌سى ايدى .

برى ايكى طرف ايچونده برقضاى آسمانى وديكرى يالكز ايرانليلره قارشى بر بلاى ناكهانى اولان توزلر ، دومانلر بربرينى متعاقب معركه‌يه يتشدى . بلوط حامل اولديغى ياغمور طمله‌لرينى اوردولرك اوزرينه صاچمغه ،

عثمان پاشاده دشمنه او طمله‌لرله یاریشیرجه‌سنه قورشـون باغدیرمغه باشلادی .

عثمانلیلرك آتشی بریارم ساعت دوام ایتمش اولسه عجم اوردوسنك بتون بتون مضمحل اولمسی مقرر ایدی . نه فائده که او وقتك سـلاحی صودن محافظه اولنور شیلردن اولمدیغی ایچون یاغمورك شدتیله اون اون‌ایکی دقیقه‌ایچنده طوپلر ، تفکلر بتون بتون اسـتعمالدن قالمش و ینه ایش قلیجه طیانمش ایدی .

عجم عسـکری ایسه درویش پاشـا وحتی مؤخراً امدادلرینه کلان بهرام پاشـا و موتاب زاده احمد پاشـا فرقه‌لرینك مجموعندن یوزده یتمش نسـبتنده زائد اولدیغی ایچـون ـ اوزمانلر حکمنجه حسن اسـتعمالی عثمانلیلرك مخصـوصاتندن اولان ـ آتشلی سـلاح معطل اولنجه کثرتلرینـه کووندیلر . قلیجمزه مقـاومت ایده‌بیلمك امیدینه دوشدیلر ، اوردومزله کوکس کوکسـه کلمکدن چکنمدیلر .

عثمان‌پاشا ، درویش‌پاشایه بکزه‌مزدی . درویش پاشا انسان قیافتنده غضنفر ایسه عثمان پاشا غضنفر صولتنده بر انسان اوله‌رق ترتیبات حربیه‌جه زماننده‌کی اصحاب سیفك

عمومنه فائق ایدی . اوجهتله ایش قلیجه ایندیکی صره‌ده دخی تعبیه‌ده ابراز ایتـدیکی مهارت فوق‌العاده دشمنك کثرتنی حکمدن اسقاط ایلدی .

اوکله‌دن غروبه قدر امتداد ایدن محاربه‌ده عثمان پاشا تعدد ایدرجه‌سنه برسرعتله هرمخاطره محانه یتیشه‌رك جبر مافات ایدردی ، هرفرصت غالبیتك موقع ظهورنده بولنه‌رق تمامیله اغتنامه موفق اولوردی .

درویش پاشا اویله کندندن قدملی ، کندندن اقتدارلی بر ذاتك میدان حربه ورودی اوزرینه یاره‌سنه باقدیرمق ایچون بر چادره چکلدی . مع مافیه حربك او فصلنده‌ده ینه دشمنك هجومنه قارشی مقاومت ، مقاومتنه قارشی هجومده عثمانلی عسکرینك ممتازی درویش پاشا فرقه‌سنك بقیه‌سی واو بقیه‌نك الك ممتازی‌ده جزمی ایدی .

ایکی عسکر بتون بتون یکدیکرینه قارشدیغی صره‌ده جزمی صـول بجاغندن بر قارغی یاره‌سی آلمش وآنك‌ده وجعنه آلشمش اولدیغنـدن حربی هیچ مهمسـه‌مامکه باشلامش وهله درویش پاشانی قورتارمغه موفق اولمسندن طولایی غوغایی بیاغی جرید اوینامقدن قولای کوره‌جك قدر نفسنه ، طالعنه اعتماد حاصل ایلمشیدی .

بناءً علیه درویش پاشا چادره چکلنجه جزمی همان غنیمت جسارتی اولان شاه بکندی بی آتی اورلمش بر چادر اوشاغنه امانت ایده‌رك کندی کیلانه بندی، میدانه آتلدی وابراز ایلدیکی نجدت ومهارته بزمکیلری دکل دشمن طاقمنك بیله اصحاب شجاعتنی تحسین خوان ایلدی. النده‌کی سیف حمیت بلوطده‌کی بیلدیرملره نظیره یاپارجه‌سنه دشمنك هر تحشدکاهنده بارقه اظهار ایدردی.

صره‌سی دوشدکجه آت، سلاح قوللانمقده اویله خارقه‌لر کوستردی که عثمان پاشا کبی کافهٔ حواسی مشاغل حربه وقف شانندن اولان جدیات پرور برعسکری بیله وقت وقت بیاغی ترتیباتنی اونوتدیره‌جق قدر اطوار جندیانه‌سنی تماشایه مجبور ایدردی.

غروب زمانلرینه یقین ایکی عسکر صوك دفعه اولمق اوزره ینه تمامیله بربرینه قاریشه‌رق عثمانلیلرك رنکارنك بایراقلری عجملرك ظلام تحشدی ایچنده متعدد قوس قزحلر پیدا اولمش کبی برشکل غریب حاصل ایتمشیدی.

ایرانلیلر هوا بتون بتون قرارنجه‌یه‌قدر ایستر ایسته‌مز موقعلرنده ثبات ایده‌رك نهایت قراکلقدن استفاده ایله محاربه میدانده بش بیك بوقدر مقتول وبراوقدرده اسیر

براقدقدن [۱] وچادرلرینی ، قطارلرینی و سائر هردرلو مهمات حربیه‌لرینی عثمانلیلرك دست اغتنامنه ترك ایلدکدن صکره مقتدراوله بیلدکلری قدراوزاغه فرارایله‌اوردولرینك بقیه‌سنی بتون بتون اضمحلالدن قورتاردیلر . .

عثمان پاشا میدان محاربه‌دن عودت ایدنجه الك اولکی ایشی درویش پاشانك خاطرینی سؤاله عزیمت اولدی .

درویش پاشاده عثمان پاشانی کورز کورمز جزمی ماجراسنی نقل ایله حقنده نیاز مکافات ایلدی . عثمان پاشا بوسوزه قارشی « بن‌ده بوکون‌قوله آتلی برسپاهی کوردم، پاشالرمزدن زیاده ایشه یارامشیدی . ان‌شاءالله ایکیسنه بردن مکافات ایده‌رز » دینجه درویش پاشا عسکر ایچنده قوله آتلی برآدم اوله‌رق کندیسنی قورتاران‌ده ینه‌اوسپاهی اولدیغنی بیان ایتدیکندن عثمان پاشا چوجوغك ایکی صورتله مکافاته لایق اولدیغنی بیان‌ایله درویش پاشا توابعنه جزمینك بولدیریله‌رق کندی یاننه کوندرلمسنی تنبیه ایتدکدن صکره چادرینه عودت ایلدی .

وقتا که جزمی‌یی بولوب یاننه کوتوردیلر ، پاشا همان یرندن قیام‌ایده‌رك واویله‌تك آتلی برسپاهی‌یی (کل اوغلم !)

[۱] صحایف‌الاخبار ـ جلد ۳ صحیفه : ۵۲۵

خطابیله قوجاقلایه‌رق تلطیفاتنه مستغرق ایلدی، باشنه الیله ایکی چلنك طاقدی [۱] آرقه‌سنه بر کوزل خلعت کیدردی، کندیسنه بش یوز آلتون، بر آلتون قبضه قلیج، بر زمردلی خنجر احسان ایلدی.

پاشا بونلرله قناعت ایده‌میه‌رك دهـا بر مطلبی اولوب اولمدیغنی سـؤال ایدنجه جزمی «پادشاهمزك نصرتندن، دولتکزك دوامندن بشقه هیچ بر مطلبم یوقدر. بالفرض اولسـه بیله سـویلمکه حیا ایدرم. بنده‌کز استانبولدن برقانسز قلیج، بر صوغوق تفك ایله کلمش تك آتلی بر سپاهی‌یم، یالکز بر کره حربه کیردم. درویش پاشایه آت یتشدیرمك کبی اوفاجق بر خدمتله بوقدر عنایاته مظهر اولدم که الك کوچکی حدمك بیك قات فوقنده‌در» سـوزلریله مقابله ایلدی.

فی‌الحقیقه جزمینك یوقاریده تفصـیل اولنان اخلاق وآمالنه کوره نظرنده پاره، قلیج، خنجر، خلعت کبی شیلرك اوقدر حکمی یوق ایدی. فقط آلدیغی چلنکلر ـ اکر سایه‌سی کیمك باشنه قونارسه برتاج دولته نائل ایتمکله مشهور اولان ـ هما کرچکدن موجود اولسـه‌ده آنك

[۱] اوزمانلرجه اصحاب سیف ایچون نشان افتخار مقامنده ایدی.

قنادندن یاپلق لازم کلسه ایدی انجق بوقدر مسرتنی موجب اوله بیلیردی .

مع مافیه مکافات بودرجه‌ده قالمدی ، درویش پاشا که شجاعت رستمانه‌سنه برسخای حاتمانه علاوه ایدن مکارم پرورلردن ایدی ، جزمی‌یی یاری موجودینی ایثار ایدرجه‌سنه احسانه مستغرق ایلدی . او زمانك حسناتندن اولدیغی اوزره سائر پاشالرده قدر آشنالقلرینی جزمینك اکمال مکافاتنده تجربه‌یه قیام ایتدیلر ، برصورتده که جزمی ایکی کونك ایچنده احتیاجسزلق حالندن غنای تام عالملرینه وصول بولمشیدی .

بوندن بشقه عثمان پاشا ، جزمینك حال وقالندن ادب وعرفانه‌اولان انتسابنی‌ده تفرس ایتمکله کندینی سپاهیلکدن متفرقه‌لغه نقل ایده‌رك اویله هم سیفیله هم قلمیله خدمته مقتدر وهردرلو تربیه وترقی‌یه مستعد برنادرهٔ زمانه‌یی بتون بتون دائره‌سنه ضبط ایلدی .

جزمی‌ده عثمان پاشا معیتنده تفیض واشتهاره امکانی فوق‌الغایه مساعد کوردیکیچون مشرب لوندانه‌لرنده توأم یارادلمش قدر موافقت اولان درویش پاشادن آیرلدیغنه بك زیاده متأسف اولمغله برابر انتساب جدیدندن طولایی‌ده کرچکدن مفتخر ایدی .

— ١٦ —

یوقاریده بیان ایتدیکمز غلبه کرجستانده اکثر امرانك اطاعتنی واخسخه‌دن تبریزه وارنجه همان بتون قلعه‌لرك ضبط ویا تسلیمنی انتاج ایلمش و بناءً علیه نوبت تسخیر شروان قطعه‌سنه کلمشیدی .

سردار پاشا اونیتله اوردویی تحریك ایده‌رك « قنق » نهرینه یقین برمناسب موقعده آرام ایلدی .

بری طرفدن ایسه طوقماق خانك عرضی اوزرینه شاه محمد خدابنده ، تبریز حاکمی امیر خانی حدود اوزرنده اولان اوردولرك عمومنه سردار تعیین ایلمش واوده معیتنه ویریلان مغان حاکمی مراد خان ونخجوان حاکمی شرف خان کبی مشاهیردن یدی سکز ذات ایله طوقماق خانه التحاق ایتمش ایدی . بو اجتماع ایله یکرمی بیك کشی‌یه بالغ اولان ایرانلیلر قنق نهرینه منصب اولان چایلردن برینی « قیون کچیدی » نامیله معروف بریردن کذار ایلدیلر ، اوردونك پراکنده شوراده بوراده طولاشان حیوانلرینه ، خربنده‌لرینه تعرض ایتمکه باشلادیلر .

مصطفی پاشا ، امیرخانك مقابله‌سنه ینه اوردونك سیف مسلول سطوتی اولان عثمان پاشایی سوق ایتمش وحلب

بکلر بکی محمد پاشا ایله ذوالقدریه بکلر بکی مصطفی پاشانی ده معیتنه تعیین ایلمشیدی . بوایکی فرقه بیننده اولان محاربه چلدیر غوغاسی کبی انقلابات متنوعه کچرمش بروقعه دکل ایدی .

حربك مبدأندن نهایتنه قدر عثمانلیلر مهاجمه ده، ایرانلیلر مدافعه ده اصرار ایلدیلر. شوقدروارکه بومحاربه ده عثمانلیلرك مهاجماتی چیلدیر غوغاسنده کی قهرمانلقلرینه مساوی ، ایرانلیلرك مدافعهٔ مأیوسانه لری ایسه اوزمانکی صولتلرینه برقاچ قات غالب ایدی . بونکله برابر عثمان پاشانك مهارت فوق العاده سیله عسکرك اقدامات مردانه سی ینه عجملری سکز ساعت ایچنده پریشان ایلدی . حتی جان قورقوسی وانهزام شاشغینلغی ایله قیون کچیدینی ده بوله مدیلر. عثمانلیلرك مرمیاتندن تخلیص نفس ایتمك امیدیله آلای آلای نهره آتیله رق آب وآتش آره سنده افنای وجود ایلدیلر .

ایرانك بواوردوسندن آنجق یوزده بش عسکر وبعض خانلرله دمدارلق ایچون نهرك قارشیسنده قالمش اولان امیر خان فرقه سی نجات بوله بیلمشیدی .

جزمی ، بومحاربه نك مبادیسنده چلدیر وقعه سندن زیاده

غیرتلی طاوراندی، برقاچ ایران آلاینك زده لنمسنه سبب مستقل اولدی. فقط دشمن اوردوسنده انهزام کورندکدن صکره بیاغی فتور کتیرمکه باشلادی . چونکه تقدیر شجاعت هردلاورك شاننده اولمق جهتیله جزمی ده ایرانلیلرك اوقدر مأیوسانه ، اوقدر فداکارانه ثباتنی کوردکجه بیاغی اوزرلرینه وارمغه قیه‌مز اولمشیدی . حتی یغما کر کروهندن الك بیوك جرأتلری عاجز کشلکه منحصر اولان برطاقم اراذل دشمنك انهزامندن صکره نهرك کنارینه اینه‌رك امواج بلا ایچنده غلطان اولان بیچاره‌لرك وجودنده نشان تعلیم ایتمکله اکلندکلرینی کورنجه همان اوزرلرینه آت قوپاردی ، « ذاتاً حیاتی ایله اوغراشان آدملردن نه ایسترسکز ؟ اجلدنده می مرحمتسزسکز ! عزرائیل ایله می باریشه جقسکز ؟ قاچانی قوغمق ، جان چکیشان خسته‌یی اولدیرمك انسان شاننه یاقیشرمی ؟ » دیه برطاقم عتابلره ، تکدیرلره قیام ایلدی .

کندینك ایسه عثمان پاشا نزدنده هرکسجه معلوم اولان حیثیتی حریفلرك ذهننده اقوالنك ، اطوارینك تأثیراتنه برقات دها قوت ویردیکندن خبیثلر اختیار ایتدکلری بازیجهٔ ملعونانه‌دن فراغتله کری چکلدیلر .

— ۱۷ —

جزمی ، بو حشراتی دفع ایله چادرینه عودت ایتمك اوزره ایدی که یانی باشنده نهرك ایچندن استمداد ایدر یوللوایکی ال و آره‌سندن برده باش کورندی ، باشك جزؤ مرئیسی چکه‌یه قدر کلنجه اوشکل هائل ینه آشاغیلادی ، کوزدن نهان اولدی .

جزمی ، بو وجودك البته ذی حیات اولدیغنه حکم ایده‌رك اوکون ایسه وجدانده ظهور ایدن بر غریب انقلاب ایله نظرنده برجان قورتارمق ، بردشمن اوردوسنی محو ایتمکدن بیوك فضیلتلردن معدود اولدیغیچون همان ممکن اولدیغی قدر صوینه‌رق صویه آتلدی ، کوردیکی آفتزده‌نك بردها ظهورینه انتظار ایلدی .

کندی ساحلده بیومش وعائله‌سنك سوق ایتدیکی طریق تربیه اقتضاسنجه زوربازانه تعلیملرك هیچ برنده اهمال ایتمامش اولمق جهتیله پك کوزل یوزمك بیلیرایدی .

آره‌دن بر ایکی دقیقه کچنجه معهود اللر قرق ، اللی آدیم اوزاقدن ینه کورنمکه باشلامش وجزمی همان یوزه‌رك طوتمغه شتاب ایلمش ایسه‌ده مغروقك کورندیکی محل آقندی اوزرنده اولدیغندن امداده یتشمك بردرلو قابل

اوله‌مدی . کوردیکی ایکی قول دیرسکلرینه قدر میدانه چیقارچیقماز ینه‌باتمغه‌باشلادی ، برصورتده که جزمی نقطهٔ مقصوده‌واردیغی زمان حریف بتون بتون غائب اولمشیدی .

جزمینك ایسه ـ ولو نتیجه‌سنده جان مخاطره‌سی اولسون ـ عزمندن دونمك شانندن اولمدیغیچون مغروقك بردهـا میدانه چیقمدیغنی کورنجه کندی نهره طالدی ، مطلوبنی آرامغه باشلادی . برقاچ ثانیه کچر کچمز قولنی اله کچردی ، طوتدی ، حریفی صویك یوزینه چیقاردی .

چیقاردقدن صکره هرنه قدر کندینه صارلمامسنی ویالکز اتکندن طوته‌رق آرقه‌سندن کلمسنی صیقی صیقی تنبیه ایتدی وصارلدیغی صورتده ایکیسی بردن هلاك اوله‌جغنی‌ده آکلاتدی ایسه‌ده آفتزده جان هولیله ایشتدیکی سوزلرك معناسنی بیله آکلامیه‌رق جزمینك ایکی بازوسنی کندی قوللرینك ایچنه آله‌رق وجودینه برصورتده صارلدی که حرکتنه امکان براقمدی .

جزمی برطرفدن آیاقلریله یوزمکه ، برطرفدن وار قوتیله طوتلدیغی مضیق بلادن قورتلمغه چالیشیردی . نه فائده‌سی وارکه بریکنك کافهٔ قواسی بریره طوپلانه‌رق حفظ حیات خدمتنه مصروف اولدیغندن اللری بربرینه

کلیداندی ، اعصابنك هربری برزنجیر کسلدی ، جزمینك مساعیسنی بتون بتون فائده‌سز براقدی .

بوحال ایله برچاریك قدر صو یوزنده اوغراشدقدن صکره ایکیسی‌ده طاقتدن قالدیلر ، نهرك دیبنه طوغری ایتمکه باشلادیلر .

حیاتنی تخلیصه چالشدیغی آدم کندی ایچون تجسم ایتمش بر اجل قضا شکلنه کیرنجه بیچاره جزمی محاربه‌لرده بوقدر آتشلردن ، قایجلردن قورتولدیغی حالده اختیار ایتدیکی برخیراوغرینه اوکنجلکنده هلاك اولمق مطالعه‌لریله اودرجه مأیوس اولمشیدی که قوللرینه حکمی کچمك لازم کلسه بر قاچ دقیقه اوّل نهرده بوغلمقدن قورتارمغه چالشدیغی آدمی کندی الیله اخناق ایتمکه قیام ایتمسی مقرر ایدی .

نهایت نهرك پك‌ده‌درین اولمیان قعرینه واصل‌اولنجه قوتنك بقیاسنی طوپلایه‌رق و بتون بتون تاب و تواندن قالمغه باشلامش اولان حریفی شدتله سلکه‌رك بر طرفه آتدقدن صکره آیاقلرینی یره اوردی ، صویك یوزینه صعودایلدی ، ساحله وصول‌ایچون یوزمکله اوغراشیرکن آفتزده تکرار صویك اوستنه چیقمغه باشلادی . بو دفعه

ایسه بیچاره اقتدار حرکتدن بتون بتون بری کورینوردی .
اوحال اوزرینه جزمینك کوکلنده ینه مرحمت غلیانه
باشلادی ، چکدیکی بوقدر مشاق ومهالکك صرف بیهوده
کتمسنه‌ده بردرلو قائل اوله‌مدی ، آفتزده‌نك تکرار
امدادینه شتاب ایلدی ، بایغین برحالده بولنان مغروقك
بلنده‌کی قوشاغه ال آتدی .

وجودینه برذی روحك اعضاسی تماس ایدیوبرمکله
حریفك غشی مطلق حالنده بولنان قوهٔ حیاتیه‌سی ینه
کمال شدتله حرکته کلدی ، حریف اولکندن دها قوتلی
برحال ایله جزمی‌یه صارلدی . برقاچ دقیقه اوّل مندفع
اولان هنکامه دها مهلك ، دها ازاله‌سی ممتنع برطرز ایله
تجدد ایلدی .

موسم هرنه قدر یاز اورته‌لری ایسه‌ده جوارده‌کی
جبال شاهقه‌نك بوزلری دها یکی چوزولمکه باشلادیغی کبی
هوالرده زیاده‌جه یاغمورلی اولدیغندن نهرده اوکون حس
اولنور اولنمز برطاشقنلق وار ایدی .

شوایکنجی مهلکه‌نك ظهوری صره‌سنده سیللر ،
طوفان بلا کبی برشدت طاقت براندزانه ایله خروشه
باشلادی . جزمینك حالی ایکنجی فصلك ابتداسنده تصویر

اولنان یانغین خیالندن بیك قات مدهش ، بیك قات خطرناك ایدی . معرکه‌نك جنوب غربیسندن شرق شمالیسنه طوغری آقوب کیتمکده اولان نهرك کچدیکی یرلر پك زیاده عارضه‌لی اولدیغندن مجرا « ییلان قاوی » برشکلده بولنه‌رق یکرمی یکرمی بش آدیم آره‌لی زاویه‌لر، چیقندیلرله محاط ایدی .

سیلاب مصیبت ، خروش ایدنجه طاغلر ، صحرالری ایچلرنده بولنان نباتات وذوات الحیات ایله برابر یرلرندن قوپارمش‌ده سورکلر ایمش کبی صویك یوزنده بیکلرجه سوکلمش آغاجلر، تلف اولمش حیوانلر یوزمکه باشلادی.

جزمی ذاتاً وجودینی احاطه ایتمش اولان بلای مبرمدن قورتلمغه برچاره بوله‌مزکن برطرفدن سیلك سوروکلدیکی اشیا، مقاومتی ناقابل برشدتله اوزرینه هجوم ایلدیکندن بتون بتون نجاتدن قطع امید ایده‌جك برحاله کلمشیدی .

برطرفدن مغروق ، شکارینه صارلمش اژدر کبی جزمی‌یی تضییق ایله ازوب طوررکن برطرفدن دخی کاه برآغاجك داللری، کاه برلاشه‌نك آیاقلری ایکیسنی بردن احاطه ایده‌رك نهرك برقاچ دقیقه‌ده برکره میلنی تحویل ایتمکده اولان آقندیلری بیچاره‌یی ـ کمیکلرینی قیرارجه‌سنه ـ

برزاویه‌دن برزاویه‌یه چارپار وبوصدمات ایله وجودنده حاصل اولان اوجاع ایسه بتون بتون تاب وتوانی کسر ایدی .

اوته‌یه بری به چارپندقجه ساحلده‌کی قیا پارچه‌لرینك، آغاج کوکلرینك وجودینه آچدیغی یاره‌دن دوکیله‌رك انجماده یوز طوتان ونهرك تشکیل ایتدیکی اوفاق تفك کردابلر اوزرنده اکیله بوکیله برشکل مخوف پیدا ایلیان قانلره باقلسه وجودینك هرطرفنه‌قاره قاره ییلانلر یاپشمش ظن اولنوردی .

یورغونلقدن ، جان آجیسندن بشقه اسمکده اولان شدتلی برروزکارك تأثیریله یارم ساعتدن زیاده صو ایچنده بولنان وجودی بیاغی قانی طونمش، حرارت غریزیه‌سندن اثر قالمامش دینیله‌جك برحاله کلمشیدی .

بومصائبك تعددیله جزمینك آرتق اوغراشمغه هیچ اقتداری قالمدیغی صره‌ده ایدی که قورتارمق ایستدیکی آفتزده‌نك آغرلغی غلبه ایده‌رك ایکیسی بردن ینه آشاغی طوغری ایمکه باشلادیلر .

نهرك اوراده‌کی درینلکی اوّل باتدقلری یردن برقاچ قات زیاده ایدی . جزمینك قدرتسزلکنه برده شاشقینلق

منضم اولدیغندن پك كوزل یوزمك بیلدیكی حالده بر حركتده، بر تشبثده بولنمغی بیله تخطر ایده‌مدی . بر قوهٔ غالبه كندیسنی اسفل سافلینه طوغری چكر كوتوررمش كبی بر خیلی مدتلر آشاغی اینر طورردی . نهایت جسم جامد كبی بر حركت قسریه ایله نهرك قعرینه واصل اولدی . او صره‌ده ایسه بریكی آفتزده‌یه بر اویوشقلق عارض اولمغله قولی بتون بتون جزمینك وجودندن چوزیله‌رك یالكز صول الی طوتوندیغی یرده كلیدلنمش قالمش ایدی .

جزمی بو صورتله قوللرینی آزاده كورنجه بردن بره امیدلنه‌رك وامیدینك تجددیله عقلی باشنه ، قوتی یرینه كله‌رك مقتدر اولدیغی قدر چالشدی ، صو آلتنده قالمش هوا سرعتیله نهرك اوستنه صعود ایلدی . بر الی جزمینك كوملكندن آیرلمیان عجم‌ده كندیسیله برابر ایدی . چیقدیغی یر، ساحله پك یقین و آغاجدن ، لاشه‌دن خالی اولمغله جزمی ممكن اولان اقدامی صرف ایلدی ، برایكی دقیقه‌ده ساحله چیقدی ، یولنده جانی ساعتلرجه ملك الموتك پنجه‌سنه تسلیم ایلدیكی آفتزده‌یی‌ده برابر چیقاردی .

كیم بیلیر قاچ ساعتلردن بری اوسیلاب مصائب ایچنده

یوارلنان حریف بتون بتون یخوداولدیغی کبی جزمینك ده کوردیکی متاعب جهتیله وجودینی قلدا تمغه اقتداری قالمامشیدی . مع مافیه اویله ایصلاق ، جبلاق بر حال ایله دیکلنمکه قالقشمق اجلی دعوت ایتمك قبیلندن اوله جغی ایچون جزمی ، اوراده دشمنك باشی بوش ترك ایلدیکی حیوانلردن برینی طوته رق خسته یی آنك اوزرینه صاردی ، کندی ده کمال ضعف ایله آتنه بیندی ، اوردویه عودت ایلدی .

چادرینه واصل اولنجه همان برحکیم جلب ایلدی ، او وقتلر حکمجنه صویه دوشانلر ایچون معلوم اولان تدابیرك جمله سنی اجرا ایتدیردی . کندیسی چکدیکی مشقتلردن وخصوصیله وجودنده کی بره لردن عادتا خسته اولدیغی حالده خدمتکار کبی حریفك اطرافنده طولاشیردی . خسته پك کوزل باقلدیغی ایچون برقاچ کونده اکتساب صحت ایلدی . جزمینك راحتسزلکی ایسه سکز ساعت قدر بر اویقو ایله بتون بتون مندفع اولمش وخسته سی اکتساب عافیت ایدنجه یه قدر وجودنده کی بره لرده صاوشمش ایدی .

جزمینك او حریف یوزندن اوغرادیغی مشقت

بونکله‌ده ختام بولمدی ، حریفك عافیتندن آنجق ایکی کون کچمش ایدی که قنق محاربه‌سنده آلنان ومقدارلری پك جزؤی اولان عجم اسیرلری بر کیجه فراره قیام ایلدکلرندن واللرینه کچیره بیلدکلری سلاحلرله اوردوده برقاچ آدمده تلف ایتدکلرندن عثمان پاشا زماننك عادات سیئه‌سنه اتباعاً موجود اولان اسرانك اعدام اولنمسنی امر ایتمشیدی .

جزمی ، بر دوستنك یانندن عودت ایتمك اوزره ایدی که قورتاردیغی بدبختك اوزرینه برقاچ کشی هجوم ایده‌رك اللرینی باغلامش وبوینی اورمق ایچون یره چوکرتمش اولدقلرینی مشاهده ایلدی .

حریف ایسه جزمی‌یه جان بهاسنه اوطورمش اولدقدن بشقه اجلك پنچه‌سندن قورتاردیغی بر آدمی جلاد النه تسلیم ایتمك مشرب مردانه‌سنه هیچ توافق ایدر شیلردن اولمدیغی ایچون همان جلادلره یناشه‌رق بچارده‌ن نه ایستدکلرینی سؤال ایلدی . پاشا طرفندن اسیرلرك اعدامیچون امر ویرلدیکنی سویلدیلر . جزمی ایسه « اواسیر دکلدر ، بنم آدمم در » دیه‌رك حریفی بیاغی بردرجه‌یه قدر زور ایله مأمورلرك النمدن آلمشیدی .

ایش بو درجه‌ده قالسه پك‌ده اهمیتی اولمزدی ، فقط اوكلرنده بر مثال مروت كورنجه امتثال ایتمامك عثمانلی دلاورلرینك شانندن اولمدیغی ایچون عسكر ایچنده كندینه كوه‌نانلر جزمینك بو جرأت عاجز پرورانه‌سنی كورنجه كندیلرینك وبلكه سائرلرینك اسیرلرینی قورتارمقده مرحمت یاریشمه قیام ایتدیلر . اوردوده بولنان عجملرك بیاغی یوزده سكسانی اعدامدن خلاص ایلدیلر .

عثمان پاشا ، فی‌الحقیقه زمانك وزراسنه نسبت پك منصف وحقانیت پرور بر ذات اولدیغی كبی طبعاً غیرت وشجاعت مفتونلرندن اولدیغی ایچون او یولده ابراز استحقاق ایدنلرك مطالب وتمنیاتنی اسعافده مأمورلرندن ایلری كیدر ایدی .

فقط دنیاده هرشیدن زیاده موقعنك محافظهٔ حیثیتی واوامرینك تنفیذ احكامی ملتزمی اولدیغندن بو مسلك حكومت پرورانه‌سنه قارشی رعایت خاطر وقبول تمنی شانندن دكل ایدی . خصوصیله اراده‌سنه مغایر حركتده بولنانلر نه قدر اعتمادینه مظهر ایسه سوء حركتلرینك پاشایه تأثیری‌ده او قدر شدید اولوردی . ایشته او جهتله‌در كه جزمینك انتسابنه مغروراً اسیرینی قورتارمقده

کوستردیکی جرأت ، مجرد اوانتسابی ایچون حقنده برقاچ قات زیاده شدتی دعوت ایلدی .

عثمان پاشانك مزاجی غایت عصبی ونادراً ظهور ایدن حدتی پك غالب اوله‌رق جزمینك حرکتنی وخصوصیله نتیجه‌سنده امرینك اجرادن ساقط اولدیغنی خبر آلنجه برخشم مجسم کسلدی . چهره‌سنه بلوط قرالدیسی کبی برنك هائل مستولی اولدی . جزمی‌یی نره‌ده ایسه حضورینه کتیرمك ایچون بربرینی متعاقب برقاچ آدم ارسال ایلدی .

پاشانك اختیار ایتدیکی طور اوقدر مدهش ، التزام ایلدیکی سکوت اودرجه غضب آلود ایدی که مجلسنده حاضر بولنان میرمیرانلر ، کوز اوجیله یوزینه باقمغه بیله جسارت ایده‌مدیلر . چونکه عثمان پاشاده فی‌الحقیقه بکلر بکیلردن اوله‌رق مجلسنده حاضر بولنان پاشالرك اکثری اقرانی ایدیلر . فقط قانون عثمانی‌یه پك‌ده خلل کلمامش اولمق جهتیله پاشانك عهده‌سنده بولنان ریاست ، هردرلو مراتبك فوقنده اولدقدن بشقه قدر ذاتیسی‌ده هردرلو حیثیات عارضه‌یه غالب ایدی .

جزمی ، بوصورتله صیقی صیقی آراندیغنی وخصوصیله

تحریسنه کلان آدملرك جلادلق خدمتلرنده قوللانیلان طاقمدن اولدیغنی کورنجه اوغرادیغی مخاطره‌نك اهمیتنی پك چابوق (چابك) تقدیر ایلدی .

مع‌مافیه پاشانك لطفنه اعتمادینی ینه بتون بتون غائب ایتمدی ، اواعتمادی اولمسه‌ده کندیسی قورقو نه اولدیغنی بیلیر طاقمدن دکل ایدی . حضور فکر وسکینت قلبنه ذره قدر خلل کتیرمکسزین پاشانك حضورینه عزیمت ایلدی .

عثمان پاشا ، جزمی‌یی کورنجه برمجسّم تهور کسیله‌رك آغزندن علو پوسکوررکبی بر شدت ، ییلدیرم پطلار کبی بر صدا ایله « ظاهر ، سن جاسوسسك که ویریلان امرلره قارشی طوریبورسك ، پادشاهك اوردوسنی فساده ویریبورسك ! » دینجه حضار کرام دفعةً نتیجه‌یه انتقال ایده‌رك پاشانك لسانندن « قالدیرك ! اولدیرك ! » کبی بر امر صدورینه میدان ویرمکسزین بربرینی متعاقب تمنی‌یه ، شفاعته قیام ایلدیلر .

پاشانك مزاجی اصحاب توسطك جمله‌سی عندنده معلوم اولدیغندن نیازمندانه برسوز سویلدکجه ترویج مراد ایچون جزمینك برده خدمتنی تعداد ایدرلردی . بو

صورتله پاشـایه براز سـکونت کله‌رك « بو دفعه‌لق سزه باغشلادم ، اسیرلرك اعدامنه‌ده آنی مأمورایتدم ، کیتسون وظیفه‌سنی اجرا ایلسون ! » دیمش ایسه‌ده جزمینك علو جنابی حیاتیچون اولسون بشقه‌سـنه منتدار اولمغی قبول ایتمدیکندن وادارهٔ کلامده اولان اقتدارینه ایسه‌خیلیدن خیلی اعتمادی اولدیغندن هرکسك سکوتندن استفاده ایله سوزه باشلادی ، شرکای معرفتندن اولان نوعی زاده‌نك ،

تأنیدن ایتمه صاقین اجتناب
امور سیاستده قیلمه شتاب
که بردمده برخونه‌واردرمجال
ولی مرده‌یی زنده‌ایتمك محال

بیتلرینی مقدمه ایده‌رك حریفی صـودن نه صـورتله قورتاردیغنی غایت مؤثرانه ، غایت شاعرانه برادا ایله تفصیل ایلدکدن صـکره « حیاتمی مخـاطره‌یه قویوب‌ده برجان قورتاردیغم ایچون بنی اعـدام ایتمك موافق مروت ایسه آکاده قائلم ، فقط اسیر اولدیرمك المدن کلمز ، عسکرم ، جلاد دکلم » سوزلریله ختم کلام ایلدی .

عثمان پاشا ، وقعه‌یی دیکلدکجه کوکلنده‌کی میل معالی ، غضب وشدتنه بتون بتون غلبه ایتمشیدی . فقط ضعف

کوسترمامك وحیثیت امیرانه‌سنه خلل ویرمامك ایچون هیچ طورینی دکیشدیرمدی « برعجمی قورتارمق ایچون جانی مخاطره‌یه آتمقده نه معنی وار ایدی ؟ آنلرك بزه ایتدکلرینی بیلمیورمیسك ! » سؤالیله عتابه قیام ایلدی . جزمی ایسه ایشك اوجهتنی هیچ دوشونمامش اولمق جهتیله جواب تدارك ایده‌مدی . بولدیغی جواب « بنده کزك قورتاردیغم آدم شماخی سنیلرندن‌در . کندی اسمی پرتو وفقط پدرینك نامی عمر ، همشیره‌سنك آدی‌ده عایشه‌در . آرقه‌سنده شروان اثوابی کوردیکم ایچون امدادینه شتاب ایتمشیدم » سوزلرندن عبارت ایدی .

بوافاده‌سنك اکثر یرلری حقیقته مطابق وفقط برایکی جهتی مغایر ایدی . واقعا حریفك پدری عمر وهمشیره‌سی عایشه اسمنده اوله‌رق ایکیسی‌ده سنی ایسه‌ده برعجم جاریه‌سندن تولد ایتمش اولان پرتو ، والده‌سنك مذهبنی اختیار ایلمشیدی . فقط بو حقیقتی جزمی‌ده بیلمزدی . ایراد ایلدیکی دروغ مصلحت آمیزك آکا عائد اولان جزؤی پرتوك اوزرنده شروان البسه‌سی کورمك مسئله‌سندن عبارت ایدی که یوقاریکی تفصیلاتدن‌ده آکلاشلدیغی اوزره جزمی نهره آتلدیغی زمان حریفك قوللریله باشنك

بر پارچه‌سندن بشقه بر یرینی کورمامش وبناءً علیه بالطبع جنسیتنی ، ملیتنی فرق ایتمامش ایدی .

عثمان پاشا ، بوایضاحات اوزرینه پرتوك اعدامندن صرف نظر ایتمکله جزمینك فداکارلغی پاشالرك نه‌درجه تقدیرینی جلب ایلدی ایسه فداکارلغك انتاج ایلدیکی موفقیت‌ده اومرتبه‌لرده غبطه‌لرینی دعوت ایلدی . بناءً علیه ایچلرندن حلب بکلر بکی محمد پاشا شریك اجر اولمق ایچون سوزه کیریشه‌رك « سائر اسیرلر آره‌سنده‌ده سنی بولنمق احتمالی واردر . خصوصیله سنی اولمیانلرك کافةً عصیانده شریك اولدقلری ثابت دکلدر . « العفو ذکوة الظفر » حکم جلیلنه تبعیت بیورلمش اولسه مناسب اولور » دیدی .

عثمان پاشاده « الله جزاسنی ویرسون ، جزمی ذاتاً هم فعلیله ، هم بوراده‌کی سوزلریله امرمزی اجرادن اسقاط ایلدی . بوندن بویله کیمسه‌یه تعرض اولنمسون » جوابنی اعطا ایلدی .

جزمینك ابتدا ومحمد پاشانك اکمال ایلدیکی وساطت مروتمندانه ایکی بیك‌قدر بیچاره‌نك جلاد الندن خلاصنه سبب اولمشیدی .

عثمان پاشانك مأثر جلادتندن چیلدیر محاربه‌سی کرجستانك مقدمهٔ استیلاسی اولدیغی کبی قنق حربی‌ده بتون شروان ملکنك عثمانلی تصرفنه کچمسنی انتاج ایلدیکندن کندیسی وزارت پایه‌سی وسردارلق عنوانیله شروان والیلکنه تعیین اولنمشیدی .

سردار لالا مصطفی پاشا ، ارضروم مشتاسنه عودت ایلدکدن صکره عثمان پاشا یاننده قلان اون بیك قدر عسکرله شروانك قلعه‌لرینی تعمیر وملکنی تحریر ایله آسایشنی تأمین ایتدکدن و (ارین) اوزرندن ایران ملکنه کچه‌رك (قره باغ) و (مغان) طرفلرینی غارت ایلدکدن صکره شماخی‌یی کرسیٔ ولایت اتخاذیله اوراده اقامت ایلمشیدی .

وقتا که عثمان پاشا اوردوسی شماخی‌یه واصل اوله‌رق امرا ومعتبران عسکر بررخانه‌یه یرلشدیلر . پرتوده سبب نجاتی اولان جزمی‌یی چاره‌سز کندی اوینه مسافر آلمشیدی .

پرتو ، صولوق صاری بکزلی ، چینی مائی کوزلی ، آز چیچك بوزوغی ، برونك اوجی آشاغی ، آغزینك ایکی طرفی یوقاری طوغری میل ایله اوق ویای شکلی باغلامش ، بوینونك قیصه‌لغی ، کمیکلرینك قالینلغی‌ده

وجودنده تناسبدن اثر براقامش برچیرکین شی ایسه‌ده پدری اولان میرزا عمر الاکوزلی ، آل یناقلی ، قیر صقالی ، متناسب‌الاعضاء ، قلبنك صفوتی چهره‌سنه عکس ایتمش کبی کورینور برمبارك اختیار ، همشیره‌سی عایشه ایسه دستکاه قدرتده نمونهٔ جمال اولمق ایچون یاپلمش ، تحریرلی مائی کوزلی ، اوزرینه یالدیز سرپلمش کبی پارلق صاری صاچلی ، صاریلغیله برابر غایت کور قاشلی ، آغزی برونی اوفاق ، وجودینك هرطرفی بربرینه یاقشمش ملك کبی برچوجق ایدی . فقط دها اون ایکی یاشنده اوله‌رق وجودی‌ده ضعیف اولدیغندن استعداد حسنی بر باقشده نظرلره چارپه‌جق قدر انبساط ایلامشیدی .

میرزا عمر ، فقیر اولدیغی جهتله حرمی یمکنی پیشیرر ، خانه‌سنك ایشنی‌ده اوغلیله قزی کورردی . بوصورتله قز ، هراقشام جزمینك یاننده بولنور ، جزمی ایسه شوخ مشربلکنه بناءً چوجقله پك چوق لطیفه‌لر ایدردی . عایشه‌نك ذکاسی‌ده کوزللکی درجه‌سنده اولدیغی ایچون جزمینك لطیفه‌لرینه ایتدیکی معصومانه مقابله‌لرله مجلسه رونقلر ویرر ایدی . برحالده‌که بش اون کونك ایچنده جزمی‌ایله چوجق بربرینه نسبت‌احبابدن معدود اولدیلر .

میرزا عمر ایچون جزمی براحسان الهی قبیلندن ایدی . پرتوك حیاتی قورتاردقدن بشقه عثمان پاشایه اولان انتساب مخصوصی جهتیله کندینی ، اقرباسنی ، احبابنی اوردولق عالملرنده وقوعی ضروری حکمنده بولنان تعرضلردن صیانت ایدر وثروتی قوتیله مهمان اولدیغی خانه‌ده بیاغی میزبانلق ایلر ایدی .

پرتوده جزمینك کندینی قورتارمق ایچون حیاتنی ایکی دفعه مخاطره‌یه آتمش اولدیغندن وآندن صکره دخی پك چوق احسانی کورمش بولندیغندن حقنده اولان معامله‌سی بیاغی پرستشکارانه دینیله‌جك درجه‌لرده‌ایدی.

جزمینك عایشه‌یه التفاتی خانه خاقنك جمله‌سندن زیاده اوله‌رق بوحال ایسه میرزا عمر نظرنده جزمینك پرتوی تخلیص ایتمسندن دها بیوك بر نعمت حکمنده ایدی . چونکه طبیعتلرنده اولان مغایرت جهتیله اختیار ، پرتوی پك سومز وفقط عایشه‌یه مزاجنك ملکیت درجه‌لرنده اولمسنه بناءً چیلدیررجه‌سنه محبت ایدردی .

میرزا عمر ، جزمینك چوجغه توجه ابراز ایلدیکنی وخصوصیله عایشه اویاشه کلنجه‌یه قدر قرآن کریم وعلم حال‌اوقومش واستعدادی قوتیله کوردیکی یازی‌یی سوکمکه

باشلامش اولدیغندن وجزمینك شماخیده آره صره عثمان پاشا دائره‌سنه کیتمکدن بشقه برایشی اولمدیغندن چوجوغك تحصیلنی ایلرولتمکی کندیسنه بربشقه اکلنجه اتخاذ ایتدیکنی کوردکجه سرورندن بیاغی غشی اوله‌جق درجه‌لره کلیر وآره صره بونلرك صحبتلرینه «ان شاءالله بیوسونده سزه‌ویره‌یم!» کبی لطیفه‌جکلرده‌قارشدیرردی.

— ۱۸ —

عثمان پاشا، اوصورتله شماخی‌یه یرلشه‌رك اورالری سلطنت سنیه‌نك قطعیاً رابت استیلاسی آلتنده طوتمغه عزم ایتمش وحتی صقوللینك توران‌ایله برطریق موارده آچمق فکرینه بیله برمرکزاجرا اوله‌بیله‌جکنی تصورایده‌رك اوزمانلر بحر شروان دینیلان وشمدیلرده ایسه مکاتب رشدیه ایچون بوندن تقریباً اوتوز سنه اول لیطوغرافیا ایله باصیلان خریطه‌لره یا سنکلرك ویا عنوانلری نسخ معانی قرینه‌سیله ویرلمش اولمسنه حکم ایدلمك ممکن‌اولان ناسخلرك علاوه ایتدیکی برنقطه‌جق سایه‌سنده بحر (خزر) نامنی آلان بحرخزرده بردونما تدارکنه بیله تشبث‌ایلمشیدی. فقط پاشانك بوعزم‌وتشبثیله حاکم قدیمی اولان ارش خان شروان ملکندن قطع امید ایتمدی.

تبریز حاکمی امیر خان وکنجه وبردع حاکمی امام قلی خانلهده خبرلشهرك وباشنه بریکرمی بش بیك‌دن زیاده عسکر جمع ایدهرك اوردونك ارضرومه عودتندن صکره ارش نهرندن بری طرفه تجاوز ایلدی .

امیر خان ایله امام قلی ، اوّل امرده عسکرك اون بش بیك کشیدن عبارت برفرقهسیله ارش قلعهسی‌اوزرینه دوشدیلر . بکلر بکی اولان قیطاس پاشا ، یاننده بولنان بیك قدر عسکرله ایران فرقهسنه مقابلهدن چکنمدی . اومجاهد عالیهمتده فداکارلقده درویش پاشا مرتبهسنی احراز ایدن حمیت پرورلردن ایدی . فقط درویش پاشا قدر مهارت جندیانه وصولت موانع براندازانهیه مالك اولمدقدن بشقه اکثریسی اوجاقلره یکی داخل اولان عسکری‌ده درویش پاشانك دائرهسی خلقنه هیچ قیاس قبول ایتمزدی. بوجهتله خانلر اون برساعت امتداد ایدن برمحاربهده پاشایی اکثر توابعیله برابر شهید ایتدیلر ، قلعهنك‌ده بعض جهتلرینی یغما ایلدکدن صکره ارش‌خانه ملحق اولدیلر .

بوقوهٔ کلیه ۹۸٦ رمضاننك طقوزنجی کونی شماخی‌یه کلهرك خانلر، عثمان پاشایه میدان اوقومغه باشلادیلر .

پاشانك یانندکی قوت طوپی اون بیك کشی ایدی . فقط بو فرقه عثمانلی عسکرینك الك مجرّب ، الك ممتاز قهرمانلرندن اوله‌رق کرك نفسلرینه اعتمادلری ، کرك سردارلرینه امنیتلری کمالنده اولدیغندن پاشا دشمنله میدان محاربه‌سنه کیرشمکدن اجتناب ایتمدی .

اوکون وایرتسی صباحدن اقشامه قدر حرب اولندی . اقشاملری طبل آسایش چالنیر وایکی عسکر بربرندن آیریلیردی . غوغانك حالی ینه یکرنك اوله‌رق یالکز بودفعه هجوم ایرانلیلرده ، مدافعه عثمانلیلرده ایدی . عثمان پاشا ، ینه برمعتاد تعبیه‌ده اولان مهارتیله دشمنك کثرتنی تأثیرسز براقیر ، عسکر کوستردکلری غیرت قهرمان پسندانه‌ایله هر محاربه‌ده احراز ایده‌کلدکلری شان حمیته بررونق دیکر علاوه ایلر ایدی .

جزمی‌ایسه پاشانك شمدیکی یاورلرکبی اوته‌یه بری‌یه خبرجیلکی خدمتنده بولنه‌رق ضابطانه اوامرینی تبلیغ ایتدکدن بشقه لزوم کوردکجه طوپلایه بیلدیکی اوفاق تفك فدایی فرقه‌لری ایله دشمن آلایلرینی استقباله چالیشیردی .

رمضانك (۱۱) نجی وحربك (۳) نجی کونی ایسه

عجملر یا موت ویا غلبه عزم قطعیسیله مهاجمه‌لرینی بردرجه‌لرده تشدید ایتدیلرکه عثمانلی عسکرینی برقاچ کره‌لر یرندن قوپاردیلر . فقط آلدقلری مواقعی ـ عثمان پاشانك همت وسیاستی قوتیله ـ بردرلو الده طوتمغه مقتدر اوله‌مدیلر . عسکرمز طاغ پارچه‌لرینه تصادف ایتمش امواجه بکزردی . دشمنله چارپشدقجه کری چکیلیر ، فقط کری چکلدکجه بردها طوپلانه‌رق ینه اسکی موقعنه کلیردی .

جزمی ، بربری اوزرینه ایکی کون فوق العاده یورلمش اولان کچیلانی اوچنجی کون چادرینك اوکنده براقه‌رق جیلدیر غوغاسنده اغتنام ایتدیکی « شاه بکندی » یه بنمشدی . طرفیندن مبارزه‌لرك شدت بولدیغی صره‌ده اوزرینه هجوم ایدن ایکی عجمی تپه‌لدکدن صکره برینی‌ده اوکنه قاتمش واوکندن فرار ایدن دشمنی ایسه کندینی مزراقله صول اوموزندن یاره‌لدیکندن انتقام آلمغه پك زیاده انهماك کوسترمشیدی .

نه فائده‌سی وارکه « شاه بکندی » قوغدیغی دشمنه ایریشه‌جك قدر سریع دکل‌ایدی . کندیسی عجملرك اوق منزلنه‌قدر یاقلاشدیغی حالده خصمی آلایلره التحاق ایلدی .

جزمی ، کمال تهورندن همان آتدن آشاغی آتیله‌رق و « سن‌ده صاحبلرك كبی قلتبان اعمشسك ، جهنم‌اول ! » دیه‌رك حیوانی بر طبانجه‌ده هلاك ایتدی . كندیسی یایانجه اوردویه طوغری عودته باشلادی . بوحالی كورن عجم سواریلری جزمی‌یی اسیر ایتمك امیدینه دوشدیلر . بربرینی متعاقب اوچی بشی بردن اوزرینه هجوم ایلدیلر . جزمی‌ده آرقه‌سنی بر آغاجه طیادی ، قلیجیله مدافعه‌یه قیام ایلدی . حتی یانه اك زیاده تقرب ایدن دشمنك برضربه‌ده غارغیسنی كسمش ، ایكنجی ضربه‌ده آتنی ، اوچنجی ضربه‌ده كندینی هلاك ایتمشیدی .

جزمینك مدافعهٔ شیرانه‌سنی كورن سلاح آرقداشلری و خصوصیله عثمان پاشانك دائره‌سی خلقی امداد ایچون آت قالدیردیلر وایكی اوچ دقیقه ایچنده آغاجك یانه یتیشه‌رك جزمی‌یی‌ده برحیوانه بندیردیلر .

آنلرك بو صولتی عجملرك‌ده مقابله‌یه شتابنی دعوت ایتدیكندن آلایلر بربرینك امدادینه كیده كیده ایكی اوردونك برنجی صف حربلری تمامیله یكدیكرینه قاریشدی . احتیاطلرده سلاح آرقداشلرینی تأیید ایچون یرلرندن اوینادی . طرفیندن طوپ و تفك صداسی

کسلدی ، ایکی عسکر مزراق مزراده ، قلیج قایجه ، خنجر خنجره ، حتی بوغاز بوغازه اوغراشمغه باشلادی.

ایرانلیلرك مقصدی بزم اوردونك آرقه‌سنی آلمق ویاتعبیر معروفیله خط رجعتنی کسمك ایدی . فقط عثمان پاشا اویله برتپه‌یه استناد ایتمشیدی که موقعی حکمنجه عثمانلی عسکرینك سلاحندن قورتیله‌رق اوراسنی ضبط ایده بیلمك اون بش یکرمی بیك کشی فدا ایتمکه محتاج ایدی .

کشاکش اوچ درت ساعتلر امتداد ایلدیکی حالده واقعا بزم طرفده بر انهزام اماره‌سی کورنمدی ایسه‌ده دشمنك کثرت نظراً برغلبه حصولی‌ده مأمول اولنمزدی .

سردارك امیدی ینه اقشام اولوب‌ده ایکی طرفك بربرندن آیرلمسنه وایرتسی کون ایچون دها بشقه درلو برطاقم ترتیبات ایله اوغراشلمسنه منحصر قالمشیدی .

ناکهان عثمان پاشانك استناد ایتدیکی تپه‌نك آرقه‌سندن اوزاقدن اوزاغه آت ، سلاح شاقیردیلری ایشیدلمکه باشلادی . سردار همان نه اولدیغنی تحقیق ایچون جزمی معیتیله براوفاجق سواری فرقه‌سی سوق ایلدی . جزمی تپه‌یه چیقنجه کوردی که غایه‌لك برعسکر ، یکرمی دقیقه‌لك برمنزله قدر کلمش آرام ایدییور .

کلان عسکر عادل کرای معیتیله قریم خانی محمد کرایك سوق ایتدیکی قرق بیك قدر تاتارك مقدمه‌سی ایدی . عادل کرایك برادری مشهور غازی کرای ودیکر برادری اولان وصکره‌لری اکری ملحمهٔ کبراسنده پك بیوك خدمتلری کوریلان سعادت کرای ایله خانك اوغلی مبارك کرای دخی بواوردوده برابر ایدیلر .

جزمی اوردونك وضعندن وعسکرك خیال میال اطوارندن کلانلرك تاتار اولدیغنه حکم ایدنجه بو اعانهٔ غیبیه‌یی تبشیر ایچون یانده کیلردن برایکیسنی عثمان پاشایه کوندردی . کندیسی‌ده برقاچ کشی‌ایله کورینان اوردو موقعنه آت قالدیردی . محل مقصوده واصل اولنجه تاتارلر آرقه‌سنده‌کی البسه‌دن عثمانلی اولدیغنی آکلادیلر، حرمت مخصوصه ایله عادل کرایك حضورینه کتوردیلر.

جزمی ، چادره کیرر کیرمز همان اتك اوپمك کبی تشریفاته بیله باقمقسزین عادل کرایه « شهزاده‌م ! نیچون بوراده آرام بیوررسکز؟ شوتپه‌نك آرقه‌سنده پادشاه عسکری قانلر ایچنده یوزییور ، اون بیك کشی‌یز ، اطرافمزی یکرمی بش بیك عجم صاردی » دیمکله عادل

کرای « طوپ وتفك صدا ی ایشیدیلیور! عثمانلیلر بویله می غوغا ایدر ؟ » سؤالنی ایراد ایلدی .

جزمی « افندم ! اوچ کوندر وغراشیورز ، ایکی ساعت اوّل یاقه یاقه‌یه کلدك ، طوپه تفکه میدان قالمدی » جوابنی ویرنجه عادل کرای ، همان کندی یانده بولنان فرقه ایله امداده شتاب ایده‌رك تاتارلر طولی دیز ین برچاریك ایچنده معرکه‌یه واصل اولدیلر و آیاقلرینك توزیله استعمال سلاحه باشلادیلر .

شهزاده ، عسکرك کری‌ده قلان فرقه‌لرینی‌ده مخصوص امرلرله دعوت ایلمشیدی. بربرینی متعاقب آنلرك‌ده برازی یتیشدی . آره‌دن برساعت کچر کچمز تاتارلرك ورودیله برقات دها قوت بولان عثمانلی عسکری ایران اوردوسنی بتون بتون محو وپریشان ایلدی .

بو محاربه‌ده عجملردن بر اون بیك قدر آدم تلف وبراوقدرده اسیر ایدلمش وخانلرك اکثری‌ده یامقتول ویا کرفتار ایدلمشیدی . بوندن بشقه دشمن اوردوسنده نه‌قدر اشیا وار ایسه کافه‌سی‌ده اغتنام ایدلدی .

بوفتح جلیلی متعاقب عادل کرای ، دشمنك تعقیبنه قیام‌ایده‌رك وموقعك حالنی بیلدیکی جهتله قلاغوزلق ایتمك

ایچون جزمی‌یی‌ده معیتنه آله‌رق (ارش) نهرینی کذار ایلدی .

ایرانك بقیهٔ سیوفیله خانلرك خزینه وحرم وسائر اشیاسی اوجوارده بر یرده بولندیغنی خبر آلدیلر وبرهجومده درت بیك قدر ایرانلی تپه‌لیه‌رك خانلرك حرملرینی ، جاریه‌لرینی اسیر ایتمکله برابر ارش خانك خزینه‌سنی وعموم عسکرك ایکی بیك دوه یوکی آغرلغنی ضبط ایلدیلر .

جزمینك کرك بوملحمهٔ کبراده کوستردیکی غیرت کرك ـ سرداره خبر کتیرمکدن عبارت اولان ـ مأموریتنك فوقنه چیقارق عادل کرایك دعوتنه یتشمکده ابراز ایلدیکی فطانت، عثمان پاشانزدنده اعتبارینی برقات‌دها تزیید ایتمکله علوفه‌سنه دفعةً اوچیوز آقچه ضم ایلدکدن بشقه برچلنك ، برده خلعتله قدرینی اعلا ایتدی وغیرتندن اولدیردیکی شاه بکندی‌یه بدل ارش خانك اغتنام اولنان حیوانلرندن غایت قیافتلی کومش برون ، دمیری قیری برنجدی احسان ایلدی .

جزمی‌ایسه وقعه‌ده فطانت‌وشجاعتی سایه‌سنده عادل کرایك‌توجه‌ومحرمیتنی قزانمشیدی که بومظهریت غنای قلب

ومشرب عرفان حکمنجه نظرنده نائل اولدیغی عواطفك جمله‌سنه مرجح ایدی .

یوقاریده‌ده برنبذه بیان اولندیغی وجهله حزن دائمی‌یه مبتلا وسوداوی بر خیاله مستغرق اولان عادل کرای ایله فکری خیالنه غالب واحوال عالمه دائما کولنج طرفندن باقمغله مجبول اولان جزمینك مزاجلرنده ظاهرده برمغایرت وبلکه ضدیت کورینوردی . فقط ایکیسنك‌ده خصائص عالیه‌سندن اولان قوهٔ عرفان ومیل معالی الفتلرینه ـ اختلافات صدادن حاصل اولان آهنك موسیقی کبی ـ بشقه برلطافت ، بشقه برروحانیت ویرردی .

جزمی ، عادل کرایك حالنده طبیعتك اوحزن علویسنی تماشا ایله غروب سیر ایدر کبی وجداننده برطاقم غریب غریب تأثرلر حاصل ایدردی . عادل کرای جزمی‌یی سویلدیر ، لقردیلرندن قلبنك انشراح روحانیسنی تخطرله بلبل‌سسی دیکلر کبی فکرنده حزین حزین برطاقم شونلر پیدا ایدردی .

عادل کرایك شماخی‌یه ورودندن بری جزمی ایچون عثمان پاشا طرفندن آلدیغی اوامری اجرا ایتمك وعایشه‌یه درس اوقوتمقدن عبارت اولان مشاغلنه برده عادل

کرایه ندیملك خدمتی منضم اولدی . خدمت دکل ایشلرك اوچی‌ده کندی نظرنده برر نعمت‌ایدی. چونکه هربری فکرینه ، مشربنه ، آرزوسنه تمامیله موافق اولدیغندن سوه‌رك اجرا ایدردی .

— ۱۹ —

عثمانلی عسکری بویله بر سنه ایچنده ایرانك اوچ بیوك اوردوسنی محو ایده‌رك کرجستان وشروان کبی هربری بر پادشاهلق عد اولنان ایکی ملکی ضبط ایتدکدن بشقه قره‌باغ ومغانه‌قدر سلطنت سنیه‌نك دبدبهٔ سطوتی ایصال ایلینجه ایران‌ارباب حکومتی، سلطان سلیم‌وسلطان سلیمانك ارتحالاریله دولت علیه‌نك قوتی نه‌قدر نقصان بولمش اولسه ینه ایرانی آز برهمتله محو ایتمکه کافی اولدیغنی وهله آچیلان حربك مبادیٔ مصلحتده تخمین ایلدکلری کبی اویله سرحد امراسیله اداره‌سی قابل‌اوله‌جق اموردن اولمدیغنی پك قولای درك ایلدیلر . بناءً علیه ویردکلری قرار اوزرینه اوزمانلر شاهك وزارتنده بولنان میرزا سلیمان که اصحاب سیف و قلمدن جری ومدقق برداهیه ایدی ، کلی برتدارك‌ایله شروان اوزرینه حرکت ایلدی . عسکره مدار انضباط ، عثمانلیلره مورث

دهشت اولمق مطالعه‌سیله حمزه میرزایی‌ده اوردو ایله برابر استصحاب ایلمشیدی .

میرزانك والده‌سی اولان « شهریار » دخی ظاهرده اوغلندن آیرلمامق ، حقیقتده پای تخت کبی اوردویی‌ده کندی نفوذینه محکوم ایتمك عزمیله سوق‌اولنان عسکره التحاق ایلدی .

شهریارك بو حرکتنه صحیحاً اك زیاده مروج اولان « پریخان » اوله‌رق مقصدی‌ده سلطنت معنویه‌سنی ـ تجارب کلیه‌سی قوتیله ـ کندی درایت فوق‌العاده‌سنه بیاغی رقابت ایده‌بیله‌جك اویله برذهن وقادك مداخله‌سندن قورتارمق ایدی .

بیچاره « محمد خدابنده » ایسه شهریارك النده عادتا اسیر حکمنده اولدیغندن یاننده بولنمیه‌جق اولدقدن صکره اوردویه دکل هرنره‌یه کیتمك ایستسه جانه‌منت بیلیردی .

عموم اوردوی همایون سرداری لالا مصطفی پاشا حالا مشتاسندن چیقمامش ایدی که میرزا سلیمان قرق بیك کشیلك برمکمل ایران اوردوسیله شروان قطعه‌سنه کچه‌رك شماخی‌یی محاصره‌یه قیام ایلدی . اواثناده ایسه

تاتار عسکری آت چاپرلاتمق ایچون محمود آباد دینیلان صحرایه چیقمش اولدیغندن عثمان پاشا قوهٔ کلیه‌یه قارشی یاننده قلان اون بیك قدر عسکرله ایستر ایسته‌مز قلعه آرقه‌سندن حرب ایتمك مجبوریتنده بولنمغله برابر میدان محاربه‌سنده دشمنك بوعسکرینی‌ده اولکی اوچ اوردوسنه بکزتمك مطالعه‌سنی خاطردن چیقارمدی .

بوتصورك اجراسنی ایسه تاتار عسکریله اوردوسنی بر درجه‌یه قدر تکثیر ایتمکه متوقف کوردیکندن عادل کرایه همان کلوب شماخی‌یه یتشمسی ایچون یازدیغی شقه‌یی برچاوشه تودیع ایله ارسال ایلدی . حیفا که چاوش یولی غائب ایده‌رك دشمنه اسیر اولمش ایدی .

میرزا سلیمان ، عثمان پاشانك مکتوبندن ترتیباتنی اوکره‌نجه تاتارك بشقه برواسطه ایله خبر آله‌رق امداده شتاب ایله ایران اوردوسنی ایکی آتش آره‌سنه دوشوره بیلمسی مطالعه‌سیله فوق‌الغایه تلاش ایده‌رك شماخی‌یه ورودینك اوچنجی کونی محاصره‌یی رفع ایله برابر عثمان پاشا اوردوسنی اغفال ایچون حرکتنی ایران اوزرینه رجعت صورتنده کوسترمشیدی . بودسیسه ایله شماخینك افق مرئیسندن سالماً آیریلنجه همان محمود آباد اوزرینه تحویل عنان ایلدی .

ارش خان محاربه‌سندن صکره تاتار عسکرینك جزؤ اعظمی سعادت کرای ومبارك کرای ایله قریمه عودت ایلمش وعادل کرای ایله غازی کرای سردارك یاننده طوپی اون بش بیك عسکر ایله قالمشیدی .

شهزاده‌لر، آت چاپرلاتمغه چیقدقلری صره‌ده یانلرنده بولنان عسکرك اکثری عادتلری اوزره غارتکرلکه طاغلدیغندن وعثمان پاشا، عسکرینك عودتنی تاتار آوازهٔ هجومندن حاصل بردهشت نتیجه‌سی قیاس ایده‌رك میرزا سلیمانك دسیسه‌سنی کشف ایده‌مدیکی جهتله خانزاده‌لره ایقاظ یوللو برخبر ویا معاونت ایچون برمقدار عسکر کوندرمکه لزوم کورمدیکندن ایرانك قوهٔ کلیه‌سی محمود آبادده یالکز درت بیك قدر تاتاره تصادف ایلدی .

عادل کرای، اك بیوك مزیتی اك چاره‌سزلك زمانلرنده کوسترمك شانندن اولان اعاظمدن بولنمق جهتیله ناموس حمیتنی محافظه ایچون موتی اختیار ایتمکدن چکنمدی ، ابراز ایلدیکی مثال حمیتله سکینت فداکارانه‌سنی ـ اك بیوك تدبیر حربلری دشمنه کثرتله غلبه‌دن عبارت اولان ـ تاتار عسکرینه‌ده سرایت ایده‌رك اوقدر جزؤی برقوتله کندینك اون مثلی اولان دشمنه قارشی پیاپی اوچ کون محاربه‌ده دوام ایلدی .

بر طرفدن دشمن بر آن آرام ویرمکسزین محاربه‌ده دوام ایدر ، برطرفدن ایسه یارم ساعتده بر قاچ دقیقه فاصله ایله کوك یوزندن غایت شدتلی ، غایت برودتلی بر باران بلا دوکیلور طوررردی .

تاتارلر ، حیدرانه برهمت ، خداپسندانه برصبر ایله اولکی ایکی کون ایچنده موجودلرینك نصفندن زیاده‌سنی شهیدویردیلر. دشمندن کندیلرندن ضایع اولان مقدارك برقاچ مثلی آدم تلف ایلدیلر . اوچنجی کونی ایکندی وقتنه قدر ایسه ایدیلان حرب مأیوسانه‌ایله عجمدن برایکی بیك کشی دها آزالمشیدی . فقط تاتارك یکونی بیك کشی‌یه تنزل ایتدکدن بشقه آنلرك‌ده آچلقدن، صوغوقدن، یورغونلقدن اللری سلاح طوته بیلمك اقتدارندن قالمشیدی.

چامور ایسه بردرجه‌یه کشیدی که دشمن اوزرینه کیم آت سورمك ایسترسه برایکی آدیم کیدر کیتمز حیوانی دیزقپاقلرینه قدر چاموره باتار ، جاذبهٔ مرکزیه‌نك برقوهٔ فوق‌العاده‌سنه اوغرامش کبی بولندینی یرده طوتیلور قالیر ، کیم پیاده کیتمکه قالقیشیرسه کیتمکه باشلار باشلامز کوبکنه قدر یره کومولور ، رجم ایله محکوم اولمش کبی دشمنك مرمیاتنه هدف اولور طوررردی .

عادل کرای ، اوامکانسزلق عالمنده ، اومصیبت دورنده ینه قطعاً فتور کتورمدی . آلتنده آتلرینك برقاچی اورلدیغی ، برقاچی‌ده چاتلادیغی حالده روح مجرد کبی اوقلر، قلیجلر، حربه‌لر ، قارغیلر آره‌سنده طولاشه‌رق فرقه‌سنك هرطرفنه یتیشر واقوال وافعالیله عسکرینك مجروحلرینه استمالت ، محاربلرینه غیرت ویرر ایدی .

میرزا سلیمان تاتارك حملات قهرمانیسیله ظفردن مأیوس اولمق درجه‌سنه کلدیکی صره‌ده تجربه‌سز وفقط عسکرلکجه بیوك براستعداده مالك اولان حمزه میرزا، اون بش بیك کشیدن مرکب برایران فرقه‌سنی بالذات اداره‌سنه آله‌رق تاتارك صاغ جناحنی اداره ایتمکده وعادل کرایك صولت شیرانه ومتانت آهندلانه‌سیله رقابت ایلمکده بولنان غازی کرای اوزرینه هجوم ایلدی .

غازی کرای ایله برابر اولان اوچ یوز قدر دلاور اویله کندیلرینك یکرمی مثلی اولان برقوتك صدمه‌سیله یارم ساعت ایچنده همان بتون بتون محواوله‌رق خانزاده‌نك اطرافنی دشمن عسکری قات قات احاطه ایلمشیدی .

عادل کرای ، بوخبری آلنجه همان قوهٔ موجوده‌سنی

یانه جمع ایده‌رك یاره‌لنمش آرسلان تهوریله برادرینك امدادینه شتاب ایتدی .

عادل کرایك بو حرکتی اوردونك وضعیتنی بتون بتون تحویل ایده‌رك اوردو موقعنك جانب یساری ساقه منزلنه کچمش اولدیغندن حمزه میرزا ، بوقارغه‌شه‌لقدن استفاده‌ایده‌رك عسکرینك صاغ جناحنی تحریك‌ایله تاتارك هم خط رجعتنی قطع‌ایلدی ، هم صول جناحنی چویردی .

غازی کرای ، بولندیغی محیط بلا ایچنده منسوب اولدیغی خاندان جلادته مدار مفخرت اوله‌جق درجه‌لرده مردانه‌طورانمش ویانندقلان برقاچ دلاوردن یك فداکارانه برچوق مساعیٔ معاونت کورمش ایدی . فقط شجاعت نه‌قدر فوق‌العاده اولسه ینه نسبتسز برکثرته مقابل کله بیلمك محال اولدیغندن حمزه میرزانك بربرینی متعاقب سوق‌ایتدیکی قوریجیلر جریحه‌یه ، موته‌باقمقسزین ایتدکلری مهاجمات ایله خانزاده‌یه تقرب ایتدیلر وآلتنده‌کی آتی اتلاف ایله کندینی‌ده یره دوشوردکدن صکره وجودینه قوللرینه آیاقلرینه اوچر بشر کشی صاریله‌رق دها عادل کرای ، او میدان مصائبه یتشمدن اوّل بیچاره‌یی اسیر ایلدیلر . او جهتله عادل کرایك برادرینی تخلیص ایچون

صرف ایتدیکی همت کندیسنی‌ده آنك بولندیغی مخاطره‌یه دوشورمکدن بشقه برنتیجه ویرمدی .

عادل کرای برادرینك خبر اسارتی اوزرینه تهورینی بر یأس و غیظه تحویل ایله باری عسکرینك بقیه‌سنی اولسون هلاك واسارتدن قورتارمق املنه دوشوب اقتضا ایدن تدابیره عطف نظر ایتدیکی صره‌ده یاننده قلان بش آلتی یوز قدر فداییك هرجهتده دشمن فرقه‌لریله محاط اولدیغنی کورنجه غلیان حمیتله سراپا بر آتشپارهٔ غضب کسیله‌رك قزیل یاغمور بلوطلرنده لمعان ایدن ییلدیرم کبی قانلی چامورلرایچنده یوارلنه یوارلنه یارلمسی قابل کبی کورینان برصفك اوزرینه هجوم ایلدی .

حمزه میرزا ایسه خصم صاحب اقتدارینك برنظرده نیتنی کشف ایده‌رك همان هجوم ایتدیکی صفك امدادینه احتیاطده بولنان برقاچ آلاینی سرعتله سوق ایلدیکی کبی کندی‌ده یاننده موجود اولان عسکرله تاتارك ساقه وجناحلرینه صوقولمغه باشلادی .

خانزاده ، کمال تأثرله بوقدر رفقای سلاحنك جنازه‌لرینی چکنیه‌رك قصد ایتدیکی صفه ایرشدیکی صره‌ده حمزه میرزانك سوق ایتدیکی امداد دخی قارشیسنه واصل اولمشیدی .

عادل کرای اوتدبیرندن‌ده مأیوس اولنجه رایت حمیتی آلتنده بولنان بقیهٔ شهدا ایله یا آرقه‌یه ویاخود جناحلردن برینه یوریمك ایستدی . کوردی که اطرافنده بولنان نقطه‌لرك هربرنده پیشکاهندن دها بیوك برازدحام وار . عسکرینی احاطه‌ایدن دائرهٔ تضییق ایسه کیتدکجه طارالوب کلیور ، کمال یأس ایله چاره‌سز اوکه طوغری هجومنده دوام ایلدی . تکمیل فشنکلرینی ، اوقلرینی بیتیردکدن ویایینی برقوریجینك باشنده وباشیله برابر پاره‌لدکدن صکره یالین قلیج دشمن صفلری آره‌سنده دونمکه باشلادی .

دشمنك ایسه اك کزیده عسکری اولان قوریجیلردن برقوتلی فرقه شهزاده ایله توابعنك آره‌سنه صوقولدیغندن رئیسندن ، اداره‌سندن محروم اولان دشمنه نسبت یوزده برمرتبه‌سنده بیله قالمیان عسکر بتون بتون حرکتنی شاشیره‌رق برر برر یاشهید ویااسیر اولمغه باشلادیلر . الماسلر قدر صاف ومتین برقلبه مالك اولان عادل کرای ایسه غیرت خارق العاده‌سیله اوقدر دشمنه تك باشنه قارشی طورمق ایستردی .

دشمن اوردوسیچون هردرلو معیندن محروم قالمش اولان عادل کرایی برحمله‌ده شهید ایتمك اسهل امور

ایدی . فقط کندینك حیاً اله کچیرلمسی ایچون حمزه میرزادن امر قطعی اولمق جهتیله قوریجیلر اوزرینه سلاح آتمزلر و آنك ده غازی کرای کبی آتنی اورمغه چالیشیرلردی. برزمان اوغراشدقدن صکره حیوانی تلف ایتدیلر . خانزاده اکر قاشندن زمینه صیچرادی . فقط چاموره صاپلانه‌رق هیچ بر طرفدن برآدیم بیله آتمغه مقتدر اوله‌مدی . اوحال ایله برابر آغزی دستره‌یه دونمش برقلیج ایله ینه برچاریك قدر مهاجملرك صولتنه مقابله ایلدی . کویا که اوقهرمان عدیم‌المثلك یاری وجودی بر مکمل اوردو حکمنده ایدی .

عاقبت برعجم علی‌الغفله آرقه‌سندن کرز ایله اورارق اوبنیان متین حمیتی یوزی اوزرینه دوشوردی . اطرافنده بولنان اون قدر قوریجی یانه طوپلانه‌رق فلکله پنچه‌لشمك ایستیان ید اقتدارینی طوتدیلر ، برایپك قوشاقله آرقه‌سنه باغلادیلر .

یردن قالدیردقلری صرددہ چهره‌سی اوزرینه بولاشان قان ، طوپراق لکه‌لریله کسوفه طوتلمش آفتابی آندیرردی .

حمزه میرزا مالك اولدیغی فطرت قهرمانی مقتضیاتندن اوله‌رق نهایت درجه‌لرده مفتون شجاعت اولمق جهتیله

اسیری اولان خانزاده‌لری کندینه مخصوص اولان مطنطن چادرلرده مسافر ایده‌رك کیجه کوندوز یانلرندن آیرلمز وحقلرنده کندی اعضای خاندانه ایده‌بیله‌جکی حرمت قدر رعایت ایلردی .

حتی خانزاده‌لرك اسارتندن براون کون صکره منسوب اولدیغی قومك خصائصندن اولان مبالغات وخیالات ایله عادل کرای حقنده برطاقم ستایشلره ، تلطیفلره قیام ایده‌رك برمناسبت دوشوردی ، بدایت ملاقاتلرندن بری برنجی دفعه اولدرق حاله عطف مقال ایله « فلکك انقلاباتنه تأسف اقتضا ایتمز ، باقسه کز آ اجداد کز برقاچ یوز سنه اوّل جهانکیر ومقتدای عالم ایکن شمدی خاندانکز اوزمانلر نامی بیله معلوم اولمیان آل عثمان تابعیتنده بولنیور . اما شرف ، ینه سزده‌در که جنکیز خان اولادندنسکز ! » دیه‌جك اولدی .

بوسوزلر ایسه عادل کرایك مسلك سیاستنه بتون بتون مغایردوشکله « واقعا انقلابات عالم بیوردیغکز کبیدر . فقط شمدی به قدر فلکك بزلره کوستردیکی معامله روی التفات ایدی . یالکز بودفعه بنمله قرداشمه لطفنده براز امساك ایلدی . اسیراوندق ، شهیداوله‌مدق . مع‌مافیه اسارتده‌ده

مفتخرز . چونکه دولتمزك خدمتی یولنده اویله برمصیبته اوغرادق . بزم ایچون خاندانمزدن بحث ایتمك مباهات اولنه‌جق برشی دکلدر . شکرلر اولسون که جناب حقك عدالتی احفادی اجدادك افعالنه وارث ایتمامش ، یوقسه بزه جنکیزدن کله‌جك حصهٔ وراثتك جزؤ اعظمی یاری دنیا خلقنك وبال خونی اولوردی . آل‌عثمان ایسه اولاد مجاهدیندندر . جناب حق ، اسلامه ایتدکلری خدمته مکافاةً کندیلرینی خلافتله مشرف ایلمش ، حکم ایتدکلری اقوامدن حتی برفردك سایه‌سی بیله اوزرینه دوشمیان بوقدر اسلام ملکنده ناملرینه خطبه اوقونیور . بزم الك بیوك شرفمز اوخاندانه اولان خدمتمزدر . » سوزلریله مقابله ایلدی .

حمزه میرزا ، محاربه‌ده اسیر ایتدیکی برذاته محاوره‌ده بوقدر شدتله مغلوب اولدیغندن طولایی پك زیاده متأثر اولمش ایسه‌ده موقع ونجابتنك شانی محافظه ایده‌رك هیچ رنك ویرمکسزین برمناسبت دهادوشوردی ، صحبتی بشقه جهتلره تحویل ایلدی .

میرزا سلیمان ، عثمان پاشایه امداد ایچون کلان تاتار عسکرینك قرق بیك کشیدن زیاده اولدیغنی بیلیر وفقط

جزؤ اعظمنك ینه قریمه عودت ایلدیکمنی بیلمزدی .
حال بوکه درت بیك تاتاری افنا ایدنجه یه قدر ایران اوردوسنك
نصفندن زیاده‌سی هلاك اوله‌رق عثمان پاشا اوردوسیله تاتارك
بقیه‌سنی ایـه ذهننده برقرق بیك کشیدن زیاده تخمین
ایلدیکندن اورالرده اوطورمغی ایران اوردوسیچون
ارسلان یتاغنده اویومق قبیلندن عد ایلردی .

حمزه میرزا ، قهرمانلغك اکثر خصایصنی جامع اولمغله
برابر اوخصایصك رابطهٔ امتزاجی اولان تحمل مشاق
وغلبهٔ شهوات مزیتلرندن محروم اولمق جهتیله اویله
هوسات نفسانیه‌سنك الك غلیانلی زمانلرنده بتون عمرینی
اوردولرده کچیرمك ایسته‌مدیکنه و برطرفدن ده آل جنکیزدن
اویله ایکی قهرمان شهزاده‌یی اسیر اوله‌رق پای تختـه
کتورمکدن حاصل اوله‌جق طنطنهٔ اشتهار ، نخوتنی پك
زیاده اوقشادیغنه بناءً میرزا سلیمانك شرواندہ طورمامق
حقنده اولان رأینی التزام ایدردی .

فقط عودتك الك بیوك مروجی شهریار خانم ایدی .
آنك بوتهالکنه اوردوده پای تخت قدر اعمال نفوذه
فرصت بوله‌مامق تجربه‌سی جیلیجه یاردم ایتدی ایسه‌ده
اصل سبب عادل کرای ایدی .

چونکه نفسنه کرچکدن اسیراولان بودلهٔ روزکار، خانزاده‌نك ـ یوقاریده‌کی تعریفندن‌ده آکلاشیله‌جغی وجهله ایران سیمالرنده کورلمسی محال اولان ـ حسن وجمالنی کورنجه هوس شهوتپرستانه‌سی بر درجه غلبه ایتمشیدی که کندنجه عادل کرایه تملکی خاندان صفوینك بتون جهانه مالك اولمسنه ترجیح ایدر اولمشیدی .

ذاتاً ایران اوردوسی بواوچ قوتك افکار و آمالنه تابع اوله‌رق حالبوکه اوحی‌ده بشقه رأیده ، بشقه املده بولنمغله برابر عودت مسئله‌سنده اتحاد ایلدکلرندن همان قره‌باغ ومغانه طوغری چکلمکه باشلادیلر .

بری طرفدن عثمان پاشا ، عادل کرای حادثه‌سنی ایشیدنجه فوق‌الغایه مأیوس اولمش وآرزوی انتقام ایله چلدیره‌جق درجه‌لره کلمش ایدی . آنجق عسکرینك موجودی قلعه‌دن برخطوه دیشاری چیقمسنه مساعد اولمدیغندن زنجیره اورلمش آرسلانلر کبی زمانی غرینش غضب وزهرخندکین ایله کچیرر ایدی .

واقعه‌دن الك زیاده متأثر اولانلرك بری‌ده جزمی ایدی . عادل کرایه اولان محبت مخصوصه‌سندن بشقه کویا کندیسی برابر بولنسه شهزاده‌یی‌ده درویش‌پاشا کبی

مهلکه‌دن قورتاره بیلمك خیالاتیله ذهنی طولدیغندن تاتارلر آت چاپرلاتمغه چیقدقلری زمان برابر کیتمدیکنه و حتی کیتمدیکی ایچون دنیایه کلدیکنه فوق‌الغایه اظهار ندامت ایدر اولمشیدی .

میرزا سلیمان ، شرواندن چکیلیرکن عثمانلیلرك تعقیبنه اوغرامق قورقوسیله مقصد حرکتنی ستر ایتمك ایستیه‌رك بوکا چاره اولمق اوزره براز مدت قره باغ طرفلرنده ینه عسکر تحشد ایتدیرمکله اشتغال ایلمشیدی .

بو خبر ، شماخی‌یه عکس ایدنجه عثمان پاشا تاتارلرك ورودینه‌قدر عجملرك بردهاعثمانلی اوزرینه کله‌بیله‌جکلرینی وشماخینك قابل تحصن بر یر اولمدیغنی مطالعه‌ایله مرکزینی هم اوردونك تدارك احتیاجاتنه، هم دشمنك مدافعهٔ تجاوزاتنه تمامیله مساعد اولان تیمور قپویه نقل ایلدی . جزمی‌ده طبیعی پاشا ایله برابر کیتمشیدی .

اوردو شماخیدن آیرلدیغی صره‌ده دوستلرندن ، حامیلرندن محروم اولان سنیلرك کافه‌سی طبیعی نهایت درجه‌لرده متأسف اولدیلر .

فقط بیچاره عایشه‌نك کدری، ماتمی هیچ کیمسه‌لره بکزه‌مزدی ، جزمی هم خواجه‌سی ، هم اکلنجه‌سی ،

هم حامیسی ، هم ولی نعمتی اولدقدن بشقه پدرینك « بیوسون سکا ویره‌یم . » یوللو لطیفه‌لرندن ـ ازدواج نه‌دیمك اولدیغنی تخیل بیله ایده‌میان ـ معصومه‌نك کوکلنده جزمی‌یه برتملك ابدی امیدلری‌ده حاصل اولمش ، واوجهتلرله جزمیدن آیرلمق ، عایشه‌ایچون لذایذ حیاتنك جمله‌سنی بردن غائب ایتمك حکمنده کورنمشیدی .

دردنجی فصل

— ۲۰ —

عثمان پاشا ، تیمورقپویه واصل اولنجه اطرافه کوندردیکی استمداد خبرلری اوزرینه اون بشبیك قدر نوغای ایله طاغستان امیری شمخال طرفندن ده براون بش بیك تیرانداز دلاور کلدیکندن پاشا همان عادل کرایك ثارینی اخذ ایتمك ایچون قره باغ اوزرینه حرکت تشبثاتنه باشلامشیدی .

فقط اوصره ده ایران اوردوسنك قزوینه قدر چکلدیکی تحقق ایتمکله ایران ملکنك تامرکزینه قدر صوقیلوب ده دشمن آرامغه رایت حمیتی آلتنده متحشد اولان قوت کافی اولمدیغندن چاره سز سردار مصطفی پاشانك حرکتنه انتظار ایلدی . بوخالی زمانده ایسه سفرك حین کشادنده تدارکاتی مکمل واستنادکاهلری امین اولمق ایچون برر برر طاغستان بکلرینی طولاشه رق تطییب واحسانلرله کوکللرینی جلب ایتمکه بذل همت ایتمشیدی .

پاشا ، بودورندن عودت ایلدیکی وقت وجودجه خیلی

ضعیفلامش ، چهره‌سنه برصولوقاق، ذهننه نظر دقندن قورتیله‌میه‌جق درجه‌لرده برخفیف طورغونلق کلمشیدی . محرملری بوتغیری سردار پاشانك ایستندیکی قدرسرعتله اوردویه چیقمامسندن طولایی حاصل اولان تأثراتنه حمل ایتدیلر .

فی‌الحقیقه بو جهتده‌ده مناسبت وار ایدی . چونکه عثمان پاشا تیمور قپویه کلدیکی زماندن‌بری سرداری‌بیاغی معدوم منزله‌سنده طوته‌رق احوال وافکارینی طوغریجه مرکز سلطنته عرض ایتمکه باشلامشیدی . فقط سبب حقیقی اودکل ، هیچ اومولمدق برحال وجدانی ایدی که آنك کشفی‌ده یالکز جزمی‌یه میسر اوله بیلدی .

— ٢١ —

عثمان پاشا ، مشاغل حرب وسیاستدن خالی قالدقجه براز تفریح قلب ایچون اقشام اوستی بر عالم تنهایی‌یه چکیله‌رك برمدتجك ساز وعشرتله اکلندکدن صکره محرملرندن برینك دیزینه ویا اوموزینه‌اتکاایله برمدتجك‌ده اویور وآندن‌صکره یاایشی ویا عبادتیله مشغول‌اولوردی.

جزمی ایسه پاشانك حرب کونلرنده یاوری ، ایش

زمانلرنده مستشاری اولدیغی کبی اکلنجه عالملرنده‌ده هم صحبتی بولنه‌جق قدر محرمیتنی قزانمشیدی .

اویولده اولان محرم مجلسلرك برنده ایدی که پاشا معتادی قدر اکلندکدن صکره همبزمان الفتنه استراحت ایچون رخصت ویردی. یاننده یالکز جزمی بی آلیقویدی. قوجاغنه طیاندی ، اویقویه بدل حربك الجاآتنه وممالك مفتوحه‌نك الده ایدلمسیچون اوزون اوزادی صحبتلره ، استشاره‌لره باشلادی .

جزمی ، پاشانك معتادی خلافنه‌اوله‌رق بویله وقتسز آچدیغی محاوره‌نك نتیجه‌سی نره‌یه واره‌جغنه انتظار ایلر وکندینه وارد اولان سؤاللره‌ده اویله بر مراق آلتنده بولنان ذهننك تدارك ایده‌بیلدیکی جوابلری اعطا ایدردی .

پاشا ایسه کیریشدیکی مسئله‌نك تفرعاتنه عطف مقال ایده‌رك صحبتی اوزاتمغه چالیشردی. عاقبت بحثی طولاشدیردی طولاشدیردی ، « شروانك تصرف آتیسنی تأمین ایچون شمخال خاندانی برقرابت صهریه‌ایله عثمانلی عصبیتنه ربط ایتمکدن بشقه چاره اوله‌مز . مرحوم پدر ، مصرده حیثیتنی خاندان عباسی‌به منسوب اولان والده‌مله ازدواج

ایتدکدن صکره قزانمش ویمنده‌کی خدمتلرینه‌ده او حیثیت سایه‌سنده موفق اولمش ایدی . بن‌ده شمخال خاندانندن برقادین آلیرسه‌م بتون چرکس وطاغستان خلقنی کندیمه جان‌ودلدن جلب ایدرم ، ایرانك باشنه بیوك بیوك ایشلر آچارم . » سوزلرنده قرار بولدیردی .

جزمی بادیٔ امرده پاشانك سوزلرینی هردرلو فکر خفیدن عاری برتدبیر صورتنده تلقی ایده‌رك « رأی دولتکز عین صوابدر ، فقط بیلمم شمخال خاندانندن بریسی وارمیدر ؟ » دیمشیدی . پاشا بوسوزه « اوت ! شمخالك برادری طوجه‌لاویکك برکریمه‌سی اولدیغنی خبر ویردیلر ، بن‌ده خانه‌سنده مسافر اولدیغم کیجه اوزاقدن اویله برقرالتی کورمشیدم » جوابیله مقابله ایتمکله جزمینك ذهننه قرالتی کورمك مسئله‌سندن برچوق شبهه‌لر استیلا ایتدی . هله کوزاوجیله برازدقت ایدوب ه پاشانك چهره‌سنده‌کی قانسزلغی ، طوداقلرنده‌کی خفیف خفیف تترهمك علامتلرینی کورنجه قزی سودیکنه ذهننده قطعیاً حکم ایلدی . بوحکمی‌ده حقیقت حاله عینیله مطابق ایدی .

پاشا دها یکرمی یاشنده ایکن امرای عسکریه

سلك افتخارنده بولنه‌رق زمان نشو و نماسنك كافهٔ لذايذنی خدمت دولت واكتساب شهرت آمالنه مغلوب ايتمش وبهار نوجوانيسنی چركيندكك درجهٔ انتهاسنه بر تمثال مشخص عد اولنان جاحظك بيله ،

ماار وجهاً حسنا
منذ دخلت اليمنا
فيا شفاء بلدة
احسن من كان انا

قطعه‌سيله تعريف ايتديكی يمن چوللرنده صولديرمش اولديغندن طبيعتنده نه‌قدر حرارت سودا ، نه‌قدر نائرهٔ محبت موجود ايسه قرق بش ، قرق سكز ياشلرينه وارنجه‌يه قدر جمله‌سی قلبنده قپانمش قالمشيدی .

نظر امعانی آرزو ايتديكی وهيچ دنياده مثلنی كورمديكی بر آفتاب جماله تعلق ايدنجه كويا خرده بين اوله‌رق نقل ايلديكی ضيای حسنك شدت حرارتندن كوكلنده‌كی استعداد محبت برشدتله التهاب ايتمشيدی كه حواس وقواسنك هرجهتنی استيعاب ايلمشيدی . انسان اختيارلامغله كوكل قوجه‌مامق مثلی مشهور اولديغی كبی عثمان پاشا ذاتاً علائق محبتدن وارسته اوله‌جق قدر مسن

دکل ایدی . خصوصیله مزاجنده‌کی عصبیتله برابر اکثر ارباب نجدتك لوازم طبیعتندن معدود اولان غلیان دم ، قوهٔ غریزیه ، تمایلات شهوانیه کندیسنده مع زیادة موجود ایدی .

کوردیکی « رابعه مهردل » خانم ایسه مولدی اولان طاغستانك یوزلرینه خورشیدك انعطافیله حاصل اولان الوان لطائفدن یارادلمش ظن اولنه‌جق قدر بر جمال نورانی وادای روحانی‌یه مالك اوله‌رق کوزللکده اقرباسندن اولان پریخانه تفوق ایدردی . حتی اووقتلر یونانیلر کبی ، مجارلر کبی ، ایتالیانلر کبی ، چرکسلر کبی حسن سیماجه دنیانك کافهٔ اقوامنه راجح عد اولنان ملتلرك اك نازنین کوزللریله ملامال اولان استانبوله کلدیکی زمان بیله پایتختك افراط حسن ایله مشهور اولان دلبرلری ـ طلوع شمسه تصادف ایتمش ییلدیزلر کبی ـ نظرده غائب اولمش وهوا پرستان زمانه‌نك منظومات محبت ومقامات اشواقی آنك حسن عالم فریبنه انحصار ایتمشیدی [۱] .

اودرجه‌لرده متانت قلب وعظمت اخلاقیله برابر اویله مشکل برموقعده محبتله ائتلافنه تعجب اولنمسون !

[۱] پچوی ـ جلد ثانی صحیفه ۵۰

شیرلر صیده چیقدیغی زمان کونشه باقارسه کوزلری یاشارمامق ممکنمیدر؟ مع‌مافیه جزمی ، محبتك دهاجدیاتنه اوعرامدیغندن فکراً پاشایی استخفاف ایله کوکلندن حافظك ،

پیرانه سرم عشق جوانی بسر افتاد
وانرازکه دردل بنهفته‌م بدر افتاد

بیتنی برقاچ کره تکرار ایلدی . ظاهرده ایسه پاشایه تعریضه جسارت ایده‌مامکله برابر حال آکلامامزلقدن کلمکی‌ده عرفانجه برذل‌عد ایلدیکندن مشرب شاعرانه‌سنی اله آله‌رق وقوهٔ ناطقه‌سنه برکشایش دیکر ویره‌رك « افندمز ! نه‌بختیار ایمشسکز که دولتمزك مؤسسی اولان نامداشکز سلطان عثمان غازی مظهریتنده یارادلمشسکز ! آنلرده حرم‌مکرملرینی مهمان بولندقلری بردرکاه‌عالیدن انتخاب بیورمشلر ایدی . نسللرندن شوعظمتلی خاندان خلافت ظهوره کلدی . انشاءالله افندمزده اختیار ایلدیککز جسم نورانی‌یه . . هانی شوکوردیککزی دمین بیان بیوردیغکز قرالتی‌یه مالك اولورده خاندان خلافتك خدمتنده بولنمق ایچون دنیایه برخاندان حمیت براقیرسکز . طوجه‌لاویك کریمه‌سنی خلیفهٔ اسلامك

شاهلردن حیثیتلی بر وزیر عالیشانه ویرمیوب‌ده کیمه ویره‌جك ؟ شمخال هم کندینك بیوکی هم طاغستانك حاکمی هم‌ده سنی ایکن ینه قزی شاه شیعه‌نك تحت نکاحنده بولندی » یوللو اقناعات ایله آرزوسنه مروج کورنمکه باشلادی .

پاشاایسه جزمینك ایمالرینی بر خفیف تبسمله کچیره‌رك « بنم ظنمه قالیرسه شمخال طاقمی مخالفت ایتمز . قزی طلب ایچون طرفمدن سنی توکیل ایتمکی مناسب کوردم ، لقردی‌یی آچدیغم‌ده آنك ایچون ایدی » دیمکله جزمی ، پاشا نزدنده حائز اولدیغی امنیت ومحرمیتك بویله بر دلیل جدیدندن حقیقةً منتدار اوله‌رق مأموریتنی مفتخرانه قبول ایلدی وهمان ایرتسی کونی یاننه ایکی شاهد آله‌رق طوجه‌لاویکك قرارکاهنه عزیمت ایلدی .

شمخال طاقمی ایچون ایرانك تحکمندن قورتلمق اخص مطلب وبوکا ایسه سلطنت سنیه‌نك عنایت وحمایتی سایه‌سنده بولنمق چارهٔ منفرد اولدیغندن جزمینك تکلیفنی پاشانك انهما کندن بیوك برشوق وتهالك ایله تلقی ایلدیلر . بناءً علیه جزمی ، خدمتنی برهفته ایچنده کمال سهولتله اتمام ایده‌رك برهفته صکره عروس ایله برابر تیمورقپویه عودت ایلدی .

عثمان پاشا ، بو آرزوی وجدانیسنك حصولندن طولایی ذاتاً حائز اولدیغی مرتبهٔ دولت و فوز غالبیتدن بیوك براقباله نائل اولمش ومهردل ایسه برمشرب اعتدال ایله متخلق اوله‌رق راحت واعتباریله وقت کچیرمکدن بشقه بر املی اولمدیغندن عثمان پاشا قدرنده بر زوجه دوشدیکنی کندی ایچون فوق‌الغایه بربختیارلق عد ایلمشیدی . فلك هرکسی آنلرکبی قناعت ایتدیکی سعادتدن بهره‌دار ایلسه بوجهان ابنای جنسمز ایچون عالم محنت دکل، بر فردوس کامرانی صایلمق لازم کلیردی . هیهات !..

— ۲۲ —

ایران اوردوسی قره‌باغدن قزوین اوزرینه چکلدکجه هرقوناقده شهریار ، برفرصت ومناسبت دوشوره‌رك عادل کرایك یاننه کیدر وایرانده مدبرهٔ دولت ووصیهٔ سلطنت کندیسی اولدیغی حقنده درلو درلو ایضاحات ایرادایده‌رك حرب وصلح واتفاق وافتراق مسائلنه وخصوصیله قریم خانلغنك استقبال واقبالنه دائر بر چوق بحثلر ایدردی . بومباحثك آره‌سنه طبیعی زوجی اولان شاهك اعمالغی قاریشدقجه اعمالغك برچهره‌یه ویره‌بیله‌جکی چرکینلکه وحتی شاهك ذاتی اولان چرکینلکی اوعارضه‌ایله زیاده‌لشدیکنه

دائر بر چوق سوزلر ایراد ایده‌رك لسان حال وقالنك ایمالریله عادل کرایه محبتنی کوسترمکه چالشیر ، واثنای صحبتده اورتوندیکی جاری دوزلتمك بهانه‌لریله عرض جمالدن‌ده کری طورمزدی .

عادل کرای ایسه نسلاً تاتار وفقط قلباً عثمانلی اولدیغندن حرب وصلحه متعلق ایشتدیکی سوزلردن ممکن اولدیغی قدر استفاده ایتمکله برابر قریمك استقلالی جهتلرینه هیچ یناشمدیغی کبی شهریارك مشتاقانه نکاهلرینه ، مفتونانه شیوه‌لرینه دقت بیله ایتمزدی . چونکه شهریار، فی الحقیقه کوزلدی. فقط عادل کرایك بکنه‌جکی کبی وجدانی کوزللردن دکل ، شهوانی کوزللردن ایدی . بوندن بشقه سنلرنده‌ده بربیوك تفاوت وار ایدی .

شهریارك برشیطنتی‌ده غازی کرای ایله اولان معاملاتی ایدی . قزوینه وارلدیغی زمان ایکی برادری بردرجه‌ده آغرلامق ، بر دائرده بولندیرمق وهیچ اولمزسه دائما برابر بولنملرینه مساعده ایلمك آداب ملوك اقتضاسنجه ضروری حکمنده اولدیغندن وبوحال ایسه شهریارك عادل کرایدن امیدوار اولدیغی الفت محرمانه‌یه بتون بتون مانع اوله‌جغندن ایکی شهزاده‌نك آره‌سنده برتفاوت

اخلاق کوسترمك واوصورتله حقلرنده ایدیله‌جك معامله‌یی‌ده بربرینه بکزتمامك تدبیرینی التزام ایده‌رك عادل کرای ایله کوریشدکجه نه‌قدر اطوار حرمتکارانه ونازکانه‌سی وارایسه میدانه دوکه‌رك شهزاده‌یی تربیه‌سی اقتضاسنجه حسن مقابله‌یه مجبور ایتدیکی کبی غازی کرایی کوردکجه بالعکس کنایه‌لر، ایمالر آلتنده مستور برچوق سوزلرله حمیتنه، نخوتنه، وقارینه، حیثیتنه طوقنور ومقابلنده طوقوناقلی جوابلر آلیردی.

قزوینه واریله‌جغی صره‌ده میرزا سلیمان، اظهار سطوت فکریله شهزاده‌لری اسیرلر کبی میرزا حمزه‌نك اوکنده اللری باغلی یایان یوریده‌رك وحشیانه برآلای احتشام ترتیب ایتمك ایستمش ایسه‌ده میرزانك مشربی هردرلو مظالمه تمایلیله برابر بویله دنائتلره تنزل مرتبه‌سندن عالی اولدیغندن وخصوصیله شهریاره کوره ایسه عادل کرایی ذره‌قدر انجتمك کندی قلبنی یاره‌لمك حکمنده بولندیغندن وزیرك بورأینه ایکیسی‌ده شدتله مخالفت ایلدیلر. ترتیب اولنان آلایده حمزه میرزا، عادل کرایی صاغ، غازی کرایی صول طرفنه آله‌رق قزوینه اوچ شهزاده برابر کیرمشلردی.

شهریار، قزوینه واصل اولوب ده شاهی کورنجه حربك

احوالنه وعودتك اسبابنه دائر اقتضا ایدن تفصیلاتی ایراد ایلدکدن صکره خانزاده‌لره عطف کلام ایده‌رك وهرسوزینه حمزه میرزا ایله میرزا سلیمانی اشهاد ایلیه‌رك عادل کرایك شجاعت فوق العاده‌سیله برابر عرفان جبلی وحسن تربیه ولطف مشربنی برطاقم اطرالرله تعریف ایتدی . ورعایتی ناموس شاهی مقتضیاتندن بولندقدن بشقه اوقدر ظرافت اخلاقه مالك برشهزاده‌یی ایرانه مجلوب ایتمك واوصورتله قریم اوزرندن دولت عثمانیه‌یه بردغدغه چیقارمق احتمالاتنی برمهارت خرد فریب ایله همان تشبثی واجب برمقصد صورتنده کوستردی . وبناءً علیه شهزاده‌نك سرای ایچنده بردائره‌یه مسافر ایدلمسی وکوز حبسنده بولندیرلمقله برابر اوبیله کندینه سزدیرلمامك ایچون یانه هرکسك کیروب چیقه‌بیلمسنه رخصت ویرلمسی رأینده بولندی .

غازی کرایه کلنجه کندی اثر تحریکی اولان برقاچ سردجه معامله‌سندن طبعنك خشونتنه وتربیه‌سنك فقدانه دائر برطاقم دلیللر استخراج ایده‌رك فرصت بولدیغی کبی فرار ایتمسی اغلب احتمال اولدیغنه وشهزاده بایزید یولنده برطاقم طرفدارلر پیدا ایتمك واختلاللرله اوغراشمق کبی حاللردن اجتناب ایتمیه‌جکی کندنجه محقق بولندیغنه دائر بر

طاقم اقناعات ایراد ایلدکدن صکره آنك ده قهقهه قلعه‌سنده توقیفنی تصویب ایتدی .

کرك شاه وکرك میرزا سلیمان ، شهریارك آمال خفیه‌سنی تفرس ایده‌جك قدر دقیق برفکره مالك اولمدقلرندن سوزلرینی عین حقیقت ، رأیلرینی اسلم تدابیر عد ایلدیلر . یالکز حمزه میرزا محمود آباد محاربه‌سنده غازی کرایك نه جوهرده برقهرمان اولدیغنی کوردیکنه و اعتقادنجه شجاعت ، اصحابنك هرحالنی معفو و بلکه معذور کوسترمکه کافی اولدیغنه بناءً قهقهه‌یه ارسالنه بردرلو قائل اولمق ایستمدی . کندینك حمایهٔ لوندانه‌سی ، والده‌سنك مغالطات شیطنتکارانه‌سنه غلبه ایده‌مدیکندن اوده بو بحثده ملزم وهیچ اولمزسه ساکت اولمشیدی .

قزوینه وصوللرینك ایرتسی کونی غازی کرایی قهقهه‌یه کوندردیلر . عادل کرایی سرایه مسافر ایلدیلر . شهریار ، آرزو ایتدیکی الفتده سهولتی موجب اولمق ایچون خانزاده‌نك اقامتنه سرایك سائر جهتلریله اتصالی آز بردائره تخصیصنی التزام ایلدی .

انتخاب ایتدیکی یر ایسه حرم وسلاملق دائره‌لری آره‌سنده وباغچه اوزرنده طهماسبك کندینه عشرتکاه

اولمق ایچون یاپدیردیغی کرشك طرزنده بردائره ایدی که نهایت درجه‌لرده کوزل بر طاقم لاجوردی نقوش چین آره‌سنده ادوات عیش وعشرت وحالات شوق ومحبته دائر آلتون ایله یازلمش غایت نفیس بیتلر ، ایرانك الك کزیده حالیلرندن مرتب اولان دوشمه‌سی اورالره مخصوص اولان طرز بدیع معماریسنه بررونق دیکر علاوه ایده‌رك قصرك هیئت مجموعه‌سنی شرقده‌کی زینت واحتشامك کمالنه نمونه اولمق ایچون یاپیلمش کبی کوستردی .

عادل کرایك محافظلرینی‌ده خدمتکار صورتنده کوسترمك بهانه‌سیله ینه شهریار انتخاب ایلدی . بوندن مرادی‌ده دائره‌نك اطرافنه کندی محرمان سفاهتنی یرلشدیرمکدن عبارت ایدی .

— ۲۳ —

شهریار ، بوترتیباتنی اکمال ایلدکدن صکره برکون عائلهٔ سلطنت اعضاسنك جمله‌سی حضور شاهیده بولندقلری حالده عادل کرای ایله محاربهٔ حاضره‌یه وتدابیر آتیه‌یه دائر یولده کلیرکن برچوق محاوره‌لره کیریشدیکنی وشاه طرفندن مکالماتنك دوامنه مأذون اولورایسه خیرلی بر نتیجه استحصالنه امیدوار اولدیغنی بیان ایلدی .

خدابنده ایچون شهریارك برسوزینه اولمز دیمك محال واعضای سلطنت افرادی ایسه منویات خفیه کشفنه اقتداردن محروم اولدیغندن قادینك عرض ایتدیکی خدمت تکلیفنی مع‌الممنونیه قبول ایلدیلر .

یالکز پریخان ، مجلسده بر لقردی سویلمدی . فقط شهریارك تشبثنده کیزلی بر مقصدی اولدیغنه بداهةً حکم ایلدی . چونکه قادینك خصوصی منفعتدن عاری هیچ بر حرکتده بولنمیه جغنی پك اعلا بیلیردی . اوجهتله شهریارك طوری پریخانك نظرنده حلی واجب برمعماشکلی باغلادی . عمق نظر وحدت فکری اقتضاسنجه مشکلنی حل ایچون خارجدن اماره آرامقدن ایسه طوغریدن طوغری یه تعلق اولان عادل کرایك نه قبالده بروجوداولدیغنی اوکرنمك دها مناسب اوله جغنه قرار ویردی که تدبیری بو یولده یاپیله بیله جك شیلرك الك مناسبی ، الك مکملی ایدی .

عادل کرایك حالنی تحقیق ایسه کندنجه اسهل امور ایدی . چونکه خانزاده‌یی اسیر ایدوب کتورن حمزه میرزا ، شاه اسماعیلك جلوسی وقعه‌سنده کوستردیکی حرکات خارق العاده‌دن بری پریخانی قادینلغیله ایرانك الك

بیوك قهرمانی عدایلدیکندن ، اعضای خاندانینك جمله سندن زیاده آکا محبت واطاعت ایدردی .

پریخان، برکون حمزه میرزایه برمکمل ضیافت ویره رك دها بوسنده ایکن ایلك محاربه سنده کوستردیکی مهارتلردن، شجاعتلردن طولایی شهزاده نك الك حساس اولان اعصابنی غیجقلایه جق برچوق ستایشلرله میرزایی عادتا ممنونیتندن غشی اوله جق درجه لره کتیردکدن صکره رجحان فطانتیله مقصدینی برطاقم اوضاع ساده دلانه آلتنده ستر ایده رك مهمانیله شویله برمحاوره یولی کشاد ایلدی :

پریخان ـ مظفریتکزك الك زیاده شایان تقدیر اولان بریری ده قارشیکزده کی عسکرك حالیدر. اسیرایتدیککز خانزاده لر عثمانلیلرك الك قهرمان امراسندن اولدقلرینی روایت ایدییورلر .

حمزه ـ بن عثمانلیلرك بشقه عسکرینی، بشقه امراسنی کورمدم ، فقط بودلی قانلیلر ، بحق مرتضی کرچکدن قهرمان ایدیلر . والدم بیلمم نیچون مراق ایتدی ده غازی کرایی قهقهه یه کوندردی ! حالا آجیسی کوکلمدن چیقمیور .

پریخان ـ دیمك که سز غازی کرایك شجاعتنی دها زیاده بکندیکز .

حمزه ـ خیر! دنیاده عادل کرایه ترجیح اولنه‌جق وبلکه مقابل کله‌جك فرد آفریده موجود دکلدر . فقط الله ایچون بریکی‌ده فوق‌العاده جسور ایدی .

پریخان ـ عادل کرایك اوقدر شجاعت نره‌سنه یاقیشور ؟ قیصه بویلی ، قانبور بر آدم ایمش .

حمزه ـ (کوله‌رك) سزه آنی کیم سویلدی ؟ بن مدت عمرمده اوقدر یاقیشقلی ، اوقدر لوند بر کنج کورمدم .

پریخان ـ عادل کرای کنجمی‌یا ؟

حمزه ـ یکرمی اوچ ، یکرمی درت یاشنده ، غایت وجاهتلی ، غایت خوش‌صحبت ، عالم ، عارف ، شاعر ، برقهرمان . فیاض‌قدرت ، بوقدرفضائلی دکمه بروجودده جمع ایلمز .

پریخان ـ (تبسم ایده‌رك) عجایب شیلردر ! بز بوخاندانه اجنبی ایمشز کبی سرایمزه مسافر اولانلرك یوزینی بیله کوره‌میورز . کنج ایسه‌ك چوجق دکلز آ ! یکرمی بر یاشنه واردق ، تدبیر حکومتده اولدقجه اقتدارمزی ایسه‌دها اون سکز یاشنده‌ایکن کوسترمشیدك . بزده مکالمه‌لره کیریشه بیلورز ، ایشنك دولتمزه فائده ویره‌جك یرلرینی کوریرز ظن ایده‌رم .

حمزه ـ حقیقت والدەم آنده مناسبتسزلك ایدییور . ذاتاً پدر علیل ، وزیر نوظهور ، بنم المدن برشی کلمز . یالکز براز حرب ایده بیلورم . دولتك امورینی شمدی یه قدر والده ایله سز اداره ایدوب طوررکن قریم مسئله سنه نیچون قارشمیه جقسکز ؟ نه وقت ایسترسه کز امر ایدك ، بن کوتورر سزی خانزاده ایله کورشدیررم .

پریخان ـ بن شاهك امری ، والده کزك رأیی اولمدقدن صکره هیچ کیمسه ایله کوریشه مم . هیچ برایشه قاریشه مم .

حمزه ـ بن ایکیسنه ده سویلرم .

محاوره بودرجه یه کلنجه پریخانك مقصدی تمامیله وجوده کلدیکندن صحبتی دکیشدیردی . ضیافت بیتوب حمزه میرزا کیتدکدن صکره ظهوراته انتظار ایتمکه باشلادی .

حمزه میرزا ، پدرینی همان اوکون کوره رك خاله سنك فکرینی برلسان متأثرانه ایله بیان ایتدکدن صکره پریخانك ده مکالماته شریك اولمسی ازالهٔ انفعالی ایچون لازم اولدیغی کبی مسلم اولان درایتی حکمنجه فائده دن خالی اولمیه جغنی ایراد ایتمکله و بو افاده ، شهریارك عادل کرای ایله صیق وتنها کوریشه بیلمك ایچون خانزاده

ایله آفاقی صحبت قیلندن اوله‌رق ایتدیکی سوزلری برر مکالمهٔ دولیه شکلنه قویه‌رق هرکون ساعتلرجه ازعاج ایلدیکی زمانلره تصادف ایلمکله بیچاره شاه ، باشنده‌کی دغدغه‌یی دفع ایتمك ایچون « پك مناسب اولور ، همشیره ایله والده‌ك برلشکزده هرنه ایسترسه‌کز یاپیکز ، بکا یالکز حاصل اوله‌جق نتیجه‌یی خبر ویریکز ! » دیدی . حمزه میرزا آلدیغی مأذونیت‌اوزرینه طوغریجه والده‌سنك یانه کیدرك شاهك امرینی تبلیغ ایلدی .

برفطانتك نتیجه‌سی اولان حرکت نه‌درلو پرده‌لر آلتنده مستور اولسه منشأ ظهوری ینه برنظر فطینه مستور اوله‌مز . شهریار ، کرك زوجنده ، کرك اوغلنده آمال خفیه‌سنی کشف ایتمك اقتداری اولمدیغنی پك اعلا بیلدیکی کبی پریخانك رأیی اولمدقجه وبلکه مبادیسی پریخان طرفندن ترتیب اولنمدقجه سرای ایچنده آکا متعلق برمسئله حادث‌اوله‌بیله‌جکنه‌ده احتمال ویرمدیکندن ، امر شاهینك نه طرفدن القا اولندیغنه پك قولای حکم ایلدی .

معین برمقصدی‌اولمدقجه هیچ برشیئه تشبث‌ایتمامکده کندیسی ایله همشرب اولدیغنی بیلدیکی پریخانك بو

حرکتنه ـ چونکه پریخان ، عادل کرایك حتی یوزینی بیله کورمدیکی کبی ذاتاً مدت عمرنده محبته ، شهوته ذره قدر میانی کوستررر برحرکتده بولنمدیغندن ـ آره‌لرنده جاری‌اولان نفوذ رقابتندن بشقه برسبب بولنه‌مامشیدی .

شهریار ، سودیکی کندینه براقلدقدن صکره ایرانك کافهٔ امورنده اجرا ایتدیکی نفوذی بتون بتون پریخانه ترك ایلمکه قائل ایدی .

یالکز کندیسنه خراش جان‌اولان‌جهت شوایدی که پریخانك‌اشترا که مأمور اولدیغی مکالمه‌لر کندی‌یالانلرندن تولد ایلمش بر طاقم موهوماتدن عبارت اوله‌رق پریخان وحتی پریخان کبی فطانت فوق‌العاده اصحابندن برداهیه دکل آنك یرنده هرکیم اولسه ـ عادل کرای ایله برکره کوریشور کورشمز ـ اویله بربادره ظهورینی خاطره‌بیله کتیرمکسزین کمال جسارتله ـ ترتیب‌ایتدیکی یالانلرمیدانه چیقمق مقرر واوحالده ایسه غرض مضمرینی پریخانك نظر دقتندن قورتارمق محال ایدی .

اوکنده فلکك‌بالتصادف حاضرلدیغی‌دامه دوشمامك ایچون لقردیسنی برازدیریجه‌سویلییورمکله هرامرینه‌محکوم ایده‌کلدیکی‌شاهه‌اراده‌سنی کری آلدیرمق کندنجه پك‌قولای

ایدی . اویله برتشبثده بولنورسه پریخانه عکس ایتمامسی محالاتدن اوله‌رق اعتقادنجه مسئله نفوذ یاریشی دیمك اولدیغندن کندی طرفنده ظهور ایده‌جك غلبه پریخانك غیظنی دعوت ایلمك مقرر ایدی . اواقتدارده برخصمك غیظندن ایسه نفسنجه تولد ایتمیه‌جك بر بلا تصور ایده‌مزدی . خصوصیله مکالمه‌یی کندی نفسنه حصر ایتمسی نه مقصده مبنی اولدیغنی پریخانك بای‌حال تحری‌یه قیام ایده‌جکندن واحتمال که تحریدن اوّل حقیقت حال اوزرینه شبهه‌سنی وبلکه حکمنی دعوت ایلیه‌جکندن امین‌ایدی . بناءً علیه دها بتر برمصیبته دوچار اولمق قورقوسیله شاهك اراده‌سنی کری آلدیرمق تشبثنی کوزه آلدیره‌مدی .

برقاچ دقیقه اتعاب فکر ایتدکدن صکره براز وقارینی قیردیغی ، براز خلیع العذارلغی اله آلدیغی حالده بوبادره‌یی مقصدینه خادم ایتمك قابل اولدیغنی مطالعه ایلدی . اختیار ایده‌جکی تدبیری ذهننده قرارلشدیردی .

فقط حادثه‌دن طولایی پریخانه طوتدیغی کینی ، حمزه میرزایه حاصل ایتدیکی غضبی‌ده بتون بتون کتم ایده‌میه‌رك « سرائر دولت‌ده چولوق چوجق اکلنجه‌سی اولدی . اویله سکسان رأی ایله ایشمی کوریلور ! امانه‌مه لازم دولت شاهکدر .

بزه لازم اولان امرلرینه اطاعتدر » یوللو منفعلانه بر مقدمه‌دن صکره قاشلرینی چاتەرق وحمزه میرزانك حدتله یوزینه باقەرق « بوتدبیرلری سنمی بولوب چیقاریبورسك ؟ » سؤالنی ایراد ایلدی . بوندن مرادی وجدانینه برهمزبان بولەرق رأیك پریخان طرفندن کلدیکنی بر بشقه‌سنك آغزندن‌ده ایشتمك ایدی . حمزه میرزانك اعترافندن مقصد وتدبیرنجه برفائده حاصل اولمزدی . فقط کندیسی بومسئله‌ده دخی اویله براعتراف‌ایله کشف حقیقتده‌اولان اقتدارینه بر برهان علنی دها کورمك ایستردی .

حمزه میرزا ایسه یالکز والده‌سی ایله خاله‌سی بیننده بر برودت حاصل اولماسنی التزام ایلدیکی حالده کویا مسئله‌نك کافهٔ خفایاسنه اطرافیله واقف ایمش کبی « فرض ایدیکزکه بنم تدبیرم اولسون ! شمدی‌یه قدر دوتك هرمصلحتنی برلکده تسویه ایتمیورمی ایدیکز ؟ سرائر دولت بیوریبورسکز ، صحبت والده‌م ایله خاله‌مك آره‌سندن چیقوب‌ده عثمانلی سردارلرینه عکس ایده‌جك دکل یا ؟ سکسان رأی دیبورسکز ! حال بوکه آره‌ده سزك ایله آندن بشقه کیمسه یوق . خاله‌م دولتمزه بیکانه‌میدر ؟ » یوللو مقابله ایلدی .

بوسوزلرك هر بری شهریارك قلبنده بر داغ دیکر آچاردی.
فقط کندیسی صفوت درونك درجه‌سنی پك اعلا بیلدیکی
اوغانه بیله فرض محال اوله‌رق رنك ویره بیلمك واهمه‌سیله
اولانجه قوهٔ ذکاسنی هضم نفسه حصر ایده‌رك وستمی‌ده
بتون بتون الدن براقمیه‌رق « ماشاءالله کوزل رأی ایتمشسك!
عادل کرایی بن تأمین ایدوب‌ده بحثه اماله ایدنجه‌یه قدر نه‌لر
چکمشیدم. شمدی پریخانه بر دنبره آچیلیرمی ظن ایدرسك؟»
دیه‌جك اولدی. حمزه « سز او جهتی مراق ایتمیکز!
خانزاده‌نك بکاده امنیتی فوق العاده‌در، کندی مرد بر ذات،
حقنده کوستردیکم معاملهٔ مردانه‌یه کفران ایله مقابله ایتمز.
خاله‌م ایله مذاکره ایچون کندیسنی بن اقناع ایدرم » یوللو
جواب ویرنجه شهریار، یالانجیلنی دها آچیق دهار ذیل بر یولده
ظاهره چیقمق مخاطره‌سنه آتیلوب کیتدیکنی آکلادیغندن
بتون بتون جانی باشنه صیچرایه‌رق « صاقین چوجق! سن
اویله شیلره قارشمه! بتون بتون مسئله‌یی تشویش ایدرسك.
عادل کرایی ینه بن کورملی‌یم‌ده ایشك چاره‌سنه باقملی‌یم »
دیه‌رك هیچ برشیئه تشبث ایتمامسنی حمزه میرزایه اکیداً
تنبیه ایلدی. اومولمدق یردن بر حادثه دها ظهورینه میدان
قالمامق اوزره همان اوکیجه‌دن عادل کرای ایله ملاقات ایچون
کندینی حاضرلمغه باشلادی.

برقاچ ساعتلر براوطه‌یه چکیله‌رك خان زاده ایله ایده‌جکی بحثی ذهننده بیك‌شکله ، بیك‌رنکه قویدی‌ایسه‌ده دها بادیٔ امرده خاطرینه کلان برتدبیر نظرنده کافه‌سندن مناسب ، کافه‌سندن قطعی‌التأثیر کورینوردی . بناءً علیه اوتدبیرك اجراسنه ذهننده قطعیاً قراروير مکله عادل کرایك حضورینه کیروب‌ده یاننده‌کی توابعی دفع ایدر ایتمز برقاچ کلمه ایله برمقدمهٔ اعدادیه ترتیبنه بیله حاجت کورمکسزین شو مجاوره‌یی کشاد ایلدی :

شهریار ـ امان خاندانکزك عنایتنه صغندم ! حیاتم مخاطره‌ده ، قورتاررسه‌کز سز قورتاره‌جقسکز .

عادل ـ (بویله دنیاده هیچ برسببه اسنادی قابل اوله‌میه‌جق برخطابه اوغرایجه بردنبره قادینك جنون کتیرمش اولمسنه ذاهب اوله‌رق برقاچ دقیقه شاشقین شاشقین یوزینه باقدقدن صکره) نه‌دیمك ایستیورسکز ! آکلایه‌مدم .

شهریار ـ آکلاده‌یم ، صفا کزی ، راحتکزی محافظه ایچون بن بورایه صیق صیق کلیورمیم ؟

عادل ـ الله عمر ویرسون ، تشریف بیوریبورسکز .

شهریار ـ کلیورم اما نصل کلدیکمی بیلیرمیسکز ؟

عادل ـ سویلامش ایدیکز ، نره‌دن بیله‌یم ؟

شهریار ـ شاهدن نه‌وقت ایسترسه‌م سزی کلوب کورمکه مأذونیت آلمق ایچون محاربه‌یه ، قریمه ، فلانه دائر آره‌مزده جریان ایدن صحبتلره برمکالمهٔ رسمیه رنکی ویرمشیدم .

عادل ـ امان افندم ، نه‌قدر یاکلش بر حرکتده بولنمشسکز .

شهریار ـ بیلیورم ، فقط نه‌یاپه‌یم که سزی هرایستدیکم وقت کوره بیلمك ایچون بشقه چاره یوق ایدی .

عادل ـ آی افندم بنده‌کزی هروقت کورمکی نه‌دن اوقدر التزام بیوریورسکز ؟

شهریار ـ (محبت وستمدن مرکب برنظر حزین ایله یوزینه باقه‌رق) احتیاج وار ایدی !...

عادل ـ هرنه‌حال ایسه برکره اولمش ، بوندن صکره ایشك آرقه‌سنی کسمك لازم کلیر ، آرتق بنده‌کزدن جواب رد آلدیغکزیمی بیان بیوررسکز ، نه‌سویلرسکز اورالری سزك اراده‌کزه محولدر . فقط مطلقا ایشك آرقه‌سنی کسملی . قورقارم که نتیجه‌سنده بر فنالق ظهور ایتمسون .

شهریار ـ قورقدیغکزه اوغرادق، هم اویله برفنالق ظهور ایلدی که ایشك آرقه‌سنی کسمکده امکان براقمدی .

عادل ـ نه کبی فنالق ؟..

شهریار ـ بیلمم معلومکز میدر ؟ شاهك پریخان اسمنده برهمشیره‌سی واردرکه کرك بیوك قرداشنك ، کرك بونك جلوسلرنده قانلی قانلی برطاقم خدمتلرده بولنمشیدی .

عادل ـ اویله برشی ایشتمشیدم .

شهریار ـ شاه ، بوکون بزم موهوم اولان مذاکراته آنی‌ده شریك ایتدی .

عادل ـ ایشته اصل ایشك آرقه‌سنی کسه‌جك زمان شمدی کلمش یا ! بن کویا مکالمه‌یه آدم تشریك اولندیغنه جانم صیقلمش کبی کورینورم ، بحثده دوام ایتمم .

شهریار ـ سز پریخانی بیلیرمیسکز ؟ نخوتنه اوقدر طوقونیلورسه انسانی یریوزنده دکل ، یر آلتنده بیله راحت براقمز .

عادل ـ برقادین نه یاپه‌بیله‌جك ؟

شهریار ـ اوسزك بیلدیککز قادینلردن دکلدر ، حیدر میرزایی جلوس ایتدیرمك ایچون سرایه کلان برقاچ

بیك كرجینك تك باشنه یالین قایج اوزرلرینه اوغرایه‌جق قدر جسور، اسماعیل ثانی‌یی شیطانك بیله خبری اولمقسزین برمهارتله آخرته كوندره‌جك قدر حیله‌كار برخنزیر! ولوكه قادین اولسون، انسانه نه‌یاپه‌مز؟ خدا بیلیر بركره سوء قصده باشلادیغی صورتده بیك جانمز اولسه برینی الندن قورتاره‌میز.

عادل ـ بنده كزك هیچ برشیدن قورقمق عادتم دكلدر. فقط مادام كه سز احتراز بیوریورسكز، بشقه درلو طورانمق‌ده قابلدر. برایكی كون جعلی مكالمه‌لر ایدرز، نهایت ایكی طرفك تكلیفنی قابل توفیق اولمیه‌جق بردرجه‌یه كتیررز، ایشك طبیعی آرقه‌سی كسیلیر. مقصدده ایشك آرقه‌سی كسیلمكدر.

شهریار ـ اوهیچ اولمز، چونكه شمدی‌یه قدر اوموهوم مذاكره‌لر كویا دوام ایدوب طوررکن پریخان ایشه داخل اولور اولمز كسیلیویرسه پریخانك كندیسنه استئقال آكلایه‌جغنده هیچ شبهه یوقدر.

عادل ـ اوجهتی اداره ایده‌رم.

شهریار ـ ایده‌مزسكز! فقط فرض محال اوله‌رق دیه‌لم كه پریخان اداره اولنمش. سزك ذاتاً بوراده قالیشكز،

بوراحتکز هب آره‌ده بر صورت اتفاق حاصل ایتمك امیدینه مبنی‌ایدی. آنی‌ده بن‌یاپدم. شمدی اوامید برطرف اولورسه بتون بتون راحتکز منسلب‌اولور.

عادل ـ تك شوایشك آرقه‌سی کسلسون‌ده بن‌هردرلو راحتسزلکه راضی‌یم. قرداشم کبی قهقهه‌یه کوندره‌جك دکللرمی، نه حکمی اولور؟ بن اسیر اولدقدن صکره ایستر سرایده اوطوره‌یم، ایستر زندانده‌بولنه‌یم ایکیسی‌ده نظرمده مساویدر. بلکه قرداشمه رفیق محنت اوله‌جغم ایچون قهقهه‌یی بورایه ترجیح ایده‌رم.

شهریار ـ بن اوله‌جکمی بیلسه‌م سزك بردقیقه راحتسزلککزی موجب‌اوله‌جق برحرکتی‌اختیارایده‌م.

عادل ـ نیچون؟..

بحث بورایه کلنجه شهریارك سوداسنه کلان غلیان وخصوصیله‌عادل کرایك محاوره‌ده صوغوق برمتانتله«ایشك آرقه‌سنی کسمك لازمدر» سوزینی افاده‌لرینك همان هرجمله‌سنه نقرات کبی علاوه ایلمسندن طولایی کوکلنده حاصل اولان اضطراب بتون بتون صبر وتمکینی محو ایتمکله چهره‌سنه حما آتشی کبی بر قزیللق، نظرینه مجنون باقیشی کبی بردهشت مستولی اوله‌رق آرقه‌سنه

طوغری بی‌اختیار آغر آغر برایکی آدم آتدی ، بردنبره مندرك اوزرینه ییغلدی و یأس ومفتونیتدن مرکب بر نظرله یوقاریدن آشاغی عادل کرایی سوزدکدن صکره « نیچونمی؟... کوکلمی یرندن تویاروب‌ده اوککه‌می آته‌یم! سنی‌سوییورم‌ده آنك‌ایچون !... » دیدی ، اللرینی یوزینه قپادی ، کمال شدتله آغلامغه باشلادی .

اویله مأمولك خارجنده بر بحثدن بویله استلزام طبیعیسنك‌ده خارجنده برنتیجه‌چیقنجه بیچاره عادل کرای ، کندینی کرهٔ زمینك خارجنده بر بشقه‌عالمه دوشمش قیاس ایدرجه‌سنه بهت صرف ایچنده قاله‌رق برخیلی زمانلردن صکره تربیه‌سنك‌اجباریله کندینی‌طوپلایه‌بیلدی « افندم .. شمدی ... مخاطره میدانده ... چوجقلغك ، آغلامه‌نك صره‌سی‌دکل !.. تدبیرنه‌ایسه آنی‌دوشونه‌لم ! » دیمکه‌مقتدر اولدی . بوخطاب‌اوزرینه شهریارده اضطرابنی‌بردرجه‌یه قدر دفع ایده‌رك آره‌ده ینه شویله برمحاوره باشلادی :

شهریار ـ یاپیله‌جق برتدبیر قالدی . اوده‌پریخان‌بورایه کلدیکی‌زمان کرچکدن برمذاکره ، برمکالمه یولی آچمقدر .

عادل ـ نصل مکالمه یولی آچه‌جغز؟ بنم‌اویله برمکالمه‌یه کیرشمك‌ایچون نه پادشاهدن‌رخصتم‌وار ، نه‌ده برادرمدن ..

شهریار ـ خانزاده‌سکز ، کوکلکزده حرص جاه یوقیدر ؟ شونك بونك مأذونیتنی نه‌دوشونیورسکز ! برمکمل اوردو ترتیب‌ایدییورز، برقاچ آیه‌قدر ینه‌شروان اوزرینه کیده‌جکز ، سزی‌ده برابر کوتوررز . عثمانلینك سردارینه غابه میسر اولورسه معیتکزه لزومی قدر عسکرویررز، قریمه کیدر خانلق مقامنه جلوس‌ایدرسکز. اوزمان ایستر بزم‌طرفه، ایستر عثمانلی‌یه تابع‌اولمق ویاخود بر طرفه تابع اولمامق الکزده‌در . اما بوزیلور ایسه‌ك شمدیکی حالکزه هیچ برتغیر کلمك احتمالی یوقدر. « اسیر ایدم، برابرطاشیدیلر » دیدیککز زمان سزه‌کیم برقباحت ترتب ایتدیره بیلمکه مقتدر اولور ؟

عادل ـ نعوذ بالله ! نعوذ بالله ! هم خلیفهٔ اسلامه ، هم قرداشمه خیانت ایده‌یم‌ده دنیاده بولنان اراذلك الك آلچغی بن‌می اوله‌یم ؟ قریم‌خانلغی دکل، سلطنت عالم‌ایچون اویله بردنائتی ارتکاب ایده‌مم .

شهریار ـ نه غریب طبیعت ! بن کندی اقبالی‌ایچون کندینی غائب ایدوب‌ده حسرتیله هلاك اولمه‌یی کوزه آلیورمده او ، عثمانلینك خاطریچون بوراده اسیر قالمغی قریم تختنه ترجیح ایدییور !

عادل ـ عصیان ایله کله‌جك تخته اسیرلکی دکل مزاری بیله ترجیح ایده‌رم .

شهریار ـ افندم سزی قریمه قدر ایران عسکری کتوروب ده تختکزه اجلاس ایدرسه زور ایله کلدیککزی اعلان ایتمکدن عاجزمی قالیرسکز؟ ایستیه‌رك عصیان ایتدیککزه کیم نه ایله حکم ایده‌جك ؟..

عادل ـ بن کندی وجدانمك دلالتیله حکم ایده‌جك دکلمی‌یم؟ هم عصیان ، هم ریا . حکمدارلغه نه‌قدرده لایق صفتلر !..

شهریار ـ ایکی کوزم ! سز حالکزك الجاسیله ، بن کندی صنعمله بر بلایه طوتلدق. دفعنه بشقه چاره یوق. هیچ اولمزسه یالکز وعد ایدك ، شورادن اوردویه قدر کیده‌لم ، نه یاپارسه‌م یاپارم ، سزی قاچیررم . بن‌ده جانمی قورتارمق ایچون برابر کلیرم .

عادل ـ یاپمیه‌جغم برایشی نصل وعد ایده‌یم ؟ نجابتمه لایق کوردیککز طولاندیریجیلقمیدر ؟

شهریار ـ سز بوقدر عنادایدرسه کز ایشك نتیجه‌سی نره‌یه وارر ؟

عادل ـ (غایت مطمئن وجدی برطرز ایله) قدر نه‌ایسه اوظهور ایدر .

شهریار ـ (یاننه قوشوب قوللرینی اوموزلرینه آته‌رق) یوق! الله عشقنه ایتمه! کندیکه آجیمیورمیسك، قهقهه زندانی کوزه آلیورسك، بکا مرحمت ایت! هم ناموسم، هم جانم مخاطره‌ده اولدیغنی کورمیورمیسك؟ بن سودیکنك الیله اولمکی بشقه برلذت بیلان قادینلردن دکلم! بوقدر محبتمك اوزرینه بکا قیمق پك غدارلق اولور. سنی وجودمه روح ثانی بیلمشدم، شمدی روحمه اجل قضامی اوله‌جقسك، هیچ انصاف ایتمزمیسك؟ آه! هم اولمك، هم ده سودیکنك الیله اولمك تحمل اولنور مصیبتلردنمیدر! باری محبتندن، قصقانجلیغندن اولدیرسه.. اوده قیدسزلغندن، عنادندن، کبرندن موتمه سبب اوله‌جق.!» سوزلری برادای حزین ایله برر برر آغزندن دوکولمکه باشلادی. پدرینك، زوجنك سایهٔ عنایتنده تاچوجوقلغندن بری یاننه اوغراماش اولان کوز یاشی یولنی غائب ایتمش آواره‌لر کبی چهره‌سنك هر جانبنی طولاشیر طوررردی.

بوتماشای حزین ایله عادل کرایك رقت ومرحمتی

یالکز قلبنه دکل ، فکرینه دخی غلبه ایده‌رك « جدی برمقاوله‌یه کیرشمك المدن کلمز . فقط چاره‌سز یلان سویلیه‌جکز . باقه‌لم فلك عاقبتنده نه کوسترر ! » دیدی . شهریارك مذاکرات موهومه‌سنی صحیح صورتنده کوستره‌رك ظهوراته انتظاراً پریخان ایله بحثلره کیرشمکه موافقت ایلدی .

خانزاده‌نك بو موافقتی ، شهریاری محقق بر بلادن قورتاردیغی وعادل کرای ایله کورشمك لذتندن ایستدیکی قدر استفاده‌سنی تأمین ایلدیکی کبی کندیسنجه محبتنك حسن تلقی کوردیکنه‌ده بر دلیل ضمنی حکمنی آلدیغندن اوچ عمره بردن مالك اولمش قدر ممنونیتنی دعوت ایلمشدر .

شهریار، اوزون اوزادی تشکرلرینی بیتیروب‌ده عادل کرایدن آیریله‌جغی صره‌ده پریخانه عطف کلام ایده‌رك شیطانه درس فسون اوکره‌دیر برمکارهٔ زمان اولدیغنه وهیچ برسوزینه اعتماد اولنمامق ومجلسنده غایت احتیاطلی طورانلمق اقتضا ایده‌جکنه دائر رقیبانه برچوق اخطارلر، تنبیهلر ایراد نده‌ده قصور ایلمدی .

عادل کرای ، تنهاقالنجه ذهننه غریب غریب خولیالر، مدهش مدهش تصورلر هجوم ایتمکه باشلادی . اوطه‌نك

بر باشندن بر باشنه طولاشیر ، کندی کندینه کاه خفی ، کاه جهری اوله‌رق :

« حریف نه‌ده غریب شاه ایمش ! ذاتاً نظر بصیرتی علیل ایکن بیچاره‌نك کوزلرینه میل چکمه‌نك نه‌لزومی وار ایدی! قوجه ملتنك ایچنده اموردولتنی النه تسلیم ایده‌جك ایکی قادیندن بشقه کیمسه بوله‌مامش ! قادینلرده نه‌قادین! اوته کنی بیلمم ، یاشو کوردیکم قادین! انسان حمزه‌میرزانك والده‌سی اولدیغنی دوشوندکجه قدرت فاطره‌نك معجزه‌لرینه حیران اولوب قالیور. ظاهر سوپرندیلکده چیچك بیتدیکی کبی بویله قادینلردن‌ده اویله اولاد وجوده کلیرمش !.. تحف شی! اسیر ایکن شوراده اولدقجه اکرام کوریبورز، قادین بزه میزبانلرك زوجه‌سنی قاچرمنی ، ناموسنی برباد ایتمکی تکلیف ایدییور! خلیفهٔ اسلامك برقوجه ملکنده سلطنت سوریبورز ، قادین بزی اویله بر ولی‌نعمته عصیان ایتدیرمك ایستیور ! خانك سایه‌سنده قریمك ایکنجی پادشاهی‌یز ، قادین بزه آنك مسندینه وبلکه حیاتنه قصد ایتدیرمکی دوشونیور ! نه‌قدر آلچق مخلوق ایمش که برانسانده بوقدر آلچقلغه قابلیت تصور ایلمش ! کوکل ایکره‌نیور ، انسانك چیلدیره‌جغی کلیور . یاصوك قراره

نه‌دیه‌لم ! خانمك خاطری ایچون خیالبازلق ایده‌جکز، هیچ یوقدن مکالمه‌لر ترتیب ایده‌جکز ، هرکسی آلداده‌جغز ، ظهوراتك اوکنه طوتیلورده کری کیده‌میه‌جك برموقعه دوشرسه‌ك نه‌یاپه‌جغز ؟ اوراسنی بن‌ده بیله‌مم ! نیچون بومخاطره‌لری ، بومسخره‌لقلری اختیار ایده‌لم ؟ شونك ایچون که خانم بر یالان سویلمش ، شمدی یالانی صحیح کبی کوسترمك اقتضا ایدرمش . اوده بزم تصدیقمزه محتاج اولیور ! یالکز تصدیق کافی دکل ، یالانه اشتراك‌ده لازم کلیور ! نه احتیاج مس ایتمش که کندیسی اویله خطرلی بر یالانی ارتکاب ایلمش ! (خفیف برتبسمدن صکره) بزی سوییورمش‌ده آنك ایچون یالان سویلمکه ضرورت مس ایتمش . بدبخت ! بیلمزکه والدمم صاغ اولسیدی آندن کنج بولنه‌جقدی. یاسووب‌ده نه‌یاپه‌جق ؟ فرارمزه چاره بوله‌جق ، کندی‌ده آرقه‌مزدن کله‌جك . تحف‌شی ! کوکلمزی اکلندیرمك ایچون کورلر بقیه‌سنه محتاج ایمشز . باشمزی قورتارمق ایچون قوجه‌لی قاری قاچرمق مجبوریتنده بولنه‌جغز اویله‌می؟ انسان خیال‌ایتدکجه تویلری اورپرییور . انسان دوشوندکجه چیلدیره‌جغی کلیور !.. نه‌یاپارسك ایشك حقیقتنی میدانه قویمق قولای ! فقط

قاری یی اولدیررلر . واقعا کبر تمکه‌ده مستحق . فقط کوکل
ـ ولو طولاییسیله اولسون ـ جلادلغی بردرلو قبول
ایتمیور »

یوللو برخیلی زمان سویلندی ، دوشوندی، هرجهته
احالهٔ فکر ایلدی ، شهریاری بلادن قورتارمق ایچون
کندینی بلایه آتمقدن عبارت اولان قراره اتباعدن بشقه
برچاره بوله‌مدی .

— ٢٤ —

ایرتسی آقشام شهریار ، پریخانی برابر آله‌رق عادل
کرایك دائره‌سنه عزیمت ایلدی . پریخان نهایت درجه‌ده
مستور بر حالده اولدیغی کبی شهریارده تسترده بیاغی آکا
تفوق ایتمکه چالشمش ایدی .

شهریار، ایدیلان مکالمه‌یه حسن صورتله برنتیجه ویرلمك
ایچون پریخانك‌ده مأموریتی اولدیغنه ونفوذ واقتدار
ودرایت واداره‌سنه دائر برچوق مقدمات ایله سوزی
کشاد ایدنجه عادل کرای ایکی دولت آره‌سنده شومباینتك
برطرف اولمسی طریق اسلم اوله‌رق بوبابده کندیسی توسیط
اولندیغی حالده ایشی بر حسن صورته ربط ایده‌بیله‌جکنه
پك زیاده امیدوار ایکن ایشك بوجهتی التزام اولنمدیغندن ،

فی الحقیقه ایران اوردولری مظفر اولدیغی صورتله کندیسنك قریمه کیره بیلمسنه امکان وار ایسه‌ده بو ظفر پك محقق برشی اولمدیغی کبی قریمه کیردیکی حالده دخی خانه غلبه‌سی مساعدهٔ بخته وخصوصیله ایرانجه قریمه متعلق تدارك اولدیغنك اوطرفلره عکس ایتدیرلمامسنه متوقف اولدیغندن وبرادرینی بوراده اسیر براقوب کیدرسه اورالرجه بتون بتون حیثیتی زائل اوله‌جغی جهتله طبیعی بر ایش کوره‌میه‌جکندن کرك خانه ، کرك دولت علیه‌یه برشی سزدیرلمامك ایچون کندیسنك اوردویه اسیر صورتنده کوتورلمسی، غازی کرایك‌ده بای حال برابر بولنمسی دائره‌سنده طوتمشیدی . بحث ، شهریار ایله برایکی ساعت قدر دوام ایتدی ، فقط اودائره‌دن چیقارلمدی .

پریخان ایسه یالکز جریان ایدن محاوره‌یی دکلردی . برکره‌ده لقردیه قاریشه‌رق « قریمه کیرلدیکی حالده خانه غلبه ، مساعدهٔ بخته متوقفدر » بیورمشیدیکز . طالعك سزك طرفه توجهنه معاونت ایتمك ایچون رفاقتکزه نه‌قدر ایران عسکری ایسترسکز ؟ » سؤالنی ایراد ایدنجه عادل کرای ، ضروری اختیار ایتدیکی دسیسه‌یی حدود بویوندن ایلری کوتورمامك عزم قویسنده بولنمق جهتیله

یاننه ایران عسکری آلمغی هم مقصدینه، هم وطن پرورلکنه بتون بتون مغایر کوردیکندن « ایران عسکریله کیررسه‌ك عثمانلی آره‌یه برمذهب مسئله‌سی چیقارر ، تاتارك تعصبنی تحریك ایدر ، اوزمان موفقیتمز بیاغی محال درجه‌سنه کلیر ، بن‌ده ذاتاً وطنمه قارشی سلاح چکه‌م ! » سوزلریله مقابله ایلدی .

پریخان ، عادل کرایك حجابندن مدانه چیقمغه تردد ایدرمش کبی ـ آغزندن برر برر دوکیلان سوزلرینه نظراً شهریارك اولکی اقردیلری تمامیله حقیقته موافق اولمدیغنه حکم ایلدی . طوروب طوررکن آره‌یه برغازی کرایی برابر کوتورمك تکلیفی چیقدیغنی وعادل کرایك یاننده ایران عسکری ایستمدیکنی ووطننه قلیج چکه‌میه‌جکنی تصریح ایله سوزه ختام ویردیکنی مطالعه ایده‌رك خانزاده‌نك بویله برمکالمه بهانه‌سیله کرك کندینی کرك برادرینی اسارتدن قورتارمق املنده بولندیغنی ده احتمالات غالبه‌دن عد ایلمشیدی .

فقط شهریار ، سوزی بیاغی خانزاده‌یه تعلیمات ویرر بر یولده سویلیوب طورر وکندی ایسه فاجره‌نك هر حالنی اطرافیله بیلیرایکن مسئله صرف آنك مخترعاتندن برشی اولدیغنی ادراك ایده‌مدی .

فی الحقیقه شهریارك چوجوق اکلندیرمکه ماصال (مثل) ترتیب ایدر کبی بویله هیچ یوقدن برمسئله ایجادایده جکی کیمسه‌نك خیالنه خطور ایدر شیلردن دکلدی . فقط پریخان ، خبیثه‌نك اخلاق وسوابقنی پیش نظره آله‌رق کچن محاوره‌یه اطرافیله تطبیق ایتمش اولسه‌ایدی حدت ذکاسنه نظراً حقیقت حالی کشف ایده بیلیردی ، آکا مقتدر اوله‌مدی . حتی عادل کرایك میداندهاولان وجاهتی وشهریارك کندنجه مجرب اولان هوسات نفسانیه‌سیله برابر مجلسده‌کی اوضاعندن اولسون خانزاده‌یه ابتلاسنی تفرس ایده‌مدی . چونکه بیچاره‌نك بارقهٔ فطانتنی برسیه سحاب سودا بوریمش وحتی شهریارك سوزلری حقیقته موافق اولمدیغنی وعادل کرایك مقصدینی ـ آلشدیغی یره قرا کلقده فنارسز کیده بیلان آدملر کبی ـ ذهننده اولان ملکهٔ استخراج کندی کندینه تبیین ایلدی . یوقسه پریخانده اعمال نظر وادارهٔ افکار اقتداری بتون بتون منسلب اولمشیدی :

کوزلری آنادن طوغمه پرده‌لی برصاحب فطانت تصور بیورلسون! کنجلکنك اك زیاده طراوتی، حسیات محبتنك اك زیاده شدتی زماننده ذهننده کندی ایچون بر معشوق وجدانی تصویریله عمر کچیروب طوررکن قوهٔ

کرامتنمای حکمت پیش نظرنده‌کی حائلی رفع ایدوب‌ده پرستش ایدرجه‌سنه سودیکی تصویر خیالیسنك روحانی برجسم‌وبلکه جسمانی برروح شکلنه تمثل‌ایده‌رك شونامتناهی ابعاد فطرتك نورلره غرق اولمش بیك درلو بدایع رنکا رنکی آره‌سنده جلوه‌ساز اولدیغنی کورنجه نه‌حاله کیررسه پریخان‌ده عادل کرایك مجلسنده اویله بر استغراق شوق ایچنده قالمشیدی .

فی‌الحقیقه پریخان ، طوغدیغندن اوکونه کلنجه‌یه قدر ذوق‌محبته میلنی ایماایدر هیچ برطورده ، هیچ برحرکتده بولنمامشیدی . بوکوکل صوغوقلغی اویله شهریارك ظنی کبی قوای معنویه‌سنه بتون بتون آرزوی نفوذ وحرص اقبال استیلا ایتدیکندن دکل ایدی . بالعکس حسیات‌عالیه‌نك لازم غیر مفارقی اولان تأثرات دقیقه پریخانده مزیات فطرتنك هیچ برندن آشاغی قالمیه‌جق درجه‌لرده موجود ایدی .

او زمانه قدر کیمسه‌یی سومدیسه او بیوك قلبنك استیعاب ایلدیکی قوجه برجهان محبتی حکمی آلتنده طوتمغه لایق بروجود کوره‌مدیکیچون سومدی . کوکلی اجسام لطیفه ، فکری شعلهٔ جواله کبی دائما عالم بالایه میل ایدر

طوررردی . فطرتنك فوق العاده‌لكی جهتیله نه‌قدر كوزله تصادف ایدرایسه نظرنده پك آشاغی كورینوردی. فطانتنك علویلكی مناسبتیله نه‌قدر اصحاب ذكاوت كوررسه محاكمه‌سنده پك عادی بولوردی .

دنیاده برنجی دفعه اوله‌رق صورتی خیالنك ، سیرتی تصورینك فوقنده بروجود كوره بیلدیكه اوده عادل كرای ایدی . عادل كرایك برنجی فصلده تعریف اولنان و آشاغیلرده مناسبت دوشدكجه تفصیل ایدیلان لطافت سیما وتمایز عرفان واخلاقنه سوابق جلادت وحال اسارتی‌ده برمزیت دیكر علاوه ایدر واحوالنك شوهیأت مجموعه‌سی ایسه كندیسنی پریخان نظرنده صرف طبیعتك فوقنده عادتا بتون بتون كندی خاطری ایچون یارادلمش برمشخص معجزهٔ قدرت كبی كوستررردی . یك نظرده محبت، عوامه كوره خیالات شاعرانه‌دن معدود ایسه اخلاق عالیه وخصوصیله آنك نتایجندن اولان حسیات شدیده اصحابنه كوره نفسنده تجربه ایله ثابت اولان حاللردندر .

پریخانك قابلیات محبتی ایسه ـ آچلمق ایچون كونشك ذره قدر برپرتو التفاتنه متحسر طوران غنجه‌لر كبی ـ عادل كرایك جمالنه مقابل كلدیكی آنده انكشافه باشلامشیدی.

اوجهتله برخرم بهارسعادتده کوکده انفلاق سحرك ، پرده کشایش ازهارك تماشای لطائفیله خیالات عاشقانه سنه مستغرق اولمش برسودازده یه اوزاقدن اوزاغه آفوب کیدن چایلرك چاغلدیسی نصل کلیرسه پریخانه ده مجلسك محاوره سی اویولده تأثیر ایدردی . چونکه دکلدیکی شی ، مباحثه نك مؤداسی دکل ، عادل کرایك سسنده اولان آهنك دلفریب ایدی .

بوحال ایله برایکی ساعت کذار ایلدکدن صکره ایشی اطرافیله مطالعه ایده رك بربشقه اجتماعده ینه تعاطیٔ افکار ایدلمك قراریله رفع مجلس ایلدیلر .

شهریار ـ افراط شیطنتیله برابر کوکلنده محبت وترددن حاصل اولان خلجان ، ذهننده طبیعی بر طورغونلق کتیرمش اولدیغی ایچون ـ بحثك پریخانه دفعةً بوقدرشبهه لر ایراث ایدن جهتلرینه هیچ دقت ایده مدیکندن مجلسی امیدندن زیاده آرزوسنه موافق بولمش وکیجه سنی معشوقنك قوینده یاتارکبی برمسرت روح پرورایچنده کچیرمش ایدی .

عادل کرایك حالی ـ برعمان طوفان خیزه دوشوب ده وجودی مساعد اولدقجه تخلیص نفسه چالیشه رق وقوتدن کسلدکجه امواجك سوقنه تسلیم وجود ایده رك ظهوراته انتظار ایلیان بیچاره لر کبی ـ آتلدیغی کرداب مهلکده

ادارهٔ فکره مقتدر اولدقجه برچارهٔ نجات تحری ایده‌رك ویورغونلق ذهننه غلبه ایتدکجه کندینی بتون بتون حیرته ویره‌رك عاقبت کاری بکلمك ایدی .

پریخان ایسه ـ مشاق واذواق حیاتك حقیقتنی تمامیله آکلایوب‌ده حیاتندن برجهتله متلذذ ، برجهتله بیزار اولان بعض حکما کبی ـ عادل کرانی کوردیکی ایچون برطرفدن کوکلنده آثارینی کوسترمکه باشلایان حیات محبت جهتیله برانسان عدمدن عاقل اوله‌رق دنیایه کلمش اولسه حاصل ایده بیله‌جکی مسرت قدر صفالره مستغرق ، برطرفدن‌ده وصالده تصور ایلدیکی صعوبتلردن طولایی بیك درلو رنج الیم آلتنده ازیلوب‌ده آلامنی تسکین ایده‌جك دوالر کوزینك اوکنده طوررکن الی ایرشدیرمکدن مأیوس اولان مجروحلر قدر متأذی ایدی .

صباحه قدر کوزلرینه اویقو کیرمدی ، زمانی‌ده بیاغی رؤیا کبی کچر ایدی . چونکه اویله یکرمی بر یکرمی ایکی سنه‌دن بری ایچنده عمر سوردیکی برعالمك ـ صرف انقلابدن عبارت اولان ـ طبیعتنی بتون بتون تحویل ایله جحیم حسرتله جنان وصال آره‌سنده برنوع اعراف حکمنه کیردیکنی کورنجه حالنی اویانقلق ، مشهوداتنی حقیقت عدایتمکه قائل

اولمق ایسته‌مزدی . قوهٔ مفکره‌سی عادل کرایك خیالنی ـ حکمت طبیعیه‌نك مقعر آینه‌لرله پیدا ایلدیکی ظل مشخص کبی ـ پیش نظرنده تجسم ایتمش کوسترر ، کندی ایسه دائما کوزینك اوکندن آیرلمیان اوجسم لطیفی قوجاقلامغه جان آتدیغی حالده انسانك هر املنده اولان نقطهٔ انتها کبی کندی نه‌قدر تقرب ایدرسه آنی اودرجه تباعد ایدر کبی کوردکجه وجودینه اولان اعتمادینی بیله غائب ایده‌رك وارلغنه کندینی ادراك ، جسمانیتنه هرطرفنی لمس ایله حکم ایلردی . فقط خیالنك غلیان تمیزینی یالکز برکیجه ستر ایده بیلمشیدی.

وقتا که صباح اولدی، کونشك پرتوی جهانی استیعاب ایدن قرانلغی محو ایتدیکی کبی سحرك فیضیله فکرنده طبیعی حاصل اولان انجلاده خیالنده‌کی مظلم مظلم واهمه‌لری ازاله ایلدی . کوکلنده ، ذهننده هیچ اولمزسه شهریارقدر وفقط شهریار برابر اولمقسزین عادل کرایك مجلس الفتندن مستفید اولمغه چاره تحریسندن بشقه برآرزو ، برخولیا قالمامغه باشلامشیدی. اوچاره‌یی بولمق ایچون هیچ صعوبت چکمدی. شهریارك ایکی اوچ کیجه‌ده برکره خدمت شاهیده نوبتجی قالدیغنی وبناءً علیه اوکیجه‌لر کندی ایچون برکوزل زمان فرصت اولدیغنی دوشونه‌رك معهود مذاکره‌لرك برحسن

نتیجه‌یه وصولندن زیاده امید کوستررسه مکالمه‌یی هر کیجه‌یه بندیرمك واوجهتله شهریارك نوبتجی بولندیغی صره‌لرده عادل کرای‌اینه تنها بولنمق قابل اوله‌جغنه قرار ویردی .

حتی محرمانه الفت خیاللرینی اودرجه حقیقت شکلنده کورمکه باشلامش‌ایدی که هرسره، هرحقیقته واقف ایمش کبی بزم‌انسیتلرینه نکهبان‌اوله‌جق نوبتجیلری کندی‌عنایت دیده‌لرندن بولندیرمق واوعنایت دیده‌لرینی ینه شهریارك آدملری آره‌سنه صوقشدیردیغی خواص منتسبینندن آیرمق رأینده بولندی واستخدام ایده‌بیله‌جکی آدملری ذهننده همان اوکیجه‌دن قرارلشدیردی .

پریخان ، اوزمانه قدر فکراً قرارلشدیردیغی هیچ برتصورینی عیناً فعله چیقارمقدن عاجز قالمدیغی ایچون بوتدابیری‌ده تجاربنه قیاس ایله مقصدینك حصولنجه قطعی التأثیر عد ایتمش و اوجهتله کوکلنده‌کی اضطرابلر برکوزل سکونته ، بربیوك مسرته منقلب اولمشیدی .

انجق اوسکونت ، اومسرت‌ده برچوق زمانلر دوام ایده‌مدی. انسان‌ایچون برحالده وخصوصیله آمال محبتده مقصدك مقدمه‌سیله دکل نتیجه‌سیله بیله قناعت ایتمك محالاتدندر.

حتی روح ، نه‌قدر لذته مستغرق اولسه ینه آنك فوقنده

برلذت تحریسندن خالی قالمدیغیچون عشقك طورلری ، درجه‌لری کوریلورکه قلبه وصال عالمنده هجراندن زیاده اضطراب ویرر. طبیعتده اولان اوخاصهٔ غریبه نتایجندندرکه پریخان ، املنك حصولنه اطمئنان حاصل ایدنجه همان کوکلنده بریکی امل دها پیدا ایتمکه وبوایکنجی املیچون اوّلکندن زیاده خلجانلره دوشمکه باشلادی .

اوامل ده محبتنه عادل کرایدن مقابله کوره بیلمك آرزوی طبیعیسی ایدی. بو آرزوایسه الده اولان اسبابی حسن استعمال ایله حصوله کلیر حاللردن دکلدی که نفوذینه، درایتنه اسناد ایتسون ده آکاده برچاره بوله بیله جکندن امیدوارا اولسون.

پریخان ، بو آرزوایله هردرلو احتمالاتی برر برر پیش نظردن کچردیکی صره‌ده ـ دنیاده برنجی دفعه اوله‌رق کوکلنده برمحبت حس ایتدیکی کبی ینه برنجی دفعه اوله‌رق کندی سیماسنی دوشوندی ، کوزللکی خاطرینه کلدی. فقط بوخاطره ، مرأته اوّلکی بیقیدانه نظرندن حاصل اولان تصورلره مستند اولدیغی ایچون پك ده اعتمادینه مظهر اوله‌مدی ، همان یرندن فرلادی آینه‌سنده کندینی برنظر امعان ایله تماشایه باشلادی .

اویقوسزلقدن کوزلرینه برخمارچوکمش، باقیشی سودا

قدر طاتلی برحزن ایچنده قالمشیدی . تعب جسمانیسیله اشواق وجدانیسی بربرینه غلبه ایله اوغراشدقجه اوکوزل چهره‌سی کاه صباحه قالمش مهتابلر کبی نور ایچنده برطونوقلق کوسترر ، کاه کونشك ضیاسنی هنوز بلع ایتمکه باشلامش کلغنجه‌لر کبی پنبه‌لکله ممتزج برنور لطیفه مستغرق کورینوردی . بولطائف ایله کندی جمالی کندیسنه‌ده دنیالری مفتون ایده‌جك قدر کوزل کورینوردی .

فقط قلبنه بتون بتون قناعت کلمدی . کوزللك مقصدینه خدمت ایده‌بیله‌جکی ایچون ذهنی کندینی بکنمکده کوکلنه آلدانمش اوله‌بیلمسنه احتمال ویردیکندن ساعتلرجه آینه قارشیسندن آیرلمدی . اسیر آلیش ویریشی ایدن قوجه قاربلردن ، اوطه‌لق آلمق استیان کنج بکلردن دها مشکلپسندانه برنظرله سیماسنك ، اندامنك هرجهتنی آیری آیری تدقیق ایلدی . محاکمه‌سنده نهایت درجه‌لرده خصمانه طورانمغله برابر هیچ برطرفنده حسنه سکته ویره‌جك برنقیصه دکل ، حتی لطائفنك مجموعنه برحسن دیکر علاوه ایتمیه‌جك قدر عادیلك بوله‌مدی . بوجهتله اندیشه‌سی عادل کرایك مشربنه توافق ایدوب ایتمامکه منحصر قالمشیدی . اواندیشه‌یی‌ده آز زمان ایچنده دفع ایلدی .

چونکه طبیعتنده بدایع ، فکرنده حقیقت ایله اوقدر امتزاج اولان بر نوجوانك ماهیت جمالی ادراکدن عاجز قاله‌جغنه عقلاً بردرلو احتمال ویره‌مدی. بالعکس کوزللکنه نه‌قدر اطمئنان حاصل ایلدی ایسه عادل کرایه کندینی سودیره بیله‌جکنه‌ده اوقدر امیدلر حاصل ایلدی. جرأت تشبث ، حدت نظر ، آرزوی معالی کبی مزیتلرده عادل کرایه نفسنده بولدیغی مشابهت دخی اوامیدلره خیلیدن خیلی قوت ویرمشیدی .

کیده کیده امیدینك حصولنی لوح ازلدن تحقیق ایتمشجه‌سنه کوکلنه بر اطمئنان ، برسکون کلمکله اورتالق آغارمغه باشلادیغی زمان خزان دورلرینك صبح شافعیسی کبی غریب ویأس آلوده برجمال حزین ایچنده بولنان پریخان، انفلاق سحردن برساعت کچر کچمز حرارت محبتدن نامیهٔ نوجوانیسنه کلان فیضان ایله اوقدر رنك رنك لطافتلر ، اوقدر طاتلی طاتلی کشایشلر ، اوقدر نازك نازك تبسملر ایچنده قالمشیدی که حالنه‌باقانلر ، بدایع نوبهار انسان شکلنه تمثل ایتمش ظن ایلسه روا ایدی .

حالندن اغیاره رنك ویرمامك ایچون برمدت مجاهدهٔ نفس ایله کتم سروورده برملکه پیدا ایلدکدن صکره حضور

شاهی‌یه دخول ایلدی . حمزه میرزا ایله شهریار ، مجلسده حاضر وصحبت ایسه بالطبع عادل کرایه دائر ایدی .

پریخان، نهایت درجه‌لرده صوغوق، فوق العاده بیقیدانه برطرز ایله کندی فکرینه قالیرسه مسئله بیتمش حکمنده بولندیغنی وبلکه شمدی‌یه‌قدر برنتیجه‌یه‌واصل اولنه‌مامسی ایشك صیقیجه طوتیله‌مامسی جهتیله خانزاده‌نك مؤثر بر معاونت کورمکه لایقیله امنیت‌ایده‌مدیکندن نشأت‌ایلدیکی اغلب احتمال اولدیغنی سویلدی . و مناسبت دوشوره‌رك عادل کرایك فطانتنی براز استخفاف‌ایله برابر غازی کرایی برلکده کوتورمك ایستمسی‌ده جالب‌نظر برحال اولدیغنی ایما ایلدی .

بوافاده‌لریله احوال قابیه‌سنی شهریارك دقت ضمایر کشایانه‌سندن پك کوزل ستر ایده‌رك رقیبنك نظرنده عادل کرایه بیاغی بردرجه‌یه‌قدر خصم کورندیکی کبی مذاکراتی صیقی طوتمق رأیی ملاقاتك‌ده سرعتله تکررینی ایجاب ایده‌جکندن پریخانك ایشده کندینه اشتراکی شهریارجه بتون بتون تأثیرینی دکشدیره‌رك اوّللری ناکهظهور برمصیبت کبی کورینورکن شمدیلرده غیر مترقب برنعمت حکمنی آلمغه باشلادی .

شاهك حضورنده ویریلان قرار اوزرینه بربرینك حالندن خبردار اولمیان ایکی رقیب همان ایکی کیجه‌ده برکره عادل کرای ایله اجتماع ایدر اولدیلر. آره‌ده کچن محاورات ایسه یك آهنك اوله‌رق پریخان، ایران امراسنك افکارینی تأمین بهانه‌سیله غازی کرایك ایرانده قالمسنی، مقصدك حصولنی تسریع وسیله‌سیله عادل کرایك یاننده ایران عسکری بولنمسنی التزام ایدر، عادل کرای بو تکلیفلره دائر برنجی کیجه ایراد ایلدیکی معذرتلری کاه الفاظنی تحویل وکاه معناسنی ایضاح ایله تکرار ایلر، شهریارده قبولی نا قابل بر طاقم تعدیلات ایله کویا ایکیسنك آره‌سنی بولمغه چالیشیرایدی.

بواوچ فطنت فوق العاده صاحبی هربری بربشقه مقصده مبنی ایشی اوزاتمغله اوغراشه‌رق کندی امللرینی ترویج یولنده بربرینك‌ده املنه خدمت ایدر طوررلردی.

شهریار، فی الحقیقه قرق سکز ساعتده برکره عادل کرایی کوره بیلمکده اوله‌رق بوایسه اسکی ملاقاتلرینه نسبت پك صیق وبناءً علیه اوّلکی حالنده بولنسه کندنجه فوق الغایه تشکری جالب ایدی. فقط برکره عادل کرایه محبتنی آچیقدن آچیغه سویلمش بولندی. بویله حجابنك برنجی پرده‌لری یپرتیلدقدن صکره سودیکنه قارشی کوکلنده‌کی منویاتی

ستر ایده‌جك برحال قالمدیغندن آرزوسی قدر معاملات نار ونیاز ایله اکلنمك ایستر واو املنك حصولی ایسه بر عالم تنهایی‌یه محتاج بولندیغندن دائما آره‌لرینه کیرن پریخانی قلباً نهایت درجه‌لرده استثقال ایلردی .

عادل کرای، بالعکس شهریار کندیله کورشدکجه یانلرنده عفتك، ادبك اویله برظل مشخصی موجوداوله‌رق قادینك خایع العذارلغنه پرده‌کش رجز اولدیغندن طولایی نهایت درجه‌لرده ممنون ایدی .

پریخانك ایسه محرمانه الفت، شهریاردن بیك قات زیاده شوق ایله آرزو ایلدیکی بربختیارلق اولدیغندن عادل کرایك نوبجیلرینه دائر تصور ایتدیکی تدبیرلرك هبسنی برقاچ کون ایچنده فعله کتیردکدن صکره برچارشنبه کیجه‌سی ایدی که معلوم اولان مجلس مکالمه‌ده شهریار ایله برابر بولنمامق ایچون تمارض ایلدی .

عادل کرای ایله تنها کورشمك شهریارك جاننه منت ایدی . فقط رنك ویرمامك ایچون « سز برابر بولنمدقجه نه‌فائده حاصل اولور؟ مذاکره‌یی بشقه‌برکیجه‌یه براقه‌لم ! » یوللو استغنالره دوکولدی .

پریخان ، قادینك بواستغناسنه « ذاتاً مذاکره سزك

همتکزله وجوده کلامشمی ایدی ؟ دوامنده بنم بولنشم ، بولنمیشم مساویدر . هم دائما ایکی کشی برابر بولنمقدن ایسه آره‌صره کندیسنی تنها کورسه‌کز دها کوزل اولور صانیرم . بنم تکلیفلرمجه اصل مطالعه‌سی نه‌ایسه اطرافیله آکلایه‌بیلیرسکز » سوزلریله مقابله ایلدی .

شهریار ایچون بورأیه موافقت برعمر ابدی یه دکر نعمتلردن ایدی . فقط طالعندن آرزوسنه بودرجه‌لرده موافقتی بردرلو امید ایده‌مدیکی ایچون اوسوزلرك پریخان طرفندن برتجربه اوله‌بیلمسنه احتمال ویردیکندن ، هم تجربه‌یه بردیکر تجربه‌ایله مقابله ایدوب‌ده حقیقت حالی آکلامق ، هم‌ده ظهور ایتمش برفرصتی‌بتون بتون‌الدن قاچرمامق ایچون « حقکز وار اما مجرد خانزاده ایله تنها کورشمکلکمدن حاصل اوله‌جق فائده مکمل اولمز . آره‌صره سزده کندینی یالکز کورملیسکز . بنم‌تکلیفلرم حقنده‌کی فکرینی تحقیق بیورملیسکز که مسئله تمامیله تشریح ایدلسون ، نه‌یه قرار ویریله‌جك ایسه ایجابنه باقلسون » دیدی .

پریخانك اویله بر رأیده بولنمقدن مقصدی ایسه ذاتاً بونتیجه‌یی استحصال ایدی . ایشك بویولده‌قرار بوله‌جغنه

اوّلدن امین اولدیغی ایچون اوقدر زیاده مسرور اولمدی که ممنونیتنك کتمنده برصعوبته اوغرامسون. اوفاجق برهمتله بتون بتون برطور بی قیدانه یه دوکولدی . شهریارك رأینه « اوده اولور » کلمه‌لریله بر قیصه جواب اعطا ایلدی .

شهریار، پریخانك بوطورینه باقه‌رق حرکتنده برتجربه میلی ویاخود کندیسندن شبهه‌لنمك اماره‌سی اولمدیغنه قطعیاً حکم ایلدی . حقیقت حالده پریخانك کوکلنده اویله برمیل، فکرنده اویله برشبهه یوق ایدی. شهریار، بوصورتله پریخاندن کوکلنجه حاصل ایلدیکی امنیت اوزرینه آمالنـه دها زیاده بروسعت ویرمك مطالعه‌سیله « خاطریمه برشی کلیر ، عجبا عادل کرای ایله دائما آیری آیری کورشسه‌ك ، شاید بریمز ایشك برجهتنی بوزارسـه‌ق دیکریمز تعمیر ایلسـه‌ك دها مناسب اولمزمی؟» دیه جك اولدی. بودفعه‌ده پریخان، امتحانه چکلمش اولمق واهمه‌سـنه دوشه‌رك « بنده کزه قالیرسـه بوصورت مناسب دکلدر، دائما خانزاده ایکیمزی بربرمزدن آیری کوردیکی حالده نه‌قدر تأمینات ویرمش اولسه‌ق ینه طبیعی بینمزده اتحاد اولدیغنه حکم ایدر، قطع امید ایلر، بتون بتون ایش بوزیلور. آره صره آیری کورمك بشقه، دائما تنها کورشمك ینه بشقه‌در . آره صره آیری کوریشلورسه

مشغولیت کبی ، کیفسزلك کبی بیك درلو عذر بولنه بیلیر .
یانه هروقت آیری کیدیلنجه عادتك بوتبدلنی نه ایله تأویل
ایدرز » سوزلریله مقابله ایلدی .

پریخانك جوابی شهریارك املنی بردرجه یه قدر تحدید
ایتمش ایسه ده تنها کورشمك قرارینه بتون بتون مانع
اولمدیغیچون شهریار ـ ظاهرده پك معقول کورنمیان ـ
رأینده اصرار ایدوب ده پریخانی شبهه یه دوشورمکدن ایسه
ایشك اودرجه سیله قناعتی بیك قات خیرلی کوره رك آره
صره آیری کورشمك دها مناسب اوله جغنی اعتراف ایتمش
وبواعتراف اوزرینه پریخان ده تجربه یه اوغرامش اولمق
شبهه سندن قورتلمش ایدی .

شهریار « بن بواقشام خانزاده یی براز صقشدیررم .
سزده یارین اقشام کوروشور ، محاوره مزك تأثیراتنی
آکلارسکز » دیه رك پریخانه وداع ایلدی .

شهریار ، عادل کرایك یانه تنها داخل اولنجه کچن
مجلسلرده پریخانی پك کوزل اداره ایلدیکندن ومرحمتی
کندینك ناموس وحیاتنی محافظه ایتمش اولدیغندن بحثلر
آچه رق ایرانك مبالغه لرندن ، مداهنه لرندن دها بالاتر برلسان
ایله برچوق تشکرلر ایتدکدن صکره بحثی محبته انتقال

ایتدیردی وایمادن باشلایه‌رق آرزوسنی اون دقیقه ایچنده صراحته چیقاردی .

عادل کرای تربیه‌سی ، ظرافتی وخصوصیله بولندیغی حالك الجاآتی جهتیله او آرزویی کویاهیچ آکلامز ایمش کبی بر طاقم ذوالوجهین جوابلر ، واهی امیدلر آلتنده مستور براقمغه چالیشیر وآلشدیغی اخفای مرام قوتیله شهریاردن نفرتنی ادب وعصمت شکلنده کوسترمکه موفق اولوردی .

شهریارایسه ـ هرصاحب املك حالنده کورلدیکی کبی ـ عادل کرای طرفندن بررد صریح کورمامکی امیدینك تخلف ایتمیه جکنه برهان واضح صورتنده تلقی ایلدیکندن ایشك بودرجه‌سنی مأمولندن بیك قات بالاتر بردولت عد ایلردی .

ایکی طرف اویله برطاقم حسیات متضاده آره‌سنده ایکی ساعت قدر وقت کچردکدن صکره بربرندن مفارقت ایتدیلر .

شهریار ، مجلسك ختامی صره‌سنده ایدی که معهود مذاکره‌یه عطف مقال ایده‌رك ایرتسی اقشام کندی شاهك یاننده نوبتجی اولدیغندن پریخان یالکزجه کورشمکه کله‌جکنی سویلدی وعادل کرایی کندندن بشقه حمایه ایدر کیمسه اولمدیغنی کوستروب ده معنوی برمنت آلتنده بولندیرمق

ایچون بیچاره قزه ریاکارلق، ناموسسزلق، خائنلك وحتی سحاره‌لك کبی عقلنه کلان هر درلو سیئاتی اسناد ایتمکده ـ آکا دائر اولان اوّلکی صحبتلرندن ـ برقاچ قات زیاده تشدید لسان ایده‌رك وپریخانك مذمتنه « انسان قانی ایچمش برمخلوقدن نه‌امید ایدرسك » سوزیله ختام ویره‌رك عادل کرایه نه‌قدر اقتدار عرفانی وار ایسه جمله‌سنی احتیاطه صرف ایله رنك ویرمامکه اعتنا ایلمسنی تکرار تکرار توصیه ایلدی .

عادل کرای ، اوکیجه‌لك‌ده دفع بلایه مقتدر اوله بیلدیکندن طولایی خواب حضوره طالمشیدی . پریخان ایسه ایکی دقیقه‌جق اولسون کوزلرینی قپامغه مقتدر اوله‌مدی . اوطه‌سی تنها قالنجه یتاغك اوزرینه طوغرلدی . فکرینی بتون بتون امید وصاله حصر ایده‌رك دها کونش طوغمزدن غروبه انتظار ایتمکه باشلادی .

نظرنده زمان انتظارك هرساعتی اوقات جهنم کبی سنه‌لردن اوزون کورینوردی . فقط اوعذاب مدیدایچنده شوق محبت وامید وصالدن کوکلنده حاصل اولان حسیات ایله اوقدر انبساط ، اوقدر فرح بولوردی که فیاض قدرتك دوزخنده بیله اذواق جناندن مستفید اوله‌جق قدر برلطف خاصنه مظهر اولمش کبی کورینوردی .

— ٢٥ —

وقتا که اقشام ایرشدی ، پریخان وجودی مستور قاله جغیچون البسه سنه اعتنایه حاجت کورمیه رك طبیعتده نه قدر ظرافت وارایسه مستوریتنی آچیقلق قدر خاطر ربا ، انتظامنی پریشانلق قدر کوزل کوسترمکه حصر ایلدی . آرقه سنه کومش تمغالریله براق یلدیزلی کیجه لری آندیرر ، آچیق مائی برجار اورتوندی . چهره سنی قپامق ایچون بیاض تلدن برنقاب اختیار ایلدی . اورتوندیکی جارك اوجلرینی ایچ طرفندن قوشاغنه برحالده ایلشدیرمشیدی که خارجدن کورنلر ایچون اندامنك تناسبنی عینیله تصویر ایتمك قابل اولوردی . نقابی اوقدر خفیف ایدی که تنفس ایتدکجه نسیم سحره اوغرامش برك سمن کبی طاغلیوره جك ظن اولنوردی .

بوروحانی جاذبه لر ، بوعاشقانه طورلرله عادل کرایك اوطه سنه کیردی . برمناسب مقام اختیار ایتدی . هرطرفنك تناسبنی ، لطافتنی ، وجودینك بیاضلغنی ، صفوتنی کوسترمك ایچون صاغ آیاغنی جارندن طیشاری براقدی . صول الینی دیزینك اوزرینه قویدی اوطوردی . برحالده که اوطوردیغی یردن مومارك انعطاف ضیاسیله چهره سی تارنکنه وارنجه یه

قدر سچیلیردی. آیاغنده کی ظریف برعجم پشماغی پارمقلرینك صورت تشکلنی بیله کوسترر، الی ایسه بیلکنه قدر بتون بتون آچیقده بولنوردی.

عادل کرای، فوق العاده متمکن برشهزاده اولمغله برابر کنجلکنه منضم اولان مشرب شاعرانه‌سی اقتضاسنجه جاذبهٔ حسنه مقاومت شانندن اولمیان وکوکلنك عنصر ترکیبی ینار طاغلردن آلنمش دینلمکه شایان اولان سینه سوزان محبتدن ایدی. رنك طراوتی هاله‌ده پنبه‌لکنی کوسترن انعطاف ضیا قدر دلفریب برلطافت، جاذبهٔ جمال وزینت اندامی بارقهٔ مهتابدن برالهة الجمال تصویری دوکلمش ده سمانك الك رنکین، الك نجم آلود برپارچه‌سنه بورنمش ظن اولنه‌جق قدر نظر ربا بربدیعه ایله قارشیسنده اوطوران پریخانی کورنجه ووجودینك، اللرینك، آیاقلرینك خیالات رسامانه‌ده بیله مثلی مشهود اولمیان تناسبنه دقت ایدنجه پریخانه همان برنظرده پرستش ایدرجه‌سنه مفتون اولدی.

ذاتاً برحسن طبیعت صاحبنه کوره کوزل برجماله محبت وقته محتاج اولور حاللردن دکلدر. ماهیتنده استعداد اولان اجسامه تنورایچون کونشه برکره مقابل اولمق کفایت ایدر.

عادل کرای ایله پریخان بربریله برطاقم بحثلر، مذاکره‌لر

ایدرلردی . لکن یاری اویقوده ایکن ایشتدکلری سوزه جواب ویرنلر کبی لسانلری ناطقیت ملکه‌سیله سوز سویلر، ذهنلری درك مسموعات اعتباریله مأل آکلاردی.

خیاللری، فکرلری، تمیزلری، وجدانلری ایسه بر برینك تماشای جمالیله براستغراق صرف عالمنه دوشه‌رك اذواق محبتدن، روحانیت سودادن بشقه برشیله اوغراشمغه وقت بوله‌مزدی .

اویله ایکی سودازدهٔ عفت مزاجك هیچ بری دیکرینك حالندن خبردار اولمقسزین حسن وعشقك جاذبهٔ طاقت کدازیله روح ووجدان کبی بربرنده محو اولمشجه‌سنه کچیردکلری اذواق معصومانه حقیقةً ملکلری خنده‌ریز نشاط ایده‌جك لطائف روحانیه‌دن معدود اولسه روادر .

ایکی اوچ ساعت صکره بربرندن آیرلدیلر . فقط جان بدندن آیریلیر کبی آیرلدیلر . بحثه دائر اولان لقردیلرینك خلاصه‌سی ایسه آکلاشلمز برقاچ کلمه‌ایله پریخان طرفندن اوّلکی تکلیفلرك، عادل کرای طرفندن اوّلکی معذرتلرك تکرارندن عبارت ایدی .

هرکس یتاغنه چکیلنجه ـ اوملاقاته قدر کندینی سودیره بیله‌جکندن امین اولان ـ پریخانك کوکلنه ینه

بیك درلو خلجانلر، بیك درلو شبهه‌لر هجوم ایتمکه باشلادی. عادل کرایی اومجلسده امیدندن زیاده کندینه اسیر ایلدیکی خانزاده‌نك هر حالندن آشکار اولور طور ردی. فقط معشوقنك وجودی قارشیسنده بولندقجه هر طرفی نقاب نورایله مستور کورندیکندن بیچاره پریخانك آفتابه مدّ نکاه ایدنلر کبی باصره‌سی خیره‌لر ایچنده قالمش واوجهتله هیچ بر طورینه ذره قدر دقت ایده‌مامشیدی. یالکز حفظ ایده‌بیلدیکی سوزلرینی خاطرندن کچیره‌رك شهریار ایله برابر بولندیغی زمانلر ایدیلان صحبتلردن دها روحسز بولور وبوحالی ایسه فکراً کندینی بکنمدیکنه حمل ایتمك ایستدکجه قلباً مجلسك تنهالغی جهتیله ضروری اولان تربیه‌یه رعایت کبی بیك درلو تأویللرله اواحتمالی دفعه چالشیردی. بوحال ایله بر دیکر ملاقاته انتظار ایتدیکی وقتلری ـ علیهنه جزای اعدامی دعوت ایدر بردعوی اقامه اولنانلر قدر ـ اندیشه‌لر، اضطرابلر ایچنده کچیرردی.

بری طرفدن عادل کرای، قرانلق زندانلر ایچنده ایکن اطرافنه نور یاغمغه باشلامش، عذاب آلوده مزارلر آلتنده ایکن برملك مبشر نازل اولمش کبی سراپا شوق وسرور کسیله‌رك پریخاندن بشقه دنیاده کوزینه هیچ برشی کورنمز

اولمش وکندینی بتون بتون اذواق عشقه تسلیم ایده‌رك آلام عالمی عدم‌آباد نسیانه قدر آتمش ایدی . حیفا که آنك ایچون‌ده بودورهٔ سعادت بش‌اون دقیقه‌دن زیاده‌سورمدی.

چونکه شهریارك کندینه محبت واوجهتله بالطبع پریخانه رقابتندن حاصل اوله‌جق نتایجه دائر ذهننه عارض اولان واهمه‌لری دفع ایله اوغراشمقده ایکن بردنبره قادینك بیچاره پریخانه اسناد ایلدیکی صفت سیئه‌یی تخطر ایتدی، شهریارك مذمتلرینی خوف رقابته‌حمل ایتمك ایستدی ایسه‌ده شاه اسماعیلك اعدامی عموماً پریخاندن بیلندیکی ایچون « انسان قانی ایچمش برمخلوقدن نه‌اومارسك » سوزینی بردرلو خاطرندن چیقاره‌مدی . بیاغی اودنائتده برقادینه میل ایتدیکندن طولایی کوکلنی یرندن قوپاروب‌ده آیاغنك آلتنده‌ازه‌جك درجه‌لرده کندی کندندن نفرت ایتمکه باشلادی. حتی مجاهدهٔ نفسده اولان قدرت فوق‌العاده‌سی جهتیله ساعتلرجه اوغراشه‌رق پریخانك خیالنی بتون بتون ذهننده‌ن رفع ایلدی ، هیچ اولمزسه رفع ایتمش اولمق اعتقادنده بولندی .

ایرتسی اقشام شهریار، پریخانك یاننه کله‌رك تنهاملاقاتنده‌کی مباحثه وحسیاتنك نتیجه‌سنی سؤال ایله « بحثك خلاصه‌سی

اوّلکی مذاکره‌لرك عینیدر. سوزلرندن سزه دائرده هیچ برشی سزدیرمدی . عجایب مشربلی برآدم، براز دهامی صیقشدیرملی نه‌یاپملی ، جوابنی آلنجه برفرصت ملاقات دها اله کچدیکنه حکم ایتمش وفی‌الحقیقه سفر زمانی دها کلمدی ایسه‌ده لازم اولان تدارکاتی اکمال ایچون ممکن اولدیغی قدر سرعتله برقرار ویرلمك مهم اولدیغندن طوتدیره‌رق همان اوکیجه ینه برابرجه ملاقاته کیدلمسنی رأی ایلمشیدی . پریخان ایسه بولندیغی بحران ترددن خلاصنه چارهٔ منفرد اولان بورأیی‌ده براز استغنادن صکره کویا مجرد خدمت شاهیده قصور ایتمامك مجبوریتیله قبول ایلدی .

پریخان، فکرنده نه‌قدر قوت وارایسه جمله‌سنی تأثرات محبتنه غلبه‌یه‌صرف ایده‌رك شهریار ایله برابر عادل کرایك مجلسنه کیتدیکی زمان هرطورینه ، هر وضعنه اوقدر دقت ایتمش ایدی که بارقهٔ ذکاسی بتون بتون کوزلرینه طوپلانمش دیناسه روا ایدی . فقط عادل کرایك یوزینه دها برنجی باقیشنده پشیمان اولمغه باشلادی .

چونکه عادل کرای، پریخانی کورنجه ـ شدت مفتونیت برحقلی سبب ایله برطرف اولنجه یرینه شدت نفرت بدل اولمق طبیعی بولندیغیچون ـ کوکلنده غلیان ایدن غیظی چهره‌سنده

کوسترمامکه بردرلو مقـدر اوله‌مدی . شهریاردن اولان استکراهنی خفیف خفیف تبسملر، نازك نازك استهزالرله‌ستر ایده‌بیلیردی . فقط نه‌زمان پریخانه توجه ایدرسه سیماسی جلادینه قارشی یاتان مخلوقلر قدر قورقنج برشکل غریبه کیرردی .

بیچاره قز، بو اوضاعی کوردکجه وجودینك هرذره‌سی آیری آیری پاره‌لنه‌جك بردرجه‌یه قدر کلمشیدی . کویا که معشوقنك جمالندن آییره‌مدیغی خیاط باصره‌سنك هربری قزغین برمیل اولور بینه صاپلانیردی . کویا که طیشاری آتمغه میدان بوله‌مدیغی کوز یاشلرینك هردانه‌سی برطمله آتش کسیلیر قلبنه دوکولوردی .

شهریار، کمال شوق ایله بحثی اداره ایلدیکی صره‌ده برقاچ دفعه سوزه قاریشه بیله‌رك آنده‌ده محبته مغلوبیتندن وعادل کرایك توجهنه عرض اشتیاقدن کندینی آله‌مدی. اوّلکی مجلسلرك خلافنه اوله‌رق شهریارك تکلیفلرینی تخفیفه چالشدی. خانزاده‌ایسه نفرتنی اودرجه‌ایلری کتورمشیدی که بیچاره‌نك بوطور رضا جویانه‌سنه دقت بیله ایتمدی .

عادل کرایك اودقتسزلکنه باقه‌رق شهریارده دائما پریخانك سوزینی کسر واوّلکی تکلیفلرده اصرار ایدردی.

بحثی آزدیره آزدیره مکالمه‌یی قطع ایده‌جك درجه‌لره کتیردکلری صره‌ده شهریار، ینه لسانی دکیشدیردی، خاطر جویانه برطاقم مکالمه‌لرله عادل کرایی تسکین ایده‌رك مذاکره‌یی ایرتسی کیجه‌یه تعلیق ایلدی .

پریخان، چکدیکی بار آلام آلتنده بتون بتون ازلمش ، محو اوله‌جق درجه‌یه کلمش اولدیغی حالده اوطه‌سنه کیرنجه همان چارشبنی، نقابنی آته‌رق یوزی اوستنه یتاغه ییقلدی. بر ایکی ساعتلر هیچ برشی دوشونمکه مقتدر اوله‌مقسزین طویه طویه آغلادی. آنکله‌ده تسکین اضطراب ایده‌مدی. عادل کرایك حالنی دوشنوردی ، هروضعنده مبالاتسزلغه دکل، بیاغی نفرته نیچه بیك دلیل بولوردی . سبب تحری ایدردی، خاطرینه ذره قدر برشی کتیره‌مزدی. شهریارك فسادینه حمل ایتمك استردی، حال بوکه آنك‌ده عادل کرایی کندندن صکره کورمدیکنه ولوکه کورمش اولسون اویله برفساددە بولنمق لازم کلسه کندینی برابر کوتورمکده بوقدر خواهش کوسترمیه‌جکنه، خصوصیله شهریارك اویله برفساده قیام ایتمسی ایچون‌ده برسبب بولنمدیغنه ، شهریارك ایسه لزومسز یره هیچ بر شیئه تشبث شانندن اولمدیغنه نظراً آکاده بردرلو امکان ویره‌مزدی . ذهننه امواج دریا

عددنجه واهمه‌لر هجوم ایدر، ینه جمله‌سی امواج دریا کبی هیچ برشکلده طورمقسزین محواولور کیدردی. وجودی کوکلنده‌کی محبت کبی هم‌ازیلمش، هم‌ده حضوره بتون بتون دشمن اولمشیدی. کوزلرینه باشنده‌کی سودا کبی قورقنج قرانلقلر چوکردی. فقط کویا که‌اوسواد مظالمك دهشتندن اویقو یاننه تقرب ایده‌مزدی.

نظرنده مزاردن هیچ فرقی‌اولمیان اوطه‌سنده نارسیده مدفونلر کبی ایکلیه ایکلیه صباحه واصل اولنجه سیبسز بلالره، ناکهظهور مصیبتلره‌ده بتون بتون مغلوب اولمق شانندن‌اولمیان قوهٔ قلب ومتانت‌افکاری سایه‌سنده کندینی بردرجه‌یه قدر واهمه‌لردن، تأثرلردن تجرید ایده‌رك عادل کرایده کوردیکی حالك بأی حال سببنی آکلامغه ذهننده قطعیاً قرار ویردی. اوعزم ایله طوغریجه شهریارك یاننه کیدرك وکیجه‌کی شدتندن طولایی نخوتنه طوقونمیه‌جق صورتده برطاقم خفیف تعریضلردن صکره ایران ایچون اوقدرفائده‌لی برایشی قوهٔ قریبه‌یه کلمش‌ایکن بویله عارضه‌لرله ایستیلان نتیجه‌یی تبعید ایدوب طورمقده هیچ معنی اولمدیغنی بیان ایله «بوکیجه بن یالکز کیدرم خانزاده‌یی هیچ اولمزسه اولکی‌ملایمتنه ارجاع ایدرم» دیه‌رك سائقهٔ مصلحتله شهریاری رأینك قبولنه مجبور ایلدی.

اقشام اولوب ده پریخان، شهریار ایله بولندیغی زمانلردن دها مستور، دها زینتسز برحال ایله اوطه‌سنه کیرنجه عادل کرایك ینه انفعالات قلبیه‌سی بردن بره غلیان ایلدی. بادیٔ نظرده پریخانك اوقدر زینتسز برطرزده کلمسندن ممنون اولمق ایستدی، صکره اوحال ایچون‌ده برقاتدها غضبی زیاده‌لشمکه باشلادی.

پریخان، هرنه یاپار هرنه‌سویلرسه کوکلنده قپانمغه یوز طوتمش اولان جریحه‌نك برطرفنی یارمق، تازه‌ملك قبیلندن ایدی. بتون بتون انقطاع الفتله چکدیکی اضطراب دروندن قورتلمق ایچون هرچه بادآباد قرار مأیوسانه‌سنی کوزه آله‌رق پریخانك اك نازك، اك ملایم سوزلرینه بیاغی تربیه‌سنه یاقشمیه‌جق وخصوصیله بولندیغی حال ایله هیچ مناسبت آلمیه‌جق درجه‌لرده چرکین مقابله‌لر ایدردی. پریخان، بو حقارتلری آنجق یارم ساعت قدر چکه بیلدی. نهایت بتون بتون صبر وسکونتنی غائب ایلیه‌رك وآغلامق میلنه بیك بلا ایله غلبه ایده‌رك شویولده برمجادله‌یه باشلادی:

پریخان ـ صانیرم که بن شمدی‌یه قدر سزه رعایتده قصور ایتمدم. حقمده بومعامله کز نه‌در، برقباحتم وارسه سویلیکز.

عادل ـ ای بن سزه نه‌یاپیورم .

پریخان ـ شو سوز کزدن‌ده نه یاپدیغکزی آکلامیورمیسکز ؟ عادتا حقارت ایدییورسکز .

عادل ـ استغفرالله بن اسیر برآدمم، برشاه همشیره‌سنه حقارت نه‌حدمدز .

پریخان ـ مانع دکل ، حقارته برده استهزا علاوه ایده‌بیلیرسکز . مرد اولانلرك شانی عاجز قادینلره اویله معامله ایتمکدر .

عادل ـ عفو بیوریکز ، بنده کزی سوز سویلمکه مجبور ایدرسکز . صکره بلکه تربیه‌مك خارجنه چیقارم .

پریخان ـ سویلیکز قباحتم نه‌اولیور ، سویلمزسه کز مرد دکلسکز .

عادل ـ (براز ترددن صکره) افندمز بنده قان دوکرم ، اما غوغاده دوکرم ، کیزلی اوطه‌لرایچنده دکل .

پریخان، جوابدن عادل کرایك مقصدینه انتقال ایدنجه اللرینی باشنه قویه‌رق وکمال نفرت وحدتله برآه ایده‌رك « شاه اسماعیلی بنم تلف ایتدیردیکمه‌سزی ده‌ایناندیردیلر، یانکزه کلدکجه قارشیکزده پوصودن اوریجی برحیدود طوریبور فرض ایدیورسکز ، بکا ایتدیککز حقارتلر

کوکلکزك نفرتندن ایلرو کلیور اویله‌می؟ اسماعیلی کندی حیاتمی مخاطره‌یه قویدم‌ده بن‌شاه ایتدم. خلق بویله شیلرده براز نفوذم، اقتدارم اولدیغنی بیلیرلر، بیچاره‌نك قاتلی بلنمدیکیچون ذهنلرنده اویله برقباحتی بکا اسناد ایتدیلر، یوقسه بالله‌القهار اعدامندد نه‌رأیم وار ایدی، نه‌ده کندینه قصد اولنه‌جغنی ذره قدر تفرس ایده‌بیلمشیدم (شدتله یوزینی آچه‌رق) یوزمده‌کی نقابی حجابمدن اورتلمشیدر صانیورسکز، باقکز! چهره‌مده‌خائن قیافتی، کوزمده جلاد باقیشی، برطرفمده قان لکه‌سی کوره‌بیلیرمیسکز؟ بن کیدرم بوندن صکره یانکزده کلم. شاهنك قانی ایچن برجانوار سزه کیم بیلیر نه‌لر یاپمز» دیدی، قپویه‌طوغرلدی.

صوك لقردیلرینی سویلرکن ایسه کوزلرندن باران بلا کبی یاشلر دوکولمکه باشلامشیدی. برصورتده که حدتله آل آل اولان چهره‌سی اوزرنده آقوب کیدن کریه دانه‌لریله شهابلره غرق اولمش بر شفق بلوطنه بکزه‌مش ایدی.

پریخان، فی‌الحقیقه شاه اسماعیل مسئله‌سنده بیکناه اولدیغندن قلبنده‌کی اطمئنان قوتیله هرسوزی وبلکه هروضعی معصومیتنه بربرهان کسلدی. عادل کرایك نظری

ایسه فهم حقایق ایچون لسان حالك اوقدر طلاقتنه محتاج اولمدیغندن کوکلنده‌کی شبهه‌لر ، نفرتلر تمامیله امنیته ، مفتونیته انقلاب ایلدی .

پریخانك اویله بر مهارت دل شکارانه ایله نقابی آچیلوب ده عادل کرای، برقاچ کیجه اوّل پرده آلتندن خیال میال تماشا ایلدیکی مه جمالنی هردرلو هائلدن مجرد اوله‌رق کورنجه کوکلنده‌کی حال ، محبتدن آرزوی پرستش درجه‌لرینه یاقلاشمش ایدی . هله اوحال حزین ایله اوطه‌دن چیقمق ایستدیکنی کورنجه بتون بتون اختیاری الندن کتدی. همان اوکنی کسه‌رك « الله عشقنه مرحمت بیورکز، جرمك نه قدر بیوك اولدیغنی بیلیرم. کوزلر کزدن بغیر حق آقان بر طمله یاش یرینه صوك قطره‌سنه وارنجه‌یه قدر قانمی دوکسه‌لر ینه آزدر. لکن بنی خلقك کفتکوسی آلداتمشیدی. مرحمت مذهبنده خطایه جزا اولمز . قباحتمی عفو ایتمه‌دن کیتمك خدا بیلیر بنی اولدیرمکدن بیك قات بتردر » یوللو بر طاقم نیازلره باشلادی .

عادل کرایك بومرتبه تلاشی تأثر وندامتدن زیاده سودای محبته دلالت ایلدیکندن عادل کرایك آغزندن چیقان هرلقردی پریخانه برنفخهٔ روح کبی تأثیر ایدردی .

پریخان، بویله هم معشوقنك شبهه‌سنه غلبه ایتمك وهم ده محبتنه اطمئنان حاصل ایلمك کبی کندنجه هربری دنیالر دکر ایکی موفقیته نائل اولدیغی حالده ینه فوق العاده براقدام ایله کندینی ضبط ایده‌رك سرورینی کتم ایله «مسافرسکز» رعایته بورجلی‌یز. آلدانمقده‌ده سزه قباحت بوله‌مم. چونکه بنی‌ده، خاقلك خیالات ومفتریاتنی‌ده تمامیله بیلمزسکز، بوحادثه‌یی‌ده کأن لم یکن حکمنده طوته‌لم» دیدی، ینه برکوشه‌یه اوطوردی.

بوصره‌ده یالکز اوّلکی حاللرینه کتیردیکی تغیری اونوتمش کبی نقابنی آچیق براقمقدن عبارت ایدی. ینه مکالمه‌یه باشلادیلر. عادل کرایك مفتونیتی بردرجه‌یه وارمشیدی که همان پریخانك هرتکلیفنه موافقتی کوزه آلمق ایستر ایدی. فقط ینه خفیف خفیف مخالفتلردن کری طورمزدی. آکا سبب ایسه هپ پریخاندن آیرلمق مطالعه‌سی ایدی. پریخان‌ده عادل کرایدن اوقدر ملایمت کوردیکی حالده تکلیفلرینی قبول ایتدیرمکده اصرار ایتمز ایدی که آنك سببی‌ده عینیله معشوقندن آیریلق قورقوسندن بشقه برشی دکل ایدی.

— ٢٦ —

عادل کرای‌ده پریخان کبی اوقدر دهشتلی ، اوقدر جانخراش برمجادله آره‌سنده هم معشوقه‌سنجه اولان شبهه‌سنی دفع ایتمکه وهم‌ده ایتدیکی بربیوك مناسبتسزلکی عفو ایتدیرمکه مقتدر اوله‌بیلدیکی ایچون ایکی دنیاسنده بردن نائل سعادت اولمش درجه‌لرده ممنون ایدی . فقط براملی وارایدی که حاصل اولمدقجه دنیاده حیاتك برلذتندن مستفید اولمغه امکان تصور ایده‌مزدی . اواملی ایسه پریخانه محبتنی قبول ایتدیرمکدن عبارت‌ایدی .

عادل کرای ، الك مخاطره‌لی زمانلرده حیاتنی قورتارمق ایچون اولومی کوزه آلانلر کبی بو املنی‌ده حاصل ایتمك تمنیسیله برتجربهٔ طالعه قیام‌ایتمکدن چکنمدی . پریخانی تنها اوله‌رق برنجی دفعه کوردیکی زمان برمناسبت دوشوروب‌ده کندیسنه ویرمك ایچون ماجرای محبتی حاوی اولان شومنظومه‌یی ترتیب ایلدی :

« صورت منظومه »

مادرله پدر اولوب بهانه سوق‌ایتدی قضا بنی جهانه
خان زاده ایدم ولادتمده طوغدم ینه پك قلندرانه

عریان وسفیل ایدی وجودم محتاج دکلسه آب ونانه
برقطره سوده دهان آچاردی مألوف ایدی کریه وفغانه
بکز تسه بنی خطا دکلدی برکیمسه باقوب ده عارفانه :
زنجیرده ایکلیان اسیرك قوینده کی طفل ناتوانه
فطرتده تساوئ ظهوری بو حال ایله خالق یکانه
اطفالده کوستروب طوررکن بیك حجت ایله جهانیانه
بیلمم نه سببله واردی دائم کوشمده شوهاتفی ترانه :

یوکسل که یرك بویر دکلدر
دنیایه کلیش هنر دکلدر

کلدی بدن ضعیفه قوت اولدی یوریمك ده بشقه عادت
یرلرده سورنمه وقتی کچدی طوغرلدی سمایه طوغری قامت
محو اولدی بشیك ببك صالنجق اکلنجه یه، ذوقه کلدی نوبت
یانمده کی دایه لر ایدردی هر حالمه آیری آیری دقت
اما ینه کندی عالممده مخصوص ایدی کندیمه حکومت
رؤیا کبی کچسه ده چوجقلق بردرکوزه خواب ایله حقیقت
حالا او زمانه طالبم بن دوندرمکه عمری اولسه قدرت
اطرافمی سیرایدر صانیردم انسانی ملك ، جهانی جنّت
دیردی ینه متصل باشمده اما که اوهاتف هدایت :

یوکسل که بویك قدر قالیرسك
سعی ایله که بی هنر قالیرسك

کلدی دم رغبت معارف اولدم نیچه فنه بن ده واقف
هر علمه که صرف دقت ایتدم بر مشکله اولمدم مصادف
هر هانکی کتابی درس ایدنسه‌م کویا بن ایدم آکا مؤلف
ادرا کمه سعیم اولدی یاور تحقیقمه حافظه‌م مرادف
بر بحثی اونوتمدم جهانده براصل ایله دوشمدم مخالف
ایلردی فحوله هر کلامم تعیین مقاصد ومواقف
عرفان ازل مسائلنده فکرمدی ینه بکا معرّف
تحقیق صفات خالق ایتدم اسرار ینه اولمدمسه عارف
طورمز ینه اعتلای جاهه بو بیت ایله سوق ایدردی هاتف:

یوکسل هنرکله قانع اولمه
احسان خدایه مانع اولمه

خان اولدی قریمه بر برادر چکدی بنی تختنه برابر
اولدی هوس شباب متروك کلدی یرینه امور کشور
اولمشدی مقلدم جهانده عدل عمری، عطای جعفر
عزم ایتمشیدم قلمرومده ترك ایتمامکه خراب بر یر
بر رأیمه بولمدم معارض بر امرمی ورمدم محقر

دورمده عبادی کبریانك دلسیر سرور ایدی سراسر
هر کسده کی خندهٔ نشاطك عکسیله آچاردی دلده کللر
حکممده صفا سورن رعیت اوصافمی ورد ایدردی یریر
اما که ینه ایدردی هاتف کوکلم بوعتاب ایله مکدر:

یوکسل که جهان سفیل ودوندر
رغبت آکا عادتا جنوندر

حرب آچدی عدویه آل عثمان مردم دیانه کورندی میدان
اورنك شهامتمدن ایتدم آت صرتنه نقل مرکزشان
تیر اولمشیدی المده نیزه بکزردی کمانه سیف بران
میدانه کیرنجه ظن ایدردم هر برق بلایی ورد خندان
یانمده قضا طوررردی دائم باشمده اجل دونردی هر آن
طوب اولسه آتلسه باغریمه ارض اولمزدی ینه کوکل هراسان
جان قورقوسنه دکرمی بر عمر باقیمی اولور جهانده انسان
کوستردیکم اقتدار ونجدت ایتمشدی بتون جهانی حیران
حیفا که ینه صدای غیبی بربویله مأل ایدردی اتیان:

یوکسل که بونك ده فوقی واردر
انسانلغك آیری ذوقی واردر

بختم نه سیاه ایمش که بیلمم حالمله دکشدی حال عالم

برعرصهٔ کیروداره دوشدم هیچ مثلنی کورماشدر آدم
برحزب قلیل ایدی معینم اعدا ایسه لشکر عرمرم
برتیغه بدل کلیردی بیك تیر بر آتشه قارشو بیك جهنم
حالجه اجلله پنجه لشدم ایتدم اوقدر عدوبی درهم
سیفم قیریلوب آتم اورلدی دوشدم یره واردی کوکسمه دم
نه کاره یارار سنان وخنجر نه جانلی کزر معین وهمدم
کلدی دم ذلّت اسارت موت اوزلر ایکن دل مؤلم
اغرب که ینه ایدردی تکرار هاتف بوسوزی بکا دمادم:

یوکسل بوده شیوهٔ خدادر
اسرارینی صورمه کیم خطادر

یوکسل نه دیمك نه در بو تحقیر هاتف نه دن ایلر امری تغییر
دشمنلریمه اسیر ایدم بن بو یمده اکرچه یوقدی زنجیر
مقصود ایسه رتبهٔ شهادت بن حاضر ایدم کیم ایتدی تأخیر
تا قلبمه اولمدی خلیده دستمده کی پارچه پارچه شمشیر
حقك دخی اعتنای وارمش افعالنی ایلمکده تصویر
دنیاده ده بر ملك یاراتمش ویرمش آکا اقتدار تقدیر
عادل کبی براسیر طوتدی کوکلم کبی ملکی ایتدی تسخیر
یوکسل نه دیمك که هاتف غیب سنسك بکا کوکلم ایتدی تقریر
یوکسلمکه قالمدی مجالم بول دردیمه وارسه بشقه تدبیر

« بنشینم وسر بپیش پایت
برخیزم وجان کنم فدایت »

معهود ماجرادن صکره پریخان، اوطه‌سنه برنجی دفعه اوله‌رق تنها کلدیکی کیجه عادل کرای ده مخصوصاً منظومه‌سنك تبییضیله مشغول بولنمش ایدی . پریخان « اکر محرم دکلسه یازدیغکزی بزده کوره بیلیرمیم » دینجه عادل کرای « بنم محرم نه‌ایشم اوله‌جق، عالم تنهاییده اماتهٔ زمان ایچون برایکی بیت سویلدم » جوابنی ویردی .

پریخان « ایرانلی ایسه‌لکده براز ترکجه‌ده آکلارز ، اشعارکزی کورمکه جواز وارمیدر» سوزلریله منظومه‌یی ایستدی . عادل کرای ، کاغدی ایکی قات بوکه‌رك « شو نسخه‌سنی افندمز ایچون یازمشیدم ، برخالی زمانکزده اوقورسکز » دیدی ، تقدیم ایلدی .

پریخان، عادل کرایك کرك اوضاعندن وکرك سوزلرندن شعرك کندیسنه متعلق اولدیغنی یك نظرده تفرس ایلدیکی ایچون اومجلسده اوقومق ایستمدی . آلدی، قوینه قویدی. برزمانلر معتاد اولان صحبتلری تکراردن صکره اوطه‌سنه چکلدی .

شعری اوقونجه عادل کرایك صحیفهٔ وجدانی تمامیله مطالعه ایتمش وهرحرفنده کندی محبتنی مندرج کورمش کبی برامنیتلره ، برسعادتلره مستغرق اولدی . فقط کرك اوکونه‌قدر سکوتی وکرك برقاچ کیجه اولکی معامله‌سی ایچون عادل کرایی اوزوب‌ده عاشقانه بر انتقام آلمق هوسندن‌ده کچه‌مدیکیچون شوغریب مقدمه‌لی مکتوبی یازدی، طرفداری اولان نوتجیلرك بریله عادل کرایه ارسال ایلدی :

« صورت مکتوب »

« شعرکزی اوقودم . حرکتکزك نتیجه‌سنی بیلیورمیسکز؟ سوق قضا سزی اسیر ایتمش، ینه بوکون قوجه ایرانه حکم ایدن برشاه عالیشانك سرایننده اوطوریورسکز. میربانکز سزه کندی شهزاده‌لرندن ، اقرباسندن زیاده رعایت ایدییور. سزکله رسمی مقاولاته کیریشمك ایستیور. حرمنی ، همشیره‌سنی امنیت ایدییور ، تنهاجه اوطه کزه کوندریور. سزایسه اوپادشاهك همشیره‌سنه حرف انداز لغه، محبت پرداز لغه قالقشمقدن چکنمیورسکز. مطلقادوشونمش

ودوشوندیککز حالده البته یقین حاصل ایتمش سکزدرکه بوحرکتك جزاسی قهقهه زندانی دکل ، مزار عدمدر !

بوقدر مخاطره‌لری اختیار ایتدیککزی تصور ایتدکجه حیرتمدن نه سویلیه جکمی بیلمیورم. فقط نه یالان سویلیه‌یم، سونجمدن‌ده چیلدیره‌جغم کلیور . دنیاده هیچ برکوکل اولمسه کرکدرکه محبتنه بوندن مؤثر ، بوندن بدیهی دلیل کوسترمش اولسون. کندی تجربه‌لرم میدانده طوریور. ظن ایدرمیسکزکه یانکزه برنجی دفعه تنها کلدیکم کیجه نقابمك خفتی، جارمك زینتی تصادف قیلندن ایدی ! صانیرمیسکزکه کچن اقشامکی ماجراده نقابمی آچدقدن صکره قپامق خاطریمه کلمدی! برقادینه کوره امکانك نهایتی عد اولنه‌جق درجه‌لرده محبتمه دلیللر کوسترمشیدم ، نظر کزده هیچ برینك حکمی اولمدی . سز ، بکا توجهکزی بنم ایچون نفسکزی مخاطره‌یه القا ایتمکله کوستریورسکز. بن‌ده سزه اسارت وجدانمی ان‌شاءالله یولکزده اولمك، قوجاغکزده تسلیم جان ایتمکله اثبات ایدرم . هیهات ! عجبا بر بیچاره‌یه روح حقیقیسی اولان جانانك قوجاغنده تسلیم جان ایدوب‌ده موتنده حیاتدن زیاده لذت بولمق نصیب ایده‌جك قدر فلکده انصاف وارمیدر .

آه ! سن نیچون بو مملکتلره دوشدك ! جسم لطیفی نور تجلیدن مخلوق برملکك بوقره طوپراقلر ایچنده نه ایشی وار ایدی ، بنم ایچونمی کلدك؟ الله عشقنه سویله ! بنم ایچونسه قدومکه نه درلو پیشکشلر ایثار ایده‌یم؟ جانه جوهر دیمشلر ، فقط سنك کبی بر مهمان عزیزك قدومنه اهدا اولنمق ایچون اوجوهرك ده قیمتی یوقدر . باق ! نه قدر دلی دلی سویلنوب طوریورم یانه یاپه‌یم ! محبتك انسانده ادراك می براقیور؟ دها سکا مالك اوله‌مدم ، المدن قاچرمق قورقوسیله هلاك اوله‌جغم . کوکلم سینه‌مدن آیریلوب ده روحانی مجلسکك ندیملکی خدمتنده بولنمق ، روحم بدنمدن چیقوب ده نورانی وجودیکه سایه‌لك ایتمك ایستیور .

برنور لطافتسك ، درونکده اوقدر حرارت نه‌در ؟ شعریکك خیالاتنی آتشله‌می ترکیب ایتدك ، هر حرفی کوکلمه یاپشمش ، جان یاقمقده محبتکله یاریشیور .

هوای محبتکده انفاس عیسی خاصیتیمی واردر ، جمالك کوزمدن دور اولدقجه دقیقه‌ده بر کره هلاك اولیورم ده خیالك نظرمدن کچدکجه وجودمه بر روح دیکر افاضه ایدییور .

آرایش رنکار نکیله تجسم ایتمش نوبهار میسك ، عکسك

کوکلمده جلوه‌ساز اولدقجه کوزلرمدن نیسان قطره‌لری کبی کریهٔ مسرت دوکیلیور ، کوکلم ریاض جنت کبی بیك درلو ازهار لطائفله مالا مال اولیور .

محبتك دنیاده الك بیوك برلذت اولدیغنی ایشیدیردم . فقط عذابنده بیله دنیالر دکر بر بشقه لذت اولدیغنی بیلمزدم . نه‌سویله‌یم ، دهانمدن روحلر جوشان اولسه ، قلممدن نورلر جریان ایتسه ینه اذواق وجدانمی تصویره مقتدر اوله‌میه‌جغم . کل کل ، سینه‌می آچ کوکلمه باق ! کورکه عشقك نه‌غریب برکرامته ، نه بیوك براعجازه مالك ایمش . عوالم روحانیه‌نك نه‌قدر اذواقی ، نه‌قدر بدایعی وار ایسه نصل برنقطه‌یه جمع ایتمش ، نصل برلوحه‌یه نقش ایلمش ! آه ! کل دییورم ، نصل کله‌جکسك ، فلك غدارلقده برطور دیکر ایجاد ایتمش ، عالمی فیوضاتنه غرق ایتمك ایچون یارادلمش برآفتابی برزندان ظلم ایچنده صاقلایور ! ضرری یوق سن روحسك ، ولوکه مستور اول ، آمالك سنی آرایه‌رق آیاغمکه کلیر !

ایشته بوکیجه پریخانك کلیور ، ملاقاتده ضروری شهریارده بولنه‌جق . اوف !.. مجلسکه کلدکجه ذهنمده‌کی قاره قاره خولیالر بیله یانمزه تقرب ایتمکه جسارت

ایده‌میورده باشی اوجمزده طولاشان اوکابوس نه‌در ؟ عجبا بنم هرآنی برعمره مرجح بیلدیکم اوروحانی اذواق محبتی اویقوده‌می کچیرییورز ؟

برلشدیکمز زمان بحثی قیصه کسه‌لم ، ارکن طاغیله‌لم، شهریارایله مذاکره‌یه ختام‌ویردکدن صکره بن‌تنها کله‌جکم، ذره کبی آفتاب جمالکه انجذاب ایله کندی کندیمی غائب ایتمك ، نور عالملرینه قارشمق ایچون کله‌جکم .

مکتوبمی کتیرن قوریجی محرممدر ، بو کیجه صباحه قدر سزی او بکلیه‌جك . ساعت بشدن صکره آندن بشقه سرای ایچنده آچیق برکوز ، آیاقده بروجود قالمز .

یوقسه سن‌ده اوزمان اویورمیسك ؟ اویومه ، بن رؤیامدن هیچ برزمان آیرلمیان مثالکه خیالکدن زیاده مشتاق اولمسه‌م بردقیقه کوزلریمی قاپامق ایسته‌مزدم ، بتون عمرمی تخیلکه حصر ایدردم . بیلیرمیسك که سنی بردقیقه‌جق دوشنمك وجودمه ساعتلرجه اویقودن بیك قات زیاده راحت، بیك قات زیاده سکونت بخش ایدییور. فقط رؤیاده مثالك هیچ برزمان کوزمك‌اوکندن آیرلمیان خیالکدن دها جسمانی ، دها روحانی ، حتی دها نورانی، دها وجدانی کورینیورده اویقویه راحت ایتمك ایچون

دکل، سنی ایستدیکم کبی کورمك، یولکده راحتمی غائب ایتمك ایچون یاتیورم.

مکتوبمه جواب ایسته‌مز! یانکه دعوتسز کلمك مزیتنی بکا براقیرسه‌ك پریخانکی برکره دها احیا ایتمش اولورسك! شعر سویلمکه مقتدر دکلم که سوزکزی تنظیره هوس ایده‌یم. مع‌مافیه حرکتم حقیقت حالده جرأتکزه برغریب نظیره‌در. شعرکز، سزی مزار عدمه ایصال ایده بیله‌جکنی مکتوبمك ابتداسنده یازمشیدم. سزایسه ذاتاً کفنی بوینده کزن قهرمانلردن اولدیغکزی فعلیات ایله اثبات ایتمش اولدیغکزدن طبیعی سزك ایچون اولوم پك قورقنج برشی اوله‌مز. لکن بن شمدی یه‌قدر برلحظه‌جق حیات کوردم. اوده التفاتکه مظهر اولدیغم زمانلردر. بو جرأتم بنی اوالتفاتدن محروم ایده بیله‌جکی ایچون دها دنیاسنی یکی آکلامغه باشلادیغی وقت ارتحال ایتمش معصوملر قدر آجینه‌جق برمصیبته اوغرامغی کوزیمه آلدم. برمزبله‌یه کونشك ضیاسی دوشر، فقط انسانك نظری کوکل بولاندیرمق قورقوسیله تعلق ایتمك ایسته‌مز. سز صورتده کونش، سیرتده انسان دکلیسکز؟ قادینلره لایق اولمیه‌جق یولده عرض ایتدیکم اشتیاقلردن احتمال که.. آه احتمال که..

استکراه ایدرسکز نه‌یاپه‌یم ! ریایی عرض محبتدن دها فنا بولدم، مادام که حالمی هر نه‌وقت اولسه سویایه‌جکم قباحتمی برمدتجك پردهٔ ریا آلتنده صاقلامق طبیعی هم سنك ، هم بنم قدرمزه مغایر اولور .

حرکتم نفرتکی دعوت ایدرسه هلاك اولورم. حال بوکه دردیمی عرض ایتمامش اولسه‌م ینه هلاك اوله‌جغم . ایکی درلو اولوم آره‌سنده قالمش بر بیچاره‌نك حیاتنی قورتارمق اوفاجق برنظر التفاتکزه محتاجدر . باقی : بیلمم نه‌سحر ایتدك ...

« رسیده کار بجایی که کفر اکر نبود
ترا پرستم وکفتم خدای من اینست » پریخان

عادل کرای، مکتوبی آلنجه مقدمه‌سنی بیك درلو اولوم عذابلری ایچنده بیتیره‌بیلدی . ذهننه عارض اولان وله ، کوکلنی استیلا ایدن خلجان ایله اوطه‌نك برطرفنه ییغیله‌رق ساعتلرجه وجودینك برجزؤینی تحریکه مقتدر اوله‌مدی . نهایت چکدیکی اذالردن قورتلمق ایچون زهر ایچمك ایستیان خسته‌لر کبی حیات وآلام حیاتنك ختامنی تسریع ایدر امیدیله کاغدی برکره دها النه آلدی ، آشاغیلرینی اوقومغه باشلادی. بردن بره کوزلرینه اینانمق

ایستمدی ، تکرار تکرار مطالعه ایتدی . ذهننك ادراك معانیدن عجزینه حکم ایتمك ایستدی . اویله برمقدمه‌دن بویله برنتیجه‌نك ظهوری نظرنده مزاردن ریاض جنتی تماشا ایتمك قبیلندن اولدیغی ایچون بو عالمك احوالندن خارج برنعمت کبی کورینوردی .

مکتوبی یکرمی اوتوز کره اوقودی . هر کلمه‌سنك حاوی اولدیغی معنایه آیری آیری دقتلر ایتدی . عقلی صحیحاً پریخانك عرض محبت ایلدیکنه حکم ایدردی . فقط بردرلو کوکلی امین اولمق ایسته‌مزدی . مالك اولدیغی اومشرب شاعرانه ، اوقابلیت محبتله برابر ینه علاقه‌یی ارککلره مخصوص عد ایتمك ، قادینلری یالکز سولمك ایچون یارادلمشدر قیاس ایلمك ایستردی .

ضعف قلبك برنوعی‌ده بر بختیارلغه تفاوت امل قورقوسیله اعتماد ایده‌مامکدر . ایشته عادل کرایك بو ترددلری‌ده هب اوضعف قلب اقتضاسندن ایدی . فقط پریخان کبی حقیقت قدر کوزل بر وجوددن یالان صادر اوله‌بیله‌جکنه ذهننده بردرلو احتمال ویرمدیکندن دوشونه دوشونه نائل اولدیغی حسن قبوله تمامیله اعتماد ایلدی . سعادتنك درجه‌سنی لایقیله تقدیر ایتدی . اقشام اولنجه‌یه

قدر کچیردیکی زمان، طبیعتك فوقنده عد اولنه‌جق برطاقم اشواق‌ایله مالا مال‌ایدی . کویا که حسن کبی نورلر ایچنده طورر ، عشق کبی روحلر آره‌سنده کزردی . نظرنده بولندیغی غربت ، وطن قدر سویملی ، دوشدیکی اسارت حریت قدر جاذبه‌لی کورینوردی .

— ۲۷ —

وقتا که اقشام اولدی وشهریار ایله برابر عقد ایدیلان مجلس هرطرف بربرینك فکرینه ممکن اولدیغی‌قدر متمایل کورندیکی ایچون بحثی اوزاتمغه احتیاج قالمدیغندن ـ همان برایکی ساعت ایچنده طاغلدی . عادل کرای، اوطه‌سنك کوشه‌سنه چکیله‌رك وکوزلرینی قپویه دیکه‌رك هلال عید بکلر کبی وقف انتظار اولمشیدی .

آره‌دن بربچق ساعت کچر کچمز قارشیدن پریخان ظهور ایلدی . عادل کرایك بتون بتون مأمولنه مغایر اوله‌رق جاری‌ده ، نقابی‌ده سیاه ایدی. بورنك هائل ایسه عادل کرایه صباح‌العید امل بیلدیکی اوزمان وصالی بردور ماتم شکلنده کوستردی . فقط پریخان اوطه‌یه کیروب‌ده قپویی‌قپاینجه همان‌اوزرنده بولنان ستره‌لری آتدی. یوقاردن

آشاغی کیندیکی بیاض لباسلرله ظلمتدن صیرلمش ده نور ایچنده قالمش ابرسحر کبی آغر آغر یوریه رك یاپراقلرندن تجرد ایتمش ده چیچکلره غرق اولمش نهال سمن کبی نازلی نازلی خرامان اوله رق کلدی، عادل کرایك یاننه اوطوردی.

عادل کرایك صاری یه مائل اولان نورانی چهره سیله پریخانك صاف بیاض جمالی، بعض کره آچیق هوالی صباحلرده بربریله امتحان لطافته قالقیشیر کبی بری طلوع ایتمش ایکن بری غروب ایتمیان شمس ایله قمرك برمنظره ده طوریشنی آندیریردی.

کیجه آیك اون آلتیسنه مصادف اوله رق مهتاب، اوطه نك پنجره لرندن داخله طوغری برسیلاب نور آقیدیر، نسیم پنجره نك پرده لرینی اهتزازه کتیردکجه انعطاف ضیاده حاصل اولان تغیرلردن اوسیلاب نور تموجه کلمش کبی کورینوردی. اوطه نك خارجنده کی باغچه یه دوکیلان ضیادن شبنم دانه لرینك هربری برطمله نور کسیله رك طفل طبیعت، اومسیرهٔ صفاده طوپلایه بیلدیکی قدر آتش بوجکلریله معصومانه برشهر آیین اجرا ایدییورظن اولنوردی. بهارك فیضیله باغچه ده کی کللرك طبیعتك فوقنده کورینه جك قدر کثرتنه باقیلنجه ایران خیالاتنه مبتلا اولان برشاعر ایچون

صبر وطاقتسز چیقوب برکل دخی پیدا ایدر
خنده صیغمز غنجه‌نك کویا لب خندانه

تصورینی عالم خیالدن جهان مثاله چیقمش فرض ایتمك قابل ایدی .

کویا که بخشایش قدرت ، بویله پریلر نزهتکاهی دینیله‌جك قدر لطیف برمکان ایله ملکلر سور سروری عد اولنه‌جق قدر روحپرور برزمانی اوایکی عاشقك الفت معصومانه‌سنه برقاندها لطافت ویرمك ایچون عالم طبیعته احسان ایلمشیدی .

پریخان ایله عادل کرای ، هیچ برلقردی سویلمکه مقتدر اولمقسزین دقیقه‌لرجه بربرینك حسننده محو اولمشجه‌سنه بربرینی تماشا ایتدکدن صکره پریخان ، چفته خلقه‌سیله کیوانك کوزللکنی تصویر ایتمك ایسترمش کبی ایکی قوللریله عادل کرایك چهره‌سنی صاردی ، وجدانی برصحبت شوق وغرامه باشلادیلر .

بویله رنك وبوی عصمتله مستور اولان مجالس محبتك احوالنی ایضاحه قالقشمق برغنجه‌یی نفسله آچمغه چالیشوب ده صولدیرمق قبیلندن اوله‌جغیچون بوایکی عاشق عفت پرورك

اوبزم صفاده حصه‌یاب اولدقلری لطائف محبتی تعیین ایتمکه اصحاب مطالعه‌نك خیالنی توکیل ایلدك .

یالکز شوراسنك بیانی لازم‌درکه مجلسك مباحثاتی یالکز اذواق عشقه انحصار ایتمدی ، ایکی عاشق برزمانلر بربرینك طویه طویه تماشای جمالندن ، برزمانلرده وجدانلرنده‌که حسیاتك تعاطیٔ آثارندن مستفید اولدقدن صکره حالك روحانیتی ، محبتك انوار لطائفی آغر آغر چکیله‌رك استقبال دیدیکمز لیلهٔ یلدای دهشت ، هردرلو ظلمتی، هردرلو مهالکیله نظر ابتصار اوکنده تجسم ایتمکه باشلادی .

عادل کرایك اسارتنی ، پریخانك اسارتدن دها مقید اولان موقعنی برلسان حزن‌وتأثرله تصویر ایده‌رك واثنای مباحثه‌ده هربری کوکلندن براملی ، لسانندن برسوز قاچیره‌رق محبتی صورت مشروعه‌ده وصالك چاره‌سنه انتقال ایتدیردیلر .

عادل کرای ، اوبابده برتدبیر بوله بیلمکدن عجزینی بیان ایدنجه پریخان « حقکز وار حیفا که اسیرسکز ، الکزده قدرت یوق! غریبسکز بورانك حالنه وقوفکز ناقص! قادین آغزینه یاقشمزسه‌ده بربرمزدن کتم ایده‌جك

برسرمز قالمدی . بن دوشوندیکم تدبیری سویلیه‌یم: یارین آقشام سزه‌شهریاری حمزه ایله برابر کوندریرم . حمزه‌یه‌ده ایما ایله بعض شیلر آکلادیرم ، مکالمه‌یی اوزاتمیکز ، دولته امنیت کلمك ایچون بنی نکاح ایله ایستیکز، اقتداریمه اعتمادلری پك زیاده‌در هم موافقت ایدرلر، هم ده برادریکزی آلیقویمق، یاخود یانکزده اوردویه کوندرمك کبی تکلیفلرك هبسندن ال چکرلر » دینجه عادل کرای ، حیران حیران پریخانك یوزینه باقه‌رق شو محاوره‌یه باشلادی :

عادل کرای ـ نه‌سویلیورسکز ؟ دیمك سزك حقیقت حالدن هیچ خبریکز یوق. امانره‌دن‌ده خبریکز اوله‌جق. سز اومکالمه‌لره جدی نظریله‌می‌باقیورسکز؟ بنی کرچکدن ایران ایله اتفاق ایدر ، کرچکدن خلیفه‌یه ، خانه عصیان ایدرمی قیاس ایلیورسکز ؟

پریخان ـ جدی دکلسه اومحاوره‌یی آچمغه نه‌لزوم وار ایدی ؟ راحتده ایدیکز ، اذیتده دکلدیکز که دفع بلا ایچون بویله برتدبیره قیام لازم کلسون . اسارتدن قورتلمق فکرنده اولسه‌کز یالان سویلمکی واسطه‌ایده‌جك قدر قورقاقلغی سزدن مأمول ایتمم .

عادل ـ هیچ بریسی دکل ، شهریار کندی کندینه اویله برمکالمه تصور ایتمش ، وقوعنی شاهه سویلمش سزده

مأمور اولنجه یالانه اشتراك ایتمسه‌م رذیل اوله جغنی، بلکه اعدام اولنه جغنی دوشونمش کلدی، آغلادی ، فریاد ایلدی ، کوکلم خباثتنی میدانه چیقارمغه قائل اولمدی .

پریخان ـ ذهنمه برحاللر کلیور ! واهمه‌م تجسم ایدییورده جادی کبی کوزمك اوکنده طولاشیور !.. شهریارك سببسز هیچ برشیئه تشبث ایتدیکی یوغیدی ، نه‌لزوم کورمش که کندینی اویله برمخاطره‌یه دوشورمش .

عادل ـ کندنجه لزوم وار ایمش !

پریخان ـ نصل لزوم ؟

عادل ـ بنمله هرزمان کورشمسی اقتضا ایدرمش . آکاده بویالاندن بشقه برچاره دوشونه‌مامش .

پریخان ـ سزکله نیچون هرزمان کورشمسی اقتضا ایده‌جك ؟

عادل ـ بنی سوییورمش‌ده آنك ایچون .

سوز ، بورایه کلنجه پریخان مأیوسانه برفریاد ایده‌رك ایکی الیله باشنی صیقدی . مجنون مجنون اوطه‌نك اطرافنی طولاشمغه باشلادی. برخیلی زمانلر بوحرکت قسریه ایله کزندکدن صکره کلدی ، اللرینی عادل کرایك دیزلرینه طیادی « بکا ویردیکك خبرك نه‌اولدیغنی بیلیورمیسك ؟

اولوم مژده‌لری ویردك !.. قارینك نه‌قدر ملعنته ، نه‌قدر خنزیرلکه قابلیتی اولدیغنی دوشونه‌مزسك ! ایکی ساعتلك ذوق شهوانیسی ایچون بتون دنیایی فدا ایدر . حالمزدن ذره قدر خبر آلیرسه بتدیکمز کوندر . باشکه اولدرمکه ، قانمزی ایچمکه بیله قناعت ایده‌مز!.. شوسرایك ایچنده براز نفوذم وار ، بن شهزاده ، اوبرفقیر قزی ایکن حیثیتمی بیله چکه‌میور ، شمدی کندیسنه رقیب ، هم‌ده غالب رقیب اولدیغمی کوررسه قودیرمش کوپکلر کبی کندی کندینی یر !. اوف !.. آدیمی‌ده رقیب غالب قویدم سویله ! الله عشقنه سویله ! آنی سومیورسك یا ؟.. سورسه‌ك بیله بنی دها زیاده سورسك دکلمی ؟.. » یوللو سویلنمکه باشلادی. عادل کرای ، پریخانك هرعباره‌سی برقاچ دقیقه کریهٔ یأس ایله انقطاع ایدن سوزلرینی بهت صرف ایچنده دیکلردی.

لقردی محبت مسئله‌سنه کلنجه بردنبره وجدانی غلیان ایتدی ، وجودی سراپا آتش حدت کسلدی « دنیاده هیچ انصافك یوقیدرکه کندیکی اویله برجادی‌یه قیاس ایدرسك ! انسان نه‌قدر طبیعتسز اولسه بیلانی‌ده سومك احتمالی وارمیدر ؟.. بنم کوکلمدن اوقدر آلچقلغی نیچون مأمول ایتدك » یوللو پریخانه کوره اك بیوك التفاتلردن

بیك قات قیمتلی براز ستملر ایراد ایتدکدن صکره « شمدی تلاش ایتمکدن برنتیجه حاصل اولمز . باش باشه ویره‌لم‌ده چاره‌مزی دوشونه‌لم . ایکی فکر اتحاد ایدرسه بردنیا ایله اوغراشه‌بیلیر » سوزی‌ایله مقابله ایلدی .

برقاچ ساعت مذاکره‌دن صکره پریخان ، عادل کرایك یاننده عسکر کوتورمامك فکرنده ثبات ایتمسنی ، فقط غازی کرای قهقهه‌دن چیقمازلمق وخانلقله برخدمتده قوللانلمق شرطیله ایرانده براقمغه موافقتله برابر شهریاری اغفالده دخی دوام ایلمسنی ، پریخانك‌ده اوردو ایله کیدرك کندی ایله برابر عثمانلی طرفنه کچمسنی بررأی سالم صورتنده بیان ایلدی ایسه‌ده عادل کرای « ذاتاً بریکی خبیثه‌نك تکلیفی ، بنمله عثمانلی ملکنه برابر کچمکدر . صکره آنك الندن نصل قورتیله بیلیرز ؟ » دیمکله برقاچ دقیقه‌لر فکر خفیسنی کشفه چالیشیرجه‌سنه عادل کرایك یوزینه دقت ایتدکدن صکره پریخان « سزه برشی سویلسه‌م خائنلکه حمل ایتمزسکزیا » دیوب‌ده عادل کرایدن « الله عشقنه شوتکدیری براق ، جانمه قصد ایتدك ایسه‌هردقیقه‌ده برکره اولدیرمك مرحمته مطابق دکلدر » جوابنی آلنجه « والله تعریض مقصدیله سویلمدم ، بنی دیکله‌ییکز ، ینه

اولکی یمینی تکرار ایدرم ، بنم اسماعیل ثانی مسئله‌سنده صنعم، خبرم یوق‌ایدی. فقط خاندانمك بقاسندن امین‌دکلم، حتی نه یالان سویلیه‌یم بقاسنی‌ده ایسته‌مم . شاه ، علیل برشی. بوقاری، ارواح خبیثه‌کبی عروقنه، اعصابنه کیرمش نه‌امر ایدرسه آنی یاپدیربور . بن بوراده اولمسه‌م ایرانده ذوقی ایچون قان دریالری ، آتش طوفانلری پیدا ایدر . حمزه‌نك شجاعتنه، قهرمانلغکز ایچون سزه اولان مفتونیتنه باقمیکز ، والده‌سندن بتردر . ملك آنك النه قالیرسه قیرلرمزده، طاغلرمزده برچادر دیرکنه مقابل بیك مزار طاشی بولنور . عرضه تسلطدن اوتانمز ، جان یاقمقدن اوصانمز ، برغریب جانواردر . عباس ، درت یاشنده برچوجوق ، خانلر ایچنده نه‌قدر قان قوقوسیله بسلنور ، شهید مسلوباتیله کچنیر کشتنی موجود ایسه اطرافنه طوپلانمشلر ، اللرنده اومعصومی سپر لعنت ایدوب ده جانلری بدندن ، بدنلری ستر عورت ایده‌جك پیرهندن عریان براقمق ، جنکیزك دورینی اعاده ایتمك ایستیورلر . اهالی، جمله‌سندن وحتی سایه‌لرنده کندی حیاتلرندن بیزار اولمش . برکیمسه‌یه برکوتولك ایتمدم، هرکسك بردرجه‌یه قدر توجهنه نائلم . دایم شمخالك طرفدارلری دائما امرمه

منتظر طوریبور . محرم برچـوق آدملرم وار ، فقط هم محرم ، هم کارکذار کیمسـه‌یه مالك دکلم . اکر اویله برواسطه‌م اولسه شمدی بودولتی تقلیبه مقتدرم . صفوی اولادینك عمومنی طوتار ، جانلرینه قصد اولنمامق شرطیله یا استانبوله، یاقریمه کوندریرز. سزك شاهلغکزی‌ده اعلان ایدرز . هم خاندان عثمانی ایله آره‌ده‌کی اختلاف قالقـار ، هم خلق بونلرك شرندن امین اولور، هم بز بختیار اولورز ، هم‌ده نه یالان سـویله‌یم ، بن‌ده شهریاردن سنی سومکه جسارت ایتدیکی ایچون ایسـتدیکم کبی برانتقام آلیرم ، یوللو ایضاح مرام ایلدی .

بوتصور، عادله بادیٔ نظرده خولیا قبیلندن کورندی. فقط خولیا ایسه‌ده طاتلی برخولیا اولدیغندن بتون بتون رد ایتمك ایستمدی ، شوصورتله بحثه باشلادی :

عادل ـ شهزاده بایزید وقعه‌سنی تخطر ایتمیورسکز .

پریخان ـ سز شهزاده بایزید ایشنی تقلیب دولت تشبثنه قالقشدیغندن بیلیرسـکز اما ایرانده اعتقاد اویله دکلدر . بایزیدی استانبولك طلبی اوزرینه افنا ایتدیلر اعتقادنده‌یز . طوغریسی‌ده بواولسـه کرکدر . چونکه شهزاده ارتحال

ایتدکدن صکره سلطان سلیمانك ظاهرده هیچ برسبب یوغیکن پدرمه بوقدر احسانلری طوقوندی . هم سز بوبیوایه علیلی پدرمه، کندی حالکزی شهزاده بایزیده می قیاس ایدرسکز ؟

عادل ـ یا آره‌ده‌کی مذهب اختلافنه نه‌دیه‌لم ؟

پریخان ـ نه‌دیه‌جکز، ایرانه شمدی‌یه قدر حکم‌ایدن پادشاهلرده سنی یوقمیدی؟ نه‌حاجت ، بوسلطنته عصرلرجه خاندانکزك اعضاسی مالك‌اولمشلردی. ایچلرنده هانکیسی شیعی ایدی ، هانکیسنه ایرانلیلر اطاعت ایتمدی ؟ امین اولکزکه سلطنتی برسلسله‌یه منحصر اولمق سعادتی یالکز عثمانلیلره مخصوصدر. ایران‌اوزرنده صفویلرك حق حکومتی نه‌قدر ایسه سزك‌ده اوقدردر . بلکه سزك حقکز بزدن زیاده‌در . چونکه سلطنتکز هم دها قدیم ، هم دها مدیددر. ایرانلیلر محمودغازاندن صکره خاندانکز سایه‌سنده ایتدکلری راحتی، کوردکلری سعادتی تاریخلرده‌اوقویورلر. قریمده‌کی عدالتی بوراده‌کی ظلم ایله مقایسه‌دن‌ده عاجز دکلدرلر . تشبث طوغری طوتیلورسه مقصدك حاصل اوله‌جغنده شبهه اقتضا ایتمز . عاجز قالدیغمز حالده عثمانلی طوپراغنه کچمك قراری ینه الیمزده طوریبور .

عادل کرای ـ بنم مزاجم براز غلیظدر، برشی سویلسه‌م طارلمزسك‌یا ! خاندانکه نصل قیه بیلیورسك ؟

پریخان ـ خاندانمك نه‌سنه نصل قیه‌جغم ! سوزلرمه دقت ایتمدك ، شمدی بنی ینه اقربا خائنلکی تهمتی التنده‌می کورمك ایستیورسك ، بنم دایم شمخال اولدیغنی بیلمیورمیسك ؟

عادل کرای ـ بیلیورم ، فقط شمخالدن بشقه اقرباك یوقمیدر ، اوراسنی آکلامیورم .

پریخان ـ بشقه اقربام اولمسیدی اسماعیلك تخت سلطنته کلسیچون برقادین ایکن جانمی مخاطره‌یه آتمغه نه‌دن مجبور اولوردم . آنك سنیلك دعواسندن بشقه سائر قرداشلرمدن نه فرقی وار ایدی ؟ خانزاده‌م ! حالامی آکلایه‌مدك ، بن سنی‌یم ، تربیه‌می والده‌مدن ، دایمدن کوردم .

محاوره‌نك نتیجه‌سی ایسه عادل کرای ایچون پریخانك بررأینه مخالفت ، قلبنه ملکله کلمش برالهامه اعتماد ایتمامك قبیلندن اولمشیدی .

ایکی مبتلا ، خیاللرینی برقرار جدی صورتنه تحویل ایلدکدن صکره تشبثلرینه محرم وکار آشنا برواسطه تدارکی

مطالعه‌سنه صرف ذهن ایتدیلر . پریخان هیچ کیمسه‌یی بوله‌مدی . عادل کرای ، جزمینك جلبنی تصور ایلدی .

اصحاب ذکانك مشاوراتنده رأیدن رأی تولد ایلمك طبیعی اولدیغندن جزمینك جلبنی دوشوندکلری صره‌ده آکا کوندریله‌جك آدمك کیزلی ویا آشکاره ارسالی شقلرینی مقایسه ایلدیلر . آشکاره یعنی شهریار ایله شاهك معلوماتی منضم اوله‌رق کوندرلمسی طرفنی ترجیح ایتدیلر . بوکا بهانه اولمق ایچون عادل کرای طرفندن برمناسب آدم ارسالی وآکاده ایراندن بردیکرینك ترفیقیله قریمك حال حاضرینی اوکرنمکه حصول مقصد ایچون لزوم کوسترمك رأینده بولندیلر .

پریخان، بومناسبتله شمخالدن‌ده معلومات آله بیله‌جکنه اعتماد کوستردی. عادل کرایك کندیله برابر اسیراولانلر ایچنده محرمانه قوللانه‌جغی برایکی تاتار اولدیغی کبی ظاهرده شهریارك ، حقیقتده پریخانك منسوبلرندن صادق اسمنده برطاغستانلی وار ایدی که پریخان، کندیسنه هرحالنی امنیت ایله سویلیه‌بیلیردی، آنکله عادل کرایك یتیملکدن پرورده ایده‌رك انسان آره‌سنه قاریشدیردیغی ابراهیم اسمنده بربنده‌سنك ارسالنه قرار ویردیلر .

مذاکره‌لرینك نتایجندن برقرار دها حصول بولمشیدی که کندیلرنجه ایشك اك مشکل ، اك جانخراشی ایدی . اوده آدملری کیدوب کلنجه‌یه قدر شهریارك شرندن تمامیله تحفظه مدار اولمق ایچون ممکن اولدیغی قدر آز برلشمك وفقط مکالمات روحانیه‌لرینه انقطاع کلمامك اوزره هرکون برر مکتوب ایله احوال وجدانیه‌لرینی بربرینه تصویر ایتمکدن عبارت ایدی . ایکیسی‌ده حفظ حیات ایچون عملیات جراحیه‌یه ایستر ایستمز رضا ویره‌ن بیچاره‌لر کبی کمال حرمان ایله بوقراره موافقت ایلدیلر .

ایرتسی کیجه شهریار ایله برلشدیلر ، هرنه رأی ایتدیلرسه قبول ایتدیردیلر . غازی کرایه خانلق تکلیفی ایله آدم کوندردیلر . صادق‌ایله ابراهیمی پریخان طرفندن شمخاله‌رسمی بعض هدایا شایعه‌سیله حدوده سوق‌ایتدیلر . پریخان دایسنه ، عادل کرای عثمان پاشایه خفی برر مکتوب یازه‌رق ایکیسنی‌ده ایرانلیلر نظرنده ابراهیمدن دها امین اولدیغی ایچون صادقه تسلیم ایتدیلر .

پریخانك مکتوبی یالکز شمخالدن کندی امرینه مخالفت ایتملرینك ایرانده‌کی آدملرینه تأکید اولنمسی طلبندن عبارت ایدی . عادل کرای ، کاغدنده درایت

وامنیتی جامع بر آدمه مالك اولسه ایرانجه بر مسئلهٔ داخلیه چیقاره بیله جکنی واهلیتی جهتیله جزمی بر بهانه بولنوب ده یاننه کوندریلورسه حصول مقصده پك زیاده امید وار اولدیغنی بیان ایلمشیدی .

بوتشبثدن صکره عادل کرای ایله پریخان هفته‌ده ، اون کونده بر کره آنجق تنها برلشیرلر وسائر کونلرده آشاغیده نمونه اوله‌رق برقاچنك صورتی یازیلان مکتوبلرله تسکین اشتیاق وادامهٔ نشاط ایدرلردی .

عادل کرایدن پریخانه

فراقك بوقدر شدید برعذاب ، انتظارك بوقدر دلسوز بر آتش اولدیغنی بیلمزدم !.. کوزلرم تماشای جمالکدن دوراوله‌لی سکز کون اولمدی ، وجودم سکسان سنه مزارلرده قالمش‌ده بتون بتون محو اولمغه یوزطوتمش میتلرده بکزییور . آینه‌ده‌کی عکسمه باقدقجه کندی کندمدن قورقیورم . هیهات ! بوحال ایله بکا نصل محبتك دوام ایده‌جك ! محبتك بندن انقطاع ایدرسه بن نصل یاشایه‌جغم ! کوکل بردرلو مواصلت زمانلرینك معین برفاصله ایله محدود اولدیغنی ایستمیور . ولو بردقیقه ایله تحدید اولنسون اودقیقه انسانه حیاتندن اوزون کورینیور !.

ضرری یوق ، اولورم !.. سنك ایچون اوله‌جك دکلمیم! سنك ایچون اولمك عندمده عمر ابدی‌یه مرجحدر. لکن فراقه!.. آه اوظالم فراقه ! نه‌یاپالم حیاتم فراق ایچنده کچیور. اولسه‌م ینه‌فراقکه دوشه‌جکم ! فی‌الحقیقه موت ، هجران کبی عمره سورمیه‌جك. فقط هجران ابدی‌یی دعوت ایده‌جك!.. هجران ابدی!.. نه‌جانکدازلقردی! نه‌مدهش تصور !

عجبا اك قدرتلی جبابره ایله اك عاجز ضعفایی همحال ایدوب‌ده نظر حکمت اوکنده عدالت مطلقه‌یه بربرهان بدیهی کوسترن قره طپراق ، اوعدالت مطلقه حرمتنه اولسون اش یارادلمش ایکی روحك الی‌الابد وصالنه حائل اولمقدن چکنمزمی !..

هجران ابدی !. نه‌اولمیه‌جق واهمه ! نه‌کولنج خیال !

عجبا احوالی کندی کبی فانی ، اوقاتی دوری کبی محدود اولان دنیای دنینك یالکز هجراننده‌می ابدیت حاصل اوله‌جق!.. خلاق کریمك قوللرینه نزهتکاه مرحمتی اولان عالم آخرتده وصال عاشقانه‌دن بیوك نه مکافاتی واردرکه محبت کبی اللهك اعز الطافی دنیایه منحصر اولسون‌ده عمر ابدی هجران ایچنده کذار ایلسون . آه !

بختیارلق اوعاشقلر کدرکه علائق جسمانیه‌دن تجرد ایده‌رك ارواح علویه‌یه قاریشیرلر . اذواق جماله ، لذایذ محبته مستغرق اولورلر. نور کبی هر آنده برعالمدن برعالمه انتقال ایدرلر . خیال کبی هردقیقه‌ده برجهان شوق، بر جنت انشراح ایجادینه مقتدر اولورلر !..

یوق، عشقك بوجهان فانیده‌ده کچیله‌میه‌جك ، طویوله‌میه‌جق لذتلری واردر ! اولمسه ایدی اوحس علوینك بوعالمده ظهوری عبث حکمنده قالیردی .

نفسمزده تجربه ایتمیورمی‌یز ، دوشونیورم خیالکی پیش نظره آلوب‌ده شوکاغدی قاره‌لدیغم زمانك برصفاسنی نشئهٔ اخری اذواقنك پك چوقلرینه دکیشه‌میورم .

هجران ایچنده ایکن خیالکله بوقدر لذت بولیورم ، بزم وصالکده تماشای جمالکله نه‌حاللره کلدیکمی آندن قیاس ایده‌بیلیرسك !.

اوف! بوهجران نه‌در! نیچون ایستدیکمز زمان بربرمزی کوره‌میه‌جکز ! آره‌ده رقیب وارده آنك ایچون دکلمی ؟ رقیب اوله‌جغنه قهر اولیدی !

ملعونه بزدن نه‌ایستر ، بنی سوییورمش نه‌یاپه‌یم بن کندینی سومیورم . بکا محبت ایتمسنی بنمی تکلیف ایتدم که

جزاسنی چکه‌یم ؟ حالمی دوشوندکجه قاز، باشمه بردرجه حرارتله صعودایدییورکه بینم‌اریبوب‌ده یرلره دوکوله‌جك ظن ایدییورم . بیلمم سنك محبتکه لایق اوله‌جق قدر قیمتدار برشی‌دکلسه‌م آنك هوساتنه شایان اوله‌جق‌قدرده آلچقمی‌یم ! سبحان‌الله !.. عاشق اولدرمش محبتلر چوق کوردم، فقط محبتك معشوق‌اولدیرن نوعنی هیچ‌ایشتمامشیدم. ظاهر فلك اوبلایی‌ده بنم ایچون صاقلامش !

آره‌مزده سکسان آدیم مسافه یوق ، بنده بوقدر اشتیاق، سنده اودرجه مرحمت وارده ینه بربرمزی‌سکز کونده اولسون کوره‌میورز . کوره‌میورز دکل، کندی اختیارمزله کوره‌میورز . هجرانك بونوعی‌ده چکیلیر اذیتلردنمیدر ؟

نه‌یالان سویله‌یم ، بن بوحاله طاقت کتیره‌میه‌جکم. جادینك برهوسی‌ایچون اختیاری برحسرت ایچنده‌اولمکی بردرلو کوکلم قبول ایتمیور. ایلك کوردیکم زمان کندیسنه طوغریدن طوغری‌یه نفرتمی بیان ایده‌جکم ، بندن فارغ اولسون . خبیثه ، وصالکه مانع اولدقجه بنم حیاتمدن یاشیور ، بکا مخصوص اولان اذواق محبتی غصب ایتمش آنکله اکلنیور قیاس‌ایدییورم . مرحمت ایت !.. بواقشام

یانمه کل ! براز کوکلم سکونت بولسون ! براز عقلم باشمه کلسون‌ده ایده‌جکم حرکتده برمناسبتسزلك ایتمیه‌یم !.. سوزلریمك ربطسزلغندن قوای فکریه‌مك ارتباطنه نه‌قدر خلل کلدیکنی آکلارسك . باقی نه دیه‌یم، امرکه منتظرم.

درد فراقی چکمکه یوق دلده اقتدار

بن اولمك ایسترم بکا قطعی جواب ویر

عادل کرای

پریخاندن عادل کرایه

مرحمتسز ، بنی کندکدن دها راحت برحالده‌می صانیورسك که هجراندن اوقدر آجی آجی شکایتلر ایدییورسك ! بن کندی اضطرابمه تحملدن عاجزم ، سنك محزونلغندن کوکلمده آچیلان یاره‌لره‌ده نصل طاقت کتیره‌یم !.. یوق!.. سویله ! سویله !.. نه‌دردك وار ایسه بکا سویله !.. تك سنك کوکلك براز خفت بولسون‌ده ایسترسه بتون عالمك بار آلامی بنم کوکلمه ییغلسون !.. انصافسز! اواستغنالرك نه‌در؟ سن بنم ایچون ضعیفلارسه‌ك شکایتکده‌کی تغیّر محبتمك انقطاعینمی ایجاب ایدر !! بکاعائد

اوفاجق برتأثریکی کوکلمده‌کی خیالکدن قیمتدار بیله جکمده شبهه‌می ایدرسك !..

یاهله ! وجودکه برازضعف عارض اولمغله نه‌اوله‌جق، حسنکه زوالمی ترتب ایده‌جك !.. مهتاب بوقدر شکللره کیرییور ، هانکیسنده لطافتنه خلل کلدیکنی کوردك !

هایدی بواستغنا کده قاتلانه‌یم ، مقصدك ستم اولسه بیله آنی‌ده بربیوك التفات عد ایده‌یم ! اوموت کبی، هجران ابدی کبی هائل هائل سوزلریکه نصل طاقت کلیر ، بکا آجیمزسه‌ك کندیکده آجیمزمیسك ؟ تشأمدن کیم نه‌فائده کورمش ، طوتالم که فائده‌سی اولمدیغی کبی ضرری‌ده اولمسون ، قلبه ویرمسی طبیعی اولان بیهوده اذیتلرینی اختیار ایتمکده نه‌لطافت واردر ؟..

الله کوسترمسون سکا برحال اولورسه بنم صاغ قالمقلغمه احتمال وارمیدر ؟ ولو مزارمی آیرسونلر ، فلکك پنجه‌سی بیله کوکللرمزی بربرندن قوپاره‌مز .

خیال ایله ، یازی ایله اکلندیککی کندك اعتراف ایدییورسك، اوحالده برقاچ کونلك تحسردن اوقدر شکایته حق بوله‌بیلیرمیسك !

هجرانی بز کندیمز اختیار ایتدکسه اختیارمز قلبمزك

آرزوسندنمی نشأت ایتمشیدی ، میدانده اولان مخاطره موهومیدر ؟ برخائنه‌نك شرندن صاقنمق ایچون اوچ بش کونلك تحسرلری اختیار ایتمیه‌لمده بربریمزه قاوشمدن کندیمزی مزارلرك قوینونه‌می آته‌لم ؟

اوف ! نیچون ملعونه‌یی خاطرمه کتیردك ؟ یانمه کلسه‌كده وجودمك حرارتنی ، حرکتنك حالنی کورسه‌ك اوطه‌مه انسان قیافتنده بربیلدیرم دوشمش قیاس ایدرسك .

سنی سوییورمش ! .. دیوانه بیلمزکه شیرك جانه قصد ایدییور . سندن صاقلانم ، کوکله حقلی برغیظ مستولی اولورسه ارسلانلرله پیرتجیلق یاریشنه قالقشمق ایسترم . خیر! اوبندن سنك برذره غبار پایکی آلمغه مقتدر دکلدر . اوف ! بکا اویله شیلر دوشوندیرمه ! بالله خنزیری آیاغمك آلتنده ییلان ازرکبی تپه‌لرم ! محبت نه‌در بیلورسك ! قیصقانجلق نه‌در بیلمزسك !.. وجودمك هرذره‌سنه آیری آیری آتشلر یاغیور ، آیری آیری خنجرلر صاپلانیور . ینه بویله ایکن صبر ایدییورم . سندن‌ده صبر نیاز ایدرم . اکر بنی سوییورسه‌ك باشم ایچون خنزیره رنك ویرمه ، برشی سویله! آکا مغلوب اولمقدن حاصل اوله‌جق نتیجه‌یی بیلمیورمیسك ! هم بربرمزه طویمه‌دن فنا بوله‌جغز ،

هم‌ده یوزینه برکره باقمقله آتشه آتلمش جزؤ معدنی کبی باشدن آشاغی ایده‌بیله‌جکمز بر آلچغك پنچه‌سنده زبون اوله‌رق تلف اوله‌جغز. بوکیجه یانکه کلدیکمی ایستیورسك. آیاقلری آتشین زنجیرلرله باغلی بر بیچاره‌یی جنت قپولرینی آچوب‌ده نزهتکاهلرینه دعوت ایتمك نه‌بیوك غدارلقدر. هیچ کلمکه مقتدر اولسه‌م سندن دعوته‌می انتظار ایدردم. انسان اخص آمالی النه کچرده اغتنام ایچون تکلیفه‌می محتاج اولور؟..

بواقشامکی نوبتجی بیلدیکمز دکل، نصل کیزلی کله‌یم، آچیقدن کله‌جك اولسه‌م نه بهانه، نه‌وسیله بوله‌یم؟

یالکز بکا قیه‌جق اولسه‌لر یارم ساعت ذوقك ایچون محشره قدر هجرانکه قائلم. فقط سکاده قیارلر. سنی ذره قدر مخاطره‌ده بولندیره‌جق برتشبثی سنك ایچون سنك امرکله‌ده بردرلو ذهنمه صیغدیره‌میورم. یارین کیجه فرصت بولور، کلیرم. الله عشقنه صبرایت! حالمدن تفصیلات ویرمك ایسته‌مم، تأثرکك شدتندن قورقارم. باقی:

برلوح مزارم بنویسند پس ازمرك
ای وای زمحرومیٔ دیدار دیکرهیچ

پریخان

پریخان، بوصورتله فرصت دوشوردکجه یاننه کیدرك ، فرصت بوله مدقجه مخابره سنده دوام ایده‌رك عادل کرایی مقتدر اوله بیلدیکی قدر تسکین ایدر و آنی تسکین ایده بیلمك فرحیله کندی‌ده اولدقجه سکونت بولوردی . کیده کیده سیرکجه کورشمك مشقتنه‌ده ، شروانه کوندردکلری آدملرك انتظار ورودینه‌ده آلشدیلر . اولدقجه راحت برزمان کچیرمکه باشلادیلر . یالکز بودورهٔ ترقب ایچنده ایکیسنك‌ده راحتنی ایکی حادثه برقاچ کونلر اخلال ایده بیلمشیدی .

— ۲۸ —

بوحادثه‌لرك بری غازی کرای وقعه‌سیدر . عادل کرای ایله پریخان وشهریارك صوك قراری اجرا اولندیغی صره‌ده قریمه کیتمامك وایرانده آرزو ایتدیکی کبی بر مسنده بولنمق شرطلرینی قبول ایدرسه قهقهه‌دن تخلیصنه امکان اولدیغنی بعض معتبر خانلر ، شاهك امری اوزرینه متعدد مکتوبلرله غازی کرایه بیان ایتمشلردی . بوتکلیف ، خانزاده‌نك حمیت وطنپرورانه ووقار شاهانه‌سنه طوقوندیغندن

ومسئله‌نك خفایاسنه قطعاً معلوماتی اولمدیغندن کلان مکتوبلرك کافه‌سنه بردن آثار بلیغانه‌سندن اولان

تابوده غم وشادی وحرمان بوده
زین کونه کذشته تا که دوران بوده
ما تجربه کردیم که در ملك شما
راحت همه درقلعه وزندان بوده

رباعیٔ متهکمانه‌سیله مقابله ایلدی .

بوجواب شدیدك دغدغه‌سی سرای شاهی‌یه قدر یتشمکله شهریار ، همان برکیجه پریخانی یاننه آله‌رق عادل کرایك مجلسنه چیقه کلدی . وایران دولتنی بویله برحقارته اوغراتدیغی ایچون خانزاده‌یه اوزون اوزادی برطاقم تعریضلره وتعداد نعمت یولنده برچوق‌زوز کلکلره ابتدار ایلدی .

پریخان، مقابله‌ایتمك ایستردی. فقط سویلیه‌جك برقوتلی سوز بوله‌مزدی. بوله‌بیلدیکی مطالعه‌لری سویلمك‌ده کندینه مناسبت آلمزدی . فقط عادل کرای آکا احتیاج براقمدی « قرداشم‌ده بنم کبی برشهزاده ایکن بورایه کلنجیه‌دك بکا نه‌قدر ملایمت کوستردیکنز ایسه آکا اوقدر شدتله معامله

ایتدیکز . بورایه کلدك بنی سرایده اوطورتدیکز . آنی زندانه کوندردیکز. کندیسنه اولنه جق تکلیف بنم تصورم ایکن بیوك برادری اولدیغم حالده ایکی سطر برمکتوب یازمقلغمه مساعده ایتمدیکز. تکلیفه هیچ بیلمدیکی برطاقم خانلری واسطه ایلدیکز . یکرمی بر یاشنده علو جناب ایله متصف برشهزاده کوردیکی حقارتلر اوزرینه بویله برتکلیفی حیله یه ، استهزایه حمل ایتمیوب ده نه یاپار ؟ بیوك قرداشی بوراده موقوف طوررکن زندان ایچنده آیاغنه کلان حریت ومسند تکلیفلرینه نصل جدی نظریله باقه بیلور ؟ ظاهر چوجوق جانندن بیزار اولمش، چکدیکی بوقدر آلام اوزرینه برده یامسخره ایدلمك ویا بردامه دوشورلمك ایستنلدیکنه حکم ایدنجه غیرتنه طوقونمش، حیاتنی مخاطره یه آتمش ، اویله برمقابله یه جسارت ایلمش . بزم بوراده بشقه درلو قرارلرمز اولدیغنی کرامتله می بیله جك ؟ نفسکزی آنك یرینه قوییکز سز آلدیغکز تکلیفه نه معنا ویرردیکز، نصل مقابله ایدردیکز؟ » دینجه صورت استدلالك قوتی شهریارده آغزینی آچوب ده برسوز سویلمکه اقتدار براقمدی .

همان پریخان ، بوفرصتی اغتنام ایده رك « شبهه یوق که

خطا بزم طرفده‌در. فقط رباعینك حاوی اولدیغی حقارت‌ده ایدیلان یا کلشلق ایچون جزای کافیدر. شمدی بویله حادثه‌لرله اصل مقصده خلل کتیرمامکه چالشمق اقتضا ایدر. بز، خانمله برابر کرك شاهی، کرك امرایی تسکین ایدر، صوصدیریرز. سزده برادرکزه مرام آکلادوب‌ده کندیسنی قرار دائره‌سنه کتیرمکه همت بیورملیسکز» سوزلریله آره‌یه بر صورت تسویه مطالعه‌سی چیقارمش وعادل کرای‌ده «بن آکا مرام آکلاده بیلیرم. فقط براز زمان کچمکه وایدیله‌جك تشبث اطرافیله وبرابرجه دوشونلمك محتاجدر» دیه‌رك پریخان‌ایله الفتی صیقشدرمغه برمناسب وسیله پیدا ایلمشیدی.

نه‌چاره‌که بووسیله‌دن شهریارده استفاده‌یه باشلادی. ایشته ایکی عاشقی راحتسز ایدن حادثه‌لرك ایکنجیسی‌ده شهریارك هرایستدیکی زمان عادل کرایی کورمکه فرصت بولمسی ایدی. شوصورتله‌که شهریار ایله پریخان همان هرکیجه کاه منفرداً کاه متفقاً عادل کرای‌ایله برلشدکاری جهتله شهریار، تنها بولندیغی براقشام مقصد اصلیسنه عطف کلام ایده‌رك وصاله چاره‌لر تحریسنه، منتظر عرضنه ابتدار ایلدی.

عادل کرای ، تکلیفنی ینه اولکی کبی آداب عصمته متعلق برچوق سوزلر وصیقلدقجه التباسلی برطاقم وعدلرله دفع وهیچ اولمزسه ایلری‌یه تعلیق ایتمکه چالیشیردی . کوکلنده‌کی نفرت اودرجه غلبه ایدردی‌که پریخانك تأکیدلی ، یمینلی تنبیهلری اولمسه خبیثه‌یی بار تحقیری آلتنده اولدیرمك درجه‌سنه قدر کیتمسی مقرر ایدی .

شهریار ایسه اوعذرلرك ، اووعدلرك هیچ برینی تسکین اشتیاقه کافی کورمزدی . تکلیفنی تکرار ایده ایده ایستدیکی کبی موافق برجواب آلمقدن مأیوس اولنجه « بن اوچ کیجه صکره ینه کله‌جکم، اووقته قدر برچاره‌می بول . یوقسه وجودمی بیك پارچه ایده‌جکلرینی بیلسه‌م آندن صکره یانندن بردقیقه آیرلمقلغمك احتمالی یوقدر » حکم قطعیسیله لقردیسنه ختام ویردی، مجلسدن آیرلدی.

عادل کرای ، شهریارك صحیحاً هرذالتی ، هربلایی کوزه آلدیغنی وهله کندینك بردغدغه چیقارمقدن اجتنابنه اطمئنانی اولمق جهتیله جسارتی برقاتدها تزاید ایلدیکنی بیلدیکیچون کوستردیکی ابرام وانهما که لایق اولدیغی قدر اهمیت ویره‌رك دفعی خصوصنده ایسه کندی کندینه بررأی بولمقدن عاجز قالمش وتأثیرنده اوله‌جق شدتی

بیلدیکی حالده چاره‌سز صورتی زیرده‌کی تذکره‌ایله پریخانك مشاوره‌سنه عرض احتیاج ایلمشیدی .

عادل کرایدن پریخانه

امدادمه یتش ملك، کوکلم شیطان پنجه‌سنده ازیلیور ! عشق ایچون جنون کتیریر دیرلر، کرچکمیدر بیله‌میورم. فقط بعض حالارده انسانی جنوندن قورتاردیغنی بواقشام نفسمده تجربه ایلدم . خیالك برملك الصیانه کبی قارشیمده طوروب‌ده وجودمی آفتلردن حفظ ایتمسه بنی شمدی‌یه قدر چیلدیرمش ، زنجیرلره باغلانمش کورردك. مکر فلك بنی نه‌سیه بلالره مبتلا اولمق ایچون یاراتمش . اوف! حالمی سویلیه‌میه‌جکم . دوشوندکجه ذهنمده‌کی قره قره خولیالر تجسم ایدییور ، موت کبی اوزریمه چوکیور. قلبمك نبضانی ، وجودمك تنفسی کسیلیور . بیلمم که حالمی نصل تعریف ایده‌یم . برساعت اوّل قاری ، یانمده ایدی، بتون بتون پردهٔ عاری چهره‌سندن قالدیردی . بیاغی بزچاپقین ..... توبه‌لر اولسون بکا برعفت مجسمه حضورنده سوء ادب ایتدیره‌جك ..... جبر وقهر ایله

کندینی سودیرمك ایستیور . اوچ کیجه صکره یانمه کله‌جکنی ومطلق کندیسنه برچاره بولمزسه‌م اوانجه‌یه قدر اوطه‌مدن آیرلمیه‌جغنی صورت قطعیه‌ده سویلدی‌ده اویله جهنم اولدی کیتدی . اویوسه‌م کابوس کبی رؤیامدن ، کبرسه‌م سیأت عمل کبی مزارمدن آیرلمیه‌جق ! یانی بوملعونه‌نك الندن قورتارمغه برچاره بول ، یارخصت ویر بن آندن کندی کندیمی قورتاریرم . آه یانمه کلسه‌كده برایکی دقیقه‌جق یوزینی کوره‌بیلسه‌م ، کوکلك بوخلجانی بلکه براز سکونت بولوردی . مرحمت ایدوب‌ده یارم ساعتجك اولسون کلمزمیسك ؟ خدا بیلور چکدیکم اذای روحانی عذاب جهنمه رحمت اوقودییور . امداد ! مرحمت !

هانکی بردردمی هجران ایله تعداد ایده‌یم
سن‌ده داد ایتمز ایسه‌ك بن کیمه فریاد ایده‌یم
عادل

جواب اوله‌رق شوتذکره‌یی آلدی :

پریخاندن عادل کرایه

بوقادین سکا دکل ، اجلنه عاشق اولمش ، آرقه‌سندن

طولاشوب کزییور . عجبا هیچ برکره آیینه‌یه باقمزمی ، عجبا کور اوله‌جق کوزلری جمالکده‌کی نوری، طورکده‌کی عصمتی کورمزمی ، عجبا ییلدیرملر آلتنده ازیله‌جك بینی کندی یاشیله سنك نوجوانلغکی مقایسه ایتمزمی ، سکا اوقدر تسلط ایده‌رك بندن اولومنی‌می دیلنیور، یاقه‌سندن طوتوب‌ده غیای جهنمه آتمقلغمی‌می ایستیور؟ شرندن چکدیکم عذابلره شیطان اوغراسه شایان مرحمت اولور . اما اونم حالمی بیلمیورمش ، بن آنك حالنی بیلیورم‌یا . اللهم ! انتقام انتقام ! برکره قارشیسنه طوروب‌ده طورنده‌کی ، اندامنده‌کی دنائتی ، کراهتی یوزینه قارشی سویلیه‌بیله‌جکمی‌یم، برکره آیاقلریمك التنه آلوب‌ده چهره‌سنك ییلان دریلرینی یوزمکه مقتدر اوله‌بیله‌جکمی‌یم ؟ ملعونه نامشروع برمحبت چیقاردی ، عموم قادینلرك ناموسنی برباد ایتدی . الویرمدی ، اورته‌یه بر یالان قویدی. سنی مخاطره‌لره دوشوردی . الویرمدی ، بنی ایشك ایچنه قاریشدیردی، یالانجیلغنه ملعنتنه تشریك ایتدی. الویرمدی، بیچاره برادریکی زندانلره آتدیردی . آندن صکره جلاد کبی اوزرینه مسلط اولدی ، آز قالدی بتون بتون افنا ایده‌جکدی . الویرمدی ، سنی فکریکه مخالف ، بنی حالمه

یاقشمز برطاقم تشبثلره مجبور ایتدی. ایکی‌اك محرم آدمز، ایکی‌اك مخاطره‌لی کاغدمز قضانك ، مصیبتك اك ایشلك شهراهلرنده طولاشوب طوریور . ملاحظهٔ عاقبتله خوابمزی ، حضورمزی سلب ایتدی . الویرمدی ، هفته‌ده ایکی اوچ کون جادی باقیشی ، ییلان نفسی ایله کل جمالنی صولدیریور . الویرمیور ، شمدی‌ده سنك عصمتکی ، بنم حیاتمی برباد ایتمکه چالیشیور . خنزیری براطمه ایله اسفل سافلینه کوندرمك قدر قولای برشی یوق . فقط کریبان اقتداری پنجهٔ ملعنتندن قورتاروب‌ده کندیله برابر دوشمامك ممکن دکل . اوزرینه وارلسه طپوق آلتنده ازیله‌جك . برعقربك زهریله ایکی انسان‌ده برابر تلف اوله‌جق .

یاربی ! یاربی ! نه‌چیقلمز بر کریوهٔ بلایه طوتلدق ! بیلسه‌ك کوکلمدن نه‌لر کچیور ! بشقه بر بهانه بولوب‌ده سرایك اورته یرنده خنجرلیویره‌جکم . قادینلغمه باقمه ، بن خنجر ، قلیج قوللانمغه‌ده مقتدر قادینلردنم . خنجرلرم قرداشمدن قورقمم . چونکه اوبیچاره‌یی بربلادن قورتارمش اولورم . حمزه ، بلکه بکا قصد ایدر . آره‌ده سن اولمسه‌ك بالله‌العظیم بویولده اولمکی‌ده قطعاً دوشونمم .

فقط ایستمیورم . سنی بو حالارده براقوب‌ده موت ایله کندیمی عذابدن قورتارمغی سکا دشمنلك صانیورم . غیظ ، قصقانجلق کوکلمده برر اژدرهای جهنم کسلمش ، آتشین دندانلریله وجودمك هرذره‌سنی آیری آیری قوپاریورده ینه تحمل ایدییورم .

ممکن دکل ، سکا ترتب ایده‌بیله‌جك برمخاطره ذهنمه کلنجه هیچ برشیئه تشبث ایتمك بنم ایچون ممکن دکل . یانمه کلسه ، تحقیر ایتسه ، اشکنجه‌لره قویسه ، وجودمك هرطرفنی آیری آیری پاره‌لسه ، حتی . . . . . آه حتی سنی المدن آلسه ینه برشی یاپمغه مقتدر اوله‌میه‌جغم . ینه بنم ایچون بردقیقه‌جق اندیشه‌یه دوشدیککه کوکلمی قائل ایده‌میه‌جکم .

ایتمه! الله عشقنه مناسبتسزلك ایتمه! مردسك قادینلردن صبر درسی آلمق سکا یاقشمز . تحمل‌ایت ، مقصدکی ممکن اولدیغی قدر محاللره تعلیق ایله اویالا ، نه‌یاپارسه‌ك یاپ النه برسررشتهٔ خصومت ویرمه . بالله‌العظیم ـ اکر جائز اولسه ـ شیطانه رحمت اوقوده‌جق ملعونلردندر .

برده الله عشقنه ، پیغمبر حرمتنه اولسون بنی وقتلی وقتسز دعوت ایدوب طورمه ، کندم کله‌میورم . امریکه

اطاعت ، محبتکه انجذاب سائقه‌سیله روحم‌ده نه‌بدنمدن آیریله‌رق یاننه کلمکه ، نه‌ده یرنده طورمغه مقتدر اولیور. بنی بویله حیات بهرعذاب وعذاب بهر حیات اشکنجه‌سنده براقمق شانکه لایق دکلدر . کوریبورسکه فرصت دوشوردکجه یانکدن آیرلمامغه چالیشیورم . فلك مساعد اولمدقجه بربرمزدن محروم قالیورسه‌ق نه‌یاپالم ، اتحاد روحانیتمزله تسلی بولورز .

چون فاصلهٔ بیت بود فاصلهٔ ما
ما از تو جداییم بصورت نه بمعنی

پریخان

عادل کرای ، بوجوابی آلنجه پریخانك هرامرینه اطاعتی وجدانه مترتب فرائضدن بیلدیکی ایچون چاره‌سز فکرنده اصرار ایده‌مدی، بشقه درلو تدبیرلر، مطالعه‌لرله بریکی دلهٔ روز کارك ورودینه انتظار ایلدی .

اوچنجی کیجه ایسه شهریار ، تقاضای داین کبی باشنه مسلط اولمقده موعدندن بر دقیقه کری قالمدی واستفسار خاطر یوللو مراسم بتر بتمز ینه مقصد معلومی اورته‌یه آته‌رق نیازلره، ابراملره قیام ایتدیکندن آره‌ده شو محاوره جریان ایلدی :

عادل ـ کوزل ، افندم ، محبت قولای . فقط محبتك نتیجه‌سی نره‌یه وارر ؟ وصاله‌می دیه‌جکسکز ، وصال ایچون بر حق ، بر مشروعیت اقتضا ایدر .

شهریار ـ (جعلی بر حجاب ایله) بیله‌میورم عصمت فروشلق ارککلره دوشه‌جك برزمانده دنیایه کلمشز .

عادل ـ ارککلرك هبسنی بیلمم . فقط بزم خاندان اعضاسنك عصمت ، هرزمان اختیار ایتدیکی حاللردندر .

شهریار ـ بن بو بهانه‌لره اعتماد یدرمی‌یم؟ بنی سومیورسکز لقردینك حقیقتی آندن عبارتدر . اکر اویله دکلسه نیچون ایلك بحث ایتدیکمز کیجه عثمانلی ملکنه کچدیککز وقت آرقه‌کزدن کله‌جکمی سویلدم‌ده قبول ایتدیکز .

عادل ـ حق‌ده وار ایدی ، مشروعیت‌ده وارایدی‌ده آنك ایچون قبول ایتدم .

شهریار ـ اونصل حق ، نصل مشروعیت ایمش؟ زوجم صاغ طوروب طوررکن بنی نکاح ایله‌می آله‌جقدیکز ؟

عادل ـ اوت بلکه نکاح ! ایله آله‌جقدم .

شهریار ـ استهزانك‌ده بو قدر آچیغنی ایشتمدم . زوجم ایچروده اوطورییور ، نکاح اوزرینه نکاحه جواز وارمیدر ؟

عادل ـ وار ایمش که سلیم اوّل زماننده شاه اسماعیل اوّلك حرملرندن تاجلی خانمی طوتدیلر . نشانجی جعفر چلبی‌یه تزویج ایلدیلر .

شهریار ـ اوت ! اویله برشی خاطرمه کلیور. مادام که عثمانلی طوپراغنده برمانع یوق ایمش ! . . . . آه شو کوندردیککز آدملرده کلمز که نه‌یاپیله‌جق ایسه شمدیدن تشبث اولنسه . . . .

بحث ، بونتیجه‌یه انتقال ایدنجه عادل کرای ، همان شاقراقلغنی اله آلمق و « توجه وعاطفت شرفلرینی سز قزانیورسکز، باری تحسر مزیتنی‌ده ارککلره براقکز » یوللو برطاقم کوه‌زه‌لکلر ایتمك ایستدی . فقط لقردیلری کوکلندن نفرت‌ایدرده قاچارمش کبی آغزندن بربری آردنجه دوکلور طورردی .

هرنه‌حال ایسه بیك بلا ایله جلاد وجدانی اولان ملعونه‌یی باشندن دفع ایتدکدن صکره برآنك شهوات نفسانیه‌سی یولنده ارتکاب‌ایتدیکی دنائتلری، برده‌پریخانك برمحبت‌معصومانه آتشنده محو اولوب طوررکن هرتدبیرینی برفکر علوی، برمقصد انسانیته اسناد ایده‌جك مرتبه‌لرده کوستردیکی حسیات طاهره‌یی پیش نظرینه آله‌رق اوایکی

وجودی قدرت فاطره‌نك خلق اضدادده اولان كمالنه‌ایكی برهان مجسم عد ایلردی .

برقاچ كیجه‌دن صكره پریخانك ینه تنها برمجلسنه نائل اوله‌بیلدی، ماجرایی تفصیلاتیله برابر حكایه ایلدی . عادل كرایك ولو یالان اولسون شهریاره اویله بروعدی پریخان ایچون قلبنه بیك خنجر صاپلامقدن بدتر برعذاب الیم ایدی. فقط نه‌چاره‌كه ضرورت ، زواللی قزی‌اوعذابی‌ده صبر وسكونتله كچشدیرمكه مجبور ایلمشیدی . چونكه عادل كرایه اویالامق رأینی ویرن كندیسی ایدی . رأیك صورت اجراسندن شكایت ایتمكه طبیعی كندنده حق بوله‌مدی. اوطه‌سنه چكلنجه‌چاره‌سزلرك تسكین‌اضطرابده الك بیوك چاره‌سی اولان كریهٔ تأثره قویولدی . صباحلره قدر آغلادی ، آنكله برابر تسلی بوله بیلدی .

فصل خامس

— ۲۹ —

شروانه کوندریلان صادقله ابراهیم، پریخانك ویردیکی توصیه‌لر، ایتدیکی تنبیهلر سایه‌سنده ایران مملکتنی پك سهولتله کچه‌رك شروان حدودینه واصل اولدیلر. عثمانلی قره‌قوللرندن قورتلمقده‌ده پك چوق صعوبت چکمدیلر. چونکه عادل کرای طرفندن عثمان پاشایه اولان مکتوبك اوست مهریله ظهریه‌سنی هانکی ضابطه ارائه ایلدیلر ایسه وجهۀ مقصدلرینه عزیمت ایچون رخصت آلدیلر.

نهایت قزویندن چیقدقلرینك یکرمی سکزنجی کونی تیمور قپویه واصل اوله‌رق ابراهیم، عادل کرایك مکتوبنی عثمان پاشایه تقدیم ایتدی. صادق، پریخانك کاغدینی آلدی، شمخال نزدینه عزیمت ایلدی.

عادل کرایك تشبثی عثمان پاشا ایچون تأییدات غیبیه‌دن معدود ایدی. فقط نه‌فائده‌سی وارکه اوصره‌ده جزمی یاننده بولنمدی. چونکه هرحالنه اعتماد ایلدیکی اودلیر صاحب فطاتی آندن براز زمان اوّل دشمنك حرکاتنی

تحقیق ایچون تفلیسه کوندرمش وجزمی اوراده بولندیغی صره‌ده اون بیك قدر ایران عسکریله امام قولی خان قلعه‌یی محاصره ایلمشیدی .

عثمان پاشا ، چاره‌سز عادل کرایك مکتوبنی ، کثیرن آدمیله برابر سردار لالا مصطفی پاشایه ایصال ایده‌رك جزمی‌یی تفلیسدن قورتارمق ایچون چاره‌لر آرارطورردی. چونکه قلعه‌نك محاصره‌سی اوچ آیه بالغ اولدیغی حالده ایران دولتنك تحریکیله عصیان ایدن کرجیلر یوللری کسه‌رك قلعه‌یه کوندریلان ذخائری یغما ایده کلدکلرندن ودها سفر موسمی حلول ایتمامك جهتیله اوزرلرینه برقوهٔ کافیه سوق ایتمکه یکیچری وسپاهك عادات واطواری مساعد اولمدیغندن چاره‌سز اصحاب غیرتدن بعض پاشالر دائره‌لری خلقیله قلعه‌یه ذخیره یتشدیرمکه چالیشیرودشمنك کثرتنه بناءً همان هیچ بری استحصال مقصده موفق اوله‌مزدی .

تفلیس مجاهدلری برطرفدن عجملرك مهاجمات متوالیه‌سنه، بر طرفدن‌ده آچلغك تولید ایتدیکی امراض متنوعه‌یه قارشی طوره‌طوره یالکز یدی یوز کشی‌یه تنزل ایتمشلردی. بوفرقهٔ ناجیه صوك دانه‌سنه‌وارنجه‌یه قدر ذخیره‌لرینی

بتوردیلر . قلعه‌ده نه‌قدر حیوان وار ایسه یدیلر ، حتی جزمی ـ فرهاد آغانك هدیه‌سی اولان قوله کیلان نظرنده پك قیمتلندیکی ایچون تفلیسه عثمان پاشانك احسانندن نائل اولدیغی قیرنجدیسی ایله کلمش وبرسواری‌یه کوره اك بیوك سلاح عد اولنان اوحیوانجغزی‌ده کسه‌رك احبابیله برابر صفای خاطرله اکل ایتمشیدی .

مجاهدلر ، ضابطلرینك وخصوصیله جزمینك کوستردکاری مثال مکانت‌وایراد ایتدکاری مقالات‌تشویق ایله آچلقدن اولمکی قلعه‌یی تسلیم ایتمکه ترجیح ایدر اولمشلر ایدی . برزمانلر کدی ، کوپك یمکه باشلادیلر . حتی برکلبی ایکی یوز آقچه‌یه قدر صاتون آلدیلر [۱] ینه مقام حمیتده استقراردن نکول ایتمدیلر .

ابراهیمك سردار مصطفی پاشا نزدینه‌ورودی تفلیس محصورلرینك بربرینی‌تعاقب ایدن فریادنامه‌لری صره‌سنده ایدی . پاشا ، قلعه‌یه معاونت نه‌یه موقوف ایسه دوشونلمك ایچون اوتاغنده عموم پاشالردن مرکب برمجلس مشورت جمع ایلدی .

خلاصهٔ مذاکرات ایسه طبیعی براز امداد ایله براز ذخیره ارسالندن عبارت اوله‌رق مطالعه‌لر بوذخیره‌یی ،

[۱] بچوی ـ جلد ثانی ـ صحیفه ـ ۵۷

بوامدادی کیمك کوتوره بیله‌جکی مسئله‌سنه منعطف اولمشیدی .

آندن برایکی کون اوّل ایسه صدراعظم صقوللی محمد پاشانك نجل نجیبی اولان ومراد ثالث ومحمد ثالث زمانلرنده‌کی وزرانك اك بهادرلرندن، اك قهرمانلرندن معدود اوله‌جق قدر خدمات جلیله ابراز ایلیان حسن پاشا مرحوم که اوزمان همان یکرمی یدی یاشنه بالغ اولمش ومحاربه‌یه برنجی دفعه اوله‌رق کلمشیدی ، پدرندن « بیلیرم تفلیسه ذخیره کوتورمك وظیفه‌سی سکا قاله‌جقدر . بوخدمتی کندیکه برمقدمهٔ اقبال عد ایله احتیاط ایت، تدارکلی کیت » یولنده برامر آلدیغندن [۱] ذخیره کوتورمکی عهده‌سنه آله‌جق برصاحب همت تحری اولنورکن حسن پاشا کندینی عرض ایلدی. اختیار ایلدیکی فدا کارلق ایسه قحط رجال سائقه‌سیله قبول اولندی . سردار طرفندن آلدیغی تعلیماتلرك بری‌ده تفلیسه کیره بیلیرسه جزمی‌یی برابر کتیرمسی ایدی .

سردار وسائر امرا ، حسن پاشانك واصل اولوب اولمدیغنی تخمین ایله اوغراشمقده واکثر رأیلر آنك‌ده

[۱] بجوی ـ جلد ثانی ـ صحیفه ـ ۵۷ و ۵۸

کیرمسنه امکان ویره مامکده اولدیغی برزمانده که ارضرومدن مفارقتك اون التنجی کونی ایدی ، پاشا جزمی ده یاننده اوله‌رق اوردویه واصل اولدی وتفلیسه عزیمتله ذخیره وعسکر براقدقدن ماعدا محاصره ایدن دشمنی ده دفع ایلدیکنی اخبار ایلدی .

اوردو خلقی ، حسن پاشانك اوکنجلکی ایله برابر بویله ییلدیرم سرعت ودهشتیله اکمال ایلدیکی سفره علی العموم حیرتده قالدیلر . حتی مصطفی پاشا ، پدرینه فوق العاده منفعل ایکن مجاهد حیدر اقتدارك موفقیت خارق العاده سنی کورنجه اعصاب قرابتی ضروری هیجانه کله‌رك پاشایی پدرانه قوجاقلادی « بوطوغان سرعتی ، بوارسلان حرکتی شاهین اوغللرینه مخصوصدر » کبی سوزلرله انواع تلطیفاتنه مستغرق ایلدی .

— ۳۰ —

اقشام اولنجه پاشانك برنجی ایشی مجلسنی اغیاردن تخلیه ایدرك جزمی یی یاننه چاغرمق وعادل کرایك مکتوبنی کوسترمك اولدی .

جزمی ، کندیسنه تکلیف اولنان خدمتی بالافتخار

قبول ایله برابر ایشك اطرافلی واحتیاطلی طوتلمسی کندیسنك کرك عثمان پاشانی وکرك شمخالی کورمسنه وباخصوص ایرانه امین اوله‌رق کیره بیلمك ایچون شمخالدن پریخانك مکتوبنه جواب آلمسنه متوقف وبوده زمانه محتاج اولدیغنی سویلدی . پاشا ، جزمینك حقنی تسلیم ایله « هیچ اولمامقدن ایسه کچ اولمق اولادر » دیه‌رك وکندیسنه احتیاطاً اوچ بیك آلتون اعطا ایده‌رك همان اوکیجه‌دن جزمی ایله ابراهیمی تیمور قپویه ارسال ایلدی .

جزمی ، عثمان پاشا ایله شمخالی واوصره‌ده شروانه کلمش اولان وعادل کرایك بیوك برادری بولنان محمد کرایی کوردکدن واقتضا ایدن اوراق وتعلیماتی آلدقدن صکره ابراهیم وصادقله برابر ایرانه آچیقدن آچیغه کیرمك ایستدی ایسه‌ده بردرلو مقتدر اوله‌مدی . چونکه طوقماق خان باشنده بولنان عسکرله دائما عثمانلی کاربانلرینی اورمق وبزه تابع اولان یرلری غارت ایتمك ایله مشغول اولمق جهتیله مقابله بالمثل ایچون اوزتیمور زاده عثمان پاشا ایله محمد کرای خان تکرار ایرانیلرك پنجه‌سنه دوشمش اولان شماخی‌یه برمقدار عسکر سوق ایده‌رك محافظه‌سنه مأمور اولان

مازندران حاکمی محمد خانی اعدام ایله قلعه‌یی استرداد ایتدیردکدن وباکوبه‌یی‌ده بر تاتار فرقه‌سی واسطه‌سیله تسخیر ایلدکدن صکره کر نهرینی کذار ایده‌رك واطرافه آقینجیلر طاغیدارق او حوالیده بولنان ایران ملکنی تاقزل آغاجه قدر غارت ایتدیردکلری کبی سردار مصطفی پاشا دخی اناطولی بکلربکی جعفر پاشایی قوتلیجه برفرقه ایله روانك تخریب وغارتنه مأمور ایتمش واومبارك‌ده انتقامنی بیاغی حدك خارجنه ایصال ایله کرك روان شهرنده وکرك اطرافنده بولنان یالدیزلره، آلتونلره مستغرق برچوق ابنیهٔ عالیه‌یی زیر وزبر ایتدکدن بشقه یکرمی بیکدن زیاده‌ده قادین، چوجق اسیر آلمش اولدیغندن ایران امراسنی بر غیظ مفرط استیلا ایده‌رك ولو نه نام ایله اولورسه اولسون عثمانلی ملکندن کندی حدودلرینه فرد متنفس کچیرمامکه قیام ایلمشلر ایدی . حتی جزمی‌یی کوردکلری زمان اوزرینه هجوم ایدن عجم قره‌قوللری، سوزه حوالهٔ سمع ایدر، مرام آکلار کروهدن اولمدقلرندن برهجومده بیچاره صادقله ابراهیمی اعدام ایلدیلر .

جزمینك آلتنده قوله کیلانی موجود واویله نجیب برحیواندن استدیکی کبی استفاده ایده‌جك قدر سلاحشور

اولدیغی جهتله یانه یاقلاشه بیلانلردن اوچ درت کشی تپه‌لدیکی واوموزندن خفیفجه برغارغی یاره‌سی آلدیغی حالده مهارت جندیانه‌سی سایه‌سنده نفسنی بیك بلا ایله تخلیص ایده بیلدی .

بوبادره اوزرینه جزمی ، سرداره مراجعتله چاره صورمقدن، تعلیمات آلمقدن بشقه ذهننده مقصدینه وصول ایچون برطریق امکان تصور ایده‌مدی . همان ارضرومه عودت ایلدی . کلدیکی صره‌ده ایسه مصطفی پاشا ، زیرده تفصیل اولنه‌جق سببلر اوزرینه سردارلقدن انفصال ایتمشیدی .

داماد پادشاهی صدراعظم صقوللی محمد پاشا که التمش سنه خدمت دولتده بولندیغی حالده هیچ برکره دهابیوك برخدمته انتقال ایتمکسزین هیچ برمأموریتندن انفصال ایتمامش ، اوچ پادشاهك بلا فاصله اون بش سنه وکالت مطلقه‌سی خدمتنده بولنمش وبوصورتله زمان وزارتی چاندارلیلردن مقتول خلیل پاشا ایله کوپریلی فاضل احمد پاشادن بشقه دولت علیه‌ده کلان صدراعظملرك کافه‌سندن زیاده امتداد ایتمش وذوق وشوقیله مشغول ایکی پادشاه زماننده سلطان سلیمان کبی کرهٔ ارضك همان هر طرفنه

حکمی نافذ اولان بر شهنشاه عظیم الاقتدارك سنه‌لرجه یوقلغنی بیلدیرمامش ودولت عثمانیه کبی وسعت ومکننده جهانکیرلك درجه‌سنه یاقلاشمش برسلطنت معظمه‌یی مائل اولدیغی وادیٔ قعرنایاب انحطاطه سقوطدن ید غالبه‌سنك قوهٔ موانع اهتمامیله منع ایتمکه موفق اولمشیدی .

دور حکومتنك سال اخیری اولان طقوز یوزسکسان یدی رمضاننده برکیجه معتادی اوزره تهجد نمازینی‌ادادن صکره خزینه‌داری خادم حسن آغایی مجلسنه جلب‌ایده‌رك دولت عثمانیه تاریخی‌اوقودرکن حکایه سلطان‌مراد اوّلك قوصوه ملحمهٔ کبراسنده شهادتنه کلدیکندن پاشاء برکریهٔ خالصانه ایله بخشایش‌الهیدن کندیسنه‌ده اویله‌دولت نصیب اولمسنی طلب ایلدی .

ایرتسی کون سرایننده ایکندی‌دیوانه حاضر بولندیغی حالده دیوانه روشلی برجرار عرضحال ایدرکبی یاننه تقرب ایتدی وبربچاق ایله برقاچ خطرلی یرندن پاشایی یاره‌لدی . آره‌دن برساعت کچر کچمز مرحوم دارالمکافات آخرته انتقال ایلمشیدی .

پاشانك توابعی حدت‌وتهورله جراری پاره پاره ایلدیلر . بناءً علیه خیانتنك سببی نه‌اولدیغی وبشقه رفیق ومحرکلری

موجود اولوب اولمدیغی آکلاشیلمدی وبناءً علیه پاشانك اتلافنی هرمجهولدن برمعلوم استخراجنده خیاللرینی قواعد ریاضیه یه بدل عد ایدن برطاقم بیهوده کولر ، کاه سرای طاقمنك وکاه رقباسنك تحریکنه حمل ایتدیلر وحتی قاتلی پاره لیانلری ده سر میدانه چیقمامق ایچون مخصوصاً ترتیب اولنمش برطاقم اجرتلی جلادلردن کوسترمك ایستدیلر .

هرنه حال ایسه بوفاجعه ایله عموم اوزرنده وقار واقتدار حکومتك بر مثال ذی حیاتی اولان صدر جلیل الاجتهاد ، الدن کیدرك یرینه کلان احمد پاشاده ایسه سلفنك سایه سی قدر بیله حیثیت اولمدیغندن هرکسه تجربهٔ طالع وآزمایش استعداد ایچون برمیدان جسارت آچلدیغی کبی اوزمانه قدر مرحومدن حجاب ایتدیکی جهتله ایستدیکی کبی تزییف غیر وتوصیف نفسه مقتدر اوله میان سنان پاشا ، کندنجه اشد رقبا بیلدیکی لالا مصطفی پاشانك ایران اوزرنده کی حرکتلرینی صرف بطائته ، بتون بتون غیرتسزلکه اسناد ایدر وسردارلق کندنده اولمق لازم کلسه برقاچ آی ایچنده تبریز واصفهان وبلکه کرمان وخراسانی زیر وزبر ایده رك شاهك کله سنی بیله دیوان همایونه کوندرمکه اقتدارندن دم اورردی .

سنان پاشانك بولقلقیات خود فروشانه‌سنه کرانقیمت برطاقم هدایاسی‌ده انضمام ایلدیکی کبی تفلیس محاصره‌سنده لالامصطفی پاشایه برطور لائیدانه اسناد اولندیغندن ایران سردارلغی طقوز یوز سکسان یدی اواخرنده سنان پاشایه توجیه اولندی .

جزمی ، ارضرومه کلدیکی زمان ایسه سنان پاشا دها استانبولدن حرکت ایتمامش ویرینه قائممقام نصب ایتدیکی وان بکلربکی خسرو محمد پاشا ، سردارك قدومنه انتظاراً هیچ برایشه ال سورمامك مسلکنی التزام ایتمش اولدیغندن جزمی ، اوردو مرکزنجه برمعاونت کورمکدن امیدی کسمش وبویله سردارسز براوردوده عثمان پاشادن استمدادده دخی هیچ برفائده اوله‌میه‌جغنی قطعیاً تیقن ایلمشیدی .

بونکله برابر جزمی ، دولتی طرفندن کندینه احاله اولنمش وحتی کندینه منحصر کبی کوسترلمش برخدمتدن صعوبت وحتی استحاله‌یی بهانه ایده‌رك کری طورمغی قدر حمیتنه یاقشدیره‌میان مردان همتدن ایدی .

هله بحق اشتهارینه خدمت ایده‌جك اویله فوق‌العاده وقعه‌لرك ایچنه صوقولمق ذاتاً اك بیوك آرزولرندن اولدیغی

کبی دنیاده انتساب ایده بیلدیکی اصحاب همتك همان جمله سندن زیاده سودیکی عادل کرایدن کلمه برتکلیفی رد ایتمك نظرنده ناموسنی کندی الیله اخلال ایلمك درجه لرنده برتنزل ، برغیرتسزلك کورینور ایدی .

اوجهتلرله الك بیوك مزیتی صعوبتدن سهولت تولید ایتمك اولان قوهٔ عرفانه کووه نه رك آلدیغی امرك اسباب اجراسنی کندی کندینه احضار ایتمکی کوزه آلدی . حیاتنی قورتاردیغی جهتله کندیسنه اك صادق رفیق اوله جغندن امین بولندیغی پرتوی تحری ایله طوغریجه شماخی یه عزیمت ایده رك آنك خانه سنه نزول ایلدی ومرامنی کرك میرزا عمره ، کرك پرتوه اطرافیله افهام ایتدی .

جزمی ، ذاتاً فارسی بیلور ولسانندهکی استعداد ایله هردرلو تلفظی تقلید ایلر ایدی . فارسی ایسه پرتوك آنا لسانی ایدی .

اوزون اوزادی برطاقم مذاکره لردن صکره قیافتلرینی تبدیل ایله عثمانلی سواریسنك تسلطندن ایرانه چکلمکده اولان روان خلقنه قاریشه رق حدوددن کچمکه قرار ویردیلر .

شماخیده برده صفی نامنده برعجم وار ایدی که ایران

حکومتی زماننده میرزا عمر، کندیسنی برجنایتدن طولایی محکوم اولدیغی جزای اعدامدن قورتارمش وپرتو ایسه هرحالنه ، هرفعانه تشریك ایلمش ایدی ، پرتوك اخطاری ایله آنی‌ده یانلرینه آلدیلر .

— ۳۱ —

شماخیدن چیقه‌جقلری کونك صباحی ایدی که میرزا عمر ، حزین برطور ایله جزمی‌یه توجیه خطاب ایده‌رك « سز بوخانه‌یه برملك مؤکل کبی نازل اولدیکز ، اوغلمی قورتاردیکز، بنی صیانت ایتدیکز. بوقدر احسانلریکزه مستغرق اولدق . قزیمی‌ده تربیه‌یه همت ایلدیکز . چوجغه نه قدر محبتم اولدیغنی بیلورسکز . اختیارلق وجودمده طاقت براقمدی ، کندمده پك فنا برطاقم حاللر حس ایدییورم . جناب حق بیلور اما بزم رحلت یقیندر. اوقدر تربیه‌دن صکره بن قزیمی بوراده کیمه ویره‌بیلورم؟ چوجق ، معصومیتی جهتیله ایتدیکمز لطیفه‌لری بتون بتون جده حمل ایتمش ، حالا کندیسنی سزه مالك قیاس ایدیور . خدا بیلور ایش کندیمه عائد اولدیغی ایچون سویلمیورم . سنمه حرمت بیوریکزده تجربه‌مه اعتماد

ایدیکز ، اقربا تعریفیله کورمدیککز برقادینی تزوج ایتمك ویاخود صوبی ، مذهبی نامعلوم اسیرجیلر خانه‌سنده بیومش ، بیك ارکك قارشیسنده طولاشمش برجاریه آلمقدن ایسه بیلدیککز ، اوقوتدیغکز شوچوجوغی آلسه‌کز ، تربیه‌سنی کندی ایستدیککز کبی اکمال ایتسه‌کز خانه‌کزده قادینلردن چوق شفقتلی ، جاریه‌لردن چوق اطاعتلی بررفیقه بولندیرمش اولوردیکز » دیمکله جزمی « والله بن چوجوغك هم شکلنی ، هم حالنی بکنمیورم دیسه‌م یالان سویلمش اولورم . سویلدیککز لقردیلرده تمامیله حقیقته مطابقدر . فقط یالکز صاحبندن حیوان ویاافندیسندن اسیر آلیرکبی پدر موافقتیله قز آلمق مطالعه‌مه توافق ایتمیور . عایشه بیوسون اکر بنی استرسه کمال ممنونیتله آلیرم » سوزلریله مقابله ایلدی .

اختیار ، جزمینك بوافادهٔ معقوله‌سنه قارشی « ایش بودرجه‌یه کلدکدن صکره اوته‌سی جناب حقك تقدیرینه باقار . سز ، شمدیلك عایشه‌یه یالکز اوفاجق برنشان براقکز . او ، سزی بکنمزسه صکره نشانکزی رد ایدر . سز ، آنی ایستمزسه‌کز نشان دکل ، حق آره‌ده نکاح بیله اولسه پدرینك اوینه کوندرمك ینه لکزده‌در »

یوللو عرض مرام ایدنجه جزمی ، بلا تردد پارمغنده بولنان براوفاق یاقوت یوزکی چیقاردی ، نشان اوله‌رق میرزا عمره تسلیم ایلدی .

همان اواقشام جزمی، یاننده بولنان اوچبیك التونی اوچ آیری کمره یرلشدیردی . کمرلرك برینی کندی ، دیکرلرینك هربرینی‌ده رفیقلرینك بری قوشاندی ، شماخیدن چیقدیلر ، روانه طوغری یوریدیلر . حدوده یاقلاشنجه برتنهاصحراده برآغاج دیبنه چکلدیلر. آرقه‌لرندن البسه‌لرینی آتدیلر ، برابر کتیردکلری برر قات عجم‌اثوابنی کیدیلر، ایران‌داخللرینه طوغری‌چکیلان‌روان‌فراریلرینه قارشدیلر . نره‌لی اولدقلرینی صورانلره جعفر پاشانك هجومنده قتل عام کورمش وتخریب ایدلمش‌اولان صاری کونید نامنده برکویدن اولدقلرینی خبر ویررلر ایدی .

تدبیرلرینی کمال مهارتله‌اجرا ایتدکلری‌ایچون‌حدودی پك قولای کچدیلر ویولده هیچ بر مانعه‌یه تصادف ایتمکسزین قزوینه واصل اولدیلر .

جزمیده کرك عادل کرایه وکرك پریخانه مکتوبلر وار ایدی . فقط صادقله ابراهیم یولده تلف اولدقلری ایچون آنلره تقرب ایتمکه النده برواسطه یوق ایدی .

قزوینده هیچ برکمسه‌یی بیلمز ایدی که مقصودینه وصول ایچون استمداد ایلسون . ایرانك آداب وعاداتنه تمامیله واقف دکلدی که کندی کندینه برچاره بولسون‌ده سرایه داخل اوله‌بیلسون . نه‌قدر اتعاب افکار ایلدی ایسه همان هرزمانده ، هرمکانده استحصال امل ایچون الك مؤثر واسطه اولان بذل نقوددن بشقه ایشنه یرایه‌جق برتدبیر تصور ایده‌مدی . همان اجتماعکاهلرده قوریجی طاقمی ایله الفته ابتدار ایده‌رك ضیافتده ، هدیه‌ده حاتمانه برسخا ابراز ایتمکه وکندینی دنیانك الك برنجی اصحاب ثروتندن کوسترمکه باشلادی . برآی قدر اوغراشه اوغراشه قوریجیلر آره‌سنده ایکی سنی بولدی ، آنلرله الفتی قزشدیردی ، برقاچ کونلر کورشدکدن صکره ذکاسنده اولان قوهٔ فوق‌العاده ایله ایکیسنك‌ده اخلاقنی تماماً تمییز ایلدی ، کندیلرینی دائرهٔ محرمیته آلدی .

اوصره‌ده پرتوله صفی‌ده سائرقوریجیلرله کوریشورلر وجزمینك امری اوزرینه کندی کورشدکلری آدملری ضیافت‌ایله ، هدیه ایله تطییبده قصور ایتمزلر ایدی .

نهایت برکون جزمی ، جرأت معتاده‌سیله‌هرمخاطره‌یی کوزینه آله‌رق قونشدیغی سنی قوریجیلردن موسی کاظمه

کندیسی قریم خاننك دائره‌سی معتبرانندن اولدیغنی وعادل کرایه برادری طرفندن پاره وهدایا کتیردیکنی سویلدی وبومقصدینه خدمت ایده‌بیلیرسه حقنده کرك خانزاده‌نك، کرك کندینك هردرلو احسانی مبذول اوله‌جغنی وعد ایلدی .

موسی کاظم ، ناموسلی ، خیر خواه ، مذهبنه ، مذهبداشلرینه کمالیله محب برآدمجکز ایدی. فقط جزمینك تکلیفنی قبول ایده‌جك قدر جسارته مالك دکل ایدی . بناءً علیه ایشك رفیق وهمشهریسی اولان عباسه آچلمسنی رأی ایلدی. جزمی‌ده عباسی ایشه یرار، مذهبنه محب برآدم کورمش ایسه‌ده اخلاقنده طمعکارلق حس ایلدیکیچون بونقیصه‌نك حریفی خیانت درجه‌سنه سوق ایدوب ایتمیه‌جکنی آکلامدقجه عباسه آچلمغه جسارت ایده‌مزدی. بومسئله‌ده موسی کاظمی اوزون اوزادی استنطاق ایلدی . عباسك بیاغی تفصیلاتی ایله ترجمهٔ حالنی اوقورمش کبی هرحالنی اوکرندی. عباسك قورقوله‌جق قصوری « پاره جانلی » لغنه منحصر اولدیغنه امنیت حاصل ایلدی. کندی ایسه مقصدینه صرف ایچون اوچ بیك التونه مالك اوله‌رق قزوینه واصل اولنجه‌یه قدر حیوان ، لباس مبایعه‌سیله برابر النده‌کی

ودیعه‌نك همان یوزده برینی صرف ایتمدیکندن وموجودینك بقیه‌سی اوزمانلر حکمنجه ایران قوریجیلرینك کافه‌سنی اشترایه کافی اولدیغندن عباسك طمعنی ایش بوزه‌جق قدر مضر برحال عد ایتمدی .

همان اوکون موسم کاظم واسطه‌سیله عباسی بولدیردی. آکاده بی‌پروا کشف راز ایلدی . عباسك طمعکارلغی قدر جرأتی ده وارایدی. اوحرأته ایسه بویله ایشلرده طمعکارلغی برقاتدها قوت ویرردی . بناءً علیه جزمینك تکلیفنی بلا تردد قبول ایده‌رك « خانزاده البته سزی بیلیر . قپودن اولمزسه پنجره‌دن یاننه کیرمکده برمانع یوقدر. یارین کیجه بن خانزاده‌نك پنجره‌سی آلتنده نوبتجی‌یم . رفیقم‌ده یالکز کاظمدر . بز قوریجی‌یز ، یانمزده کمند بولنمق عادتدر . تاجرلر پازارنده پك کوزل ایپك کمندلر وار، کاظمه سپارش بیوریکز اون اوچ اون درت آرشون قدر بردانه‌سنی تدارك ایلسون. اوبویده سنی پك چوق اولسه اوچ آلتونه ویررلر ، سزه کوندزدن باغچه‌نك قپوسنی کوستریرم ، کیجه‌ده آچیق براقیرم ، ساعت بش التی راده‌لرنده کلیرسکز ، کمندی پنجره‌یه آتارز . چیقار ، خانزاده‌یه هدیه‌لرکزی تقدیم ایلرسکز . بن آشاغیده بکلرم ،

ایستدیککز قدر اوطوررسکز. ایشکز بیتنجه اینرسکز. خدمتمزه مکافات اوله‌رق بزه اللبشر آلتون ویررسکز، مقصد حاصل اولور» جوابنی ویرنجه جزمی همان کیسه‌سنی میدانه آته‌رق کمند پاره‌سندن ماعدا ایکیسنه دفعةً یوزر آلتون اعطا ایتدی. خانزاده‌نی کوردکدن صکره ایکیشر قاتنی دها ویره‌جکنی علاوه ایلدی.

عباس، طمعکارلغنك اظهارینی وقارلوندانه‌سنه مغایر کوره‌رك آلدینی احسانه مقابل «خیر! بوخدمت ایچون ویردیککز پاره بیله چوقدر. خانزاده‌نی کوردکدن صکره تکرار احسانکزی آلمغه اوتانورم. سز ایش بیورك بز کوره‌لم، لایق اولدیغمز اجرتی ایستمکدن چکنمیز» سوزلریله جزمی‌نی برتبسم عارفانه‌یه مجبور ایلدکدن صکره لازم اولان کمندك اشتراسنی‌ده کندی عهده‌سنه آله‌رق وکویا ایش کندینه عائد ایمش کبی ایرتسی کیجه‌نك اونودلمامسنی جزمی‌یه توصیه‌ایلیه‌رك ایشنه عزیمت ایلدی.

سرای شاهیده غازی کرای دغدغه‌سی اونودلمش، شهریارك عادل کرایه تسلطی‌ده نهایت بولمش ایسه‌ده صادقله ابراهیمك عودتنده کوریلان تأخرلر اصحاب مشورتجه پك

بیوك اندیشه‌لری موجب اولمغه باشلادی . شهریار ، بوتأخرك دوامی مقصدینی تأخیر ایتدیکی ایچون مضطرب اولور، عادل کرای ایله پریخانی مکتوبلری اله کچمش اولمق واهمه‌سی بیك درلو خلجانه دوشورردی . بناءً علیه ینه هیچ اولمزسه ایکی کیجه‌ده برعادل کرایك اوطه‌سی شهریار ایله پریخانك یا ایکیسندن ویا ایکیسنك برندن خالی قالمامغه باشلادی . بونلر ، بریره طوپلانیرلر درلو درلو مطالعه‌لرله اتعاب افکار ایدرلر، بربرلرینك سوزندن کندی آرزولرینه کوره چیقاره بیلدکلری معنی ایله تسلی بولور ، طاغیلیرلر ایدی .

بویله اندیشه کیجه‌لرینك برنده که شهریار ، شاهك خدمتنه کیتمش ، پریخان ایسه میدانی تنها بوله‌رق عادل کرایك اوطه‌سنه جان آتمشیدی، ایکی عاشق قارشی قارشی‌یه کلدیلر ، کوکللرینك اضطرابیله برابر صیجاغك‌ده افراط درجه‌ده بولنمسی جهتیله براز هوا آلمق ایچون اوطه‌نك نه‌قدر پنجره‌سی وار ایسه جمله‌سنك درت قنادینی بردن آچه‌رق وکندیلری بر کوشه‌یه چکیله‌رك حسبحاله باشلادیلر . مکتوبلرك طوتلمدیغنه برقوتلی دلیللری وار ایدی که اوده آدملری قزویندن چیقه‌لی ایکی اوچ آی

کچمش اولمسی ایدی . اکر مکتوبلر طوتلمش اولسه ایدی اوزمانه قدر البته ایش میدانه چیقمش اوله‌جغنه وحالبوکه هیچ برطرفدن مسئله‌یه دائر برسس ظهور ایتمامسنه نظراً آدملرینك بای حال عثمانلی ملکنه کیردکلرینه تمامیله حکم ایدرلردی . بونلرك عثمانلی ملکنه کیرمکه مقتدر اولوب‌ده اورادن چیقمغه مقتدر اوله‌میشلرینه برسبب معقول تصور ایده‌مزلردی .

ایشته عادل کرای‌ایله پریخان ، تشبثلرینك عواقبنه ومناسبت دوشدکجه حالات محبته دائر ایزون برمحاوره‌یه طالمش اولدقلری صره‌ده ایدی که اوطوردقلری کوشه‌نك صاغ جانبنده اولان پنجره‌دن برحرکت ، برتنفس سسلری کلمکه باشلادی. بیچاره‌لر فنا حالده اورکدیلر ، حیرتلرندن وجودلرینك برذره‌سنده بیله حرکته اقتدار قالمدی . دقتلرینی وبلکه حواس باطنه‌لرینك جمله‌سنی اوجهته وقف ایتدیلر . آره‌دن بردقیقه کچر کچمز ایشتدکلری سس هم زیاده‌اشدی، هم اوطه‌یه بتون بتون یاقلاشدی. طبیعیدرکه مجلس محرمیتلرینه تقرب ایدوب کلان مخلوق کندیلرینه کوره هادم‌اللذات اولان موتك قره خبرجیسی قبیلندن ایدی. ایکیسی بردن جان هولی ، هجران قورقوسی ایله یرلرندن

فرلادیلر. پریخان، جارینی قاپه‌رق اوطه‌دن چکلمك وعادل کرای قلیجنه صاریله‌رق اوبلای ناکهظهوری قارشیلامق عزمنده ایدی که پنجره‌دن یانلرینه برکولکه ومتعاقباً عباسنه بورنمش برآدم آتلدی. عادل کرای، مأیوسانه برتهورله اوخیال هائلك اوزرینه یوریدیکی صره‌ده مسافر سمکر نمایش آرقه‌سندن عباسنی آتجه کوردی که برقاچ آیدن بری قدومنه انتظار ایلدیکی جزمیدر.

بیچاره‌نك ذهننه استیلا ایدن دهشت، دشمن جان قیاس ایلدیکی برمخلوقك کندیجه برتوفیق مشخص اولدیغنی کورمسی اوزرینه اوقدر شدت، اوقدر سرعتله مسرت واطمئنانه منقلب اولمش ایدی که قلبنده ظهور ایدن خلجانلرك شدتندن برسوز سویلمکه وحتی وجودینك برعضوینی تحریك ایتمکه مقتدر اوله‌مقسزین النده یالین قلیجله تمثال هول اولمق ایچون یاپیلمش برتصویر مجسم کبی بولندیغی یرده دیکلمش قالمش وپریخان ایسه جزمی‌یی بیلمدیکی جهتله اوغرادیغی هول واضطرابی دفعه بالطبع مقتدر اوله‌مدی ایسه‌ده جزمی‌یه کورنمدن اوطه‌دن چیقمغه وقت بوله‌مدیغنه وکورندکدن صکره چیقمق لازم کلسه ملاقات محرمانه‌لرینك تولید ایده بیله‌جکی شبهه‌لر، عین حقیقت

رنکنه کیره‌جکنه نظراً دنیاده قاچ درلو تدبیر تصوری ممکن ایسه سیالهٔ برقیه قوتیله همان هبسی بردن خیالندن کچه‌رك نهایت اکر وقعه شایع اولورسه بوملاقاتی‌ده معتاد اولان مذاکره مجلسلری قبیلندن کوسترمکه قرار ویردی، عاقبت حاله انتظاراً مقامنده ثبات ایلدی .

پریخانك بولندیغی موقع یان دوشمك جهتیله جزمی کندیسنی کورمدیکندن مجلسی بتون بتون تنها قیاس ایده‌رك وشوخ مشربلکنی‌اله آله‌رق « ماشاءالله شهزاده‌م! دعوت ایتدیککز بندکانکزی نه‌قدر حسن قبول بیوریورسکز. بوقلیجده مهمانسوازلق لازمه‌لرندنمیدر » دیوب‌ده عادل کرایدن « جزمی الله مستحقکی ویرسون، اوطه‌یه پنجره‌دنمی کیریلور » جوابنی آلنجه « قپوده مانع بولنمجه پنجره‌دن دکل، طامدن بیله کیرمك جائزدر » یوللو مقابله ایلدی . پریخان، جزمی سوزینی ایشتدیکی کبی ایتدکلری تلاشك، اوغرادقلری دهشتك نه‌قدر بیهوده، نه‌قدر موهوم برشی اولدیغنی‌دوشونه‌رك ظنیات ایله حقایق بیننده‌کی مغایرتی خاطرینه کتیردی، قهقهه ایله کولمکه باشلادی .

جزمی، خنده‌صداسیله بری طرفه دونوب‌ده یانلرنده

جار ایچنده برقادین بولندیغنی کورنجه فنا حالده شاشردی. پریخانك چهره‌سی میدانده دکلسه‌ده برشاعره کوره اندام وخرامندن کوزللکنی تخیل ایتمك مقرر اولدیغیچون بویله برمجلس محبتی بوزمق مزاج رندانه‌سنه طوقوندی. بومناسبتسزلکنه فکرنده عذر بولوردی. چونکه ایرانه دعوت واوطه‌یه ضرورت اوزرینه کلمشیدی.

فقط عادل کرایك فکرینی خدمت ملته منحصر بیلدیکیچون دعوتنه اتباع ایدوب‌ده دقیقه‌ده برکره نفسنی اجلك پنچه‌سنه آتارجه‌سنه یوز بیك مخاطره کچیره‌رك برمحارب دولتك پای تختنه قدر کیرمکی کوزه کسدیرمش ایکن خانزاده‌یی اویله بر بزم شوقا شوق وصال ایچنده کورنجه کلدیکنه قلباً عادتا ندامته باشلادیغی کبی بوتأثرینی بعض ایمالرله اولسون اظهار ایتمکدن کندینی آله‌میه‌رق «یالکز اولمدیغکزی بیلسه ایدم تعجیز ایتمزدم» دینجه عادل کرای «مجلس ینه یالکز دیمکدر. شو کوردیکك وجود پریخاندرکه نه‌یه تشبث اولنه‌جقسه آنك ایله برابر تشبث اولنه‌جق» دیدی وشروانك حالنه وجزمینك یوللرده‌کی سرکذشتنه دائر براز معلومات آلندیغی کبی ابراهیم ایله صادقك تلف اولمسنه برچوق تأسفله برابر اوزمانه قدر

برمعنا ویره‌مدیکی تأخراتك حکمتنی، پنجره‌دن کیرمکه موفقیتی وبوکا خدمت‌ایدن قوریجیلرك صورت مجلوبیتنی‌اوکرندکدن صکره ایلروسیچون ایدیله‌جك حرکتی مذاکره‌یه ابتدار ایلدی .

پریخان ، تربیه وظرافتی اقتضاسنجه عادل کرای‌ایله جزمینك کیزلی بعض سوزلری‌ده اوله‌بیله‌جکنی مطالعه ایده‌رك « جزمینك بوراده بولنمسی پك‌ده بنم .... یاخود شهریارك بوراده بولنمامزه بکزه‌مز . بن کیده‌یم‌ده صباحه قدر اطرافکزی قوللایم ، سز قونوشور ، مذاکره ایدرسکز، یارین جزمی بك قوریجی‌ضابطلرندن علی‌قولی افشاره مراجعت ایتسون ، آچیقدن اوله‌رق بکا کلسون دایمدن مکتوبنی ، هدیه‌سنی کتیرسون . خانلره کندیسی شمخالك آدملرندن اولدیغنی وشمخال عثمانلیلردن بیزار اوله‌رق هم ایرانك تدابیر حربیه‌سنه معاونت وهم‌ده کویا بنی بوراده خانلردن برینه تزویج ایله طاغستان وایران عصبیتلری آره‌سنده‌اولان‌ارتباطه قوت‌ویرمك ایچون ممکن اولورایسه کندی فرار ایدوب کلمك وممکن اوله‌مزسه اقرباسندن برینی کوندرمك عزمنده بولندیغنی سویلسون » دیدی وجزمی « اویله سویلرسه‌ك بتون بتون‌ده یالان‌اولمز.

چونکه بوراده جدی بر تشبث اولدیغی تحقق ایدرسه شمخال، برادرینی کوندرمك نیتنده‌در » جوابنی ویردی .

پریخان « یابرادری عثمان پاشایه کریمه‌سنی ویردی . آنك کلمسی نصل اولور ؟ ایران دولتنك بوندن صکره طوجه‌لاو بکه اعتماد ایتمسی ممکنمیدر؟ » یوللو مقابله ایتدی. آکاده جزمیدن « طوجه‌لاو بکی دکل دیکر برادری دانیال بکی کوندره‌جکدر » جوابنی آلدی « دانیال بکك بکا محبتی شمخالدن‌ده زیاده‌در ، اوکلیرسه بزم ایچون پك بیوك خیرلر امید اولنور . سز مذاکره کزه باقیکز ، بن اطرافی طولاشه‌یم » دیه سویلنه‌رك اوطه‌دن چکلدی .

جزمی ایله عادل کرای تنها قالدیلر ، شو یولده صحبته باشلادیلر: (جزمی، پریخانك « شمخال بنی امرادن برینه ویرمك اوزره کله‌جك » یولنده اولان لقردیلرینی سویلدیکی زمان عادل کرایك چهره‌سنده حاصل اولان قورقنج قورقنج تغیرلردن کوکلنده‌کی اضطراب عشقی دفعةً آکلامشیدی)

جزمی ـ جزمی بنده کز ، نظر کزده ینه اوّلکی جزمیدر .

عادل ـ قیمتك بیك قات زیاده لشدی دیمك استیورسك.

جزمی ـ آره صره مناسبتسزلك ایدرسهم انفعال بیورلمزیا !

عادل ـ نه کبی مناسبتسزلك ؟

جزمی ـ بویله بزم ایچنده رزم ترتیباتیله اوغراشمغه بردرلو عقلم ایرمدی .

عادل ـ بزم دکل، مذاکره مجلسنده ایدك .

جزمی ـ قادینلرله مذاکره ....

عادل ـ اوت ! براز غریب کورینور اما پریخان آکلادیغك قادینلردن دکل . بوندن اوّل شاه اولان اسماعیلك جلوسنه اوسبب اولمشدر . یالکز تدبیر ایله‌ده دکل، هم تدبیر ایله، هم شمشیر ایله .

جزمی ـ ارسلانلر رفیقه‌سنی ینه کندی جنسندن انتخاب ایدر .

عادل کرای ـ صکره شاه اسماعیلی‌ده اوتلف ایتدی دییورلر اما افترادر . والله ایش اویله دکل، هیچ نه مناسبت !

جزمی ـ افندمز، افترایی ایدن بن دکلم . حسن شهادت یولنده بوقدر تلاشه احتیاج یوق .

عادل ـ خیرشاید سن‌ده ایشیدیرسك، تشبثده کوکلکه برصوغوقلق کلیر دیه سویلیورم .

جزمی ـ بنده کز حالا تشبثه ایصنه‌مدم که کوکلمه صوغوقلق کلمسنی تصور بیوریبورسکز .

عادل ـ نیچون ؟

جزمی ـ اوّلا تشبثی بیلمیورم .

عادل ـ سویلیه‌یم ، بوراده چرکس طاقمنك خیلی قوتی وار ، شاه برعلیل آدم . حمزه میرزانك مزیتی یکیتلکه منحصر ، دنیاده بشقه برشیئدن خبری یوق . عباس هم بوراده دکل، هم درت‌یاشنده . وزارتده بولنان میرزا سلیمان اولدقجه عاقل برشی ایسه‌ده ادانیدن کلمه اولدیغندن کرك خانلر، کرك عسکر کندیسندن پك متنفردر . عموم ایرانده پریخانك بیکده بری قدر انفاذ حکمه مقتدر کیمسه‌یی بوله‌مزسك . اطرافیله دوشوندك هرکسی آیاقلاندیرمق پك قولای اوله‌جق. هم اخلاقنه، هم درایتنه اعتماد اولنور برواسطه‌مز یوق ایدی‌ده سنی آنك ایچون کتیرتدك. شمدی صفوی خاندانك اعضاسنی شورادن طوپلاییوبرسه‌كده استانبوله کوندرسه‌ك مقبول اولمزمی ظن ایدرسك .

جزمی ـ آکلامدم شهزاده‌م! صفوی خاندانك علیهنه

عصیان ترتیب ایدییورسکزده اوخاندانك اعضاسندن برقادین ایله نصل متفق اولیورسکز ؟

عادل کرای ـ اوت، عالمك حالی بوقدرغریب اولدیغنی بن‌ده بیلمزدم ، سویلدیکم عقلك خارجنده کورینور ، فقط صحیحدر .

جزمی ـ اوقدرده درایتکز ، عرفانکز ایله برابر کوستردیککز صافدرونلغه انسان حیرتده قالیر . کندینی برادری علیهنه سزکله متفق کوسترن برقادینه نصل اینانیرسکز ، قرداشنك، خاندانك سلطنتنی بیقمغی تصور ایتمسندن ایسه سزك حیاتکزه قصد ایتمسی دها ملحوظ دکلیدر ؟

عادل ـ پریخاندن بکا خیانت تصورنده بولنمه !

جزمی ـ نیچون ؟

عادل ـ پك اینجه‌دن اینجه سؤال ایتمکه باشلادك .

جزمی ـ مساعده بیوررسه‌کز سؤال ایتمیه‌یم ، وجدانکزه ترجمان اوله‌یم ، سوییورسکزده آنك ایچون دکلمی ؟

عادل ـ فرض ایت که سوییورم، نه‌لازم کلیر ؟

جزمی ـ نه‌لازم کله‌جك ، معشوقه‌یی هر فنالقدن

تجرید ایتمك محبتك شـانندن اولدیغندن سوزینه اینانیر ، بویله مهلکه‌لره دوشرسکز .

عادل ـ سن انسانه هرسرینی سویلتمکمی ایستیورسك؟ اوده بنی سوییور .

جزمی ـ وای ! ایکی عاشق معشوق بو تنها مجلس الفتلره، بوکیجه‌لرجه محبتلره قناعت بیوره‌مدیکز، افندمز آکا حیاتکزی مهر مؤجل تعیین ایدییورسـکز ، اوده افندمزه جهـاز اوله‌رق برقوجه تخت سـلطنتله کلمکه چالیشیور اویله‌می ؟

عادل ـ کوزل خلاصه ایتدك . بریرنده اکسیك‌وار، پریخان‌ده بنم کبی سنیدر نه‌دیرسك، جزمی شاعرانه برتشبث دکلمی ؟

جزمی ـ انسانك خیالنی عوالم علویه‌نك الك یوکسك طبقه‌لرینه قدر سـوق ایدییور . خیالك پارلاقلغی قـدر اجراسنده‌ده قابلیت اولسه !....

عادل کرای ـ سلطان‌سلیمك، صقوللینك بری قره‌لری ضبط ایده‌رك ، بری دریالری برلشدیره‌رك حاصـل ایتمك ایستدکلری اتحاد اسلام مقصدینی شیعیلر النده اسیر ایکن

سنی برقزك یاردمیله وجوده کتیره بیلیرسه‌م ـ کرچکدن سویلیورم ـ شاعرانه برخیال دکلیدر ؟

جزمی ـ افندمزه عرض ایتدم، اکر قابلیت اولسه !.. خیالك شاعرانه اولدیغنی ظن ایدرم که قولکزده همان افندمزه یقین بیلنلردنم . بنده کزی خیال شاعرانه‌ده قدرتکزه اقناع ایچون بیچاره صادق ایله ابراهیمی فدا ایده‌رك بیك بلالر ایچندن بورالره قدر کتیرمکه هیچ احتیاج یوق ایدی ... آکلادق افندم ، بنده کزده اصحاب خیالدنم ، سزده ... شمدی جدیاته کله‌لم . اکر برمانع یوق ایسه نصل اولوب‌ده ایشك بودرجه‌یه قدر کلدیکنی اوکرنه‌بیلیرمی‌یم ؟

بوسؤال اوزرینه عادل کرای « وقعه‌نك صورت ظهوری اصلندن‌دها غریبدر » مقدمه‌سیله سوزه باشلایه‌رق شهریار ایله اولان ماجرایی ومجبوریتله یالاندن باشلادیغی برایشك بیك رنکه دوکولدکدن صکره نصل بوقراری انتاج ایلدیکنی برتفصیل حکایه ایتمکله جزمی، ایکی قادین قوتیله بردولت فتح ایتمك عادل کرایه مخصوص خارقه‌لردن اولدیغنه دائر بعض لطیفه‌لردن صکره ایکی رقیب آره‌سنده بولنمق ایکی آتش اورته‌سنه دوشمکدن دها مخاطره‌لی اولدیغنه،

ایرانك مذهب داعیه‌سی حصول امله صورت قطعیه‌ده مانع اوله‌جغنه ، تخت سلطنتده طهماسبك اوغلی اوطوروب طوررکن شهزاده بایزید وقعه‌سنی تنظیره چالیشیرجه‌سنه برتشبثده بولنمق کار عاقل اولمدیغنه دائر ذهننده کچن تصورلری برر برر عرض ایلدی .

جزمینك لقردیلرنده ایسه عادل کرایك دوشنمدیکی هیچ بر سوز یوق ایدی . فقط او مخاطره‌لر ذاتاً کندی ذهننه کلدیکی زمان تأثیر ایتمدیکی حالده بشقه‌سی طرفندن اخطار اولندیغی زمان‌ده حکمسز قالمق طبیعی ایدی . برمدتجك پریخاندن ایشتدیکی ومجرد آندن ایشتدیکی ایچون عین حقیقت کورمك ایستدیکی دلائلی ـ که یوقاریده بیان اولنمشیدی ـ جزمی‌یه قبول ایتدیرمك ایستدی. مخاطبندن قناعت کورمینجه « بودرجه‌یه وارلدقدن صکره کیری کیدلمه‌نك احتمالی یوقدر. احتمالی اولسه‌ده بن دونمم . حتی مقصدم یالکز پریخانه تملك اولسه ایدی ینه یولنده فدای جان ایتمکدن چکنمزدم . شمدی جانمدن زیاده سودیکم برمعصومه بکا مذهبم نامنه اتحاد اسلامه برخدمت تکلیفنده بولنورسه تشبثك مخاطره‌سی امیدینه ولوکه بیك قات غالب اولسون تردد کوسترمکلکمك احتمالی وارمیدر ؟ محاربه

میدانلرنده هردقیقه کوزمك اوکنده طولاشیر ایکن کیرپکلرمی قیرپاجق قدر بر هیجان ویره‌مامش اولان اولومدنمی قاچه‌جغم‌ده یکرمی یاشنده برقزك شیعیلر النده قالمش ایکن بندن زیاده کندی مذهبنك اعلای شانی دوشونن برملکك یاننده رذیل‌می اوله‌جغم » دیه‌رك عزم قطعیسنی بیان‌ایله یوزینه باقلمز درجه‌لرده برغضب پیدا ایتدکدن‌صکره « سن عثمانلی اوردوسنك شهسوار جلادتی عد اولنان جزمی دکلمیسك؟ بردشمنکی قورتارمق ایچون آتلدیغك بلا کردابندن بزم ایش دهامی تهلکه‌لیدرکه بوقدر محترز طورانیورسك مقصدمزك .... (هایدی سنك دوشندیکك کبی سویلیه‌یم) خیالمزك قدسیتنی وحتی شاعرانه‌لکنی بیلمز ایکن شرواندن بورایه قدر کلدك‌ده بوراده‌می وهمه‌دوشه‌جکسك، ایشه‌می خلل کتیره‌جکسك؟» سوزلریله اعصاب شجاعتنی تحریك ایلدیکندن جزمی « مرادم افندمزك مخاطره‌ده اولدیغنی کوسترمك ایدی . یوقسه بنده کز هیچ بروقت بلادن ، آفتدن قورقار، جان اسرکر طاقمدن دکلم » دیدی، پنجره‌سندن آشاغی چکلدی.

صباح اولنجه آقشامکی قرار وجهله طوغریجه علی قولی افشاره وآنك واسطه‌سیله پریخانه کیدرك اقشامدن لدیغی تعلیماتی بتمامها اجرا ایلدی .

التنجی فصل

— ۳۲ —

( ) سنه‌سی بهارینك اواخرینه طوغری برکون که میرزا سلیمان ، سفر تدارکنی اکمال ایله حدود اوزرینه یوریمك حقنده هرطرفك وقوعبولان تقاضاسندن بیزار اوله‌رق چادرینی قزوین کنارینه قوردیرمش ایدی. خلاصهٔ ترجمه‌لری زیرده کوستریلان مکتوبلری اوقومغه باشلادی.

مکتوب

— ۱ —

شمدی‌یه قدر دولت شاهیده ایتدیکمز خدمت معلومدر . بوسرحد فقراسیله عثمانلینك شوکتنه مقاومت احتمالی قالمدی . بزمده ، دولتمزك‌ده چاره‌سنه باقلمق امر عالیلرینه توقف ایدر .

امضا

امام قلی خان

مکتوب

— ۲ —

صیف وشتا دیمدك ، عثمانلی کاربانك تفلیس وشروان ایله مواردەسنی قطع ایلمکه چالشدق. خدمات مشکورەمز نزد شاهیده مشکور اولمشیدی . شمدی‌یه قدر بونجه موفقیتلریمزه سبب عثمانلی سردارینك انفصالیله اوردو ادارەسنك خالی قالمسیدر. شمدی‌ایسه سنان پاشانك سردار اولەرق ورودی تحقق ایلدی . جاسوسلرمزدن آلدیغمز خبرلره کوره مهر صدارتده کندیسنه ارسال ایدلمش . بوفقیر برخیلی زمانلر طرف شاهیدن عثمانلی ملکنده سفیر بولنمشیدم ، اورالرك عاداتنی اولدقجه بیلیرم . نه‌حاجت ایران ارباب وقوفی ایچون دخی بنم بیلدیکم شیلر مجهول اولان احوالدن دکلدر . سنان پاشا اگر فی‌الحقیقه مهر صدارته نائل اولدیسه اوزریمزه بتون عثمانلی ملکنك عسکریله حرکت ایتمك مقرردر . ایرانه اوقدر عسکر نره‌دن کلیر ظننده بولنلمسون . سلطان سلیمان زماننده اوزرمزه روم ایلیدن بیله سوق جیش اولنمشیدی. ایران ویرانەلرنده عثمانلی عسکری بسلەنیلەمز دیه مشهور اولان

مثلهده اعتماد بیورلمسون . بوسنان پاشا ، نفوذ کلام ویسار بی‌پایانی قوتیله عثمانلی عسکرینی سوق‌واعاشهٔ جیش ایراندن بیك قات مشکل اولان تونس ساحللرینه ، یمن چوللرینه کوتورمش واورالرك فتحنه موفق اولمشدر . کندی غایت عنود ، خود پسند برذات اوله‌رق هرنه‌ایشه عزم ایدرسه اتمامنه کافهٔ اقتدارینی بذل ایدر . اوغرادیغی یرلری بای حال یا امرینه اطاعت ایتدیرمك ، یا بتون بتون خراب ایتمك ایستر . تجربه‌مه اعتماد بیورلسون ، سرعتله حرکت لازمه‌دندر .

امضا

طوقماق خان

مکتوب

— ۳ —

سنان پاشانك عهده‌سنه صدارت توجیه اولندیغی وبر ایکی آیه قدر سرحده داخل اوله‌جغی تحقق ایلدی . آلدیغمز خبرلر عثمانلی اسراسندندر . اوشرفلی قوم ، اسیرلکده‌بیله یالان سویلمکی بیلمزلر اعتماد بیوریله والسلام

امضا

امیر خان

میرزا سلیمان ، اوچ مکتوب ایله مؤید اولان بوخبر هائلدن نهایت درجه‌لرده اورکه‌رك دفع بلایه ذهننجه تدبیرلر دوشونمکله مشغول‌اولدیغی برزمانده ایدی که نوکر (اوشاق) لرندن بری النه برعرضحال اعطا ایلدی . عرضحالی آلدی ، کوز اوجیله صاحبنی تحری ایتدی . کوردی که قارشیسنده غایت پژمرده ، غایت چرکین بردرویش طوریور . عرضحالك مألنی صدقه طلبنه حمل ایله درویشه برقاچ پاره ویرلمسنی امر ایلدی . درویش‌ده ظریفانه برتبسم‌ایله حضورندن چیقدی، غائبلره قاریشدی.

میرزا سلیمان براز وقت صکره یاننده‌کی کاغدلری طوپلادیغی صره‌ده درویشك عرضحالنه دقت ایتدی ، کوردی که عرضحالك ورقه‌سی‌اویله صدقه استدعاسنه بکزر برشی دکل ، هند آبادیسی دینیلان واوزمانلرجه اکابر بیننده مخابره‌ده قوللانیلان کاغد جنسندندر ، اومراق‌ایله برکره‌ده عرضحالی اوقومق ایستدی ، آچدی نظرینه شو افاده‌لر اصابت ایلدی :

صورت عرضحال

غفلت بیورلمسون، شمخال طاقمی ینه جمعیته باشلادی.

مقصدلری پریخانی عادل کرایه تزویج ایده‌رك ایرانده بر دولت جنکیزیه تأسیس ایلمکدر . ولی‌النعمتمز اولان خاندان صفوی بتون بتون محو ومنقرض اولیور . جزمی بك نامنده بر آدم شمخال طرفندن مأمور اوله‌رق بورایه کلدی. بوفقیر درویش دخی برابر ایدی. جزمی بك غائب اولدی . تخمینمه کوره قوریجیلر آره‌سنه قارشمش اولسه کرکدر . قوریجیلر ایچنده ایکی سنی دوستی وار ایدی . برینك نامی « عباس » برینك « موسی کاظم » در . آنلری بولدیرمق ممکن اولور ، حقیقت حال‌ده بالاطراف آنلردن تحقیق بیوریلور. عادل کرای ایله پریخان . برینه فوق‌الغایه مبتلادر . شهریار خانم دخی غالبا میانجیلقلرنده بولنیور . آنك مقصدینی بیله‌مم . قوریجیلر بیننده دوشنیلان شیلرك بری‌ده ذات عالیکزی اعدام ایتمکدر . سزك وجودکز آره‌دن قالقمزسه پریخان وعادل کرای وشهریار خانم بیننده اولان اتفاقك نتیجه‌سی حصول بوله‌میه‌جغنی سویلیورلر . قوریجیلری تحریك ایدن شهریار خانمدر . عباس ایله موسی کاظمی بولدیرمق عهده‌کزه لازمدر . »

میرزا سلیمان، برکره عرضحالی اوقودی. املاسزلغنه، ربطسزلغنه باقدی . هیچ اهمیت ویرمامك ایستدی .

بر کره‌ده حاوی اولدیغی اخبار غریبه‌یی دوشوندی ، خصوصیله شهریارك قوریجیلرله کندی علیهنه فتنه ترتیب ایلدیکنی پیش نظره آلدی، هیچ اولمزسه شهریاردن ایشی استیضاح ایتمامك هم شان درایتنه ، هم وظیفهٔ وزارتنه مغایر اولدیغنه حکم ایتدی. همان اوکیجه‌دن سرایه کیتدی، عرضحالی شهریاره تقدیم ایلدی .

شهریار ، اویله هیچ امید ایتمدیکی برزمانده، هیچ اومدیغی بر آدمك هیچ خیال وخاطرینه کتیرمدیکی بر مسئله ایچون یانه کلدیکنی کورنجه طبیعی متغیر اولمشیدی. فقط عرضحالی اوقور اوقومز حالی تغیردن تأثره، تأثردن غیظه غیظدن عادتا جنونه انتقال ایده‌رك همان میرزا سلیمانك بوغازینه صاریلیرجه‌سنه اوزرینه آتلدی « اوت ! میرزا اوت ! بوعرضحال تمامیله طوغریدر. سنی اولدیرتمك ایچون بن آدملر ترتیبیله اوغراشیوردم . واسطه‌لرم‌ده عباس ایله موسی کاظمدر . کیت آنلری آرات بولدیر ، بلکه بولدیره‌مزسك . نه‌یاپارسه‌ك یاپ ، سنیلرك اطرافنی احاطه ایت . بنم مقصدم بشقه ایدی ، ایشلر بشقه نتیجه ویردی. مکر مقصده دها قوتلی چالیشانلرده بولنورمش . میرزا ! نه‌یوزیمه اویله حیران حیران باقیورسك؟ عادل کرایی.... »

دیدیکی صره‌ده میرزا سلیمان ، سوزی کسه‌رك « افندمز اونصل لقردیلر ! سز بوکون شاه حضرتلرینك حیات ثانیه‌سی ، ولی‌عهد سلطنتك نشئهٔ اولیسی بولنیورسکز . بوعبد عاجزك خدمتندن ممنون اولمدیغکز حالده عزل وبلکه اعدام ایتدیرمك ید اقتدارکزده ایکن علیهمه برطاقم اراذلی تسلیط ایتمك شان دولتکزه یاقیشیرمی؟ بنی قوریجیلر پاره‌لر ایسه حامل اولدیغم وکالت اضافتیله قدر سلطنته نه‌درجه خلل ترتب ایده‌جکی تعریفه محتاج اولان حالاردنمیدر ؟ سپاهی بودرجه یوزه چیقاریلور ایسه ضبطلری نصل قابل اولور، خاندانکز نصل راحت ایدر . آیاق طاقمنك وزیره ایتدکلری تجربه‌یی شاه حقنده‌ده تکراره قالقشمیه جقلرینه امنیت جائزمیدر ؟ ملوك ملهمدر، یاوقعه شاهه عکس ایدر ایسه خشمندن قورتلمق قابل اولورمی؟ درایتکز مسلم عالم ایکن عرضحالك مألنی اعتراف بیوردیغکزی دوشونیورم‌ده سامعه‌مه اعتماد ایده‌میه‌جکم کلیور » یوللو علنی تخطئه وضمنی تهدیددن مرکب برمقاله‌جك ایراد ایتمکله شهریار ، تهور خردکدازینك ویره‌بیله‌جکی نتیجه‌لری پك قولای تفرس ایده‌رك شدتله چاغلایوب طوررکن صوبی چوغالدقجه آقندیسنی کوسترمیه‌جك صورتده بر شکل سکونت پیدا

ایدن دره‌لر کبی کوکلندن غلیان‌ایدن انفعالاتك ظاهرده‌کی آثارینی ینه اوانفعالاتك کثرت وشدتی آلتنده ستراید‌ه‌رك بردن بره تحویل لسان‌ایله « مادامکه بنم اعترافم عقل قبول ایده‌جك شیلردن دکلدر ، یا مجهول بر آدمك حقکده کاغد اوزرینه قویدیغی افترایه نصل احتمال ویردك‌ده نفسکده ادراککدن حیا ایتمه‌دن بنی استنطاقه کلدك ! بن بوراده شاهك حرمی‌یم ، تخت سلطنت اوزرنده اوطوریورم . بوندن صکره عرشه‌می چیقه‌جغم که براملم اولسون‌ده کندی دولتمك علیهنده فتنه احداثنه قالقیشه‌یم ! کوزلریکی برطرفه براقدك‌ده عرضحالی قولاقلرکله‌می اوقودك ؟ ذهنکی حرص اقبال آرقه‌سندن کوندردك‌ده اوقودیغك شیئك مألنی واهمه‌کله‌می آکلامغه چالشدك ؟ کاغد ایچنده شمخالك ینه بروقعه احداثیله اوغراشدیغنی کورمدکمی ؟ شمخال ایله بنم نه مناسبتم وار ! پریخان ، شمخالك همشیره‌زاده‌سی اولدیغنی بیلمزمیسك ؟ بوراده برجنکیز دولتی تشکیل ایتمك ایستدیکنی اوقومدکمی ؟ عادل کرایك‌ده ، شمخالك‌ده ، پریخانك‌ده سنی اولدقلری خاطرکده دکلمیدر ؟ ایشته اتفاق ایتمشلر ، دولت صفوی‌یی محو ایتمکله اوغراشیورلر . هم اوغراشدقلری‌ده محققدر . کویا قریمی بزم طرفه ربط

ایتمك بهانه‌سیله شمخاله شاهك اذنیله آدم کوندرلدیکنی بن‌ده بیلیورم! مکر پریخانك مقصدی بشقه ایمش، شو پادشاه کریمه‌سنه باق! مردار شهو یچون بتون خاندانك‌ده بنمده حیاتمزه قصد ایدییور. آه! بن آکا اوکره‌دیرم، والله اوکره‌دیرم! شهریار ایله اوغراشمق شاه اسماعیلی بوغدیرمغه بکزرمی ایمش، کندیسنه آکلادیرم! ملك قیافتنده ابلیس، کل رنکنده زقوم. حریف! نه‌قارشمده پریسنی کورمش دیوانه کبی آلیق آلیق باقنیورسك، وزارتك شرطی حیرتمیدر؟ شمدی کیت! درویش نره‌ده ایسه بولدیر، جزمی بك کیم ایسه اله کچیر! ایشك کنهنی تحقیق ایت، اوکنی آل، یوقسه بالله سنی شاهه سویلرم، جهنمده شیطانه یاقیشه‌جق قدر عذابلر ایچنده کبررسك، دینجه میرزا سلیمان درایت وطلاقتی قوتیله هرنه‌درلو موانع ومخاطرات ایچنده اولسه شاهنك خدمتندن فتور کتیرمیه‌جکنه دائر بر مقدمه‌دن صکره کوستردیکی حیرت، بویله بر بدیهی البطلان برافترا ایچون شهریاردن استیضاح بی‌ادبلکنه جسارت ایتمش ایکن بوخطاسی برسوء نیته مبنی اولمدیغی بیلنوب‌ده ینه ایشك تسویه‌سی کندینه حواله بیوریله‌جق قدر عنایت ومرحمته نائل اولدیغندن حاصل

اولدیغنی افاده وبوکا بیك درلو مبالغات عجمانه واوضاع پرستشکارانه‌دن مرکب برچوق اعتذارلر علاوه ایله برابر مسئله‌نی پك آز زمان ایچنده ظاهره چیقاره جغنه تعهدلر ایده‌رك شهریارك یاننده آیرلدی .

شهریار ، اوطه‌سنه چکلدی ، اما برحالده چکلدی که کویا اوطه‌سی برظلمانی مزار ، کندی ایچنده قصقانجلق کبی ، کین کبی ، حرص انتقام کبی بربرندن مظلم برچوق اخلاق فاسده‌دن مرکب برقوقمش میت ایدی. بعض نفوس خبیثه‌نك کبردکدن صکره جادی اولدیغی مثللرده ایشیدیلیر ، بوملعونه یسه دها صاغ ایکن آرزوسنی جادیلره اسناد اولنان قان ایچمکه ، جان یاقمغه حصر ایلمشیدی. کاه پریخانك شاهانه جمال عالم تسخیرینی ، نازنده ادای روح ائتلافنی کندی لطافت پژمرده‌سنه قیاس ایدر ، عادل کرای نظرنده کندینك آکا تفوقنی آخر حریفك اول بهاره رجحانی کبی محالاتدن بولور. وبویأس ایله عمر کذشته‌سنك هردقیقه‌سنی کندنجه بردورهٔ ممات بیلیردی . بعض کره‌ده مبادیٔ شبابندن بری بیك درلو اوصاف ایشیده ایشیده حسن وآنك کمالنه حاصل ایتدیکی اطمئنان ، ذهننه برزمانك کذران طبیعیسنی ، اشکالك تحول ضروریسنی اونوتدیره‌جق

قدر غلبه ایدر ، اوقوتله کوزللکنی فنون عشوه‌ده اولان ملکه ومهارتیله برابر ایفای محبت موهبه‌سنده عمرنده برادری حقنده بیله خاطر نوازانه برمعامله‌یه تنزل ایتمامش اولان پریخاندن دون عد ایلامکه باشلار واواعتقاد ایله کندینه مفتون اولمیان عادل کرایی پریخانك‌ده تسخیر ایده‌میه‌جکنه حکم ایلر واوحکم نتیجه‌سندن اوله‌رق عادل کرایك پریخانه نکاح تکلیفی اکر صحیح ایسه مجرد اوسایه‌ده ایرانه مالك اولمق املیله ترتیب اولنمش بردسیسهٔ سیاست اولدیغنه قرار ویرر واوقرار ایله براز تسلی بولوردی .

فقط بوپارلاق خولیالر ، بو یالانجی تسلیلرده صبح کاذب قدر امتداد ایده‌مدی . کوز قپامقله کوندوزی کیجه‌یه تحویل ایتمك ممکن اوله‌مدیغی کبی شهریارك تعامیلری‌ده پریخانك بارقهٔ جمالنده اولان تأثیری نظرندن ستره کافی اوله‌مدی . اویله بر حسن عالمکیرك توجهنه اوغراداقدن صکره انجذابندن کندینی قورتاره‌جق هیچ بر کوکل بولنه‌میه‌جغی شهریار عندنده کونش کبی ظاهر اولمغه باشلادی .

کونشك ضیاسی مزبله‌یه دوشدکجه بونجه اخلاط منتنه فرجه‌یاب حدوث اولدیغی کبی اوحقیقتك ظهوری‌ده قادینك طبیعتنده نه‌قدر اغراض کامنه وار ایسه جمله‌سنی

میدانه چیقاردی . خبیثه نفس اماردسنی شیطان ایله یاریشدیرمق ایستردی . موتی ، محرومیت آمالی ، بلکه عذاب آخرته دنیاده اوغرامغی تمامیله کوزه آلدی . ایده جکی حرکتی ذهننده قرارلشدیردی. حتی اوکیجه‌دن مقدماتنی حاضرلامق ایچون قپوسنك اوکنده‌کی خادم آغاسنی کوندردی، یاننه برقوریجی دعوت ایلدی. بیلدیکی نوبتچیلردن برینه انتظار ایدرکن برآدم کلدی که شخصی بتون بتون کندیسنجه مجهول ایدی. نوبت وظیفه‌سی کبی، آرقداشلرینك اسمی کبی ایراد ایتدیکی سوزلره قوریجینك جواب ویردیکی صره‌ده شیوهٔ لسانندن ایرانلی اولمدیغنی‌ده آکلادی . حریفدن کندی اسمنی ، مملکتنی ، نه‌وقت قوریجی یازلدیغنی سؤاله باشلادی . قوریجی شهریارك سؤالرندن شبهه‌سنی پك قولای تفرس ایتمکله آره‌لرنده شویله برمحاوره آچیلدی :

قوریجی - غالبا میرزا سلیمان ، افندمزی کورمش، البته وقعه‌دن خبر ویرمشدر .

شهریار - نصل وقعه‌دن ؟ سنك نه وظیفه‌ك ؟ سن کیمسك ؟ سحارمیسك ؟ خدام صاحبیمسك ؟ نه‌دن بیلیورسك ؟

ق ـ خیر افندم ، هیچ بری دکلم ؟ بن شیعیلردن طاغستانلی برقوریجی‌یم ، میرزا سلیمانه ویردیکم عرضحالی کورمدیکزمی ؟

ش ـ اوعرضحالی سنمی ویردك ؟

ق ـ اوت ، بن ویردم .

ش ـ علی حقیچون طوغری سویله ، سنمی ویردك ؟

ق ـ سزدن بویله برسؤال مأمول ایتمزدم . بن ویرمامش اولسه‌م وزیر حضرتلرینه اویله برعرضحال ویرلدیکنی نره‌دن بیله‌جکم ، امام زمان دکلم یا !

ش ـ شمدی پریخان ایله عادل بربرینی سوییور اویله‌می ؟

ق ـ طوغریسنی بیلمم ، فقط ایکیسی‌ده سنیدر ، اتفاق ایتدیلر . بوراده‌کی دولت شیعه‌یی باتیره‌جقلر .

ش ـ سنی ، شیعی لازم دکل بربرلرینی سوییورلرمی ؟ الله سنك‌ده بلاکی ویرسون ، دولتك‌ده بلاسنی ویرسون ، بربرلرینی سوییورلرمی ؟ بکا اوراسنی سویله .

ق ـ بنده‌کز حدتلی دکلم . افندمزك حدتنه جواب ویرمکدن‌ده عاجزم . شمدی کیدییورم . یقینده آنلرك اتفاقندن نه‌لر ظهورایده‌جکنی آکلارسکز . مساعده‌کزله

برلقردی دها سویلیه‌یم : جاسوسلق المدن کلیر ، فقط میانجیلق کلمز .

بو محاوره اوزرینه حریف ، منحوس عد اولنان ییلدیزلر کبی مغرب اختفاسنه چکلدی . شهریار ایسه آنك کیدیشنی کورمدکدن بشقه ییلدیز ضیاسندن بیله محروم اولان کیجه‌لر کبی بر غریب ظلمت ایچنده قالدی. کندینی اویانق ظن ایدردی ، فقط اطرافنه باقنیر ظلمتدن بشقه برشی کورمزدی . اویانق ایکن اویور اولمق اعتقادنده بولنوردی . اوحالده‌ده میرزا سلیماندن، معهود قوریجیدن آلدیغی خبرلر نظر بصیرتنك اوکنه کلیردی، کندی کندینه اعتماد ایده‌مزدی . کوکلنده حسددن بشقه برحس قالمدی. حسد ایسه انتقامندن بشقه برشی دوشندرمز اولدی . حسرت قدر سیاه برجاره بورندی، انتقام کبی قان رنکنده برنقاب اورتوندی ، طوغریجه عادل کرایك اوطه‌سنه کیتدی .

عادل کرای ، اوزمان کندی خیالی ، کندی ملالی ایله اکلنمکده ایدی . کوزینك اوکنده اویله لدوسلی هواده قاره یاغمور بلوطلری اوزرینه دوشن غروب قزیللغندن یرادلمش کبی برمخلوق کورنجه یاتدیغی یردن

طوغرلدی ، پریخانه انتظار ایتدیکی ایچون برطرز عاشقانه ایله اوسیاه جارك ، اوقرمزی نقابك آلتنده مستور اولان وجوده نظر تحسرینی وقف ایلدی .

شهریار ، کین مضمر قدر مدهش ، بلای منتظر کبی آغر برحال ایله عادل کرایه یاقلاشدی ، یاننه کلدیکی زمان نقابنی یوزندن قالدیردی .

« خانزادەم بنی بیلدیکزمی؟ بن ایران شاهنك زوجه‌سی اولان شهریارم! سزی بوعزت واقبال ایچنده طوتان بنم! پریخانی بکا ترجیح ایتمشسکز، ایکیکزك‌ده بر رآوج قانیله اللریمی قنالیه‌جغم ، خبریکز اولسون . فکر محاربه‌سی قلیچ غوغاسنه بکزه‌مز . پریخان سنی سوییورسه بن‌ده سوییوردم . بلکه آندن زیاده سوییوردم ! سن‌ده زوجم کبی نور نظردن محروم ایمشسك ، زوجمك بنی سومیوب‌ده اوزرمه جاریه آلدیغی کبی سن‌ده آنی سومشسك‌ده بنی آرزوکه برواسطه کبی قوللانمشسك . شهریار سرسم ایمش دیمه! پریخانك‌ده ذکیدر! الله ایکیکزی بربریکزه مبارك ایتسون ! فقط امین اول که قاوشورسه‌کز آخرتده قاوشورسکز . کوررسك، نه‌یاپه‌جغمی یقینده کوررسك! »

دیدی ، اوطه‌دن چکلمك ایستدی .

بوبادره اوزرینه عادل کرایك ذهننه پریخانك بولندیغی مخاطره اندیشه‌لری هجوم ایده‌رك حیاتنی ، آمال آتیه‌سنی بتون بتون نظردن اسقاط ایلدی . مالك اولدیغی مزیات فکریه‌نك جمله‌سنی مجبرانه ومتحکمانه برعزم قویم ایله وجدانه خادم ایده‌رك بر قاچ ثانیه ایچنده بر قاچ کونده آنجق طوپلانه‌بیله‌جك برچوق ملاحظات وتدابیری پیش نظردن کچیردی. دوشدیکی بلادن قورتلمق ایچون شهریارك کندینه ابتلاسنی تحریك ایده‌رك ونخوتی استغنایه ازدیره‌رك اداره‌سنه چالشمقدن مؤثر بر چاره بوله‌مدی . اوجهتله بو تهدیداتنه قارشی نهایت درجه‌لرده لاقیدانه برطور ایله برقهقهه قوپاردی. اوطه‌سنك برکوشه‌سنده یاییلمش اولان یتاغنه کیرمك ایچون بلندن خنجرینی ، باشندن قلپاغنی چیقارمغه باشلادی .

شهریار ، تهدیداتنه موت اعلامی قدر دهشت مأمول ایدرکن عادل کرایه افسانه صداسی کبی اویقو کتیردیکنی کورنجه یا آلدیغی روایتك بتون بتون یالان اولدیغنه ویاخود ترتیب ایتدکلری فساد آرتق کیمسه‌دن احترازلری قالمیه‌جق قدر قوت بولدیغنه ذاهب اوله‌رق کندنجه بو احتمالرك برنجیسی لذت حیاتدن دکرلی ، ایکنجیسی سکرات موتدن

دهشتلی اولدیغندن بویله مزار طاشی کبی دنیا ایله آخرت آره‌سنده قالوب طورمقدن ایسه هرنه‌صورتله اولور ایسه اولسون حقیقت حالی اوکرنمکه عزم ایتدی . بوعزم ایله ینه قپودن کری دونه‌رك شومجادله‌یی کشاد ایلدی :

شهریار ـ خانزاده حضرتلری ، یاپدقلریکزی کیمسه کوره‌مزمی ظن ایدرسکز؟ شاه خدابنده اعما ایدلدی ایسه اطرافنده کیلرك‌ده کوزلرینه میل چکلمدی . سز شمخاله یازار ، جزمی بکی فتنه‌یه آلت ایتمك ایچون بورایه کتیرتمکه قادر اولورسکز . بز آنی طوتمقدن، سرکزی اوکرنمکدن عاجزمی قالیرز . شهزاده بایزید وقعه‌سندن اولسون عبرت‌ده‌می آلمدیکزکه بویله برحرکته جسارت ایتدیکز .

عادل کرای ، شهریارك بر طرفدن جزمی‌یی اله کچیردیکندن واسراری اوکرندیکندن بحث ایدوب طوررکن برطرفدن‌ده جزمینك شمخال طرفندن کلدیکنی سویلمسنه نظراً وقعه بردرجه‌یه قدر کندیسنه عکس ایتمش ایسه‌ده اویله جزمی طوتلدیغنك وایشك کنهنه وارلدیغنك اصلی اولمدیغنه وشهریارك آله بیلدیکی برناقص خبرله کندی تدبیر واحتیاطلرینه غلبه ایده‌میه‌جکنه حکم ایده‌رك برقات دها اطمئنان وسکینت ایله محاوره‌یی شوصورتله نقل ایلدی :

عادل ـ ذهنکزه برفنالق کلدی ایسه بکا مراجعت بیهوده‌در حکیم‌ده دکلم ، نسخه یازمق‌ده المدن کلز .

شهریار ـ آکلادم‌افندم! یقین حاصل‌ایتدم شهزاده‌م! بکا خبر ویرنلرك روایتی عین حقیقت ایمش « ایران سلطنتنی لایقیله قورمشسکز ! یابدیغی ایشك طوغریسی، سویلدیکی سوزلرك یالان اولمسیله ثابت اولان جانیلر کبی سزده اضطرابکزی کوسترمکه چالشدیغکز تمکین ایله میدانه قویورسکز. بر آق چهره‌یه نقاب یراشمدیغی کبی‌اوصفوتلی کوکلکزه‌ده ریا یاقشمیور .

عادل ـ طبیعت‌بویا ! انسان هردرلو خولیا قورابیلیر، بعضلری خولیاسیله‌ده اکله‌نیر . فقط قوریلان خولیایی بشقه‌سنه دیکلتمك، هله برانسانك کندینه دایر هیچ یوقدن برشی توهم ایدوب‌ده صکره دوشنیلان وهمك عین‌حقیقت اولدیغنه ینه اوآدمی قاندیرمغه چالیشمق ایشیدلمش کوه‌زلکلردن دکلدر .

شهریار ـ سزه بوجسارتلری پریخانك محبتی ، امید معاونتی ویریبور دکلمی ؟

عادل ـ (کندی کندینه) سبحان‌الله ! باری عشق

ایله ، شهوتله نه‌قدر الفتم اولدیغنی نفسنده تجربه ایتمامش اولسه ....

شهریار ـ آه ! بن بشقه ... پریخان بر روح! بر ملك! بر نور !... بن .... بن ....

عادل ـ باری کندینك حسننده ، شیوه‌سنده اولان کمالی بیلمسه ، باری جمالنك ، اداسنك ارککلرده درجهٔ تأثیرینی یکی اوکره‌نه‌جك اولسه .

شهریار ـ البته پریخانك حسنی، شیوه‌سی‌دها کمالده‌در. البته جمالی،اداسی ارککلره وهیچ‌اولمزسه قریم خانزاده‌لرینه دها زیاده تأثیر ایدییورکه بزه ترجیح اولنیور .

عادل ـ باری پریخانك برکره یوزینی کورمش‌اولسه‌م.

شهریار ـ عادل ! جزمی‌یی کتیرتدیکك ، ایران تختنی ایستدیکك، طوغری اولمش اولمامش‌اوراسی‌وظیفه‌م دکل! الله عشقنه، دنیاده کیمی سورسه‌ك آنك باشی‌ایچون‌طوغری سویله ! شوقزی سومیورمیسك ؟

عادل ـ والله نه‌یالان‌سویلیه‌یم! سوزلریکزی ایشتدکجه کندیکزی آیاقده کوزلریکزی آچیق کوروب طوررکن ینه اویقوده‌سکزده صایقلیورسکز ظن‌ایدییورم .

شهریار ـ سؤالمه جواب ویر خانزادەم! مرادك تحقیر ایسه صکرەده ایده بیلیرسك! الله عشقنه سؤالمه جواب ویر!

عادل ـ نه جواب ویره‌یم! شو سؤال ایتدیککز شیئه باقکز، سنی براسیر طاغستاندن کیزلی برآدم جلب ایتمکله شیعی برمملکتده سلطنته می نائل اوله بیلیرمش!

شهریار ـ یالان سویلامکه صدد دکشدیرمکدن بشقه چاره بوله‌میور! بن سزه آنی صورمیورم خانزادەم! پریخانی سوییورمیسکز؟ سومیورمیسکز!

عادل ـ صفویلر سایه‌سنده فقردن سلطنته مالك اولدیغکزی دوشونکز! اوخاندانك بوقدر لطفنی کورمش ایکن اعضاسندن برمعصوم قزك نامنی، ناموسنی ارکك مجلسنده ورد زبان ایتمك نه‌بیوك کفران نعمتدر!

شهریار ـ بنی بویله دقیقه‌ده برخنجر اوررکبی آغر آغر اولدیرمکده نه‌لذت وار، سوییورم دییکز سزده قورتیلورسکز، بن‌ده خلاص اولورم.

عادل ـ بکا مطلقا یالان سویلتمکی ثواب می عد ایدییورسکز؟

شهریار ـ دیمك که سومیورسك؟

عادل ـ سبحان‌الله!

شهریار ـ سومدیککه بر یمین ایت الویرر !

عادل ـ والله چکلمز اولدیکز ! تسلطکز اسارتدن ده طاقتکداز ایمش یا .

شهریار ـ شمدی چکلمز اولدق اویله می ؟ بقالم بنمی چکلمز ایمشم یوقسه اولوم عذابیمی چکلمز .

عادل ـ انسان الکزدن قورتلق ایچون اولمکی ده حیاتنه منت بیلیور .

شهریار ـ آکلاشیلیور ! آکلاشیلیور !... اللریمه قانکزدن حنا قویه جغم .

عادل ـ برازده صاچلریکزه سورسه کز دها کوزل اولورسکز .

شهریار ـ آه ! صاچلرمده برقاچ بیاض وار ، نظرکز یالکز آکا تصادف ایتدی اویله می؟ نه قدر قباحت بین ایمشسکز ! دها برقاچ دقیقه اول حسنمك ، شیوه مك کمالندن تأثیرندن بحث ایدییوردیکز ، کوکلکزله لسانکز آره سنده نقدر نفاقلر وار ایمش .

عادل ، شهریارك بوسوزلرینی تحقیر واستهزادن مرکب برقهقهه جق ایله کچیرمك ایستدی . شهریار ایسه برقاچ دقیقه لرکوکلیله دوکشورجه سنه برشدتلی تردد کچیردکدن

صکره شدتله عادل کرایك یاننه قوشه‌رق « عادل ! عادل ! حیاتمه قصد ایدییورسك ! سکا نه‌قدر محبتم اولدیغنی بیلمزسك! والله بیلمزسك .. بیلسه‌ك براز حالمه آجیردك‌ده بکا بو معامله‌لری ایتمزدك ! براز بکا لطف ایله نظر ایت ! بن اویله نفرت ایده‌جك کبی چرکین ، اولوملری آراده‌جق قدر معجزمی‌یم ! مرحمت ایت آزیجق محبتکی ، التفاتکی کورسه‌م پریخانکه خدمتکار اولورم. التفاتکك ، محبتکك یالاندن اولدیغنی بیلسه‌م‌ده کندیمی آلداتمغه چالیشیرم ! بو یالانجی التفاتلرك شفقتدن ، مرحمتدن کلدیکنی بیلیرم آکاده قناعت ایدرم » دینجه عادل کرای « آی افندم بن سزه نه یاپه‌یم ، محبته دائر برایما بیله ایتمدیکم حالده کندی اختراع ایتدیککز یالانجی تدبیرلره اشتراك ایتمدمی؟ بورادن قریمه برابر کچمکی تکلیف ایدن بن دکلمی ایدم ، تدبیرمز یولنده کیدوب طورمیورمی ؟ شمدی نره‌دن پریخان مسئله‌سی پیدا ایتدیکزده کیجه وقتی بوقدر اوزون برمجادله چیقاردیکز. ایشمزده دوام ایده‌لم باقه‌لم نتیجه‌سی نه‌اوله‌جق. فرصت فعلیاته کلنجه بن‌ده برقصور کوررسه‌کز اووقت ایستدیککزی سویلمکه حقکز اوله بیلور » سوزلریله مقابله ایلدی .

شهریار ، ینه برقاچ دقیقه دوشندکدن وعادل کرایدن اوته‌دنبری کوردیکی معاملات متضاده‌یی بربرینه تطبیق ایلدکدن صکره پریخانه محبتنك وکندندن نفرتنك درجه‌سنی لایقیله تقدیر ایلدیکی کبی سودای حسودانه‌سنك شدتی اویله جعلی التفاتلرله قناعته‌ده میدان ویرمدیکندن یأس وابتلادن مرکب برنظرله عادل کرایی یوقاریدن آشاغی سوزه‌رك « یوق !.. یوق خانزاده‌م ! ممکن دکل بوحاله تحمل ایده‌میه‌جکم . سکا بن مالك اوله‌جغم ، یامزار ... اوزرمزه برفلاکتدر چوکمش نهایتنه قدر حکمنی اجرا ایدوب کیده‌جکم . بنی کندیمه متصرف ظن ایتمه ! کوکلمه برقوهٔ غالبه استیلا ایتمش بکا هرنه‌ایسترسه یاپدیریور . آیاغمله ، اختیارمله جهنمه آتلمق المدن کلیر ، سنی بشقه‌سنك قویننده کورمکه قاتلانه‌م . بحران محبت طاقت کتیریله‌میه‌جك برحاله کلدی . ایکیمزده جان اوزرنده طوریورز ، بالله هم سکا هم کندیمه قیارم . هیچ اولمزسه فلك تصورلرمزی انسان اولادینك الك صکره‌کی فراش مشترکی اولان طوپراق دوشکنده برلشدیرر ! دوشون ! لذت حیاتی خاطریکه کتیر ! هرکسك دنیایه برکره کلدیکنی اونوتمه ! دوشون‌ده

بکا برقطعی جواب ویر . یارینه قدر مهلت ! یارین کیجه قونوشورز » دیه سویلنه‌رك اوطه‌دن چکلدی .

عادل کرای ، بوبلای نا کهظهورك اهمیتنی تمامیله تفرس ایتمش یعنی شهریارك آرزوی نفسانیسیچون صحیحاً جانه قصد ایتمکدن چکنمیه‌جکنه حکم ایلمشیدی . اودرجه علو همتله متحلی یارادلمش بر کوکل اسارت کبی بزمذلته دوشدکدن صکره حیاتده طبیعی برلذت بوله‌مز ، هله حیاتك اومشاقنه برده سودیکندن آیرلمق وحتی یولنه جان ویرمکی الك بیوك سعادتلردن عد ایده‌بیله‌جکی جاناتنی کندی ایچون مخاطره‌ده کورمك کبی برطاقم بلالر منضم اولورسه دنیانك قره‌طوپراغه وبلکه جهنمه ترجیح اولنه بیله‌جك برحالنی کوره‌مز .

اوجهتلرله عادل کرای نظرنده موتك برحکمی وار ایسه یاشامغه نسبت اهون کورنمکدن عبارت ایدی . حتی پریخانك فراقی عندنده موتدن بیك‌قات شدید ایکن آنی‌ده برمجاهدهٔ کاملانه ایله کوکلنه قبول ایتدیره بیلیر . فقط اوبیچاره‌یی دوشوردیکی مخاطره‌دن خلاص ایده‌مامك مطالعه‌سنك وجدانه ویردیکی عذاب‌الیمدن بردرلو کندینی قورتاره‌مزدی .

ساعتلرجه کاه فلجدن طاقت شکن بربهت، کاه جنوندن شدید برتهور ایچنده حالدن حاله انتقال ایده‌رك « شیطان بیله ملائکه‌یه فنالق ایده‌میور. بن برملکی هردرلو لذایذندن محروم ایده‌جکم‌ده شیطاندن شنیع اوله‌جغم . اولوم بیله ملائکه‌یه تقرب ایلیه‌میور . اوقاری ، اوشهریار بر ملکی حیاتندن آییره‌جق‌ده موته رحمت اوقوده‌جق » یوللو بر زمانلر سویلندی طوردی . نهایت اویقودن اویانیر ، کابوس تسلطندن قورتیلور کبی برغریب حال ایله « آه ! یالان !.... یالان .... شو یالانجی دنیادن آلچق اولان یالان ! چاره سکامی قالدی » دیه‌رك یرندن قالقدی ، قلمی کاغدی الینه آلدی، بیله‌رك زهر ایچمکه باشلایان بیچاره‌لرك چهره‌سنده‌کی علایم قدر حزین برحال ایله شومکتوبی تحریره باشلادی :

عادل کرایدن شهریاره

تنبیهکزه اطاعت ایتدم . حالك هرجهتنی کوزیمه آلدم . عاقبتی ایجه دوشوندم . شمدی‌یه قدر اکلنجه ، برحکایه قبیلندن عد ایلدیکم وقعه‌نك نه‌دهشتلی بر حقیقت اولدیغی نظرمده تمامیله تبین ایلدی . حیاتمه قصد ایتمك

یولنده اولان تهدیدکزی فعله چیقاره جق قدر انصافسز اولمدیغکزی بیلیرم . فعله چیقارسه کز بیله اهمیت ویرمم . چونکه عندمده اولمك اسیر یاشامقدن بیك قات اهوندر . بن ممکن دکل اسارته تحمل ایده میه جکم . بنی کرچکدن سودیککزه ، برده بوحالدن قورتاره جغکزه قطعی برسوز ویریکز ، نه وقت امر ایدرسه کز برابر حدود اوزرینه چیقمغه حاضرم . سکونت بولمق ایچون جوابکزه انتظار ایدییورم .

عادل

عادل کرای ، مکتوبی بتیردکدن صکره دقتله اوقودی . برازده دوشنه رك « عجبا اعتماد ایدرمی ؟ البته ایدر ! شیطانك کوکلنی بر امیدله طولدیرر ، او امیدك حصولنه امکان کوستررسه ك آنی ده آلداده بیلیرسك . هله پریخان ایله ، جزمی ایله خبرلشنجه یه قدر ملعونه غفلت ایچنده قالسون ده ایلریسنه الله کریمدر » دیدی .

برازده « ماشاءالله ! ماشاءالله ! بزم یالانجیلق ده سائرلرینك معرفتی ، غیرتی کبی آلیشدقجه ترقی ایدر حاللردن ایمش ! یاربی ! بنم دنیاده نه لزومم وار ایدی !.. آه ! پریخان پریخان !.. سنك ایچون اختیار ایتدیکم شیلره باق !.. آه ! آراده اولمسه ك ده هر کلمه سی ایچون بر عمر

ابدی ویرلسه بن اوسوزلری لسانمه آلیرمی ایدم » یوللو سویلندی ، ورقه‌یی شهریاره کوندرمك ایچون برواسطه تحریسنه قیام ایلدی .

قپوسنك اوکنه وارر وارمز بر قوریجی‌یه تصادف ایده‌رك « ارقداش ! زوجهٔ شاهی شهریار خانمه تقدیم اولنه‌جق برعرضحالم وار ، عجبا شمدی ایصالنه‌امکان بولنه بیلیرمی » دینجه قوریجی تاتار شیوه‌سنی آندیرر برترکجه ایله درحال کوتوروب ویره‌جکنی بیان ایده‌رك کاغدی آلدی چکلدی .

عادل کرای ، شهریارك کندینه کمال انهماك ایله کوستردیکی هوسی پك اعلا بیلدیکندن کوندردیکی مکتوب ایله حاضرلنوب کلان بلایی برقاچ کون تأخیر ایده‌بیله‌جکنی واوقدرجق برزمان قزانلدیغی حالده ایسه جزمی‌یه ، پریخانه معلومات ویره‌رك کندی تشبثلرینی تسریع ایله مخاطره‌نك بتون بتون اوکنی آلمق قابل اوله‌جغنی مأمول ایتمشیدی .

نه‌فائده‌سی‌وارکه قورقدیغی مهلکه نفسنه‌دکل پریخانه‌نه عائد اولدیغندن وآره‌دن یارم ساعت قدر وقت کچدیکی حالده شهریاردن بر جواب ظهور ایتمدیکندن تدبیرینك

تأثیرنجه اولان امیدی یواش یواش یأسه مبدل اولمغه باشلامشیدی . شهریارك جوابی یارم ساعت اوزادی . چونکه ملعونه عادل کرایدن آیرلدقدن صکره قسوتلی کوکللرده صاقلانان کدر کبی اوطه‌سنك برکوشه‌سنه چکیله‌رك پردهٔ ظلام آلتنده استتار ایدن جانی کبی خیانتنی اجرا ایچون الك اوّل تصادف ایده‌جك فرصتی انتهازه چاره دوشونمکده ایکن عادل کرایك کاغدینی آلنجه دفعةً ذهننه محاوره‌نك نهایتنده ایراد ایلدیکی تهدیداته خانزاده‌دن جواب ظهورینه وقت براقمقسزین اوطه‌دن چکلدیکی تبادر ایده‌رك کلان کاغدی اوتهدیدلره مقابله ظن ایلدی. اویله مقابله‌لرده ایسه عادل کرایك کرك تحقیر وکرك استهزاسنده‌اولان قوتی تجربه‌ایله بیلدیکیچون اوقویه‌جغی سوزلرك تأثیریله غیظندن چاتلایوب‌ده انتقامندن محروم اولمق قورقوسیله مکتوبی آلدیغی آنده آچمغه جسارت ایده‌مامشیدی .

نهایت بر اضطراب ایله کاغدی آچه‌بیلدی. هرکلمه‌سنی برنوع تردد، هرسطرینی بربشقه درلو احترازایله‌اوقودی. اوذکای شیطانیسیله مندرجاتنی عینی عادل کرایك ظنی کبی صرف حقیقت وخصوصیله برنتیجهٔ خوف ، براثر مغلوبیت

قیاس ایلدی . مطلب شهوانیسی بودرجه حصوله قریب اولمش ایکن تهدیدنده دوام ایتمك دکل ، حتی براز صغوق طورانمش اولسه عادل کرایك مضبوط اولان مشرب استغنا پرورانه‌سی جهتیله بنه مقصدی ضایع ایتمك وهیچ اولمز ایسه برطاقم تأخرلره ، صعوبتلره دوشورمك مقرر اولدیغنه حکم ایده‌رك کمال تهالك ایله زیرده صورتی محرر اولان کاغدی تحریر ایتدی . قپوسنك اوکنده‌کی خادم آغاسنی چاغردی، عادل کرایك کاغدینی کتیرن قوریجی یه ویرمك اوزره تسلیم ایلدی :

شهریاردن عادل کرایه

ظالم ! سنی کرچکدن سودیکمه نصل قطعی سوز ایسترسك ! سنك ایچون قوجه بر سلطنتی ترك ایدییورم . ایکی اوغلمدن آیرلمنی ، دنیا نظرنده ملعون کورنمکی اختیار ایلیوردم‌ده حالا محبتمه اینانمیورسك ! بولندیغك حالدن قورتاره‌جغمه‌ده عهد طلب ایتمك اقتضا ایدرمیدی؟ اسارتدن خلاص ایتمینجه سکا نصل مالك اولورم، سکا مالك اولمزسه‌م دنیاده نصل یاشارم ؟ هیچ بر بیچاره‌یه «روحك عذاب ایچنده‌در، آنی تخلیصه چالیشرمیسك» دیه سؤال

اولنورمی ؟ سن بنم روحم دکلمیسك ؟ سنسز موتی حیاته ترجیح ایتدیکمی حالا اوکره نه مدکمی ؟ اوزلمه ایکی کوزم ! شونده بش اون کونمز قالدی . حمزه‌یه نه طرفه کیده‌جکنی آکلامق ایچون برمکتوب کوندره‌یم جواب کلدیکی کبی بورادن چیقارز ، آنك بولنمیه‌جغی طرفه‌ده بز کیده‌رز . همان الله سنی بکا باغشلاسون‌ده ایسترسه بنم حیاتمی‌ده آلسون سکا احسان ایلمسون !

شهریار

عادل کرای ، همان یأسك منتهاسنه کلدیکی صره‌لرده ایدی که قوریجی قپودن کیره‌رك شهریارك مکتوبنی اعطا ایلدی . مطالعه‌سندن بش اون کون قدر قاری‌یی اویالایه بیله‌جکنه یقین حاصل ایتدیکندن برقاچ ساعتلردن بری چکدیکی عذاب روحانی زائل اولدی . فقط اوعذاب روحانیدن وجودینه عارض اولان تعب ، کوکلنده مشغول اوله‌جق بر کدر قالمینجه تأثیرینی تمامیله کوسترمکه باشلادیغندن بشقه ماجرایی پریخانه اوکیجه‌دن خبر ویرمك ایچون یورغونلغه باقمسه بیله نوبتجیلر آره‌سنده محرملرندن کیمسه بولنمدیغندن تذکره یازمغی ضروری ایرتسی کونه تعلیق ایده‌رك یتاغنه کیردی ، راحتجه اویومغه باشلادی .

بری طرفدن ایسه شهریار ، آلدیغی امنیت جان بخش ایله کویا که دنیایه برکره دها کلمش ایدی . سوابقی ، حتی خیال سوابقی وارلغندن بتون بتون آیرلمش قیاس ایدر، یالکز حظوظات حیاته متعلق اولان تجاربنی بو عمر جدیدندن لایقیله استفاده ایچون دستور حرکت اتخاذ ایده‌رك کندی کندینه اکلنجه‌لر دوشونور ، ذوقلر اختراع ایدر ، امللر بولور ، موفقیتلر ایجاد ایلردی .

— ۳۳ —

قادین ، امیدوار اولدیغی سعادتك خیالنی بیله عین حقیقت ظن ایده‌رك تصوراتندن مدت عمرنده کورمدیکی لذتلره مستغرق اولور وکافهٔ آمالی بر یره طوپلانمش‌ده همان او دقیقه‌ده پیشکاه آرزوسنه صاچلمش کبی بیك درلو اشواق محبتله اکلنیر طوررکن خادم آغاسی ایچری کیره‌رك کاغدی کتیرن قوریجینك کلدیکنی وکندیسنه عرض ایده‌جك بعض سوزلری اولدیغنی بیان ایدنجه البته عادل کرای طرفدن برطاقم التفاتلر کتیردیکنه ذاهب اولدی « نه‌قدرده احتیاطسزلق ! هیچ قوریجی یه‌ده لقردیمی اچیلیر ؟ بندن کاغد کتورمدیمی ، یامحرم قیاس ایتمشدر

احتیاطسزلق اولوب‌ده نه فنالق تولد ایده‌بیله‌جك ، بوندن صکره نه‌دن قورقومز قالدی ؟ قوریجی برمناسبتسزلك ایدرسه نتیجه‌سی کندینك آخرته سفرندن عبارت اوله‌جق . جهنمه قدر یولی وار . شمدی آنی‌می دوشونه‌جکم . ذاتی عسکر اولمش ، اولمك ایچون معاش آلیور ، یوللو کندی کندینه براز سویلندکدن صکره خادم آغاسنه قوریجی‌یی ایچری کوندرمسنی امر ایلدی . قوریجی کلدی ، شو صحبته باشلادیلر :

شهریار — نه‌ایسترسك ؟ مکتوبی عادل کرایه کوتوردکمی ؟

قوریجی — کوتوردم افندم .

شهریار — نه‌در ؟ خانزاده برشی‌می سویلدی ؟

قوریجی — خیر ! هیچ برشی سویلمدی .

شهریار — ای نه‌ایسترسك ؟ مادام که برشی سویلامش بو وقت انسانی تعجیز ایتمکده معنا نه‌در ؟

قوریجی — خانزاده‌یه پك اوقدر اعتماد ایتمسه کز خیرلی اولور .

شهریار — سنك نه وظیفه‌ك ، خبیث جهنم اول شورادن .

قوریجی — کیده‌یم افندم ، قولکز حدت آدمی دکلم .

شهریار ، « بوحدت آدمی دکلم » سوزیله بردن بره اویقودن اویانیرکی کوزینك اوکنده طولاشان رؤیای استقبالی غائب ایده‌رك ینه سوابقك دهشتلی دهشتلی حقیقتلری ایچنه دوشمکه باشلادی. قوریجنیك میرزا سلیمانه معهود عرضحالی ویرن ، کندیسیله برقاچ کیجه اول محاوره ایدن آدم اولدیغنی وسویلمك ایستدیکی لقردی البته بر خبر مصیبت اولمق لازم کله‌جکنی دوشوندی . حریفی هیچ سویلتمامك ایستدی. فقط کوکلده برشبهه ظهور ایدنجه ولو بیك قات آغر، برحقیقتله اولسون حل ایتمدکجه انسانه کوره راحت قابل اوله‌مدیغیچون چاره‌سز ینه سؤال وجوابنده دوام ایلدی .

شهریار — طور، قوریجی باقه‌یم ! نه‌سویلیه‌جکسك؟

ق — کچن کیجه پریخان ایله عادل کرای بر برینی سوییورلرمی دیه سؤال بیورمش ایدیکز آنك جوابنی ویره‌جکدم .

شهریار — سویله ! نه‌اوکرندك ! بر برینی سوییورلرمی؟

قوریجی — بیله‌میورم .

شهریار — خنزیر ! اوکرندیکك بیله‌مامکمیدر ؟

جواب بوکامی دیرلر؟ پادشاهك حرمیله اکلنمکه می کلدك ؟ بالله سنی یاری بلیکه قدر باشی اشاغی یره کومدیرده اویله کبردیرم .

قوریجی — خیر ! ایکیسی ده بربرینی سودکلرینی بیله میورم دیمك ایستدم . بریکی اوته کنی سوییور اما اوته کی بریکنی سورمی سومزمی آکلایه مدم .

شهریار — بریکی هانکیسی ، اوته کی کیم ؟ بوهذیانلرله بنی مراقدن هلاك ایده جکسك ، سویله کیم کیمی سوییور ؟

قوریجی — بری طرفده کی اوته طرفده کنی . . .

شهریار — دیلك اللهك غضب قلیجلریله طوغرانسون ! بری طرفده کی اوته طرفده کی نه دیمك بونلرك آدی یوقمی ؟

قوریجی — وار .

شهریار — ای سویلسه‌ك آ یزید ! . .

قوریجی — تعریفه احتیاج قالدیمی یا ؟

شهریار — یاربی سن خیرلر احسان ایت ! بوکوپك مطلقا بوکیجه کبرمکه اوزنیور . آدلرینی سویلمیه جکمیسك ، دیلنی تاکوکندن قوپارده یمده کوپکلره می آتدیره یم ؟

قوریجی — پریخان . . عادل کرای .

شهریار — شو ملعونك عنادینه باق ! بالله سنك

هر کیمکی آیری آیری قردیررم‌ده کبرمکه حسرت اوله‌رق یشادیرم .

قوریجی — افندم ، بونك آکلاشلمیه‌جق نره‌سی قالدی ؟ ایشته پریخان عادل کرایی سوییور .

شهریار — دمندن بری اویله سویلسه‌ك اولمزمیدی، عادل کرایك پریخانی سودیکنی نه‌دن بیلیورسك ؟

قوریجی — سومدیکنی بیلدیکم یوق ! یالکز سودیکنی بیلمیورم .

شهریار — بریکنك سودیکنی نره‌دن اوکرندك ؟

قوریجی — دون کیجه ینه‌نوبتده ایدم. کیجه‌ساعت التی صولرنده حرم نردبانك شو باغچه اوزرینه اولان قپوسی آچلدی، کولکه پیدا اولدی . کولکه سیاه‌ایدی . امایبلدیز آیدنلغی کیجه‌نك قرانلغندن فرق اولنوردی . برایکی دقیقه کچر کچمز یوریمکه باشلادی . کولکه یوریمزیا آکلادم که انساندر یرمده طوردم ، نه‌یاپه‌جغنه دقت ایتدم . یوری‌یه یوری‌یه عادل کرایك کوشکنه چیقدی. ترتیبلرندن خبرم واریا ، شاید فساد طاقمندن بری ایسه طوتمق املیله آرقه‌سنه دوشدم ، باقدم که قپو قپالی اوکنده نوبتجی یوق اوراده طوردم، لقردیلرینی دیکلمکه چالشدم،

بردرلو ممکن اولمدی . بربچق ساعت صکره قپویه یقین برقاچ لقردی ایشتدم . ایچریده کینك پریخان اولدیغنی‌ده ، عادل کرایی سودیکنی‌ده آکلادم .

شهریار — نصل لقردی ایشتدك ؟

قوریجی — پریخانك عادل کرایه محبتنی کوسترر بر قاچ سوز . . .

شهریار — جهنم قاچغنی زبانی ! دها عذابك الویرمدیمی ، نصل بر قاچ سوز ، سویلیه‌جکمیسك ؟ یوقسه قلبنی یاردیره‌یم ایچنده صاقلادیغك اسراری اویله‌می ظاهره چیقاره‌یم .

قوریجی — افندمز ، بیوکلرك شانی بویله خدمتلره مکافات ایتمکدر . خدمت ایدن بنده‌یی اولومله قورقوتمق دکل ! قولکز شمدی‌یه قدر ویردیکم خبرلره احسان بکلیورم ، سز بنده‌کزی متصل جان قورقوسنه دوشوریورسکز ، سویلیه‌جکمی اونوتدیریورسکز .

شهریار « های‌الله قهر ایتسون ! مقصدی احسان ایمش‌ده جلادلر کبی بندن اشکنجه ایله پاره آله‌جق » دیه‌رك « آل ، کوزلریکی قردطوپراق طولدیرسون » عتابیله اوکنه التون طولو بر قرمزی اطلس کیسه آتدی .

قوریجی ، ایرانك اوزمانكی عاداتندن اولان سجدهٔ شكرانی یرینه كتوردیكی صره‌ده كیسه‌یی یردن آله‌رق ایچنده‌كی التونلری برمرابحه‌جی دقتیله آغر آغر صایمغه وایچلرنده اكسكی ، قلبی اولوب اولمدیغنی آكلامق ایچون هربرینی آیری آیری كوزدن كچرمكه باشلادی .

شهریار ، برقاچ دقیقه كمال نفرت وحدتله قوریجنك حالنه امعان نظر ایتدكدن صكره بتون بتون عملدن قاله‌رق شو سوزلرله مجادله‌یی تجدید ایلدی :

شهریار — كوپك ! نه صاییورسك ؟

قوریجی — بوده سؤاله محتاجمیدر ؟ تمامیدر ، دكلیدر آنی آكلایه‌جغم .

شهریار — شو ملعونه باق آله‌جغكی می تحصیل ایدییورسك ، احسانك تمامی اكسیكیمی اولور ؟

قوریجی — خیر افندمز ، مقصدم اودكل . فقط بو كیسه‌لر یوز التونلقدرده ایچنده نقصانی وارمی دیه باقیورم .

شهریار — یوز التون یرینه الای التون ویرسه‌م نه یاپه‌جقدك ؟

قوریجی — بنده كزده ایشتدیكم سوزك یاریسنی سویلیه‌جكدم .

شهریار — یزید ! سنك یاریکی برطرفه، یاریکی برطرفه آییردیرم .

قوریجی — ینه مراقدن قورتیله‌مزسکز . چونکه بیلدیکمك یاریسی او ایکی پارچه وجودمده قالیر .

شهریار — شو کافره باق ! حالا التونلری النده اویروب چوریییور .

قوریجی — نصل اویرمم چویرمم یا ، ایچلرنده قلپ وار ایسه ، اکسیك بولنور ایسه .

شهریار — حیوان ! بزم الیمزده قلپ ، اکسیك التون‌می اولور ؟

قوریجی — قلپزنلر ، حیله‌کارلر پاره‌نك نظرلرنده ذره قدر قدری اولمیان اکابری براقوب‌ده بزم کبی بر التونی یوزنجی معاینه‌دن صکره آلان فقرایی می آلداده‌جقلر.

شهریار — (باشنه طوغری برکیسه التون دها آته‌رق) الله بلاکی ویرسون ! آل بونی‌ده الده اکسیکی، حیله‌لیسی چیقارسه اکمال ایت، تك سویلیه‌جکك لقردی‌یی چابوق سویله !

قوریجی — کوردیکزمی ؟ تهدیدك نه‌قدر بیوك مضرتی ، احسانك نه قدر بیوك فائده‌سی اولیور . دمین

قورقتدیکز معلوماتمك برازینی صاقلادم . شمدی ایکی قات احسان بیوردیکز بنده کزده ایکی قات معلومات ویره جکم .

شهریار — چابوق (چاپك) سویله باقه‌یم !

قوریجی — پاره‌لریمی صایمغه ، معاینه‌ایتمکه مساعده احسان بیورمزمیسکز ، ایچنده قلپی بولنور .

شهریار — حمزه‌نك باشیچون خبردن‌ده واز کچرم سنی شمدی جهنمه کوندررم .

قوریجی — سویلیه‌یم افندمز ! پریخان عادل کرایی سوییور اما عادل کرای پریخانی سومیور .

شهریار — نه‌دن بیلدك یالانجی خنزیر !

قوریجی — والله یالان دکل . آنی‌ده ایشتدیکم لقردیدن آکلادم .

شهریار — شمدی سکا بر کیسه التون دها ویررسه‌م صایمه‌دن، نفس آله‌دن ایشتدیکك لقردی‌یی عینیله سویلرمیسك؟

قوریجی — صایسه‌م دها خیرلی اولور اما مادام که اویله فرمان بیوریورسکز دیشاریده صایارم .

شهریار — (بر کیسه التون دها آته‌رق) آل دیشاریده صای اکسیکی ، قلپی وارایسه ینه دکیشدیررز . کافر بدلا ، لقردی‌یی چابوق سویله ، هم عینیله سویله .

قوریجی — یا اکسیك ، یاخود قلپ چیقوب ده دکشدیرمك ایچون کتیردیکم زمان قلپلری ، اکسیکلری بشقه یردن بولدم ده قاریشدیردم ظن ایدرسه کز .

شهریارك ارتق بتون بتون صبری یانارق « ایران دولتنك خزینه لرینی ویرسه م ینه دها ایستیه جکسك ، پاره قاپمق ایچون اذادن واز کچمیه جکسك ! شمدی سنی جلاده تسلیم ایده یم ، عمریکی اکسیلده یم ، قلپ اقچه کبی طوپراقلر ایچنده ، آیاقلر التنده سورتدیره یم ده انسان اوزمك نصل اولور آکلارسك » تهدیدیله آدم چاغرمق ایچون قپویه طوغریلنجه قوریجی طورینی تبدیل ایله « افندم ! بنده کز اطاعتسزلك ایتمدم . ایشته فرمانکز کبی ایشتدیکم لقردی یی عینیله سویلیورم » مقدمه سیله مکالمه یه کریشدی :

قوریجی — پریخان عادل کرایك کوشکنه کیتدیکی زمان آرقه سندن آیرلمدیغمی وفقط نه قدر چالشدم ایسه صحبتلرینی ایشیده مدیکمی عرض ایتمشیدم . پریخان آییریلیرکن « سز ینه پریخانی سومیکز ! پریخان سزك یولکزده اقرباسنی ، بلکه جانی ترك ایدر ، بوراده کی تصورمز حاصل اولمزسه عثمانلی ملکنه کچرز ، جاریه کز اولورم . سزك قدر عالیهمت برقهرمانه ایران شاهنك

همشیره‌سندن مناسب اسیرمی اولور؟» دیمشیدی . کندیسی اوطه‌دن چیقارکن قولکز نردبان قپوسنك آرقه‌سنه صاقلاندم . کیتدکدن صکره عادل کرایك قپوسندن ینه بکلمکه باشلادم « اوده قاچ اولدی ! قاچ اولدی ! اللهم ! شوقادینك الندن نصل قورتیله‌جغم » دیه سویلنوب طوریبوردی . ظن ایدرم که لقردیلر بریکنك اوته‌کنی سودیکنی واوته‌کینك‌ده بریکنی سومدیکنی آچیقدن آچیغه کوسترر .

شهریار — (بر کیسه التون دها آته‌رق) اویله بر فرصت الیکه کچدی‌ده پریخان فاحشه‌سنی نیچون طوتمدك، بدلا نیچون طوتمدك ! طوتمش اولسیدك سنی احیا ایدردم . سکا اون بیك التون ویرردم .

قوریجی — (التونی النده طارته‌رق) الله عمر کزه برکت ویرسون افندمز ! پریخانی‌می طوته‌یم ، شاهك همشیره‌سنه طوقنمق قولکزك حدمیدر ؟ دمین افندمز صاییوردیکز انسانك یاری‌بانه قدر وجودینی باشی اشاغی کومدیروب‌ده اویله کبرتمك وار ، کمیکارینك هر برینی آیری آیری قیردیرمق وار ، دیانی قوپاروب‌ده کوپکلره آتدیرمق وار، قابنی یاروب‌ده ایچنده صاقلادیغی اسراری

میدانه چیقارمق وار ، یاریسنی برطرفه یاریسنی برطرفه آیرتمق وار ، جهنمه کوندرمك وار ، بونلرك هیچ بری‌ده درتیوز التون قزانمغه بکزه‌میور .

شهریار ـ هایدی شمدی بوراده‌ن دفع اول! بوندن صکره سنی ایشمده قوللانه‌جغم ، آدم کبی خدمت‌ایدرسه‌ك احیا ایدرم .

قوریجی ـ ایده‌مزسه‌م نتیجه‌سی کبرمك اوله‌جق ! اوراسی معلوم ! قولکز اولدقجه ایشمی بیلیر بندکاندنم . کوکلم التون کیسه‌سنی کفندن زیاده سور افندمز ! هرفرمانکزی اجرایه حاضرم .

شهریار ـ آدك نه‌در ، سنی ایستدیکم زمان نره‌ده بولدیره‌یم ؟

قوریجی ـ علی قولی قوریجیلرندنم . شمدیلك اسمم شروانی جعفردر .

شهریار ـ شمدیلك نه‌دیمك ؟ زمان دکشدکجه انسانك اسمی‌ده‌می دکیشیر ؟

قوریجی ـ اولاغان شیدر افندمز ! زمان هرشیئ دکشدیره‌بیلیر .

قوریجی ، بوسوزدن صکره سجدهٔ شکران عادتنی یرکره دها اجرا ایده‌رك چکلدی .

شهریار ، یالکز قالنجه قوریجینك عادل کرایدن ایشتدیکنی سویلدیکی « اللهم ! شوقادینك الندن‌ده نصل قورتیله‌جغم » سوزینی عینیله پریخانه‌معطوف قیاس ایده‌رك عادل کرایك آنی‌ده سومدیکنه اعتماد حاصل ایتمکه باشلامش وخانزاده‌نك « بنی کرچکدن سودیککزه ... برقطعی سوز ویریکز » عباره‌سنی دوشونه‌رك آنك تأثیری ایسه بواعتمادی اطمئنان درجه‌سنه واردیرمش ایدی .

دوشونور طوریر ، عادل کرای پریخانه روی دل کوسترمش ایسه پریخانك کوستردیکی محبتلر اوزرینه آنی‌ده اسارتدن قورتلمق مقصدینه خدمت ایتدیرمك ایچون کوسترمش اولدیغنه ذهننده قرار ویرر وبودفعه کندندن قطعی سوز ایستمسنی پریخانك تدابیرندن امیدی کسدیکنه حمل ایدردی . بونکله برابر عادل کرای برکره کندیله کچنمکه قرار ویردکدن صکره سعادت حیاتنی برابر کچنمکده بولمسنی دخی محال عد ایلمزدی .

واقعا پریخانك رجحان حسننی ، طراوت شبابنی ، زیور عصمتنی خاطره کتیرمز دکل ایدی . فقط کندی‌ده پریخاندن بتون بتون بشقه طرزده برجماله مالك اوله‌رق هرقلبه کوره ایسه بربشقه نوع حس اولدیغنی ویوزلرجه

مبتلاسی اولان بر کوزلدن یوزلرجه نفرت ایدر آدملرده بولندیغنی بیلدیکندن وعادل کرایك صوك محاوره‌لرنده آغزندن چیقان « باری کندینك حسننده ، شیوه‌سنده اولان کمالی بیلمسه ، باری جمالنك ، اداسنك ارککلره درجهٔ تأثیرینی بکی اوکرنه‌جك اولسه » یوللو سوزلری خاطره کتیردکجه پریخانك طراوت شبابنی کشایش جمالنجه برنقصان وطور عصمت پرورانه‌سنی شیوه ناشناسلغنه برهان کبی کوره‌رك عادل کرای نظرنده کندی قدر بیله تأثیر حاصل ایده‌مدیکنه قطعیاً حکم ایلدی .

فقط طبیعت بشرده نه‌ضعف غریبدرکه شهریار ، بوحکم قطعیسیله برابر عادل کرایك محاوره اثناسنده صاچلرینه آق دوشدیکنه دائر ایتدیکی تعریضی‌ده خاطره کتیردی . کویادلیل زائل‌اولنجه حقیقت‌ده تحول ایدرمش کبی آینه‌نك قارشیسنه کچوب‌ده کمال اعتنا ایله اوچ بش بیاض قیلی قوپارمدقجه حسننه اولان غرور واطمئنانی اتمام ایده‌مدی .

شهریار ، بوصورتله مقصد محبتنی حاصل وسعادت آتیه‌سنی امین بیلدیکندن عادل کرایی تصور ایتدکجه

کوزلری نور صفاایله ، وجودی رو نشاط ایله طولار ایدی .

دنیاده برالمی ، براندیشه‌سی قالدی ایسه اوده رقیب مغلوبی عد ایلدیکی پریخاندن پرستشگاه وجدانده هوس تملك ایله یاقلاشمغه جسارت ایلدیکندن طولایی ظالمانه برانتقام آلمق آرزوسنك کوکلنه ویردیکی اضطراب ایدی .

— ٣٤ —

عادل کرایك ، شهریارك دائره‌لری بو تلاشلره ، اضطرابلره تهدیدلره ، تحقیرلره ، تحقیقلره ، تجسسلره ، مجادله‌لره ، ائتلافلره هرزماندن زیاده کشاده بولندیغی اویله برلیلهٔ غرائبده پریخان هرشیدن بیخبر وقوریجینك افاده‌سندن آکلاشلدیغی اوزره برکیجه اوّل عادل کرای ایله برزم تنهاییده بربچق ساعت قدر وقت کچیردیکیچون تماشای جماله دلسیر ، تشبثلری قوهٔ قریبه‌یه کلمك جهتیله عمرینك سعادتندن امین اوله‌رق یاتسو وقتنی برساعت کچر کچمز یتاغنه یاتمشیدی .

رؤیاده عادل کرایی کورر ، صباح آچلمش ، کونش طوغمش ، کوزلری نور ایله طولمش ظن ایدردی .

کویا که معشوقیله برصحراده ایدیلر ، بولندقلری یرك پیشکاهندن براوفاق صو آقاردی . اما برصوزتده خفیف آقارواوقدر معوج شکللر پیدا ایدردی که کچدیکی صحرانك لطافتندن آیریله‌میور وآره‌صره کلدیکی طرفه‌عودت ایتمك ایستیورده سائقهٔ روزکاره مقاومت ایده‌میور کبی کورینوردی . باشی اوجلرنده بر صالقم سکود وار ایدی . داللری ، یاپراقلری رسوایان محبته پردهٔ استتار اولمغه شایان اوله‌بیله‌جك قدر پریشان ایدی .

صحرانك اوته‌سنده بریسنده اوبك اوبك اوقدر متنوع، اوقدر متلون چیچکلر بیغلمشیدی که فیاض قدرت اورالری تزیین ایچون فلکك سحائب رنك آمیزیی پاره‌لمش‌ده اوته‌سنه بریسنه طاغتمش ظن اولنوردی .

مرغان سحرك نغمه‌لری اوقدر حزین اوقدر مؤثر ایدی که هر بری وجدان عاشقانه‌یه ترجمان اولمش، الفاظ ایله تعریفی قابل اولمیان اذواق محبتی کوکللره افهام ایله اوغراشیورلر قیاس ایدیله‌بیلیردی .

کویاکه پریخان اوصویك کنارینه‌اوطورمش، آرقه‌سنی او صالقم سکوده طیامش ایدی . عادل کرای‌ده دیزینه یاتمش پریخانك مثالنی جمالیله مقایسه ایچون اویومش ایدی.

قز ، پریشان صاچلرینی شهزاده‌نك یوزینه دوکه‌رك جمالنی کاه کونشدن بیله قصقانیرجه‌سنه بتون بتون اورتر ، کاه بردقیقه‌جق حسرتنه تحمل ایده‌مزجه‌سنه بر جهتنی آچار ، تماشاسنده غشی اولور طورردی .

پریخانك روحنده انبساط ، کوکلنده صفا بردرجه‌ده ایدی که بولندیغی حالك رؤیا اولدیغنی بیلمك دخی لازم کلسه ایدی بتون عمرینك بویله بررؤیا ایچنده کچمسنه بیك جان ایله قائل اولوردی . کویا که بر انسان دکل ، طبیعتك فردوس فیوضاتنده یکی پیدا اولمش بر شکوفهٔ رنکین ایدی . ژاله‌لرله پرورش بولور ، نورلرله تنعم ایدردی .

ایشته پریخان ، خواب جان پرور ایچنده ایدی که اصول اصول قپوسی آچلدی ، سیاه جاره بورنمش برقادین‌الندهکی شمعدان ایله اوطه‌نك داخلنه طوغری برقاچ کره باقدی ، شمعدانی خارجده براقدی ایچری کیردی ، قپویی قپادی .

بووقعه‌دن برایکی ثانیه کچر کچمز پریخان وجودینه برشی طوقندیغنی وطوقنان ماده‌نك کندیسنی خفیف خفیف صارصدیغنی حس ایلدی : اونازنین اویقوسندن اویاندی ، اطرافنه باقندی ، شونی حس ایتدی که استقبال کبی نظر تعلق ایتمز برقرانلق ایچنده قالمش ، اجل کبی نامشهود برجسم

ذی حیات یانه چوکمش، مبت لبی سعوق اللریله بدنی صارصیور.

اویقو خماریله بردن بره کندینی طوپلابه‌مدی. ذهننده حقیقتله خیال بربرینه قارشدی. اوّل کوردیکیمی رؤیا ایدی، شمدیکی بولندمی حامی یادر برزمانلر آنی تفریق ایده‌مز اولدی نهایت بویله حاللرده معتاد اولان «کیمدر نه‌ایسترسك» سؤالنی ایراد ایلدی.

«کیم اوله‌جق! سن کلی عادل کرایکزمی بکلیور ایدیکز؟ بم! بویله ظلمانی زمانلرده بسانی کوکللرده براقدیغی کیملر، دنیاده آرادیغی امللردن دها زیاده کلیر بولور، اوراسنی بیلمیورمیسکز» جوابنی آلنجه مخاطبنك کیم اولدیغنی، نه مقصدله کلدیکنی پك قولای آکلادی. یتاغنده طوغرلدی، شهریارك قارشیسنه اوطوردی، آره‌لرنده برشدتلی معارضه جریان ایتمکه باشلادی. ایکی رقیب، کوکللرك ظلام خفاسنده مستور اولان ایکی غیظ قدیم کبی تقابل ایلدلر بربری کورمزلر ایدی. فقط آره‌لرنده هر مخاطبه‌نجه‌جه چهره‌لرنده وبلکه وجدانلرنده حاصل اولان الك کوچك تأثراتی کورمش کبی حس ایدرلر ایدی.

معارضه‌لری شویولده ایدی :

پریخان — نادین بندن نه‌ایسترسك ، بو وقت اوطه‌مده نه ایشك وار ، کابوس کبی انسانی رؤیاسنده‌ده‌می راحت براقمیه‌جقسك ؟

شهریار — براقمیه‌جغم ! سندن نه‌می ایسترم ، شوراده‌کی ایران تختنده اوطوران ارکك برادرك اولدیغی حالده سن آنکله اشتراکی قبول ایده‌میورسك . اشتراك نه دیمك ! ذاتاً اوتختده ذره قدر حقـك یوق ایکن ولی نعمتکك الندن آلمق ایستیورسك‌ده بن‌سنی دنیانك الك بیوك دولتی اولان محبتده‌می اشتراکه قبول ایده‌جکم ؟ سندن نه‌می ایسـترم ! حیـاتمی ، حیاتك لذائذنی ایسترم . عمرکدن قوپاریله‌جغنی بیلسه‌م ینه آله‌جغم آکلادکمی ؟

پریخان — کیجه وقتی چیلدیردکسـه بن تیمارخانه بکجیسی دکلم . نصل محبت ؟ نصل تخت ؟ نصل اشتراك ؟

شهریار — تقلید ایدییور ، بریکندن آلشمش ! اسرارندن خبردار اولانلره دلیلك اسـناد ایتمکی آندن اوکرنمش ! بیلمیورکه تقلیدك‌اك کوزلی‌ده مسخره‌لکدر . مسخره‌لکی بیله کندینه یاقشدیره‌میور . شوتجاهللره باق ! مجسم حقیقت اولان شهزاده‌م ! جزمی الده طورییور .

دایکزدن نه‌مقصد اوزرینه کتیرتدیککزی بیلیورز !
شجرة الدره مقلد اوله‌جقسکز . ابتدا واره‌جعکز
آدمی پادشاه ایده‌جکسکز ، صکره بیچاره‌یی تختدن
دوشوره‌جکسکز ، آیاغکزه‌باصه‌مق‌یاپه‌جقسکز ، التکزده
چکنیه‌جکسکز ، ازه‌جکسکز یرینه سز چیقاجقسکز
دکلمی ؟ مصور عصمت اولان بانوی جهان ! عادل کرای
سزك کبی ریا پرده‌لری ایچنده صاقلی دکل ، چهره‌سنی
بن‌ده کوریبورم . برکره مجلسنه کیرن قادین خصوصیله
سزك قدر عقتلی ، استغنا پرور اولور ایسه جاذبهٔ جمالندن
کندینی قورتاره‌میه‌جغنی بن تصور ایده‌مزمیم قیاس
ایدرسکز ! یاخود اوجمالده‌کی نور لطافتی کورمك سزك
او کوزل کوزلریکزه مخصوصدر ، دنیاده سزدن بشقه
هرکیم وارایسه یاراسه طوپراغندن یرادلمش ، هیچ کیمسه
اونوردن استفاضه ایده‌مزمی ظن ایلرسکز ؟ اوت
شهریارده پریخان قدر طبیعت ، پریخان قدر استعداد محبت
نره‌دن بولنه‌جق !

پریخان — (شهریارك جزمی شمخالدن کتیردلمش
اولمق یولنده‌کی افاده‌سندن عادل کرای کبی استفاده ایله
جزمینك طوتلمدیغنه امنیت حاصل ایده‌رك) ادبسزلك

الویرر ! غالبا سن روجکدن تختنی آلوب‌ده دوستکله کندیکه شهوت یتاغی یاپمق ایستیورسك که قابکده اولان سیئات آغزکدن دوکیلیور ؟ کندی وهمکی، کندی تصورکی بشقه‌سنه اسناد ایتمکده معنی ندر ؟ حدك وار ایسه فعله چیقارمغه تشبث‌ایت ! ذره‌قدر تشبث ایت ! باقه‌لم پریخانك الندن بیك جانك اولسه برینی قورتارمغه مقتدر اوله‌بیلورمیسك ! بن ذاتاً شاه‌قزیم ! قرداشمك دولتنه‌نه‌دن کوزدیکه جکم که اودولت بنم‌ده‌دولتمدر . کهله کبی سایه‌سنده کچندیکی وجودك قانی ایچمکه چالشمق سنك کبی اسافله یاقیشیر .

شهریار — اوت ! هیچ خانم‌افندی کندی‌خاندانی باتیرمق ، ایرانده برسنی دولتی تشکیل ایتمك کبی شیئلر دوشونمکه ـ هیچ شاهمزك همشیره‌سی عادل کرای کبی اسیرك اسیر محبی اولمغه تنزلمی ایدر ! ! دون بیجه ساعت التی صولرنده شونردباندن باغچه‌یه اینوب‌ده عادل کرایك یاننه کیدن ، بربچق ساعت اوطوران بشقه‌سی اندی !

پریخان ـ شوتزویره ، شوشرتلکلره باق ! ولوکه کیتمش اوله‌یم عادل کرای ایله بنی کورشدیرن ، آره‌ده

برتدبیر سیاست چیقاروب ده مذاکره یه قارشدیران سن دکلیسك ؟

شهریار ـ عجائب ! بانوی جهان افندمز ، خانزاده دن آیریلیرکن قپونك اوکنه کلوب ده « سز بنه پریخانی سومیکز ، پریخان سزك یولکزده اقرباسنی ، بلکه جانی فدا ایدر . بوراده کی تصورمز حاصل اولمزسه عثمانلی ملکنه کچرز ، جاریه کز اولورم . سزك قدر عالیهمت برقهرمانه ایران شاهنك همشیره سندن مناسب اسیرمی اولور » یوللو نازلر ، نیازلر ایتمکی ده بنمی تعلیم ایتمشیدم . نفسکه اعتمادك وار ایسه بوسوزلریکی انکار ایت باقه یم ، ایشیدنلر قپونك اوکنده طوریبور ، برر برر یاقه لرندن طوتار یوزینه چارپارم .

سوز بورالره کلنجه پریخان ، ماجرای محبتنك شهریاره بتون بتون معلوم اولدیغنی آکلادیغندن انکارده برفائده کورمدی . سوزینی شووجهله تحویل ایلدی :

پریخان ـ قادین ! بن مختاره برقزم عادل کرایی سومشم ، آکا وارمق ایستمشم عیبمیدر ؟ جنکیز اولادندن قزینی ، همشیره سنی هانکی پادشاه دریغ ایدر ! یاسنك انصافك ، هیچ برشیئه ایمانك یوقمیدرکه علیل و مصیبت زده برزوجك

وار ، سنی کویلی کلبه‌سندن سلطنت سراینه کتیرمش ، قوجه بردولتك اداره‌سنی الکه تسلیم ایتمش ، اومحبوسلر کبی برکوشه‌ده‌اوطوریبور ، یرینه‌سن پادشاهلق ایدییورسك. بونعمتلرك ، بودولتلرك حقنی دوشونمیورسك ، یکرمی یاشنده برقهرمان اوغلك وار ، ایران سعادتنی ، شوکتنی آنك حیثیتندن ، شجاعتندن بکلیور . کندیکك دکلسه آنك اولسون ناموسنی خاطرینه کتیرمیورسك . شهوتکله بربیچاره اسیره مسلط اولمشسك ، هم خاندانمزك عصمتنی پایمال ایدییورسك ، هم اواسیری بندن قورتارمق ایچون حقمده بیك درلو افترایه قالقیشیورسك .

شهریار ـ طور افندم حدتك لزومی یوق ، حالمزی اورته‌یه قویه‌لم ، عقلمزی باشمزه طوپلایه‌لم‌ده انسانجه قونوشه‌لم ، سویلیه‌جکمز شیلری عقله تطبیق ایده‌لم ، سن ایستدیکك قدر برادریکك نکاحنده بولنمغی بنم ایچون برشرف ، برنعمت کبی کوستره‌بیلیرسك . فقط برانسانه کوره عمرینی چهره‌سنده‌کی تغیرلری بیله کورمکدن وحتی کندینی برزنجیره‌دن تفریق ایده‌بیلمکدن عاجزاولان برآدمه حصر ایتمك سلطنت عالم ایچون دخی چکیلیر بلالردن اولمدیغنی سن‌ده کوکلکدن اعتراف ایدرسك . امینم که

ذهننده خیالم بیله قالمامشدر ، قالمش اولسه‌ده شمدیکی حالمه بکزه‌مز .

پریخان ـ جناب حق سنی‌ده قهر ایتسون ، سنك مزاجکده بولنان قادینلری‌ده .

شهریار ـ عقلکه هرنه کلیرسه سویله ! عادل کرایی سوییورم ، مطلق سکا خانزاده‌دن ال چکدیره‌جکم .

پریخان ـ کندك‌ده فلکدن زیاده‌می قدرت تصور ایدییورسك که طالعك بیله آیرمقدن عاجز قالدیغی ایکی قلبی بربرندن تفریق ایتمك امیدینه دوشویورسك .

شهریار ـ کندمده اویله بیوك قدرتلر تصور ایتمیورم ، یالکز تدبیرمك تأثیرسز قالمیه‌جغندن امینم .

پریخان ـ نتیجه‌سنی ایکیمزده کوریرز دکلمی ؟

شهریار ـ انتظاره حاجت یوق ! نتیجه شمدیدن کورینوب طورییور . جزمی بوراده اختلال ایله اوغراشدیغنه ، یاری مملکت خلقی شهادت ایدر . شاهه برکره ایش خبر ویرلدیکی کبی اسماعیله ایتدکلریکك اوآنده جزاسنی بولورسك .

پریخان ـ دیلك قوریسون ملعون ، اسماعیله بن نه یاپدم ؟

شهریار — قوریجیلر بر امر آلیرز ، او نازنین کردنکزه بر ابریشم قلیچ باغی چیریرلر ، آندن صکره خانزاده‌یی قیامتده یا کوررسکز ، یاکوره‌مزسکز .

پریخان — شو دیوانه‌یه‌اق ! نی اولوملهٔ قورقوده‌جق! کندیسی برافترایی حقیقت شکلنه قویغه نفسنده اقتدار حس ایدیورده بنده برحقیقتی اثبات ایتمکه قدرت کورمیور. فاحشه ! سن ایستدیکاك هذیانی سویلرسك ده بن بیلدکاریمی سویلیه‌مزمی‌یم ؟ بنم لسانم قیلجه‌می کلیر ؟

شهریار — اویله فنا فنا شتملر ایدوب طورمه ! بوکیجه‌هرشیئی کوزیمه آلدم ، بن‌ده ادبسزلکه تقلید ایتمکه باشلادم .

پریخان — های الله قهر ایتسون !

شهریار — صوص دییورم بنی دیکله ! بن هر بیلدیکمی سویلرم ، سن هیچ بر بیلدیککی سویله‌یه‌مزسك . بنم شاهدم وار ، سنك یوق! سن اولسه‌ده سویله‌مزسك . زیرا پك اعلا دوشونورسك . شاهك همشیره‌سی اوله‌جغنه شیطانك کریمه‌سی اولمایدك . چونکه اوصفته یاقیشه‌جق قدر عقلك واردر .

پك اعلا ، پك رعنا دوشونورسك که بن عادل ایله آره کزده‌کی

محبتی سویلرسه‌م آکا برضرر ترتب ایتمك احتمالی اوله‌مز . چونکه دمنجك سویلیوردك یا ، اختیارینه مالك برقزسك ، خانزاده ایسه جنکیز اولادندندر ، سنی سوه‌بیلیر ، آله‌بیلیر . کندیسنی بوحالی ایچون بندن بشقه کیمسه تعیب ایده‌مز ، بندن بشقه کیمسه قباحتلی بوله‌مز . یاپدیغکز اختلالی سویلرسه‌م ینه عادله برشی دیمزلر . چونکه براسیردر ، هرفرصتله قورتلمغی ایستر . دنیاده مجنونلر بیله آکلارکه برشاه همشیره‌سیله براسیر بیننده سویلشیلان ، فسادی تصور ایدن‌ده ترتیب ایدن‌ده شاهك همشیره‌سی اولمق لازم کلیر . اسیر اولنلر بویله ایشلرده اولسه اولسه برقوهٔ غالبه‌نك هوسنه آلت اولمقدن بشقه هیچ برشی یاپمغه مقتدر اوله‌مز . اوجهتله ایش میدانه چیقدیغی کبی یالکز سنی کبردرلر ، عادله برشی یاپمزلر . محافظه‌سنی دها صیقشدیررم ، کندم نظارت ایدرم ، او صورتله ایستدیکم کبی اکلنیرم .

پریخان — صوص ادبسز !

شهریار — دیکله تلاش ایتمه ! بنی دیکله ! سنی اولدیرمکدن حاصل اوله‌جق کفتکو ناموس سلطنته طوقونه‌جغنی ، برادریکك کورمیان کوزلری اوکنده ایستدیکم

شکله قویمق بنم ایچون اك قولای شیلردندر . سنی اولومدن قورتاره جغم ، کوشکمك قارشیسنده اوفاجق بریره حبس ایتدیره جکم ، رقابتدن برکوکلده نه قدر کین حاصل اولدیغنی ، آله جغم انتقام ایله سکا اوکرده جکم ، اویله بر کوچك اوطه یه حبس ایتدیره جکم ، سن زنجیرلر ایچنده ایکلیه جکسك . بن عادل ایله قارشیکه کچه جکم ، هر کیجه ذوق ایده جکم. قودوردیغکی ، کندی دیشلرکله کندیکی ییه ییه تلف اولدیغکی کوره جکم .

پریخان — (اوزونجه برقهقههٔ استهزادن صکره) خانم افندی حضرتلری ، بزی اوکوچك اوطه یه حبس ایتدیرمدن اوّل لسانمزی ده جادیلره افسون اوقودیرده آغزمزده حبس ایدر دکلمی ؟

شهریار — افسون اوقومغه حاجت یوق ! سن ذاتاً بیلدیککی سویلیه مزسك . براقمیورسك که سویلیه میه جککه سنی ده اقناع ایده یم . بیلیرسك که بنم حالم سکا بکزه مز ، شاه حرمیم . عادل کرای ایله بینمزده کی محبتی خبر ویردیکك کبی آنی ناموس سلطنته تعرض ایتدیکیچون بندن بیك قات بتر عذابلر ایچنده تلف ایدرلر. حالکدن، قالکدن بالبداهه آکلاشیلیورکه عادلی سوییورسك، سونجه

تلف ایتمکه قیه‌مزسك ، البته قیه‌مزسك ! سویلیه‌مزسك دیدیکم آنك ایچون‌در . شمدی بیلدیککی سویلیه‌میه‌جکه سن‌ده اعتماد ایتدك‌یا ، شمدی قوتمك درجه‌سنی سن‌ده آکلادك یا .

پریخان ـ (ینه بر قهقههٔ استهزا ایله) جلاد یورکلی کوپك ! سلاحکی فنا انتخاب ایتمشسك ! دیشلریکی ایجه بیلیه‌مامشسك . بن عادلی سوییورسه‌م وجودیمی اورته‌دن قالدیروب‌ده سنك کبی برفاحشه‌نك النه ترك ایتمك ایچونمی سوییورم صانیرسك . بالله سویلرم ! هم سوقاغه فیرلارده بتون قزوین خلقنه ایشتدیره‌جك کبی سویلرم ! اما عادلی تلف ایده‌جکلرمش ، ذاتی بن‌ده حیاتده قاله‌جق دکلمیا ! بن غائب اولدقدن صکره عادلی سنك کبی قودوز مزاجلی ملعونلر تلف ایتمسه اوکندی کندینی اتلاف ایدر . بز بربریمزدن صکره دنیاده بردقیقه یاشامغی عذاب ابدیدن دهشتلی صایارز سن اوراسنی بیلیرمیسك ؟

شهریار ـ عادل سندن صکره بردقیقه یاشامزاویله‌می ، سنك ایچون حیاتنی فدا ایدر اویله‌می ؟

پریخان ـ عادل بندن صکره بردقیقه یشامز ، یانه ظن ایدییورسك ! بنم ایچون حیاتنی فدا ایتمز قیاسنده‌می

بولنیورسك؟ برکره یاشکی دوشون! عادل قدر اوغلك وار، قوجه‌لی برقادینسك هیچ ارسلانلر بشقه‌سنك آرتیغنه تنزلی ایدر؟ بوصولوق چهره‌ك، بوسونك کوزلرکله عادلك محبتنه نصل طمع ایدییورسك؟ ایشته رغمکه بربیمزدن آیرلمیه‌جغز! ایشته یا برابر یاشایه‌جغز، یابرابر اوله‌جکز. حسدکدن چاتلا، کبرده بنی حبس ایتدیره‌جکك کوچك اوطه‌یه بدل سن جهنمك اسفل سافلینه کیت! آتشدن دوکلمش زنجیرلر ایچنده انین ایت. بزم دنیاده، آخرتده سوره‌جکمز صفالری دوشون! سن حسدکدن قودور! هردقیقه‌ده برکره کندیکی یه یه بیتیر، ینه وجوده کل، هرزمان دکشدکجه عذابك برکره دها تجدد ایتسون؟

شهریار ـ شمدی عادل سنك ایچون اولور اویله‌می؟

پریخان ـ آنك یرینه سن کبر! اقتضا ایدرسه اولور نه‌ظن ایتدك؟ سوز بورایه منجر اولنجه شهریار پریخانك کولشلرینه تقلید یولنده فقط دها اوزون، دها آچیق برقهقهه‌دن صکره «بعض حقیقت اولیورکه قرانلقده کورلمسی قابل اوله‌میور» دیه‌رك یرندن فرلادی، دیشاریده براقدیغی مومی کتیردی، قوینندن عادل کرایدن آلدیغی

مکتوبی چیقاردی « شونی اوقورمیسکز » دیدی، پریخانه اوزاتدی .

پریخان بوتکلیفه « هر نقطه‌سی جکریکه برداغ سیاه اولسون نه‌مه‌لازم » سوزیله مقابله ایتدکدن وشهریاردن « خانزاده‌نکدر، اوقویکزده باق نه آکلارسکز » جوابنی آلدقدن صکره کاغدی قاپدی، شهریارالنده‌کی مومی پریخانك یانده بولنان براسکمله‌نك یاننه براقدی . غایت مستهزیانه برطرز ایله « عادل کرایکز سزه مبارك اولسون » دیدی. پریخانك یانندن برقاچ آدیم کری چکلدی .

پریخان، مکتوبی یوقاریدن اشاغی اوقورکن بیچاره عادلك یالکز شهریاری اویالامق ایچون یازدیغی « بنی کرچکدن سودیککزه، برده بوحالدن قورتارمجغه‌زه قطعی برجواب ویریکز » عباره‌سنه کلنجه بولقردینك عادل کرای طرفندن اوکونه قدر طوتیلان ادارهٔ کلام طرزینه بکزر هیچ بریرنی کوره‌مدیکندن روحی وجودندن انتزاع ایتمش کبی برحاله کلدی .

چهره‌سنده برطامله قان، اعضاسنك هیچ بریرنده جزؤی برحرکت اثری قالمدی . انسان ایکن طاشدن یاپیلمش برتصویره بکزه‌دی . یالکز نذکره‌یی شهریارك

چهره‌سنه فرلاتمغه ، برده « سزه مبارك اولسون ! » دیمکه مقتدر اوله‌بیلدی . کوزلرینی شهریاره دیکه‌رك ایکی اوچ ثانیه میتانه برنظرله اندامنی سوزدکدن صکره اللری کلیدلندی ، بایلدی ، برجسم جامد کبی یتاغنه سرلدی . شهریار ، باشی اوجنده اویله برنشاطلی ، اویله ، برمسرتلی طرز ایله بیچاره‌نك حالنی تماشا ایدردی که خارجدن بری کورسه آنك حیاتی‌ده کندی عمرینه علاوه اولنمش قیاس ایده‌بیلیردی .

قاری ، بوملعون انتقامندن طویه‌طویه‌استفاده‌ایتدکدن وخصوصیله پریخانی هرنصل اولسه ازدیکنه وعادل ایله آره‌سنده آرتق هیچ برحائل قالمدیغنه برامنیت دیکر حاصل ایلدکدن صکره خانزاده‌نك تذکره‌سنی یردن آله‌رق صیدینك قانی ایچوب‌ده یواسنه توجه ایدن اژدرلر کبی صالنه صالنه اوطه‌سنه چکلدی .

زواللی پریخان ، وجودینه عارض اولان بیخودلك حالنی طبیعتنك قوتی وکنجلکنك یاردیمیله برابر انجق ایکی ساعتده دفع ایده‌بیلمش ایدی . فکرینی ایسه آییلدقدن صکره‌ده برساعت ایچنده انجق طوپلایه بیلدی .

الك اوّل ذهننه تبادر ایدن مطالعه عادل کرایك

تذکره‌سی ایدی. خانزاده‌یی صحیحاً روحندن زیاده سوره، کندینی‌ده آکا بر حیات ثانیه بیلمکی لوازم عمرندن، احتیاجات انسانیه‌سندن عدایلر ایکن نظرنده بو تذکره عادلك کندیسنه اولان اوقدر التفاتلرینی، اوقدر محبتلرینی یالکز جه اسارتدن قورتلمق ویاخود براقباله نائل اولمق ایچون ترتیب اولنمش دسایس کاذبه‌دن عبارت کبی کوسترنجه دنیاده هیچ برشیئه، حتی کندی وارلغنه بیله اعتمادی قالمامغه باشلادی.

اووقته قدر نظرنده حیاتدن مقصد عادل کرایدن کوردیکی التفاتلر ایدی، آنلرك‌ده یالانجی اولدیغنه حکم ایدنجه مقصد حیاتی اولمکه منحصر اولدی. کندینی پنجره‌دن آتیوروب‌ده دنیانك آلامندن برایکی دقیقه اذیتله قورتلمغی نفسنجه الك بیوك سعادتلردن عد ایدردی. فقط بر بیوفا ایچون ترك جان ایده‌رك رقیبنی آرقه‌سندن کولدیرمك کوکلنی چارهٔ خلاص بیلدیکی اویله برحرکتدن منع ایلر ایدی. وجودینه عارض اولان اورپرمك کیتدکجه تزاید ایتدیکندن یتاغنه چکلدی. فقط غائب ایتدیکی آمالنك حسرتیله اولمزدن دفن اولنمش‌ده مزارنده دیرلمش بر بیچاره کبی زمانی حیاتك‌ده، مماتك‌ده آلامنه قیاس قبول

ایتمیه‌جك برغریب عـذاب ایچنده کچیردی ودوشـدیکی مضیق بلادن قورتلمق ایچون هرنه جهته عطف نظر ایلسه قارشیسنده عادل کرایك محبتندن محروم اولمق کبی خاك فنا قدر دهشتلی برسد استحاله پیدا اولدیغندن برفرجهٔ نجات تدارکنی طاقت بشردن خارج کوریردی .

بوحال جانخراش ایچنده صـباحه چیقدیغی ودوشونه دوشونه برشیٔ دوشنمکه بیله اقتداردن کسیلدیکی برزمانده ایدی که محرمی اولان جاریه‌لردن برنی یانـنه کیردی وینه محرملردن برقوریجینك کتیردیکنی سـویلیه‌رك یتاغنـه برمکتوب براقدی .

پریخـان ، مکتوبك کاغـدینه باقوب‌ده عادل کرایدن اولدیغنی آکلادیغی کبی کرامت محبت‌قدرتنی اظهارایده‌رك وجدانی یرندن اوینـادی . فکرنده‌کی پردهٔ شك مرتفع اولدی . کاغدك مألنی طبقی طبقنه کشف ایلدی .

محشرده مزارندن قیام ایدن التفاتپروردکان الهی کبی تعریفی ناقابل برشـوق ایله یتاغندن فرلادی ، مکتـوبی آچدی . اوکیجه عادل کرای‌ایله شهریار بیننده ظهورایدن ماجرایی ومعهـود تذکره‌نك سـبب تحریرینی اطرافیله آکلادی . کندیله شهریار آره‌سنده کذران ایدن‌حادثه‌یی

دوشونمکه باشلادی . واقعا اعتقادنجه عادل کرایه اولان محبتنی وخصوصیله عادل کرایك کندینه کوستردیکی میلی اعتراف ایتمسی بربیوك خطا ایدی . شوقدر وارکه قاری ذاتاً کندی محبتنی تمامیله اوکرنمش اولدیغندن انکارك‌ده برفائده‌سی اوله‌مز ایدی .

عادل کرایك کندینه اولان‌میلنه کلنجه شهریار ایچون النده‌کی تذکره طوررکن بوبابده ایشتدیکی سوزلره اعتماد ایتمك ممکن دکل ایدی‌که قوللاندیغی لساندن عادل کرایه برمضرت ترتب ایده‌بیلمك خاطره کلسون . کندینك مکتوبی اوقودیغی صرده کوستردیکی یأس ، وجودینه عارض اولان بایغینلقله ساخته اوله‌بیلمك قابلیتنی بتون بتون غائب ایلدیکندن شهریاره کندیسنك عادل کرایدن بتون بتون قطع امیدایتدیکنه اطمئنان تام کتیرمش اولمسنده اشتباه‌اولنه‌مزدی . بناءً علیه پریخان، بوحادثه‌نك ظهورینی شهریاری اغفالده شمدی‌یه قدرایتدیکی تدبیرلرك کافه‌سندن مؤثر کوردیکی ایچون پك بیوك تشکرلره ، تحمیدلره شایان براعانهٔ غیبیه عد ایتدی .

بوشوق ایله همان قلمنی النه آله‌رق کندی ماجراسنی‌ده بر مفصل تذکره ایله بیان ایلدی . حیفا که عادل کرای

بوتذکره‌یی آلدیغی کبی قارینك پریخانه ایتدیکی جفالره، حقارتلره ، خصوصیله بایغینلق بحثنه هیچ طاقت کتیره‌مدیکندن والنده‌کی قوتی جانوارك اظفار تسلطنی سوکه‌رك شرندن کرك کندینی ، کرك پریخانی بتون بتون قورتارمغه کافی کوردیکندن همان شوکاغدی تسوید ایله اولدیغی کیجه‌شهریاره کوندرمك احتیاطسزلغندن کندینی آله‌مامشیدی .

(عادل کرایدن شهریاره)

سیما کزك بوحالیله برابر سزه ضروری وستردیکم یالانجی محبت اماره‌لرینه جداً ایناندیغکزه قائل اولمق ایرانده هیچ آیینه کورمامکه توقف ایدر. مسخره‌لك پك اوزادی ! قرق یاشنده برقادینه یکرمی درت یاشنده بر آدم محبت ایده‌میه‌جکنی البته سزده بیلیرسکز .

میل معالی ایله متصف اولان برکوکل پریخان کبی الهی برنور مجسم میدانده کزینوب طوررکن سنك کبی سیرتنك ظلمتی چهره‌سنك روحسزبیاضلغی ایله دوز کونلی زنجی‌یه بکزه‌یان براعجوبهٔ روزکاره میل ایتمك نصل ممکن اولسون ؟

زوجکزك نعمتنی ، اوغلکزك حیثیتنی، صاچکزك آقنی،

اشتها کزك دنائتنی دوشونکزده بندن، پریخاندن فارغ اولکز!
اقشام بیچاره‌یه ایتدیککز اذالری اوکرندم ، تکرار
ایدرسه‌کز انتقامی زبانیلره آلدیرمغه مجبور اوله‌جغم .
عقلکزی باشکزه دوشوریکز ، مکتوبکز الده
سند طوریبور . بردها پریخانك‌ده ، بنم‌ده حتی نامزی
لسانه آلیرسه‌کز قزوین‌ده هرحرفنی آیری آیری کوزدن
کچیرمدك برآدم براقمیه‌جغمه پریخانك حیاتنه یمین ایله سزی
تأمین ایدرم . اما بنی‌ده بویولده اتلاف ایدرلرمش ،
پریخان صاغ اولسون . ذاتاً دنیانك نه‌صفاسنی سوردم که
آخرته کیتمکدن قاچینه‌یم . هیچ اولمزسه الیکزده شهید
اولورده جناب حقدن مکافاتنی کوریرم .
اسیرم ، بنی برکیجه بوغدیریویرمك ، تسمیم ایتدیرمك
قولای الیکزدن کلیر ، اوراسنی بیلیرم . فقط سزده
شوراسنی بیلکز که بوکون قزوین‌ده برادرم وار .
هردرلو استقبالی آچیق ، هردرلو اقبالی حاضر ، یاشی‌دها
یکرمی بشه هنوز وارمامش ، عناصرینك حالی عمر طبیعی‌یه
قدر یاشامغه مستعد ، ثروتی مدت عمرینی سعادت‌ایچنده
کچیرمکه کافی ایکن هرنه‌دن‌ایسه بنم یولمده فدای‌جان‌ایتمکه
مراق ایدییور ، قیلمه‌برخطا کلمك لازم کلسه کاغد النده‌در

بنم یپاجغمدن برقاچ قات زیاده تشهیر ایدر . عسکراولدیغی حالده بویولده جلادلغی‌ده کوزه آلور . کوکلرك فوقنه چیقسه کز ، یرلرك دیبنه کچسه کز سزی برساعت یشاتمز.

ال التندن برحرکتکزی ایشتمیه‌یم ، بیلیرسکز که تحقیقه مقتدرم . اکر ایشیدیرسه‌م بزم خاندانده قلیجه کوپك قانی بولاشدیرمق مشئوم صاییلیر . اما اوشئامتی‌ده ارتکاب ایدر ، سزی الملة مالك جحیمه تسلیم ایلرم . عقلکی باشنه آل ، بزدن فارغ اول .

عادل

کویا که تذکره دکل ، بر صاعقه ایدی . شهریاره واصل اولور اولمز حاضرلیه طوردیغی دخمهٔ فساد بردن بره فوران ایتدی ، کیمه طوقوندی ایسه محو وبرباد ایلدی .

یرمجی فصل

— ۳۵ —

میرزا سلیمانك شهریار ایله اولان صحبتنی یوقاریده بیان ایتمشیدك .

شاهك ادراك واخلاقجه اولان ضعفنه برده معلولیت منضم اولمق جهتیله وجودیله عدمی مساوی اولدیغی کبی حمزه میرزاده عسکرلکدن بشقه لوازم حکومتك هیچ برجهتنده وقوف اولمدیغندن دولت ایرانیه‌نك فروعات امورینی بتون بتون میرزا سلیمان اداره ایدر وفقط کلیاتده پریخان ایله شهریارك غلبهٔ عرفان ونفوذندن استقلال اداره‌یی قورتارمغه مقتدر اوله‌مزدی .

عادل کرای حادثه‌سنی ایشیدنجه خانزاده‌نك سیماواندام ومشرب ومشوارنده اولان جاذبهٔ خاطر ربایه نظراً پریخانك بوکا مفتونیتنده هیچ اشتباه ایتمدیکی کبی قزك شمخال اقرباسندن اولمغله برابر برید غالبه ودرایت فوق‌العاده‌یه مالك بولنمسی جهتلریله ایران حکومتنك بولندیغی عجز تام

آره‌سنده محبوبنی تخت سلطنتهٔ چیقارمق هوسنه دوشمسنی پك عقله ملایم کورر وبویله برتشبثده پریخانك یالکز چرکس طاقمندن دکل ، مشتهر اولان اخلاق کریمه‌سی مناسبتیله برظلم جانکداز التنده ازلمکده بولنان عجملردن بیله معاونت کوره‌جکنی یقیناً بیلیردی .

حتی پریخانك مالك اولدیغی درایت ، عموم عندنده حاصل ایتدیکی مقبولیته اولان اعتمادندن ایدی که کندی نکاحنه آلوب‌ده اوقوتله ایران دولتنی اداره ایتمك آنك دخی اخص مقصدندن ایدی .

فقط عادل کرای کبی اصالت فطریه ولطافت جسمانیه ایله متحلی برنوجوان طوررکن پریخانك طبیعت بدایع پسندانه‌سی اویله عوام آره‌سندن یتشمش التمش یاشنده بر آدمی قبول ایتمك احتمالی اولمدیغنی دوشونه‌رك اوخولیادن بتون بتون فارغ اولدی .

بوندن بشقه شهریارك عصمتی ایرانجه پك‌ده مصدق اولمدیغندن کندی‌ایله اولان محاوره‌سنده تهورله آغزندن قاچیردیغی سوزلرایچون صکره‌دن اختیار ایتدیکی تأویللرك میرزا سلیمان نظرنده هیچ حکمی اولمامش، یعنی عادل کرایه آنك دخی ابتلاسنه تمامیله احتمال ویرمشیدی .

بویله درایت مردانه وجسارت متحکمانه‌یه مالك ایکی قادینك امراض نفسانیه‌نك اشدی اولان محبت ورقابت سائقه‌سیله ایران دولتنی خطرکاه اضمحلاله دوشوره‌جك بیك درلو تشبثلره قالقشمقدن کری طورمدقلرینی وبوندن صکره‌ده طورمیه‌جقلرینی وبوتشبثلرك ایسه وزارتی حسبیله الك بیوك مسئولیتی وبلکه الك بیوك مهلکه‌سی کندینه عائد اوله‌جغنی دوشوندی . کرك قادینلری ، کرك عادل کرایی زندانه واقتضا ایدرسه مزاره کوندرمکه حاضرلنان ودها حاضرلنمسی محتمل اولان فتنه‌لرك اوکنی آلمغه عزم ایلدی .

بویولده شاهه مراجعت ایتسه سوز آکلاتمغه مقتدر اوله‌میه‌جغنی وبلکه پریخان ایله شهریاری کندینه خصم جان ایده‌جکی جهتله آنلرك اتهامات مشترکه‌لری آره‌سنده ازیلوب محو اوله‌جغنی بیلیردی . حمزه میرزا ، برقاچ کون اوّل عسکر جمعیچون مملکتدن چیقمش اولدیغیچون آندن استعانه‌یه زمان مساعد دکلدی . اولسه‌ده استعانه ایتمزدی . چونکه حمزه میرزا ، طوغدیغی زمان والده‌سنك آغوش تربیه‌سنده نه‌قدر زبون ایسه اویاشنده دخی پنجهٔ درایتنده او صورتله مغلوب اولدیغندن بر سوزینه اینانمامق ، مقابله ایتمك احتمالی اولمدیغنه

وپریخانك ایسه خصائل عالیه‌سنی کندینه قبلهٔ اقتدا عد ایتدیکیچون حقنده برسوء ظن وقوعنی بیله کفر منزله‌سنده طوته‌جغنه امین ایدی .

بوجهتله میرزا سلیمانك سرمایهٔ اقتداری کندی درایتنه انحصار ایتمشیدی . عزمینك اجراسیچون بوله‌بیلدیکی تدبیر ایسه شهریار ایله محاوره ایدرکن بیك درلو مخاطره‌سندن بحث ایلدیکی قوریجی آیاقلاندیرمق خصوصندن عبارت ایدی .

ایران دولتنجه‌اك عاجل اولان مخاطره عادل کرای وپریخان اتفاقی اوله‌رق بونلرك تشبثی ایسه سنیلك نامنه اولدیغندن اللرنده‌کی وسائطك مرکزی چرکس وطاغستانلی قوریجیلرك ضابطی اولان علی قولیخان اوله‌جغی میرزا سلیمانه کوره بدیهیاتدن ایدی . اوجهتله میرزا سلیمان ، علی قولیخانی اورته‌دن قالدیرمق ومعیتنده بولنان قوریجیلری همان حدود اوزرینه سوق ایدیوبرمکله ترتیبات فتنه‌یی وسائط اجرادن محروم براقمغی دوشونمز دکلدی .

نه‌فائده‌سی وارکه علی قولیخان ، جنسیت علاقه‌سیله پریخانه مربوط اولدقدن بشقه تدابیر کلیه‌سیله شهریارك‌ده فوق العاده امنیتنی قزانمش برداهی اولدیغندن حقنده بویله

بر حرکته تشبث ایتدیکی کبی ینه ایکیسنك خصومت مشترکه‌سنه هدف اوله‌جغنی و بیك جانی اولسه اللرندن قورتیله‌میه‌جغنی مطالعه ایلدیکندن علی‌قولیخانی محرمیتنه آله‌رق و بوصورتله آنك‌ده منویاتنه محرم اوله‌رق اجراآت زماننده حرکتنی تعطیل ایتمك رأینه قرار ویردی .

اصل کندینك اعتمادی ایسه فوریجیلردن مازندران تفنکجیلرینك ضابطی اولان وشاه عباس زماننده روان مدافعه‌سنده بر شهرت فوق‌العاده استحصال ایدن میر فتاحك جد مادریسی بولنان رستم خانه ایدی .

رستم خان ، برجرأت پلنکانه ایله برابر حیل سیاسیه‌ده بر مهارت روبهانه‌یه مالك وعسکرینه نفوذی غالب بر آدم اوله‌رق میرزاسلیمانه ایسه حرمت ونسبت فوق‌العاده‌سی اولدیغندن هرامرینه هم اطاعت ایدر ، هم‌ده عسکرینی اطاعت ایتدیرردی .

بوجهتله میرزا سلیمان ، اوّلا رستم خانی جلب ایده‌رك ماجرایی تفصیل ایتدکدن وایرانده اویله سنی بردولت تشکلندن کندیلرینه وعمومه عارض اوله‌جق مضراتك هرجهتنی وخصوصیله پریخان ایله شهریار طرفندن عادل کرایه کوستریلان محبتدن عرض حکومت وناموس ملته

ترتب ایده‌جك لكه‌یی تصویرده ذره قدرقصور ایتمدكدن صكره عسكر قوتیله بوایكی قاری‌یی معشوقلریله برابر دولتك باشندن دفع ایتمك ایچون اقتضا ایدن تشبثاتی خانك غیرتنه حواله ایتدی .

رستم خاندن بویوله ایستدیكی كبی مواعید آلدقدن صكره علی قولیخانی یانه دعوت ایلدی . آره‌لرنده كچن محاوره شودر :

سلیمان — شمخالدن پریخانه جزمی‌بك نامنده برآدم كلمش .

علی‌قولیخان — اوت كلمشیدی ، بعض هدایاسی وار ایدی ، قولكزه مراجعت ایتدی ، كندم كورشدم .

سلیمان — بن بودولتك بیكانه‌سی‌میم ، بكا نیچون خبر ویرمدیكز ؟

علی قولیخان — دولتجه ایشی اولمیان عادی هدیه ایله كلمش برآدمی خبر ویروب‌ده بوقدر مشاغل آره‌سنده تصدیعه لزوم كوره‌مامشیدم .

سلیمان — بالعكس الزم ایدی . جزمینك بورایه بشقه مقصد اوزرینه كلدیكی تحقق ایلدی . اوزمان ورودندن خبرم اولسیدی یاپدیغی فسادی دها مبادیسندن منع ایتمش

اولوردق . شمدی جزمی نره‌ده ایسه بولدیریکزده بکا کتیریکز .

علی قولیخان ـ جزمی دها اوزمان عودت ایتمشیدی.

سلیمان ـ خیر ! جزمی بوراده اوله‌جق .

علی قولیخان ـ بوراده ایسه شمدی کیدر، بولدیررم.

سلیمان ـ سزك قوریجیلرده طاغستانلی برموسی کاظم ایله برده عباس برابر ایمش آنلری‌ده ایسترم .

علی قولیخان ـ عباسی کتیره‌لم موسی کاظم ، حمزه میرزا حضرتلریله کیتمشیدی، پك لازم ایسه جلبیچون آدم کوندرمك اقتضا ایدر .

سلیمان ـ اوقدر نزومی یوق بردانه‌سی‌ده کافیدر .

علی قولیخان ـ (قپودن چیقارق) شمدی کیدر ، اقتضاسنه باقارم .

علی قولیخان ، فی‌الحقیقه میرزا سلیمانك ظنی کبی پریخان تشبثاتنك مرکزی ایدی . چرکس وطاغستانلیدن طوغریدن طوغری‌یه حکمی التنده ویاخود جنسیت وسنیت مناسبتیله کندینه ارتباط معنوی حالنده بولنان التی یدی بیك قدر قوریجینك رؤسا وخیرشناسانه مقصدی قبول ایتدیردیکندن همان ایستدیکی ساعتده تقلیب دولت

حیاتیله برابر آرزو اولنان نتیجه‌یه ایصال ایده‌بیله‌جکنه دائر ویردیکی تأمینات مغفلانه‌سی ایله اوایکی ذهن عاقبت بینی اقناعه بر درلو مقتدر اوله‌مدیغندن اوغراشیلان مقصد مقدسی قان ایله لکه‌دار ایتمامك عزم قطعیسی ده اجرا آتك تأخرینه برقات دها یاردم ایدردی .

یوقاریکی محاوره‌نك قیصه‌لغندن ، صغوقلغندن ، بی پروالغندن‌ده آکلاشیلیر که علی قولیخان ، سلیمان میرزادن جزمی لفظنی ایشدیر ایشتمز ایشك بر درجه‌یه قدر وزیره عکس ایتمش اولدیغنی تمامیله تفرس ایلدیکی کبی میرزا سلیمان‌ده بو محاوره‌یه کلنجه‌یه قدر شهریارك ، پریخانك خصومت مشترکه‌سنه هدف اولمق مخاطره‌سی اولمسه علی قولیخانك ازاله‌سنی دنیانك اك قولای ایشلرندن صایوب طوررکن محاوره‌ده کوستردیکی مکانت لاقیدانه‌دن خانك محافظهٔ حیاتجه تمامیله امنیت بخش اوله‌جق قدر بیوك برقوته مالك اولدیغنه یقین حاصل ایتمشیدی .

علی قولیخان ، فی الحقیقه جزمی واسطه‌سیله مقصده واصل اولمشسه‌ده شاید کندی بربلایه اوغرارسه آره‌ده‌کی واسطهٔ اتصال ایله عادل کرای و پریخانی‌ده مخاطره‌سنه تشریك ایتمامك ایچون جزمی‌یی بتون بتون عالم اختفایه

چکمش ایدی. قوریجی رؤساسندن کندینك ایشده مدخلنی موسی کاظمدن بشقه هیچ کیمسه عین الیقین بیلمز ایدی. چونکه مبادیٔ تشبثنده رتبه‌سنك کوچکلکیله برابر استقامت اخلاقی جهتیله چرکسلر ، طاغستانلیلر عندنده محبوب قلوب اولان موسی کاظمی جزمی ایله اصحاب اتفاق آره‌سنده واسطه ایتمش وجمعیتك ریاستنی آنلره منحصر کوسترمشیدی .

افراد جمعیت لزومی قدر چوغالدقدن صکره اوواسطهٔ اتصالی ده اورته‌دن قالدیرمق ایچون موسی کاظمی حمزه میرزانك یانه کوندردی . موسی کاظمك کیدرکن اصحاب اتفاقه ویردیکی تعلیمات جزمیدن یابالذات ویاتحریراً ویریله‌جك اوامره اتباع اولنمسنی توصیه‌دن عبارت ایدی .

جزمینك اختفا کاهنی ایسه برکندی ، برده کندندن ده اوّل مناسبت پیدا ایتدیکی عباس بیلیرلردی . عباس ، فی الحقیقه اوائل مصلحتده کارکذارلغنه برازده طمعکارلق قارشدیرمشسه‌ده جزمیدن ، علی قولیخاندن کوردیکی احسانلر آرزوسنك برقاچ قات فوقنه چیقدقدن بشقه کیردیکی مسلك‌ده مشرب لوندانه‌سنه فوق الغایه توافق ایلدیکندن دنیاده مقصدی اغورینه چالشمقدن، فدا کارلق

ایتمکدن بیوك لذت و آرزو کوره مامکه باشلامش و بناءً علیه علی قولیخان نظرنده ظاهرده عادی برقوریجی اولمغله برابر حقیقتده اك امنیتلی ، اك قیمتلی بررفیق اولمق مزیتنی قزانمش ایدی .

ایشته بو جهتلرله علی قولیخان ، تشبث نه درجه میدانه چیقمش اولسه کندیسنك اشتراکی میدانه چیقمیه جغندن بتون بتون امین اولدیغی کبی پریخان وخصوصیله شهریارك حمایهٔ مطلقه سیله برابر میرزا سلیمانك اویله دلیلسز شبهه لرله حقنده فنالق یاپمغه جسارت ایده میه جکندن ده مطمئن ایدی . مع مافیه میرزا سلیمان طرفندن خلاف مأمول برتسلطه قیام اولنور ایسه آکا مقابله خصوصنده دخی هروقت پیشنه سپر اندهبیله جکی بش التی بیك قلیجه کوه نور ایدی .

احتیاطی ، اقتداری بودرجه ده اولان علی قولیخان ، طبیعی وزیرك نه بعض تفرعاته حاصل ایتدیکی وقوفدن ، نه ده کندی حقنده کوستردیکی اتهام ضمنیدن احتراز ایلدی .

جزمی یه برقات دها احتیاط واختفا توصیه ایتدکدن وعباسه اقتضا ایدن تعلیماتی ویردکدن صکره کوکلنده خوفدن ، اندیشه دن ذره قدر براثر موجود اولمدیغی

حالده قورقوحالنده کورنمکله وزیری تهدید ایچون بولندیغی عسکرلك صفتنك مترتباتندن استفاده ایده‌رك کندی‌ده، توابعی‌ده سلاحه مستغرق اولدیغی حالده وزیرك مجلسنه عودتلریله جزمینك حالا قزوینده بولندیغنه دائر اولان روایت‌صرف موهوم اولدیغنی وکلدیکنك اوچنجی کونی کیتدیکنه برقاچ یوز شاهد اوله‌رق اراده اولنور ایسه آنلری‌وزیرك حضورینه جلب‌ایله حقیقتی اوکرنمك ممکن بولندیغنی وفقط بویله اصلسز بر روایته او قدر اهمیت ویریلورایسه خاق ایچنده برطاقم کفتکولر پیدا اولدقدن بشقه حکومتك وقعنه‌ده خلل کله‌جکنی سویلدی . وزیرك امرینه امتثالاً عباسی برابر کتیردیکنی‌ده علاوه ایلدی .

میرزا سلیمان — بوافاده‌لردن هم جزمینك قزوینده، هم‌ده علی قولیخانك جزمی‌یی ویرمامك عزمنده بولندیغنه یقین‌حاصل ایتمشیدی . فقط اعتقادینك اظهارنده برفائده کورمدیکندن اجنبی برآدمك وجود وعدمندن حکومت علیهنه ایدیلان تشبثاتجه بربیوك تأثیر اوله‌میه‌جغی مطالعه‌لریله تسلی بولور وعلی قولیخان آچیقدن آچیغه تعرض ایدوب‌ده مقصدینك عمومیتنه خدمت ایده‌میه‌جك برفتنه احداثیله اصحاب اتفاقك اك بیوك استنادکاهی اولان خاندان شاهی

اعضاسی علیهنه برقوهٔ احتیاط کبی ترك ایتمك وبوصورتله هربلایی کندی اوزرینه دعوت ایلمکدن هرنه یاپیله‌جق ایسه دفعةً یاپلمق وطوپلانه بیله‌جك قوت فتنه‌نك روحی مثابه‌سنده اولان پریخان وعادل کرای علیهنده استعمال اولنمق تدبیرینی بیك قات مرجح کوردی .

او جهتله علی قولیخانه قارشو ینه استمالتله اغفال مسلکنده دوام‌ایتمك رأینده بولندی . جزمینك عودتنه متعلق بیان ایلدیکی تحقیقاته تمامیله اینانمش کبی کورندکدن بشقه علی قولیخانك بویله برروایته اوقدر اهمیت ویریلیر ایسه حکومتك وقعنه خلل کله‌جکنه دائر ویردیکی رأیی کویا نهایت درجه‌ده تقدیر ایله تلقی ایده‌رك خدمت شاهیده علی قولیخان کبی نظر حکیم اصحابندن کوردیکی معاونتی کندنجه مدار موفقیت و باعث مفخرت بیلدیکنی برلسان اطرا ایله بیان ایلدی. بو تملقلردن مرادی ایسه ممکن اولدیغی قدر علی قولیخانی حسن اعتماد وخلوص نیتنه اقناع ایتمك وبوصورت ممکن اوله‌مز ایسه باری علی قولیخانك اطوارندن همان باشلایه‌جق کبی کورینان اعلان خصومت داهیه‌سنی برمدت تأخیر ایله کندی تشبثاتنی اکمال ایلمك ایدی .

میرزا سلیمان ، علی قولیخانه برقات دها اعتماد ویرمك ایچون عباسی‌ده یانه‌چاغرمامغی دوشوندی . فقط تحقیق ودفعیله اوغراشدیغی تشبثاته اطلاعی پك ناقص اولدیغندن تدابیرینك اکمالنه خدمت ایده‌جك بعض معلومات آلمغه اولان شدت احتیاجی تصورینك اجراسنه امکان ویردی.

بناءً علیه ینه علی قولیخانه اعتماد ندہ برنقیصه کوسترمامك نیتیله و « ذاتاً آره‌ده برشی یوق که نه‌یه معلومات آلنه‌جق . ایشیدیلان روایتلرك هب اراجیف قبیلندن اولدیغی تبین ایدییور. اماچاره‌سز وظیفه‌ده قصور ایتمکه کلمز. برکره‌ده عباسدن سؤال ایده‌لم . برآدمی استنطاق ایتمك وقع حکومته اوقدر خلل ویرمز » مقدمه‌سیله عباسی حضورینه دعوت ایلدی ، شویولده استنطاقه باشلادی :

سلیمان — جزمی بکی بیلیرمیسك ؟

عباس — نصل جزمی بکی ؟

سلیمان — نصل جزمی بك اوله‌جق ، شمخالدن پریخان افندمزه هدیه کتیرمك بهانه‌سیله عثمانلی طوپراغندن کلان جزمی بکی . . .

عباس — طاغستاندن برخیلی زمان اوّل برمیرزا جزمی کلمشیدی ، سؤال بیوردیغکز آدم او ایسه برکره کورشمش ایدم .

سلیمان — نه مناسبتله کورشدك ؟

عباس — طاغستانده پیرفانی برپدرم وار ایدی ، آنك حالندن خبر صوردم . اومبارك ده بیله مدی . طاغستانلی دکل ایمش .

سلیمان — یانره لی ایمش ؟ . . .

عباس — (کندینی طوپلایه رق) نره لی اولدیغنی بیله میورم . نه مه لازم که تحقیق ایده یم . طاغستانلی دکل ایمش ، بکا پدرمدن خبر ویره مدی .

علی قولیخان — (تعمیره احتیاج کورمکله سوزه قاریشه رق) خیر افندم طاغستانلی ایدی ، بو بیچاره نك پدری وفات ایتمش ، آنی سویلامك ایچون طاغستانلی اولدیغنی انکار ایلدی .

سلیمان — (شبهه لی برطور ایله علی قولیخانه خطاباً) کورشدکلری زمان سزده حاضرمی ایدیکز ؟

عباس — (علی قولیخاندن سرعتلی طورانه رق) شبهه می وار ، حاضر ایدیلر یا . بن قوریجی نفرلردن بر بیچاره یم ، ضابطم یانمده بولنمدقجه دشمن مملکتندن کلمش بر آدمله نصل کورشه بیلیرم ؟ باق غریب پدرم وفات ایتمش ، خان حضرتلری انصاف ایدوب ده بکا خبر ویرمدیلر . باری

خبرم اولسه‌یدی بش وقت نمازندن صکره روحنه برر فاتحه اهدا ایدردم .

سلیمان میرزا — کوه‌زه‌لك لازم دکل ، صوره‌جغم شیلره جواب ویر !

عباس — شمدی‌یه قدر نه‌سؤال بیوردیکزده جواب ویرمدم ؟

سلیمان — جزمی بکله قاچ کره کورشدك ؟

عباس — یالکز برکره‌جك کورشدم ، آنده‌ده خان حضرتلری برابر ایدی .

سلیمان — طوغری سویله .

عباس — یالان سویلمکه آلیشق دکلم که بوتنبیهه احتیاج اولسون .

سلیمان — یالان سویلیورسك ، سکا طوغری سویله دییورم ، صکره یالانك میدانه چیقارسه آدمی چارمیخه کررلر ، اوراسنی دوشونمزمیسك ؟

عباس — طوغری سویلیورم . یالانم ظاهر اولورسه ایستدیککز جزایی ایتمك الکزده‌در .

سلیمان — شمدی جزمینك بورایه نیچون کلدیکنی بیلمیورمیسك ؟

عباس — نره‌دن بیله‌جکم ، هیچ نیم کبی فقیرك آغزینه دوشه‌جك قدر حکمسز برایش ایچون دشمن مملکتندن بورالره آدمی کلیر ؟

سلیمان — سن تلکی طبیعتلی برمفسد حیله‌کاره بکزییورسك ، انسانی جلاد النده سویلدیرلر .

علی قولیخان — (ینه‌بی‌پروا سوزه قاریشه‌رق) متبسمانه بودیوانه‌می مفسد حیله‌کار اولیور ؟

عباس — (علی‌قولیخانه) حالمی پك‌اعلا بیلیرسك الله ایچون سز سویلیکز .

میرزا سلیمان — (علی‌قولیخانك سوزینه‌هیچ التفات ایتمیه‌رك عباسه) کوه‌زه‌لك لازم دکل دییورم ، صوردیغم شیلره جواب ویر .

عباس — ایشته نه‌اراده بیوررسه‌کز آکا جواب ویرییورم یا .

سلیمان — شمدی جزمینك نه‌ایچون کلدیکنی بیلمیورسك اویله‌می ؟

عباس — نره‌دن بیله‌جکم ، عثمانلی طوپراغندن کلمش برآدم . بلکه ازلده روحلرمز بیله کورشمامش ایکن قوجه قزوین ایچنده سرداش ایتمکه فقیر عباسی‌می بوله‌جق ؟

سلیمان — جزمنیك نره‌ده‌اولدیغنی‌ده سویلیه‌جکسك دکلمی ؟

عباس — بن او آدمجکزی برکره کوردم افندم . او زماندن بری آیاقلی جانوارك نره‌یه کیتدیکنی ، شمدی نره‌ده اولدیغنی کرامتله‌می بیله‌جکم ؟

سلیمان — جزمی‌ایله برابر قوریجیلری آیافلاندیرمغه قالقیشان ، ایش طویلدیغی کبی جزمی‌یی صاقلایان سن دکلیسك خبیث ! شمدی یاپدقلرینك بربر طوغریسنی سویلیه‌جکسك ، یوقسه‌سنك هر اعضا کی دستره‌لرله پارچه پارچه ایتدیریرم .

عباس — افندمزه یاکلش خبر ویرمشلر ، بیهوده یره‌وبالمی آلیرسکز . بن کیمم که فتنه قالدیرمغه قالقیشه‌جغم ، بنم کبی عاجزه دنیاده کیم تابع اولور ، عمرمده برکوپك بسلیوب‌ده آرقه‌مدن کیزدیرمکه مقتدر اوله‌مدم .

سلیمان — سنی ملعون ! بوعقایله حکومتی آلداتمغه چالیشیور . صوردیغم شیلری شمدی سویلمزسه‌ك جلاد اوکنده برر برر تقریر ایدرسك . خان‌حضرتلری شمدی بونی قالدیریکزده قوریجیلرك زندانده زنجیره اوریکز .

عباس — حکم الکزده‌در ، نه‌استرسه کز یاپه‌بیلیرسکز . مظلوملره الله امداد ایلسون .

عباس ، بو محاوره‌نك ختاميله اوطه‌دن چيقنجه على قوليخان حدت وترددن مركب برنظرله وزيرى سوزه‌رك « ميرزا حضرتلرى بو بيچاره‌يى نه جرمك صاحبى اولديغيچون زندانه اتهلم » ديه تقاضايه باشلادى. ذاتاً ميرزا سليمان، مبادئ محاوره‌ده عباسدن هيچ برشى اوكرنمك قابل اوله‌ميه‌جغنى وهلهٔ اولى‌ده آكلاديغى حالده صكره‌كى لقرديلرى على قوليخانك تشبثاتنه وقوفنى كوسترمك وبو صورتله آنك مجلسه سلاح ايله كلمكده اختيار ايلديكى مناسبتسز معامله‌يه ضمنى برتهديد ايله مقابله ايتمك ايچون سويلديكندن اومقاصد حاصل اولدقدن صكره عباسك حبسنى امر ايتمسى استنطاقه التزام طبيعيسى داخلنده برنتيجه ويرمكدن بشقه برسببه مستند دكلدى . اوجهتله على قوليخانك تعريضنه « مقصدم صحيحاً عباسك حبسى دكلدى، سراى شاهينك بعض دائره‌لرنده اويله بر كفتكو پيدا اولمش، مراق اولنمش. امر آلدق، هر طرفى تأمين ايچون عباسى مسئول طوتدق . سويلمك بريرى قالمديغنه دائر هردرلو اشتباهى دفع ايتمك ايچون كنديسنى تهديد ايتدك . برشى يوق ايمش كه سويلمدى . ظاهرده افاداتنه قانع اولديغمزى كوسترسه ايدك ايتديكمز تهديدات حقسز

بر اثر تهور حکمنده قالیردی . اوده حکومتك وقعنه طوقونوردی . ذاتاً عباسك حبسنی سزه حواله ایتمدکمی ؟ حقنده تأمینات ویرمش ، شفاعت ایتمش ، بزدن رخصت آلمش اولورسکز . کندیسنی ینه خدمتنده ابقا ایدرسکز » سوزلریله مقابله ایلدی . علی قولیخان‌ده « الله عمرلر ویرسون » مقدمه‌سیله خفیفجه برتشکر ایده‌رك ساعتلرجه آره‌لرنده جریان ایدن مسخره‌لکه بو صورتله ختام ویرلدی . .

سکزنجی فصل

— ٣٦ —

علی قولیخان ، میرزا سلیمانك مجلسندن آیریلنجه عباسه جزمنیك طاغستانلی اولمدیغنه دائر آغزندن قاچیردیغی سوزدن طولایی دوستانه برخیلی توبیخلر ایتدکدن و آنك طرفندن ده متأثرانه برچوق اعتذارلر کوردکدن صکره کیجه اولدیغی کبی جزمنیك یاننه کیتدی ، میرزا سلیمان وقعه‌سنی تفصیلاً بیان ایلدی . ایکیسی باش باشه ویردیلر ، برخیلی زمان تعاطیٔ افکار ایلدیلر . خلاصهٔ مذاکره‌لری عادل کرای ایله پریخانك قان دوکمکدن تنفرلرینه برچاره آرامق اولدی . چونکه ایکیسی‌ده ایش بودرجه شیوع بولدقدن صکره برکون کچیرمك عمرایچنده یالکز برکره اله‌کچه‌بیله‌جك برفرصتی فوت ایتمك حکمنده اولدیغنه و بر ایکی کون ایچنده تشبثلری فعله چیقماز ایسه هبسنك بردن محو اوله‌جغنه حکم ایتمشلر ایدی .

پریخان ایله عادل کرایی اقناع ایچون الدن کلان تدبیره

باشلادیلر . حتی اقناع ممکن اولمز ایسه کندی فکرلریله حرکته‌ده قرار ویردیلر . حیفا که یوقاریدن بری اوقویه کلدیکمز هائله‌نك صوك فصلنی اصل مرتبی اولان شهریار ایکی کیجه صکره ایچون حاضرلدیغندن قرارلرینك اجراسنه زمان مساعد اولمدی .

طقوزنجی فصل

— ۳۷ —

عادل کرایدن شهریاره کوندریلان صوك تذکره البته خاطرده‌در .

قاری ، کندینی امیدینك صبح صفای ظهورنده ، عمرینك عید اکبر سعادتنده بیلوب طوررکن عادل کرایدن امیدینك ، املنك بتون بتون خلافنه اوله‌رق اویله بر تحقیره ، برتهدیده اوغرایجه عادتا قودورمش عداولنه‌جق بر حاله کلدی . کویا که طمرلرنده قان یرینه ایرین طولاشمغه باشلامشیدی .

کوکلنده‌کی اولذتلی محبتلر ، چوریمش ، قورتلانمش میوه‌لر کبی برزهر آکین غیظه تحول ایتمشیدی . ذاتاً سودای خالص دکلدی که مصروف اولدیغی طرفدن حسن قبول کورمینجه تأثیرینی کندی کوکلنده اجرا ایلسون . عادل کرای ، آرزوی شهوانیسنه خدمت ایده‌میه‌جکنی آچیقدن آچیغه میدانه قوینجه نظرنده رقیب غالبی اولان

پریخاندن اشنع کورنمکه باشلادی . برقاچ ساعت اول یولنه جان ویره جکندن بحث ایدن خبیثه ، برقاچ ساعت صکره اوقدر تبدل ایلدی که بیچاره‌نك جانه قصد ایتمکدن بشقه برشی دوشونمز اولدی . آغوش تهالکندن قاچان عادل کرایی مزارقوجاغنه تسلیم ایتمکدن بشقه ذهننده برآرزو قالمدی !.

عزم جلادانه‌سنك اجراسنجه دوشوندیکی صورتلردن الك زیاده مزاجنه خوش کلان برکیجه عادل کرایك اوطه‌سنه کیروب ده کندی باشی اوجنده طوردیغی حالده خانزاده‌یی بوغدیرمق ایدی . چونکه بوصورت عادل کرایك کندنجه سوهان جان اولان تذکره‌سندن برفقره‌سنی فعله چیقارمق اوله جغیچون تذکره‌دن کوکلنده حصوله کلان تأثراتك لایقیله انتقامنی آلمق دیمك اولوردی .

برده عادل کرایك جان ویررکن بوندن کوره جکی رغملره ، تحقیرلره قارشی ناز اولسون ، تعریض اولسون ، شتم اولسون ، انکسار اولسون سویلیه جکی سوزلر ، کینهٔ پلنکانه‌سنی ایدن ایی تسکین ایده بیلیردی . فقط بولذتدن بهره‌مند اولمغه ذهننده بردرلو امکان بوله‌مدی . چونکه عادل کرایی پریخان ایله طرفدارلرینك نکهبانلغندن خالی دوشوره‌میه جکنه یقینی وارایدی .

بوندن بشقه عادل کرایه قصد ایدنجه بیك جانی اولسه پریخانك قلیجندن، خنجرندن برینی قورتاره‌میه‌جغنی پك اعلا بیلیردی. کندی ایسه حیاتی محافظه‌یه نهایت درجه‌لرده اعتنا ایتمکله برابر یالکز عادل کرایی اتلاف ایله اکتفا ایتمز، پریخانی‌ده آخرت سفرنده آکا رفیق ایتمك ایستردی.

خیثه‌نك اك بیوك برقوتی زوجی اوزرینه اعمال ایتدکی نفوذ ایدی. لکن بومقصدی ایچون اوقوتی استعماله‌ده مقتدر دکلدی. چونکه شاه محمد عندنده پریخانك تأثیری‌ده شهریارك غلبه‌سندن آز دکلدی. پریخان علیهنده شاهه مراجعت ایلدیکی صورتده ایسه پریخان سؤال کورمدن معاتب اولمق احتمالك خارجنده اولدیغندن برکره ایش سؤال وجوابه دوشر وپریخانك قوهٔ ناطقه‌سی حقیقت حالی عادل کرایك النده اولان تذکره ایله مؤید اوله‌رق میدانه چیقاررسه کندی مزارینی کندی الیله قازمش اوله‌جغنده شبهه‌سی یوق ایدی.

تزویج آرزوسنده اوغلی حمزه میرزادن استعانه‌یه‌ده جسارت ایده‌مزدی. زیرا عادل کرای ایله پریخانك فساد ترتیبیله اوغراشدیغندن بحث ایلسه خاله‌سنی ملکلردن معصوم عد ایدن حمزه میرزایی اقناع ایتمك قولایلقله قابل

اوله‌میه‌جغندن ینه ایش مجاوبه‌لره ، مواجهه‌لره دوشمك ، اوحالده ایسه ینه وخامت عاقبت کندینه قالمق مقررایدی. عادل کرای ایله پریخانك بربرلرینه محبتنی سویلمك ایستسه حمزه میرزا نظرنده مزیات جلیله‌لرینه‌اوقدرمفتون‌اولدیغی ایکی وجودك برلشمك آرزوسنده بولنمسی برنعمت غیر مترقبه صورتنده تلقی اولنه‌جغنی واوجهتله کندیسی عادل ایله پریخانك تفریق وبلکه افناسنه برواسطه تحری‌ایدرکن وصاللرینی تسریع وتسهیله حمزه میرزا قدر قوتلی برمعین پیدا ایتمش اوله‌جغنی تیقن ایدردی .

بومطالعه‌لردن طولایی مقصدینه وصول ایچون قابل اجرا کوردیکی تدبیر، قوریجیلری تحریکه منحصر قالمشیدی. بوتحریکك وسائطنی ذهننده ترتیب ایتدیکی صره‌ده میرزا سلیمانی‌ده اتفاقنه آله‌بیلمك امیدلرینه دوشمکه باشلادی . چونکه میرزا سلیمانك ذاتاً اقبالی حمزه میرزا سایه‌سنده حاصل اولدیغی کبی آمال استقبالی‌ده ینه بالطبع وارث سلطنت اولان حمزه میرزایه منحصرایدی .

بوامید اوزرینه میرزا سلیمانی نزدینه جلب ایده‌رك شویله برمحاوره کشاد ایلدی :

شهریار ـ میرزا قلغای خان حضرتلریله همشیره‌مز

بریخان حضرتلرینك كمال كرملرندن ترتیبنه چالشدقلری وقعه حقنده آلدیغكز روایتی نه‌درجه‌یه قدر كوتوره بیلدیكز ؟

سلیمان ـ والله افندمز ! ایتدیكم تحقیقلره ، تخمینلره كوره ترتیب یاهیچ موجود دكلدر ، یاپك مكمل اوله‌رق موجوددر .

شهریا ـ میرزا ! سز فراستی بوكونلرده كرامت درجه‌سنه قدر كوتورمكه باشلادیكز . دیمك یولده كبه برخاتونه راست كلسه كز قرننده‌كی چوجغی یا قیز ، یا اركك اولدیغنی‌ده تخمین ایده‌بیله‌جكسكز .

سلیمان ـ مرحمت بیوریكز ! بنده كز اوقدر شایان استهزا بركوه‌زه‌لك سویلمدم . مساعده بیوررسه كز مرامی ایضاح ایده‌یم .

شهریار ـ استیضاح ایچون چاغردیغمی بیلدیككز حالده ایضاحات ایچون مساعده ایستیشكزه انسان نصل كولمسون .

سلیمان ـ سویلیه‌یم افندم ! معهود درویشك عرضحالنده اسملری یازیلی اولان موسی كاظم ایله عباسی آرادم ، موسی كاظمی بولدیره‌مدم . میرزا حضرتلرینك یاننه كیتمش . عباسی

بولدیردم. استنطاق ایتدم، تهدید ایتدم طاغستانده اولان پدرینی سؤال ایچون جزمی بکی یالکز برکره کوردیکنی سویلر. افاده‌سنده اصرار ایله برابر صدق مقالنه علی قولیخان افشاری‌ده اشهاد ایدر. علی قولیخان، کندیسنی تصدیق ایدییور. جزمی بك بورایه کلدیکی زمان پریخان حضرتلریله علی قولیخان کورشدیرمش. ورودینك اوچنجی کونی‌ده جزمی عودت ایلمش. علی قولیخانك افاده‌سی بومرکزده‌در. اکر افشار، افندیلرمزك اعتمادی کی صادق بر بنده ایسه درویشك عرضحالی یالاندر، اویله ترتیب فلان یوقدر. یوق، تبدیل اخلاق ایدوب‌ده کندیسی فساده داخل اولدیسه اوحالده پك بیوك برتهلکه ایچنده بولندیغمزی تعریف اقتضا ایتمز. اوّلکی افاده‌دن مرادم بوحقیقتی عرض ایتمك ایدی.

شهریار — احتمال که هم فساد موجوددر، هم علی قولینك معلوماتی یوقدر.

سلیمان — اوا احتمال وارد دکلدر سلطانم. چونکه علی قولینك جزمی‌بك کیتدیکنه، عباسك هیچ برشیدن خبری اولمدیغنه دائر ویردیکی تأمینات اوقدر قوتلی، اوقدر اطرافلی ایدی که اکر بوتأمینات صحیح ایسه درویشك

عرضحالی بتون بتون یالان اولمق اقتضا ایدر. اوعرضحالك مندرجاتی یالان اولا یغنه حکم ایدرسه‌ك فتنه‌نك وجودینی دوشونمکه المزده براماره قالمز . یالان اولمدیغنه حکم ایدرسه‌ك اوحالده علی قولینك تأمیناتی ستر مقصد ایچون ریایه حمل اولنمق طبیعیدر .

شهریار ـ پك اعلا ، سز ایکی شقك هانکیسنه دها زیاده احتمال ویریبورسکز ؟

سلیمان ـ قاعدهٔ کلیه‌در افندمز ! بز شر جهتنی دوشونه‌لم ، تدبیرمزی آکا توفیق ایده‌لم ، طالعمزه خیر ظهور ایدرسه نه‌غائب ایتمش اولورز .

شهریار ـ نصل نه‌غائب ایتمش اولورز؟ بیهوده‌یره برطاقم تدبیرلره قالقیشیله‌جق ، بلکه آرده‌ده قان دوکوله‌جك !

سلیمان ـ یابز خیره اعتماد ایدرسه‌كده صکره شر ظهور ایدرسه برقوجه دولت محو اوله‌جق دکلمی ؟

شهریار ـ ارکاك دکلیسکز هیچ انصافکز یوقدر . مع‌مافیه بر دولتی فتنه‌دن ، مصیبتدن قورتارمق ایچون لازم اولان احتیاطی، شدتی اختیار ایتمکه ضروری بن‌ده قائل اولورم . هم سزه برایکی ساعته قدر وقعه‌نك کرچکدن موجود اولوب اولمدیغنی اوکره‌نیرم . اکر موجود ایسه نه‌تدبیر ایله دفع ایده‌جکز ؟

سلیمان ـ وقعه‌یی حضور شاهی‌یه عرض ایده‌مزمی‌یز؟

شهریار ـ سن دیوانه‌میسك! پریخانك تهمتنه بزلر دکل، بتون دنیا شهادت ایتسه افندمزه قناعت کلمه‌نك امکانی وارمیدر؟

سلیمان ـ میرزا حضرتلرینه خبر کوندرسه‌ك نصل اولور؟

شهریار ـ مملکتك حالندن هیچ‌می خبرك یوق، حمزه‌نك خله‌سنه نه‌قدر مفتون اولدیغنی بیلمیورمیسك؟ اومجنونی کوکدن ملك نازل اولسه اقناع ایده‌مز.

سلیمان ـ دیمك که عجز حکومته، اقتدار اصحاب فتنه‌یه کچمش، آنلر هرایستدکلرینی یاپه‌بیله‌جکلر، بز قارشیلرنده مقاومت ایده‌جك برقوت تدارك ایده‌میه‌جکز.

شهریار ـ بن قادین ایکن فتور کتیرمدم، سن وزیر ایکن عجزمزه حکم ایدرسه‌ك اوزمان طبیعی قارشیلرنده مقاومت ایده‌میز.

سلیمان ـ شاهدن، شهزاده‌دن امداد اولمینجه وزیر نه‌یاپه‌بیلیر؟

شهریار ـ عجایب، اصحاب جنایتی عسکرلر، نوکرلر تأدیب ایتمزده شاهلر، شهزاده‌لرمی تربیه ایدر؟

سلیمان ـ استغفرالله ! عسکرلر، نوکرلر تأدیب ایدر. فقط آنلره تربیه امرینی کیم ویره جك ؟

محاوره‌نك طرزندن لایقیله آکلاشیلیر که کرك شهریارك، کرك میرزا سلیمانك مقصدلری قوریجیلری آیاقلاندیرمق واوقوتله پریخان طاقمنك وجودینی ازاله ایتمك ایدی . بومقصدك اساسنجه آره‌لرنده براختلاف وار ایدی که اوده سلیمانك شهریاری آخرت یولنده دیکرلره رفیق ایتمك آرزوی خفیسنده بولنمسندن وشهریارك اوآرزودن بتون بتون غافل اولمسندن عبارت ایدی .

بوآرزو مرتباتندن اوله‌رق سلیمان، خاندان شاهی اعضاسی نظرنده هردرلو مسئولیتدن بری کورنمك ایچون فسادی شهریاره یاپدیروب‌ده خبیثه‌یی ینه کندی قوردیغی دامه دشورمك عزمنده ثبات ایدر وقوریجیلری تحریك ایچون اقتضا ایدن امرك شهریارطرفندن ویرلمسنی ایستردی.

شهریارایسه هرامری ویرمکه ، هرتشبثی اختیار ایتمکه حاضرایدی . فقط میرزا سلیمانك اخلاقی کندنجه لایقیله مجرب اولمدیغیچون مسندندن وحتی حیاتندن قورقوب‌ده شاهه ویاحمزه میرزایه کشف راز ایده‌بیلمسنی دوشونور ،

بویله بربادره‌یه میدان قالمالمق ایچون تشبثك وزیر طرفندن وقوع بولمسنی تمنی ایدردی .

ایشته ایکی قوتلی فکر بودرلو مقاصد خفیه ایله بربرینه یاقلاشمق ، بربریله اتحاد ایتمك ایستدیلر . میرزا سلیمانك تصورات وتشبثاتنده محرك اصلی حفظ جاه ، حفظ اقبال آرزولری ایدی . آنك ایچون طبیعی مکالماتنده دائما تحفظی طوراندی . شهریارك افکار و آمالنده سائق وجدانی قهر رقیب ، اخذ انتقام هوسلری ایدی . آنك ایچون ایستدیکی کبی مدافعه موقعنده ، احتیاط حالنده ثبات ایتمکه مقتدر اوله‌مدی . زیرده‌کی محاوره‌ده یازیلان سوزلریله آچلمغه تجاوز ایتمکه باشلادی .

شهریار — سبحان‌الله ! بودرجه اقتدارسز ایسه‌کز باری ایشدن چکیلکزده یریکزه بر وزیر بوله‌لم . نصل اولیور که بر اسیر کندی حیاتنی باغشلایان میرزانك عسکرلرینه ، نوکرلرینه ولی‌نعمتلری علیهنه حرکت ایتمکه امر ویره‌بیلیورده بر وزیر شاهنی ، دولتنی قورتارمق ایچون اویله کافر نعمت براسیرك محوینه امر ویره‌میور .

سلیمان — یا افندمز ، نصل اولیور که شاهك همشیره‌سی دولتنی مضمحل ایتمك ایچون عسکرینی تحریك ایدییورده

حلیله‌سی ، همسرینی ، سلطنتنی قورتارمق ایچون عسکرك حرکتنی فرمان بیورمیور .

شهریار ـ کیم دیدی ؟ سکا فرمان بیورمیور دیه کیم سویلدی ؟ آه ! قلبمده نه‌وارایسه هپسنی میدانه دوکدرمك ایستیورسك ! بونلرك وجودی اورته‌دن قالقمدقجه شاه ایچون‌ده نجات یوقدر ، دولت ایچون‌ده ، بنم ایچون‌ده ، سنك ایچون‌ده . هر کیجه پریخان ، عادلك اوطه‌سنده‌در . قوریجیلره سویله همان بو کیجه‌دن کوشکه هجوم ایتسونلر ، ایکیسنك‌ده جانی جهنمه کوندرسونلر .

سلیمان ـ کندیلرینه نه‌خیانت اسناد ایده‌یم ؟ افندمزده آره صره خانزاده‌نك اوطه‌سنه کیدرمشسکز ؟

شهریار ـ آه ! شمدی کوکلم پاره‌لنیوره‌جك ! بن کیدردم فقط اویالانجی ، اوحیاسز خانزاده‌نك سوزلرینه ، وعدلرینه اینانیردم‌ده کیدردم . کویا حدودی کچه‌جك ایدی ، قریمی بزه ویره‌جك ایدی ، شاه‌ده بیلیر .

سلیمان ـ نصل اعتماد بیوردیکز ؟

شهریار ـ نصل اعتماد ایتدم ! آه ! نصل اعتماد ایتدم اوراسنی بن‌ده بیلمم . حتی پری ملعونی‌ده بن برابر کوتوردم . صاغلقله کوتورمیدم . بن نه‌دوشونیوردم ، آنلر نه

دوشونمشلر . بن قریمی آلمق ایستیوردم . آنلر بزدن ایرانی آلمغی کندیلرنجه دها مناسب کورمشلر .

سلیمان — عسکره بوحقیقتی نصل افهام ایده بیلیرز ؟

شهریار — پریخان فساد یاپمیه جقسه هر کسدن حتی بندن کیزلی اوله‌رق کیجه وقتی براسیرك یاننده نیچون بولنیور ؟

سلیمان — احتمال که بشقه سببلرده اوله بیلیر، ادب مانع اولمسیدی سویلردم .

شهریار — (کمال حدت ودقتله سلیمانك یوزینه باقه‌رق) سویله باقه‌یم ؟ رخصت ویردم نه‌دیمك ایستیورسك ؟

سلیمان — ایکی کنج .. بربرینك کفوی اولدقلرنده‌ده شبهه یوق . احتمال که آره‌لرنده . . .

سوز بودرجه‌یه کلنجه شهریار ایچون پریخانك وخصوصیله کندیسنك عادل کرایه محبتلری وزیرجه معلوم اولدیغنده هیچ شبهه قالمدی . فقط میرزا سلیمانك بوتفرسنه دلیل اوله‌جق اوفاجق براماره کوسترر ایسه اغراضنی ، آمالنی ، بلکه حیاتنی ، اقبالنی اویله برروباه جهاندیده‌نك اظفار اقتدارینه تسلیم ایده‌جك پادشاه زوجه‌لکندن وزیر اسیرلکنه تنزل ایده‌جکنی بالبداهه درك ایلدیکیچون قلبنده،

سلیمان — احتمال که بر کون قولکزه اغبرار ایدرسکزده افندمزده سویلیه بیلیرسکز. دها پك چوق سویلیه جکلرده بولنور. مع مافیه آندن احتراز ایتمم. زیرا مادام که بنم فنالغمه وقوفلری وار ایمش اوزمان خبر ویرمامشلر. شمدی سویلینلر یا کاذبدر، یاینمله شریك تهمتدر دیه بیلیرم. یا کندیمی قورتاریرم، یاخبر ویرنلری ده بلایه اوغرادیرم. فقط سن بوراده وزیر دکلیدك، نیچون دقت ایتمدك ده بویله برفساد ظهور ایتدی سؤالنه نه جواب ویریرم، شاهمزك، شهزاده مزك قلیجندن نصل باشمی قورتاریرم؟

شهریار — یاعادل کرای فسادی میدانه چیقارسه باشکی نصل قورتاره جقدك؟

سلیمان — اویله برفساد صحیحاً موجود اولدیغنی بیلسه م شاهه سویلرم، میرزا حضرتلرینه یازارم شمدیدن اوکنی آلیرم. اورته ده طولاشان برروایتدن عبارتدر. حال بوکه یاپمق ایستدیکمز شیده بز محرك اوله جغز.

شهریار — سنی شاهدن، حمزه دن بن قورتاره مزمی یم؟

سلیمان — قرق سنه یه یقیندر ایش ایچنده بولنیورم، هیچ بروقت صاغلرك حمایه سنی اولولرك انتقامندن مؤثر بولمدم.

شهریار — صحیحاً کندی حالکدن‌ده شبهه ویرمکه باشلادك . نه‌دیمك استرسك، دها برساعت اولمدی احتیاطلی طورانه‌لم ، شری دوشونه‌لم‌ده خیر طرفی چیقارسه برشی غائب ایتمیز دیین سن دکلیدك ؟

سلیمان — اوت ! فقط غائب ایده‌جکمز شیلری‌ده تعداد بیوران افندمز ایدیکز .

شهریار — میرزا ! سنده برطاقم کیزلی کیزلی قورقولر، قورندیلر وار ، بویله قارشی قارشی‌یه اوزیلوب طورمقدن ایسه بکاامنیت ایتسه‌ك، مقصدینی آچیقدن آچیغه سویلسه‌ك‌ده ممکن ایسه بربریمزه معاونت، دولتمزه برخدمت ایده‌بیلسه‌ك .

سلیمان — باشمله، جانمله حاضرم فقط باشمدن، جانمدن قورقارم .

شهریار — بوقورقویی نصل دفع ایده‌جکز ؟

سلیمان — پك قولایدر . بکاامنیت وتوجه بیوریکز . امنیت ایکی طرفدن اولور. قاعده‌جه لازم اولان‌ده اوّلا بیوکلرك کوچکلره امنیتیدر . افندمز قولکزه امنیت بیوررسه‌کز بن‌ده افندمزه امنیت ایدر ، دوشوندیکم شیلری سویلرم .

شهریار — امنیتم ایچون سنی نصل تأمین ایده‌بیله‌جکم ؟

سلیمان — سوزلریمه طوغری جواب احسان بیوررسه کز امین اولورم .

شهریار — هانکی سوزیکزه یاکلش جواب ویردك ؟

سلیمان — استغفرالله ! صوردقلریمه دیه جکدم ، تأدب ایتدمده سؤال یرینه سوز قوللاندم .

شهریار — (ترددن زیاده عزمی کوسترر بر طورایله) صورباقه‌لم .

سلیمان — کستاخلق ایدرسه‌م ان شاءالله مؤاخذه‌لره ، غضبلره اوغرامم .

شهریار — نه‌صوره‌جق ایسه‌ك صور ، بنی مقدمه‌لر ، کریز کاهلرله‌می اولدیره‌جکسك ؟

سلیمان — افندمز بوقدر لطفکزه ، حمایه‌کزه مظهر اولان عادل کرانی سورسکز دکلمی ؟

شهریار — دیلك قوریسون . امامین حقیچون سومم . قانی ایچمك ایستیورم . کورمیسك ، کورمیورمیسك ؟ مجنونمیسك آکلامیورمیسك ؟

سلیمان — عفویکزی استرحام ایدرم . دیلم طولاشدی ، کلمه‌یی یاکلش سویلدم . سور ایدیکز یرینه سورسکز دیمشم .

شهریار — آغزك جهنم آتشلریله طولسون . نه‌دیمك ایسترسك ؟ فرض ایت که سوردم ، نجیب برخانزاده ظن ایدردم . عثمانلیلره قارشی کندیسیله براتفاق یاپمق ایستدم . صکره خیانتنی علم الیقین او کرندم . شمدی حمایه‌می اوزرندن آلدم . اونی آلدانمقله افتخار ایدییور . بن آنی جهنمه کوندرمکله انتقام آله‌جغم . مقصد شاهه برخدمت دکلمی ، برمملکت فتح ایده‌مدکسه بردشمن دفع ایتمش اولورز .

سلیمان — سلطانمك فکری بوقدر سیاسیاته معطوف اولنجه بنده کزده بالطبع وظیفه‌مدن خارج سوزسویلیه‌م . بعنایته تعالی شاهك بخت مسعودی قوتیله قریمی آلیر ، بلکه اسکداره قدر کیدرز . دشمن بیوردیغکز ذاتك هیچ حکمی یوقدر . شمدی شاه حضرتلرندن امر آلیرم ، قهقهه قلعه‌سنه کونده‌رم ، اوده برادری غازی کرای کبی اجلی کلمه‌دن لحد اختفایه چکلمش اولور .

شهریار — قولمز بومی ایدی ، بکا بویله‌می امنیت ایده‌جکدك ؟

سلیمان — قولمز بویله‌میدی ، قولکزه بویولده‌می امنیت بیوریله‌جقدی ؟

شهریار — بن سکا نره‌ده امنیتسزلك کوستردم ؟

سلیمان — یاقولکز افندمزه نه یولده اطاعتسزلق اظهار ایتدم ؟

شهریار — اکلنیورمیسك ، سویلدیکك لقردیلردن مقصدك نه‌در ، بن سکا باشمزده‌کی بلایی نصل دفع ایده‌جکمزی صوریورم ، سن اوطورمشسك خانزاده‌یی قهقهه‌یه کوندره‌لم دیه خولیالر قوریورسك. اوّل خانزاده‌یی بوراده طوتان بن دکلمی ایدم ، شمدی نه بهانه بولورم‌ده قهقهه‌یه کوندرلمنی ایسترم ؟ هایدی خیانتنی سویلمش اوله‌لم ، پریخانك تدبیرندن، دسیسه‌سندن نصل قورتیلورز؟ قارینك نه قدر جسارتی ، نه‌قدر شیطنتی ، نه‌قدر نفوذی اولدیغنی بیلمزمیسك ؟ مادام که بر کره عادل کرایی سومش، مادام که بر کره بودولتی سودیکنه تسلیم ایتمك ایستمش ، اوصاغ قالدقجه بزم حیاتمزه احتمال وارمیدر ، بوحقیقتلر هیچمی خاطرکه کلمیور ؟

سلیمان — سوزی خلاصه ایده‌لم افندم ، وقتیله افندمز عادل کرایی سومشسکز او وسیله ایله برده قریمی آلمق فکرینه دوشمشسکز، صوکره خانزاده‌یی پریخان سومش، الندن قریمی آلمقدنسه کندیسنه ایرانی ویرمك ایستمش. عادل کرای ایسه پریخانی دها کنج ، تکلیفنی دها فائده‌لی

بولمش ، شمدی افندمزجه ایکیسنك ده وجودی اورته‌دن قالقمق لازم کلیور ، بوخدمت قولکزه تکلیف اولنیور دکلمی ؟

شهریار — (مستهزیانه) شیطان اولسه کزده انسانك قلبنه حلول ایتسه کز سرینی بوندن زیاده بیله‌مزسکز . چونکه حقیقت حاله بوقدر وقوفکز وار ایدی، دمندنبری بنی سویلتمکه چالشمقده نه صفا بولدیکز ؟

سلیمان — (کذلك مستهزیانه) فکرمك صحتنه اطمئنان حاصل ایتمك ایستردم افندمز، شمدی اومقصد حاصل اولدی . فقط بیله‌م که اراده بیوریلان خدمتك ایفاسنه نصل مقتدر اوله‌جغم ؟

شهریار — صحیحاً عاجزمیسك ، یوقسه سن ده‌می جمعیت فساده داخلسك ؟

سلیمان — استغفرالله ، ایکیسی‌ده دکل . فقط دوشوندیکم بر ایکی جهت وار ، ذهنمده بر درلو آنلره قرار ویره‌میورم .

شهریار — نه‌در ، دوشوندیکك جهتلر نه‌در ؟

صحبت بورایه کلنجه میرزا سلیمان ، اولا علی قولیخانه بروجهله امنیت ایده‌میه‌جکنی ، ثانیاً کندی حقنده کرك

شاهجه ، کرك شهزاده‌جه هردرلو شبهاتی دفع ایچون وقعه‌نك جریانی صره‌سنده قزوینده بولنه‌میه‌جغنی سویلدی . شهریار ، بوقدرجق موانع ایله عزمندن کیری قالیر طاقمدن دکل ایدی ، ینه شو یولده محاوره‌یه باشلادی :

شهریار ـ مادام که علی قولیدن بوقدر امنیتمز منسلبدر ، شمدی بوغدیریورز . کیم نه‌دیه‌جك ، دنیاده بهانه‌نك ، وسیله‌نك وجودمی قالمدی ؟

سلیمان ـ آندن بیوك احتیاطسزلق اوله‌مز . افشاردن ، کرددن ، طاغستانلیدن ، کورجیدن ، عشائردن مذهبی ، مشربی شبهه‌لی نه قدر قوریجی وار ایسه هپسی آنك باشنده‌در . اکر معهود ترتیب صحیح ایسه مطلق بونلرك آره‌سنده یك چوق اصحاب فساد اوله‌جق ! علی قولیخانی نه‌بهانه ایله اولدیررسه‌ك اولدیره‌لم ، بوحرکتمزی البته فسادلرینك طویلدیغنه بردلیل قطعی طوتارلر ، اوحالده ایسه جانلرینی قورتارمق ایچون همان بربیوك فتنه اویاندیرمغه قیام ایده‌جکلرینه هیچ شبهه یوقدر .

شهریار ـ حقك وار ، علی قولیخانی قوریجیلری ایله برابر شمدیدن حدود بوینه کوندرسه‌ك نصل اولور ؟

سلیمان ـ ظن چاکرانه‌مجه دها فنا اولور . پریخانه

کووه‌نیرلر، کیتمزلر، بلکه ترتیب ایتدکلری فسادی میدانه چیقارمغه حدوده کیتمك ایچون کوره‌جکلری اجباری بهانه ایدرلر .

شهریار ـ صکره نه‌یاپارز ؟

سلیمان — قولکمزك برتدبیر خاطریمه کلیر . بیلمم سلطانمجه مقبول اوله‌جق‌قدر صائبمیدر . برقاچ کوندنبری حدودبویندن بربرینی متعاقب یوزلرجه فریادنامه‌لر کلوب طوریبور . عثمانلینك برطرفدن تبریز ، برطرفدن قره باغ حدودینه طوغری تجاوز ایتدیکنی خانلره ، امیرلره اعلان ایدرز . قره‌باغ طرفندن کلان دشمنه ذاتاً میرزا حضرتلری قارشی طوره‌جق دکلمی ، آنلرك احتیاط قوتی‌اولمق شایعه‌سیله بنده‌کز علی‌قولیخان فرقه‌سنی آلیر، قزویندن برمرحله اوته کیدرم . رستم خانی‌ده کندی قوریجیلریله تبریزك امدادینه مأمور ایدرز . قولکز علی قولیخانه بر مرحله‌دن ایلری کیتمیه‌جکمزی سویلرم . بوحرکتدن مقصد دشمنه برنمایش کوسترمکدن عبارت اولدیغنه کندیسنی اقناع ایدرم . . هله علی قولی ، رستم خانك کندندن اوّل قزویندن چیقدیغنی کورنجه شبهه‌یه محل بوله‌مز . شبهه‌انسه‌ده کیتمم دیه‌مز . چونکه

مخالفتی ایچون برمعقول سبب کوسترمکه مقتدر اوله‌مز . بنده‌کز علی قولیخان ایله کیدر ، ایکی اوچ ساعتلك بر مرحله‌ده اوطوررم . رستم خان‌ده قزوینـدن چیقار . رستم خان ذاتاً امیندر . عسکرینك عمومی‌ده عجمدر ، نه یاپیله‌جق ایسه آنلرك قوتیله یاپیله‌جق . خان، قزویندن چیقدیغی کونك کیجه‌سی شهرده فساد ظهور ایتمش اولمق بهانه‌سیله عسکرینی طوپلار ، عودت ایدر ، بورالره قدر کلیر ، امر ایتدیککز خدمتی بیترر .

شهریار ــ ایشته شمدی هرکسی حیران ایده‌جك برتدبیر ایشتدم . ارککارده بزدن زیاده مکارلق اولدیغنه هیچ احتمال ویرمزدم .

سلیمان ــ طبیعی دکلدر سلطانم . والده ، همشیره تربیه‌سندن قالمه ، یاخود زوجه ، معشوقه مجاسلرنده اوکره‌نلمه‌در .

شهریار ــ ایشك اك مهم جهتنی اونوتدق . قوریجیلر ایکیسنی نصل بریرده بوله‌جق ؟

سلیمان ــ دمین هر کیجه برلشدکلرینی بیان بیوریوردیکز ، برسلاح سسنه انتظار امرایدیوردیکز .

شهریار ــ اویله‌در اویله‌در . تنبیه ایت همان یارین

کیجه‌کلسونلر ، برسلاح‌سسنه‌انتظارایتسونلر ، ایشتدکلری کبی عادلك بولندیغی دائره‌یه هجوم ایتسونلر ، بری‌یرك دیبینه کچمش اولسه اوچ دقیقه‌ده سوکیلی جانانك یاننه یتشیر .

بونك اوزرینه میرزاسلیمان « قولکز یارین چیقارم . رستم خانه‌ده‌اقتضا ایدن‌تعلیماتی ویررم . کوندزین کیدر ، کیجه عودت ایدر ، سلاح سسنه منتظر اولور » دیدی ، شهریارك یاننده آیرلدی .

اونجی فصل

— ۳۸ —

میرزا سلیمان ، عثمانلیلرك قره‌باغه ، تبریزه هجوم ایتدکلرینه دائر ترتیب ایتدیکی مبالغه‌لره علی قولیخانی اقناعده کوچلك چکمدی .

بالعکس علی قولیخان ، بو حادثه‌یی تسریع مصلحت ایچون براعانهٔ غیبیه عد ایلدی . چونکه شهردن چیقار چیقماز عادلی کرای ایله پریخانی اوردویه قاچرمق وقزك سلطنتنی اعلان ایله برابر وزیری توقیف ویا اعدام ایله بتون بتون عسکردن خالی قاله‌جق اولان قزوینك اوزرینه یوریمك پك ممکن ، پك سهولتلی کورنمشیدی .

بو ملاحظات خفیه اوزرینه ترتیبات عسکریه‌ده کوریلان سرعت وکندیسیله عسکرینه کوستریلان امنیت ایچون وزیره بیوك بیوك تشکرلر ایده‌رك ایرتسی کون وایش‌دها مستعجل ایسه‌همان او اقشام اراده بیوریله‌جق طرفه حرکته حاضر بولندیغنی بیان ایلدی .

میرزاسلیمان ، علی قولیخانك بو مسارعتنی بردرجه‌یه

قدر اوغراشدیغی مقصدك حصولنده امنیتی قالمدیغنه حمل ایده‌رك کندی ترتیبنك بتون بتون قطعی التأثیر اولدیغنه حکم ایتمکه باشلادی . علی قولیخانی بیك درلو تلطیفات ایله تسریع حرکت ایچون لازم کلان تدارکاتی اکماله کوندردی. بوخصم مغفل یانندن آیرلدقدن صکره کمال سکینت وسرور ایله کندینك امین ومستشاری ، علی قولیخانك رقیب اقتداری اولان رستم خانی نزدینه دعوت ایلدی .

ترتیبنی بی پروا تفصیل ایتدی . علی قولیخانی نه یولده اغفال ایتدیکنك تعریفنده‌ده نقصان برجهت براقمدی . یالکز شهریار ایله اتفاقنی کتم ایلدی .

چونکه اصل مقصدی دفع اغیار ایله حرکاتنده استقلال حاصل ایتمك ایدی . فقط بواستقلالی هرحریص عاقلك شاننده اولدیغی اوزره خدمت ایتدیکی ولی نعمتك، ایچندن یتشدیکی ملتك ممکن اولدیغی قدر خیرینه صرف ایتمك ایستردی .

اعتقادنجه عادل کرای ایله پریخانك وجودینی قالدیرمقله بربیوك فتنه باصدیرلمش اولور. فقط همان اوفتنه‌قدر بیوك برمضرت وجوده کلیردی که اوده عادل کرایك یرینه

برمعشوق شهوانی بولمقدن وهوسات ملعونه‌سی یولنده هرشیئی فدا ایتمکدن حیا ایتمیه‌جکی مجرب اولان شهریارك شاهه اعمال نفوذده منفرد قالمسی ایدی . اوجهتله کندی فکرینه کوره پریخانك اتلافنده صحیح وجدی برفائده حاصل اولمق شهریارك‌ده برابرجه وجودی قالقمغه متوقف ایدی . نظرنده ایکیسی خسته‌لکله زهرلی علاج حکمنده ایدیلر . بری موجود اولدقجه دیکرینك فقدانی هردرلو مضرتی جالب اوله‌بیلیردی ، هیچ بر فائده‌یی موجب اوله‌مزدی .

میرزا سلیمان، رستم‌خانی بومطالعاتنه طرفدار ایتمکدن عاجز قالمزدی . نه‌فائده‌سی وارکه خاندان صفوینك نه‌قدر اولاد ذکوری وار ایسه جمله‌سنك والده‌سی شهریارایدی. بناءً علیه آکا تسلط اولنور ایسه اولادینك انتقامندن قورتلمق مطالعه‌سی رستم خانه پابند اقدام اولمسندن قورقاردی .

حال بوکه رستم خان برجسور عسکر اولمغله برابر اویله برایشك تفرعات واحتمالاتیله برابر عواقبنی کورمك خاصه‌سنه مالك اولان قوهٔ نظر اصحابندن دکل ایدی . بوندن بشقه بروقت واسطهٔ اقبال اولمق ایچون پریخانی

ایستیه‌رك آندن موافقت وشهریاردن‌ده پریخانه اویله برقوتلی معین پیدا ایتمامك ایچون مقصدینه معاونت کورمدیکی جهتله ایکیسی حقنده‌ده قلبنده برکین ابدی تقرر ایتمشیدی. اوجهتله میرزا سلیمان ایله ایتدیکی محاوره‌ده الزامه بیله حاجت کوسترمدی ، میرزانك مقصدینی کندی کندینه التزام ایلدی . ایتدکاری مباحثه‌ده شو یولده‌در :

سلیمان ـ بن یارین علی قولیخان فرقه‌سیله اظهار سطوت ایچون قره‌باغ امدادینه چیقیورم .

رستم خان ـ علی قولیخانه امنیتکز بنده کزدن زیاده‌میدرکه آنی کوتوریپورسکز !

سلیمان ـ نیچون نتیجهٔ کلامی آکلامه‌دن جواب ویررسکز؟ سز قوریجیلر کزی آله‌جقسکز ، سیر سریع ایله تبریزك امدادینه کیده‌جکسکز .

رستم خان ـ بوراده‌کی فساد فرقه‌سنی کیم باصدیره‌جق؟

سلیمان ـ سوزمك نتیجه‌سنه انتظار بیورك ! تبریز طرفنه تجاوز فلان یوقدر . سزك کیدیشکز علی قولیخان طاقمنی شبهه‌یه دوشورمامك ایچون برکوسترشدن عبارتدر. بزکیجه موقعمزده قاله‌جغز. سز مملکتده فتنه پیدا اولدیغنی اعلان ایده‌جکسکز . غروب شمسدن برایکی ساعت

صکره قزوینه کله‌جکسکز . خانزاده‌نك کوشکی اطرافنده کوزجیلر براقه‌جقسکز. برسلاح صداسی ایشیدلدیکی کبی خانزاده‌نك بولندیغی دائره‌یه هجوم ایده‌جکسکز . پریخان، عادل کرای ایله برابر بولنه‌جق ایکیسی . . . . و . . . . حتی . . . . اوچی . . . . برابر محوایدیله‌جك. یالکز ولی‌نعمت شاهمزك وجودی محافظه‌اولنه‌جق. بشقه کیمسه‌نك لزومی یوق.

رستم ـ فرمان سزك . امر کزی عینیله اجرا ایدرم.

سلیمان ـ افاده‌ده نتیجه بکلمك هیچ عادتکز دکلیدر؟ آره‌ده براوچنجی سوزی وار ایدی ، اواوچنجینك کیم اولدیغنه دقت بیورمدیکز .

رستم ـ هر کیم اولورسه اولسون .

سلیمان ـ شاه باشیچون، علی حقیچون کیم اولورسه اولسونمی ؟

رستم ـ بویمیلره نه‌احتیاجم وار ؟

سلیمان ـ وار اوچنجی بن اولسه‌م ؟

رستم خان ـ شاهدن بشقه هر کیم اولورسه اولسون دینلمامشیدی .

سلیمان ـ حمزه میرزا بولنورسه، عباس میرزا اولورسه نه‌درلو حرکت ایدیله‌جك ؟

رستم خان ـ میرزالرك ایکیسی‌ده دنیانك بر رطرفنده کزینیور . افندمز ، شهریاردن بحث ایتمك ایسترسکز صانیرم .

سلیمان ـ فرض ایدیکز که تخمینکز صحیح اولسون.

رستم خان ـ شاهه برفاحشه‌نك نه‌لزومی اوله‌جق ؟

شهریارك ادبسزلکی بتون ایرانه طویلدی . خاندان صفوینك ناموسی برباد اولیور .

سلیمان ـ حمزه میرزانك والده‌سیدر .

رستم ـ حضرت حمزه حقیچون میرزا ناموسنی اودرجه لکه‌دار ایدرایسه آنی‌ده شاهلغه قبول ایتمیز ، عباسه بیعت ایدرز .

سلیمان ـ عباسك‌ده والده‌سی دکلیدر ؟

رستم ـ حضرت عباس حقیچون اوده قحبه زن بچه‌لك ایدرسه وجودینی قالدیررز . شاهه جاریه‌لر تدارك اولنور ، خاندانی ینه ادامه ایدرز . باخصوص عباسك نه‌وجودی ، نه‌جانی واردر که اویله داعیه‌لره قیام ایده‌بیلسون . حمزه میرزانك حتی یاشامسندن امیدوار دکلم . عثمانلیلر « بیرتیجی قوشك عمری آز اولور » دیرلر ، صحیحدر . حمزه عثمانلی محاربه‌لرنده تلف اولمسه بیله برعشرت مجلسنده اعدامنی

بن تعهد ایدرم . بوقیجه‌نك کندی‌ده ، اولادی‌ده ایرانه بربلای مبرم اولوب کیده‌جك . خاندان صفوی‌یی برباد ایتـدیلر . حمزه میرزا عرضـه تسـلطده کوستردیکی جسـارتك جزای معنویسنی والده‌سـنده ، خاله‌سـنده کوریبور . شاهدن بشقه اعتمادکاهمز قالمدی . کافه‌سنی برر صورتله دنیادن کوندرمك الزمدر . بن هرامرکزه حاضرم . شاهی اعما ایتدیلر ایسه طواشی ایتمدیلر ، انسان اولادی قپلومبغه کبی کوز قوتیله وجوده کلمزیا .

میرزا سلیمان ، بوسـوزلره نظراً رسـتم خانك عزم وشدتنی کندی آرزوسـنك مافوقنده بولدی « ان‌شاءالله جناب حیدر معینمزدر » دیه‌رك ایچریدن آتیله‌جق سلاحه ایجه دقت اولنمسی مسئله‌سـندن بشقه برتوصـیه‌یه احتیاج کورمدی .

برطرفـدن علی قولیخان ، وزیرك یانـدن چیقنجه طوغری جزمینك اختفاخانه‌سـنه کیتدی . عباسی‌ده یانه جلب ایتـدی . بونلرك ایکیسـنه ماجرایی برتفصـیل آکلاتدقدن صـکره « تصورلرمزك فعله اخراچیچـون بوندن بیـوك بر فرصت اله کچمز . بن برکره وزیری توقیف ویا اعدام ایدرم . آندن صـکره خالی اولان

قزوینی ضبط ایتمك ده نه کوچلك چکیله جك ! رستم خان قوریجیلرینك بزم قدر قوتیمی وار ، غیرتیمی وار که اطاعتسزلك ایتسه لر بیله تأدیبلرینه مقتدر اوله میه لم ؟ یابز مرکزده بربشقه حکومت اعلان ایدنجه حمزه میرزا ، شاهلق داعیه سنه قالقیشرده نه یاپار ، قزوینده کی قوتله عثمانلی اوردولرینك آره سندن نصل قورتیلور ؟ عباس میرزانك یاننده کی خانلره چوجغك شاهلغی ایچون امید ویروب ده خراسانده برتفرقه دها پیدا ایتمك ده قابلدر . هله نه درلو اولسه بوانقلابات واختلالات آره سنده عثمانلی عسکری برقاچ هفته ایچنده قزوینه یتیشه بیلیر » یوللوایضاح مرام ایتدی . کندیسی وزیرایله اوردویه چیقدیغی کونك کیجه سی عادل کرای ایله پریخانك نزدینه کتیرلمسنی جزمی ایله عباسه حواله ایلدی وبونلرك معاونتنه امین آدملرندن اللی قدرده قوریجی براقدی .

اوچنجی فصل

— ۳۹ —

جزمی، اوللری برخیال شاعرانه‌دن عبارت عدایلدیکی تشبثك فعلیاتی بودرجه قوهٔ قریبه‌یه کلدیکنی کوردکجه کوکلنده اولان میل معالی وآرزوی اشتهار جهتلریله بویله فوق العاده برانقلابه واسطه اولدیغندن کندینی ابنای بشرك الك بختیارلرندن صایمغه باشلامش، فکرنده حاصل اولان شوق وانشراح ایله مشرب لوندانه وعزم عالیهمتانه‌سنه بر بشقه قوت کلمشیدی. ایش بودرجه‌یه کلدکدن صکره ارتق هیچ احتیاطه حاجت کورمدی. همان اوکیجه ساعت درت صولرنده ایرانه کلدیکی زمان مقصدینه مدخل وصول اتخاذ ایتدیکی پنجره‌دن طوغریجه عادل کرایك اوطه‌سنه کیردی. ایرتسی کون ایچون قرارلشدیریلان حرکتی بیان ایله اجرا آتك تفرعاتی سویلشلمك اوزره پریخانك‌ده اورایه جلب اولنمسنی ایستدی.

عادل کرای ایچون جزمینك بوتکلیفی شهرآیین سلطنته مقدمه اوله‌رق سور وصال ترتیبی قبیلندن ایدی. خانزاده‌یه

صورلسه بوقدر زماندن بری هردقیقه اجلك الك اوغراق کذرکاهلرنده طولاشه‌رق استحصالنه چالیشدیغی مقصدك تقربندن‌می ، یوقسه بر قاچ کونلردر احتیاطاً ملاقاتندن محروم اولدیغی معشوقه‌سیله کورشمکه برلزوملی فرصت ظهورندنمی دها زیاده ممنون اولدیغنی البته تعیینندن عاجز قالیردی . شهزاده درحال براوفاق پوصله یازدی ، عباس طاقمندن اولان وبناءً علیه دائرهٔ محرمیتده بولنان قپو نوبتجیسیله پریخانه کوندردی .

پوصله‌ده ایشه دائر برسوز اولمدیغندن بویله ناکهانی بر دعوت پریخانجه بیك درلو واهمه‌لر تحریك ایتمك ، بیك درلو اندیشه‌لری موجب اولمق لازم کلیردی . فقط دعوتی برقاچ کیجه‌لك افتراقك سوق طبیعیسنه حمل ایده‌رك ذره قدر تلاش ایتمدی .

وجودینی ستر ایتمکدن زیاده کوسترمك ایچون یاپیلمش دینیله بیله‌جك برقات خفیف البسه کیدی . پریشان صاچلرینی اولدیغی کبیجه چهره‌سنك ، اندامنك ، اوموزلرینك هرطرفنه طاغیده‌رق آرقه‌سنه سیاه برچارشب آلدی . غایت عاشقانه ، نهایت درجه دلفریبانه برطرز ایله عادل کرایك اوطه‌سنه عزیمت ایلدی .

اوطه‌یه کیروب‌ده جزمی‌یی کورنجه مطالعه‌سنك بتون بتون یاکلش اولدیغنی دفعةً ادراك ایتدی . پردهٔ خفا ایچنده حرکت ایدنلر هرحادثه‌دن بادیٔ نظرده برفنالق توهم ایتمك طبیعت بشرك متصف اولدیغی عاجزلکلر جمله‌سندن اولمق جهتیله کمال سرعت وتلاش ایله بواجتماعك سببنی سؤال ایتمکه باشلادی .

عادل کرای، جواب یرینه‌سوداز دکانه برطاقم ملاطفه‌لره باشلادیغندن استغنا وحدتله برکره یوزینه باقنجه آره‌ده مأمولدن بیوك برمسرت، خاطره کلمز برامید طولاشدیغنی وهلةً تفرس ایلدی .

چونکه عادل کرای ، ساده اوغراشدیغی مقصدی اساساً قابل اجرا کورمز ایدی . یالکز پریخان قابل اجرا کوردیکنه باقاردی‌ده ساده قلب سودازده وفکر حمیت پرورانه‌سنجه دولتنه برایکنجی کشور قزاندرمق کندینه برروح ثانی اضافه ایتمك امیدلری ولوخیالده اولسه اویله برامید ایچنده یشامغی دنیاده ممکن اولان هردرلواذواقك فوقنده بولوردی. اینانمق ایچون کوکلنه اجبار ایدرطورر ایدی . بناءً علیه بویله رؤیاده مثالیله اکلنمکه چالشدیغی معشوقه‌یی اویانوب‌ده یتاغنده کورمش بختیارلر کبی بونجه

آمال دورا دورك بردن بره کسوهٔ امکانه کیردیکنی کورنجه قلبنده، روحنده نه‌قدر قابلیت انبساط وانشراح وار ایسه بردن بره سیماسنده جلوه‌ساز اولدی. جبهه‌سی افراط یأس وانواع اندیشه ایله حاصل ایتدیکی رنك ظلمانی وچین ترددن قورتلدی. بلورین آیینه‌لر کبی برنور صاف ایچنده قالدی. المندن، تأثرندن کلبرك خزاندیده‌یه بکزه‌ین چهره‌سی شبنملرینی هنوز بلع ایده‌بیلمش وردسحری کبی بررنك طراوت کسلدی. کوزلری کونشه طوتلمش کوك یاقوتلر کبی اطرافنه برنور لطافت طاغیتمغه باشلادی. دهانی مشخص تبسم شکلنه کیرمش، وجودی بر اقبال ذی‌حیات، بر امید مجسم اولمش ایدی.

پریخان، عادل کرایك حالنه برنکاه ایتمکله خورشیده مقابل کلمش ماهتاب کبی دفعةً معشوقنك پرتو انبساطندن مستفید اولدی. اوده باشدن اشاغی مسرت کسلدی. روحانیت جسمنی استیعاب ایلدی. بر حالده که اندامنه باقانلر قدرتك بوجهانه مخصوص اولان بدایع کوناکونی تماشا ایچون عالم بالادن یر یوزینه بر ملك اینمش قیاس ایدردی.

ایکی عاشق، یکدیکرینك سیر جمالنده محو اولورجه‌سنه

برقاچ دقیقه‌لر بربرینه وقف نظر ایلدکدن صکره پریخان، بولندیغی حیرت عشق عالمندن کندینی طوپلایه‌رق عادل کرایك سیماسنده جولان ایدن بو شوق و سروره سبب سؤال ایلدی .

جزمی ، متصف اولدیغی ظرافتله « افندمز مکر صحیحاً پری ایمشلر، ابعاد مطلقه‌یه کنجایشی قابل اولمیان خیالات شاعرانه‌یی کسوهٔ امکان ایچنده جلوه‌ساز ایتمکه مقتدر اولیورلر » مقدمه‌سندن طوتدردی ، ماجرایی تفصیلاتیله برابر نقل ایلدی .

جزمینك مژدهٔ ناکهظهوری پریخانی سرور وانشراحك حد انتهاسنه واصل ایتمك لازم کلیردی . فقط پریخان ، دها عادل کرایده کوردیکی کشایش فوق‌العاده‌ایله اوحد انتهانك خارجنه چیقه‌جق قدرمستغرق نشاط اولمشیدی .

مع مافیه جزمی‌یه خدمتنه بحق مقابله ایده‌بیله‌جك برلسان التفات ایله تشکرلر ، عادل کرایه روحدن ، وجداندن کلمه بر طور خالصانه ایله تبریکلر ایراد ایلدکدن صکره « ذوقمزده استغراق الویردی . برازده صورت اجرایی دوشونه‌لم » دیه‌رك ایرتسی کون ایدیله‌جك حرکتك ترتیباتنه عصف افکار ایتدیلر .

برمدت مذاکره‌دن صکره صباح آغارمه‌دن اوّل علی قولیخانك اوردوسنه یتشامك ایچون کیجه ساعت التی صولرنده سرایدن چیقارق وخانك شهر کنارنده وسرایه برچاریك مسافه‌ده بولنان باغچه‌سنه‌قدر یایان کیدرك اوراده آتلانمغه قرار ویردیلر. جزمی ایله عباس دها اقشامدن ایکی اوچ صولرنده سرایه کله‌رك یکرمی بش قوریجی ایله بکجیلکه ودیکر یکرمی بش قوریجی باغچه‌ده‌کی حیوانلرك محافظه‌سنه مأمور اولدیلر . عادل کرای طرفندن جزمی‌یه ویریلان تعلیماتك بری‌ده کرك کندیسنه وکرك پریخانه برر قات قوریجی اثوابی وشاید پنجره‌دن اینلمکه احتیاج مس ایده بیله جکیجون برده ایبدن مردیون ارسالنی توصیه‌دن عبارت ایدی .

پریخانك الك صکره‌کی سوزی « قزوینده کیجه ساعت التیدن صکره کلبلر بیله حاولامز . رستم خان‌ده البت قوریجیلرندن نوبتجی براقمشدر . اما آنلر شهرك بزم کیده‌جکمز طرفنده بولنمز ولو بولنسه‌لر برقوریجی آشنالغی ایدر، کچرز . خانزاده ایله بن‌ده قوریجی قیافتنه کیره‌جك دکلمی‌یز ؟ قرانلقده کوز کوزی کورمز . دکل که انسان انسانی فرق ایده‌بیلسون . یارین اقشام ساعت بشدن اوّل

بوراده برلشیرز » سوزلری ایدی. اصحاب مقصد بوقرار اوزرینه امید آتیلرندن لوح محفوظده کورمش قدر امین اوله‌رق بربرندن آیرلدیلر .

بری طرفدن ایسه شهریارده کین مضمر کبی اویومز ، حرص انتقام کبی وقت مرهوننه انتظاراً ترتیباتنك اکمالیله اوغراشیردی .

دها اقشام قراکلغی باصار باصمز خادم آغالرندن برینی کوندردی . حدت آدمی اولمیان، احسان آلمه‌دن لقردی سویلمك ایستمیان ، آلدیغی احسانی تعداددن ، معاینه‌دن چکنمیان ، بونکله برابر قپو دیکلمکده ، استراق اسرار ایتمکده برمهارت فوق‌العاده کوسترن ، شمدیلك اسمی شروانلی جعفر اولدیغندن بحث ایدن معهود قوریجی‌یی یاننه چاغرتدی .

شهریارك دها صادق ، دها درایتلی آدملری وار ایدی . فقط بوخیثك بیك درلو مرتکبلکی ، بیك درلو مناسبتسزلکیله برابر برطور ابلهانه ایچنده صاقلایه‌بیلدیکی شیطنت ، برده احسان طمعی و مجازات خوفیله خدمتنده ابراز ایده کلدیکی علی‌العمیا اطاعت ترتیب اولنان دسایس خسیسه‌نك اجرا آتجه هرکسك حالندن زیاده مدار

امنیت ایدی. بناءً علیه صیاد آوه چیقارکن خدمتکارندن زیاده کوپکنی آرادیغی کبی شهریارده او آلچغی شمدیکی ایشده سائر آدملرینه ترجیح ایلدی .

قوریجی یاننه کلدیکی زمان شهریار ، جاریه مندرك بر کوشه‌سنه اوطورمش ، یاننه‌ده بر قاچ کیسه التون قویمشیدی .

شهریار ، شو صورتله مباحثه‌یه سلاح معنویسنك تأثیرینه کوه‌نان قوریجی‌ده زهرینك تأثیرندن امین اولدیغیچون هیچ برمخلوقدن قورقمق ، قیامت قوپسه حرکات بطیئه‌سنی دکشدیرمك شاننده اولمیان انکرکار کبی بو یولده مقابله‌یه باشلادیلر :

شهریار — سنی کوزجی ، قولاقجی نصب ایده‌جك اولدق ، کوزلرك کور ، قولاقلرك صاغر اولمغه باشلادی. بو قدر زمان اولیور ، هیچ بر خبر کتیردیکك یوق .

قوریجی — سایهٔ دولتکزده کوزلرم کدی تدر کورر، قولاقلرم تیلکی قدر ایشیدر . چاغرلمه‌دن حضوره دخول ممکن اولیورمی که خبر کتیره‌یم .

شهریار — کلمك ایستدکده ردمی ایتدیلر ؟

قوریجی — صیق صیق رخصت ایستمکه جسارت

ایدرایسه‌م خدمتمی هرکس آکلامزمی؟ خفی تحقیقاته مأمور اولانلر هرکسك معلومی اولدقدن صکره دنیاده نه‌اوکرنه‌بیلیرلر.

شهریار — سن کورندیکك قدر بدلا دکلمشسك، آره صره معقول شیلرده دوشونیورسك.

قوریجی — هرکسك حالنی، اقتدارینی کورنشندن آکلامق ایستیانلرك حالنه اسف اولنور.

شهریار — نه خبرلرك وار بقایم.

قوریجی — خیرلر.

شهریار — کدی قدر کورن چیقاسی کوزلرك، تیلکی قدر ایشیدن کسیله‌سی قولاقلرك دنیاده خیرلردن بشقه برشی کورمدی، برشی ایشتمدیمی؟

قوریجی — بلکه کورمشدر، احتمال که ایشتمشدر.

شهریار — ینه چنکانه‌لك طمرلری طوتدی. پاره ایسترسك‌ده آنك ایچون سویلیورسك اویله‌می؟

قوریجی — «کرم بکلرسه عیب اولمز کدالر پادشاهلردن».

شهریار — آغزك قره طوپراقلرله طولسون! شمدی باشمزه برده شاعرلك چیقاره‌جقسك.

قوریجی — استغفرالله ، حدم دکل . جزمی بکدن ایشتمشدم ، مناسبت کلدی‌ده اوقودم .

شهریار — سن جزمی‌یی بیلیرمیسك ؟

قوریجی — انسان انسانی بیلمکله کناهمی ایشلمش اولور ؟

شهریار — معلوماتك‌ده ، کناهك‌ده سنکله برابر یرك دیبنه کچسون . بکا جزمی‌یی بیلدیکك بیلمدیکك لازم دکل ، آل شونیده بریکیلردن نه بلیرسه‌ك آنی سویله . نام یوز التوندر .

دیر ، اوکنه برکیسه آتار . قوریجی همان کیسه‌یی آچار التونلری صایمغه باشلار . محاوره شوطرزه تحول ایدر:

شهریار — ملعون ینه صایه‌جق ! شمدی سنك جلادلره هر کمیکی آیری آیری صایدیررم .

قوریجی — صایمزسه‌م مراقدن عقلم باشمده قالمز ، صکره ایستدیککز معلوماتی یا اکسك ، یا یاکلش ویریرم .

شهریار — عذرلرده بولور خنزیر ! کچنده طوتدیغمز حیدوده آدم صویمه‌سه‌م آجلقدن اوله‌جکدم . صویمق ایستدیکم آدمی اولدیرمسه‌م او بنی اولدیره‌جك ایدی نه یاپه‌یم ، حرکتمده معذورم ، دیمیورمی ایدی . بوده انسانی هلاك

ایتمك ایچون آنك كبی عذرلر بولیور . صای خنزیر ، چابوق (چابك) اول ، یوقسه بر دقیقه‌ده جهنمه كیدرسك .

قوریجی — آغر آغر صایمزسه‌م صكره حسابی شاشررم . تكرار صایمغه احتیاج مس ایدر ، ینه افندمز یكلر ، تعجیز اولورسكز .

شهریار — های نفسكك صاییسی توكنسون. بوكاده بر بهانه بولدی . صای ، نه قدر آغر ایسترسه‌ك صای . ایشته بن‌ده باشقه پاره ویرمیه‌جكم .

قوریجی — افندمز صاغ اولكز ، بشقه‌ده احسان بیوررسكز . ویرمسه كزده قولكز ینه تشكردن عاجزم .

شهریار ، بر سكوت غضب آلود ایچنده طورر ، قوریجی عریض وعمیق پاره‌یی صایدقدن صكره ینه بحث شو یولده دوام ایدر :

قوریجی — الله عمر ودولتكزی مزداد ایاسون .

شهریار — تمام ایسه سویلیه‌جكی سویلسه‌ك آ .

قوریجی — فرمان بیوریكز سویلیه‌یم .

شهریار — دها نصل امر ایسترسك ! اوته كیلردن. شمدی هانكی اوته كیلر دیه صوراجق ده بكا مردار جكرلرینی یرندن سوكدیره‌جك. پری‌ایله عادلدن نه خبر؟

قوریجی — دون کیجه ساعت درتدن بشه قدر برلکده ایدیلر .

شهریار — (اوکنه بر کیسه‌دها آته‌رق) آل قپودن دکلمدکمی ، نه سویلشدیلر ؟

قوریجی — (کیسه‌یه باقه‌رق) بو کوچك یا .

شهریار — اللی التوندر . صوردیغمه جواب ویرسه‌ك آ . کوپك آغزندن الماسمی دوکیورسك، دانه‌سنی یوز التونه‌می آلمی ؟

قوریجی — حدت بیورمیکز ولیة النعم افندمز ، سویلیورم قپولرنده بربکجی وار ایدی . غالبا محرملرندن ایدی که بر ساعت قدر اورادن آیرلمدی . مجلس طاغیله‌جغنه یقین بر طرفه چکلدی . بنده کزده اوزمان بر از دکلیه‌بیلدم .

شهریار — نه سویلشدیلر ؟

قوریجی — هبسنی ایشیده‌مدم که .

شهریار — دیمك که برازنی ایشتمشسك سویلسك آ .

قوریجی — ایکی کشی لقردی ایدرسه قپونك اوکنده دکلیان آدم سوزلرینك برازنی اولسون ایشتمامك قابل اولورمی ؟ هیچ افندمزك‌ده بوقدر کوچك کیسه

ایله احسان ویردکلرینی کورمامشیدم .

شهریار ـ بردها ویررم . فقط سویلیه‌جکك لقردی دکمسه هبسنی الندن آله‌جغم .

قوریجی ـ فرمان افندمزك ، فقط لقردی دکرسه بریرینه ایکی دانه دها احسان بیوررمیسکز ؟

شهریار ـ ویررم چابوق سویله !

قوریجی ـ یارین کیجه ساعت بشدن اول ینه برلشه‌جکلر .

شهریار ، بوخبری ایشیدیر ایشیتمز صالمغه حاضرلنمش کوپکلر کبی یوزینك سیکرلری دهشتلی برحال ایله‌چکیلوب آچلمغه ، آغزینك کنارلری یوقاری ، برونك اوجی آشاغی میل ایتمکه ، کوزلری بیویه بیویه یرندن فرلایه‌جق کبی قورقنج برحال حاصل ایتمکه ، وجودینك هر طرفی تعریف اولنمز برکین وحدتله آیری آیری تتره‌مکه باشلادی . قوریجینك اوکنه الیشر التونلق ایکی کیسه التون دها آتدی ، آره‌لرنده بتون بتون بشقه بر بحث آچلدی .

شهریار ـ بنی دیکله ، سن یارین علی قولیخان ایله کیتمیه‌جکسك .

نصل کیتمیه‌جکم امر ایدرسه نه یاپارم ؟

شهریار — کیتمزسك .

قوریجی ـ لطیفه‌می بیوریورسکز؟ بنده کز قوریجی برآدمم غوغایه کیتمم دیه‌جك اولسه‌م اودقیقه‌ده اولدیرر .

شهریار ـ سن آنك یارین اولدیره‌جکنی دوشونیورسك؟ سرایدن چیقمق ایسترسه‌ك بن شمدی کبرته‌جکم، اوراسی هیچ خاطریکه کلیورمی ؟

قوریجی ـ قولکزه امر وتهدیده احتیاج یوق، خان افندمزك طرفندن براراده کیدر ، قالیرم .

شهریار — پك اعلا بربهانه بولور، کوندریرز . بوراده قاله‌جقسك . شمدی برتعلیمات ویره‌جکم ، تمامیله اجرا ایده‌جکسك . دنیاده صاغ اولدقجه کیمسه‌یه سویلیه‌جکسك . جانك بوسرك التنده‌در . آغزکدن برلقردی چیقدیغی کبی جانك‌ده برابر چیقار .

قوریجی — سر صاقلامق ایچون نه‌قدر تهدید بیوررسه کز قائلم . عمرمده برسر فاش ایتدیکمی بیلمیورم . کرك کندیمه متعلق اولسون ، کرك بشقه‌سنه . . بنم بیلدیکمی کیمسه‌نك بیلمامسی پك مراقمدر . سر صاقلایان انسان کندینی هردرلو مخاطره‌دن محافظه ایدر ، بشقه‌سنك بیك یولده یاکلش معلوماتیله اکلنیر . عجبا دنیاده آندن

لذتلی برشی وارمیدر ؟ الله بیلیر مزاره کیردکدن صکره حالمی سؤال ملائکه‌لرینه بیله قاچ یوز طوپوزدن صکره سویلیه‌جکم .

شهریار — آکلادق کوه‌زه‌لك ایسته‌مز ؟ ویره‌جکم امر کوج برشی دکلدر . یارین کیجه قوریجی اثوابکله ، سلاحکله باغچه‌یه کیررسك . برمناسب یره صاقلانیرسك ، پریخانی کوزتلرسك . او کچر عادلك یاننه کیدر ، سن بکلرسك . مملکتك ساعتی بشی چالمغه باشلادیغی کبی الکده‌کی تفنکی بوشالدیرسك .

قوریجی — آتدیغم تفنکله کیمی اوره‌جغم ؟

شهریار — کیمسه‌یی اوره‌جق دکلسك ، تفنکی هوایه بوشالده‌جقسك .

قوریجی — یابری اوریلورسه ؟ . .

شهریار — اوریلیورسون ! ایران خلقنی بزه صایی ایله تسلیم ایتمدیلر یا !

قوریجی — صکره نه اوله‌جق ؟

شهریار — اوراسی سنك وظیفه‌ك دکل ! سن بولندیغك یردن بر طرفه چکیله‌جکسك ، ایرتسی کونی صباحلین یانمه کله‌جکسك . اکر خدمتکی لایقیله یرینه

کتیرر ایسه‌ك بش یوز التون احسان آله‌جقسك . صایاجقسك ، معاینه ایده‌جکسك ، اکسیکی وارسه تماملایه‌جغز ، قلپی وارسه دیشدیره‌جکز .

قوریجی — یاتفنك آندیغم ایچون نوبتجیلر طوتارسه !

شهریار — اوراسنی دوشوندك (یصدیغك اوزرندن برکاغد آلیر ، النه ویرر) شو امری آلیرسك ، کیم طوتارسه کوستریرسك . اوقو !

قوریجی — (اوقور) « بو کیجه شروانلی جعفرك ایتدیکی حرکت دولتجه کوریلان لزوم اوزرینه بنم امرمله اجرا اولنمشدر . . » پك اعلا ! آناجغمز تفنکك باروت پاره‌سنی بو احسانلردنمی ویردلم ؟

شهریار — آچ کوزلی کوپك ! (اوکنه اللی التونلق بر کیسه دها آته‌رق) آل بوده سکا باروت پاره‌سی اولسون !

قوریجی — یاساعت بشه انتظار ایتمزلرده دها اوّل برلشیر ، دها اوّل آیریلیرلر ایسه ؟

شهریار — سن خنزیرلك ایتمك ایسته‌مزسه‌ك نه قدر مستعد اولیورسك . اوّل برلشیرلرایسه سن‌ده برلشدکلری وقتدن صکره برنجی دفعه ساعت چالمغه باشلادیغی کبی تفنککی بوشالدیرسك .

قوریجی — بواحتیاطمك براحسانه دکری یوقمیدر ؟

شهریار — جهنم اول شورادن . یانمده پاره قالمدی. ایرتسی کون بش یوز التون ویره‌جکمز دیدك یا !

قوریجی — « فرمان افندمزك ! آلدیغم امرلری حرفی حرفنه اجرا ایدرم . بوالتون کیسه‌لری‌ده نیچون بوقدر کوچولدی ! » دیه مرلدانه‌رق اوطه‌دن چکلدی .

شهریار ، همان الینه برقلم آله‌رق ایرتسی کیجه ساعت بش‌راده‌لرنده پریخان، عادل کرایك اوطه‌سنده بولنه‌جغندن واحتمال که دها اوّل برلشه‌جکلرندن ترتیب اولنان قوریجیلرك بهمه حال اقشام اولور اولمز سرایده حاضر بولنمسنی و آتیله‌جق تفنك سسنه انتظار ایتمسنی میرزاسلیمانه برتذکره ایله توصیه‌ایتدی، تذکره‌یی کوندردی. کندی‌ده صویندی ، یتاغنه کیردی ، عادل کرای ایله اوزمانه قدر کچیردیکی ماجرایی هردرلو تفصیلاتیله کوزینك اوکنه کتیردی. کوکلنده نه‌قدر یاره وارسه آیری آیری تازه‌لندی. کافهٔ حواس وقابلیاتی غیظ وکینه منقلب اولدی « آه ! خانزاده حضرتلرینك بزدن پرواسی یوق ایمش ! عادل کرای افندمز ایسترسه مکتوبمزی نشرایدر، بزی رسوای عالم ایلر ایمش ! قلیجنی چکرسه وجودمزی ایکی پارچه‌یه

آییرمش! کوونسونلر، آنلر قوللرنده‌کی قوته کوونسونلر! باقه‌لم کندینه مغرور اولوب‌ده صالینه صالینه میدانده کزن ارسلانلرك آغاجلر آره‌سنده، قامشلقلر ایچنده صاقلانان اژدرلره غلبه‌سی ممکن اوله‌بیلیرمی ایمش؟» یوللو برخیلی سویلندکدن صکره آوینك یواسی اوکنه یاتمش آزغین قپلانلر کبی اکنه، بوینه سرلدی. امیدیله، راحتیله‌اویقوسنی اویومغه باشلادی.

— ٤٠ —

شهریار، نه‌درجه انشراح ایله یاتدی ایسه آندن بیك ت زیاده مسرتله اویاندی. عادل کرای ایله پریخانك ممنونیتلری، انبساطلری ایسه تعریف اولنمز درجه‌لرده‌ایدی. ایکی طرف‌ده کندیلرینی برعید سعادت عرفه‌سنده قیاس ایدر واقصای امللرینه وصول ایچون کونشك غروبنه انتظار ایلر ایدیلر. نظرلرنده او کونك هردقیقه‌سی رمضان وبلکه ایام قیامت ساعتلری قدراوزاردی. فقط انتظار نه‌قدر اوزارسه امیدلرینك کوکللرینه ویردیکی تلذذدن‌ده، حیات ایچنده بردیکر حیات سعادته نائل اولمش قدر ذوقیاب اولورلردی.

ایچلرنده یالکز شهریار ایچون براندیشه‌جك قالمش ایدی که اوده قوریجی یه ویردیکی آچیق امردن تولد ایده‌بیله‌جك مخاطره ایدی . قوریجی تفنکی آتارده ینه مقصد حاصل اولمز واو حالده طونیلوب‌ده امری ابراز ایدرسه پریخانك ایده‌بیله‌جکی شکایتلره مقابل شاهه ویریله‌جك برجواب حاضرلمق نظرنده الزم کورندی . بویولده نه‌قدر اتعاب فکر ایتدی ایسه مسئله‌یی بردرجه‌یه قدر زوجنه آچمقدن بشقه چاره بوله‌مدی . پریخان ایله سؤال‌وجوابه میدان براقمامق ایچون وقعه‌یی غایت خفیف برصورتده‌بیان ایتمکی وخصوصیله افاداتنی اقشام اولوب‌ده شاهك عالم انزوایه چکیله‌جکی زمانه تصادف ایتدیرمکی ذهننده قرارلشدیردی .

اوکون هوایه ماتم لباسلرینی آندیرر ، بر رنك ظلمانی چوکمشیدی . بلوطلردن ، آغلایه‌آغلایه کوزلرنده یاش قالمامش یتیمان مصیبت زده‌کبی آره‌صره برقاچ طمله یاغمور دوکیلور ایدی . اوزاقدن اوزاغه ایکیده برده چاقان شمشکلر فلکك تصورات بشر اوزرینه برر خندهٔ استهزاسی قیاس اولنوردی .

جزمی ، شاعرلکندن بتون بتون تجرد ایده‌رك

خیالنی فعلیاته ، مادیاته حصر ایلدیکندن هوانك بوحالنی کوردکجه و آیك یکرمی سکزی اولمق مناسبتیله مهتاب کورنمامك طبیعی بولندیغنی دوشوندکجه کیجه‌یه عارض اوله‌جق ظلمت هول انکیزی هر نظر تجسسه قارشی کندیلری ایچون الك امین ، الك مکمل بر پردهٔ استتار عد ایدر ، سوینیردی .

اقشام اولدی کونش ، محاربه میدانلرینك قانلی چامورلرینی آندیرر بررنك حزین ایچنده غروب ایلدی .

کوزلرنده‌کی عما جهتیله بیدارلق زمانی اویقودن قرانلق بر حال ایچنده یشایان شاه ، دها ساعت بره واریر وارمز بر وقتلر آلشدیغی ، سودیکی ، اکاندیکی عالم روشناینك رؤیاده اولسون مشاهده‌سیله تلذذ ایتمك ایچون اویومق ایستدی . شهریار ، اشکنجه‌یه مأمور اولمش بر جلاد کبی آیاغنك اوجنه دیکلدی ، دولته دائر مهم سویلیه‌جکلری اولدیغندن برمقدمه طوتدیرارق ویاننده‌کی جاریه‌لری دفع ایده‌رك آرده‌لرنده شویله بر محاوره جریان ایلدی :

شهریار — معلوم شاهانه‌کزدرکه عادل کرای ایله عثمانلی طوپراغنه کچه‌رك قریمی ضبط ایتمك ایچون بر

تشبثده بولنمشیدق. همشیره کز پریخانی ده مکالمه ده جاریه کزه تشریك بیوردیکز . غالبا آلدانمشز ! غالبا آنلر بربرینه محبته قویولمشلر ! تصورمزك اجراسنه خانزاده نك موافقتی قوهٔ قریبه یه کلمشیکن بر آیدن بریدر او تدبیرلرك ، او تصورلرك آره ده لقردیسی بیله قالمدی .

شاه — بربریله محبته قویولمشلر ایسه فنعم المطلوب ! ایکیسی ده کنج ، ایکیسی ده شاهزاده ! . . نکاح ایدرز ، اصل قریمی اله کچیرمك او زمان ممکن اولور .

شاهك سوزلری شهریارجه اولدن معلوم ایسه ده انسان ایچون محبت کبی ، کین کبی امراض نفسانیه ده مقصدینك خلافنه اولان ظنلرینك حقیقت چیقمه سنه تحمل قولای اولمدیغندن شهریارك آلدیغی جواب اوزرینه انفعالات نفسانیه سی وجودینه اودرجه شدتله استیلا ایلدی که سیماسنه چوکن شکل هائلی برکره کورنلر ایچون کوکلنده کی خفایانی برر برر کشف ایلمك قابل اولوردی . شاهك عماسی قوجه بردولتك اداره سنی شهریارك کیفنه براقمش اولدیغی حالده قادینجه بوعمادن حاصل اولان استفاده لرك الك بیوکی ینه اوکیجه کی حالنك زوجندن مستور قالمسیدر دنیله بیلیر .

شهریار ، بیك بلا ایله وجداننده‌کی غلیانلره و آندن سسنه عارض اوله بیله‌جك تحوللره غلبه ایده‌رك ینه محاوره‌سنده دوام ایتمکدن چکنمدی .

شهریار ـ شبهه یوق شاهم ! اکر عادل، قریمه کچمك نیتنده ثابت اولسه بونیتی قوتلندیرمك ایچون آره‌ده برصهریت حاصل ایتمك بیوك برمعاونتدر . فقط عادل اسکی نیتنده ثابت کبی کورنمیور. برده عسکر طاقمی بونلرك آره‌سنده‌کی محبت ، ادب دائره‌سندن چیقدیغنی سویلیور .

شاه ـ اینانمه ! اینانمه پری ایچون اویولده نه سویلرلرسه یالاندر .

شهریار — جاریه‌کزده اینانمیورم . نه چاره‌که عوام ، خصوصیله قوریجیلر پك قولای سوز آکلامز . بونلر یالکز سؤ ادب اسنادینه قناعت ایتمیورلر ، پریخان شمخالك همشیره‌زاده‌سی دکلمیدر یا ! او جهتله کندیسنك سنی اولدیغنه ذاهب اولیورلر . کویا افندمزك علتندن ، شهزاده‌لرك بوراده بولنمامسندن استفاده ایدوب ده برفتنه چیقارمق وفتنه قوتیله دولتمزی ، مذهبمزی محو ایده‌رك عادل کرایی تخته کچیرمك ، ایرانده بر سنی حکومتی تشکیل ایتمك ایستیور . حتی بونك ایچون شمخالدن جزمی بك

نامنده بر آدم جاب ایتمش ، آنك وساطتیله فتنه ترتیب ایدییور دییورلر . هرکس نه بیلسون ! پریخانك حیدر وقعه‌سنده کوستردیکی جرأت ، خاطرلرده اولدیغی ایچون حقنده نه سویلنسه اینانیرلر .

شاه — ممکن دکل! پریخاندن بکا خیانت ممکن دکل! همشیره‌م بنی تختمدن ایندرمکه نیچون محتاج اولسون ؟ ذاتاً دولتی آنکله سن اداره ایتمیورمیسکز ؟

شهریار — حقکز وار شاهم ! جاریه‌کزده بر درلو اینانمق ایسته‌میورم . محبت دنیاده بر مؤثر قوتدر ، افندمزه چکدیکم ابتلادن بیلیرم . دنیاده انسانه خیال و خاطره کلمز شیلر یاپدریر . هله همشیره‌کزك آره صره ینه خانزاده ایله کوریشدیکنی ایشیدییورم . حال بوکه بر آیدن زیاده در جاریه‌کزی هیچ یانلرینه چاغرمیورلر . طوغریسی بو جهت ذهنمه بعض شبهه‌لر کتیرییور .

شاه — اوراسی قولای ! شبهه‌کز وارسه پریخان بوراده دکلمی ، چاغرر ، استنطاق ایدرز .

شهریار — هیچ نصل اولور شاهم ! شمدی بر روایت اوزرینه بحث ایدییورز ، یا ایشتدکلرمز یالان ایسه بیچاره قیز ، اویله بیوك بیوك افترالره اوغرادیغنی کوردیکی کبی

کدرندن هلاك اولور، دولتکزك اك قوی بر رکنی بیقیلیر، صکره بر پریخان دها نره‌ده بولورز ؟

شاه — او جهتده‌ده حقك وار ، ای نصل ایدهلم؟

شهریار — جاریه کز ذاتاً افندمزك راحتی، دولتکزك سلامتی ایچون وجودینی فدا ایتمشلردندر .

شاه — بیلیرم ! الله راضی اولسون .

شهریار — اویقوسز قالیرم ، راحتسز اولورم ، کیجه کوندوز اوغراشیرم ، اکر عادل ایله تنها کوریشدیکنه ، یاخود بوراده اویله بر فساد ترتیبنه اوغراشدیغنه دائر بر صحیح خبر آله بیلیرسه‌م اوزمان ایجابنه باقارز .

شاه — پك مناسب اولور .

بو محاوره، بیچاره علیله کوره اویقویه طالمقله اوغراشان برچوجغك مثل دیکله‌مسی قیلندن ایدی . شهریارك ایسه پریخانی مدافعه‌ده شاهدن برسوز ایشتدکجه قلبنه برخنجر صاپلانیر ، کندی برسوز سویلمکه مجبور اولدقجه صانکه جکرینك برپارچه‌سی قوپارده آغزندن دوکیلیردی . محاوره دوام ایتدیکی مدت برجهنم عذابی کچیردی . مع مافیه مقصدینی استحصال ایلدی . چونکه اکر ایستدیکی کبی پریخان ایله عادل پاره‌لنیرسه عسکرك حرکتندن کندی

مسئول اولمزدی . فقط تشبثنده موفقیت حاصل اولمزسه قوریجی‌یه ویردیکی امری شاهدن آلدیغی مأذونیته اسناد ایتمك نظرنده پك قابل کورینوردی .

— ٤١ —

شاه ایله شهریار ، بو محاوره ایله مشغول ایکن « شمدیلك اسمم جعفردر» دیان معهود قوریجی یاننده بر آرقداشیله باغچه‌ده آغاچلر آره‌سنده کندیلری کیمسه‌یه کورنمیه‌جك وفقط عادل کرایك کوشکی ایله پریخانك دائره‌سنی کوره‌بیله‌جك بر موقعده اختفا ایلدی .

بو کوشك ایله دائره سرایك صاغ طرفنده بولنه‌رق اوطرفك قپوسنی محافظه ایسه علی قولیخان طاقمندن عباس رفاقتنده قلانلره مودوع ایدی . بونلر بر اقشام اولکی قرار وجهله جزمی‌یی برابر آله‌رق موقعلرینه کلدیلر . سرایك صول طرفنده‌کی قپولری رستم خان طاقمنك محافظه‌سنده اولدیغی کبی رستم خان‌ده میرزا سلیمان طرفندن آلدیغی امر اوزرینه کونش غروب ایدر ایتمز همان یاننده‌کی عسکرك برطاقیله قزوینه عودت ایده‌رك شهری احاطه ایتدی . بیك بش یوز قدر قوریجیله

سرایك اطرافنی قوشاتدی . صول طرفده‌کی قپولرك قرق اللی کشیدن عبارت اولان محافظلرینه‌ده بر اوقدر آدم دها علاوه ایلدی .

سرایك باغچه‌سی بیوك بیوك آغاجلر ایله ترتیب اولنمه خیابانلره منقسم اولدیغندن بربرینه بریولده قارشی کلدکجه کیمسه‌یی کورمك ممکن اوله‌مزدی . یالکز معهود قوریجینك اختیار ایتدیکی یر وار ایدی که بکلدیکی کوشك ایله دائره‌نك ایکیسندن بشقه دها بعض کذرکاهلری وخصوصیله جزمینك طوتدیغی موقعی کوررایدی. کورمکه واسطه‌ایسه یالکز سرایك بعض پنجره‌لرندن باغچه‌یه عکس ایدن خفیف خفیف ضیالرله آره صره چاقمقده اولان دهشتلی شمشکلرك انجلاسی ایدی .

معهود قوریجی دها پریخانك ظهورینه برخیلی زمان اولدیغندن آکا دائر ایده‌جکی حرکتی وقت مرهونه تعلیق ایله نظر تحریسنی جزمینك حالنه حصر ایتمشیدی . ساعت اوچی کچدیکی صره‌ده ایدی که جزمی، عباسك یاننه کیدرك برشی سویلدی . عباس اورادن آیرلدی، باغچه‌نك اوته‌سنی بریسنی طولاشمغه باشلادی .

قوریجی ذاتاً جزمی‌یی و مقصدینی بیلیر ایسه‌ده او

کیجه ایچون ترتیب اولنان تشبثدن خبردار اولمدیغندن جزمیدن بر قاچ لقردی و شهریاردن بر قاچ کیسه التون قاپمق نیتیله اطرافی تجسس ایشنی یانده‌کی آرقداشنه تودیع ایتدی . قوش صیدینه چیقان ییلان کبی یرلرده سورینه‌رك و حرکتنده بر یاپراق قلدانمسنه بیله میدان ویرمامك ایچون نهایت درجه‌لرده آهسته طورانه‌رق بر چاریك قدر مدتده جزمینك سوزلرینی ایشیده‌بیله‌جك برینه صوقولدی . او اثناده عباس دخی کلدیکندن زیرده‌کی قیصه‌جق محاوره‌لرینی دیکلمکه باشلادی :

جزمی — نه خبر عباس ؟

عباس — رستم خان طاقمی غلبه‌لك ، قپولرده هر زماندن ایکی قات زیاده قوریجی وار سببنی صوردم ، بر طاقمی « بز خانك آرقه‌سندن یارین حرکت ایده‌جکز ، آرقداشلرمزه وداعه کلدك » دییورلر . فقط اوضاع ، او اوضاعه بکزه‌مز ! تا شورالره قدر صوقولیورلر ، هر کسی کوزلیورلر ، هر لقردی‌یی دیکلمکه ، اوکرنمکه چالیشیورلر ، بر شیدنمی قوشقولاندیلر ، طورلرینی بر درلو یکنه‌مدم .

جزمی — بدلالر نه‌دن قوشقولانه‌جقلر؟ینه دیدکلری کبی آرقداشلری ایله کورشمکه کلمشلردر . باغچه‌ده کزر ، اکلنیرلر . لقردی دیکلدکلرینك اهمیتی یوق . هرکس ایچون متجسسلك طبیعی دکلیدر یا ! خصوصیله بویله بیوك یرلرده طاشلردن ، آغاجلردن دنیانك حوادثی اوکره‌نیلیر ظن ایدرلر .

عباس — احتمال که سزك دیدیککز کبیدر . فقط بو قدر غلبه‌لك آره‌سنده بزم تصور فعله چیقامز . ذره قدر احتیاطسزلق مقصدی بتون بتون برباد ایدر .

جزمی — طوغریدر ! خان همان یارین حرکت ایتمیور یا ! تهلکه‌لی اوله‌جغنه وارسون ایکی کون صکره اولسون . فقط بریکیلره نصل خبر ویره‌بیلیرز ؟

عباس — مدخل معلوم ! . .

جزمی ـ خان ایچون نه‌یپاجغز ؟ بیچاره اندیشه‌سندن هلاکمی اولسون ؟

عباس ـ ایسترسه کز شمدی آدم اوچوررم .

بو محاوره‌دن صکره عباس، جزمینك یاننده آیرلدی . قوریجی‌ده کلدیکی کبی غایت آهسته برطور ایله ینه اسکی مقامنه چکلدی ، ارقداشنك یاننه کلدی . سندی جزمی‌یی

دیکله مکده ایکن سرایدن سیاه چارشبله بری چیقارق طوغری عادل کرایك اوطه‌سنه کیتدیکنی خبر آلدی .

خبر مصیبت کبی سیاهلر ایچنه غرق اولوب عادلکرایك یاننه کیدن مخلوق، شهریارایدی . قادین شاهدن ایستدیکی یولده حرکته مأذونیت آلنجه عادلکرایی برکره کوروب ده نظر تحقیری ، تعریضات جانکدازی ایله ازه ازه تشفی صدر ایتمك آرزوسندن بردرلو کندینی آله‌مدی . دها پریخانك موعدینه برساعت قدر زمان اولدیغندن طوغریجه خانزاده‌نك یاننه کیدرك حق آشنالق بیله ایتمکسزین چارشبنی آچدی . بلای نازل کبی برکوشه‌یه اوطوردی . کوزلرنده برقورقنج خونریزلك نشانه‌سی ، چهره‌سنده برمدهش انتقام مسرتی کورینوردی . رنکی اودرجه صولمش ، وجودی اوقدر ضعیفلمش ایدی که هیأتی تکرار جانلانمش جنازه‌یه بکزردی. حقیقت آخرتدن بری عودت ایدوب ده عادل کرایه کورنسه‌ایدی اویله برامید کیجه‌سنده، خصوصیله معلوم اولان ماجرالردن صکره شهریارك اوحال ایله یاننه کلمسی قدر حیرت ودهشت ویرمك قابل اوله‌مزدی. عادل کرای حیرتله نظرینی شهریارك چهره‌سنه دیکه‌رك دقتلی دقتلی باقار، کوکلنده کی خفایایی سیماسندن سیر ایتمکه چالیشیردی.

شهریار ، برخیلی زمانلر اظفار غلبه‌سنده اسیراولان خصمنك بولندیغی توحش و اضطرابی تماشا ایله تسکین غیظ ایتدکدن صکره سوزه باشلایه‌رق « خانزاده حضرتلری ! ایشته یانکزه کلدك ! . . ایشته پریخان فاحشه‌سنك سیئاتنی برر برر یوزکزه قارشی سویلمك ایچون کلدك ! مکتوبکزی نه وقت نشر ایده‌جکسکز ؟ بنی نه وقت برقلیج‌ده ایکی پارچه ایتمکه همت بیوره‌جقسکز ؟ اوف ! بوکیجه جانم قان ایستیور ، یا بنم قانم دوکیله‌جك ، یا بشقه‌لرینك قانی سیر ایده‌جکم . . هله سزك کبی ، پریخان کبی شهزاده‌لرك قانی اولور ایسه ! . . کنجسکز ، عاشقسکز ! طمارلرکزده‌کی قان البته دها زیاده قاینار » کبی مجنونانه وفقط جلادانه برطاقم سوزلر وعادل کرای ایسه « قودوردیکز ایسه بنم باشمه مسلط اولمیکز . قانه او قدر مراقکز وارسه وجودکزدن چیقانلری‌ده سیر ایده‌بیلیرسکز . کیفم یوق بورادن دفع اولیکز ، تعجیز ایدییورسکز ! » یوللو خطابلرله ، شهریارده بوکا مقابل « ینه‌می وصلت مواعده‌لری وار؟ آره‌کزه رقیب اولورم دیه‌می بنی دفع ایتمکه چالیشیورسکز؟ » طرزنده جوابلر ایله شدتلی بر مجادله طوتدردیلر .

عادل کرای ، قادینك کلیشنی تصادفدن بشقه برشیئه حمل ایتمز ایدی. فقط مقصدینك اجراسنه تشبث اولنه جغی کیجه اویله بر تصادفك ظهورینه پك فنا مضطرب اولور وپریخانه برخبر کوندرمك ایچون ذهننده چاره بوله مامغله برابر شهریارك اوطه‌سنه کلدیکنی البته جزمی طاقمندن برینك کورمش و سائرلره‌ده خبر ویرمش اولمسنی دوشونه‌رك تسلی بولوردی .

بری طرفدن ایسه قوریجی ارقداشندن او کیزلی مسافرك هانکی قپودن چیقدیغنی صوروب‌ده شهریارك اوطوردیغی دائره‌دن کورندیکنی اوکره‌تجه یأس و تردد ایله آغزینی ، قاشلرینی اویناده‌رق بر زمانلر کندی کندینه « بزم ارقداشك کوزلری‌ده یاکلش کوره بیلیر . بریکی ذاتاً عادلك یانه کلیه‌جکدی . احتمال که پریخان ، نوبتجیلره کندینی سزدیرمامك ایچون اوقپودن چیقمشدر . هم نصل اولسه بوفرصتی غائب ایتمکه کلمز . ایش افندمزك ایستدیکی کبی اولمزسه یارین بش یوز التوندن محروم اولورز . جزمی الدن چیقارسه ضایعات آنك اوچ درت مثلنه وارر . ذاتاً قطعی امرمز وار ، عادل کرایك اوطه‌سنه کیرلدیکی زماندن صکره ساعت چالمغه باشلادیغی

کبی سلاحزی بوشالده جغز . چارشب التنده کی مخلوقك کیم اولدیغنی بن کرامتله می بیله جکم ؟ اما برفنالق وقوع بولورمش، نه یاپالم! ایران خلقنی شهریاره صایی ایله ویرمامشلر، بزه صاییسز بیله تسلیم ایتمدیلر .... قضاایله یا کلشلق ظهور ایدرسه نیچون حقم اولان احسانی آله میه جق ایمشم !...»

کبی برازمدت سویلندی طوردی ، بوصره ده ایسه مملکتك ساعتی، عمر بشردن برساعت دها اکسلدیکنه تأسفله فریاد ایدرکبی برصدای هائل ایله دردی چالمغه باشلادی . ساعتك چالمسی ختام بولنجه قوریجی تفنکی اوزاتدی ، برقاچ ثانیه نشان آلدی ، برشمشك ضیاسندن استفاده ایده رك نشانی طوتدیردی . تفنك آجی آجی پاتلادی، جزمی بولندیغی موقعده طوپراغه سرلدی !.. »

رستم خان طاقمی بواشارتی ایشتدکلری کبی سرایك هرقپوسندن هجومه باشلادیلر . علی قولیخانك قوریجیلری بوقدرغلبه لکه قارشی طورمقده اولان عجزلرینی بیلدکلرندن هر بری باغچه نك برکوشه سنه کیزلندیکی کبی تفنکی آتان معهود قوریجی ایله آرقداشی رستم خان طاقمنه قاریشدیلر. اصحاب اتفاقدن موقع ثباتده یالکز عباس قالمشیدی که اوده بر آغاجك یاپراقلری آره سنه صاقلانه رق جزمی یی کوزه دردی .

شهریار ، بویله وقتسز تفنك صداسی ایشتدیکی کبی ترتیبنك بتون بتون هبا اولدیغنه وبلکه قوریجیلر خانزاده ایله برابر بولندقلری زمان اوطه یه کیررلرسه کندینی پریخان ظن ایده جکلرندن و حتی شهریار اولدیغنی بیلسه لرده کیجه وقتی برکنج آدم ایله بولندیغنی کورنجه غیرتلرینه یدیره میه جکلرندن قیامت کندی باشنه قوپاجغنی لایقیله آکلادی . دهشتندن تویلری اورپردی ، صاچلرینك کولکه سی چهره سنك هرطرفنه عکس ایتدی، اوموزینك اوزرنده باش یرینه کرپی سکلنده برشی کورنمکه باشلادی. کمال سرعتله چارشنبی آرقه سنه آلدی ، عادلکرایه بر سوزسویلمکه مقتدر اولمقسزین قپودن طیشاری فرلادی .

عادلکرای ایسه قادینك هیچ اومولمدق بر زمانده کندی یانه کلمسنه ، کلیر کلمز قاندنر، اولومدن بحث ایتمسنه ، خصوصیله بویله مناسبتسز بر وقتده سرای شاهی ایچنده ایشیدیلان تفنك سمی اوزرینه اوقدر تلاش ایله اورادن ییقیلوب کیتمسنه باقارق آره ده کندی علیهنه ترتیب اولنمش برسوء قصدك وجودینه قطعیاً حکم ایتدی. همان یرندن قالقدی ، سلاحلانمغه باشلادی .

بری طرفده بیچاره پریخان ، خیال اقبال ایله عالم

تصورده بیله مثلی کوج بولنور بر سعادت ایچنده اوکیجه کینمك ایچون کتیرتدیکی قوریجی اثوابنی وجودینه اویدیرمقله اوغراشیرکن تفنك سسنی ایشتدیکی کبی سامعه‌سنه صور محشرك صدای هول انکیزی کلمش کبی بولندیغی غفلت سکوندن بردن بره کندینی آله‌رق رهکذار املنده ینه بر وادیٔ بلا ، بلکه برعالم عذاب آچیلدیغنی دفعةً آکلادی . وارلغی بتون بتون آره‌دن غائب اولدی . عادل کرای ایله شهریاردن بشقه دنیاده بر موجود بولندیغنی تخطر ایده‌مامکه باشلادی .

یرندن صیچرادی ، حیدر میرزا وقعه‌سنده استنادکاه اقتداری اولان واوزماندن بری اوطه‌سندن بردقیقه آیرلمیان خراسانی قایجنی قاپدی ، آرقه‌سنه برجار آلمغی بیله تخطر ایتمکسزین بربیاض کیجه‌لك لباسیله طیشاری اوغرادی . شهریارك دائره‌سنی طولاشدی . کندینی اوراده بولمینجه صیدینی غائب ایتمش شیر درنده کبی کمال دهشتله عادل کرایك کوشکنه طوغرلدی . پریخان ایله شهریار یولده نور ایله ظلمت کبی بربرینه قاوشدیلر ، چهره‌لرینه باقلسه وجدانلرندن عکس ایدن حال ایله بری صفوت فداکارانه‌دن کوزل ، بری خیانت کینداراندن چیرکین کورینیردی .

پریخان ، حیات سعادتجه اجل قضا حکمنده بیلدیکی ، ملعونه‌یی رهکذار عزمنده کوردیکی کبی « آه ! شهریار ! باق شوملعونه‌یه ! . . بو وقت نره‌لرده کزییورده یردن یوزینه جهنم علولری فرلامیور ، کوکدن باشنه غضب ییلدیرملری یاغمیور ! . . » دیه باغرارق بر طرز هائل ایله اوزرینه یورودی . فقط بر یکی خبیثه ، دوشدیکی تهلکه‌نك اهمیتنی لایقیله تقدیر ایده‌رك قرانلقدن استفاده ایتدی ، آغاجلرك یاپراقلری آره‌سنده غائب اولدی .

رستم خان طاقمی عادل کرایك دائره‌سندن چیقان شهریار اولدیغنی و پریخانك ایسه آنی آره‌یوب کلدیکنی کورنجه غیظ و تهورلرینی بتون بتون شهریاره حصر ایتدیلر ، همان ملعونه‌یی تحری ایده ایده آغاجلر ایچندن اوغراتدیلر . او کمال تلاش ایله سرایه طوغری کیدر ، قوریجیلرك الك جرأتلی ، الك متهور کروهی‌ده آرقه‌سندن تعقیب ایدردی .

شهریار طوغریجه شاهك خوابکاهنه صغندی . زواللی علیل ، اویقودن اویاندی ، زوجه‌سنی حمایه‌سنه آلدی . قوریجیلرك دفعی ایچون بر طاقم کلمات اقناعیه ایراد ایتمکه باشلادی . شهریار ایسه پریخانك ، عادل کرایك فتنه ترتیبیله اوغراشدیغنی ،

دولت ، شیعیت مخاطره‌ده بولندیغنی آکلاتمغه چالشدی .
فقط سوزلری ، غیرت زوری ، ناموس داعیه‌سیله عادتا
جنون حالنه کلمش اولان قوریجیلرك شتوم غلیظه وتشنیعات
کستاخانه‌لری آره‌سنده ، محاربه‌لرده دغدغهٔ سلاح ایچنه
قارشمش مجروح ایکلدیسی کبی، کیمسه‌نك قولاغنه کیرمدی.
قاری‌یی شاهك یانندن آیردیلر . کویاکه قوریجیلردن
هربری سیئاتندن برینك عذابنی اجرایه مؤکل زبانی ایدی.
قوللرینه ، صاچلرینه صارلدیلر ، یره اوردیلر ، قودوز
کوپك، زهرلی ییلان کبردر کبی وجودینی پاره‌لمکه باشلادیلر.
خبیثه برفریاد استرحام ایدرسه مقابلنده یوز ضربهٔ نفرینه
اوغراردی !..

شاه ایسه شهریارك حکومته متعلق دسایسندن ،
ازعاجاتندن بیزار ایلدی . فقط علیل اولمدن حسننه حاصل
ایتدیکی مفتونیت کوکلنده تمامیله باقی ایدی. شهریارك پریخانه
سویلدیکی کبی کندینی زنجیدن فرق ایتمامك نره‌ده قالیر !
صوك کوردیکی زمانده‌کی شکلنی عینیله ذهننده صاقلامش
وحتی ییل کچدکجه سیماسنه عارض اوله‌بیله‌جك تغیرلری
خیالنه بیله کتیرمامشیدی ... دنیاده بربیوك اکلنجه‌سی
قالدی ایسه شهریارك خاطرنده اولان خیال حسنی ایدی .

وجدانك الك صوك تسليسی، عمرینك الك بیوك سعادتی اولان شهریاری قورتارمق ایچون ایتمدیکی وعدلر، وعیدلر قالمدی. فقط صداسی دائما قارینك انین استرحامی قوریجیلرك فریاد تهوری آره‌سنده غائب اولور کیدردی . بیچاره‌نك علیل اولمسی هرزمان ایچون بیوك برمصیبت ایسه اوکیجه یانی باشنده جریان ایدن هائله‌یی کوره‌مدیکندن طولایی کندنجه برنوع بختیارلق عد اولنه‌بیلیردی .

شهریار ، کندی افعالیله جناب حقك غضبنی دعوت ایدن جهنمیلر کبی عذاب آخرتك الك شدتلیلرینی دنیاده کچیره‌رك بیك فریادمأیوسیت ، بیك اضطراب حرمان ایچنده بلاسنی بولدی . برچاریك مدتده روحنی مالك جحیمه تسلیم ایلدی . فقط اوکیجه‌نك فاجعهٔ جانکدازی بونکله‌ده ختامه ایرمدی .

— ٤٢ —

قوریجیلرك ، رئیس فتنه اولان ، رستم خاندن آلدقلری امر « سرای شاهیده‌کی قادینلردن بعضلری کیجه‌لری عادل کرای ایله کوریشه‌رك خاندان صفوینك

ناموسنه خلل ویردکلرندن باغچه‌ده تفنك سسی ایشیدیلدیکی کبی همان عادل کرایك اوطوردیغی کوشکه هجوم ایله اوراده بولنانلری پاره‌لمکدن » عبارت ایدی .

هجومه حاضرلنیر حاضرلنمز قارشیلرنده شهریاری بولدیلر، تهمتی اکا منحصر کوردیلر ، تهورلرینی ، غضبلرینی ده آکا حصر ایتدیلر . شهریار ، عادل کرایك اوطه‌سندن چیقمقله برابر نظرلرینه باغچه‌ده تصادف ایتدیکندن آنکله مشغول اولدقلری صرده خانزاده‌یی خاطرلرینه کتیرمدیلر. هله پریخاندن قطعاً شبهه‌لری بیله یوق ایدی . قزك مشرب جهانداورانه واطوار مردانه‌سنی ، حیدر میرزاوقعه‌سندن بری تمامیله بیلمدکلرندن یالین قلیج باغچه‌ده بولنمسنی کندیلری کبی خاندانك ناموسنی وقایه مقصدینه حمل ایتدیلر.

پریخان، کیمسه‌نك عادل کرایه ویاخود کندیسنه تعرض حالنده بولنمدیغنی کورنجه بر آغاجك التنه چکلدی . انجام کاره انتظارایله برابر باغچه‌نك برطرفندن برطرفنه چالقانمقده اولان خلق آره‌سنده عنایت دیده‌لرندن هانکی قوریجی‌یه تصادف ایدرسه یانه چاغرر، وقعه‌نك سببنی، ماهیتنی اوکرنمك ایستردی . قوریجیلرك ایسه کافه‌سی ایشك ختامنه قدر کیمسه‌یه افشای اسرار ایتمامك ایچون یمینلی بولندقلرندن « بورایه امرایله کلدك » سوزندن بشقه برجواب ویرمزلردی.

کندی بر عالم حیرت ایچنده وهله ایشدن ذره قدر اولسون معلومات آلمق اندیشه‌سنده ایکن صول طرفدن بری بر صدای مهیب ایله « اوزرکزده شاهکزك هیچ حق نعمتی یوقیدر ؟ ولی نعمتکزك مسافری اولدیغی، اسیر ایکن شهزاده‌لردن زیاده عنایات و التفات کوردیکی حالده غرضنه قصد ایدن تاتار اوغلنی حالامی یاشاده جقسکز ؟.. » دیه قوریجیلری تعزیره باشلادیغنی ایشیدنجه ترتیب اولنان دام خیانتك ماهیت واهمیتنی تمامیله آکلادی . بردن بره جوهرنده‌کی علویتك خواص لازمه‌سندن اولان مکانت فوق‌العاده ایله برخزینهٔ معالی اطلاقنه شایان اولان وجداننده نه‌قدر قابلیات عزم واقتدار وار ایسه بریره طوپلایه‌رق وسسندن امرك صاحبی رستم خان اولدیغنی درك ایده‌رك غایت تأثیرلی بر صدا، غایت دهشتلی بر وضع ایله « ملعون! عثمانلی ملکك یاریسنه استیلا ایدییور ! سنی شاهك امریله حربه کوندردیلر . غوغادن قاچمق ، قحبه‌لکنی ستر ایتمك ایچون بشقه بر چاره بوله‌مدك ، دولتك اداره‌که ویردیکی عسکری اغراضکك اجراسنه آلت ایتدك . شاهك حرمنه کیرمکه ، مهمانی اولدیرمکه خزینه‌سنی یغمایه ویرمکه ، بلکه جانه قصد ایتمکه چالیشیورسك اویله‌می؟.. » دیدی، یالین قلیج رستم خانك اوزرینه اوغرادی .

دائما وهله بویله وقایع عظیمه هنکاملرنده نفوذ تحکمی التنده بولنمغه آلیشمش اولان قوریجیلرك برطاقمی مجرای قدیمنی بولمش سیللر کبی ، پریخانك اطرافنه آقوب کلمکه باشلادی ، وقعه‌نك مبادیسنده رستم خان طاقمنك کثرتندن قورقوب ده باغچه‌نك اوته‌سنه بریسنه صاقلانان علی قولیخان قوریجیلری ده پریخانك اطرافنده بولنانلره التحاق ایتدیلر.

بونلردن یالکز عباس ، قوریجیلرك اخلاقنی تجارب عدیده ایله پك کوزل اوکرنمش اولدیغی جهتله نصل اولسه غلبه رستم خان طاقمنده قاله جغنه حکم ایلدیکندن بیهوده یره جان ویرمکدن ایسه برجان قورتارمغی دها خیرلی کوردی، جزمینك آره‌صره وجودنده کورینان حرکتلردن حیاتده اولدیغنی آکلادیغی ایچون تخلیصنه برچاره بولمق نیتیله یاننندن آیرلمدی . برده تفنکی آتان معهود قوریجی غالبا حدت آدمی اولمدیغی کبی غوغا آدمی ده اولمدیغندن برموقع سلامتده بولنمق ایچون اولا رستم خان قوریجیلرینه قاریشدیغی حالده اصل غوغا ظهور ایدرسه آنلر آره‌سنده چیقاجغنه ، مخاطره وارایسه آنلر ایچنده بولنمقده اوله جغنه حکم ایده‌رك قارغاشه‌لق آره‌سنده برسهولتله غلبه‌لکدن آیرلدی ، آرقداشنی ده یاننه آلدی، تفنکی آتدیغی موقعده اختفا ایلدی.

رستم خان، وقعه‌نك کسب ایتدیکی حال وشکلی کورنجه

بیاغی بتون بتون وله کتیرمشدی . پریخانك خوف شمشیریله نه مقصدینی ناقص براقمغه ، نه‌ده اجرا آتنده دوام ایتمکه جسارت ایده‌بیلیردی . ذهنی ، ایکی مقناطیس آره‌سنده قالمش معدن پارچه‌سی کبی ، برموقع ترددده صاپلانمش قالمشیدی . یالکز ، مشرقدن ضیای سحر طاغلدقجه آغر آغر غرب طرفنه ییغلان قرانلق کبی پریخان اطرافنده‌کی ازدحامی سوکه سوکه یانه تقرب ایتدکجه توابعیله برابر قدم قدم کلدیکی جهته طوغری چکیلیردی طوررردی .

بویله رستم خان ایچون خوف جان ، امید غلبه‌یه بیك قات فائق کورندیکی برزمانده ایدی که قوریجیلردن دائرهٔ شاهی‌یه قدر هجوم واوراده شهریاری اعدامه جرأت ایدن اراذل ، مقتوله‌یی صاچلرندن سوروکلیه‌رك باغچه‌یه چیقاردیلر . جسمنده‌کی مادیاتك‌ده آیریجه برطاقم جنایتلری وار ایمش کبی اعضاسنك هر برینی قلیجلر ، بچاقلرله بری برندن آییرمغه باشلادیلر .

رستم خان ، اوخونخوارلرك بولندقلری تهور عقورانه‌یی ، جانی قورتارمق وبلکه تشبثنی اتمام ایتمك ایچون بر بیوك فرصت اتخاذ ایده‌رك « شو دیوانه‌لره باق ! جانسز قالبدن نه ایسترسکز ؟ خیانتنه شریك اولان پریخان ، بر قابده یمك یدیکمکز ، بر بایراغك التنده

جان آلوب جان ویردیکـکز ، آرقداشـلرکزه قصـد ایدییور ، شاهکـزك ناموسنی لکه‌لیان تاتار اوغلی شـو کوشکده اوطوریبور ! » دیه آواز بلند ایله قوریجیلری اکمال فتنه ایچون تحریکه باشلادی .

ذاتاً تهوردن قودورمش ، قان دوکمك آرزوسـیله چیلدیرمق درجه‌سنه کلمش اولان قوریجیلری بو سوزلر ایکی آدم اولدرمکه دکل ، بتون مملکتی یاقمغه ، بتون ایران خلقنی محو ایتمکه سوق ایچون بیله کافی ایدی . اصحاب تهور ، شهریارك نعش صدپاره‌سنی براقدیلر ، ایکی فرقه اولدیلر ، برطاقمی رستم خانك یاننه ، برطاقمی عادل کرایك کوشکنه طوغری شتاب ایتدیلر .

پریخـان ، عادل کرایك کوشکنه طوغری وقوع بولان هجومی کورنجه « آه بو آدملر اللهك غضب آتشلرندن یارادلمش برشیطان اولدیردیلر ، نه درجه مأجور اولدقلرینی بیلمیورلر ! . . شمدی نوردن مخلوق بر ملك معصومك جاننه قصـد ایده‌جکلرده شیطان کبی قیامته قدر ملعون اوله‌جقلر ! . . نره‌یه کیدییورسکز ! شاهکزك مسافرینه قصد ایدوب ده خاندانمزی الی الابد خلقك لسان نفرینده‌می براقه‌جقسکز ؟ .. » فریادیله رستم خانی یرنده براقدی ، عادل کرایك دائره‌سنه شتاب ایلدی .

پریخانك عادل کرایه کوستردیکی طرفدارلق قوریجیلر نظرنده رستم خان طرفندن آنك ده شهریاره شریك تهمت اولدیغنه دائر ایراد اولنان سوزلری بردلیل بدیهی ایله اثبات ایلدیکندن پریخانك اطرافنه طوپلانان قوریجیلرك برطاقمی ناموس غیرتیله ، برطاقمی ده اسافلك حالی اولان چوقلره قاتیلمق ، غالبه معین اولمق دنائتیله ینه رستم خان طرفنه کچمکه باشلادیلر . پریخانك یاننده قلانلر ، علی قولیخان قوریجیلریله رستم خان طاقمندن قیزك مزیات جلیله سنه مفتون اولان یتمش سکسان قدر صاحب جلادتدن عبارت ایدی .

بونلر پریخانك ، رستم خان طاقمی ده بونلرك اطرافنی احاطه ایده رك جمعیت قیزك حرکتنه اتباع ایتمکه باشلادی .

پریخان قوریجیلرك ظلام تحشدی آره سنده ، بیاض البسه سیله بلوطلی هواده طوغمش بدر منیر کبی کاه کورینه رك کاه غائب اوله رق کوشکك نردبانه یتشدی وقلیجنك آرقه سیله اوره اوره اوکنده کی غلبه لکی آرالیه رق کوشکه آتیلدی .

پریخانك او زمانه قدر اطرافنی احاطه ایدن طرفدارلری کوشکه متوجه اولدقلری حالده پریخان ایچری کیرنجه نردبانك الت طرفنده طوردیلر ، بردن بره یوزلرینی

رستم خانه چویردیلر ، اکر تعرض کوریرلرسه مقابله یه حاضر اولدقلرینی کوستریر بر وضع خصمانه ایله صف باغلدیلر. رستم خان بونلری « ایکی بدبختك خلوتخانهٔ سفاهتنی می بکلیه جکسکز ؟ . . کوکلکزده هیچ غیرت یوقمیدر ؟ . . ولی نعمتکزك ناموسنی بویله می کوزه دیرسکز؟ » کبی برطاقم اقناعیات ایله کندینه میل ایتدیرمك وبو صورتله عسکر آره سنه قلیج دوشمکسزین مقصدینی اتمام ایتمك ایستدی. فقط بری طرفدن قرانلق جهتیله کیم اولدیغی وهانکی طاقمدن بولندیغی بیلنه میان برقوریجی « درایت فوق العاده سی دنیا نظرنده مسلم اولان پریخان دکل ، حتی بردیوانه اولسه بوقدر غلبه لك آره سنده سفاهت مقصدیله خانزاده نك اوطه سنه کیرمز!.. سفاهت آرزوسنده اولانلر شهریار کبی موعدینه کیمسه کورمدن کیدر ، سودیکنك یاننده کیمسه کورمکسزین قاچمغه چالیشیر. بزشاهمزك همشیره سندن امینز. دولتمزه ایتدیکی خدمتلری انکار ایدرسه ك حق نعمتی کوزلرمزده طورر. پریخانك ناموسنه ذره قدر خلل ویره جك شمدی یه قدر کیمسه دن برسوز ایشتمدك. شاهك صادق بنده سی ایسه ك همشیره سنك عادلکرای ایله برابر بولندیغی سوبلرز، چاغریر، سؤال ایدر، آندن صکره بزلره ده نه امر ویررسه آنی اجرا ایدرز » یوللو مخاطبه یه باشلادی .

رستم خان، قوریجینك طرزافاده وصورت استدلالنده اولان قوتی کورنجه محاوره اوزادیغی تقدیرده اوراده‌کی حشراتك عزمنه بتون بتون خلل کله‌جکنی وبرکره شاه پریخانی یاننه چاغریر، عسکر آنك الزامیاتنه طوتیلیر ایسه کندیسی ایچون دنیاده هیچ برامید نجات قالمیه‌جغنی دوشونه‌رك وبرقاچ ساعت صکره جلادلر اوکنده بیك درلو اذیتله تلف اولمقدن ایسه اوراده ترك جان ایدوب کیتمکی دها خیرلی کوره‌رك بختنك برصوك تجربه‌سی اولمق اوزره همان سل سیف ایله « بوغیرتسزلر سفاهت رهبرلکندن لذت آلمشلر !.. قپونك اوکنده بکله‌ده بکله‌ده بزی‌ده کندیلرینه بکزتمك ایسترلر . بز بورایه وزیرك امریله کلدك ، تانار اوغلنی‌ده یاننده بولنان قاریلری‌ده اعدام ایده‌جکز . شاهك فرمانی اولمسه هیچ وزیر بویله امرمی ویرر ؟.. یوریکز !.. اوککزه حائل اولانلری اوریکز !... » دیدی ، یرندن حرکت ایلدی . حتی قوریجیلردن قارشیسنه طوران بربچاره‌یی کندی قلیجیله تلف ایتدی .

پریخان طاقمی هرنه‌قدر رستم خان عونه‌سنه نسبت قبول ایتمیه‌جك درجه‌ده آز ایسه‌ده هربری برفرقه‌یه مقابل عد اولنور فدا کارلردن ایدیلر ، موقعلرنده ثبات

ایتدیلر . خصملریله قلیج قلیجه کلدیلر ، باغچه‌ده بر بیوك هنکامهٔ کیرودار آچلدی .

پریخان ایسه عادل کرایك یاننه کیردیکی کبی قلیجی یره فرلاتدی ، خانزاده‌نك بیوننه صارلدی . عشق ومأیوسیتدن مرکب برنظر غریب ایله یوزینه باقدقدن وبرنجی دفعه اوله‌رق بردفعه آغزینی اوپدکدن صکره « عادلجکم! سنك هلاککه بن سبب اولیورم ، بردقیقه‌لق حیاتکه بتون عمرمی فدا ایتمك ایسترکن حیاتم عمرکی اضاعه ایدییور ! » دیدی ، غایت حزین بر آه ایده‌رك کوزینك یاشی برلطافتله طاملامغه باشلادی که هرکرپکنه برالماسپاره تعلق اولنمش ظن ایدیلیردی .

عادل کرای ، ذاتاً اولوم عذابنی کچیرمش ، ذاتاً تسلیم روح ایلمش‌ده دنیاده بشقه برقوهٔ معنویه ایله قالمش کبی برمکانت فوق‌العاده ایله « نه اولیورسك ایکی کوزم !.. بوتأثرك فائده‌سی نه‌در ؟ نه‌زمان اولسه یر التنه کیره‌جك دکلمی ایدك !.. دنیاده حیاتك لذتنی بربرندن آیرلمامقدن عبارت بیلان ایکی یار صادق ایچون برزمانده ، برمکانده اکمال حیات ایتمکدن بیوك سعادتمی اولور ؟.. خصوصیله هم معصومز ، هم برمقصد مقدس یولنده فدا اولیورز. آره‌ده برده دولت شهادته نائل اوله‌جغز . . . » دیدی

پریخانك قلبنده‌کی میل معالی ، روحنده‌کی بیوکلك بوسوزلرله بردن بره انجلا ایتدی . اولوم قورقوسی ، دشمن تهلکه‌سی فکرلری بتون بتون آره‌لرندن ضایع اولدی . براکلنجه مجلسنده ایمشلرکبی ، نظر عاشقانه‌لرینی بربرینك سیر جمالنه ، قلب صادقانه‌لرینی بربرینك اذواق محبتنه وقف ایلدیلر . معصومانه تبسملره ، مستغنیانه ستملره ، نشاط پرورانه لطیفه‌لره باشلادیلر . فقط عمرلرینك همان برقاچ دقیقه‌دن عبارت قلان شودورهٔ ختامنی صحبتدن زیاده طویه بربرینی کورمکه صرف ایدرلردی .

بریکرمی دقیقه مدت آنلر بوحال استغراق ایچنده اکلنمکده ، باغچه‌ده کیلر ایسه جان بازاریله اوغراشمقده ایدیلر . پریخانك اکثر عونه‌سی ، برقاچ دشمن تلف ایتدکدن صکره وفات ایتدیلر . اقلیت آزالدقجه اکثریت اطرافدن دوکیلوب کلان غالب طرفدارانیله چوغالیردی . عاقبت پریخانك طاقمی کوشکك مدخلنی محافظه‌یه اقتدارلری قالمدیغنی کورنجه ، شهزاده‌لرینی محافظه ایچون کری کری کوشکك داخلنه چکلمکه باشلادیلر .

سلاح سسی ، عسکر شماته‌سی قپویه طوغری تقرب ایدنجه پریخان ، بر مدتدنبری بولنه‌یغی غشی حالندن کندینی طوپلایه‌رق « خانزاده‌م ! . . نیچون بوملعونلره

بیهوده یره کندمزی تلف ایتدیره جکز ! . دون اقشام جزمی یه سپارش ایتدیکمز ایپك نردبان کلدیمی ؟ شو پنجره دن اشاغی اینرز ، بلکه جزمینك اوراده آدملرینی بولورز . بوله مسه قده احتمال که طالعمز واردر . کیجه نك قرانلغندن اوزرمزه بر پرده چکیلیر ، دشمن کوزندن مستور قالیرز ، برسمت سلامته چیقارز » دینجه عادل « اوت ، نردبان کلمشیدی . باقه لم برتجربه ایده لم !.. » سوزیله پنجره یه یاقلاشوب ده نردبانی طاقمق ایچون خارجه باش کوسترنجه اوزرینه یکرمی قدر تفنك بردن آتلدی . حتی برقورشون ، صاغ اوموزینك اوستندن صیرتارق اثوابنی پاره لدی .

بوبادره اوزرینه بیچاره لرك ایکیسی بردن « اوطرفدن امید قالمدی » دیدیلر ، ینه کمال متانتله قاتللرینك ظهورینه ، اجللرینك حلولنه انتظار ایلدیلر .

کورلتی یاقلاشه یاقلاشه اوطه قپوسندن ایچری پریخان طرفدارلرندن براون اون ایکی قدر هربری برقاچ قهرمانه بدل فداکار ایله اللیدن زیاده کوزلرینی قان بوریمش سفاك ومتهور قوریجی آتیلدیلر .

کندی نفسلری ایچون همان سلاحه مراجعتی تنزل عدایده جك برحال وقار وتوکلده طوران ایکی شهزاده ، یوللرنده جان ویرن فداکارلرك حالنی کورنجه موقعلرینه

لایق ، مزیات جلیله‌لرینه مطابق برطور اصدقا پرورانه ایله اوفاجق فرقه‌لرینك ریاستنه کچدیلر ، الك بیوك محاربه‌لره نمونه اوله‌جق ، الك بیوك سرعسکرلری غبطه‌یه دوشیره‌جك برطرزده مدافعه‌یه باشلادیلر .

عادل کرایك تعلیمیله اصحاب مدافعه‌نك هر بری اوطه‌ده‌کی اشیادن برینی اوکنه سپر ایده‌رك دفع صائل ایله اوغراشیر ، خانزاده ایله پریخان ایسه بربرینی محافظه ایتمکله برابر عاجز قلان عسکرلرینك‌ده امدادینه یتشیر ایدی . نه‌فائده‌سی وارکه مدافعلردن تلف اولانلرك فوت اولمش فرصت اقبال کبی تلافیسی قابل اولمز ، صائللردن هلاك ایدیلانلرك حاضرلنمش آفات سماویه کبی بری دفع ایدلدکجه یرینه ایکیسی اوچی کلیردی .

پریخان طرفدارلری برساعتدن زیاده کندیلرینك اون بش یکرمی مثلی دشمنله اوغراشه‌رق حیفا که تاریخلره بیله یازیله‌مامش اولان ناملرینی قیامته قدر السنهٔ ستایشده طولاشمغه شایان ایده‌جك قدر مردانه وفداکارانه براقدام ایله افندیلرینك پیش نظرنده برر برر فدای جان ایلدیلر .

فداییلر ، اوطه‌ده‌کی اشیا ایله کندیلرینی محافظه‌دن زیاده کندی وجودلرینی افندیلرینه سپر ایلدکلرندن بونلرك

عمومی قربان اولنجه‌یه قدر شهزاده‌لره برجریحه بیله طوقونمامش ایدی .

وقتا که شهزاده‌لر تنها قالدیلر ، قان کورمش برچفت ارسلان کبی بربرلرینه ظهیر اوله‌رق ومدافعه‌یی بتون بتون ترك ایده‌رك حشراتك اوزرینه صولتلر کوسترمکه باشلادیلر .

سلاح قوللانمقده اولان مهارتلری جهتیله دشمندن لااقل ایکی آدم تپه‌لنمدکجه وجودلرینه بریاره طوقوندیرمه‌نك احتمالی یوق ایدی . یکرمی دقیقه‌دن زیاده اوغراشدیلر . برایکی کره مهاجملری اوطه‌دن طیشاری اوغراتدیلر . فقط اراذل ، کهساره چارپان طالغه‌لر کبی کری چکلدکجه صولتلرینه برقات دها دهشت ویررك عودت ایدرلردی .

عادل کرای ، پریخانك اوته‌سندن بریسندن سیلان ایدن قانلری کورنجه وقار مردانه‌سنی بتون بتون غائب ایده‌رك صائللرله مخاطبه‌یه تنزل ایتدی « بو معصومه شاهکزك همشیره‌سیدر !... سز حق نعمتی بویله‌می کوزه‌دیرسکز ؟.. » دیه‌جك اولدی . پریخان ، همان لقردیسنی کسه‌رك «صوص خانزاده‌م! بو کوپکلر حق نعمتی ده، ولی نعمتی ده اتمك کبی کسیلیر، ینیر برشی ظن ایدرلر. بونلرله مخاطبه شانکزه یاقیشمز !.. » دیدی . نظری اوصره‌ده

قپونك اوكنه كلان رستم خانه تعلق ايتدى « آه اوزرمزه صاريلان اژدرك باشى كوزمزك اوكنده طورييورده بز حالا كيملرله اوغراشيورز ! » ديه‌رك خانى تپه‌لمك ايچون قپويه طوغرى اوغرادى. او زمانه قدر پريخانك اوته‌دن برى كوكللرده براقديغى نفوذك تأثيريله اوزرينه بريد رعشه‌دار ايله سلاح چكن قوريجيلر سردارلرينى تهلكه‌ده كورنجه مسلك غيرتى وبردرجه‌يه قدرده مجازات آتيه قورقوسيله بتون بتون خوف وانصافى قالديرديلر، پريخانى صول ممه‌سنك التندن آغرجه يارەلديلر .

بيچاره قز ، جريحه‌سنك تأثير طاقت كدازيله وجودينى اداره‌دن عاجز قاله‌رق آغر آغر بر قاچ آديم كرى چكيلدى ، عادل كرايك آياقلرى اوجنه دوريلدى . قوريجيلر حالك دهشتيله بر قاچ دقيقه بهت ايچنده طوردقدن صكره شاهلرينك همشيره‌سنى ممات حالنده ودشمندن آلدقلرى اسيرك ينه حياتده بولنديغنى دوشونديلر . سراپا غضب ، سراپا تهور كسلديلر ، قطعى بر عزم خونخوارانه ايله عادل كرايه بر قاچ طرفدن هجوم ايلديلر . بيچاره پريخان ، روح ثانيسنك‌ده جانى كبى مهلكه‌ده بولنديغنى كورنجه جسمنده نه قدر آثار حيات قالمش ايسه بريره طوپلادى ،

« بنشیم وسر به پیش پایت
برخیزم وجان کنم فدا ایت ! »

بیتنی اوقویه‌رق یرندن طوراندی ، یاره‌لی ارسلان کبی بر صولت مقاومت شکنانه ایله قهر اعدایه باشلادی. عادل کرای ایسه معشوقه سنده کوردیکی آتش حمیتك تأثیریله بتون بتون بر بارقهٔ جلادت کسیله‌رك وقتیله هر بری اللی التمش کشی‌یه مقابل اولان تاتار قهرمانلرینك نسل نجیبی اولدیغنی تامیله اثبات ایلدی . شویله که ایکی شهزاده برقاچ یرلرندن مجروح اولدقلری حالده آیاقلرینك اوجنه اون بش قدر قوریجینك لاشه‌سنی سردیلر .

رستم خان ، تلفاتك تکثریله بتون بتون بر لهیب غضب کسیله‌رك «قلیجله‌اوغراشیرطوررسکز! تفنکلرکزی هانکی دشمنه صاقلایورسکز ؟ آتش ایتسه‌کز آ ! » دیه فریاده باشلادی. قوریجیلر وقعه‌نك هول وغرابتنه منضم اولان‌جان قورقوسیله دوشدکلری غفلتدن متنبه اولدیلر، ایکی بیچاره‌نك اوزرینه اللی التمش تفنك بردن بوشالده‌رق ایکیسنی‌ده بر آنده شهید ایتدیلر .

رستم خان ، او زمان اوطه‌یه کیره‌بیلدی ، پریخانك قانلی وجودینی بر نظر غیظ و تحقیر ایله سوزه‌رك

« بحر فنا رفت و ناچیز شد
فلك کفت خندان که این نیزشد ! »

بیتنی ایراد ایله خونخوارانه برده حکمت فروشلق ایدەرك اوطەدن چکلدی ، توابعی‌ده آرقەسنه دوشدیلر.

— ٤٣ —

علی قولیخان طـاقمندن بری ازدحام آرەسندن صیریلەرق خانك کوشکنده قلان یکرمی بش قدر رفیقلرینه وقعەیی خبر ویرمکله آنلرده سلاحلانەرق رؤسای مقصدك امدادینه شتاب ایتدیلر . رستم خانك خارجده براقدقلری نوبجیلر ، قوریجیلرك کافەسنی حرکتده متفق بیلدکلری ایچون باغچەیه کیرملرینه مانع اولمدیلر .

فقط بوقوۀ معاونه حشرات ، عادل کرایك اوطەسنده بولنـدیغی زمان کلمش ، یعنی وقعـه محلنه پك وقتسز یتشمش ایدی .

عباس ، ارقداشلرینك سرایه کیردیکنی کورنجه او بیچـارەلری ده بیهوده یره مهلکەیه آتلمقدن منع ایچون مذهبلرینه یمین ویررك کندی حرکتنه تقلیددن آیرلماملرینی و هیچ کیمسەیه هیچ بر شی سویلماملرینی تلقین ایلدی.

بریکی قاتللر ، خانزادەنك اوطەسـندن چیقدقلری صرەده اوّلا آرقداشیله برابر اشارت تفنکنی آتان معهود قوریجی و صکره رفقاسیله عباس آرەلرینـه قاریشدی . عباس ، صوقیله صوقیله رستم خانك یاننه واردی. مراسم

تعظیمی ایفادن صکره « جناب کراره بیك تحمید که شاهمزده ، خانمزده دشمنلرندن خلاص اولدیلر . بشقه برفرمانکز یوقمیدر ؟ . . . » دیدی .

رستم خاندن « ایش قالمدی . بو کیجه مملکت وسرایك محافظه‌سیله مشغول اوله‌جغز » جوابنی آلنجه « یا افندم ! بو میتلری سرایده براقه‌لم‌ده تعفنمی ایتسونلر ؟ . . . » سوزیله مقابله ایده‌رك یاننه لزومی قدر آدم آلوب جنازه‌لرك او کیجه‌دن شهرك خارجنده‌کی مزارلغه نقل و دفنی ایچون امر استحصال ایلدی ، همان آرقداشلرینی یاننه طوپلادی . بر شی سزدیرمامك ایچون رستم خان طاقمندن‌ده بر قاچ کشی آلدی .

آدم کوندردی ، لزومی قدر اوکوز عربه‌سی طوپلاتدی . فقط او زمان قزوینك سوقاقلرنده عربه کزمك ممکن اولمدیغندن بونلر شهرك کنارنده طوردیلر . قوریجیلرده میتلری اورایه قدر اوموزلرنده ، قوجاقلرنده طاشیدیلر .

جزمی اورلدیغی زمان یره بایغین اوله‌رق دوشمش ایسه‌ده یاره‌سی مهلك دکل ایدی . دوشمسیله برابر البسه‌سی قاتلانه‌رق قورشونك چیقدیغی یری قپادیغندن پك زیاده قان‌ده ضایع ایتمدی . بیچاره فاجعه‌نك ختامنه

طوغری آیلمش ایسه‌ده عباس ، ایکیسندن بشقه میداندہ کیمسه اولمدیغندن استفاده ایده‌رك بیك درلو سوزله اولو حالنده یاتمغه جزمی‌یی اقناع ایتمشیدی .

نوبت جنازه طاشیمغه کلنجه جزمی‌یی کندی اوموزینه آلدی . بر عربه‌یه کتوردی ، آتدی ، یار و اغیار نظرندن حفظ ایچون اوزرینه‌ده برقاچ اولو وضع ایلدی. جزمی وجودینك ضعفی ونعشلرك آغرلغیه ینه بایلمشدی.

قوریجیلر جنازه‌لرك کافه‌سنی عربه‌لره یرلشدیردکدن صکره برقاچ مشعله یاقارق مزارلغه طوغری یوریدیلر . مشعله‌لرك دومانله قاریشیق ضیاسی مقتوللرك اوته‌سنده بریسنده اولان طونوق قان پارچه‌لرینه عکس ایتدکجه تعریفی ناقابل بر شکل مدهش پیدا ایدر و بیاغی بو کاربان مصائبك حالی احوال آخرتدن عد اولنسه پك‌ده مبالغه ایدلمامش اولوردی .

اوچ چاریکده قبرستانه واردیلر ، عباس جنازه‌لری عربه‌دن ایندردی . رستم خان طاقمنی « سز اقشامدن بری آیاقده‌سکز ، هم یول یورودیکز ، هم ایش کوردیکز. کیدیکز ، راحت ایدیکز . بوندن صکره‌سنه بزده کفایت ایدرز! » دیه‌رك عربه‌جیلرله برابر دفع ایلدی. آرقداشلرینه

برقاچ بیوك چوقورلر قازدیردی ، هر برینه اوّل امرده شهریارك ، کویا وجودی بر یرده بولنور ایسه جادی اولوب‌ده عباد اللهی بر بشقه یولده ازعاجه باشلامسندن قورقارمش کبی هر پارچه‌سنی بر چوقوره براقدقدن وشیطان رجم ایدرکبی اوزرینه برخیلی طاشلرده آتدقدن صکره دیکرلرینی دفن ایتدیرمکه باشلادی .

میدانده جزمی ایله عادل کرای وپریخانك نعشلرندن بشقه برشی قالمینجه آرقداشلرینی‌ده شهره اعاده ایلدی . براز صو بولدی ، جزمینك یوزینه سرپه‌رك بایغینلیغنی ازاله ایتدی . یاره‌سنی ییقادی صاردی ، بر مشعله‌نك النه اوتوردیلر ، وقعه‌یی جزمی‌یه اطرافیله نقل ایلدی .

جزمینك آغزندن چیقان لقردی « شهزاده‌لر کیتدی‌ده بنی نیچون اولمکه براقدك ؟... » سوزندن عبارت ایدی . عباس « هیچ اویله لقردیمی اولور! برواسطه تلف اولمقله برمقصددن ال چکوب‌ده همان اولوویرمك انسان کاریمیدر؟ یارین فرصت دوشوررسه‌ك غازی کرای ایله برایش کوررز . ولوکه الده بربشقه پریخان اولمدیغندن اوصورت محال اولسون ! قارشی طرفه کچرز ، مذهبمزك اعلای شانه چالیشیرز ، اوله‌جکسه‌ك امید غلبه ملحوظ اولان

برمحاربه‌ده اولورز !.. » یوللو برچوق سوز سویلدی .
جزمی بوسوزلره قانع اولمدیسه‌ده قلبنده ضعف ، ذهننده تلاش کوستروب‌ده متانت وحمیتجه خدمتکاری مقامنده بولنان ، برطاغستانلی قوریجیدن اشاغی قالمق قورقوسیله ملزم کورنمکدن بشقه چاره بوله‌مدی .

شهزاده‌لرینه صوك خدمتلرینی ایفا ایچون برکوزل مزار قازدیلر ، شهیدلری قالدیرمغه کیتدیلر . بیچاره‌لرك سبب موتی اولان جریحه‌لر ایکیسنك‌ده باشنده ایدی . اوجریحه‌لردن سیلان ایدن قان‌ایله چهره‌لری بتون بتون شفق رنکنه بویانمش ، عادل کرایك چهره‌سنده ییلدیز قدر برنقطه ایله پریخانك چکه‌سنده ایکی طرفه طوغری هلال‌قدر برآچیقلق قالمش ایدی .

جزمی ، بوتماشانی کورنجه طبیعت شاعرانه‌سی هردرلو حسیات حزن وماتمنه غلبه ایتدی ، شهیدلری بربرینك قوینه کتیردی ، عادل کرای‌ایله پریخانك باشلرینی یوزلرنده قلان بیاضلقلر آی ییلدیز شکلی حاصل‌ایده‌جك صورتده بربرینه‌یاقلاشدیردی ، شهیدنك قان‌ایچنده اولان صاچلریله ایکیسنك چهره‌سندن مستطیل برشکل حاصل ایلدی .

عباسه توجه ایتدی « باق تموج ایتمش ، اوجلری

یاره‌لنمش عثمانلی بایراغنه بکزییور ! یدقدرت یك وجود محبت یار تدیغی ایکی شهیدك سیمالرنده خدمت ایتدکلری مقصدك نه‌پارلاق ، نه کوزل برنشانه‌سنی تصویر ایلمش ! بن والله‌العظیم بونلری قبرلرینه بووضعده دفن ایدرم ! ملائکهٔ سؤاله مقصدلرینك نمونه‌سیله کورنسونلر !.. » دیدی. عباس ایله برلشدیلر، قازدقلری مزاره ایکی بیچاره‌یی اووضعده تودیع ایلدیلر .

— ٤٤ —

او ایکی رفالی یار ، ایلریسیچون ایده‌جکلری حرکاتی دوشنمکه باشلادیلر . آره‌لرنده شو محاوره جریان ایلدی :

عباس ـ یانکزده پاره وارمی ؟..

جزمی ـ بش یوز التون قدر وار ! بزم پرتوله رضا قولی‌یی بوله‌بیلسه‌ك آنلرده‌ده برخیلی پاره اوله‌جق .

عباس ـ سزك اختفا کزدن بری آنلرك کورندیکی یوق ، احتمال که فرار ایتمشلردر . قاچمدیلرسه دون کیجه عربده‌ده تلف اولمشلردر .

جزمی ـ بز نه‌یاپه‌جغز ؟..

عباس ـ چاره‌سز علی قولیخانك یاننه کیده‌جکز ، هم‌ده قوریجی قیافتنده کیده‌جکز .

جزمی ـ اوبر تحف کیدیش اولور ! میرزا سلیمان ایکیمزی‌ده اوستمزده‌کی قان لکه‌لرندن بیلیر ، یالکز بزی اولسه ضرری یوق ، علی قولیخانی‌ده خیانتنه بزدن ایکی شاهد طوته‌رق آصدیرر !

عباس ـ (براز تأملدن صکره) غریب حالدر ، وقتیله اسراف ایتمك ایچون پاره حریصلرندن ایکن سایه‌کزده سنیت ، عثمانلیلق خدمتنه کیردکدن صکره بوعالی مقصدك ترویجندن بشقه برشی دوشنمدم . حتی سزدن آلدیغم پاره‌لرده بنم کرمده طوریور . آه ! بیلمم ، نیچون شو پرتوله رضا قولی خیثلرینه اعتماد ایتمشسکز ! آنلرك شمدی‌یه قدر بر فنالغنی کورمدم . فقط چهره‌لرینی کوردیکم وقت بر درلو ایلیکه قابل اولمدقلرینه حکم ایتدم . شبهه‌م وار ! بزه خیانت ایتدیلرسه آنلر ایتمشلردر .

جزمی — معناسز شبهه‌نك لزومی یوق ! الیمزده اولان ایکی بیچاره نه یاپه‌بیله‌جك ؟ بولندیغمز تهلکه‌دن قورتیلمغه بر چاره دوشونه‌لم .

عباس — چاره وار ! بن شمدی شورادن کیدرم ، بولندیغمز یره یارم ساعت مسافه‌ده اولان تکیه‌دن یارم التون ویررم ، ایکی‌قات درویش اثوابی آلیرم . اوخرقه‌لر

سایه‌سنده کشکول بدست اوله‌رق ایستدیکمز یره قدر کیده‌بیلیرز .

جزمی — کیت ، کیتیر ! درویش اولورزده ینه علی قولیخانك یاننه کیدرز .

بو محاوره اوزرینه عباس ، ایکی جانی محافظه ایده‌جك برجسم ظاهری آرامق برصاحب وجدانه کوره نه‌درجه غیرت ویررسه اودرجه شوق وشتاب ایله جزمینك یانندن آیرلدی .

جزمی ، او قدر دهشتلی ، اوقدر خلاف مأمول بر طاقم وقایع و فجایع قارشیسنده تك و تنها قالنجه ایرانلیلرك اوته‌ده بریده کزینان قوریجیلرینی قبرستانك سرولرندن تفریق ایده‌مدی ، سایه‌لرك یوکسلمسی جهتیله کندینی برغول یبانی دهشتکاهی ایچنده کورمکه ، بریامیاملر مملکتی آره‌سنده ظن ایتمکه باشلادی ، اختفایه بر محل آرادی . بادیٔ تصورده عثمانلیلق غیرتی خاطرینه کلدی . عادل کرایك ، پریخانك مقبره‌ده اولسون یاننه آتیلمق ایستدی . او مرتبه‌یه لایق اولمدیغنی دوشوندی ، حجاب ایتدی . بوحجاب اوزرینه فطرتك کندینه احسان ایلدیکی جلادت مردانه خاطرینه کلدی و بو کورینان سایه‌لرك

هر بری بر جلاد اولسه جمله‌سنه قارشی طورمق واویولده شهید اولوب ده عادل کرایك ایاغی اوجنده اولسون ، بر مزار مفخرت بولمق فکرینه دوشدی ، نهایت او شهیدك انتقامنی آلمق بویله بر بیهوده فدا کارلغه مرجح اولدیغنه حکم ایلدی .

بو ایکی مطالعه اوزرینه تسلیم و توکل ایله عباس کلنجه‌یه قدر بأی حال بر یرده اختفایه ذهننده قرار ویردی . ییلدیزلردن دوشن ، سونمش مشعله‌لردن قلان خفیف خفیف ضیالرله اطرافنی آرادی ، باش طرفندن چوکمش بر مزار بولدی ، اوغراشه اوغراشه ایچنه کیردی ، تلقین امامه ویا ورود منکرینه منتظر بر میت کبی اوزاندی .

البنی بر طرفنه آتدی ، صغوق قاتی بر شیئه راست کلدی ، مسح ایله انسان کله‌سی اولدیغنی آکلادی . وجودنده‌کی یاره ، اورایه کلنجه‌یه قدر وخصوصیله مزاره کیرنجه‌یه‌دك روحانی و جسمانی چکدیکی مشقتلرله آچیلمق و بلکه کندینی اماته ایله او فطرتده اولان بر صاحب همت ایچون مزارندن فردوس مکافاتده‌کی مقامنه برمنظره اولمق درجه‌سنه کلمشیدی .

بر طرفدن ایسه بر چوق موذیات وجودندن ، اثوابندن برشیلر قوپاروب‌ده تعیش ایتمکه چالیشیرلردی. الینه آلدیغی کله‌یی برازدها اویردی ، چویردی ، سوابقك قبحیاتی ادراك ایتمکله برابر اعتراضی انسانیته مطابق کورمیان ویا تعبیر آخرله « بزه نسبت سابقلر نه قدرده ایسه بزدن صکره کله‌جکلره نسبت بزده او قدرده قاله‌جغز » اعتقادنده بولنان فیلسوفلر کبی چرکینلکنی ، قوقمشلغنی دوشمنك ایسته‌میه‌رك بنه براقدی « عجبا سن‌ده بنم کبی بر انسانمی ایدك ! عجبا عادل کرایك ، پریخانك او یوسفه ، زلیخایه ثانی عد اولنه‌جق قدر کوزل اولان چهره‌لرینك ایچنده‌ده بویله چرکین بر کمیکمی واردر ! عجبا حسن مجرد ، عدل محقق اولان حضورالهی‌یه بوقدر چرکین ، بوقدر ایکرنج بر چهره ایله‌می کیده‌جکمز ! اویله اولمیوب‌ده نه اوله‌حق ؟ . دها دونکی کونه قدر بیچاره عادلك ، زواللی پرینك تصورلری کوزمزك اوکنده هب خیالاتدن معدود دکلمی ایدی ؟ او خیاللر بو کون حقیقت اولدی ، هم‌ده نه قانلی حقیقت ! . . یا بو کون حقیقت بیلدیکمز عالم یارین خیال اولمیه‌جقمی ؟ اوله‌جق ! یارین اولمزسه اوبرکون اوله‌جق ! شبهه یوق که اوله‌جق !

هم‌ده نه‌قورقونج خیال ! . . خیر خیر ! انسانیت البته بوجسم دکلدر . مزارده روح بولنمز . برکره روحی کوره‌بیلسه‌ك کم بیلیر نه‌قدر کوزلدر ! بویله کیمکدن ، اتدن یاپیلمش بروجود حقیره نه‌قدر زینت ویریبور ! دنیاده بچون کیمسه اك کوزل رسامك یاپدیغی تصویری برچرکین قز قدر سوه‌میور !

دکل ! دکل ! بشقه عالم‌وار . انسانیتك ذوقی اوعالمده‌در . ایشته بو عالمده کوردیکمز اقبالك ، اجلالك ، ذوقك ، شوقك نتیجه‌سی بومزاره کیرمکدر . احتمال که شمدی بری کلیر ، چیقابیله جکم دلیکی قپار ، حیاتم زائل اولور ، ملائکهٔ سؤال باشیمه چوکر ، دنیا ایچون آنلره‌ده بوجوابی ویررم . اوت ، بو جوابی ویررم .

آه فقط عادل کرایك ، پریخانك ، هله اوغراشدیغمز شومبارك مقصدك بویله برنتیجه ویرمسی عدل الهی یه توافق ایدرمی ایدی ؟ . .

صوص خبیث ! انسان قورقوسندن مزارلر ایچنه صاقلانیورسك‌ده ینه لوح محفوظك تحقیق اسراریله اوغراشمغه جسارت ایدییورسك !. »

یوللو کندی اخلاقنی مصور اولمقله برابر بولندیغی حالك الجا آتنی کوستریر برقاچ سوز سویلندی ، صیریله

صیریله ینه مزاردن باشنی چیقاردی. عباس ایسه وصره‌ده موقعنه کلمش، قویننده‌ن برشمعه چیقارارق یاقمش، جزمی‌نی آرامقله مشغول بولنمشیدی. شمعه‌نك ضیاسی جزمینك باشنه دوشوب‌ده سایه‌سی اوزادقجه وجزمی چیقمغه چالیشدیغی صره‌ده سایه‌سنك اوزامسی دخی بیودکجه قبردن اسکی اعتقادلره کوره یاقلاشمقله بیومك شاننده‌ن اولان برجادی چیقیور ظن ایتدی، براز اورکدی، کری چکلدی. شمعه‌نك چکلمسیله سایه‌ده بالطبع شکلنی دکیشدیردی. عباس اورالرده اویله جادی فلان اولمدیغنه حکم ایلدی، ینه مقصودینی آرایه بیله‌جکی دائره‌نك خارجنه چیقمیه‌جق قدر یوکسکجه برسس ایله «جزمی! جزمی» دیه سویلنمکه باشلادی.

جزمی بوصدایی ایشتدی، هاتفدن کلمش برندای دعوت استقبال ایدرجه‌سنه سرعتله مزاردن وجودینی بتون بتون صیبردی، عباسك یاننه شتاب ایلدی.

درویش خرقه‌لری حاضردی. نه فائده‌سی وارکه جزمینك یاره‌سی قبره کیروب چیقمقله آچیلدی، برکره دها صارلمغه محتاج اولدی. عباس، ایکی اوچ ساعت قدر قانی طوردیرمق، یاره‌یی صارمق ایچون بیلدیکی تدبیرلری

اجرا ایله اوغراشدی. جزمی، یوریمکه مقتدر اوله بیلدی. ایکیسی بردن آرقه‌لرینه خرقه‌لرینی کیدیلر. عباس پرمغنی اوزاتدی، جزمی‌یه مشرقی کوستردی. صبح کاذب عادل کرایك، پریخانك امیدی قدر پارلاق برضیا کوسترمکه باشلامشیدی. جزمینك فکری ایسه تشبثنك نتیجه‌سندن قانلی، کندی کیردیکی مزاردن قورقنج برحالده ایدی. عباس، صبح کاذب قدر سرعتله اورادن غائب اولمغی توصیه‌ایدردی. جزمی، مزار کبی بولندیغی یرده قالمق رأیندن کچه‌مزدی. نهایت جزمی، عباسه توجه ایتدی «بنم فکریمه کوره انسان اولان،

«ونحن اناس لاتوسط بیننا
لنا الصدردون العالمین‌اوالقبر»

قاعده‌سنه اتباع ایتملیدر. یابوراده عادل کرایك قدرینی کوستره‌جك برحرکت‌ایدرز، یاخودمزارلرحاضر طوریبور شو قاره طوپراق بزی‌ده قبول ایده‌جك قدر برقوجاق بولمقدن هیچ بروقت عاجز قالمز. عادل کرایه فلك‌وفاایتمدی، بزده‌می‌بیوفالق ایده‌جکز! بن‌وظیفه‌می بیلیرم، باشنك اوجنه، ولو تحته‌دن اولسون براشارت دیکوب‌ده اوزرینه شانی اعلا ایده‌جك، اغیارك رغمنه

طرفدارلرینك غیرتنی کوستره‌جك برشی یازمدقجه‌شورادن شورایه قلمدامم ، حتی یازه‌جغم شیئی قالمله یازه‌جغم ! » دیدی . ایکی رفیق غیرت ، اولیلهٔ مصیبت آره‌سنده برتحته بولدیلر ، مزارك اوزرینه دیکدیلر ، بر قوریمش دال پارچه‌سی کسدیلر ، جزمی اودال پارچه‌سنی الینه آلدی ، جریحه‌سنده‌کی صارغیلرك اوزرینه بولاشمش و حالا قوریمامش اولان قانیله اوتحته پارچه‌سنك اوزرینه ارتجالاً سویلدیکی شو بر قاچ بیتی تحریر ایلدی :

ای زبدهٔ صنعت الهی
انسان ایدی فطرتك کماهی
جاری ایدی هرمعامله کده
احکام اوامر ونواهی
فکرکدی ذکایه مطلع نور
قلبکدی شجاعتك پناهی
عزمنده نصیب اولیدی فرصت
برکونده کدا ایدردی شاهی
تقدیر جناب کبریاده
علویتکك بودر کواهی
کوکلکده‌کی سائق حمیت
کوستردی جهانه فیض راهی

تاریخکی کوش ایدرده غافل
آچمز ینه چشم انتباهی
یوکسلمکه سوق ایدردی هاتف
کچسه‌ك بیله اوج مهر وماهی
کلمزدی شهادت اولمسیدی
اجلالکه تا ابد تناهی
یوکسلدی او رتبه کیم مقامك
عرش اولدی سریر احتشامك

برحالده که یازی‌یی بتیرمك ایچون برطرفدن قورومق اوزره اولان قانی صباحك ، عالم حیاتی برقاچ ساعت کورمکدن ویا دها طوغریسی کندینی عالم حیاته بر قاچ ساعت کوسترمکدن محروم اولدیغی ایچون ایتدیکی کریهٔ الم‌دینلمکه شایان اولان شبنمیله ایصلاتمغه چالیشیر ، بر طرفدن ده وقت کچمامك اوزره شعرینی

«باشلادقجه بن سوزه باشلار هجومه واردات
شویله کیم طاقت کتیرمز آنی تقریره زبان»

وصنفه لایق اوله‌جق قدر سریع سویلدیکی حالده قلمنی قان طوتمش قاتللرك حرکات مذبوحانه‌سنه تشبیه اولنه‌جق درجه‌ده بطی بر یولده کوریردی .

لوحه‌نك تحريرينى اويله بر زمانده اكمال ايلدى كه امید خيالاتك عينى اولان صبح كاذب ، حقايق عالمك مثالى اولان صبح صادق نقطه‌سنه تحول ايتدى .

مشرقده بر قانلى بلوط ، او بلوطك اطرافنده طوپراق رنكنه تحول ايتمش بر قورقونج پوص ، او پوصك التنده بيومش مزار شكلى كوستررر بر قاچ چركين طاغ ، او طاغلرك التنده كيمى يكى دوغمش‌ده فانى اولديغنى بيلمديكى ايچون تبسمه باشلامش بر قاچ چيچك ، كيمى فنا بولديغى حالده ينه فانى اولديغنى آكلايه‌مامش اوچ بش صولوق يابراق كورينور وبولوحهٔ تماشانك كافه‌سنده عظمت الهيه تجسم ايدر ، طوريردى .

جزمى ، شاعرايدى . شاعرلرك بر حالى‌ده واردر كه نظر خيالنى سوق ايتديكى بريرطوريركن طبيعت ، خزاين بدايعنك نه قدر جواهرى وارسه كافه‌سيله برابر اياغنه كاسه ينه هيچ برينى كوره‌مز . او جهتله بالاده عرض ايتديكم لوحه‌يى تماشا ايدن يالكزجه عباس ايدى . جزمينك اشتغالى يازمغه منحصر قالدى .

يازى بيتدى . ايكى آرقداش آرقه‌لرنده‌كى قوريجى لباسندن صويندیلر . مصيبتدن ظاهرده قالمش بر نمونه

اولمق ایچون بر مزارك اوستنه آندیلر. درویش اثوابیله میرزا سلیمانك اوردوسنه کیتدیلر ، علی قولیخانك چادرینه مسافر اولدیلر .

عباس آرقداشلری آره‌سنده ، جزمی‌ده برایکی کون صکره‌وطنه عودت‌ایچون ینه‌درویش قیافتنده‌یوله کیره‌رك عالم اختفاده غائب اولدیلر .

برنجی جلدك نهایتی

حاشیهٔ طابع

نامق کمال بك مرحوم ، جلد ثانی‌یی تحریره موفق اوله‌مامشدر .

آثار مفیده کتبخانه‌سی

آثار مفیده منسوب اولدقلری ملتك سامان عرفانی احتوا ایدن برر خزینه‌در . بونلرك ضیاعی ، حیات امتده تضمینی ناقابل ضررلر ایقاع ایدر . برطرفدن متوالی ومستولی حریقلر ، دیکر طرفدن قدر شناسان اجانبك بذل ایتدیکی نقود قارشیسنده اراده‌لری صارصلان ومغلوب اولان اصحاب ویا حفّاظ کتبمزك لاقیدیٔ وجدانسوزی یادکار اسلافك بر قسمنی کتبخانهٔ فنایه ، برقسمنی‌ده اوروپا وآمریقایه طاشیمقده‌در . اویله برحالده که کونك برنده خزائن عرفانمزك بسبتون بوشانمسندن قورقولور!...

کتب غیر مطبوعه‌مزك حال ومقدّراتی بو . مطبوع اولانلرینه کلنجه : بونلر میانده ، مثلا ، مطبعهٔ عامره ایله مصر بولاق مطبعه‌سنك وقتیله فوق العاده التزام دقت واعتنا ایده‌رك طبع وتمثیل ایتمش اولدیغی کتابلردن بر

چوغنك اك قیمتلی ودکرلیلرینك نسخ موجوده‌سی آزاله آزاله تدارکی کسب عسرت و ، ینه مثلا ، بر قاچ سنه اول یکرمی ، اوتوز غروشله ممکن التدارك اولان بر ندیم دیوانی بوکون یوز اللی ، ایکی یوز غروش راده‌سنده ترفیع فیئات ایتمشدر .

مطبعهٔ عامره ومصر مطبعه‌سیله مطابع وطبّاع سائره‌نك الی الابد حافظه آرای شکران اوله‌جق صورتده خدمت ایتمش اولمقله برابر ، انتخاب آثار خصوصنده دائما اصابت ایده‌مامش اولدقلرینی آثار مطبوعه کوستریبور . مثلا شیخ الاسلام یحیی افندی کبی لسان وادبیاتمزده اساتیذ معدوده‌دن اولان برذاتك دیوانی اهمال اولنه‌رق ، سنبلزاده وهبی وعینی دیوانلری کبی قیمت تالیه‌یی حائز اثرلر باصلمشدر . استانبول لهجهٔ بیاننك شعرمزده استاد اولی اولان باقی نك دیوانی بیله بو اهمالدن قورتوله‌مادی . آلتمش ، یتمش سنه اول طاش باصمه‌سیله وغایت نامطبوع صورتده طبع وتمثیل اولنان مجموعهٔ اشعاری — که بوکون نایاب ویا کمیابدر — بیوك مطبعه‌لرمزك تفریق وانتخاب آثارده‌کی لاقیدیسنی کوسترر .

اساسده‌کی بواطرداسزلق اشکالده‌ده مشهود اولور:
مثلا شاعر اعظم عبدالحق حامد بکك شمدی یه قدر
انتشار ایتمش اولان یکرمی‌یی متجاوز اثرلری مختلف کاغدلر
اوزرینه ، مختلف شکل و قطعه‌ده باصلدیغندن بونلردن
اوچ ، درت دانه‌سنی بر یرده جمع وتجلیدایتمك قابل دکلدر .
اساسندن پریشان قالمغه محکوم اولان آثار مطبوعه‌نك
کتبخانه‌لرده نه‌قدر مدت پایدار اوله‌بیله‌جکی ایسه معلوم!.
معارف ناظری شکری بك افندی آثار
قدیمه‌یی ، متوالیاً تهدید ایتمکده اولان آفات ضیاعدن
و مؤلفین جدیده‌یی‌ده طبع آثارده متمادیاً مصادف
اولمقده بولندقلری مشکلات وترددن وقایه وتخلیص
مقصدیله (آثار مفیده کتبخانه‌سی) هیئتنی تشکیل
وبو هیئتك ریاستنی بالذات درعهده ایده‌رك وسائط موفقیتی
احضار صورتیله وظیفه‌سنك امر ایفاسنی تسهیل بیورمشلردر.
کرك بو کتاب ، کرك بوندن بویله ساحهٔ انتشاره چیقه‌جق
آثار ، مساعیٔ واقعه‌نك درجاتنی کوسترر .
هرتشبثك بدایتنده برچوق نواقص بولنمق غیرمنکردر.
(آثار مفیده کتبخانه‌سی) هیئتی آرزو اولنان مکملیتی

تمامیله تأمین ایده‌مدیکنی اعتراف ایدر . حرب عمومیدن متولد مصائب ومشکلاتك حشر ونشر اولدیغی بر زمان ومکانده‌دها زیاده کمال کوستر‌مك آسان دکلدی . مع‌مافیه خطوات مساعیمزك بر فراز تکامله‌ده قطع مسافات ایتمسنه مستمراً چالیشه‌جغز . اللهدن توفیق دیلرز .

استانبول ، ٥ رمضان ١٣٣٤

سلیمان نظیف　　جناب شهاب الدین　　اسماعیل حقی

محمود کمال　　عثمان کمال

سلیمان نظیف

نامق کمال

۱۳٤۰ سنهٔ هجریه‌سی رجبنك اون اوچنه مصادف ۱۹۲۲
مارتنك ۱۲ نجی پازار کونی اقشامی دارالمعلمین عالیه
قونفرانس صالوننده‌کی مصاحبه

(هرحق محفوظدر)

درسعادت — اقدام مطبعه‌سی
۱۹۲۲—۱۳٤۰

(ادیب اعظم) عنوانی هنوز برحیات وکنج ایکن بحقّ احراز ایتمش اولان نامق کمالك بن بوراده نه اثرلرینی تحلیل ایده‌جکم ، نه ترجمهٔ حالنی تفصیل . آثاری لایعد اینجیلرله طولو برعمّاندر : بر عمّان ایمان . طالمق جرأتنده بولنورسه‌م بنی بوغار . سطحنده ایسه آنجق برخزان یاپراغی کبی قالیرم . مقصدم اوبی‌پایان دکیزك رنکا رنك افقلری قارشیسنده ، قرق سنه‌دن بری ، نوبت بنوبت جوشان وجد واستغراقمدن بوراده بر صفحه کوسترمکدر . ادیب اعظمك ، نورانی بر ایز شکلنده مهددن لحده قدر امتداد ایتمش اولان حیاتنی ، اك کچوك تفرعاتنه‌قدر ، همان هرکس طانیر ... طانیر وتقدیس ایدر.

نامق کمال کیم ونصل آدامدر ؟ . . کماله کیملرك وکمالك کیملره تأثیری ونفوذی اولدی ؟.. کمالی معاصرلری نصل تقدیر ایدرلردی ؟.. کمال نه‌یاپدی ؟.. بن بوراده بونلری ـ حاشا آکلامغه دکل ـ آکلاتمغه چالشه‌جغم .

زماننده نامق کمالك نصل برسلطان ادب اولدیغنی اوزمانی ادراك ایتمامش اولانلر اصلا تقدیر ایده‌مزلر. برسلطان که رقاب امه تسلّطدن مستغنی ومتنفّر ، یالکز وجدان امّته حکم ایدر ، برسلطان که اوکنده برملت ، خوف ایله دکل ، هیجان عشق ایله تتره‌ردی . خوف ایله تتره‌ین یالکز بشکطاش و ییلدیز سرایلری اولدی . أوت ، جهانی قرق سکز سنه تتره‌تمش اولان بشکطاش وییلدیز سرایلری ، فقط قبریس ، مدللی ، ردوس وساقز آطه‌جقلرینك ظلّ مرتسملری

کنده بر ربع عصر تتره‌مشدی. وبو تزلزل نامق کمالك صوك نفسنی
بردیکی دقیقه‌دن صوکره‌ده توقف ایتمدی .

ادیب اعظمك وفاتنده بن اون طقوز یاشنده ایدم . یوزینی
کره اولسون کورمه‌دن، افولنی ایشیتمك بکا پك آغر کلمشدی .
الا المنی طاشیمقده اولدیغم بو محرومیتی نامق کمالك ـ کلمه‌نك ایکی
ناسیله‌ده ـ یکانه نجل نجیبی علی اکرم بکك کرمکار دوستلغی
قیمتدار توجهی تسلیه ایتدی . نامق کمالك اوغلی اولمق شرفیله
ی اکرمك باباسی اولمق مظهریتنی نظر شکرانم بو دقیقه‌ده یان‌یانه
طورمش کوریور . مخدومده پدرك روحنی ، پدرك روحنده
دومك خیرالخلفلکنی سلاملارم .

*
* *

نامق کمالی یتشدیرن خاندانك افرادی پك زیاده شایان دقتدر .
دری مصطفی عاصم بك ، ذکی ، مستهزی ، ظریف بر سرمنجّمین
هریاری ، اونك پدری شمس‌الدین بك سلطان‌سلیم ثالثك سراینده
رقرین شهریاری ، شمس‌الدین بکك پدری قپودان دریا احمدراتب
نا شاعر بروزیر ، اونك پدری وزیر عثمان پاشا نادر شاهی ایکی
ره مغلوب ایتدکدن صوکره ینه بزم بعض رجال دولتمز طرفندن
تکاب اولنان خیانتکارانه خطالر یوزندن احراز شهادت ایتمش
سرداردلیر . احمد راتب پاشانك دیکر اوغللری آصف محمد پاشا
، ناشد بك شاعر ، نامق کمالك کچوك برادری ناشد بك نادیده
لات وماکنه اختراع ایدن برهنرور، مخدومی علی‌اکرم بك‌فیاض
استاد شعر وادب .

شهیدعثمان پاشاقونیه‌لی بکرآغانك اوغلیدر. موره‌ده‌چفتلکلری

اولدیغندن مورەلی ظن اولنمش و بعض تذکره وتاریخلرمزه سهو بوصورتله کچمش ایدی. بکر آغانك پدرینه دائر ألده معلومات یوقدر احمد پاشانك بیوك اوغلی مدرس عثمان پاشایی عبدالحمید اول اعدا ایتمش ؟. نیچون ؟.. بیلمیورز . احتمال که جدی و همنامی عثمان پاشا حمید اولك جلوسندن قرق ایکی سنه اول، نادر شاه بلاسنی بودولتك باشندن دفع ایچون شهرزور اووه سنده حیاتنی فدا ایتمش اولمسنه مکافاةً ! ... بوحاله جلوهٔ آل عثمان دیرلرکه تاریخمزده امثالی پك چوقدر .

نامق کمالك، وفاتندن برسنه اول، پدری مصطفی عاصم بکه یازدیغی ۱۱ تشرین ثانی ۱۳۰۳ تاریخلی بر مکتوبدن شو سطرلری نقل ایدییورم :

« . . . احمد پاشانك شعری آصف پاشانك آثارینه مرجح اولدیغی
« بیان بیوریلیورده بزه برغزلی کوندرلیور. تاریخلرده اقربادن حسین پاشا
« نامنده برینه راست کلدیکمی تخطر ایده میورم . بر صاری علی پاشا
« کوردم کبی کلیور . خاطرمده قالدیغنه کوره اوده عثمان پاشانك اوغلی
« اوله جق. غالباصاری علی پاشانك ده براوغلی وزیراولمشیدی. احتمال که آنك
« اسمی حسیندر . ینه بریرده راست کلیرسه م یازارم . . . »

ادیب اعظمك جدّ اعلاسی احمد راتب پاشانك مرتب دیوانی دخی واردر. شواوچ بیتی کلیشی کوزل ، یعنی مقایسه وانتخاب ایتمکسزین نقل ایدییورم :

دل محنت کزینان بیناك دشمن اولمزمش
تجرد پیشکان محتاج جای مأمن اولمزمش
بوبحر پر بلاده کشتیٔ عمرانی اعماله
دل صد پارهٔ عاشقیدن اوزکه یلکن اولمزمش

اولان پروانه‌وش سوز وگداز عشقه افتاده
مثال عندلیبان چمن پرشیون اولمزمش

بو بیتلرك طور وآهنکی — نامق کمالك اجدادندن برینه راجع
ولمق اعتباریله — جالب دقتدر . حفید زاده‌سنك ایلریده تنویر
جهان ایده‌جك خورشید استعدادندن صانکه برشعله‌ده ماضی به عکس
تمش واوراده مدّخر برقابلیتی طوتوشدیرمش .

نه حاجت انتظار برقه ای آهنکر غیرت ،
بنم کوکلمدن آل کل تیغ ایچون پولاد لازمسه .

بیتنك قائل معظمنه ،

دل محنت کزینان بیمناك دشمن اولمزمش

مصراعنك قائلی روحاً نه‌قدر یاقین ! . . .

نامق کمال عمّ اکبری آصف محمدپاشانك غزلنی‌ده احتمال کورمامش
کورمدیکنه متأسف ومتحسر کیتمش. علی امیری‌افندی استاده‌مز،
نسخه‌لری پك نادر اولان (تذکرهٔ شفقتی) دن نقلاً بر غزلنی
ترجمهٔ حالنی لطفاً اعطا ایتدی . غزل شودر :

هردل چراغ عشق ایله پرنور اولورمی هیچ
هرتودهٔ سیه جبل طور اولورمی هیچ
عار ایلین ملازمت‌می فروشدن
بین‌الخواص جم کبی مشهور اولورمی هیچ
کبریت احمر ایدوکنی خاکی درك ایدن
دولتسرای میکده‌دن دور اولورمی هیچ
پادز هوای دولتی اذعان وفهم ایدن
دهروزه جاه‌دهر ایله‌مغرور اولورمی هیچ
قصر مرادی خاك ایله یکسان اولانلرك
ویرانسرای خاطری‌معمور اولورمی هیچ

دلشاد اولان خیالی ایله بزم یاردن
صورتده دوراولورسه‌ده مهجوراولوری هیچ
آصف شراب عشق ومحبتله مست اولان
تاحشره‌دك یاشارسه‌ده مخمور اولوری هیچ

آصف محمد پاشانك برادری ناشد ابراهیم بکه عائد شو فقر لطیفه‌یی (نوادرالظرفا) دن نقل ایدییورم :

« سلطان مصطفی خان ثالثك مابینجیلری اولان شاعر مشهور ناشد
« ابراهیم بك ایله نجه زماندن صوکره ضربخانه امینی ایکن وفات ایدن قانبور
« مصطفی بکك آره‌لری آچیق اولدیغنی خاقان مشارالیه تفرس بیورور. برمناسبتله
« مصطفی بکك مهرینه نظر ایلدکده ساده اسمی محکوك اولدیغنی کورر. بزم
« ناشدبك سکا بربیت سویله‌سین مهر اتخاذایله دیه فرمان بیورز. حضور
« همایونده بولنان ناشد بك‌ده افندم بن مصطفی بکه بر مهر بیتی سویلدم ، اما
« بکنمیور دیر .

« خاقان مرحوم بیتی سوأل ایتمکله درحال
« بخاك قبر ناپاك یانا کی
« شودحاصل مراد قانبورا کی
« بیتنی انشاد ایدر . مجلسه قهقهه بخش لطافت اولور . »

نامق کمال چوجوقلق دوره‌سنی والده‌سنك پدری عبداللطیف پاشا ایله برلکده ، قارصدن صوفیه‌یه قدر ، اووقتکی وطنك مختلف محللرینی کشت وکذار ایتمکله امرار ایتدی . عبداللطیف پاشا بوحفیدینه پك مربوط ایدی . وزوجیله برابر استانبولده قالمغا مجبور اولان سوکیلی قیزینك الم افتراقنی اونك بو پایدار یادکار ذی حیاتیله آووتوردی . پاشا طورونته تام برعثمانلی ترکی تربیه‌سی ویردی . بر طرفدن اوقوتور ، بر طرفدن‌ده آت وآوله اشتغال ایتدیرردی . نامق کمال معانیدن اوّل قوش ، کهییك ، جیلان صید

ایتمکله بر نوع ادمانده بولنمشدی . (جزمی) ده اسکی بر جرید اویونك غایت کوزل برتصویری وار . اعتقادمجه اوکزیده اثرك الك داهیانه قسمی بوپارچه‌در . دیکر صحیفه‌لری دوشونمش وطویمش، بولوحه‌یی ایسه بالذات یاشامش اولدیغی اوسطرلره مبذولاً دوکولمش زنده برحیاتدن آکلاشیلیور .

اون سکز یاشنده صوفیه‌دن استانبوله عودت ایتدی. استانبولك اوزمانکی شبّان ادبی فائق ممدوح بك ، هرسکلی عارف حکمت بك ، حالت بك کبی زادکان ایدیلر. لسقوفچه‌لی غالب بك ده بونلرك امامتنده بولنیوردی .

کمال بك صوفیه‌دن کتیردیکی دیوان اشعاریله بیوك ، کچوك هر صنف خلقك حیرت وحرمتنی جلب ایتدی . یکی بر کونشك طوغمقده اولدیغنی هرکس عیاناً کوریوردی. (نامق) مخلصنی ـ اووقت غالبا بیکباشی اولان ـ بروسه‌لی شاعر و مشیر اشرف پاشا شو قطعهٔ تخلّصیه ایله کماله اعطا ایتمشدی :

حفید اکرمی عبداللطیف پاشانك
کمال بك که مجسم کمالدر تحقیق
زهی که کسب کمالاته بذل همت ایدوب
لبید طبعنه یار اولدی بکر فکر دقیق
اوقور کمال خجندی کمالنه تحسین
ایدر طبیعتنی روح انوری تصدیق
دهان کلکنك آواره‌سی سیاقت فیض
دوات فکرینك آشفته‌سی خط تعلیق
جمال طبعنه مفتون عرائس الهام
کمال نظمنه مرهون نفائس توفیق [۱]

[۱] دیوانده (جمال) یازیلی . بونك سهو مرتب اولدیغنی ظن ایدییورم . (جمله) نك جمعی اولان (جمال) بورایه داها مناسبدر .

علو قدرینه الله اکبر اولدی عماد
دوام عمریدر ایام عمره وتشریق
صباح فیضنی قیلسه احالهٔ اکسیر
صبوح فکرینه میزاب وحی اولور انبیق
متین سلاست اندیشه‌سی تعالی ایله
که شعرینی ایدر اعجاز ووحی ایله تطبیق
محبّ آل عبادر اوصفدر عرفان
همیشه فیض علیدر آکا سخنده دفیق
کزیده مرثیه کودرکه کربلا کربن
یازار صحیفهٔ فریادده عریض وعمیق [۱]
قبول قیلدی تواضعله نطق ناچیزم
ایدنجه ذاتنه (نامق) تخلّصن تشویق
زهی تلمّذ مرغوب وحبذّا استاد
بری مأل تواضع بری مفاد شفیق
ثنای حوصلهٔ ضبطله صیغمازای اشرف
دعای مخلصنی ایله بعدازین تنسیق
همیشه مخلص پاکیله مصرع عمرین
قیله نمیقهٔ تأبیددہ خدا تمیق

نامق کمالك تولدندن درت سنه اول ۱۲۵۳ سنهٔ هجریه‌سنده اشرف پاشا بروسه‌دن استانبوله کله‌رك مکتب حربیه‌یه داخل اولمسنه و ۱۲۵۵ سنه‌سنده یازلمش اولدقجه متین تاریخلری دیوانده بولنمسنه باقیلیرسه اشرف پاشا نامق کمالدن لااقل اون سکز ، یکرمی یاش بیوکدر . بو قطعهٔ تخلّصیه‌سنده (صبوح فکرینه میزاب وحی انبیق) اولدیغنی اعلان ایتدیکی شاعر ایسه هنوز اون درت ، اون بش یاشلرنده‌ایدی .

---

[۱] شو ایکی بیتی کوپریلی زاده محمد فؤاد باك ایشیتمسون ، شیعیلیکی درحال نامق کماله‌ده یاپشدیرر .

مالیه‌مزك اولدقجه‌اسکی بلالرندن اولان قائمه‌نك ایلك اعلاننده‌یازلمش شو قطعه نامق کمالکدر :

مکرخلق جهان هپ آشنای وحدت اولمشدر
مساویدر نظرده امتیازینك وبد شمدی
جهان محرومدر هپ کاله زرتار ثروتدن
لباس فاخر ارباب دولتدر نمد شمدی
عجیبی‌بن‌ده اولسه‌م کاغد شعرمله وصلتخواه
ورقدر هپ مدار کرمی داد وستد شمدی

نامق کمال شو اوچ بیتی اون آلتی یاشنده ایکن یازمشدی . آکلاشیلیورکه ادیب اعظمه تعلیم‌شعر ایتمك شرفی الك اول اشرف پاشایه میسر اولمش . اشرف پاشا طرز قدیمده طبع ونظمی متین بر شاعر ایدی .

شهنامهٔ بلاغتمه اشتیاق ایله
کردیده قالدی دیدهٔ روح سبکتکین

بیتنك قائلیدر. نامق کمال ایلك معلمنه دائماً محب ومنتدار قالدی. دیوانه منظوم بر تقریض تاریخی یازدیغی کبی ، (خرابات) ، آثار اشرفدن درج ایتمدیکی ایچون‌ده ضیا پاشایی مؤاخذه ایتمشدر .

اشرف پاشادن صکره لسقوفچه‌لی غالب بك نامق کماله مرشد ادب اولدی. بوغالب‌بکك کندی‌زمانندەکی کنجلرەفوق‌العاده‌نفوذی اولمشدر . طور مختاری نائلی وادیسی ایدی . تلامذه‌سنه دائماً بو وادیلرده اجالهٔ قلم ایتملرینی توصیه ایدرمش . لسقوفچه‌لی وزیر اسماعیل پاشا زاده غالب بك بزم شاعر یحیی کمالك عمّ اکبریدر ، والده‌سنك عمجه‌سی . یحیی کمالك خالی عمجه‌سنده ، تعبیر دیکر

واصحله غالب بك فيضى يكننده كوريليور. زمانمزك شعره محب نه قدر كنجى وارسه هپسى درحال يحيى كماله منجذب واونك درگاه شاعريتنه اخلاص ايله منتسب اولور . مصراعلرينى اوقوميان ، ازبرله مين ، تكرار ايتمين وتقليده چالشميان بر كنج ناظم يوقدر . يحيى كمالك درگاهندن خارجده قالمش اولانلر بيله فكرينك نفوذندن آزاده قاله ميورلر . بلكه دوستلرى دشمنلرندن زياده دكلدر . فقط بو آزاده سر وآزاده لسان شاعر محبتيله مجلوب ايده مديكى شبّان بيانى كندى بياننك قدرتيله مغلوب ايديبور . ايشته غالب بك ده زماننه وزماننك كنجلرينه بو صورتله اجراى تأثير ايتمشدر .

نامق كمال بك ١٢٧٩ تاريخلرنده هنوز ترجمه اوطه سنه مداوم ايكن ، كانى پاشا زاده رفعت بك ده قلم ارقادشلرندن ايمش . او صره ده رفعت بك پترسبورغ سفارت سنيه سنده بر كتابته تعيين اولنور . نامق كمال طرفندن رفيق مغتربنه يازيلان منشيانه اوزون بر مكتوبك بر فقره سى لسقوفچه لى غالب بكه قارشى كمالك نه يولده متحسس اولديغنى كوسترمكده در . كانى پاشازاده نك استانبولدن انفكاكنى متعاقب نامق كمال حس ايتديكى الم افتراقى طول ودراز تشريح ايتدكدن صوكره دبيوركه :

« ... بوحالانك كوكلمده قالان اضطرابيله محزون محزون برمدت اسباب »
« انبساط تحرى ايلدكدن صوكره استاد جليل المناقب غالب بك افندينك »
« ياصديق اوزرنده بولنان ديوانى كوزمه ايليشديكندن درحال صاريلوب »
« آچنجه غريب حالدركه ابتداى صحيفه ده ،

« اولوب مجروح پيكان حوادث طائر دولت
« دمادم خون آقار چشمم كبى شهبال ملتدن

« بیتی ظهور ایلدی . قرائتدن حاصل اولان تأثری نصل تعریف
« ایده‌جکمی بیله‌مم . دنیاده نه‌قدر آلام وافکار وار ایسه جمله‌سی باشمه
«اوشوب بی اختیار سوقاغه فیرلادم . طور وحرکتمی کورن مطقا دیوانه
« ظن ایدردی . . . . »

نامق کمالی لسقوفچه‌لی غالب ، یالکز شعرینك الفاظیله دکل ، معانیسیله‌ده تسخیر ایتمش . (طائردولت) ك (پیکان حوادث) له مجروح اوله‌رق (شهبال ملت)دن (دمادم خون آقدیغنی) استانبولك اوزمانه‌قدر طویمادیغی برلسان‌ایله سویلیور. نامق کمالك بو مکتوبدن پك چوق زمان صوکره انشاد ایتدیکی اك مشهور نشیده‌سی ـ که الی‌الابد بی‌نظیر وباکرقاله‌جق آثار دهائتدندر ـ وزن وقافیه‌جه غالب بکك بوبیتنی حاوی غزله بکزر. لسقوفچه‌لینك آثاری هم‌لسانمزده، هم‌افکارمزده بر مرحلهٔ ترقی‌در . حیاتنی ابن‌الامین محمود کمال بك یورولماز برعزم وهمتله تدقیق وتحلیل ایتدی . لله‌درّهما .

غالب بکدن صوکره نامق کمالك مربّیٔ عرفانی اولمق شرفی شناسی‌یه انتقال ایدییور. الوداع ای‌تصوف، الفراق‌ای‌شعروخولیا!. آرتق بوندن صوکره باشلایان ، آن احتضار ایله برلکده بیته‌جك ، برمجاهدهٔ فعلیه‌در .

شناسینك تصویر افکارنده کمالك انتشار ایدن بندلری اعصاب امّتدن هرکون بشقه برجریان کچیریبوردی . ذاتاً ذکاسنك وطبیعت شاعرانه‌سنك کمالیله مشهور اولان بو آتشین کنج ، چشمان هیجانتی آفاق‌غربه دیکمش ، کوردیکی هرکوزللکی ، فقط بزم ذوق ملیمزله الباس وتزیین ایده‌رك ، حریم عرفانمزه نقل ایتمکه قویولدی . وبو

سعی وهمت ، ساقز آطه‌سنك بر کوشه‌سنده کوزلرینی مؤبداً قاپادیغی دقیقه‌یه قدر ، برکون ، بردقیقه طورمادی . ویوزولمادی .

اشرف پاشا ایله غالب بك وشناسیدن صوکره ، احتمال که بواوچ استادك هپسندن زیاده ، شیخ احمد افندی نامنده برذات نامق کماله مرشدفکرووجدان اولیور. بوشیخ احمد افندی سلطان عبدالمجیدك اواخر سلطنتنه طوغری تحدّث ایتمش اولان (قله‌لی وقعه‌سی) نامیله معروف حادثهٔ سیاسیه یوزندن قبریسه آتلمش برفاضلدر. او تغریب ایدلدکدن اون بش سنه صوکره‌ده ادیب اعظم اجلا ایدلدی . ایکی بیوك ترك و مسلمان ماغوسه زندانلنك مظلم ، راطب ، صیتمه‌لی آغوشنده طانشیورلر. وسویشیورلر. کمالك اورادن یازدیغی مکتوبلرك برنده شیخ احمد افندی‌یه عائد سطور تجیلدن یالکز بردانه‌سنی نقل ایده‌جکم . دییورکه :

« مشهودم اولان ارباب کمالات آراسنده برمثلنی دها کورمدیکم شیخ احمد افندی دخی بوراده‌در . »

شیخ احمد افندیله اختلاط و مصاحبتدن فوق‌العاده مستفید اولدیغنی ادیب اعظم دائما سویلرمش . کمال بك ، مشهودی اولان ارباب کمالات آراسنده برمثلنی داها کورمدیکنی بیان ایتدیکی شیخ احمد افندیدن اول شناسیلری ، ضیا پاشالری ودها بر چوق افاضل امّته غریبك بعض مشاهیرینی کوروب طانیمشدی. شیخ احمد افندی سلطان مرادك جلوسندن صوکره‌ده ماغوسه‌دن قورتوله‌مادی. ومحبس مماتنی غالبا یکرمی سنه‌لك مدفن حیاتنك اورته‌سنده قازدی .

نامق کمال کبی الك بیوك ادیبمزك برمثلنی داها کورمدیکنی اعلان

ایتدیکی بوشیخ احمد افندی کیمدر ؟.. نصل یاشادی ؟.. همان هیچ بریمز ویاخود کاتبه یاقین برا کثریتمز بیلمیورز. ایشته حافظهٔ ملیه‌مزك اعاظم ملته الك بیوك نشان شکرانی : کافر برنسیان .

کمالك اسلوبنده الك زیاده حاکم ظن ایتدیکم ترکلردن نفعی ، عجملردن ـ نفعی‌یه‌ده اجرای تأثیر ایتمش اولان ـ عرفی، فرانسزلردن ویقتور هوغودر . نامق کمالك بعض اطواری وحالات بیانی ویقتور هوغویه بکزر . فقط مشربجه آرالرنده چوق فرق واردر. ویقتور هوغو پك بیوك برمحیط عرفانده یتشدی . برنجی فرانسوا زمانندن انقلاب کبیره قدر پك بیوك دهالر وذ کالر فرانسزجه‌یی ایشله‌یه ایشله‌یه اویله بر حال کماله ایصال ایتمشلردی که بو لسان آرتق ویقتور هوغو کبی جهانکیر برشاعر وادیب یتشدیره‌بیلیردی . و نصل که یتشدیردی . لسانك ثروتی ـ سایه‌سنده ویقتور هوغونك فکرلری دماغندن قامنه ملبّس ومزین اولدیغی حالده انتقال ایدردی . نامق کمال ایسه دیلنی پك فقیر وپك جلیز بولمشدی. طوغان فکروحسلرینی الباس ایچون‌ده آیریجه چالیشیر ویورولوردی .

ویقتور هوغو بشقه نقطه‌دن‌ده نامق کمالدن آیریلیر . بوفرق بزم ادیب اعظممزك لهنه‌در . ویقتور هوغو حریص وغرضکارایدی . نامق کمال ایسه حسبی چالشیروایده آلیست. ویقتورهوغویه کوره ادبیات قاهر برواسطه ایدی ؛ نامق کمال نظرنده ایسه غایه و یالکز غایه‌در. ویقتور هوغو اوچنجی ناپولئونك شخصنه اعلان عداوت ایتمشدی؛ نامق کمال ایسه سلطانلرك نه عبدالعزیزندن ، نه عبدالحمیدندن ، نه مثبت ، نه‌منفی هیچ برشی بکامیور و ایستمیوردی . خطا ایتدم ،

ایستدیکی برشی واردی ، ثك بر شی : ظلم ایتمسونلر . کنجلمکنده چیقارتدیغی بررسمی اوغلنه ـ وجدانلنك تصویری اولان ـ شو قطعه ایله اهدا ایتمشدی :

بن بوسنّمده اسیر اولش ایدم ملتّمه
فکر حریت وملیت ایدی مقصودم .
اومارم که سنی ده سیرتمه وارث ایدر ،
کونشی صورتمه خادم ایدن معبودم .

ایشته نامق کمال !.. بالعموم اعمال وحرکاتنك محورینی قوجه شاعر بو قطعه نك ایکنجی مصراعنده تماماً کوسترمش .

ویقتور هوغو پاره یی پك چوق سوردی . یکرمی یاشنده برپاره سز داخل اولدیغی حیات جدالدن سکسان اوچ یاشنده خاك سکونه انتقال ایدرکن صندوقلرینه آلتی ملیون فرانق ، أوت ، تام اوچ یوزبیك فرانسز آلتونی یرلشدیرمشدی . نامق کمال ایسه پاره دن صمیمی بر حس ایله متنفّر ، استغنا اونده مرضی ، فقط علوی برخصلت اولدی . اوروپاده برپاره سز قالدیغی زمانلرده نه ایسه ، عبرت باش محررلکندن هرآی اوچ یوز عثمانلی آلتونی قازاندیغی دملرده ده اوایدی . وفاتنده عائله سنه براقدیغی بیوك نام ایله معنوی میراث اقدسك یانی باشنده ، عادتا فقره بکزه ین معظم براحتیاج ایله اولدقجه خاطری صاییلیر بر بورج طوریبوردی .

موقعه مناسب اولسون اولماسون ، بوراده براستطراده مساعده تمنی ایدرم :

ای دارالمعلمین عالیه طلبه سی ، ای استقبالك معلملری ، بن سزه نامق کمالك مسلك اقتصادینی توصیه ایتمم . پاره خصوصنده مقتدا کز ویقتور هوغو

اولورسه، بلکه حقکزده داها خیرلیدر. جیبکزه کیره جك هرغروشك هیچ بر معنوی لکه‌سی ، پاصی اولماسون . حرام قازانلمش بر پاره بر آدامك وجداننده‌کی عار و ناموس حسنی قوغوب قاچیرمه‌دن کیسه‌سنه کیرمز . آقچه‌یی قازانیرکن تمیز وشائبه‌سز اولمسنه، صرف ایدرکن‌ده بیهوده کیتمامسنه دقت ایدیکز . ألکزدن چیقان هرپاره یا بر احتیاجکزی ، یا مشروع بر ذوقکزی تطمین ایتملیدر . ایشته قانیلره ترتّب ایدن وظیفه . فقط ایچکزدن کیم بر نامق کمال درجه‌سنه یوکسله‌بیلیر ، کیم نامق کمال کبی ، داها عالم فناده ایکن ، بقایی تأمین‌واحراز ایتمکه موفق اولورسه، نامق کمالك سنت‌سماحتنی بر دقیقه ترك ایتمسون . اسلامك اعاظم عرفاسندن بری (بولورسه‌ق ایثار ایدرز ، بولمازسه‌ق شکر ایدرز) دیمشدی . نامق کمال بوقولی حیاتنه شعارایتدی. اونك پایهٔ رفیعنی احرازایده‌بیله‌جك بختیارلرك‌ده دستور اعمالی اولسون .

*
* *

کمالك کیملره تأثیری اولدیغنی شمدی تدقیق ایده‌لم؛ بوخصوصده بنم کندی مطالعات وتحریاتمدن بشقه مأخذ ورهبرم یوقدر . خطا ونقصانلرمی هرکس وبالخاصه فرزند عالیقدری علی اکرم بك لطفاً تصحیح واکمال بیورسون .

اویله ظن ایدییورم که نامق کمالك نور ارشادینی ایلك ایچن چشم انتباه (لطائف انشا) صاحبی مصطفی رفیق بکدر . رفیق ، کمالدن درت یاش کچوکدی. ۱۲۸۳ قولراسی او نادرهٔ ذکایی یکرمی اوچ یاشنده دنیادن کوچوردی. بزده ایلك رسملی مجموعهٔ موقوته‌یی تأسیس ایتمش اولان رفیقدر . ۱۲۷۹ تاریخنده (مرآت) نامیله

ایکی ، اوچ نسخه‌قدر نشر ایتمشدی . رفیقك مرأتده باشلیجه والك بیوك رفیق تحریری وحامیسی نامق کمال ایدی . حتی مونتسکیونك مشهور L'esprit des lois سنی (روح الشرایع) عنوانیله فرانسزجه‌دن لسانمزه ترجمه‌یه وبو مجموعه‌ده تفرقه ایتمکه تشبث ایتمشدی . صوفیه‌دن استانبوله دیوانی قولتوغنده کان چوجوق ، آرادن بش سنه کچمه‌دن ، مونتسکیونك L'esprit des lois سنی ، همده آلتمش بر سنه اول ، ترجمه ایتمك ایستیور. قوجه عزمکار وایده‌آلیست آدام ! ..

کمال پاشا زاده سعید بك غزته‌جیلق عالمنه کمالك معیتنده، تصویر افکار غزته‌سیله کیردیکنی مدحت جماله یازدیغی برجوابنامه‌ده بیان ایدییور .

کانی پاشا زاده رفعت بك دخی نامق کمالك فیض معارفه‌سیله تنمیهٔ قابلیت ایتمش اذکیای دوردن ایدی . نثرده اسلوب بیانی غایت متین واولدقجه‌ده شاعردر. کمال ایله اوللری پك سویشیرلرمش. بالاخره وغالبا اوروپاده بولندقلری صیره‌ده آرالری آچلمش .

نامق کمالك الك بیوك وفیاض شاکردی رجائی زاده استاد اکرم ایدی. معانی خواجه‌لرمزك ذوق وادرا کمزه کچیردکلری دمیرچنبری قیران، بزه محاسن بیانی اوکره‌تن وادبیاتی سودیرن محمود اکرم بك قدر ادیب اعظم هیچ برشاکردینه حرمت ومحبت کوسترمامشدر . زیروبالایه اهمیت ویرمین نامق کمال ، فقط رجائی زاده‌یی کوجندیرمکدن احتراز ایدردی . شناسی اوروپایه چکلدیکی زمان پك زیاده سودیکی (تصویر افکار) ی تلمیذ معظمی نامق کماله تودیع ایتمشدی. نامق کمال‌ده

ینه اوروپاده تحری سلامت ایتمکه مجبور اولدیغی زمان استادینك ودیعه‌سنی کندی تلمیذینه، محمود اکرمه امانت ایتدی . رجائی‌زاده اوزمان یکرمی یاشلرنده ایدی. ایکی بیوك ادیبدن مدور برجریده‌یی شناسینك اوروپادن عودتنه قدر حسن اداره ایتمشدی .

اکرم بکدن صوکره ابوالضیا توفیق بك نامق کمالك تلمیذ عرفانی اولدی . ابوالضیا خارق العاده وجوان برذکایه صاحب ایدی . (نمونهٔ ادبیات عثمانیه) سی ادبیات عثمانیه‌نك مخلداتندندر. بزده ایلك ادبی سالنامه‌یی تأسیس ایله بیك درلو مشکلات آراسنده ادامه ایدن‌ده ابوالضیا اولمشدی. اسلوب بیاننده‌کی کوزللکه دائما حیرانم. شناسی ایله نامق کمالی خلقمزه الك چوق طانیدان واوقودان ابوالضیادر . ایلك نشریاته باشلادیغی کوندن یوم وفاتنه قدر یازیلری مطرد ومتوالی بر تکامل کوسترر. سنه‌لر، منفاعالمنده‌ودم شیخوختنده بیله ذکاسنی پیراتدیرمامش، بالعکس تنمیه وتقویه ایتمشدی . طقوز سنه منفی ومنکوب قالدیغی قونیه‌دن صاچ وصقالی داها زیاده آغارمش عودت ایدن سابق ردس منفیسنك، فقط حافظه‌سی وقدرت ابداعی تروتازه ایدی. ابوالضیاده‌کی قابلیت فطریه ایلك فیضی. ایلك شعلهٔ ایقادی نامق کمالك مهر دهاسندن آلدی . ونامق کمالك الك کوزل اثرلرندن بری‌ده ابوالضیادر. بوراده ایکیسنی‌ده رحمتله یاد ایدرم .

ادیب اعظمك ابوالضیادن صوکره فیض تقدیرینه ولطف تشویقنه مظهر اولان عبدالحق حامددر . ماغوسه زندانینه ـ کندی تعبیرنجه ـ دیری دیری کومولمش اولان نامق کمال او مدفن حیاتده بیله معشوقهٔ مؤبده‌سی ادبیاتی دقت وحتی هیجانله تعقیب ایدییوردی. (عرفان پاشا مکتوبی) نامیله مشتهر نامهٔ آتشینك جای انفلاقی اولان

ماغوسه‌زندانندن رجائی زاده‌یه یازلمش برمکتوب واردر . او وقته‌قدر برکره باب عالیده ، برکره‌ده ابوالضیا توفیقك مطبعه‌سنده کورمش اولدیغی حامد ، اکر نصوحی بکك برادری اولان چوجوق ایسه خارق‌العاده ، هیچ اولمازسه کمال واکرم‌قدر برادیب اوله‌جق. بونی عبدالحق حامدك اوصیره‌ده انتشار ایتمش اولان (ماجرای‌عشق)نی قرائتدن متحصل شوق ووجد ایله کمال سویلیور. ومخابره آرزوسنی اکرم واسطه‌سیله حامده تبلیغ ایدییور . ایشته آدام یتشدیرمك ، ملت یتشدیرمك ایسته‌ین بر دهای‌عاشق .

(تعلیم ادبیات)ك انتشارینی متعاقب مطبوعاتمزك قوپاردیغی چیرکین ، حتی دییه‌جکم که ، شنیع بر قیامتده الك چوق خیرپالانان وسووولن عبدالحق حامد اولمش ، فیل دیشندن سرای صنعتنده پری‌ٔ الهام ایله تك و تنها قالمق ایسته‌ین شاعر اعظمی بو تعرضلر صیقمش وایکره‌ندیرمشدی . نامق کمالك بو بادره اورته‌سنده بردن بره ایشیدیلن قاهر سسی (حامد ، سنی مخاطب ایتمکه آدکدن بیوك کلمه بوله‌میورم) خطابیله باشلایان کوزل برالتفاتنامه‌یی عالمه‌اعلان‌ایدنجه هرکس صوصدی .

عبدالحق حامددن صوکره سامی پاشازاده سزایی‌بك ادیب‌اعظمك تلامیذ عرفانی میسانه داخل اولیور . پك رقیق و مستثنی بر مزاج واسلوبه‌مالك‌اولان بوادیب نجیب، نامق کمالك پك زیاده پرستشکارلرندندر. شمدی‌یه قدر انتشار ایتمامش بر منقبه‌یی بو مناسبتله تیسان ایتمك ایسترم :

ادیب اعظمك اوروپا سیاحتندن اول سیاسی برمسئله‌دن طولایی صبحی پاشا زاده آیت‌الله بکله آرالری فنا حالده آچلمشدی. آیت‌الله

بك سزائی بكك كندیسندن اون بش یاش بیوك بر برادرزاده‌سیدر. نامق كمالك اسلوبی ومزاجی قدر آتشین اولان غیظ وكینی آیت‌الله بكده قرار قیلمقله اكتفا ایتمز ، باباسی صبحی وبیوك باباسی سامی پاشالره قدر طاشوب كیدر . ماغوسه‌دن عودتنی متعاقب وبر آرالق سلطان عبدالحمید ثانی ادیب اعظمه بك چوق التفات ایتمشدی. فقط مستبدك التفاتی ماغوسه محبوسنك كوكلنده‌كی عشق حریتك آتشلرینی سوندورمدی ، بلكه آرتدیردی .

كیمسه‌نك لطفنه اولما طالب ،
بدلی جوهر حریتدر .

تنبیهنه دنیاده الك چوق اطاعت ایتمش اولان آدام ینه بو بیتك قائلی اولان شاعردر. احسان ایله صید اولنه‌میان عنقای ادب حقنده تعذیب وافنا سیاستی باشلایوردی . اولا اورته‌یه مرتب ، مصنع ، مزور بردعوی چیقاردیلر . كویا برمحفلده كمال بك ذات شاهانه‌دن بحث ایدركن كلمات غیرلائقه ایراد ایتمش . بو دعوانك مخبرلری ، شاهدلری واردی . وجدانلری صاتون آلنه‌میانلر حقیقتی بیان ، برقاچ اقبالجو شاهدده استبدادك میل ظالمنه عرض وجدان ایتدی. آیت‌الله بكك باباسی وكمال بكك اون اوچ ، اون درت سنه‌دن بری قلمزدهٔ طعن وتعییبی اولان صبحی پاشا ادیب اعظمی محاكمه ایده‌جك محكمهٔ جنایتك ریاستنده بولنیوردی . نامق كمال سامی پاشا خاندانیله اولان ماجرای مشهوردن طولایی محكمهٔ جنایتك احقاق حق ایده‌بیله‌جكنده شبهه ایتدی . سزایی بك اوزمان یكرمی یاشلرنده ، ادبیاته وادیب اعظمه عاشق برگنج ایدی . همان هركون حبسخانهٔ عمومی‌یه كیدر ، امام صنعتنی طواف ایدرمش . بو زیارتلرك برنده نامق كماله برمژده ویرر ،

— بوكون پدرمله بيوك برادرم سزك مسئله‌يى قونوشيورلردى . بابام قاردشمدن نتيجهٔ دعوانك نه شكل آلهبيله‌جكنى صوردى . قاردشم ديدى كه : ادعا ثابت اوله‌ميور . كمال بك حقنده برائت ذمتدن بشقه حكم ويريله‌مز .

سزاى بكك كندينه مخصوص نجابت وصفوتله ويرديكى بومژده اديب اعظمى بالطبع ممنون ايتمكله برابر ، ينه ترددينى بسبتون ازاله ايده‌مامشدى . وقتا كه برائت قرارى صادر اولدى ، هرشك وحيرت‌ده زائل ، خاير ، زائل دكل ، تقدير وشكرانه متحول اولدى . بوحادثه‌دن سكز ، طقوز سنه صوكره صبحى پاشانك ارتحالى اوزرينه برادرى حليم بكه نامق كمالك ردوسدن يازمش اولديغى تعزيتنامه بر شهكار صميميتدر . حافظهٔ اخلاف شونى دائما تعظيم ايله قيد ايتسون كه بو برائت قرارى سلطان عبدالحميد ثانينك صبحى پاشايه اولان توجهنى غيظه‌قلب وبوغيظده پاشانك رياستدن عزلنى انتاج ايتدى . كثير العيال اولان صبحى پاشا پك چوق أمك ومصرفلرله طوپلاديغى مسكوكات عتيقه‌قولكسيونى (چونكه صبحى پاشا زمانك اوروپا وآمريقاجه‌ده معروف مسكوكات عتيقه علماسندن ايدى) صاته‌رق ، بونك بدلى پاشانك مدت نكبتنده نفس وعيالنه كفاف اوله‌بيلمشدر .

نامق كمال اولاد فكريه‌سنى نصل سوردى ؟.. بوكا كندى كوكلندن دليل ، يعنى اثرلرندن شواهد كتيره‌لم : اووقت منفياً بولنمقده اولديغى مدللى آطه‌سندن عبدالحق حامده يازديغى تشرين اول ١٢٩٤ تاريخلى اوزون برمكتوبك شو فقره‌سى كمالك مرأت آماليدر .

« حامد ، نه‌ديرسك ؟.. عجبا جناب حق بوملته بنى برمطبعه‌جى ايدوب‌ده « برطرفده اكرمى ، برطرفده سنى ، اوكده يكى پاشالرى كورر ، برپلان « وبرمكه ، بربندك بعضى برلرينى كمال عظمتله تصحيح ايتمكه موفق ايده‌جكمى ؟..

« هیهات !.. اوف !.. فنا حالده صیقلدم . طور براز آغلایه‌یم‌ده مکتوبك
« جوابنه آندن صوکره دوام ایده‌یم ... »

شو سطرلری ینه اومکتوبدن نقل ایدییورم :

« ... اردولرمزك انهزامی زماننده بری وجودم مزار ، روحم میت
« حالنه کیردی. سویلدیکم لقردیلر منکرینه ویریلن جوابلر قدر ضروریدر.
« اواثناده سویلدیکم :

« آدمه هرفیض وطندن کلیر

« مصراعی نه بیوك حقیقتدر . اوزمانه قدر هرنه‌یه چالیشیرسه‌م شوق
« ایله چالیشیردم . شمدی وظیفه سائقه‌سیله چالیشیورم. کمالك آلندن همان
« دوشمك درجه‌سنده بولنان قلمی وطن‌یولنده شهید اولمش برعلمدارك
« باشی اوجنه دیکیله‌جك بایراق‌کبی خاك سفالتدن رفع ایده‌جك ایکی قرداشم
« وارکه اکرملهٔ سنسك . محکمهٔ کبرای الهی پك عالی وحکم صحیح تاریخ پك
« اوزاق ایسه‌ده ایکیسنك حضورنده‌ده بندن صوکره مسئول اوله‌جق
« سزسکز . وطن بوکون ادبیاتدن کوردیکی فائده‌یی عسکرلکدن بشقه‌هیچ
« برشیدن کورمدی. شناسی آخرته کیتدی . بنی اوککزده کورییورسه‌کز
« غیرت ایدك، سزدن قان ایستمییورم، چونکه پك‌قولای بذل ایده‌جککزی
« بیلیرم، برقاچ طمله مرکب ایستیورم . بکا فتور کلمش برزمانده ادبیاتمزی
« عرفان پاشالرك ، فلانلرك نظرنده رذیل ایتمیك . . . . »

ماغوسه‌زندانندن ردوس زندانندهکی ابوالضیایه ۱۰ اغستوس ۱۲۹۱
تاریخنده یازیلان برمکتوبده دییورکه :

« قرداشم ،

« سن بوکونلرده قلم یرینه بیلان دیشیمی قوللانیورسك ؟.. نه‌در ؟..
« یازدیغك شیلر انسانه زهرقدر تأثیر ایدییور . ضرری یوق !.. طالعمك
« اکبیوك برجهتی حقسز یره‌جزا کورمك، طبیعتمك اك سودیکم برخاصه‌سی
« دوست ستمنه ، ولونه‌قدر حقسز اولسه ، تحمل ایتمکدر . سکا قیریله‌جق
« کوکل‌بکا هیچ لازم دکل، جلاد آلنده پاره‌لانسین. بونکله برابر مکتوبکك
« برقاچ یری کوجمه کیتمدی دیسه‌م یالان سویلمش اولورم . بو تأثر ایله

« جوابه مکتوبکك تا نهایتندن باشلیورم : جدی بر مکتوبك امضاسنه
« (قرداشك) دیدیکمه کوجنمشسك . آه قرداشم ! . . برحدت اوزرینه
« بوقدر انصافسزلغی اله آلمق لائقمیدر ؟ . .

« صانع قدرتك فکراً ، مسلکاً . حمیةً بنلمه توأم وبلکه یاپشیق
« یزاتدیغی بر قرداشمی بن نصل قرداشلقدن چیقاره بیلیرم . وهاب حریته
« تعلیم حکمتمی ایده‌جکم ؟ . مادروطنك نامو سنیمی لکه‌لیه‌جکم ؟ . . بنی
« اوقدر حدینی بیلمز ، بنی اوقدر وظیفه‌سنی دوشونمزمی ظن ایدییورسك ؟ . .
« آدمه کمال دیدیلرسه نقصاندن . براز ادراکم وارسه نسیاندن بتون بتون
« عاری اولدیغمی ایستیورسك ؟ . . توفیق توفیق ! . . آلم ایرمزکه بوینکه
« صاریلایم . شومکتوبی یازارکن کوزلرمی کورمکدن بری ایده‌جك برحاله
« کتیرن یاشلری یوزیکه ، کوکسکه دوکه‌یم‌ده بویله‌بی انصافانه برتکدیردن
« نه‌قدر متأثر اولدیغمی . قرداشلغك وجداننده نه‌درجه قیمتدار بولندیغنی
« کوز یاشیله اولسون کوکلکه نقش ایده‌یم . . . »

ایشته نامق کمال بو سطرلرینك ایچنده‌در . فوأد پاشالرك ، عالی پاشالرك ، سلطان عبدالعزیزلرك ، سلطان عبدالحمیدلرك جباه اقبال وغرورینه دیك دیك باقمقدن احتراز ایتمامش اولان نامق کمالك کوزلری بردوست شاکردینه انعطاف ایدنجه حرارت شفقتله یاشارمغه وآغلامغه باشلایور . دهاسی کبی قلبی‌ده بی‌نظیر آدام . بومستثنی خلقتی استاد اکرم بك عبدالحق حامد بکه اولان ۳۰ تموز ۱۳۰۰ تاریخلی برمکتوبنده شوطوغری سوزلرله مجملاً نه کوزل آکلادییور :

« . . . کمالدن ، سزاییدن بحث ایتمك بکا پك مؤلم کلیور . سزایی
« ینه کلیر ، ینه کوریلور ! . . لکن کمال ! . . زواللی کمال ! . . زمانمزده
« بردرلو قدری بیلنمدی . اوکمالك که حقیقةً سوابقده نظیری کلمامش
« اولدیغی کبی ، بوندن بویله‌ده کلمه‌جکی شبهه‌لیدر . بلکه ایلریده برکمال ادبیات
« دها کلمه‌بیلیر ، فقط بومجموعهٔ مکارم وعالیات کلیرمی ، بیلمم ؟ . . آه ؟ . .

« برکهر درمعرفت فقدان ایله قیمتلنیر

« نیچون برقاعده اولمش ؟ . . جمعیات انسانیه‌ده همان هیچ بروقتده تخالف

« ایتمامش اولان بوقاعدهٔ قدیمه‌یی ابطال انسانیتك الك برنجی وظیفه‌سی ایکن ،
« ایواه‌که ، الك زیاده تعرضدن سالم اولان ینه بوقاعده‌در ! .. »

استاد اکرمك بوسوزلری عبدالحق حامدك بومبایدن کوندردیکی برمکتوبده‌کی فقره‌یه جوابدر . حامد دییورکه :

« باق ، ایشته سزایی کلمش . البته کوروشورسکز . یازدم که هندستان
« استانبوله اوزاق ایسه‌ده حامد سزایی‌یه یاقیندر . استانبول استانبول ..
« آه اوراسی یالکز کماله اوزاق ! . . شبهه وارمی که آدم کمالك حالنی
« دوشوندکجه یوره‌کی قانامامق ممکن دکلدر . اوجموعهٔ کمالاته نظیر نه‌کلمش ،
« نه‌ده کلمك محتملدر . بز نظیرندن کچدك ، کندیسنی کوره‌میورز . برحیات
« ایکن ماتمنی طوتیورز ! .. ملت عثمانیه‌یه ، جمعیت انسانیه‌یه نه‌قدر یازق‌سه
« اوخارقهٔ ربانیه‌یه‌ده اوقدر یازق ! . . بزنه قیمت بیلمز بر جمعیت ایمشزکه
« هیئتمزك استحصال نجاتنه ، تعیین درجاتنه الك اول همت ایدن فدایی
« حریتك کوز کوره محو اولوب کیتدیکنه قائل اولیورز ! ..

« ایشیتدم که (سن‌ده اشعار ایدییورسك آ !) ینه غزته‌لردن برطاقم
« تجاوزات کورمش . عجبا بودفعه ینه احمد مدحتدن بشقه مدافعه ایدن
« اولمادیمی ؟.. فقط یأس یوق . کمال ، نظر حقیقتده تعریضدن مصون
« اولدیغی کبی ، مدافعه اولنمق احتیاجندن‌ده منزهدر . آنك بیوکلکی بویله
« نابجا تعرضلرله دوبالا اولور ... »

ینه عبدالحق حامدك (بوتی) ده شهبندرکن مدللیده متصرف نامق کماله یازدیغی ۱۸ تشرین‌اول ۱۲۹۷ تاریخلی بر مکتوبده شوحرارتلی سطرلر مندرجدر :

« . . . یارب !.. نه‌کونلرده‌یز . بونه‌قدر دائمی برحالت نزعدر ! ..
« کاشکی حقیقةً چیلدیرسه‌مده هیچ بر شیئه عقلم ایرمسه ! . . آه سنکله
« نه‌زمان برلشوب‌ده دردلشه‌جکز ؟ .. یاخود نه‌زمان اودرده بردرمان
« بوله‌جغز ؟.. بن شو دوچار اولدیغمز مصیبتك تسلیتی اوله‌جق بر وجود
« تصور ایده‌بیلیورم : اوده آنجق سنسك . سن وار اول !.. سن وار

« اولدجه بن که برسه‌مده متسلی کیدرم . سن وار اول !. برلین معاهده‌سنی
« سنك استقبالك تصحیح ایدر . سنك وجودك عثمانلیلرك بقای نامیدر .
« استقبالمزك روحیدر ، ای کمال ! . . . »

ادیب اعظمه حرمتکار وپرستشکار اولان یالکز شاکردلری دکل ، سنّاً بیوك وموقع اجتماعیلری داها یوکسك اولانلرده اونك عظمتنی تقدیر وتوقیر ایدرلردی. اعاظم عرفان وادبمزی یاریم عصره قریب بر زماندن بری بالذات طانیان وهمان هپسنك توجه وصمیمیتنی احراز ایتمش اولان (انوار ذکا) صاحبی مصطفی رشید بکه جودت پاشا کمال بکك نظم ونثرده‌کی بلاغتنی تقدیر ایده‌رك قدرت بیانه مفتون بولندیغنی سویلرمش. حادثات‌ده مصطفی رشید بکك شهادتنی مؤیددر. جودت پاشا کبی مقبل بر وزیرك نامق کمال بك کبی وادیٔ ادباره (متصرف) صورتنده آتلمش بر مغضوب پادشاهی‌یه اثرلرینی اهدا ایتمك صورتیله مستثنی بر حرمت کوسترمسی‌ده ادیب اعظمك زماننده‌کی درجهٔ موقّریتنی کوسترر .

منیف پاشاده نامق کمالك مفتونلرندندر . مخدومی محبّ نجیم جلال منیف بکدن ایشیتدم . پاشا دیرمش که :

— کمال بك اون آلتی یاشنده نه‌صورت وقوتله باشلادی‌سه وفاتنه قدرده هرکون براثر ترقی وتکامل کوسترمك صورتیله واوقوتله دوامایتدی.

ضیا پاشا (تخریب خرابات) ماجراسندن بر قاچ سنه صوکره (لازمسه) ردیفلی غزلی تنظیراً وجوده کتیردیکی غزلك مقطعنده ،

ضیا آسا کمال کامله پیرولك ایتسونلر
هنرمندان ایچون تقلیده براستاد لازمسه

دییور .

عبدالحق حامدك بوغزله اولان نظیره‌سنی‌ده بوراده عیناً اوقومق ایسترم. شاعر اعظم، عبدالحمید ثانی‌یه خطاباً دییورکه :

بوملکك خلقنی سویلت سکا فریاد لازمسه
اوخلقك ملکنی سیزایت خراب آباد لازمسه
سکا بیداددوران زماندن داد لازمسه
زمان داد ایتمسونمی سندن ای بیداد لازمسه
بوکونکی صاحبانیله حریم خاك موطندر
نکاه عبرته بر مجمع الاضداد لازمسه
کس استقبالدن امیدی هنکام حکومتده
نظام حال ایچون ماضیدن استمداد لازمسه
دوشرسك آل واولادکله هیچستان نسیانه
علوشان دییوب اجدادکی تعداد لازمسه
سر معصوم خلق دشمنه تسلیمه موجب یوق
که قتل عامه ارکانك یتر جلاد لازمسه
هپ اولاد وطنمی نامرادانه یتیم اولسون
سکا ای دادرخونریز، بر داماد لازمسه
بیقلسون یاپدیغك معموره بنیادخرابیدر
اکر اعمار ملکه دست استبداد لازمسه
منجم قولنه حکمت نه‌درکه استناد ایتدك
خطایی صوکره‌دن بیلدیزلره اسناد لازمسه
نه لازم تابع منقاده بر ظالم رئیس اولمق
رئیس ظالمه بر تابع منقاد لازمسه
سرای اصحابنی زندانده هپ زنجیره چکسونلر
اسارتدن وطن مجنوننه آزاد لازمسه
زوالنده کمال اظهار ایدر خورشید حریت
منازلکاه نامقدن کچ استشهاد لازمسه
باق اول بالارواداباره مرقاة سقوطنده
حضیض سطوت اوزره نفسکی ارشاد لازمسه

ینه ای حامد ، اول علامهٔ شرقیه کافی‌در
شو باب‌الفیض‌غریبده سکا استاذلازمسه .

نامق کمال بك (لازمسه) ردیفلی غزلنی مدللی منفاسنه کیدرکن انشاداتمشدی . عبدالحق حامد بك بونظیره‌یی ینه اوزمان پارسده سفارت کاتبی ایکن ابداع ایله استادینه واجباسنه ایصال ایتدی . بوغزلك پك چوق نظائری وارسه‌ده آنجق استاد اکرمك کندن ،

براق یارب ، غریبان آهنه روز قیامتده
جهانی ایلمك بر لحظه‌ده برباد لازمسه

بیتیله عبدالحلیم ممدوحك نظیره‌سندن ،

اسارت فکره ایثارفرحریت ایلر هپ
همان تزییدظلم ایله بزی ارشاد لازمسه
سرم بر جزء فرد اولسون ، عظامم سنك ادناسی
بو ویرانخانهٔ حریتی آباد لازمسه

بیتلری بودقیقه‌ده خاطرمه کله‌بیلدی .

ایشته نامق کمال بزم استادلرمزی ، پیرلرمزی ، مرشدومربیلرمزی بوصورتله برر برر بولوب یتشدیردی . او نره‌ده بر شعلهٔ استعداد کوررسه‌اورایه قوشار ، ناموافق روزکارلردن وقایه ایده‌رك ، سونوب کیتمامسنه چالیشیردی . آثار کمالی یالکز کتابلرده غزته ومجموعه قولکسیونلرنده آراماییکز . رجائی زاده اکرمدن فاروق نافذه‌قدر هپمز ادیب‌اعظمك کندی استعداد وقابلیتمزه کوره ، بیوك ، کچوك برر اثری‌یز . بزی یارادان الله ، یتشدیرن‌ده نامق کمالدر .

*
* *

شمدی نامق کمالی شخصاً طانیمامش اولان معاصرلرینك اونی نصل تلقی ایتدکلرینی سویلیه‌یم :

تكرار ايدرم كه او زمانى ادراك ايتمامش اولانلر بو جهتى اصلا
بيله‌مزلر . وبلكه اينانمازلر .

كمال بك مدللده متصرف ايكن بن اون اوچ ، اون درت
ياشلرنده اوقومغه هوسكار بر چوجوقدم . مسقط رأسم اولان
ذياربكرده هيچ بر كون كچمزدى كه كرك بزم أومزده ، كرك بشقه
اولرك برچوغنده نامق كمالك اسمى واثرلرى برقاچ دفعه موضوع
بحث اولماسون . او زمان استانبولده انتشار ايدن مجامع موقوته‌يه
محضا اديب اعظمك آثارينه تصادف اولنور اميديله مشترى قيد
اولنورلردى. داها غريب، فقط صحيح برشى سويليه‌يم :

دولتك رسمى سالنامه‌سى هرسنه پايتختدن كلدكجه، الك اول جزائر
بحر سفيد ولايتنه عائد صحيفه‌لر آچيلير وبو صحيفه‌لرده مدللى سنجاغى
اولنوردى . (مدللى سنجاغى ، متصرف كمال بك ، رتبه بالا ، نشان
يكنجى عثمانى) يوزلر بشوش ، كوزلر مفتخر ، صانكه او متصرفلق
منصبى، اورتبهٔ بالا، صانكه اونشان عثمانى بزمدى. أوت، اومنصب،
اورتبه، اونشان بزم ، هپ بزم ، اوندن زياده بزمدى . چونكه او
بزمدى. اوسنه‌لرك برنده سالنامهٔ رسمى‌يى مطبعهٔ ابوالضيا باصلمشدى.
(كمال بك) اسمنى مستثنى اوله‌رق ٢٤ پونطو ايله ترتيب ايتمشلر ،
واسمدن بشقه، حتى صدراعظمكى‌ده داخل اولديغى حالده، هيچ
برفانينك نامى او سالنامه‌ده بيوك پونطولق حرفلرله ديزلمامشدى .
ابوالضيانك بوانجه‌لكندن بزنه‌قدر ممنون اولدق !.. ونه‌قدر افتخار
ايتدك !.. بزكه هنوز نامق كمالك رسمنى بيله كورمامشدك . ايشته
اديب اعظم معاصرلرينك وجداننده وايماننده بو صورتله ياشاردى .
وفاتنى خبر آلديغم كونك حالى بو صباحك وقايعندن داها قوتلى

وداها زنده خاطرمده‌در . چنبرلی طاشده مطبعهٔ عثمانیه‌نك جاده‌دن باقلدیغی زمان صاغ طرفه دوشن کوشه‌سنده‌کی قرائتخانه‌یه بر معتاد غزته اوقومق ایچون بر صباح کیتمشدم . بیلمم هانکی اوغورسز غزته‌نك ایلك صحیفه‌سنده‌کی ستونلرك برنده کوزمه شوسطرلر ایلشدی.

« جناب حق عمر اجلال حضرت پادشاهی‌یی روز افزون بیورسون .
«سابقزمتصرفی ادیب شهیر کمال بکك مبتلی اولدیغی ذات الرئه‌دن رهایاب اوله‌میوب
« ارتحال داربقا ایتدیکی وارد اولان تلغرافنامه‌دن مع التأسف آکلاشلمشدر .
« رحمه‌الله تعالی . »

اولّا کوزلرمه، صوکره غزته‌یه اینانمادم. واوکونکی جریده‌لرك هپسنه اوراده برر برر باقدم. عینی هیجانسزلقله، عینی قیدسزلقله، وعینی صوغوقلقله درج ایدلمش عینی قره‌خبر . کندی کندیمه (خایر، بشقه کمال‌ده اوله‌بیلیر) دیدم . فقط دائما کوزلرمه‌وقولاقلرمه خوش ومونس کلن (ادیب شهیر) ترکیبی نه‌قدر ظالم وبی‌امان کسلمشدی . بوایکی کلمه‌هر ترددمی، یعنی ترددلره صیغنمق ایستین امیدمی قهرایتدی. همان أوه قوشدم . بابام (مرأت العبر)ی تألیف ایله مشغول ایدی . ومساعیسنی خللدار ایتمامك اوزره بشقه هیچ بر شیله او صره‌ده اشتغال ایتمیوردی . غزته‌لرله مجموعه‌لری بن منتظماً اوقور، شئونك مهملرینی خلاصةً سویلردم . وشاید عیناً کورمسی ایجاب ایدن برشی اولورسه اونسخه‌یی تدارك ایدر، کتیررردم. نامق کمالك وفاتنی بابامه سویلدم . بردن بره قلمی آته‌رق کوزلکلرینی چیقاردی . افراد عائله‌دن برینك وفاتی خبر ویرمش اولسه‌یدم، پدرم ینه‌اوقدر درین برتأثر کوستررردی. بم‌بیاض صقالنه طوغری کوزلرندن برقاچ طمله یاش یووارلاندی . (کمال بکمی ئولمش ؟. واه واه واه !..) دییوردی. یاشلی کوزلری الی‌الابد طولیه‌جق بربوشانغه دیکلمش کبی،

برمدت طالدی . (واه واه واه !..) لر تکرّرایدوب طوریبوردی . بابام دیندار آدامدی . (انالله وانااليه راجعون) آیت کریمه‌سنی اوقودقدن صوکره عیناً شو سوزی سویلدی :

ــ زاواللی کمال بك‌ده ئولدی ! . . ملت دیدی ، ملت دیدی . ملت دیدی کیتدی .

بابام نامق کمال ایله اصلا کورشمامش ، آره‌لرنده نه‌برسطر یازی ، نه‌بر سلام تعاطی اولنمشدی . بونکله برابر نامق کمالك خبر وفاتیله بابامك متوکّل کوکلنده قوپان قیامت تأثرك سائق وسببی کیم ونه‌ایدی؟. بونك جوابنی ویرمیه‌جکم . چونکه بعضاً جواب ، سؤالك ایهامنی دکل ، بلاغتنی ازاله ایدر .

او تشرین ثانی کوننك هواسی پك مغموم ، استانبولك آفاقی کثیف بلوطلرله قاپالی ایدی . أوده اوطورمق ممکن اولمادی . آشنا وتسلیت آرامق ایچون باب عالی جاده‌سنه‌ایندم . عصر کتبخانه‌سنده صاحبی کرقور فائق افندی اوکونکی هوا واوکونکی اشخاص واشیاکبی مغموم ایدی . برقاچ دقیقه صوکره عبدالحلیم ممدوح پرتهیّج کلدی . وایلك سوزی (کرقور ، بو دکانك ایچنه ، طیشنه نیچون سیاهلر آصمادك؟..) اولدی . اومستهزی ، اومتمسخر ممدوح اوکون نه‌قدر دکشمشدی!. آغلایور وآغلایوردی . حادثه‌یی بابامك نه‌صورتله تلقی ایتمش اولدیغنی بندن صوردی . کوردیکمی ایشیتدیکمی سویلدم . (اوخ!.. ملت دیدی ، ملت دیدی ، ملت دیدی ، کیتدی . نه‌کوزل ، نه‌طوغری برمصراع!.. سعید پاشا بونی سویلرکن بلکه موزون اولدیغنه دقت بیله ایتمامش . یازه‌جغم مرثیه‌یه بو مصراعی‌ده علاوه ایده‌جکم .) دیدی . فی‌الحقیقه ، بابام بوسوزی بلااختیار سویلمش ، موزون اولدیغنك فرقنه واردیغنی

افهام ایتمامشدی . ممدوح قرق سکز ساعت ظرفنده انشاد ایتمش اولدیغی اللی ، آلتمش بیتلی برمرثیه‌یی بزه اوقودی . مرثیه مختلف وزنلرله ترتیب اولنمش ، بابامك ندای تلهفی‌ده بر مصراع شکلنده تضمین ایدلمشدی. برقاچ سنه محافظه ایتدیکم اونشیده‌یی، چوق تأسف ایدرم که، غائب ایتدم. نه قدر کوزل وحسّی بر اثردی !.. خاطرمده قالان برقاچ بیتی شونلردر :

سیاه طوغدی کونش خاور وطنده بوکون
خیالمزده‌کی آتی‌یه دوندی یأس ایله حال
وطن حدیقه‌سنك باغبان معرفتی
ویا اوجای فلاکتده‌کی یکانه نهال
اولنجه ساقنه برصرصر سموم وزان ،
ترابه طوغری پیقلدی ، توکندی تاب ومجال .
اول فردکه عمرنده حمیت دیدی، کیتدی
(ملت دیدی ، ملت دیدی ، ملت دیدی کیتدی)

ینه او مرثیه‌دن :

ای قبر ، ایا باب حصین ابدیت ،
آغوشکه ایتدك قوجه بردهری امانت ...
قوینوکده یاتان حضرت مظلومه طوقونما .
بایقوش أوتر اول بلبلك ایواه باشنده !..
ای مرغ فلاکت ، سن اومغمومه طوقونما .

سلطان حمید مشیر سلیمان پاشانی ظلم وقهر ایله بغداده تغریب ایتدیکی زمان، شاعر دلی حکمت بك، پاشایه منظوم برمکتوب کوندرمشدی.

دوشون برکره : مظلوم اولماسه‌ك ای محنت یکسر ،
عراقه آلدیرردیدی سنی اولاد پیغمبر ؟ . .
وطن خشنود سندن حاضر اول بزم مکافاته .

مصراعلری اومکتوبدندر . عبدالحلیم ممدوح (وطن خشنود الخ...) مصراعنی‌ده نامق کماله اولان مرثیه‌سنده تضمیناً ایراد ایدییور. بوندن وجوده کتیردیکی الواح شیوندن ایکیسی ایشته :

قیودظلمی چاك ایتمك ایچون زنجیربنداولدك ،
فقط هرظالمك بوینونده مدهش برکمنداولدك ،
حقیقت صاحبندن وارسه شایان پسنداولدك ،
(وطن خشنود سندن حاضر اول بزم مکافاته)

قوپاردم موتکی طویدقده برفریادحریت .
همان اطرافه باقدم ، ایرمدی امدادحریت .
یتیم اولدی بوملك ای اشرف اولادحریت ،
وطن خشنود سندن حاضر اول بزم مکافاته .

ممدوحدن صوکره عصر کتبخانه‌سنه علی کمال ایله سلیمان پاشا زاده سامی کلدیلر . ایکیسنده‌ده عین تأثر ، عین هیجان ، عین ماتم. سامی، مکتب ملکیه‌یه کیرمك ایچون بغداددن استانبوله کلیرکن، مدللیده برکیجه یارم ساعت قدر نامق کمالی کورمش. باباسنك حالنی یادایده‌رك، برابر آغلامشلر. بوماجرایی زاواللی سامی‌ینه آغلایه‌رق آکلادییوردی. علی کمال‌ده، سامی‌ده اوزمان مکتب ملکیه‌نك صوك صنفنده ایدیلر. طلبه‌یی آیاقلاندیروب ادیب اعظمك جنازه‌سنی استانبوله نقل ایتدیرمك ایچون مجتمعاً ییلدیز سراینه کیتمکی مذاکره ایدییورلردی. بوتصوری حیز حصوله ایصال امیدیله مکتبلرینه کیتدیلر. مکتب ملکیه اوزمان ـ شو دقیقه‌ده محل حسبحالمز اولان ـ بوبنا داخلنده ایدی . برآز صوکره خبر آلدق که ابوالضیا توفیق بك طرفندن وقوعبولان مراجعت اوزرینه جنازه‌نك بولایرده شهزاده سلیمان پاشانك قبری قربنه دفن اولنمسنه اراده چیقمش. کلیبولیده متصرف ایکن ادیب اعظم بروصیت شکلنده بولایرده دفن اولنمسنی تا اووقت تلمیذ ومحبنه سویلمش اولدیغی ایچون .

ملتك او قبره یازیله‌جق بو کونکی سرنوشت سیاهنی خوابیدهٔ معظمی قرق سنه‌اول تنظیم ایتمش ،

سن اولدك جوریکه ای دلشکن محزون ، بن محزون ،
فلك کونسون ، سه‌ونسونی ایشته سن محزون ، بن محزون
ثولورسه‌م کورمه‌دن ملتده امیدایتدیکم فیضی ،
یازلسون سنك قبرمده وطن محزون ، بن محزون .

دیمشدی .

علی اکرمك (ظلال الهام) نده برنیّر الهام کبی پارلایان مرثیهٔ مؤثره‌سندن بوراده بحث ایتمکه نفسمده جرأت ، یعنی صلاحیت بولا- میورم . ضیاعنه هرکسك آغلادیغی برآدامه کندی اوغلی هرکسدن زیاده و هرکسدن کوزل آغلار . بونجیب شاعرده اویله آغلادی . فقط بن بوراده بشقه بر هجرانك ماتمندن بحث ایده‌جکم : ارزنجانده دردنجی اردونك او وقت وضیع برکاتبی ویا کتبه‌سندن بری اولان ارضرومی ناظم ، هیچ یوزینی کورمدیکی وغیاباً بیله طانشمادیغی ادیب اعظمك وفاتنی خبرآلدیغی کون ، اوطه‌سنك جدارتوقیرنده‌کی تصویرکماله شویولده فریاد ایتدیرر :

بزم ایچون کورونورمی جمال حریت ؟ ..
دوشوندیکم بو ایدی حال احتضارمده .
اکرچه ساکت موتم ، فقط بوملت ایچون
صباح حشره قدر آغلارم مزارمده .

علی امیری افندی‌ده شوکوزل تاریخی یازمشدی :

نور ایدی لاهوته اولدی منقلب روح کمال

ازمیرلی شفیق بکك تاریخی‌ده شو در :

سوندی مهرادب قراردی جهات
۱۳۰۶

*
* *

نامق کمال نه‌یاپدی ؟..

ایشته آصل مهم اولان بودر . نه‌یاپدیغنی برجمله ایله اجمال ایتمك ایسترسه‌ك دیرزکه :

وطننده عنعنه‌نك، خرافاتك، خسیس وپیس منافع واحتراصاتك طوغوردیغی ویاشاتدیغی براستبداد اداره‌یه ایلك عصیان ایدن ، امتك ادراکی اوکنه چکلمش پرده‌یی ایلك قوپاروب پارچه‌لایان ، ملتنك دست وپاینه دست‌اعصار ایله باغلاتمش زنجیری قیرمغه ایلك تشبثده بولنان ، حاصلی قویون سوروسنك فوقنده برر موقع اشرفیتلری اولدیغنی افرادقومنه ایلك خبرویرن ترك ، نامق کمالدر .

بیزانسك خودکاملغیله استانبولك قیدسزلغی نامق‌کمالك قلبنده ایقاظ نفرت‌ایدرکن ، اوهنوز اوتوزیاشنه بیله کیرمامشدی .

کوروب احکام عصری منحرف صدق وسلامتدن
چکلدم عزت واقبال ایله باب حکومتدن

دیدی . واوروپایه چکلدی . باب حکومتك برکرداب سقوط اولدیغنه‌او،دیوانی قولتوغنده،صوفیه‌دن پایتخته کلیرکلمز، حکم ایتمش، داها او وقت برغزلنده ،

تباعد مرکزدولتدن ایلر شهرتی مزداد
اوزاقلاشدجه پرتو بولور مهرمنوردن

دیمشدی . او بیودکجه بو مهر منوّر کچولدی . ونهایت ، منظره‌سنده بیله علویت ومهابت اولمایان بریانار طاغ کبی قالدی .

هرکس خلقه خدمتدن روکردان ، هرکس ظلمه‌یه معین اولمق ایچون فوج فوج شتاب ایدرکن نامق کمال ،

اوصانماز کندینی انسان بیلنلر خلقه خدمتدن
مروتمنداولان مظلومه أل چکمز اعانتدن
معینی ظالمك دنیاده ارباب دنائتدر
کوپکدر ذوق آلان صیادبی‌انصافه خدمتدن

دییور ، منفادن محبسه ، محبسدن منفایه قوشیوردی .

اوخ !.. بزده هیچ کیمسه نامق کمال قدر اذواقکریز ، هیچ کیمسه نامق کمال قدر بلاپرست اوله‌مامشدر . ذوقدن قاچارکن ،

کیمی وجدانه طوقوندی ، کیمی جسم وجانه
ذوق نامیله نه‌یاپدمسه پشیمان اولدم

دیر ، بلایه طوغری قوشارکن ،

فلك هر درلو اسباب جفاسن طوپلاسون کلسون
دونرسه‌م قحبه‌یم ملت یولنده برعزیمتدن

عهد وپیمانیله قضایه میدان اوقوردی .

آرادیغی ، آرایوب‌ده بوله‌مادیغی وبوله‌مادیغی ایچون بیقرار اولدیغی شی نه‌ایدی ؟ .. کندی سویلیور :

سرتسر کزدم مقامات معادومبدئی
جلوه‌کاه شاهدمقصود حالابی نشان

(شاهد مقصود) دیدیکی معشوقه ، حریتدر . نامق کمال بتون

مدت حیاتنده حریته ، بیوك تاریخلره صاحب اقوام جهان ایچنده یالکز ترکلره وفاسز اولان بوجفاکار معشوقه‌یه عاشق قالدی . کوزل منظره‌لرده، کوزل چهره‌لرده آرادیغی وکوردیکی هپ اونك، اووفاسز معشوقه‌نك سیماسی ایدی . بوشیدای حریته دیدیلرکه :

— او سودادن واز کچ . یانارسك . سنی بوغارلر ، سنی آچ براقیرلر .

بونصیحت او عاشقی برقات داها چلدیرتدی ،

نه‌غم پرآتش هول اولسه‌ده غوغای حریت
قاچارمی مرداولان برجان ایچون میدان‌غیرتدن
کمند جانکدازی اژدر قهر اولسه جلادك
مرجحدر ینه بیك کره زنجیراسارتدن
آکلسون مسلکمده چکدیکم جور ومشقتلر
که ادنی ذوقی اعلادر وزارتدن، صدارتدن
وطن بربی‌وفانازنده‌طنازه دونمش کیم
آییرماز صادقان‌عشقنی آلام غربتدن
مبرایم‌رجا وخوفدن، عندمده عالیدر
وظیفه‌م منفعتدن ، حقم اغراض‌حکومتدن

دییور . نصیحتك یوله کتیرمدیکی عاشقك اوکنه بوسفر قلیجیله ، اردوسیله چیقان استبداددر ، دنیاده‌کی استبدادلرك الك بیدادی ، بزه مسلط استبداد . شاعر هجومه مدافعه ایله مقابله ایتمکه تنزل ایتمیور ، شدتله هجوم ایدییور ، ودییورکه :

جوانمردان‌ملتله حذر غوغادن ای‌بیداد ،
أریر شمشیرظلمك آتش‌خون‌حمیتدن .
نه ممکن ظلم ایله ، بیداد ایله امحای‌حریت
چالش ادراکی قالدیر مقتدرسه‌ك آدمیتدن .

استبداد یکرمی بش سنه ظرفنده یالکز بر کره نامق کمالك نصیحتیله عامل اولمش، فی الحقیقه ادراکی آدمیت عثمانیه‌دن قالدیرمغه چالشمشدی. غزته‌ستونلرندن، مکتب کتابلرینده، خواجه حیرت افندینك اشعارندن قرأن عظیم الشانه قدر تسلط ایدن برسانسور اوزون سنه‌لر ادراکه مسلط اولدی. ادیب اعظم، جبر وتضییقك هیچ بر تأثیری اوله‌میه‌جغنه قانع،

کوکلده جوهر الماسه بکزر جوهر غیرت
أزلمز شدت تضییقدن، تأثیر ثقلتدن

دییور. هرایده آلیستکبی نامق کمال‌ده کندی خیالنه آلدانانلردندر. جوهر الماسك کوکلده هیچ بر صورتله أزلمیه‌جکنه امین اولدقدن وأزلمیه‌جکنی کندی امنیتیله خلقه تأمین ایتدکدن صوکره، شاهد مقصودك خیالی قارشیسنه چیقیور. بو، ۹۳ فجر کاذبی، ۹۳ رؤیاسیدر. زاواللی شاعر اسارتدن قورتولدی. پری حریتله صاریلیور، اوپوشیور، آغلاشیورلر. دردلشدیکی صیره‌ده دییورکه:

نه‌افسونکار ایمشسك آه ای دیدار حریت
اسیر عشقك اولدق کرچه قورتولدق اسارتدن
سنکدر شمدی جذب قلبه قدرت، ستر حسن ایتمه
جمالك تاابددور اولماسون انظارامتدن
نه‌یارجان ایمشسك آه ای امیداستقبال
جهانی سنسك آزادایلین هر یأس ومحنتدن
سنکدر دوردولت حکمکی دنیایه انفاذ ایت
خدا اقبالکی حفظ ایلسون هردرلو آفتدن

آه ظالم حقیقت! .. اوجانفریب خیالی همان تبعید ایدییور.

حریتپرست شاعر کوریبورکه ینه اسیر وحالا اسیردر . مخاطبنی کندی‌ده بیلمدیکی حالده ،

کلاب ظلمه قالدی کزدیکك نازنده صحرالر
اویان ای یاره‌لی شیرژیان بو خواب غفلتدن

نیازینی ، دودست دعایه بکزه‌ین ، بو ایکی مصراع ایله اعلان ایدییور . بودعا مستجاب اولدی . ویاره‌لی آرسلان خواب غفلتدن اویاندی ؛ فقط ساقیز آطه‌سنك غربت آباد برکوشه‌سنده مؤبداً اویقویه وارمق وبولایرده مؤبداً اویومق ایچون ....

*
* *

نامق کماله دوستلری وفاسزلق ایتدیلر : نه‌پرنس مصطفی فاضل پاشا ، نه شهزاده مراد افندی عهد و پیمانه صادق قالدی . وطنجدا شاعر اوروپاده‌کی آچلغی وطننك زهر قهریله مبادله ایتمکده مضطر قالمشدی . لوندره‌ده نشر اولنان (حریت) دن داها کوزل برجریده ایله ، (عبرت) غزته‌سیله استانبولده هرکون بر بشقه کونش طوغوریبوردی . بو کونشی سوندورمك ایچون کمالی متصرفلقله کلیبولی سنجاغنه تبعیدایتدیلر . کونش ینه سونمامکده اصرار ایدییوردی . (عبرت)ده(ب . م)امضالی مقاله‌لر نامق کمالك کلیبولیدن کوندردیکی یازیلردر . عزلمی ایدلدی ؟.. یوقسه کندیسیمی ترك مأموریت ایتدی؟ بیلمیورم . کلیبولیده پك آزقالدی . وینه استانبوله کلدی . (عبرت)ی حکومت الغا ایتمش ، نامق کمالك ألنده یالکز صحنه قالمشدی . کونك برنده اونی توقیف وسلطان عبدالعزیزك طغراسنه پك‌ده شرف ویرمین برفرمان ایله قبریس آطه‌سنه تبعید ایتدیلر . اوفرمان ایشته بو وثیقهٔ

ظلمدر . همده صورتی دکل آصلی . عیناً اوقویه‌جغم . سطرلری آراسنده مفاخر ملیه‌مزك اك بیوکلرندن برینی هدف تحقیر اتخاذ ایتمش کلمات وتعبیرات وارسه‌ده تاریخی تغییر بنم حق وقدرتم داخلنده دکلدر . مظلوم مغفورك روحندن نیاز غفران ایده‌رك ، ایشته اوقویورم :

دستور مکرم مشیر مفخم نظام العالم مدبر امور الجمهور بالفکر الثاقب متمم مهام الانام بالرأی الصائب ممهد بنیان الدولة والاقبال مشید ارکان السعادة والاجلال المحفوف بصنوف عواطف الملك الاعلی عساکر نظامیهٔ شاهانه‌م مشیرانندن ضبطیه مشیری اولوب برنجی رتبه مجیدی وایکنجی رتبه عثمانی نشان ذیشانلرینی حائز وحامل اولان

وزیرم عزت پاشا دام الله تعالی اجلاله وامیر الامراء الکرام
کبیر الکبراء الفخام ذو القدر والاحترام صاحب العز والاحتشام
المختص بمزید عنایت الملك الاعلی روم ایلی بکلر بکیلکی
پایه لولرندن قبریس جزیره سی متصرفی ومجیدی نشان ذیشاننك
ایکنجی رتبه سنك حائز وحاملی ویسی پاشا دامت معالیه
وقدوة انواب المتشرعین ماغوسه نائبی مولانا زید علمه
توقیع رفیع همایونم واصل اولیجق معلوم اوله که عبرت
غزته سنك محرری کمال بکك بعض نشریات مضره یه ابتداری
جهتیله تأدیب وتربیه سی لازم کلمش اولدیغندن کندوسنك
لاجل التأدیب ماغوسه قلعه سنده قلعه بند اولمق اوزره
قبریسه طرد ونفی خصوصنه امر وارادهٔ علیه‌م متعلق اولمش
اولمغین سنکه ضبطیه مشیری مشار الیه سن مومی الیهی مأمور
مخصوصه ترفیقاً قلعه بند اولمق اوزره همان قبریس جزیره سنه
نفی وارساله صرف رویت ایلیه سن وسزکه متصرف مشار ونائب
مومی الیهما سز وصولنده مرقومی قلعه بندلك جزاسی حقنده
اولان اصوله تطبیقاً قلعه بند اوله رق مکث واقامت ومحل

آخره حرکتنه ارائهٔ رخصت اولنمیوب هر حالده فراردن محافظه‌سنه بغایت اعتنا ودقت وبلافرمان اطلاقندن مجانبت ووصولنی درسعادتمه تحریر واشعاره مبادرت ایلیه‌سز تحریراً فی الیوم الحادی عشر من شهر صفر الخیر لسنة تسعین ومأتین والف

بو امرعالیده مخاطب اولان مشیر پاشا ، متصرف پاشا ، اسمسز نائب افندی حکم فرمانی نه قدر شدت ممکن ایسه او قدریله انفاذ ایتمکه صانکه یمین ایتمشلردی . مزارلری بیله قورقوده‌جق قدر موحش ومدهش ماغوسه زندانده نامق کمالی ـ کندی تعبیرنجه ـ ییلانلره ، چیبانلره رفیق اغتراب ایتدیلر . وتام اوتوز سکز آی ایکلتدیلر . بوظلملر ، نیچون روا کورویلیوردی ؟.. چونکه عبرت محرری مرقوم کمال بك (وطن ، یاخود سلستره) آدلی بر اویون کتابی یازمش وبوکتابده (دشمن جبخانه‌سنك اوستنه چیقارده آتشلرم) سوزیله ترکك جلادتنی انطاق ایتمشدی .

یحیی کمالك حقمده بیلمم نه‌مناسبتله (بذل ایتدیکی صفتلرده بعضاً مبالغه ایتمین سلیمان نظیف) دیدیکنی ینه بیلمم هانکی کتابده کورمشدم. بو سوزده مبالغه بولونمادیغنی ادعا ایتمامکه برابر ، بسبتون تکذیب ایتمیه‌جك ،

آلدانماکه شاعر سوزی البته یالاندر .

دیمیه‌جکم . بوشاعر دوستم بنی أبی ، فقط ناتمام طانیمش . أوت ، حسلرمده دائما مبالغه ایدرم. فقط یالکز محبتمه وسودکارمه عائد حسلرمده.

چونکه سومکه احتیاجم وار. چونکه بوخودکام ، بوسفیل طوپراغك اوستنده بکاحیوانلغمی الك آزوانسانلغمی الك چوق احساس ایدن شی محبت وعشقدر . فنالغه نفرتده ایسه هیچ مبالغه ایتمم . ثولدیره مدیکم غیظی ممکن اولدیغی قدر کچولتمك عادتمدر . ایشته افندیلر ، بن شمدی اصلا مبالغه ایتمدیکمه امین اوله رق اعلان ایدرم که، سلطان عبدالعزیزك طغراسندن غرّا صفتنی نزع ایدن بو فرمانی یالکز اصدار ایدن وایتدیرنلره دکل ، تسوید وتبییض ایتمش اولانلره .. اوخ !.. بوده آزدر ، بو فرمانك کاغدینی باب عالینك قرطاسیه متعهدینه صاتمش اولان تاجره ، حتی وحتی بوکاغدی اعمال ایدن فابریقه نك الك کچوك عمله سنه قدر تشمیل غیظ وکین ایدییورم . سببنی ایضاح ایدرسه م یحیی کمالك انصافی بیله بکا حق ویرر :

نامق کمالی ماغوسه ده (قلعه بند) وصف مستعاریه زندان بند ایدن بوفرمانك تاریخ اصدارندن اوتوز بش سنه اول ، صدراعظم بیوك رشید پاشا کندی ألیله برخط همایون یازمش ، (بوراده خط ایله یازی کلمه لرینك ظاهرده هم معنی اولدقلرینی اونوتمیورم) ، أوت ، اوتوز بش سنه اول صدراعظم بیوك رشید پاشا کندی ألیله برخط همایون یازمش وکلّه سنی قولتوغنه آله رق ، کلخانه ده بالذات اوقومشدی . بو خط همایون بعدما هیچ بر کیمسه نك بلا سبب قانونی توقیف اولنمیه جغنی وهیچ بر کیمسه نك بر محکمه دن حکم لاحق اولمقسزین حبس ونفی وتبعید ایدلمیه جکنی اعلان ایدییوردی. بوخطّ همایونك محافظهٔ احکامنه مادام الحیاة صادق قاله جغنه سلطان عبدالمجید اولا کندی نامنه وبوخط همایونك احکامنی اخلال ایده جك اخلافنه لعنت ایتدیکنی تصریح ایتمکله ده کندیسندن صوکره کله جکلر نامنه یمین

ایتمشدی . تنظیمات فرمانك صدورندن صکره ایلك حکمسز وحقسز دوچار تعرض اولان نامق کمال ایله درت ارقادشسیدر . پك چوق کیمسه‌نك معلومی اولمیان برحقیقت تاریخیه‌یی بوراده ذکر ایده‌یم . وقعه‌یه شاهد اولانلردن بریسندن ایشتمش اولان برذات بکا حکایه ایتمشدی :

عالی پاشانك صوك صدارتنده وکیجه‌نك برنده سلطان عبدالعزیزك بر یاوری براراده تبلیغ ایدر ، نامق پاشا زاده سرقرنا فریق جمیل پاشانك همان رتبه‌سی رفع ایله برقلعه‌یه نفی اولنمسنی پادشاه امر ایدییور. عالی پاشا ببکده‌کی یالیسنك طاغ طرفنده‌کی کوشکنده بعض یارانیله دمکذار اولمقده ایمش . درحال کیمش وسرایه کیتمش . مسافرلری پاشانك عودتنه قدر بکلمشلر. صدراعظم سرایدن بشوش وشاد عودت ایدر. مکر بوامری اعطایه پادشاهك صلاحیتی واجرایه صدراعظمك مجبوریتی اوله‌میه جغنه سلطان عبدالعزیزی اقناع ایتمش. آصل کوزللك وعالی پاشانك شایان مواخذه بعض حرکات سیاسیه‌سیله برابر، بوخصوصده‌کی بیوکلکی وقعه‌یی اوکیجه محرملرینه آکلاتدقدن صکره (بوقپو برکره آچیلیرسه بو مملکتده بیوك ، کچوك هیچ کیمسه‌یه راحت وامنیت قالماز) دیمش اولمسنده‌در .

عالی پاشانك وفاتندن صوکره ایکی سنه‌دن داها آز برزمانده جانشینی اولان دردنجی خلفی ساقزلی اسعد پاشا ، بیوك رشید پاشانك جانسپارانه وضع ایله عالی پاشانك متعصبانه محافظه ایتدیکی قاعدهٔ عدلی ، ینه اسعد پاشانك خاطره‌سی نامنه تأسف اولنورکه، خلل وتعرضدن وقایه ایده‌مدی. ونامق کمال ایله ارقادشلری بوبدبخت صدراعظمك زماننده ماغوسه زندانه آتلدی.

اسعد پاشا حد ذاتنده پك أيي واعمار ملك ايله عرفانه خادم بر وزير ايمش. كاشكى فنا اولسه يدى، كاشكى ألنده قازمه، وطنك خرابه لرينه برچوق ويرانه ده كندى علاوه ايتسه يدى ده بيوك رشيد پاشانك اثرينى هدم ايدنلره متملق اولماسه يدى.

عالى پاشانك خلفى ومدحت پاشانك سلفى اولان محمود نديم پاشاده حكمسز ولزومسز بعض نفى وتغريبلرده ظلمه هم آلت، هم سائق اولمشدى. فقط محمود نديمى بر دولت آدامى دكل، برمستولى وزوربا تلقى ايدرلر. يعنى باطل كبى، مقيس عليه عدايدلمكه لائق دكلدر.

نامق كمالك اوغراديغى مقهوريت، بيليرميسكز، نه نتيجه توليد ايتدى؟.. آرتق سرايك استبدادينى توقيف وحتى تعديل ايده جك هيچ بر ديزكين قالمامشدى. اوروپادن قاهر شرائطله استقراض اولنان آلتونلر هاى وهوى اذواق ايچنده أريبوب كيديور، وطنه و ملته يالكز فائضلرك تحملكشن يوكى يادكار وخاطره قاليوردى. صدراعظم، روس سفيرى ايغناتيه فك مسكين برمهرداري اولمشدى. ٩٣ سفرى بو اوغورسز سفيرك الطاف عبدالعزيز خانى يه تحفهٔ شكر ايندر.

اوللرى برمدت فرمان ايله اجراى مظالم ايديليوردى. صوكره لرى يالكز برامر، داخليه ناظرينك، ضبطيه ناظرينك، پوليس مديرينك بركاغدى، برازداها كچنجه برپوليس قوميسرينك، برضبطيه چاوشنك بركيفى معصوم براوجاغى سوندورمكه، مظلوم برعائله يى محو ايتمكه كفايت ايتدى. اسعد پاشا صلابت كوسترسه يدى سلطان عبدالعزيز بسبتون چيلديرميه جق، سلطان عبدالعزيز بسبتون چيلديرمسه يدى، سلطان عبدالحميد حق وعدله قارشى اوقدر طغيان ايده ميه جك، سلطان عبدالحميد اوقدر

طغیان ایتمسه یدی ، طاغدن کلن اشقیا آلتی یوز سنه‌لك حکومته مسلط اولمیه جق ، طاغدن کلن اشقیا آلتی یوز سنه‌لك حکومته تسلط ایتمسه یدی ، بو آلتی یوز یللق دولت آلتی سنه‌ده کن فیکون اولوب کیتمیه جکدی . هر حادثه ، کندندن اولکی سببك نتیجه‌سی اولدیغی کبی ، صوکره‌کی نتیجه‌نك ده سببی در . بزده ظلم وانقراض بربرینی تولید وادامه ایتمك ایچون نه لازم ونه ممکن ایسه قصور ایتمدیلر .

یحیی کمال ، شاعریتکی بردقیقه سکات ایله انصافکه اعتراف ایتدیر ، سلیمان نظیف بوراده ذره قدر مبالغه ایدییورمی ؟ ...

(ماغوسه) کبی پك آز آدامك معروفی اولان بر قلعه‌نك نامق کماله نصل منفا وزندان انتخاب ایدلمش اولدیغنی سویلیه‌لم : بوندن اولکی استبدادك کندینه مخصوص برجغرافیاسی واردی . ولایتلرك نه حدودلرینی بیلیر ، نه مرکزلرینك حال وشانی . (صنعا) منفا اولماسه یدی ، (یمن)ی برقطعه‌نك دکل ، ولایت مرکزی برشهرك آدی ظن ایدردی . استبداد جغرافیاسنك مضبوطاتنه وعلماسنه نظراً (فزان) سنجاغی بشکطاش محله‌سیله هم حدوددر . دیکر سنجاقلرله قلعه‌لر آب وهواسنك درجهٔ وخامتنه کوره تصنیف اولنور . بوجغرافیاده اسکدارك ، مرمره آطه‌لرینك ، ایزمیت سنجاغنك آدلری یوقدر . چونکه بویرلره منفی کوندرلمز . ماغوسه‌دن بشقه برمثال‌ده بن ایراد ایده‌یم :

شاعر سیرتی بر آرالق استانبولدن اوزاقلاشدیرمق ایستدیلر . کوندریله‌جك یرك امر انتخابنی بکا حواله ایتسه‌لردی ، (مادام که پایتختدن تباعدی فرمان همایون حکمت مقرون پادشاهی مقتضاسیدر . سیرت عدللی‌یه ، ساقزه ، ردوسه ویا بویله بر یره کوندرلسون . الهاملرینی

بیوك آطه‌ده تمیه ایدن شاعر برازده جزائر بحر سفیده‌ده تمیهٔ هجران ایتسون .

بکا ویر بن چکه‌یم دردکی ممکن‌سه اکر

طرزنده درد طوپلامق ایستین بو تجربه‌سز شاعر حساس برازده دردن شکایت ایتسون.) دیردم. سیرتی نره‌یه کوندردیلر، بیلیرمیسکز؟.. (حصنمنصور) ه . بن چوجوقکن حصنمنصوری کورمش ، زوجی قائممقام اولان خاله‌مده برهفته مسافر قالمشدم. سیرت کبی استانبوللی بر جنتلمنه دکل ، دیاربکرلی بر صوفته‌یه بیله منفا تحری اولنورکن حصنمنصور بنم شاشقین خاطرمه کلمزدی .

افندیلر ، ظلمه دائما نفرت، ظالم اولمقدن دائما اجتناب ایدیکز. فقط مظلومیتله ظالمیتدن برینی بهمه‌حال قبول ایتمکه قدر کزك سزی اجبار ایتدیکی دقیقه‌لر اولورسه، مختار کز مظلومیت اولماسون. أوت، ظالم اولکزده مظلوم قالمایکز. سزده ظالم اولورسه کز، قارشیکزده‌کی ظلمك برسرحدی ، بر مقاومی ، برمهاجمی وجوده کلیر. واو آرتق سزك اوستکزدن طاشه‌رق، بشقه مظلوملر آرامغه وبشقه مظلوملری بوغمغه قوشماز. افلاطونی، تولستویی کندی خیالخانه‌لرنده صاییقلامغه ترك ایده‌رك ، فنالغه فنالقدن بشقه برشیله مقابله ایتمکز. وبیلکز که سزك مظلومیتکز ، سزك توکل و تحملکز قارشیکزده‌کی ظلمك غداسیدر . سز مظلوم قالمق ایستدکجه اوظلم بسله‌نیر. وسمیرر. سزه قلیجله هجوم ایدنه تفنکله، تفنکله صالدیرانه میترالیوزله مقابله ایدیکز. باقکز ، عدل وحقك عاشقی اولان وبوعشق یولنده جان ویرن بیوك نامق کمال نه‌دییور :

چکمدم عمرمده زنجیراسارت بارینی
قید دنیادن مبرّایم بیلیر دنیا بنی
ایشته میدان حمیت قاچما ای جلاد ظلم
یاسنی محو ایلسون مولا جهانده یابنی

اسارت یریوزنده‌کی ذلتلرك اك بیوکیدر. سزه بوراده خاطراتمدن برصفحه کوستره‌یم :

پارسده ، قاهره‌ده ، هندستانده حیوانات باغچه‌لرینی کزمش ، متعدد آرسلان کورمشدم . بومبایده کوردیکم هپسندن بیوکدی . ومادیاتی‌ده ، معنویاتی‌ده بوزولمامشدی . حیوانات باغچه‌سنی اووقت بومبای باش شهبندرمز بولنان عزیز دوستم جلال منیف بکك لطف رفاقتنده سیر ایتدم . آرسلانك بولندیغی قفس هربری لااقل اون سانتیمترو قطرنده دمیر چوبوقلردن متشکل ایدی . اوزون بویلو برآدمدن داها یوکسك بوییله ، کوزلرینك کاه‌طالان ، کاه‌شمشك کبی پارلایان عظمتیله ، یله‌سنك کوزللکیله بوحیوان بنی عادتا تسخیر ایتدی. هله‌یله‌سی ! . . بیلمم که بزم اسکی شاعرلر کیسوی جانانه آرسلان یله‌سنی نه‌دن مشبه‌به اتخاذ ایتمامشلرده کیجه‌لره برونمشلر ، ییلانلره صارلمشلر وکفرلره صاپمشلر .

فقط قفس ایچنده‌ده وقور وآیاقده طوران بوآرسلان بکا مهابت دکل، یالکز رقت حسی القا ایتمشدی . بوحسی نه‌دن القا ایتدی؟.. سببنی شمدی . تخطر وتحلیل ایدرکن بوله‌بیلدم . اوآرسلان اسیر ایدی . بر اسیرك قارشیسنده اك یوکسك رتبهٔ تحسس رقت ، اك اشاغیسی‌ده نفرتدر . بن بومبای آرسلاننك قارشیسنده نیچون نفرت حس ایتمدم‌ده رقت طویدم ؟.. بونك‌ده سببنی ایضاح ایده‌یم :

جلال بکله بن قفسك اوكنه یاقلاشنجه ، ارسلان ، عاراسارتنك برکره داها تشهیر اولندیغنی صانکه حس ایتمش ، اولا صاغ بوکرینی قفسك دمیرلرینه طایادی. وقبورغه کمیکلریله، اوراده دمیره استحاله ایتمش اولان، ذکای بشر آراسنده مدهش برمجادله باشلادی. وسعك صوك درجه‌سی نه‌دیمك اولدیغنی بن آنجق اوکون اوراده کوروب آکلادم. بردرلو قیرلمق ایسته‌مین وقرلمیان ذکای بشرله دیدیشن صاغ قبورغه کمیکلرینك امدادینه صول قبورغه یتشدی . زاواللی حیوان تهورله دونیور وبو سفرده صول بوکریله دمیر چوبوقلری زورلیور ، زورلیوردی . بردن بره طوردی . ظن ایتدم که برکره داهااعلان مغلوبیت ایدن عجزی اوکنده صوصه‌جق. خایر، صوصمادی. اوکوزل یله‌سنی سیلکه‌رك ، او کوزل کوزلرینی یومه‌رق ، آغزینی ایکی پارمقلغك آراسندن هوایه‌دیکدی. وافقلردن کلن کوك کورله‌مه‌لرینه مشابه برسسله کوکره‌دی ، کوکره‌دی .

افندیلر، بن اوارسلانی اوراده بویله کوردیکم ایچوندرکه اسارت قارشیسنده الك یوکسك مرتبهٔ تحسس اولان رقتله متحسس اولمشدم. قفسنده مفتور ومتوکل اوزانمش، بزی لاقیدنظرله سوزمش اولسه‌یدی، اوآرسلانی سوقاقده برچوق امثالنی کوروب کچدیکمز اویوزکوپکلردن زیاده خاطرمده طوتمیه‌جق، بوراده ایسه اوندن هیچ بحث ایتمیه‌جکدم.

اوکون بنمله برابر بومنظره‌یه شاهداولان جلال منیف بك شمدی بوراده وبومحفلده‌در. اکر طوغری سویلیور، اکر مبالغه‌ایدییورسه‌م بنی ینه حاضر بولنان یحیی کمال قارشیسنده محجوب ایتسون .

موضوع معظممزه كلهلم :

دنياده هيچ برتصوير، نامق كمالى ينه كندى زادهٔ ابداعى اولان شومنظومه قدر تعريف وارائه ايده‌مز :

دكشمز فنمى واردر ، مستقر اشيامى قالمشدر ؟ . .
دليلى ثابت اولمش بيكده بردعوامى قالمشدر ؟ . .
ديمه : انسانه معلوم اولمادق معنامى قالمشدر ؟..
اكر مجهول آرارسه‌ك هرايشك انجامى قالمشدر .

مماتى كورمدم عمرمده برانكار ايدر مذهب ،
فنادر برفنا دنياده‌يز انتاج هرمطلب .
فراقى ، حبس ونفي‌قدر وناموسمله كوردم هپ .
جهانك بربلاسندن بكا پروامى قالمشدر ؟ . .

سپهرك بختنى ، اقبالنى هپ پايمال ايتدم ،
حميت مسلكنده ترك اولاد وعيال ايتدم ،
حياتمدن معززكن وطندن انفصال ايتدم ،
ثبات وعزمه حائل بردنى دنيامى قالمشدر ؟ . .

مصرم ، ثابتم ، تاجان ويرنجه ، خلقه خدمتده ،
فدا كارك قالير اذ كارى دائم قلب ملتده ،
دينير بركون كايرده سايهٔ فيض حميتده ،
كمالك سنك قبرى قالمادى‌سه نامى قالمشدر .

هپمز ايچون نه‌يامان هجراندركه شمدى قالمايان يالكز كمالك سنك قبرى دكل ، اومزارك طوپراقلرى‌ده قالمادى . چونكه ايكى سنه‌يه قريب برزماندن برى اوستنده تموج ايدن كندى بايراغى دكل. كمال كندى بايراغنك آلتنده اويومبور. اوشمدى هرشيئه وهركسه مغبر، مزاره مغبر ، افقلره مغبر ، قبرينك وقتيله بولنمش اولديغى يرلره كيجه‌لرى پيلديزلردن سوزولوب اينن انوار رحمته مغبر .

فقط قالان ابدى برشى وار كه‌اوده كمالك كوكللرمزده طوتوشديرمش

اولدیغی شعلهٔ حمیت وشعلهٔ ایماندر . و بو شعله اونك هیچ بر زمان سونمیه‌جك ودائما پارلایه‌جق نامی‌در . أوت ،

کمالك سنك قبری قالمادی‌سه نامی قالمشدر

وقاله‌جق .

نامق کمال تکفور طاغنده طوغمشدی ، کلیبولی سنجاغنده مدفوندر. بواعتبار ایله ادیب اعظمك مهد ولحدی یان‌یانه بولنیور. بوقدر کچوك برمسافه‌یه اوبیوك آدم ابدیتی یراشدیردی. دانیمارقه‌لی قسطنطین ایله کریدلی وه‌نیزه‌لوسك نوبت بنوبت دیدیکلدکلری یونان بایراغی نره‌لره دیکلیرسه دیکلسین ، سرحدلری ازل‌له ابد اولان بر یرده ایرکیج پارچه‌لانمقدن بشقه اوخاسر بایراغك نصیبی اوله‌ماز . کمالك مزاری اوزرینه کمالك بایراغنی رکز ایدن اللهدر ، کیمسه ایندیره‌مز . (جعبر) قلعه‌سی بیله بوقبرك یاننده پك فانی قالیر .

* * *

نامق کمال دیندار ایدی. وحضرت محمده اولان ایمانی کمال عشقه ارتقا ایتمشدی. معشوق سماویسنه اعلای خطاب ایتدیکی وجد واستغراق دملرنده ایمانی وعشقی ،

هادم الشرك اولان دیانتمه
ایدرم بیك یمین بودعواده
سکاده برنظیر اولور دیرایدم
ایکی الله اولایدی دنیاده

دییه‌جك قدر جوش وخروش ایدردی .

نامق کمالك (اوراق پریشان) ی اعاظم اسلامدن درت ذاتك

ترجمهٔ حالنی محتویدر: صلاح الدین ایوبی، فاتح سلطان محمد، سلیم اول، امیر نوروز .

صلاح الدین ایوبی یی یازدی؛ چونکه حضرت محمدك دینی، قودورمش برعسكر صولتنه قارشی مدافعه ایتمشدی . فاتحی یازدی ؛ چونکه بلدهٔ طیبهٔ قسطنطنیه یی اسلامه اهدا ایتمکله حضرت محمدك بویریوزینه عائد املارندن واو املارك اك بیوکلرندن برینی اونك اردوسی تطمین ایتمشدی . سلیم اولی یازدی ؛ چونکه حضرت محمدك خلافتی ایکی یوز آلتمش بوقدر سنه‌لك برکسوفدن اونك زماننده قورتولمشدی . امیر نوروزی یازدی ؛ چونکه او وقته قدر اك بیوك بلای اسلام ولان جنکیزك آل واقوامنی حضرت محمدك دینه ادخال ایتمکه موفق اولمشدی .

وطن محبتنی بزده ایلك ترنم ایدن نامق کمال ، پك طوغری کورمش وآکلامشدی که بزده دینسز بروطن عشقی اوله‌ماز. اونك حق و حقیقتی کورن نظرنده هر مناره بر عثمانلی بیراغی و هر عثمانلی بایراغی برمناره‌در .

*
* *

افندیلر ، عرفای اسلامدن بری (ساقی، نره‌ده جنت باغلرینك صوینه بکزه‌ین بر شراب که بن اونکله مست اوله‌یم وجانمی تشنکان حقیقته سبیل ایده‌یم . بن اوعارفك همتنه قول کوله‌یم که پیغمبرك ایشنی جبرائیلسز کورر) خطبهٔ عاشقانه‌سنی عجم لسانیله نظماً ایراد ایده‌رك ، دییورکه :

ساقیا کو بادهٔ چون سلسبیل
تاشوم مست وکنم جانرا سبیل
من غلام همت آنم که او
کار پیغمبر کند بی جبرئیل

افندیلر ،

عجم شاعری نورعلینك آرادیغی شرابی ترك شاعری نامق کمال بولدی . بو ، عشق شرابی ایدی ، ادبیات ایله حریتك عشقی . نامق کمال بوشرابی قانه قانه یچدی . وایچیردی . اوروپانك اقصای غربندن آقدکیزك مناطق شرقیه‌سنه‌قدر دونوب طولاشدیغی یرلرده نامق کماله جانی فی‌سبیل‌الله ایثار ایتدیرن بوشرابك نشوه‌سی ایدی. اوشیدای دین، وطن فنادن اول بقایی بونشوه‌سایه‌سنده بولدی.

ادبیات ایله حریته جان ویرسه‌م‌ده
ینه برنامق شیدا یتیشیر خاکمدن

قناعتنی اوکا عالم فناده اعلان ایتدیرن بونشوه‌در .

افندیلر ،

همتنه عجم شاعرینك قول کوله اولمق ایستدیکی مردالهی ده نامق کمالدر . نامق کماله جبرائیل کلمدی . نامق کمال پیغمبر دکلدی . فقط نامق کمال قومنه یکی برایمان کتیردی . وبوایمانی هیچ برشیٔ ئولدوره‌مدی. وئولدوره‌میور. پیغمبرلرك‌ده ایشی بودکلمی ایدی ؟...

۱۰ مارت ۱۹۲۲

سلیمان نظیف